Září.

1.

Žiwot ſw. Gilgj.

Swatý Aegid, aneb gak my ho nazýwáme, ſw. Gilgj, narodil ſe w prwnj polowici ſedmého ſtoletj w Athénách. Rodičowé geho byli wzneſſeného rodu a wládli znamenitým bohatſtwjm; byli ale také welmi náboženj a bohabognj lidé, což u boháčů owſſem wěc řjdká bývá. I wedli gſau též ſynáčka ſwého ke wſſemu dobrému, a měli o to wſſemožnau péči, aby mu wjce pokladů duſſewnjch než pozemſkých zanechali. Gilgj newida doma nic než dobré přjklady a neſlyſſe nic, než ſwaté řeči, ſtal ſe wzorem wſſem mladjkům a wůbec wſſemu lidu we wſſelikých ctnoſtech. Byl na neywýš bohabogný, ke každému laſkawý a pln dobroty. Zwláſſť k chudým byla duſſe geho nakloněna, a hogně gim pomáhal, kdy a gak gen mohl. Když geſſtě chodil do ſſkol, uzřel gedenkráte na ulici chorého člowěka, an žebře. I ſlitowalo ſe mu ubohého tak, že ſwlekuw wrchnj ſwůg oděw, nuznému geg darowal, kterýž ſotwa že weň ſe oblekl, i hned plného zdrawj nalezl. Po ſmrti ſwých rodičůw prodal

weſſkery ſtatky ſwé, a co za ně utržil, rozdal chudým a chorým, a tak wěrně naplnil ſlowa Páně řkaucjho: „Prodáweyte to, čjmž wládnete, a dáweyte almužnu. Děleyte ſobě pytlíky, kteřjž newetſſegj; poklad, kterýž nehyne w nebeſjch, kdežto zloděg ſe nepřibližuge aniž mol kazj“ (Luk. 12, 33.).

Ctnoſti tak wzneſſené nedaly ſe tagiti, protož i lidé, kteřjž o tom, co Gilgj dobrého učinil, wědčli, welikau úctu k němu měli, welebjce geg, a we wſſech potřebách u něho pomoci, naučenj a útěchy hledagjce. Wida on, že wſſjm tjm geho ſkromnoſti náſilj ſe činj, uzawřel domow i otčinu opuſtiti, a někde w ſkrytoſti neznám a nepoznán Bohu ſlaužiti a na zdokonalenj ſebe bez překážky pracowati. A wſſak ſláwa geho ſſla s njm i na loď, w kterauž byl weſſel. Neboť plowauce k zemi francauzſké náhlau bauřj byli zaſtjženi, tak že i neyzběhlegſſjm a neyzmužilegſſjm lodnjkům ſrdce hrůzau a ſtrachy trnulo. Gediný Gilgj nepozbyl myſli, nýbrž důwěrnau modlitbau u Boha wyproſil, že ſe bauře takměř nagednau utiſſila a ſkljčeným plawcům gaſné břehy francauzſké ſe obgewily. Když přiſtáli, opuſtil Gilgj loď a do gakéſi geſkyně bljž úſtj Rhodanu ſe ukryl. A wſſak rolnjci wypátrali brzo na bljzku geho přjbytek, a widauce, že muž geſt ſwatý a Bohu milý, brali k němu we wſſech potřebách autočiſſtě, gednak pomoci a rady u něho hledagjce, gednak přjmluwy a orodowánj u Boha. Wěci tyto protiwily ſe ſkromnému a pokornému duchu geho, neboť opuſtiw geſkyni do

hlubokého lesa kdesi w osadě nemauské odessel, kde mu kořjnky byly pokrmem, woda pak nápogem. Ale Bůh, genž wssech opatruge, kteřjž ho milugj, a wssem pokrmu dáwá w čas přjhodný, sesslal mu w dobrotě swé laňku, kteráž ho mlékem swým živila. W úkrytu tomto byl swatý muž ten několik let žjw, gediné modlitbami se zaměstnáwage a swatým rozgjmánjm a tuhým pokánjm. Když giž wysokého stupně dokonalosti byl dossel, učinil konečně Bůh we swé nepostihlé dobrotě a maudrosti, že služebnjk tento giž na swjcen byl postawen, aby světlo geho ctnostj wssem swjtilo, kteřjž podobně po dokonalosti práhli. Stalo se totiž, že knjže oné země na lowu za laňkau se hnal, kteráž utjkagjc přjmo se utekla do geskyně, w njž sw. Gilgj bydlel. Knjže kázal gednomu z komonstwa, aby sstjpem po laňce střelil. Sjp poranil swatého Gilgj w krk, a wssak ani on, ani laňka se nehnuli. Což an myslliwci znamenali, že nic se w geskyni nehýbe, wessli w ni a uzřewsse tu starce poraněného, an w hlubokau modlitbu pohřjžen gest, a wedlé něho pronásledowanau laňku ležjcj, nemálo se podiwili. Na to wessel Wanbo aneb Flawius, tak prý se ten knjže gmenowal, sám w geskyni a odprosiw pokorně paustewnjka, dal mu ránu zawázati. Swatý Gilgj swolil k tomu gen s tjžj, ank se domnjwal, že ponese-li trpělivě bolesti neprowinilé, že si dobude tjm wětssjch zásluh.

Od té doby docházel knjže častěgi k swatému paustewnjku a přeswědčiw se o geho wznessených

ctnoſtech, naléhal na něho, aby ſe ke dworu knjžecjmu obebral; ale wſſe nadarmo. Gilgj nechtěl nigakým způſobem obcowánj s Bohem wyměniti za obcowánj s pokaženým ſwětem, nechtěl z přjſtawu bezpečného wydati ſe zas na moře bauřliwé. Gelikož ale mnozj tauhau po křeſtanſké dokonalosti rozniceni za žáky ſe mu nabjzeli, widěl ſe konečně nucena ſwoliti w žádoſt knjžete, a dopuſtil kláſſter na pauſſti wzdělati. Stawba dařila ſe rychle, a ſw. Gilgj, genž ſe dal na knežſtwj wyſwětiti, ſtal ſe kláſſtera prwnjm opatem. S zkwjtaly tu weſſkery ctnoſti w neykraſſſj dokonalosti, a požehnánj rozljwalo ſe odſud daleko ſſiroko, a množſtwj lidj přilákáni gednak diwotwornau mocj ſwatého opata, gednak ſwatým obcowánjm duchownjch ſynů geho, oſazowali ſe wůkol kláſſtera ſwatogilſkého, a netrwalo dlauho, powſtalo tu nowé město, kteréž po gménu ſwatého opata Saint Gillies, to geſt ſwatý Gilgj, nazwáno bylo.

Konečně přiſſla hodinka i ſwatého Gilgj. S umřel pln zásluh u wyſokém wěku okolo roku 700, aby wzal odměnu, giž Bůh dáwá těm, kteřjž ſetrwagj až do konce.

Rozgjmánj.

Rodičůw ſwatého Gilgj neypředněgſſj péče nebyla, aby ſynu zanechali ſlawného gména, welikého bohatſtwj, rozſáhlých ſtatků, nýbrž aby ho náboženě, bohabogně wychowali, nad což nic ne-

nj žádaněgssjho, nic potřebněgssjho; nebok od toho záwisj wesskera wěčnost. Wizte mogi milj, od té doby, co swatý Gilgj žiw byl, uplynulo wjc než gedenáct set let, a w tom čase zanikla neymocněgssj králowstwj, rozpadli se neywětssj pokladowé; ale pokladowé, kteréž rodičowé swatému Gilgj zanechali: nábožnost a bohabognost, welebj se až posud a welebiti se budau na wěky. O, gakž tedy welice gsau zpozdilj ti rodičowé, kteřjž nedbagjce o nábožné wychowánj djtek, gediné statků a peněz gim nahrabati a nakupiti hledj. O, by aspoň to činili cestami gen sprawedliwými! A wssak nahlédnauce w gegich práce a snahy, neuzřjme často nic, než čirau nesprawedlnost, pronewěřowánj se, ano i podwod, zloděgstwj a giných neprawých prostředků hřjssných množstwj. O, by aspoň, když přicházj hodinka smrti, ó by aspoň w tom okamženj, když se ubjragj na wěčnost, se wzpamatowali, a čehož nepráwě a nesprawedliwě nabyli, nawrátili těm, gimž to práwem náležj. A wssak, bohužel! slepá láska k dětem, a tupá mysl k wěcem swětěgssjm bránj gim, že nečinj, což by měli. Prawda owssem, že rodičowé powinni gsau dle možnosti o děti se starati, a gim, dá-li se to poctiwě dělat, něco po smrti odkázati. To žádá láska k dětem, a rodičowé ti prohřessugj se, když toho buď z lenosti buď z giných hřjssných přjčin zanedbáwagj. Ale cestami neprawými shledáwati, co bychom dětem zanechali, aneb gich obohatili, to gest hřjch a nikoli láska, ge-li to ale láska, gak mnozj tomu řjkagj, gest

to láſka ſlepá, nerozumná, dětem ſſkodná. Či newjte, že kletba Božj geſt na ſtatcjch neſpra-wedliwých? newjte, že co neſprawedliwě nabyto, to že nepřicházj na třetj koleno? newjte, že pře-častо děti, w gichž ruce neſprawedliwé zbožj po rodičjch přicházj, welmi zhuſta — což owſſem wěc neyhorſſj — na duſſi ztrátu trpjwagj, ank gměnj zle nabytého buď zle užjwagj, buď zlými způſoby geg rozmnožugj. Zpytugte ſauby Božj a přeſwědčjte ſe. A což konečně, až na ſaudu ſtáti budau otcowé a matky ſe ſyny a dcerami ſwými, co myſljte, gaké as to bude zhledánj? Rozwažte ſi tu wěc oprawdowě! Co myſljte, gaké as to bude zhledánj, až k wěčným treſtům od-ſauzenj ſynowé a dcery ſwým zatraceným rodi-čům budau wytýkati geg'ch ſlepau láſku, až gim budau předhazowati, že gſau přjčina gegich od-ſauzenj, gegich wěčného zatracenj! Kdož tedy děti ſwé maudře a prawě křeſtanſky milugete, to gim gediné odkazugte, čehož gſte ſprawedliwě nabyli, byť by toho ſebe méně bylo; ano odkazugte gim ſwé požehnánj, wědauce, že lepſſj geſt maličko, což má ſprawedliwý nad bohatſtwj hřjſſnjků mno-há. Přednj pak ſtaroſt waſſe buď, gak by gſte ſynům zanechali, co možná neywjce pokladů du-ſſewnjch. Gak ſe to ſtáti může, učj ſwatý Sal-wián, an dj: „Wychowáweyte djtky ſwé u wjře a w kázni Božj!“ Pak přidáwá: „Nuž giž wi-djte rodičowé, gakých ſtatků dětem ſwým opatřiti máte, gſauť to dobrá naučenj, bázeň Božj, ctnoſt a náboženoſt. To gſau ſtatkowé, kteréž djtky

waſſe ſkutečně učinj bohaté a ſſaſtné.“ „Neſprawedliwé zbožj,“ dj dále, „přineſe dětem gen krátkau radoſt, ale dlauhý žel rodičům i dětem!“ „Gaká to poſſetiloſt, prawj na giném miſtě, wy ſe zbawugete dědictwj nebeſkého, aby gſte dětem zanechali dědictwj časné! Wy chcete děti obohatiti, a přicházjte s nimi na wěčnau žebrotu! Milugete-li děti ſwé — dobře — ale nemilugte ge wjce než duſſi ſwau a než Boha ſamého. Snažte ſe děti dobře wychowati, gako rodičowé ſwatého Gilgj byli učinili, pak gſau doſt bohaté a ſſaſtné. Za takowau láſku budau wám zagiſté zde i tamto na wěčnoſti wděčni, za láſku ale poſſetilau a ſlepau budau wás wěčně proklinati.

„Neproſpěge bohatſtwj w den pomſty Božj: ale ſprawedlnoſt wyſwobodj od ſmrti“ (Přjſl. 11, 4.).

„Lepſſj geſt maličko s ſprawedlnoſtj, nežli důchodowé mnozj s neprawoſtj“ (Přjſl. 16, 8.).

„Kdo shromažďuge poklady gazykem lživým, marný geſt a neſmyſlný a wehnán bude w oſidla ſmrti“ (tamtéž 21, 6.).

„Sprawedliwý, kterýž chodj w ſproſtnoſti ſwé, blahoſlawené po ſobě zůſtawj ſyny“ (tamtéž 20, 7.).

„Neſkládeyte ſobě pokladů na zemi, kdežto rez a mol kazj, a kdež zloděgi wykopáwagj a kradau“ (Mat. 6, 19.).

„Marto, Marto pečliwá gſi, a rmautjš ſe při mnohých wěcech, ale gednohok geſt potřebj“ (Luk. 10, 41.).

Modlitba.

Sprawedliwý Bože, nauč nás, prosjme, po časném zbožj tak taužiti a ge hledati, abychom wěčného dobra neztratili, aniž přjčinau byli, aby ginj skrze nás o wěčné blaho se připrawili. Téže milosti nám propůgč na přjmluwu služebnjka swého Gilgj skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot sw. Lupa, biskupa.

Swatý Lupus, syn welmi urozených a bohabogných rodičů narodil se w biskupstwj aurelianském okolo roku 573. Giž w dětinstwj položil základ k oné znamenité swatosti, gjž se w pozděgssjch letech tolik stkwěl. Gako druhdy Samuel byl podobně Lupus wychowáwán w swatyni Páně. Když powyrostl, wstaupil w staw duchownj. Obzwlásstě wynikal zbožnau myslj k swatým mučednjkům, k gegichž hrobům často chodjwal se modlit. Gegich duchem nadssen, křižowal tělo swé tuhými posty, dlauhým bděnjm a neljčenau pokorau. K chudým a ubohým byl welmi nakloněn, a láska geho k bližnjmu neměla ani mjry ani mezj. Po smrti Artemia roku 609. byl ustanowen za biskupa senomanského (Sens). Co biskup zachowáwal wssecky powinnosti swého powolánj co neyswědomitěgi. I mohl každý wi-

děti, že člowěk, i w neywyššj důstognosti stogicj, může býti, chce-li gen, upřjmně pokornym, ano že i w neywětssjch powinnosstech ducha k Bohu obraceti a s Bohem se kochati může. Nad giné z ctnosstj geho wynikala trpělliwosst, a tichosst a laskawosst. Kdykoli se mu na cti utrhalo, aneb když hrubě pomlauwán byl, řjkáwal: „Člowěku nesskodj cizj řeči nic, gen když ho wlastnj swědomj neskwrnj;“ aneb „kdo se lidem chce ljbiti, nemůže služebnjkem Kristowym býti.“ Geho láska k nepřátelům a nepřjznliwcům byla tak weliká, že gim wssemožně dobře činil, sobě gjdla utrhowal, aneb sspatřegssj strawau se spokogowal, gen aby těm, kteřjž mu nepřáli, swé lásky a swé neziſstnosti dokázal. Podobnau horliwosstj stál též swatý Lupus o dobro wlasti. Pokog gegj ssel mu nade wlastnj blaho, a kdykoli toho potřeba žádala, byl wždy swau maudrau radau a pomocj pohotowě.

Těch časů podrobil si král francký Klotar Burgundsko, a poslal w zemi podmaněnau Farulfa, aby tam geho záležitosti střežil a hágil. Úřadnjk tento ale welice zanewřel na Lupa, a to proto, že mu, když byl do země přissel, žádných darů neposlal. I winil ho křiwě u krále Klotara. Žalobu podporowal zlomyslný geden kněz, Mediğissel, genž daufal, že se takto biskupem stane. Král nemage zkussenosti, gak nebezpečno na pomluwače zpoléhati, uwěřil lehkowážně utrhačům a Lupa ze země wypowěděw, gistému pohanu Landeğisilowi, wrchnjku we wogsstě, rozkázal, aby

geg do wſi Andeſaginy, w Nowoſtraſii ležjcj, odwedl.

Weſničané andeſaginſſtj byli tehdáž geſſtě wſſickni modloſlužebnjci. Lupus myſlil tedy, že Bohem poſlán geſt, aby ten lid k němu obrátil. A ay geho ohnivé řeči, podporowány wýbornými příkladem a mnohými zázraky na nemocných a chorých, wydaly neykráſněgſſj owoce. Laudeğiſſl ſám ſe obrátil a byl s mnohými ginými pohany, kteřjž we wogſſtě franckém ſlaužili, křtěn. Mezi tjm ugal ſe wypowězence ſwatý Winebald, opat u ſwatého Lupa w Trekaſině (Troyes), a ſpogiw ſe s obywateli ſenomanſkými ſnažně krále Klotara žádal, aby ſwatému biſkupu nawrátiti ſe powolil. Klotar, genž ſe tenkráte w Rotomağu (Rouen) zdržowal, poznal konečně prawdu, a wykage toho, že tak ſwatému muži ubljžil, powolal ho, a padna mu k nohaum za odpuſſtěnj proſil, a propuſtil ho, ſſtědře geg obdařiw, utrhače pak přjſně potreſtal. Swatý biſkup wracege ſe, byl od oſadnjků s neljčenau radoſtj přigat, a gakkoli ſe nynj nad protiwnjky mſtjti mohl, neučinil toho, nýbrž wſſemožná dobrodinj gim prokazowal, ſlowem i ſkutkem dokazuge, gak máme milowati nepřátely a dobročiniti těm, kteřjž nám ubljžili. Tak byl žiw geſſtě některá léta, až pak konečně r. 623. dne 1. záři pln zásluh duſſi ſwau w ruku Páně odewzdal. Tělo geho bylo do Senomanu odneſſeno a w koſtele ſw. Kolumby pohřbeno.

Rozgimánj.

Wjme přjkladem Kriſtowým a mnohých ſwatých poučeni, že křiwdy trpělivě snáſſeti a ochotně a upřjmně odpauſſtěti máme; ale co geſt tomu činiti, kdož nám ſwéwolně křiwdu učinil, aneb ubljžil? Zagiſté nic, než co král Klotar učinil, když ſe přeſwědčil, že ſwatému biſkupu Lupowi křiwdu učinil. Profil totiž ſwatého biſkupa za odpuſſtěnj co neyſnažněgi a wſſemožně i pohorſſenj, kteréž lidu dal, i křiwdu, giž byl učinil, naprawiti a nahraditi hleděl. Protož kdokoli gſi bratru ſwému ubljžil, buď že ſi mu neſſlechetnoſtj a wad připiſowal, gakýchž do něho a na něm negſau, aneb že ſi prawé a ſkutečné geho hřjchy a wady bez přjčiny, a kde i když toho potřeba nebylo, roztrubowal; buď že ſi ho offidil, okradl, ſwěřené wěci geho zapřel, mzdu zaſlauženau zadržel, w čas nauze potřebné rady a pomoci mu nedal, aneb ſwéwolně zle radil; buď že ſi ho pracj přemáhal, z bůhdarma k hněwu popauzel, do nebezpečj žiwota ſwéwolně uwrhl, w náružiwoſti poranil, aneb dokonce o zdrawj a o žiwot připrawil a t. d.: každý takowý gdi a učiniž, gako Klotar král ſwatému Lupowi byl učinil. Snaž ſe totiž upřjmně a poctiwě, abys odwolal, co gjzliwý gazyk twůg zlého učinil, abys ſſkodu, giž zlá wůle twá způſobila, naprawil, abys ziſk, gegž twá záſſk aneb zlá rada a záwiſt překazila, nahradil ſlowem, abys bratru uraženému, možno-li, až do poſlednjho haljře zadoſt učinil,

aneb aſpoň odpuſſtěnj a prominutj toho wymoci ſi hleděl, kterémuž aneb kterýmž ſe křiwda ſwé=wolně byla ſtala. Toho žádá ſám ſproſtý rozum, to přikazuge též Kriſtus, an dj, co chceš, aby ginj tobě činili, máš i ty činiti gim. W ten ſmyſl piſſe také ſwatý Jan Zlatoúſtý: „Ubljžil=lis komu myſſlénkau, ſmiř ſe s njm w myſſlenj, geſtliže ſlowy, ſmiř ſe ſlowy; pakli ſkutky, ſkutky ſe ſmiř. Nebos koho gſi ſkutkem urazil, bez ſkutku ho neſmjřjš.“ A tak neymilegſſj, budete=li činiti bližnjmu, což waſſeho geſt, budeť i on wám činiti, což geho geſt. Budete=li wy hleděti učiněnau křiwdu naprawiti, bude on ochoten utrpěnau křiwdu odpuſtiti; budete=li pokorně uraženého za odpuſſtěnj proſiti, bude on laſkawě k wám ſe mjti, a tak plnjce weſpolek zákony Páně i miloſti Božj hodni ſe ſtanete.

„Počátek ceſty dobré činiti ſprawedlnoſt: a tak geſt přjgemněgſſj Bohu nežli obětowati oběti“ (Přjſl. 16, 5).

„Toto prawj Hoſpodin: Čiňte ſaud a ſprawedlnoſt. Běda tomu, ktož ſtawj dům ſwůg w neſprawedlnoſti, a wečeřadla ſwá ne w ſaudu, kterýž přjtele ſwého utiſkne darmo, a mzdy geho nenawrátj gemu“ (Jer. 22, 3. 13.).

„Mzda dělnjků, kteřjž žali kraginy waſſe, kterauž gſte gim zadrželi, křičj, a křik gegich wſſel w uſſi Pána zaſtupů“ (Jak. 5, 4.).

„Zdaliž newjte, že neſprawedliwý králowſtwjm Božjm wládnauti nebudau“ (Mat. 6, 9).

Modlitba.

O lásko má, neymilegſſj Jeżjſſi, odpuſt mi křehkoſt mau dle dobroty ſwé, pakli gſem tobě w bližnjm tak neſlaużil, gak láſka twá ke mně toho żádala: neb kde ten ſmrtedlnjk, genż tak tobě by ſlaużil, gakż toho hoden gſi. Nież ode dneſſka před ſe beru, że aſpoň zbytek żiwota tak tobě zaſwětjm, abych ani gediné powinnoſti, giż tobě, ó lásko má, aneb bližnjmu powinen gſem, neurazil, nýbrż we wſſech dobách żiwota wſſi ſprawedlnoſt konal; čjm ſe prohřeſſil, abych naprawil a tak hoden ſe ſtal twého zaſljbenj. Amen.

Dneſſnjho dne też ſe ſwětj: W Benewentu dwanácti bratřj a mučednjků; w Paleſtině ſwatého Joſua a Gedeona; w Jeruſalémě ſwaté Anny, prorokyně; w Kapui ſwatého Priſſka, mučednjka; w Remis ſwatého Xiſta, učednjka ſwatého Petra apoſſtola; w Tudertu ſwatého Terenciana, biſkupa a mučednjka; w Heraklei ſwatého Ammona, gahna mučednjka; w Španělſkých ſwatých mučednjků: Wincencia a Léta; w Populonium ſwatého Reżula, mučednjka; w kragi koſtnickém ſw. Werony, pauny a m. g. ſw.

2.

Żiwot ſw. Štěpána, krále.

Gejſa, čtwrtý wéwoda uherſký, měl welikau uctiwoſt k wjře křeſtanſké, giż ſe od některých zagatých křeſtanů poněkud znáti naučil. Přičiněnjm a péčj některých blahowěſtů do země přiſſlých ale

tak welice ſi učenj ſwaté zamiloval, že překonán kráſau, welebnoſtj a maudroſti geho i se ſwau chotj Saroltau a s mnohými přednjmi pány křtjti ſe dal, nedbage při tom ani na křik, kterýž krok tento w národě owſſem způſobiti muſil, ani na ſurowoſt lidu zarytě modlářſtwj ſe držjcjho. Obzwláſſtě dogjmala náboženau kněžnu Saroltu tagemſtwj ſwatá; nebo ſi wſſj ſilau a horliwoſtj wſſemožnau ſe zdokonaliti ſnažila. Nějaký čas pozděgi požehnal gj Bůh plodem žiwota. Cjtjc ſe matkau měla widěnj. Widěla totiž ſw. Štěpána, an gi ubezpečowal, že djtě, kteréž porodj, obrácenj národu prowede, a modloſluženoſt w zemi uduſj. Djtě ſe narodilo r. 977. w Oſtřihomě, tehdáž hlawnjm městě Uherſka, a doſtalo na křtu ſw. ku cti ſw. Štěpána též gméno Štěpán. Sw. Wogtěch, biſkup pražſký, genž po nějaký čas w Uhrách ſlowo Páně hlásal, přigal prý geg ſkrze křeſt ſwatý w lůno cjrkwe. Gakýſi Theodat, učený Wlach, wychowáwal geg, a co ſw. Wogtěch w duſſi geho wložil — poklad wjry — pilně to wzdělámal.

Když r. 997. Gejſa umřel, ugal ſe Štěpán wlády země. Geho přednj ſtaroſtj bylo uzawřjti ſ wůkolnjmi knjžaty trwanliwý pokog; na to pak ſluſſnými proſtředky králowſtwj nebeſké w řjſſi ſwé pozemſké rozmnožiti a utwrditi hleděl. A wſſak horliwoſt a ráznoſt, gjž ſe wěci ugjmal, rozdráždila myſli mnohých pohanů w takowé mjře, že negen urputně we tmách modloſluženoſti trwali, nýbrž i brannau rukau proti ſwaté wjře

ſe wzpjrali. Gim w čele ſtál giſtý Kupa, muž udatný a wážený, genž wjru křeſkanſkau negen wykořeniti, nýbrž i Štěpána s trůnu swrhnauti uſilowal. Počet ſpiklých roſtl wůčihledě, tak že i město Weſprim oblehnauti mohli. Štěpán nebyl owſſem s to ſilnau rukau proti nepřátelům wygjti, nic méně myſli neztratil, nýbrž wolage s králem Dawidem: „Hoſpodin oſwjcenj mé a ſpaſenj mé, kohož ſe budu báti? Hoſpodin ochrance žiwota mého, kohož ſe budu ſtraſſiti? Byť ſe poſtawili proti mně ſtanowé wogſk, nebudeť ſe báti ſrdce mé; byť powſtala proti mně válka, w tomť dauſati budu“ (Žalm 26, 1. 3.), připrawowal ſe k válce poſtem, modlitbami a almužnau, při tom též ſwatého Martina a ſw. Giřj za orodowánj proſe. Po těch ſetkal ſe s nepřjtelem a na hlawu geg porazil. W té bitwě zahynul i wůdce nepřátelſký Kupa. Na dokázanj ſwé wděčnoſti dal na mjſtě, kde s nepřjtelem ſe ſetkal, kláſſter ku cti ſw. Martina wyſtawěti a hognými důchody geg nadal. Kláſſter tento ſtogj a kwěte až po dnes.

Učiniw pokog we wlaſti, gal ſe Štěpán s obnowenau horliwoſtj na obráceni národu pracowati; powolal z wůkolnjch zemj blahowěſty, prowázel ge na ceſtách gegich, ſám lidu wykládal učenj prawdy aneb ráznými ſlowy gich napomjnal, aby nezawjrali oči ſwětlu wjry. Zakládal kláſſtery, ſtawěl koſtely a tak blaženě půſobil, že giž čtwrtého roku geho panowánj téměř wſſude modloſlužebnoſt ſwatému křjži uſtaupila a on

weſſkeru zemi w deſet biſkupſtwj rozděliti mohl, gež arcibiſkupu oſtřihomſkému podrobil. „Požehnaný ten muž, kterýž daufá w Hoſpodina a gehož naděge geſt Hoſpodin. I podobný bude ſtromu ſſtjpenému při wodách, kterýž na wlhkém mjſtě pauſſtj kořeny ſwé; nebude ſe báti, když přigde wedro, liſt geho bude zelený, a w čas ſuchoſti nebude ſe ſtarati, aniž kdy přeſtane nésti owoce“ (Jerem. 17, 7. 8.).

Zařjdiw a uſtanowiw wſſe tyto wěci poſlal do Řjma k ſwatému otci, tehdáž Silweſtru II., Aſtrika čili Anaſtaſia, opata kláſſtera ſwatomartinſkého, proſe, aby biſkupſtwj, kteráž byl založil i oſtatnj nábožná nadánj potwrdil a pod ſwau ochranu a opatrowánj wzal. Při té přjležitoſti dal též ſw. otce proſiti, aby mu propůgčil gména i důſtognoſti králowſké, dokládage, že tak wſſemu, což pro ſwatau cjrkew a pro blaho ſwého národu učinil, wětſſj wáhy a platnoſti bude moci dáti. Papež Silweſtr ſlyſſel s welikým potěſſenjm wſſecky zprámy tyto, a wſſe, oč žádán byl, mileráb učinil. Při té přjležitoſti poſlal Štěpánowi také zlatau korunu, nazwal ho králem apoſſtolſkým a darowal mu křjž s tjm prámem, aby zwláſſť we wálkách před wogſkem noſſen byl.

Uſlyſſew král, že poſel přicházj, wyſſel mu wſtřjc, dal ſi liſty papežſké i hned čjſti a na znamenj uctu ſtoge čtaucjho poſlauchal. Wůbec měl duchowenſtwo u welké wážnoſti, a wſſecken lid ſwůg ſlowy i přjkladem k tomu wěl, aby ſi pomazaných Páně wážili a ge etili, neboť o nich

ſtogj pſáno: „Kdo wás ſlyſſj, mne ſlyſſj, kdo wámi pohrdá, mnau pohrdá“ (Luk. 10, 6.); „ze wſſj duſſe ſwé bog ſe Pána, a kněžj geho w poctiwoſti měg“ (Sir. 7, 31.). Léta 1000. dal ſe Štěpán za krále pomazati a korunau, giž mu ſwatý otec byl poſlal, korunowati; na to weſſkeru řiſſi poſtawil pod opatrowánj a ochranu Marie Panny. Od té doby rodička Božj až podnes za patronku králowſtwj uherſkého ſe powažuge a ctj. Gj ke cti byli teď mnozj koſtelowé ſtawěni, a mnohá nadánj učiněna; wůbec řečeno ſnažil ſe král také u lidu onu úctu k rodičce Božj wzbuditi a oživiti, giž ſám w ſrdci cjtil a ſkutky gewil. Staroſt geho o wjru ſwatau neobmezowala ſe pauze na meze Uherſka, nýbrž i daleko za hranice ſe wztahowala; nebot dal též w Carihradě, pak i w Jeruſalemě a w Řjmě koſtely ſtawěti, a wſſjm potřebným ge nadal. Mimo to založil w poſlednjm městě také ſſpitál pro poddané, když by k práhům ſwatých apoſſtolů Petra a Pawla putowali. Nad giné ale ſtkwěl ſe nádherau, bohatým nářadjm a wýſtawnoſtj koſtel králi zamilowaný w králowſkém Bělohradě (Stuhlweißenburg), w němž nápotomnj králowé ſe dáwali korunowati, a w němž i pochowáwáni byli.

Ne dlauho po korunowánj zaſnaubil ſe Štěpán s Giſelau, ſeſtrau německého krále, ſwatého Jindřicha. Bylat to panj wýborná. Král měl na nj chot laſkawau, poddanj kněžnu miloſtiwau, děti matku neyupřjmněgſſj. Též ona pod-

porowala wſſe, co král k chwále Božj podnikl, a nebylo ſnad koſtela, kterýž by nebyl od nj nějaký důkaz zbožnoſti a lásky obdržel. Obzwláſſtě biſkupſký koſtel weſprimſký, kterýž byla založila a nadala, oplýwal wſſelikým drahým nářadjm koſtelnjm od zlata a ſtříbra, gjmž geg byla králowna opatřila. Gegj ruka nebyla wſſak pauze ſſtědrá ke koſtelům a k ſlužebnjkům cjrkwe, nýbrž každý chudý nalezal u nj podporu, každý opuſſtěný autočiſſtě, každý ſirotek matku, tak že nebylo, kdo by byl od nj zanedbán, aneb zarmaucen od nj byl odeſſel.

Byla-li králowna Giſela dobrotiwá k poddaným, ſſtědrá ke koſtelům, a we wſſem obcowánj wýborně zachowalá, byl to král Štěpán mnohem wjce. Nebot negenom že množſtwj kláſſterů založil, množſtwj koſtelů wyſtawil, a wſſe hognými důchody nadal a opatřil, ſtaral ſe přede wſſjm i o to, aby weſſkeři ſlužebnjci cjrkewnj dokonalj byli a uſtawičně ſebe zdokonalowali. Proto powzbuzowal likнawých, horliwé ſwau náklonnoſtj odměňowal, dokonalé za biſkupy a opaty uſtanowowal aneb ginak ge ctil; ſlowem zkwět a rozſſjřenj králowſtwj Božjho bylo mu gediným cjlem, ku kterémuž wſſickni ſkutkowé geho ſe neſli, a wſſickni poddanj, pokud možná, hleděti měli. Ale že ſnadno geſt weleti, ale těžko konati, to dobře wěda, počal ſwatý král neyprw u ſebe. Byl pán přewelikė pokory. K němu měl každý člowěk wolný přjſtup, každý mohl mu ſwau ſtižnoſt a co mu na ſrdci leželo, wyložiti, král ni-

koho neodmrſſtil. Byl též na ſebe welmi přj=ſný, tak že ſi ani žádného wyraženj nepřál. Weſſkeren čas geho byl wěnowán z části ſlužbám Božjm, z části powinnoſtem powolánj. Poněwadž ale mnozj geſſtě u dwora geho byli, kteřjž, ſeč pokora křeſtanſká geſt, newěděli a nerozuměli, ukrýwal ſe král před nimi gak mohl, a aby ne=widěli geho kagicnoſt, mrtwenj ſebe a giné bo=humilé ſkutky wſſemožně tagil. Slowem žiwot geho byl uſtawičné občtowánj ſe Bohu. Nad giné ctnoſti welebj ſe ſwatého krále dobrotiwoſt k chudým. Slowa Páně: „Blahoſlawenj milo=ſrdnj, nebo oni miloſrdenſtwj dogdau,“ a „deyte, a dáno wám bude,“ byla mu u wěci té gedi=ným prawidlem. W každém potřebném člowěku widěl ſamého Kriſta, a protož každého nadělil, kdož proſe přiſſel, a každého naděliti kázal. Ano nemage na tom doſti, že wſſickni chudj w zemi opatřeni byli, i přewlečen po městě chodil, že=bráků hledage, ano času nočnjho oſobně gim po=ſluhowal, nohy myl, a byli=li nemocnj, ſám ge oſſetřowal. — „Cokoli učinjte gednomu z těchto maličkých, mně gſte učinili,“ dj Kriſtus. Když gedenkráte přewlečen chudým almužnu rozdáwal, wrhl ſe na něho záſtup drzých žebráků, kteřjž geg poraziwſſe, neb ho neznali, zbili, olaupili a pak utekli. Král ani při neymenſſjm ſe nerozhně=waw, radowal ſe, že pro ctnoſt potupen geſt, a wſtana následownĕ ſe k rodičce Božj modlil: „Giž widjš, králowno nebeš, gak zneuctili bo=gownjci twogi, kohos ty za krále uſtanowila.

Rád wſſak to trpjm a poneſu wſſe, cokoli mne potká, těſſe ſe ſlowy Spaſitele: Ani wlas s hlawy waſſj neſegde.“ Po těch uzawřel, že nikdy žádného chudého neoſlyſſj a ſwé miloſti mu neodepře, a těžko bá ſe wyrozuměti, gak důchody geho na ſkutky miloſrdné mohly wyſtačit. Ale „gako na aurok půgčuge Hoſpodinu, kdož ſe ſmilowáwá nad chudým“ (Přjſl. 19, 4.). A ſkutečně odměnil bohabogného krále dobrotiwý Bůh, neboť té mu propůgčil miloſti, že nemocné diwotwornau mocj uzdrawowal a budaucj wěci předpowjdal.

Swatý Štěpán muſil k ochraně národu také wálky wéſti; a wſſak že wěc geho byla ſprawedliwá, dal mu Bůh zaſtupů, že wždy nad nepřátely ſwjtězil. Gedenkráte porazil a zagal knjžetc ſedmihradſkého, genž w zemi uherſkau nepřátelſky byl wpadl. Gelikož ale ſwatému králi neſſlo o pomſtu, nýbrž o oſlawenj gména Páně, dal mu opět ſwobodu, gediné to ſi wymiňuge, aby knjže powolil w zemi ſedmihradſké hlásati ſwaté ewangelium. J nemůže ſe říci, že by král tento ſám od ſebe byl wálku něgakau počal, wěda dobře: „že ohawnj gſau králi, kteřjž činj bezbožně, nebo ſprawedlnoſtj utwrzen bywá trůn“ (Přjſl. 16, 12.). S těch přjčin wydal přjſné zákony na rauhače, zloděge, wrahy, chlipnjky a giné neſſlechetnjky.

Což řekl angel Rafael k Tobiáſſowi: „Že gſi byl přjgemný Bohu, protož bylo potřebj, aby pokuſſenj zkuſilo tebe“ (Tob. 12, 13), napl-

nilo se i na nábožném králi; bylok mu snásseti rozmanité křjžky; a wssak zůstal i w neytěžssj zkaussce wždy trpěliwý, wždy pln důwěry w prozřetedlnost Božskau, wždy oddán do wůle Páně, wěda že kohož miluge Pán, tohok že tresce: a že mrská každého syna, kteréhož přigjmá (Zid. 12, 6.). Ze wssech geho dětj dosáhl gediné syn neystarssj Emerik mužného wěku, wssecky ostatnj umřely u kwětaucjm wěku na rozmanité nemoci. Tjm wětssj láskau lnul k gedinému pozůstalému z synů k Emerikowi, kterýž nad lid sauwěký wynikal gak wýbornými wlohami, tak i ctnostmi a dokonalostj. Otec chtěl z něho mjti krále dle srdce Božjho, a protož mu přál podjl na wládě a wýborná mu dáwal naučenj, a chtěl, aby se gimi po celý wěk swůg zprawowal. Nelze gich tuto wssech uwesti, ale některých aspoň w krátkosti podotkneme, zwlássk těch, kteréž nás také se týčj. Mimo giné napomjná swatý král syna swého, aby se wěrně držel sw. wjry katolické, nebo kdož gi opausstj, nemůže sskastně panowati, ani po smrti koruny wěčné dosjci. Sw. wjry sstjt, prawj, bude ti lebkau spasenj: tau zbranj odjn budeš moci proti wssem swým widitelným i newiditelným nepřátelům bezpečně bogowati . . . . Hleď staw dobrý cjrkwe udržeti a rozmnožiti, neb kdož welebnost cjrkwe urážj aneb gj umenssuge, ten i tělo Kristowo zmrzačiti obmýsslj . . . . Biskupy a duchowenstwo opatřug gako zřjtelnici oka swého. Budeš-li gegich přjzně požjwati, nebude ti třeba gakého nepřjtele se strachowati. Pod gegich ochra-

nau budeš bezpečen we wſſech wěcech a modlitby gegich budau tě poraučetí Bohu wſſemohaucjmu. Gich uſtanowil Bůh za ochrance pokolenj lidſkému, učinil zpytateli duſſj a rozdawateli ſwátoſtj, w gegich ruce dána geſt moc hřjchy naſſe zawazowatí a rozwazowati.... Páný zemſké a barony a bogownjky měg za otce a bratry. Gſauk obranau králowſtwj, ochranci ubohých, mſtiteli protiwnjkú, rozmnožiteli řjſſe. Wſſemi gimi wládni pokogně, pokorně a mjrně, pamětliw, že wſſickni lidé gedno powolánj magj, a že člowěka nic tolik nepowyſſuge, gako pokora, nic tolik neponižuge gako pýcha a záwiſt.... Pomni ſynu, pjſſe dále, že modlitba geſt neywětſſj rukogemſtwj naſſeho ſpaſenj. Uſtawičná modlitba zničuge a zahlazuge hřjchy. Když tedy do koſtela půgdeš, modli ſe gako Šalomaun ſe modljwal: Seſſli mi, Pane, maudroſt s nebes ſwatých twých, aby ſe mnau byla a ſe mnau pracowala, ať wjm, co by bylo přjgemného tobě. Pane Otče a Bože žiwota mého, neopauſſtěg mne w myſſlenj zlém; nedey ſe powyſſowati očjm mým, a wſſelikau žádoſt zlau odwrať ode mne; odegmi a odwrať ode mne, myſli neſlydaté a nekázané nepodáwey mne. — Tak i ty ſe modli, aby Bůh tebe wſſech hřjchů zbawil, a lenoſt a nedbaloſt od tebe zapudil .... Konečně, ſynáčku můg, proſjm tě, buď miloſtiw ke wſſem, neboť ſlutkowé miloſti na neywýš tě učinj ſpaſena. Buď miloſrden ke wſſem utiſſnutým, připomjnage ſi ſlow: „Miloſrdenſtwj žádám a ne obětí.“ Buď trpěliw ke wſſem ne toliko k welikým nýbrž i k

sprostým; buď i zmužilý, ať sstěstjm nezhrdáš, nehodau neklesáš. Buď pokoren, ať tě Bůh nynj i budaucně powýssj. Buď mjrný a nikoho přes přjliš netrestey. Buď tichý, abys nikdy sprawedlnosti neporussil. Buď rozssafný. a nikoho swéwolně w potupu neuwáděg. Buď stydliw a wsseho puchu chlipnosti utjkey." — Takowá a podobná naučenj dal swatý král synu Emerikowi a otcowsky ho napomjnal a wzbuzowal, aby gich powždy pilen byl. Že marná slowa geho nebyla, widěti, že též Emerika cjrkew swatá za swatého ctj. Geho swátek padá dne 4. listopadu.

A wssak i tohoto syna powolal od něho Bůh roku 1030. Swatý Štěpán nesl tu ránu bez reptánj a bez nařjkánj: welebil nezpytatelné saudy Božj a děkowal Bohu, že syna geho uchowal beze wssj poskwrny. Od této doby wzdalowal se král, co mohl, swěta, a uzawjral se do sebe. Skutkowé lásky duchownj a tělesnj byly geho gedinau zábawau, kteréž si přál, když ducha pracemi státnjmi umdleného občerstwiti chtěl. Wssemožně se též wyhýbal každé wálce, a wssemohaucj Bůh, genž powždy geho naděge a sjla byl, dopřál mu té blaženosti, že nikdy wjc nepotřebowal proléwánjm krwe wjtězstwj dobýwati. Poslednj léta žiwota ztrpčily rozmanité nemoci, kterýmiž ho gesstě Hospodin nawsstjwil; než duch geho neklesl, gakkoli tělo skljčeno bylo. Pomněnka na toho, kterýž pro nás smrt křjže utrpěl, sjlila geho wjru a dodáwala lásce podnětu. Téhož času, co král nemocen na lůžku ležel, po-

užili někteřj s přjſnau a přjmau ſprawedlnoſti neſpokogenj pánowé a nagawſſe wraždnjka zabiti ho chtěli. Sotwa ale že nagatý wrah w komnatu králowu weſſel, takowý na něg padl ſtrach, že ſe z hanebného předſewzetj wyznaw, o miloſrdenſtwj proſil, gehož mu také welikomyſlný král udělil, an druzj ſauwinnjci, gakž toho zákon žádal, hrdlem ſprawedlnoſti zadoſt učiniti muſili.

Cjtě konečně Štěpán, že hodinka přicházj, ſwolal wſſecko panſtwo, kázal gim, aby zachowali wěrnoſt k ſwaté ſtolici řjmſké, aby ſe weſpolek ſnáſſeli, prawé wjry hágili, přikázanj Božjch wěrně oſtřjhali a opatrně nowého náſtupce uſtanowili. Na to poručil králowſtwj do ochrany rodičky Božj, dal ſe zaopatřit a umřel, gak ſi přál, dne 15. ſrpna na nebe wzetj Panny Marie l. 1038. Benedikt IX. prohláſil ho za ſwatého, Innocenc XI. ale přikázal, aby ſe památka geho dne 2. zářj ſwětila.

Rozgjmánj.

Gako ſe ſtalo ſwatému Štěpánu, ſtáwá ſe až podnes. J za naſſich časů umjragj někdy rodičům před časem djtky aneb giné přemilé oſoby. Mnozj rmautjwagj ſe nad tjm welice, reptagj proti Bohu a wſſeligak neſluſſně ſi počjnagj a mluwjwagj. Tito a podobnj lidé uważugte, gak ſe ſw. Štěpán chowal, když mu děti umjraly, a zwláſſť když konečně i gediný ſyn Emerik, gegž nad wſſecky milowal, ſmrtj mu odňat byl, ale negen

rozwažugte ſi chowánj ſwatého krále, nýbrž wſſj ſilau náſledugte ho, hledagjce tam útěchy, kdež gedině nalezti lze — w náboženſtwj. Nenjk owſſem hřjch rmautiti ſe a plakati nad ſmrtj djtěte, a wſſak rozumj ſe, zůſtáwáme-li w mezjch křeſſanſké trpělivoſti a oddanoſti Bohu. Ale hřjſſno geſt Bohu ſe rauhati, proti němu reptati a bědowati. Řekněte mi, wy otcowé a matky, kdo geſt ten, genž djtě wám odnjmá? Nenj-li to Bůh, Pán nad žiwotem a ſmrtj wſſech lidj? Nenj-li waſſe djtě wjce Božjm nežj waſſe? Činj-li wám Bůh gakau křiwdu, když ge wám odnjmá? Nečinj! On geſt pán. On může wzjti, což geho geſt, kdy ſe mu zljbj: či má ſnad u wás ſe dowolowati? Má wám aučty wydáwati z činů ſwých? má wás proſiti, aby gſte ſe nehněwali, že člowěka k ſobě wolá, gehož byl učinil? To ſnad přede žádati nebudete. Proč medle reptáte proti Bohu, proč ſi na něho nařjkáte? Wězte co Bůh učinil, učinil ku blahu djtěte, učinil ku blahu waſſemu, učinil ku blahu ſnad wás wſſech. Snad předwjdal Bůh, že nepořádnau láſkau k djtěti aneb ſſpatným wychowáwánjm w nebezpečj wlaſtnjho ſpaſenj uběhnete, ſnad předwjdal, že djtě ſamo, bylo-li by déle na žiwě, nepořádným obcowánjm a neſſlechetnoſtmi w hněw Božj by upadlo; anebo ſauženo a pronáſledowáno bylo od nepřátel. Nenj to tedy důkaz miloſti Božj k wám a k djtěti waſſemu, když ge čaſně k ſobě powoláwá? Umřelo-li djtě w newinnoſti, měli by gſte mjti tjm wětſſj radoſt z blaženoſti, kteréž nynj

požjwá. Či myſljte, že by gſte mu wětſſjch radoſtj tu na zemi byli připrawili, než má nynj w nebeſjch? Spokogte ſe tedy a umlkněte, wědauce že Bůh to geſt, genž djtě waſſe k ſobě powolal. Bůh to učinil. Co tedy wjce chcete? Podrobte ſe medle maudrým ſaudům Božjm a wyzneyte mu, že což on chce, žek i wy chcete. Bůhk ſtwořil djtě waſſe a nikoli wy. Protož obětugte nu boleſt, giž wám ſmrt djtěte způſobila, pomněte, že ſe zas shledáme na onom lepſſjm ſwětě; pomněte, že k nám každý křjž na hrobech naſſich miláčků wolá: Proč ſi nařjkáte? wždyk gſme na wěky ſe neodlaučili! daufeyte w Boha, zachowáweyte geho přikázanj, a pak ſe opět shledáme na wěčnoſti u něho, kdež rozlaučenj žádného wjc nebude. My wás gen předeſſli a čekáme wás u pramene žiwota a radoſti, w řjſſi ſpaſitele naſſeho. Bůh geſt láſka a maudroſt, což Bůh učinil, wſſe dobře učinil. Hoſpodin geſt: což dobrého před očima geho, nechť učinj (I. Kor. 3, 18.).

„Lepſſj geſt ſmrt než žiwot hořký“ (Sir. 30, 17.).

„Sprawedliwý byl-li by ſmrtj zachwácen, w odpočinutj bude. An ljbezný byl Bohu, učiněn geſt milý, a žiw gſa mezi hřjſſnjky přeneſen geſt w byt lepſſj. Wytržen geſt, aby zloſt nezměnila rozumu geho, aneb aby leſt nepodwedla duſſe geho. Ljbila ſe zagiſté Bohu duſſe geho: protož poſpjſſil wyweſti ho z proſtředku neprawoſtj“ (Maudr. 4, 7. 10. 11. 14.).

„Nechcemek bratřj, aby gſte newěděli o těch, kteřjž zeſnuli, aby gſte ſe nermautili gako i ginj, kteřjž naděge nemagj. Nebo geſtliže wěřjme, že Ježjš umřel, a z mrtwých wſtal: tak i Bůh ty, kteřjž zeſnuli ſkrze Ježjſſe, přiwede s njm“ (1. Thes. 4, 12. 13.).

Modlitba.

O Bože, dárce wſſeho dobrého, uděl nám tě miloſti a ſjly, ak přjkladu ſlužebnjka twého Štěpána wěrně náſledugjce, ceſtau ſpaſenj zmužile kráčjme, a wſſech zkauſſek, ginjž nás dobrota a maudroſt twá nawſſtjwiti za dobré uzná, trpěliwě a oddaně w wůli twau ſnáſſjme k oſlawenj neyſwětěgſſjho gména twého ſkrze Kriſta Ježjſſe. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe geſſtě ſwátek: W Řjmě ſwaté Marimy, mučednice; w Pamii francauzſkém ſwatého Antonjna, mučednjka; též ſwatých mučednjků: Diomeda, Juliana, Filippa, Ewtychiana, Heſichia, Leonida, Filadelfa, Menalippa a Pantagapy, z nichž někteřj ſkrze oheň, někteřj ſkrze wodu, někteřj ſkrze meč a křjž mněcdnictwj dokonali; w Nikomedii ſwatých mučednjků: Zenona, Konkordia a Theodora, ſynů geho; těhož dne utrpenj ſwatých Ewodia, Hermogena a Kalliſty, wlaſtnjch bratřj; w Lugdunu ſwatého Juſta, biſkupa a wyznawače; též tam ſwatého Elpidia, biſkupa a wyznawače; w Picenu ſwatého Elpidia, opata; na hoře Sorakte ſwatého Nonnoſa, opata a m. g. ſw.

3.

Žiwot ſw. Manſweta, biſkupa.

O ſwatém Manſwetowi nemáme mnoho přeſných zpráw, než co o něm ſtařj podali, wěrně tuto ſtůg. Sw. Manſwet pocházel ze země ſkotſké. Řjzenjm Božjm z wlaſti zapuzen přiſſel konečně do Řjma. To ſe ſtalo we wěku čtwrtém po Kriſtu Pánu. W Řjmě doſtalo ſe mu přjležitoſti ſeznámiti ſe s wěrau Kriſtowau, a ſwatého učenj toho welebnoſt a prawda tak hluboce ho dogala, že neprodléwage pokřtjti ſe dal, a když úplně a dokonale wſſemu ſe naučil, co cjrkew ſwatá wěřiti a učiti káže, byl i za biſkupa wyſwěcen a do ſwé wlaſti poſlán, aby ſwětlem wjry mrákoty pohanſké z nj zapuditi hleděl. Manſwet přibyl do Tulle, města ğallſkého, a wýmluwným gazykem hlásal ſwaté ewangelium; a což mluwil, potwrzowal mnohými zázraky. Toho času ſtalo ſe, že gediný ſyn knjžete města neſſkaſtnau náhodau do řeky Moſelly upadl a utonul. Bůh wſſemohaucj, chtě aby ſe oſlawilo gméno geho, nawrátil na přjmluwu ſlužebnjka ſwého pacholjkowi opět žiwot, že zdráw a bez úhony byl. Zázrak tento obměkčil poněkud zatwrzelé ſrdce knjžete, tak že on ſám i chot geho a téměř weſſkeren lid tullſký ſw. Manſwetu uwěřiwſſe, křtjti ſe dali.

Po tom wyſtawěl Manſwet w městě koſtel ke cti blahoſlawené rodičky Božj, a mimo něg geſſtě na wenku a we wůkolj mnoho giných ko-

neopauſſtěg, když by ruka twá boleſtně mne ſe dotýkala, nýbrž přidey miloſti, ak trpělivě neſu, což gſi na mne wložil, ak nereptám, když neprohlédnu maudroſti a dobroty twé, nýbrž pokorně dobrořečim gménu ſwatému twému ſkrze Kriſta Jeżiſſe, Pána naſſeho. Amen.

Téhož dne:

Żiwot ſw. Remakla, biſkupa.

Swatý Remaklas ſe narodil mezi rokem 612. a 624. w městě akwitánſkém Biturikum. Geho rodičowé byli welice bohatj a k neyſſlechetněgſſim rodinám ſe počjtali. Remaklas gſa ginoch wýbornych wlaſtnoſtj, doſtal ſe k ſwatému Sulpiciowi, knězi bituricſkému, k wychowánj, od něhož, gakž ſe nadjti lze, ke wſſemu dobrému a ſwatému pečliwě a opatrně weden byl. Když ſe powěſt o učenoſti a o ctnoſtech Remaklowých rozneſla, powolal ho král ſw. Siğebert ke dworu ſwému, gegž mnozj wýtečnj mużowé, zwláſſť ale ſw. Eliğius, ctnoſtmi ſwými ozdobowali. Z přigal muż Bożj pozwánj toto, a zaſtáwal po něgaký čas rozmanité úřady. Że pak ſe mu żiwot dworſký znechutil, opuſtil dwůr a doma po některý čas w tichoſti Bohu a bliżnjmu ſlauże żiwot trávil. Toho času wyſtawěl ſwatý Eliğius w Solemniakum (Solignac) kláſſter, genž dle wůle zakladatelowy měl býti autočiſſtěm mużům,

Ateřjž hluku ſwětſkého wzdáleni gediné Pánu Bohu ſlaužiti a ſebe zdokonalowati chtěli. J utekl ſe ſw. Remaklas w ochranné ſtěny tyto, kdež geg ſw. Eligius i hned za opata uſtanowil. Zprawowal pak kláſſter tento, gakž ſe pjſſe, plných ſſeſt let a to s takowau maudroſtj a rozſſafnoſtj, že ſe co do wnitřnj uſpořádanoſti a dokonaloſti geho obywatelů tehdáž ſkoro za neypředněgſſj ze wſſech kláſſterů francauzſkých powažowal. To nebude nikomu owſſem diwno, kdož ſi připomene, že ſw. opat wjce příkladem než ſlowy, wjce láſkau než zákony podřjzené bratry wedl a zprawowal. Muž tak wýborný nemohl dlauho w ukrytoſti kláſſternj zůſtati. J ſtalo ſe, že když ſw. Amand biſkupſtwj maſtrichſkého ſe odřekl, že ſw. Remaklas gednohlaſně na ſtolici tuto wolán byl. Zpěčowal ſe ſice muž Božj uwázati ſe w úřad tak těžký, tak nebezpečný, gaký geſt důſtognoſt biſkupſká, že ale král i wſſickni kněžj i ſamo panſtwo i oſtatnj lid naň naléhali, boge ſe wzdorowati řjzenj Božjmu, dal ſe konečně, ač s boleſtným ſrdcem, wyſwětiti.

Že ſw. Remaklas důſtognoſti biſkupſké owſſem hoden byl, ukazuge geho weſſkeren žiwot i wſſickni ſkutkowé geho. W ſlowech a w řeči geho byla takowá ſjla, že ho každý rád poſlauchal, každý geg milowal, každý žiwot ſwůg dle řeči geho pořádal. Nemělk do ſebe žádné hrdoſti, nýbrž byl pln neljčené pokory, tak že geg ctili wſſickni wyſokomyſlnj gakožto nad ně welebněgſſjho, pokornj pak co bratra milowali. On byl

wůbec ke każdému dobrotiwý a laſkawý, k ſobě ale přjſný; rád pomáhal, kdož pomoci byl potřeben; těſſil, kdož byl zarmaucen: ſlowem on byl otcem, bratrem, přjtelem, rádcem a pomocnjkem wſſeho lidu. Nad to byl twáři welmi přjwětiwé, mrawů neauhonných, neſmjrně činný, w gednánj opatrný, u wjře utwrzený a trpěliwý. Uměl s każdým dle geho powahy gednati, a aby wſſecky Kriſtu zjſkal, wſſechněm wſſjm učiněn geſt, a co učil, to i činil, a co chtěl, aby ſe konalo, ukazowal ſám neyprwé ſkutkem, że konati możno geſt. Z těch a podobných přjčin ſtal ſe ſw. Remaklas miláčkem lidu a mnozj, gimż ſpaſenj duſſe ſſlo nad blahobyt těla, hrnuli ſe k němu, a ſwěřowali ſe geho wyučowánj a zprávě, z nichż také i mnozj welké ſlávy ſwatým obcowánjm a mnohoſtrannau učenoſtj u lidu ſauwěkého i u potomků doſſli. A proč by nedoſſli? an ge ſw. Remaklas ſlowem i ſkutkem k tomu měl, aby ſe chránili oſſemetných radoſtj ſwětſkých, utjkali zbytečných ſtaroſtj o zbożj pozemſké, aby pilni byli ſwornoſti bratrſké, chodili po ceſtách zákonů Páně a ſwěta a żádoſtj geho aby ſe wſſemożně odřjkali, po nebeſkých pak wěcech taużili. Plnil také wěrně a právě, co ſwatý Pawel ſwatému Timotheowi přikazowal, an pjſſe: „Dey na ſebe pozor i na učenj, a w tom trwey: nebo to čině i ſám ſebe ſpaſena učinjš i ty, kteřjż tebe poſlauchagj“ (I. Tim. 4, 16.).

Wěda, gak welké proſpěchy klášſterowé zwláſſtě w oněch náſilných časech člowěčenſtwu přiná-

ſſeli, ſtaral ſe Remaklas dle možnoſti o rozmnoženj gich, a to w takowých kraginách, kteréž byly nad giné diwěgſſj a puſtěgſſj. I wymohl také na králi ſw. Sieğebertowi, že nowé dwa kláſſtery w horách ardenſkých, a ſice kláſſter Stablo a kláſſter Malmedi řečené, založil a ſluſſně nadal. Kláſſterowé tito ſtawěli ſe pod dozorſtwjm ſaméhо biſkupa. Týž biſkup ſw. Remaklas uwedl w ně bratry, gimž následugjcj napomenutj učinil: „Důwěřugte, ſynáčkowé, pewně w Pána Boha, geho přikázanj wěrně zachowáweyte, myſl ſwau ſtřežte před myſſlénkami marnými, a duſſi ſwau, kagjce ſe, zachoweyte čiſtau a nepoſkwrněnau. Modlete ſe bez přeſtánj, zpjweyte chwalozpěwy u wečer, ráno a w poledne, buďte w čtenj ſwatém bedliwi a znamenjm ſwatého křjže ozbrogugte ſe: a minau wás wſſeliká pokuſſenj wnitřnj i zewnitřnj. Mát nepřjtel náš tiſjcero způſobů, gimiž nám ubljžiti může, a nesčiſſlné nápaſti a úſkoky. My wſſak známe geho oſſemetnoſt a wime, že čim wjce na nás doléhá a nás tiſkne, tim wýſſe ſe powzneſeme, dakli ſe mu zprotiwjme. Satanáš neywjce ſe bogj počátků ctnoſtného žiwota, bogj ſe bdění, modliteb, poſtu, tichoſti, trpělimoſti, dobrowolné chudoby, opowrhowánj marnau chwálau, pokory, miloſrdenſtwj a obzwláſſtě čiſté láſky k Kriſtu Pánu; a protož gako w brlohu paſe, aby nás od dobrého úmyſlu odſtraſſil.“ Tak a podobně mluwil Remaklas k duchownjm ſynům ſwým a tak we wſſem dobrém ge utwrdil, že w obau těchto

klássteřjch žiwot bohabogný tak krásně a bohatě zkwjtal, gako málo kde ginde.

An se to wsse tak krásně w klássteřjch, Stablo a Malmedi řečených, dělo, roztaužila se i dusse Remaklowa po samotě klássternj. A wssak stálo to nemalé práce, než tehdegssj král Childerich a ostatnj lid, gemuž tak wýborného pastýře weliký žel byl, swolili. Ustanowiw tedy na swém mjstě swatého Theodarda, býwalého žáka swého, složil biskupstwj a odessel do klásstera stabulského. Sotwa se proneslo, že sw. Remaklas w klássteře stabulském se zdržuge, hrnulo se k němu množstwj mužů a mladjků, žádagjcjch, aby ge zákonům spasenj učil a cestami sprawedlnosti wedl. Remaklas přigal každého, kdožkoli s dobrau wůlj k němu přissel a otcowsky se o každého staral. Pod geho bedliwém a opatrném wedenj stalo se, že zarmaucenj se potěssili, že netrpěliwj stali se tichými, že opusstěni na swau sirobu zapomjnali, chudj na swé bjdě si libowali, bohatj dobrowolně s nuznými o swé gměnj se sdělowali, mladjci čistotu pěstowali, slowem, že každý, kdožkoli s njm co dělati měl, od zlého se odwrátil, w dobrém utwrdil a tomu okamženj dobrořečil, kteréhož se swatému muži tomu byl swěřil a oddal. Tak prožil swatý Remaklas několik let, an znamenati počal, že mu sjly ubýwá, a že čas nastáwá, rozlaučiti se se swětem. I swolaw wssech bratrů mluwil k nim slowa otcowská, slowa plná lásky, pečliwosti a důwěry, gimiž gich napomjná k častým modlitbám, k pokogi a k swornosti mimo giné, řka: „Potřebj nám

geſt často ſe modliti pro hřjchy a winy, gichž gſme ſe křehkoſtj ſwau byli dopuſtili. Muſjme wſſak také pečliwě bdjti, aby ſe počet gich nerozmnožowal; nebok kdož lehkomyſlnoſti a lenoſti ſe oddal, ten bude marně Boha proſiti. Stud a neporuſſená wěrnoſt, ſeſtra ſprawedlnoſti, a pauhá prawda měgtež přjbytek w ſrdcjch waſſich, aby lidé widauce ſkutky waſſe, následowali wás."

„Warugte ſe hněwu a wſſech plodů geho, we wěcech pak dowolených buďte ſtřjdmj, mák każdá wěc ſwé meze, kterýchž nikomu překročiti ſe nedowoluge. Nikdo neubližug ginému: lépek geſt křiwdu trpěti, než činiti; milugte trpělliwoſt, geſtlik trpěliwoſt přjſtaw wſſech bjd, a nikdo nenj tak litý, aby ſe okrotiti nedal, propůgčj-li gen wzdělánj ochotného ucha. Nehrozte ſe žádné práce, náwyk práce činj i boleſti ſneſitelněgſſjmi. Utjkeyte lenoſti, leniwému ſe těžko ſwěřj důležitá wěc. Pýchu wſſemožně potlačugte, aby gſte prawé doſſli ſwobody; nebo nenj ſwoboden, gegž wyſoká podněcuge myſl. Milugte čiſtotu neb nenj nad čiſtotu nic pěkněgſſjho. Nad ſſtěſtjm ſe netěſſte, nebok kdo ſe přjliš nad ſſtěſtjm raduge, ſnadno w neſſtěſtj upadne. Přede wſſjm zachowáweyte mjr a ſwornoſt, a láſka k Bohu a k bližnjmu ať hořj w wás. Záwiſt, genž koſti ſžjrá, nemučiž wás; nebok záwiſtiwý hubne ſſtěſtjm giného a nad záwiſt nenj wětſſjch muk .... Konečně wězte, miláčkowé mogi, že i wy umřete; protož nedeyte času, genž wám k pokánj přán geſt, marně ugjti. Přigde, přigde zagiſté den,

že marně taužiti budete, gediné gen hodiny wyzjskati: protož čiňte dobré, pokud čas gest, nebot kdož se na smrt připrawuge, zagisté blažen bude, až opustj tělo i s žádostmi geho." Tak promluwiw k bratřjm, dal se neyswětěgssj swátostj opatřiti, načež do horečky upadnuw, brzo dussi swau wypustil roku asi 671.

Rozgjmánj.

„Mát nepřjtel náš tisjcero způsobů, prawil sw. Remaklas, kterýmiž nám usskoditi může." Smutná to owssem prawda, že nepřjtel náš tolikerými způsoby k zlému nás může popauzeti; a wssak proto, když nás popauzj, gesstě negsme přemoženi. Nechceme-li sami se wzdati, nepřemůže nás, nebot i my máme nesčjslné prostředky, kterýmiž každý útok pokussitele odraziti můžeme. Z nich některé a to neymocněgssj nám sw. Frantissek saleský na ruku dáwá: Kdykoli cjtjš, dj on, w sobě něgaké byt i sebe menssj pokussenj, utec se hned k Bohu a pros, aby ti swau milostj a swým milosrdenstwjm ku pomoci přispěl. Gest to prostředek, kterémuž Kristus Pán sám učil, an řekl: „Modlete se, aby gste w pokussenj nepadli." Cjtjš-li ale, že pokussenj nepřestáwá, nýbrž se zmáhá, tedy běž s srdcem swým k křjži a obgjmey ho, gako bys Krista Pána obgjmal, i bez přestánj při tom o pomoc Božj woley. Nehleď ale nikdy pokussenj w twář, to gest, snaž se na pokussenj nemysliti, nýbrž obrat mysl swau na

Spaſitele ſwého, aneb na giný dobrý a chwalitebný předmět. Tjm neyſnáze każdá myſſlénka zlá ze ſrdce ſe wytiſkne. — Druhý, welmi dobrý a mocný proſtředek proti pokuſſenj geſt, abys bez odkladu wſſecka ſwá myſſlenj a cjtěnj zgewil ſwému duchownjmu rádci. Nebok pokuſſitel náš zwlášſt k tomu nás nabádá, abychom o pokuſſenj ſwém s nikým nemluwili, čehož když docjlj, ſnadno nás k pádu přiwede. Pakli ale tu geſtě pokuſſenj nepřeſtáwá, nezbýwá nic, než abychom wůli ſwau utwrdili, a že nigakým způſobem w pokuſſenj neſwoljme, pewně u ſebe uzawřeli. Nebok může nepřjtel nás ztrýzniti, může nás i uſmrtiti, ale když ſami nechceme, nenj s to, aby pewnau wůli zlomil. Při tom wſſak té opatrnoſti geſt ſſetřiti, abychom ſe s pokuſſitelem nehádali, nýbrž zkrátka ho odbyli: „odſtup, řkauce, ſatane, pſáno geſt: Pánu Bohu ſwému klaněti ſe budeš a gemu ſamému ſlaužiti budeš. A tak má-li nepřjtel tiſjcero oſidel na nás naſtražených, máme také my tiſjcero proſtředků, bychom gich uſſli; i může on tauž zbranj přemožen býti, kterauž na nás taſil, umjme-li gen dobře gj užjwati. Ano tak geſt pokuſſitel náš ſlab a bezbranný: že nic proti nám nezmůže, pakli mu ſami zbranj nedáme. Zwlášſtě na počátku pokuſſenj, dj ſw. Tomáš kempenſký, máme bedliwi býti; neb tehdáž ſnáze nepřjtele přemůžeme, když mu do dweřj naſſeho ſrdce dokonce wſtaupiti nedáme, ale hned před prahem, gak mile zaklepá, gemu odpjráme. Nebo neyprwé přicházj na myſl pauhé myſſlenj, pak ná-

ſleduge živé wyobrazowánj, potom kochánj, zlá žádoſt a konečně přiwolenj. A tak pomalu zlý nepřjtel docela ſe wedere, neodolá-li ſe mu hned zpočátku. A čjm kdo déle s odpjránjm leniwě proklěwá, tjm wjce každodenně ſám w ſobě oſlábne, a nepřjtel proti němu ſe zmocnj.

„Střjzliwj buďte a bděte: nebo protiwnjk wáš ďábel gako lew řwaucj obcházj, hledage koho by ſežral, gemužto odpjreyte ſilnj gſauce u wjře (I. Petr 5, 8. 9.).

„Bděte, ſtůgte u wjře, zmužile ſobě počjneyte, a poſilněte ſe“ (I. Kor. 16, 13.).

„Odpjreyte ďáblu i uteček od wás“ (Jak. 4, 7).

„Wezměte celé oděnj Božj, aby gſte mohli odolati w den zlý, a we wſſem dokonalj ſtáti“ (Eſes. 6, 13.).

Modlitba.

Wjš, ó Pane, že ſlabý a křehký gſem, a že bez miloſti twé ničehož dobrého učiniti nemohu. Tedy ſrdečně proſjm, ó Pane, abys přiſſel a ſtaupil ke mně a naplnil mne miloſti ſwau. Nebo mage miloſt twau nebudu ſe báti, když pokauſſjm a mnohau ſtraſti ſewřen budu. Ona geſt ſjla má; ona rady poſkytne i pomoci. Mocněgſſj geſt nad wſſecky nepřátely a maudřegſſj nad wſſecky maudré. Gj ozbrogen pewně budu ſtáti a byť weſſkeren ſwět powſtal proti mně. Twá tedy miloſt, Pane! mne wždycky předcházeg a doprowázeg, a dey mi uſtawičně na wykonánj do-

brých ſkutkú zřenj mjti ſkrze Jeżjſſe Kriſta, Syna twého. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe také ſwátek: W Řjmě ſwaté panny Serapie, wiz ſwatau Sabinu dne 29. ſrpna; w Koriutu ſwatého Febes; w Akwilegi ſwatých panen a mučednic Ewfemie, Doroty, Thekly a Eraſmy; w Kapui ſwatých mučednjkú Ariſtea, biſkupa, a Antonjna, pacholete; w Nikomedii ſwaté Baſiliſſy, panny a mučednice; též ſwatých mučednjkú Zenona a Charytona; w Kordubě ſwatého Sandala, mučednjka. Téhož dne ſwatého Aigulfa, opata a m. g. ſw.

4.

Żiwot ſwaté Roſalie, panny.

Ačkoli o ſwaté Roſalii gen málo zpráw máme, nic méně to, co o nj wjme, geſt důkazem, gak welikých obětj ſchopna geſt duſſe, Kriſta Jeżjſſe wěrně a ohniwě milugjcj. Swatá Roſalia narodila ſe w 12. wěku w městě ſicilſkém, Palermo řečeném. Otec gegj Sinibald, pán nad Kwiskwinem a Roſes, zaſtáwal u dwora králowſkého wzneſſené auřady a manżelka geho byla prý miláčkem králowny ſicilſké Markéty. Roſalia byla tedy wychowána u dwora králowſkého. I piſſe ſe o nj, że byla panna welmi ſličná, że měla wýborné wlaſtnoſti ſrdce a duſſe, a że neyrozmanitěgſſjch rozkoſſj ſwětſkých, by gen byla chtěla, užjwati mohla. Ale Hoſpodin wywolil ſi gi za chok ſwau. I otewřjny gſau gj oči, że pozuala marnoſt wſſj pozemſké ſláwy a neſtáloſt a prázdnotu wſſech radoſtj ſwětſkých, a że

uzawřela poſlechnauti hlaſu Božjho, genž gj do ſamoty wolal. J opuſtiwſſi tagně rodiče a dwůr, odebrala ſe na bljzký wrch Montreal, a tu w gakéſi geſkyňce wedla žiwot trudný a kagicj, a bez přeſtánj modlitbau a ſwatým rozgjmánjm s Kriſtem Ježjſſem obcowala. Widěti to z nápiſu, kterýž w téže geſkyni po ſmrti gegj ſe nalezal a gak náſleduge znj: Gá Roſalia, dcera Sinibaldowa, pána nad Kwiskwinem a Roſes, bydlela gſem z láſky ku Kriſtu Ježjſſi w této geſkyni.

Gak dlauho ſwětice tato w té geſkyni přebýwala, a proč gi pak opuſtila, nenj nám známo; ſnad ſe obáwala, že gi zde wypátragj, aneb cjtila ſe miloſtj Božj k wětſſj geſſtě tuhoſti roznjcena. Nebok teď odeſſla na horu Palerino aneb Pereğrino, odkuď celé měſto Palermo přehlédnauti i palác otcowſký widěti mohla, a tu w geſkyni as 100 ſáhů hluboké dokonala ſwau pozemſkau pauť. Gakých pokuſſenj ſwětice tato na pauſſti této muſila ſnáſſeti, gak tuhý tu wedla žiwot, gak plamenná gegj láſka byla ku Kriſtu Ježjſſi, o tom o wſſem nemáme žádných zpráw, ale z množſtwj zázraků, kteréž ſe na gegj přjmluwu ſtaly, dá ſe bezpečně ſauditi, že zagiſté welikého ſtupně dokonaloſti a ſwatoſti doſáhla.

Roku 1624 nawſſtjwila Palermo morowá rána a hrůzně w celém měſtě řádila. Tu ſe diwným způſobem obgewili oſtatkowé ſwaté panny na hoře Palerino. Radoſt nad nalezenjm tak draheho klénotu byla w měſtě náramná. J obrátil

se wesskeren lid w sklyčenosti swé modlitbami k swaté paustewnici za orodowánj a přjmluwu gi žádage, a eyhle brzo ostawila město hrozná ta nemoc. Z té přjčiny wywolili si gi Palermané za patronku. Také roku 1743. oswědčila se gegj mocná přjmluwa způsobem diwotwornym, nebo Palermo i wssecka ostatnj města sicilská, kteráž se swaté Rosalii byla do ochrany poručila, uchowala se morowé rány, genž téhož roku hrůzně Messinu, město sausednj, pustossila.

Rozgjmánj.

Pozorugjce my žiwot swaté Rosalie a uwažugjce wsse ty trýzně a wssecka ta utrpenj, kteráž na sebe dobrowolně, pauze z lásky ku Kristu Ježjssi byla uwalila: musjme se zastyděti a zarděti, že tak swětssjj, tak tělesnj, tak chaulostiwj a w lásce k Bohu tak ochábljgsme. Swatá Rosalia opustila z lásky k Bohu wsse, i to, čehož wssjm prawem a beze hřjchu mohla užjwati, a my? — my wyhledáwáme wssj silau, třeba i po cestách neprawých, gediné toho, čjmž bychom si žiwot osladili, usnadnili; ona odessla na pausst, aby bez překážky s Bohem mohla rozmlauwati, a my? — my se naschwál uwrhugeme u wjr hluku swětského, abychom na Boha nemuseli wzpomjnati; gj bylo neysladssj rozkossj o Bohu přemýssleti a rozgjmati si geho milost a mocnost: a nám gest každinké okamženj, kteréž Bohu za-

ſwětiti máme, na neywýš protiwné a odporné. Ona obětowala Kriſtu Ježiſſi mladoſt, ſličnoſt, ſſilu i weſſkeren žiwot ſwůg: a my mu na neywýš přináſſjwáme, a to geſſtě s odporem, toliko kaly žiwota, to geſt, ony doby, když ſſily naſſe ochábly, když hřeſſiti wjce nemůžeme, proto že k hřjchu buď žádné ſſily, buď žádné přjležitoſti wjce nemáme, když ſwět námi giž pohrdl a duſſe na gazyku ſedj. Myſljte-li, že tu wěc přepjnám, nuže, tažte ſe wlaſtnj zkuſſenoſti. Gakého tu ſtrogenj a ſſperkowánj, gakého pitwořenj a wypjnánj! a proč? Abychom ſe zaljbili — nikoli Bohu, nýbrž ſwětu. Sotwa, že někde hudba ſe ozwe, giž tam býti muſjme; ſotwa že ſe ſaumrkne, giž nás to doma netrpj. Muſjme z domu, muſjme na wenek. Wyraženj, zábawa, rozkoš gſau gediné myſſlénky naſſe, gediná tauha naſſe; gim k wůli obětugeme gměnj a zdrawj, obětugeme dobrau powěſt, ctnoſt, newinnoſt, ſpaſenj. Neřjkeyte, že člowěk wyraženj gakéhos potřebuge. Potřebuge-li wyraženj, nechť ho hledá, kdež ſe w ſkutku nalezá — w Bohu. By gſte Boha opraudowě milowali, rádi by gſte s njm w modlitbách rozmlauwali; gako ſwatá Roſalia s njm rozmlauwáwala. Rozmlauwati a zabýwati ſe s oſobami wám milými, nebýwá wám za těžko; ano rádi a dlauho s nimi rozmlauwáwáte a ſe wyrážjwáte, ba ani času dočkati ſe nemůžete, kdyby gſte opět s nimi pohowořiti mohli. Proč medle rozmlauwánj s Bohem neydokonalegſſjm, neydobrotiwěgſſjm, neylaſkawěgſſjm, býwá wám

tak odporné? — Proto že ho — nemilugete. Owssem ginak wsse bylo u swaté Rosalie! Protož aspoň budaucně ginak se k Bohu měgte! Počněte geg milowati a to upřjmně; neboť kdo si geg gednau zamilował, milowati wjce nepřestane, neb čjm déle geg miluge, tjm wjce geg musj milowati.

„Kdo miluge otce neb matku wjce nežli mne, nenj mne hoden; a kdož miluge syna neb dceru wjce nežli mne, nenj mne hoden“ (Mat. 10, 37.).

„Zapomeň na lid swůg a na dům otce swého, a požádák král krásy twé“ (Žalm 44, 11.).

„Nemilugte swěta, ani těch wěcj, kteréž na swětě gsau. Miluge-lik kdo swět, nenj lásky otcowy w něm“ (I. Jan 2, 15.).

„Dokawadž kulhati budete na dwě straně? Gestliže Hospodin Bohem, následugtež ho samého; pakli Baal, následugtež toho“ (III. Král. 18, 21.).

Modlitba.

Nejdobrotiwěgssj, nejlaskawěgssj Ježjssj, wleg w dussi mau, prosjm, hognost sladkosti a milosti swé, ať na nic tělesného nemyslim, nic swětského nežádám, nýbrž ať gen tebe gediného milugi, tebe gediného w srdci i w ústech nosjm. Napiš w dussi mau wsse, co gsi pro mne byl učinil, ať tebe wždy mám na paměti a nikdy od swaté

wůle twé ſe neuchylugi. Rozněť myſl mau ohněm, kteryżs byl na zemi poſlal, ak ti denně obět pokorného ducha a ſtrauſſeného ſrdce přináſſeti mohu. Amen.

Téhož dne:

Żiwot ſwaté Roſy z Witerba.

Podobným ohněm láſky gako ſwatá Roſalia planula ku Kriſtu Jeżjſſi téż ſwatá panna Roſa aneb gak bychom my řekli Růżena. Swatá Roſa narodila ſe we Witerbě, měſtě wlaſſkém, kdeż gegi rodičowé Jan a Kateřina poctiwě ſice a rozſſafně, ale doſti ſkrowně a nuzně ſe żiwili. Kdy ſe ſwatá tato panna narodila, o tom prażádné zprámy nemáme. Żiwa byla ale w ſtoletj dwanáctém. Kdyż byla geſſtě holčičkau, bylo giż na nj widěti, że miloſt Bożj s nj, a że od Pána Boha k welikě ſwatoſti powolána geſt. Neb, piſſe ſe, że nic dětinſkého do nj nebylo, że na hrách a na wyraženj, gakymi ſe děwčátka bawjwagj, nikdy żádného podilu nebrala, ba, że ani křehkoſtj dětſkého wěku na nj ſe nepozorowalo. Za to ale bylo gi neywětſſj radoſtj do koſtela choditi, ſlowa Bożjho poſlauchati a ſłużbám Bożjm býti přjtomnu. A wěci tyto tolik půſobily na ni, że denně proſpjwala maudroſtj a wěkem a miloſtj u Boha a u lidj. Nebok pohrdala wſſjm, w čemż ſi ſwět libuge, hrozila ſe każdého hřichu, ano i każdé zlé myſſlénky, a Kriſta wſſj ſilau

milowati, pro něho gediné žjti, gemu gedinému tělem i duſſi ſe obětowati ſe ſnažila. Tomu na důkaz počala ſe poſty mořiti, pokrmů ſi uſtrowňowati, uſtrowněných chudým udělowati a wſſech ſpolečnoſtj ſe ſtraniti. Nikdy nepřiſſla na tjlko gegj maruá ozdoba, nikdy ſſat nádherný, nikdy a w nicem znaku ſwětſtého na ſobě neměla. Ano, gakkoli teprw wěkem děcko gen byla, nic méně giž tak welike doſáhla dokonaloſti, že w kwětu dětinſtwj učiněna geſt takměř diwadlo ſwětu, i angelům i lidem: ſwětu, že nic ſwětſtého nemyſlila; angelům, že newinnoſti angelſké doſjci ſe ſnažila; lidem, že gim ſwjtila příkladem ſwatoſti. Slowem o ſwaté Roſe můžeme říci, že giž wrchu dokonaloſti doſſla, an ginj lidé geſſtě na dokonaloſt ani nepomýſſlj. Ona rozweſelila ſe gako obr ceſtau běžeti mage: ceſtau přikázanj Božjch běžela, proto že Bůh ſám rozſſjřil ſrdce gegj: běžela ne gako bez cjle aneb w negiſtotu, nýbrž i základu doſáhla (ſrow. Žalm 18, 6.; 118, 32.; I. Kor.).

Swaté toto obcowánj newinné Růženky nezůſtalo bez požehnánj, neboť mnohé panny widauce gi, ana ſe tak tuze kage, ana ſe kage w tom wěku, w kterémž ſotwa hřjſſných náklonnoſtj rozeznáwáme, zarděwſſe ſe nad chauloſtiwoſti ſwau, počaly marnoſt ſwětſtau odkládati, a pokud mohly wěrně newinné Růženky následowaly. I ſám Hoſpodin zgewnými znamenjmi ukázal, gak milé mu geſt ſwaté obcowánj této djwky, neboť na gegj přjmluwu ſtali ſe mnozj diwowé,

kterýmiž se swatost gegj obgewila. Tak k. p. pisse se, že Růženka tetu swau giž den mrtwau opět k žiwotu wzkřjsila, a že hřjch a wesskeři následkowé hřjchu u nj úplně přestali, tak že i ptáčkowé nebesstj bez bázně k nj přilétagjce drobty z kljnu gj sbjrali. A to se wyprawuge, že gedenkráte otec Růžence potagmu chudým almužničku nesaucj rozkázal, aby co nese ukázala, a ay w kljně gegjm obgewily se čerstwé růže.

Když swětice tato trochu powyrostla, nawsstjwil gi Hospodin těžkau nemocj. Leželak dlauho takměř bez sebe, tak že wssickni okolostogicj ginak se nedomnjwali, než že k hodince pracuge. Tu ale náhle k sobě přissedssi gala se wyprawowati, že widěla w duchu osud některých dáwno zemřelých lidj witerbských, a že se gj rodička Božj zgewila, aby se do třetjho řádu swatého Frantisska dala zapsati, a že gj přikázala, aby wyučowala kacjře a odpadlíky od wjry. To když se bylo stalo, přicházelo do domu gegjho otce množstwj lidj, gedni zwědawostj puzeni, gedni dobrau wůlj. Sběh wssak ten byl otci protiwný welice, tak že mu brániti a Rosu z toho kárati počal. Ona ale milostj Božj roznjcena prawila pokorně a plačjc: „Otče, nebraň mi w tom; nebudeš-li mi brániti, přidružj tě Kristus Ježjš k angelům swým w rági. Budeš-li mi ale w tom brániti, přede toho nenechám; neboť Bůh mi přikázal, abych tak činila.“ A když otec slze we wssem gj swolil, poklekuwssi prosila otce, děda a kněze tu přjtomného i wesskerého ostatnjho

lidu, aby gj požehnali, což když se bylo stalo, ubjrala se s nimi se wssemi do kostela, kdež, aby se za wesskeren lid křesťanský modlili, gich napomjnala. Několik dnj na to měla widěnj. Widělak Krista Pána umučeného na křjži. Widěnj toto naplnilo dussi gegj nesmjrným bolem a tolik gi zkormautilo, že po mnohá dnj téměř bez přestánj se w prsa bila, wlasy s hlawy si trhala a tělo swé rozmanitým způsobem mořila a trýznila. Od té doby nosila obraz ukřižowaného Spasitele a blahoslawené rodičky geho we dne w noci na prsau, ano láskau horaucnau k umučenému Ježjssi puzena ne gednau s lůžka powstawssi po celau noc po městě běhagjc slawu geho prozpěwowala.

Toho času počala swatá panna wjry katolické proti odpůrcům, gichž tenkráte we Witerbě množstwj bylo, a proti kacjřům hágiti. Činilak pak to s takowau silau, s takowau wýmluwnostj, důkladnostj a ráznostj, že bylo patrno, že Duch swatý ústy gegjmi mluwj. Nemohauce odpůrcowé a kacjřowé důwodům gegjm odolati, a aby blud gegich nepodlehl se strachugjce: powolali wrchnosti swětské na pomoc a wygednali to u nj, že netoliko swatau Rosu nýbrž i otce gegjho i wesskero přjbuzenstwo gegj z města wypowěděli. Bylak právě tuhá zima. Ztrápený otec ucházel se u swětské wrchnosti, aby aspoň přezimowati w městě směl. An se mu ale i to odepřelo, wydal se s swatau dceruſſkau a s manželkau na wzdor tuhé zimě přes wrchy witerbské ney-

prw do Surianum, odſud pak do Witorchianum, kdež ſe několik dnj pozdrželi. Lid weſſkeren přigal ge s neywětſſj ochotnoſtj a rád a pozorné poſlauchal Roſy učjcj a lid k bázni Božj napominagjcj, ano i choré k nj přináſſel, aby ge diwotwornau mocj ſwau uzdrawila a wyhogila proſjce. I ſtalo ſe, že když gedné panně, kteráž od narozenj ſlepá byla, modlitbau ſwau zraku wyprosila a giné geſſtě zázraky učinila, že někteřj a to neyzarytěgſſj bludaři a kacjřowé do lůna cjrkwe ſe nawrátili, djky Bohu wzdáwagjce a geho wſſemohaucnoſt welebjce.

Co ſw. Roſa z rodinného města wyſſla a w cizině ſe zdržowala, umřel cjſař Bedřich II., na gehož přjzeň ſe bludaři a protiwnjci ſwaté cjrkwe podpjrali. Po geho ſmrti ale wſſe ſe změnilo. Witerbſſkané totiž prawowěrnj znuženſſe ſe, wyhnali kacjřſké wrchnoſti i s přiwrženci gegich a ſwaté Roſe dali wolnoſt k nawrácenj. Od té doby byla ſwatá Roſa w Witerbě žiwa. Mnozj zázrakowé, kteřjž ſe tu na gegj přjmluwu ſtali, rozmnožowali k nj u wſſeho lidu uctiwoſt, gjž ſe ona negen zázraky ſtala důſtogna, nýbrž zwláſſť ſwatým bohumilým obcowánjm, neboť byla útěchau zarmaucenýmm, podporau chudým a wůdkynj duſſj na ceſtě ſpaſenj a přjkladem wſſech ctnoſtj. Téhož času uzawřela ſwatá Roſa, do kláſſtera Klariſſinek ſe dáti, a tam wzdálená wſſeho ſwěta gediné s Kriſtem Ježjſſem, chotèm duſſe ſwé, ſe objrati. Nebyla wſſak přigata. Seſtry prawily, že prý mjſta w kláſſteře prázdného

nenj. Ale ſwatá Rosa nadſſena Duchem ſwatým, wěděla, že giná geſt přjčina, proč gi přigmauti nechtj; protož odpowěděla řkauc: „Wjm to, wjm, že tjm při mně pohrdáte, co ſe Bohu na každém člowěku ljbj, totiž aby maudřj na tomto ſwětě ſtali ſe pro něho bláznj, aby nabyli prawé maudroſti. Neboť zagiſté maudroſt tohoto ſwěta geſt bláznowſtwj u Boha. To ale wězte, prawila dále, že tutéž, giž za žiwa mjti nechcete, až mrtwá bude, s radoſtj u ſebe mjti žádat budete, čehož i obdržjte.“ Po těch nawrátila ſe domů a tam w nepatrné a ſkrownické komůrce žiwot trudný wedauc gediné w Bohu a pro Boha žiwa byla, dokudž gj nepowolal, aby wzala odměnu wěčnau. Pochowána byla neyprwé w koſtele blahoſlawené panny Marie, odſud pak po 18 měſjcjch gi wyzdwihli a do kláſſtera Klariſſinek, gak byla předpowěděla, přeneſli, kde až podnes neporuſſená ſe chowá.

Rozgjmánj.

I mnohé z wás, laſkawé duſſe, muſjte bohužel mezi ginowěrci žiwy býti, a ru wám giného nežádám, než aby gſte u ſtředu gich tak ſe chowaly a k nim měly, gako ſwatá Rosa ſe k nim chowala. Přede wſſjm muſjte hleděti; aby žiwot wáš byl owſſem neauhonný, tak aby gſte i od těch, kteřjž gſau wně, dobré měly ſwědectwj; pak muſjte wjru netoliko uwnitř, nýbrž i ſlowy a ſkutky wyznáwati, aby, kteřjž s wámi obcugj, widěli, že co

ústy wyznáwáte, wasse přeswědčenj gest; a konečně musjte bližnjmu swému, třebas giné wjry byl, wesskeru službu, gjž potřebuge, prokazowati, připomjnagjce si při tom příklad, kterýž nám Kristus na milosrdném Samaritánu byl wystawil.

To činjce, spjsse bludného bratra o prawdiwosti a o swatosti cjrkwe přeswědčjte, než newjm kterými ginými důkazy. Nebot oni widauce, že se wjra wasse w skutcjch obráží, zamilugj si neyprwé wýborné skutky i matku gich, swatau wjru, a cjrkew, pěstitelku wjry. Zwlásst ale warugte se wsseho zbytečného hádánj, kteréž obyčegně k ničemuž ginému newodjwá než gen k zásti, k swáru a k zlehčowánj swaté wjry. Nebot obyčegně stáwá se, že blaudjcj bratři plnau hlawu rozmanitých lichých námjtek proti wjře pohotowě magjce, gednu po druhé wytahugj a tak katoljka často na to nepřipraweného matau, zahanbugj, znepokogugj. Takowým hádačům negde o ponaučenj, kteréhož ginde hledati by měli, nýbrž gen o swár a rauháni se a o potupenj wsseho, což nám swatého gest. A ge-li wám kdy ukřiwděno od bludařů pro wjru nassi, pokud možno, trpělimě neste. Widjt Bůh křiwdu, kterauž trpjte, a by chtěl, mohl by gi mstjti; on ale má zalibenj w utrpenj wassem, a swým časem segme ge s wás, a odmění, nebot wěrnýk gest: a gežto Kristus sám pro učenj swé od nepřátel byl ukřižowán, a gežto tisjce tisjců mučednjků a mučednic wjru krwj swau zapečetili, proč bychom my maličko křiwdy nějaké pro tutéž,

wjru nesnásseli. Gestiť trpěliwost a tichost mocná zbraň, gj se wydobýwagj netoliko twrze a města, nýbrž i mysli lidské. A konečně měgte s bludnými i autrpnost, a modlete se za ně a koneyte za ně něgaké dobré skutky, prosjce, aby Bůh rozum gim otewřjti a do lůna prawé cjrkwe, mimo niž spasenj nenj, uwesti a tudy i čas přirychliti ráčil, kdež bude geden owčinec a geden pastýř.

„Choďtež w maudrosti před těmi, kteřjž gsau wně" (Kolos. 4, 5.).

„We wssech wěcech sebe samého wydáwey za přjklad dobrých skutků, w učenj, w celosti, w wážnosti, předkládage učenj zdrawé bez auhony; aby ten, genž by se protiwil, styděl se, nemage co zlého mluwiti o wás" (Tit. 2, 7. 8.).

„Buď přjkladem wěřjcjch w slowu, w obcowánj, w lásce, u wjře, w čistotě" (1. Tim. 4, 12.).

„Prosjm wás, aby gste hodně chodili we swém powolánj, kterýmž powoláni gste, se wssj pokorau a tichostj, s trpěliwostj snássegjce se wespolek w lásce" (Efes. 4, 1. 2.).

Modlitba.

O Otče nebeský, genž gsi milostj Ducha swatého národy wssecky w gednotě wjry spogil, udrž cjrkew swau w gednotě wazbau wjry; zachowey gi před zlostj přewrácené mysli kacjřů a před roztržky, owce pak, pro něž krew Syn twůg gednorozený wylil, chraň a wytrhni wl=

kům, a kdokoli mimo owčinec blaudj, toho miloſtiwě uchopě do ſtádečka wywoleného přiweſti račiž, genž gſi a kraluges na wěky wěkůw. Amen.

Dneſſnjho dne též ſe ſwětj: Na hoře Nebo ſwatého Mogžiſſe, zákonodárce židowſkého; w Ancjru ſwatých pacholjků Ruſjna, Silwána a Witaljka mučednjků; w Kabilonè we Francauzſku ſwatého Marcella, mučednjka: téhož dne ſwatých mučednjků: Maġna, Kaſta a Maxima; w Trewjru ſwatého Marcella, biſkupa mučednjka; též ſwatých mučednjků: Theodora, Oceana, Ammiana a Juliana; w Neapoli ſw. Kandidy a m. g. ſw.

5.

Žiwot ſwatého Wawřince Juſtiniani.

Swatý Wawřinec Juſtiniani, rodilý r. 1380 w Benátkách wlaſſkých, byl ſyn Bernarda Juſtiniani, kterýž mezi ſſlechtau benátſkau gedno z nejpředněgſſich mjſt zaugjmal. Geho matka ſe nazýwala Kwerini, a pocházela podobně z wyſoce urozeného rodu. Když byla 24 let ſtara, ſtala ſe wdowau. Gakkoli mladá, uzawřela, že wjce ſe neprowdá, nýbrž wſſj ſilau že po dokonalosti ſnažiti ſe bude. J odbawſſi ſe žiwotu kagicjmu a ſaukromnému, trápila dny i noci w poſtech, w modlitbách a w giných dobrých ſkutcjch, a wychowáwala ſwé djtky w bázni a kázni Božj. Dobrá naučenj bohabogné matky nalezla w ſrdci ſyna Wawřince půdu přeúrodnau. J bylo na něm widěti nadobyčegnau učelliwoſt a zwláſſtnj gakaus welikomyſlnoſt. Nemařil ſwůg čas marnými hrami, gako oſtatnj ſauwěcj chlapci, nýbrž

rád se objral wěcmi wážnými, a rád obcowal s lidmi dospělého rozumu a sslechetných mrawů, zagisté tak slowa maudrého Siracha zachowáwage, kterýž pjsse: „Mezi množstwjm starců maudrých stůg, a maudrosti gegich z srdce připog se, aby každé wyprawowánj o Bohu mohl slysseti a neminuly tě přjpowjdky chwály hodné.“ Matka obáwagjc se, aby tato wážná a usedlá mysl synowa nebyla plodem tagné gakési hrdosti, domlauwala mu laskawě a napomjnala ho k pokoře a k dokonalosti; on wssak gi těssil, ubezpečuge, že wesskera geho snaha gediné tam se nese, aby welikým swatým se stal. Dewatenáct let stár, chtěl, gakkoli u wjru swěta postawen, wssj silau zachowati si mjr a pokog dusse, wida ale, že swět nenj s to, aby dussi geho upokogil, wjce než kdy prwé po Bohu se roztaužil. W tom se mu zgewila maudrost Božj w podobě panické nad slunce se lesknaucj a wece: „Proč hledáš, od gedné wěci k druhé těkage, odpočinutj mimo mne? Po čem koli taužjš, lze gediné we mně naleznauti. Ležjk to w rukau twých. Hledey toho u mne, gežto gsem maudrost Božj. Wywoljš-li si mne za chok a dědictwj, budeš mjti poklad newýslowný.“ Tjmto widěnjm rozehřála se dusse geho k nowé horliwosti i uzawřel, že někde w tichém klássteře Pánu Bohu slaužiti bude. Pamětliw slow: „Synu bez rady nic nečiň, a po účinku nebudeš želeti,“ chtěl se neyprw, než by se na něco s ugcem Marinem Kwerini, nábožným to a učeným duchownjm z klásstera swa-

tého Giřj na oſtrowě Alğa, poraditi. Marinus wyſlyſſew ho, radil, aby neyprwé ſſily ſwé zkuſil, zdali ſneſau tuhau kázeň kláſſternj. Wawřinec upoſlechl, gak mu raděno bylo, a od té doby ſpáwal na holé zemi aneb na polinkách, aneb ginak tělo ſwé trýznil a mučil. Gednau poſtawily ſe mu na myſl gednak poctiwoſti, bohatſtwj a rozmanité rozkoſſe ſwětſké, gednak chudoby těžkoſt, a poſtů, nočnjho bděnj a zapjránj ſebe welikà obtjž. I řekl tu k ſobě: „Máš-li, ó duſſe, do ſebe tolik ſſily, abys wſſem radoſtem těmto mohla wýhoſt bát, a bez přeſtánj brahau kagicnoſti a zapjránj ſebe kráčet?“ A zamyſliw ſe na okamženj, konečně uwrhl zrak na obraz ukřižowaného řka: Tys má naděge, ó Pane můg, w tobě geſt útěcha i wſſecka ſſila má! — Od té doby kál ſe muohem tužegi a neobyčegnau horliwoſtj Bohu ſlaužil. Geho máteř a přátelé bogice ſe o geho zdrawj měli ho k tomu, aby upuſtil od ſwé horliwoſti a do ſtawu manželſkého ho nutili, on wſſak aby ſe konečně wſſeho botjránj gegich a tenat poruſſeného ſwěta zbawil, utekl taguě z domu a dal ſe na oſtrowě Alğa do kláſſtera.

W ſpolečnoſti této nenalezal ſe žádný, genž by ſe přjkřegi kál, než náš Wawřinec, gakkoli welmi mlad byl. Gſdalk gen tolik, co, aby žiwot zachowal, newyhnutelně bylo potřebj, a mimo čas nikdy nepjwal, byk by ſebe horaucněgſſj žjznj byl trápen; gakkoli byl ſlabého těla, nikdy ſe neohřjwal ani w neyppřjkřegſſj zimě, nikdy ſe

w kůru při hodinkách na stolici nepodpjral, a nikdy newycházel z kostela od gitřnj, totiž od půl noci, až ráno. Když ho gednau tři z nejstarssích duchownjch bratřj napomjnali, aby umjrnil tuhé kázně, odpowěděl, řka: „Učinjm, což mi přikazugete; než wězte, že těm, kdo z lásky k Bohu trpěti chtj, nikdy k tomu přjležitosti scházeti nebude.“ Že měl prawdu, ukázalo se brzy na to. Swatý Wawřinec byl gesstě nowicem, když se na krk tak těžce rozstonal, že choroba ginak wyléčiti se nedala, leč řezánjm a pálenjm. Wssickni, co přjtomni byli, třásli se auzkostj, když se to djti mělo, toliko swatý Wawřinec byl tich a utěssené mysli, i prawil k přjtomným, řka: „Proč se děsjte? Mysljte snad, že ten, kterýž tři mládence w ohniwé peci zachowal, že nenj dosti mocen, aby i mně potřebné stálosti a trpělliwosti udělil?“ A také skutečně ani necekl, pokudž bolestná tato operacj trwala. Podobnau trpělliwost dal na gewo, když se po nějakém čase podobné operacj podrobiti musil. A řekl k lékaři, auzkostj se chwějcjmu: „Řežte gen zmužile, wassi nástrogowé zagisté negsau tak ostřj, gako byly drápy, gimiž swaté mučednjky drali.“

Swatý Wawřinec Justiniani byl dokonalý mnich, neboť wssecky powinnosti, kteréž mu zákon, gegž na sebe byl wzal, ukládal, co nejswědomitěgi plnil a zachowáwal. Nade wsse ale miloval pokoru! nejsprostssj práce byly mu nejmilegssj, oděw chatrný nejwzácněgssj, mjsto pak poslednj nejžádaněgssj. Předstawenj potřebowali

gen pokynauti a Wawřinec byl gim giž po wůli. Když gedenkráte almužnu sbjral a spolubratr geho, boge se potupy a pohaněnj, welikým ulicjm a náměstjm se wyhýbal, řekl mu Wawřinec: „Proč se trudjš, bratře můg! Pogďme zmužile a sbjreyme potupu. Nic gsme neučinili, pakli gsme se swěta gen slowy a ne také i skutky odřekli. Pogďmež dnes těmito pytly gakoby křjžem obtjženi a přemožme slawně swět.“ Ponjženj, kteréž radostně neseme, gest neybezpečněgssj prostředek, gimž sebe úplně přemoci a zarytau hrdost, neywětssj to překážku wssj ctnosti, wywrátiti můžeme. — „Kdež pýcha gest, tam bude i pohaněnj: ale kde gest pokora, tu gest i maudrost“ (Přjsl. 11, 2.). Gak welice také ewangelickau chudobu milowal, widěti ze slow, kteráž k některým z bratřj, nařjkagjcjm nad zásobami klásstera, gež oheň byl ztrávil, řekl: „Co pak se nám zlého stalo? Zdaž gsme nesložili slib chudoby? Děkugmež raděgi Bohu, že nám té milosti popřál, abychom gi též zakusili! Bůh, genž rolnjkowi semena dáwá, i o nás se postará, neztratjme-li gen w něho důwěru.“ A wssak nestkwěly se na swatém Wawřincowi gediné pokora a chudoba, nýbrž on byl wzor a přjklad wssem bratřjm. Geho dusse byla wždy na Boha obrácena, on neyraděgi dljwal w kostele aneb w swém pokogjčku; do domu otcowského nepřissel, leč když matku a bratry k hodince připrawowal. Mluwjwal též welmi málo; když ale mluwil, bywala řeč geho wážná a rázná, a nikdy se s blaženým

účinkem neminula. W modlitbách byl též nad mjru wytrwalý a zhuſta ſe tak hluboko pohřjžil w modlenj, že horké ſlzy po ljcjch mu kanuly.

Swatý Wawřinec byl, ačkoli ſe wſſemožně tomu bránil, za generála řádu wywolen a uſtanowen, gegž on s nadobyčegnau obezřetnoſtj a maudroſtj řjdil a zprawowal, ano i weſſkerau kázeň w něm tak wýborně naprawil a uſpořádal, že ho napotom zakladatelem řádu nazýwali. Kdykoli mluwil, mluwjwal wždy o ctnoſti s takowau ljbeznoſtj a ráznoſtj, že ſrdce wſſech gi ſe naklonila. Liknawé powzbuzowal, ſamolibé káral, malomyſlným dodáwal ſrdce; ſlowem každého, kde kdo byl, podněcowal k náboženoſti. Do řádu gen málo které přigjmal, a koho přigal, toho podrobowal neyprwé tuhým zkauſſkám, mage za to, že gen málo kteřj k žiwotu kláſſternjmu powoláni gſau, a že kwět kláſſterů nezáležj na mnohých údech, nýbrž na gegich dokonaloſti a bohulibém obcowánj. Od té doby, co na kněžſtwj byl poſwěcen, neopomenul nikdy, leda když nemocj ſkljčen byl, mſſi ſwatau ſlaužiti. Říkáwalk: že aſi málo láſky k Ježiſſi má, kdo ſe neſnažj s njm tak často ſe ſpogiti, gak často možná. Bylo mu též prawidlem, že tam čiſtota nemůže ſe udržeti, kde tělo ſe chowá měkce a zahálka a ſmyſlnoſt panugj. Bohácům konečně uſtawičně na myſl kladl, aby, chtj-li ſpaſeni býti, k chudým ſſtědřj a dobrotiwi byli. Bůh ho nadal také mocj prorockau, a powěſt o geho ctnoſtech roznáſſela ſe po wſſech kraginách.

Wſſe toto pohnulo papeže Ewgena IV., že ſwatého Wawřince roku 1433. biſkupem w Benátkách uſtanowil. On ſe owſſem wſſemožně wzpjral, an ale papež na ſwém ſtál, ano i určitě mu welel, aby ſe w biſkupſtwj uwázal: muſil wol newol upoſlechnauti, a wſſak tak tagně a ukrytě ſe dal wyſwětiti, že ani přátelé brzy o tom ſe nedowěděli, než když už wyſwěcen byl. Noc náſledugjcj ztrávil celičkau w koſtele, modle ſe, aby mu Hoſpodin doſtatečné ſjly k těžkému úřadu propůgčil, a Bůh mu tolik ſwětla a miloſti dal, že biſkupſtwj tak ſnadno gako nějaký klášſter zprawowal, nýbrž ukázala ſe we wſſech téměř oſadách brzo znamenitá oprawa mrawů. „Geſtliže kdo z wás potřebuge maudroſti, žádeyž gi od Boha, kterýž dáwá wſſechněm hogně, a neomlauwá, a budeť gemu dána“ (Jak. 1, 5.).

Tuhá kagicnoſt a chuboba doprowodily ſwatého Wawřince též w palác biſkupſký. Geho weſſkera čeleď pozůſtáwala z 5 oſob; gjdal gen z hljněných nádob; geho lože byl ſproſtý ſlamujk; geho oděw gednoduché duchownj raucho. Když mu gedenkráte někteřj dobromyſlnj lidé předſtawowali, že takowá chuboba a ſproſtnoſt pro biſkupa ſe nehodj, genž by ſluſſný ohled bráti měl na ſwau důſtognoſt, gakož i na důſtognoſt ſtátu, odpowěděl, řka: že důſtognoſti biſkupſké geſt ctnoſt gedinau ozdobau a wrchnjmu paſtýři že neſluſſj giné čeledi mjti mimo chudé ſwého biſkupſtwj. A w ſkutku byl neylaſkawěgſſj otec wſſem chudým, zwlášſtě ale těm, kteřjž po domech ſe ſkrý-

wali. Těm posjláwal po některých nábožných ženách hognau almužnu, neyraděgi ale potrawu a ssat, přeswědčen gsa, že mnozj z nich penjze nehrubě dobře wynakládagj. Wůbec byl welmi w tom opatrný, nebera nikdy ohled na swé přjbuzenstwo, neboť chtěl skutečně chudým býti nápomocen, nikoli ale zbytečný náklad na marné wěci podporowati. Když gedenkráte od gistého přjbuzného, gakkoli nechudého, prossen byl, aby něčjm ku wěnu dcery geho přispěl, dal mu za odpowěď: „Dám-li wám málo: nebude wám tjm poslauženo;. dám-li wám ale mnoho: budu nucen, abych gednomu zadost učinil, mnoha chudým potřebné wýžiwy utrhnauti. Ostatně nesmjm zádussj obraceti na uměle spletené wlasy a na ssperk, nýbrž na žiwenj chudých; tedy mi odpustjte, nemohu-li wám ničjm pomoci.“ Že na sebe byl přjsný, k giným ale wljdný a laskawý, wydobyl si důwěru u wsseho lidu. Geho byt býwal lidem wsseho powolánj a stawu takměř obklopen, i nebylo, kdož by ho byl nectil a nemilowal. Slowa geho působila na mysl a na srdce každého člowěka tak mohutně, že se nikdo rozkazům geho neprotiwil. A stalo-li se, že se některé z dobromyslných rozkazů geho s protiwnjky potkali; geho trpěliwost a tichost přemohly konečně i ty neyzarytěgssj swéhlawce. Neywětssj odpor nalezl, když proti diwadelnjm hrám a proti zhýralému ssatu ženskému, odkudž tolik pohorssenj powstáwá, brogiti počal. On wssak i tu zůstal tichý a trpěliwý, a newssjmage si ani

hrubého utrhánj, ani chwalořečenj, konečně, čehož si žádal, dosáhl sſkastně, poznenáhla přestáwaly wſſecky nepořádky a neřády gak u duchowenſtwa takž i u lidu ſwětſkého a ustupowaly dobrému řádu, kázni a počestnosti. Aby dobrý a pěkný ten stáw, kterýž s welkým namáhánjm we wſſech osadách biskupſtwj swého gednak se i na budaucj časy neporuſſený udržel, a gednak bázeň Božj a nábožná myſl geſſtě wjce zkwětly a se wywinuly, založil swatý biskup též několik klášterů a far a množſtwj kostelů, w nichž služby Božj w tak pěkný uwedl pořádek, že wſſem giným kostelům za wzor býti mohly a w skutku i byly. Slowem swatý biskup Wawřinec Justiniani byl pán, kterýž tak se o owečky, kteréž se mu swěřily, staral, aby žádná z nich nepřiſſla k ztracenj, a tak byl živ, aby snad ginému káže, sám nebyl zawržen.

Papežowé prokazowali swatému Wawřincowi, znagjce geho zásluhy o cjrkew a náboženſtwj, welké poctiwosti, ano Ewgen IV. uwjtal ho w Bononii, kamž ho byl obeslal, slowy welmi milostiwými, řka: „Budiž mi wjtán, okraso a chwálo biskupů;“ a Mikuláš V. pilně příležitosti čekal, kde by gemu uctu swau ukázati mohl. Tu roku 1451. umřel patriarcha gradenský, Dominik Michelli. Té příležitosti použiw papež přeneſl důstognost patriarchſkau na biskupſtwj benátské. Nowá tato a rozmnožená hodnost byla swatému biskupowi podmětem, že zdwogiw možná-li namáhánj gediné o wzrůſt králowſtwj nebeſkého se ſtaral, a o poſwěcenj a zdokonalenj duſſj sobě

swěřených. I bylo widěti, co wsse muž dobré wůle a zplnomocněn wznesseným auřadem, pro dobro člowěčenstwa učiniti může, má-li swůg zřetel na Boha obrácený. Neboť wrchnj tento pastýř negen že sám o swau dussi se staral, nýbrž byl i každému z bližnjch we wssech dussewnjch i tělesných potřebách wssemožně pomocen. Nikdy nenechal žádného o swé wůli na sebe čekati, nýbrž odložiw wsse, co před rukama koli měl, a každému, nechť byl kdokoli, wolný sluch přál, když s njm mluwiti chtěl. Přigal každého s takowau laskawostj a wljdnostj, těssil každého tak srdečně, a tak wssj náružiwosti byl prázden, že se zdálo, gakoby w něm wesskera náklonnost k hřjchu byla umlkla, a že se každému spjsse wtěleným angelem než člowěkem zdál. Rada geho býwala wždy na neywýš přiměřena potřebám osob, gežto se k němu byly uchýlily, ano o geho ctnosti, o geho maudrosti a rozssafnosti tak hluboce wssickni byli přeswědčeni, že w Řjmě nálezy geho wjce se neskaumaly, nýbrž což on byl usaudil, wůbec se schwalowalo. Ze toho a takowého služebnjka Bůh zwlásstnjmi milostmi za žiwa oslawj na zemi, kdož by o tom pochybowal, gakož i wjme, že na geho přjmluwu mnozj zázrakowé se byli stali. Zwlássť ale se wyprawuge, že na geho orodowánj město Benátky od zkázy zachowáno gest, gakož geden bohabogný paustewnjk na ostrowě Korfu gednomu z pánů benátských byl zgewil, řka: „Hněw Páně rozpálil se proti wám, neboť gste zawrhli slowo geho, a by slzy swatého ge-

dnoho biſkupa za wás nebyly orodowaly, byli by gſte giž dáwno gako Sodoma zahlazeni byli.“

Gak byl ſwatý Wawřinec žiw, tak také i umřel; úmrtj geho bylo gako ozwěna žiwota; zdálok ſe, že wſſecky ctnoſti, gimiž ſe žiwot geho ſtkwěl, na ſmrtelné poſteli gako w geden papr=ſſlek ſebrány w neygaſněgſſim leſku ſe okázaly. Byltě ſwatý biſkup 74 let, když ſpis: „o ſtupnjch dokonaloſti“ dokončiw i pauk geho wezdegſſiho žiwota ke konci ſe bližila. An ho někteřj z přátel proſili, aby aſpoň nynj trochu odbechu ſi přál, odpowěděl: Mám=li před časem přeſtati biſkupem býti a pásti ſtádo Páně, k čemuž mne Bůh powolal? Nic méně taužil welice s Bohem w nebeſjch ſe ſpogiti; protož řekl gednau k bratrowci Bernardowi, muži welmi náboženému: „O gak rád' ſſel bych z toho žiwota, by ſe Pánu ljbilo mne zawolati; neboť negſem lepſſj otcůw mých, kteřjž mne byli předeſſli! Ale ty, ó milý Ježjſſi, wjš, co lidu ému geſt proſpěſſno!“ Brzy na to padly ſwátky wánočnj. Swatý Wawřinec ſe roztaužil při gitřnj neſmjrně po ſwém Spaſiteli. Na to padl do nemoci; i muſil ſi lehnauti. Když mu pohodlné lože připrawowali, řekl gako rozhorlen: „Cože, peřiny mi chcete dáti! Zapomněli gſte giž, že ſwatý Martin w poſlednj hodince byl řekl, že křeſtan w rauſſe kagicjm a na popeli umjrati má? Na poſteli neumřel Spaſitel můg, nýbrž na twrdém dřewě křjže.“ — J muſeli ho położiti gako obyčegně na ſlamnjk. Znamenage, že hodinka od=

chodu se bljžj, řekl k přátelům: „Djtky moge, až posud bylo wsse gen pauhá hra a žert; nynj ale počjná to oprawdu. Ženich náš gest bljzko, pogdmež mu wstřjc!“ Na to pozwednuw očj řekl: „Rád, ó neydobrotiwěgssj Ježjssi, půgdu k tobě!“ a an přjtomnj se dali do pláče, prawil s twářj weselau: „Ustaňte plakati; dnes gest den radosti a nikoli den žalosti!“ Obdržew swátostj umjragjcjch, mluwil k swogincům gesstě welmi pohnutliwá slowa. „Bratři mogi, řka, buďte pilni zákonů Božjch; nebo wsseliké tělo gest tráwa a wsseliká sláwa gako kwět polnj. Pohledněte na mne! Eyhle uschla tráwa, a spadl kwět! Komuž možno hodiny této ugjti? Ale wěřte mi bratři, že nic nenj tak wýborného, gako Bohu slaužiti. — Požehneyž wás Pán Ježjš, bratři mogi, a srdce mé; on požehneyž i wssech djtek mogich nepřjtomných, gež gsem zplodil w Pánu Bohu. Uděliž wám srdce, aby gste mu slaužili, otewřiž dussi wassi w zákonu swém a neopaussteg wás w dobách zlých! On žehney i knjžete nasseho a wesskeru radu geho, aby knjžecj swé důstognosti užjwali k geho cti, a o blaho wssech stawu gim swěřených péči měli. On žehney konečně i národ můg, gehož lásku, pokog a swornost Hospodin zachowati a rozmnožowati račiž!“ K Marcellowi, k gednomu z milých učednjků, kterýž zkormaucen hořce plakal, řekl: „Marcellus, proč se tak těžkému hoři oddáwáš? Já tě gen předcházjm, brzok za mnau přigdeš. O neybližssjch welikonocech opět se uzřjme!“ Toto předpo-

wězenj wyplnilo se doslowně; Marcella nebylo o welkonocech neyprw přjsstjch mezi žiwými. Swatý pak biskup opustil tento swět dne 8. ledna r. 1455. stár gsa, gakž giž řečeno, 74 roky.

Gelikož se o mjsto, kde pohřben býti má, zpor stal mezi obcj benátskau a klássterem Alğa, kamž zwěčnělý biskup pochowán býti chtěl, zůstalo geho tělo až do 13. března nepohřbeno, nic méně zůstalo po celý ten čas čerstwé a neporussené, a ljbezná wůně z něho ssla.

Teprw dne 13. března byl pochowán do hlawnjho chrámu w Benátkách. U geho hrobu učinil Bůh množstwj zázraků. Roku 1690. prohlásil ho papež Alexandr VII. slawně za swatého. Geho swátek swětj se k rozkazu Innocence XII. dne 5. zářj.

Rozgjmánj.

Ustaňte plakati, napomjnal swatý Wawřinec na smrtelné posteli swých přátel, dnes gest den radosti a nikoli den žalosti. Wjm zagisté, že si wssickni přegeme, aby den poslednj pozemského žiwota nasseho nám také byl, gako swatému Wawřincowi, dnem radosti; než gest otázka, co nám gest činiti, abychom se žádosti této stali aučastni? Gá k tomu ginak odpowěděti neumjm, než že kdo sskastně a blaženě chce umřjti, před smrtj wssem nesslechetnostem umřjti musj. Než tážete se, gak tělu a swětu se umjrá? O zpozdilj! zdaž newjte, že kdož podlé těla žiw gest, zemře; kdož ale duchem skutky těla mrtwj, že žiw bude (srow. Řjm. 8, 13.)?

Protož chcete-li radostně umjrati, trestеyte tělo swé a w službu ge uwáděgte: mrtwěte tělesné žádosti swé, wyzugte starého člowěka se wssemi skutky geho a oblecte nowého; zdržugte gazyk swůg od zlého; očj odwrakte, aby newiděly marnost; nemilugtež swět ani co we swětě gest, utjkeyte přátel a towaryssů, pakli wám překážegj Boha za přjtele mjti, nebo sskodné gest přátelstwj, které Boha za towarysse netrpj; křiwd si newssjmeyte, utrhánj trpěliwě neste, k tupenj mlčte gsauce gako člowěk nemagjcj w ústech odmlauwánj; milugte nepřátely swé a dobře čiňte těm, kteřjž wám ubljžili; to učinjte-li, zagisté nebude smrt pro wás nic trpkého mjti. Nebok kdo nesslechetnostem a swětu umřel, rád umjrá. Kdo na swětě ničehož nemiluge, nýbrž poklad swůg má w nebesjch, což může takowému smrt odegjti, zač by tisjcerau náhradu newzal? Rád a bezpečně wydáwá se na cestu wsseho těla, kdo žádosti těla w sobě byl udusil. Takowému člowěku nepřicházj smrt za těžko, nýbrž gest mu gako klidné spanj, kterýmž se pracemi a lopocenjm umdlenj audowé občerstwugj. Z těch přjčin řjká se též, že sprawedliwj lidé umjragj Pánu, nebok oni umjragjce hledj k Bohu, a w Bohu, ku kterémuž se wesskeři skutkowé gegich nesli, nalezagj odpočinutj, kdež nebude ani kwjlenj ani křiku ani bolesti wjce, nebok prwnj wěci pominuly; a oni těssj se, že zbaweni wazeb tělesných beze wssj překážky Bohu, kterémuž se byli zaswětili, slaužiti budau. Ginak owssem bude s těmi, kteřjž žádagj si smrti sprawedliwých, ale wedau žiwot

nespraweblywých; kteřjž si přegj smrti lidj duchownjch, wedau ale žiwot tělesný; kteřjž wědj, že wzácná gest smrt swatých před twáří Božj, smrt ale hřjssnjků že gest neyhorssj, a niemněně howj žádostem těla a chtjčům swým uzdu pausstěgj. Těm a takowým nemůže smrt milá a přjgemná býti, neboť oni opausstěgj, co gim bylo neywzácněgssjho a neymilegssjho. Wědj, co gich to stálo práce, zgednati si rozkossj swětských, gak by meble mohli očekáwati radosti wěčných, na kteréž ani nepomyslili; wědj, že to zpozdilost, žádati si smrti Lazarowy, a žiwot wésti marnotratnjkůw; aneb přáti si dobré smrti, zle ale obcowati. Zagisté nesbjráme s trnj hrozny, ani s bodláčj fjky, anjž možno, abychom zde žádosti těla plnili: tam ale na wěčnosti radosti duchownjch požjwali; z radosti nelze w radost přecházeti, nýbrž kdož zde rozsjwal w utrpenj, tam bude w radostech žjti.

„Nebog se saudu smrti. Pomni na ty wěci, kteréž byly před tebau, a kteréž potom přigdau tobě; ten saud gest od Pána wsselikému lidu" (Sir. 41, 5.).

„Sprawedliwý byl-li by smrtj zachwácen, w odpočinutj bude" (Maudr. 6, 7.).

„Sprawedliwých dusse gsau w ruce Božj a nebotknau se gich muka smrti. Zdálo se očjm nesmyslných, že mrau — ale oni gsau w pokogi a gestliže před lidmi muky trpěli, naděge wssak gegich nesmrtelnosti gest plná" (Maudr. 3, 1. 3. 4.).

„Blahoslawenj mrtwj, kteřjž w Pánu umjragj, nebo skutkowé gegich následugj gich" (Zgew. 14, 13.).

Modlitba.

O kdož mi dá, abych umřel světu a tělu, a abych gediné tobě, ó Pane, kterýž gsi pro mne umřjti ráčil, žiw byl, gako swatj tobě gediné žiwi byli. O kéž gsem tak žiw, abych nepotřebowal smrti se báti, nýbrž aby mi hodinka poslednj byla gako služebnjku twému Wawřincowi hodinkau nikoli žalosti, nýbrž radosti. A proč prodléwám gesstě na tomto bjdném světě? Kdy, ó Pane, opustjm hljněnau tuto schránku? Kdy budu smět říci: Teď, ó Pane, propaussťjš služebnjka swého w pokogi, nebot widěly oči mé spasenj twé? O gá bjdný, mdlý gsem a slab, pomoziž mi, ať přemohu, což we mně hřjssného, a nehrozjm se hodinky smrti. Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: W Řjmě swatého Wiktorjna, biskupa mučednjka; tamtéž swatého Herkulána, mučednjka; w Kapui swatých mučednjkú: Kwinkcia, Arkoncia a Donata; téhož dne swatého Romula, dworanjna Trajána cjsare; w Meliténě w Armenii utrpenj swatých wogákú Ewdoxia, Zenona, Makaria a gegich towaryssú; w Konstantinopoli swatých mučednjkú Urbana, Theodora, Menedema s towaryssi; w Kondu w Spanělich swatého Juliana, biskupa; w tarwanské wsi swatého Bertina, opata; w Tcletu swaté Obdulie, panny a m. g. sw.

6.

Žiwot swatého Zachariásse, proroka.

O swatém proroku Zachariássowi dosslo nás gen málo a nepatrných zpráw z dáwnowěkosti, kteréž tuto wěrně sługtež? Pisse se o něm, že byl syn Barňchúw, wnuk Addonúw. Začal pak pro-

rokowati roku 3534. po ſtwořenj ſwěta, za panowánj perſkého krále Daria, přjgmjm Hyſtaspa, náſledownĕ aſi 520 let před Kriſtem Pánem. Na počátku ſwého prorokowánj napomjná lid židowſký ze zagetj babylonſkého do zaſljbené zemĕ ſe nawrátiwſſj, aby pokánj činili, pak gim pod rozmanitými obrazy radoſtné wĕci předpowjdá, gmenowitĕ přjſſtj budaucjho Spaſitele (9, 9.) a konečnĕ ge ſpolu s prorokem Aggeem podněcuge, aby opĕt wyſtawĕli chrám Páně. K pobjzenj geho powſtali Zorobabel a Joſuc, a počali ſtawĕti chrám Božj w Jeruſalémĕ, gehož aſi we 4 letech dohotowili. Mnozj ſe domýſſlegj že Zachariáš ſe dočkal dohotowenj chrámu, a že geſt to tentýž prorok Zachariáš, gegž židé mezi oltářem a chrámem zabili, a o němž Kriſtus dj: „Protož gá poſjlám k wám proroky a maudré a učitele; a wy z těch některé zmordugete a ukřižugete a některé z nich bičowati budete w ſſkolách waſſich a budete ge honiti od měſta do měſta: aby přiſſla na wás wſſeliká krew ſprawedliwá, kteráž geſt wylita na zemi od krwe Abele ſprawedliwého až do krwe Zachariáſſowy, kteréhož gſte zabili mezi chrámem a oltářem“ (Mat. 23, 34. 35.). Ginj zas ginak o tom ſmýſſlegj, řkauce, že ſlowa Páně ſpjſſe k Zachariáſſowi, otci Jana křtitele, ſe wztahugj, než k Zachariáſſowi prorokowi. Buď tomu gak buď, Zachariáſſe proroka r. 3540. po ſtwořenj ſwěta, neb 526. před Kriſtem giž mezi živými nebylo. Kde pohřben byl, o tom nemáme žádných zpráw.

Rozgjmánj.

Stůgtež tuto k wzdělánj a powzbuzenj naſſemu některá ſlowa, gimiž prorok Zachariáš lid židowſký napomjnal, a kteráž wýborně i nám ſe hodj: „Toto prawj Hoſpodin," pjſſe ſwatý ten prorok, „obrakte ſe ke mně, prawj Hoſpodin zástupů, i obrátjm ſe i gá také k wám" (1, 3). „Saud ſprawedliwý ſuďte a miloſrdenſtwj a ſmilowánj čiňte gedenkaždý s bratrem ſwým. A wdowy ani ſirotka, ani přjchozjho, ani chudého neutiſkeyte, a zlého muž bratru ſwému neobmýſſleg w ſrdci ſwém" (7, 9. 10). „Mluwte prawdu gedenkaždý s bližnjm ſwým: prawdu a ſaudy pokoge (t. ſaudy ſprawedliwé) ſuďte w branách ſwých a neobmýſſlegte zlého proti přjteli w ſrdcjch ſwých a přiſahy lživé nemilugte: nebo wſſecko to geſt, čehož nenáwidjm, prawj Hoſpodin" (8, 16. 17). „Nebudete-li ſlyſſeti zákona ſlow těchto, kteréž mluwj wám Hoſpodin, ſtane ſe, že gakož mluwjcjho Hoſpodina neſlyſſeli gſte, tak newyſlyſſj Hoſpodin wolagjcjch wás" (ſrow. tamtéž 8, 12. 13.).

„Wſſecka ſlowa Hoſpodinowa učinjme, a budeme poſluſſni" (II. Mogž. 24, 7.).

„Mnohem zagiſté lepſſj geſt poſluſſenſtwj, nežli oběti bláznjwých lidj, kteřjž newědj, co činj zlého" (Kazat. 4, 17.).

„Budete-li chtjti a mne poſlauchati, ſami dobré wěci země gjſti budete. Pakli nebudete chtjti, a mne k hněwiwoſti popudjte: meč nepřátelſký zžjře wás, nebo úſta Hoſpodinowa mluwila gſau" (Iſai. 1, 20.).

„Buďtež pak činitelé slowa, a ne posluchači toliko, oklamáwagjce sami sebe“ (Jak. 1, 22.)

„Duše swé očisťugte w posluššenstwj lásky, w milowánj bratrstwa, z upřjmného srdce we spolek se milugte“ (I. Petr 1, 22).

Modlitba.

O Bože, Otče! eyhle ty nás napomjnáš skrze pomazané swé, abychom se obrátili k tobě, k Pánu swému, od swých cest zlých. A wšak ty wjš, Otče náš nebeský, že bez milosti a bez pomoci twé nic dobrého učiniti, ba ani nic dobrého chtjti nemůžeme. Nuže přigď, ó Pane, nám ku pomoci, nauč nás swé swaté wůli, nohy nasse na cestu swých zákonů uweď, we wšem dobrém nás utwrď, a w dussi nassj oheň swé lásky rozněť, kterýmž swatj a wywolenj twogi plápolali a plápolagj skrze Krista Pána a Spasitele nasseho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot swatého Onesifora, učednjka swatých apošstolů.

W cjrkwi swaté gest dráhné množstwj swatých a swětic Božjch, gichžto památka od neydáwněgšjch wěků se ctj, ale o gegich žiwé lásce k Bohu a k člowěčenstwu, o gegich zápasech

s ſebau, s ſwětem a s ďáblem, o gegich obětech a křižich, wůbec o gegich ctnoſtech a ſwatém obcowánj nic zhola aneb něco málo gen ſe nám zachowalo. Totéž platj o ſwatém Oneſiforu.

Swatý Oneſifor ſe zdržowal w malé Aſii, aneb dokonce w městě Efeſu, když ſwatý apoſſtol Pawel wjru ſamoſpaſitelnau tam zwěſtowal. Láſka k bližnjmu, giž náboženſtwj křeſtanſké w něm roznjtilo, pudila geg, že potřebným křeſtanům oněch kragin dle možnoſti pomáhal. Zwláſſtnj láſkau ale ſe lnul k ſwatému apoſſtolowi Pawlowi, a prokázal mu znamenité ſlužby w Efeſu, tak že ſwatý apoſſtol w epiſſtole k ſwatému Timotheowi, biſkupu efeſſkému, welmi chwalně o tom ſe zmiňuge, gakkoli, w čem ty ſlužby záležely, zřegmě neudáwá. Když ſwatého Pawla w Řjmě po druhé gali a pauty ſwázali, nebylo takměř nikoho, genž by ſe byl opuſſtěného ugal. I obywatelé aſiatſſtj, kteřjž tenkráte do Řjma byli přiſſli, ſtranili ſe ho, bez pochyby ze ſtrachu lidſkého. Ginak ſe ale chowal ſwatý Oneſifor. Geho náklonnoſt k ſwatému apoſſtolu nedala mu oddechu, tak že ſe na ceſtu wydal, a w Řjmě apoſſtola wyhledaw, geg těſſil a gemu ſlaužil neſtydě ſe wazeb geho. Swatý apoſſtol Pawel ſám ſe o tom zmiňuge, an ſwatému Timotheowi do Efeſu piſſe: „Deyž miloſrdenſtwj Pán domu Oneſiforowu: nebo často mne občerſtwowal, a za řetěz můg ſe neſtyděl, nýbrž přiſſed do Řjma pilně mne hledal a nalezl. Deyž mu Pán nalezti miloſrdenſtwj ode Pána w ten den," a pak

připomjnage ſi ſlužby, geż w Eſeſu od něho byl obdržel, dokládá: „A gak mi mnoho poſluhoval w Eſeſu, ty wýborně wjš“ (II. Tim. 1, 16. 17.).

Co gſme aż poſud o ſwatém Oneſiforu napſali, geſt wſſe, což s giſtotau wjme, wſſe oſtatnj gſau gen pauhé domněnky wjce méně prawdè ſe podobagjcj. Saudj totiż gedni ze ſlow Pawlowých: „Deyż gemu Pán nalezti miloſrdenſtwj ode Pána!“ że Oneſiforus giż mrtew byl, kdyż ſwatý apoſſtol liſt druhý k Timotheowi pſal, a że gen proto apoſſtol o něm ſe zmiňuge, aby nám wlaſtnjm přjkladem ukázal, że i my, gako on byl činjwal, za duſſe w Pánu zemřelých ſe modliti máme, aby ti, kteřjż gakéhos očiſſtěnj potřebugj, tjm dřjwe k Bohu ſe doſtali, nebok „ſwaté a ſpaſitelné geſt myſſlenj, dj pjſmo ſwaté (II. Makk. 12, 48.), za mrtwé ſe modliti, aby hřjchů byli zproſſtěni.“ Ginj ale podepjragjce ſe na některá ſtará podánj, domýſſlegj ſe, że ſwatý Oneſifor déle, ano i po ſwatém Pawlowi geſſtě żiw byl, że na mnohých miſtech wjru Kriſtowu zwěſtowal, że byl biſkupem w městě Koloſontu aneb w Chronei aneb w giném gakémſi a że konečně w městě hellespontſkém, Parium řečeném, ſmrtj mučednickau żiwot ſwůg dokonal.

Rozgjmánj.

Kratinká geſt zpráwa, giż o ſkutcjch a żiwotě ſwatého Oneſiſora máme; ale dlauhá doſt

k naſſemu poučenj a k zahanbenj, k naſſemu powzbuzenj a k odſauzenj. Swatý Oneſifor bohat gſa pomáhal chudým a nuzným wlaſti ſwé, gak mohl koli, ano za ſwatým Pawlem až do Řjma gel, aby mu, když uwěznčn byl, pomáhal a ſlaužil. A teď obrakme zrak k mnohým z naſſich bohátců, gak oni k chudým a nuzným ſe chowagj. — Ach, ti libé bywagj zhuſta na neyweyš nemiloſrdnj a twrdj. Nedržjce chudého člowěka za bratra Kriſtowa, nemilugj ho, a newěřjce w Kriſta a w ſwaté geho ewangelium, také newědj, že, co bližnjmu učinj, gakoby Kriſtu ſamému učinilo ſe, powažowáno bude. Před gegich zraky muſj ſe pod treſtem bjda a nauze kryti, a to, aby widauce nuzného, nebyli wytrhowáni ze ſwých rozkoſſj a ze ſwé blažené ſpokogenoſti. Neznagj, co nauze geſt a bjda, a co nahota a hlad, ani dle widu ani dle ſluchu a protože ſami denně ſe přeſycugj; uwědj, že hlad bolj, a magjce wſſeho, což k blaženoſti pozemſké náležj, nedomnjwagj ſe, aby někdo nauzi třjti mohl. Zmjnjš-li ſe ale o některém nuzáku: ach gakých tu předhůzek kydagj z hrdých úſt ſwých na ubohého, a domýſſlegj ſe, že dagj-li několik haljřů do některého z ůſtawů pro chudé, na kterémž obyčegně ſlzy a kletba tiſjců lidj lpjwá, toho práwa ſi dobyli, s wyſoka na každého ubožáka ſmět hleděti a z hruba, aby ſſel po ſwých, geg odbýwati. O welikýBože, kdyby u těch a podobných lidj gen kuſa wiry a láſky k tobě bylo, gak ginak wſſe by wyhljželo. Chudj předſtawugj

tebe, ale gimi pohrdá ſwět; tobě patřj prwotiny ze wſſech plodů zemſkých a pracj lidſtých, a hle, lid ani paběrků ti dáti nechce; twé potřeby měli by wſſickni hledět předegjti, a ay lidé celý den tebe křičeti necháwagj; ty kážeš bohátům, aby chudým t. g. tobě ochotně pomáhali, ale bohát uſpokoguge ſe chladným ſlowem: gděte s Pánem Bohem, aneb naděl wás Pán Bůh. O hrůzná zatwrzeloſti, hrůzněgſſj bohátům než chudákům. Chudák ſnadno wydá aučet ze ſwé chudoby, těžko bohát ze ſwého bohatſtwj, nebok nemiloſrden gſa hřeſſj proti Bohu, gehož poſły pohrdá; proti Kriſtu; gehož oſobu w chudáku nectj; proti chudému, gegž pohrdánj wede k zaufalſtwj; proti cjrkwi, gegjž údům pohorſſenj dáwá.

„Dokudž čas máme, činme dobře wſſechněm“ (Gallat. 6, 10.).

„Blahoſlawenj miloſrdnj, nebo oni miloſrdenſtwj dogdau“ (Mat. 5, 7.).

„Kdyby bratr a ſeſtra nazj byli, a potřebowali by žiwnoſti wezdegſſj, řekl by pak gim někdo z wás: „Gděte w pokogi, shřegte ſe a nagezte ſe: a wſſak nedali by gſte gim toho, což tělo potřebuge, což to platno bude? Saud bez miloſrdenſtwj ſtane ſe tomu, kdož neučinil miloſrdenſtwj“ (Jak. 2, 15. 16, 13.).

„Lámey lačnému chléb ſwůg, a nuzné i poceſtné uweď do domu ſwého: když uzřjš nahého, přioděg ho, a tělem ſwým nepohrzey“ (Iſ. 58, 7.).

Modlitba.

O swrchowaný neymilosrdněgssj Bože! Eyhle gá bjdný před twářj twau leže, žebri s neyhlubssj zkraussenostj dusse swé. Odpusť mi, ach odpusť mi, že gsem w nuzném člowěku tebe Pána swého nemilowal, že gsem ti ochotně neslaužil, ani se tobě se wssjm, cožs milostiwě mi půgčiti ráčil, neobětowal. O nebuď tak, ó neydobrotiwěgssj ke mně, gako gá byl k bližnjmu, nýbrž kdykoli k tobě wolati budu, wyslyssiž mne w potřebách mých a spasiž mne, genž daufám w tebe, genž gsi a kraluges na wěky wěků. Amen.

Téhož dne:

Žiwot sw. Adriana a saudruhů geho.

Okolo roku 310. přissed do Nikomedie řjmský cjsař Maximian, kázal slawné oběti bohům přinásseti, a kdo by se tomu zdráhal, na zbožj i na žiwotě trestal. I nebylo téměř nikoho, kterýž by přjsného zákona poslussen nebyl, tak že powětřj we wůkolj nikomedienském od nesčjslných obětj z býků a owcj, telat a kozlů a opeřenců hnusně zapáchalo. Ano i na wenek wyslal posly, kteřjž každého, aby obětowal, nutiti a wzdorugjcj upáliti aneb ginými způsoby utráceti měli. Tenkráte nastala křesťanům doba hrůzy, doba strachu; neboť i penjze se dáwaly těm, kteřjž by křesťana udali; kdož geg zatagili a ukryli, měli sami přjsně býti trestáni.

I doneſlo ſe mrzkým ſljdičům, že někteřj křeſtané w giſté geſkyni ſe ukrýwagj, načež i hned wſſickni počtem 23 byli zgjmáni a do města wedeni. Práwě gel cjſař do chrámu ſe modlit, když přicházeli, kterýž uzřew záſtup kázal zaſtawiti a wěznů ſe otázal, odkud gſau? načež oni: „Gſme dle robu měſſtané zdegſſj, dle wjry ale křeſtané.“ „Co gſte newěděli, mluwil cjſař bále, gaký treſt těm geſt uſauzen, kteřjž ſe k té wjře znagj a poſtjženi budau?“ „Owſſem wěděli gſme o tom, odpowjdali zagatj, ale nebbali gſme tak neſmyſlných rozkazů.“ „Wy ſe opowažugete,“ prawil na to rozhněwaný wládař, „zákon můg nazýwati neſmyſlným? Pro neſmrtelné bohy neyukrutněgſſjmi mukami wás ztrýznjm a zahubjm.“ Nato rozkázal, aby holmi biti byli, řka: „Nechť přigde gegich Kriſtus a wytrhne ge z rukau mých!“ To au ſe bálo, a mučednjci Božj trpělině wſſe neſli, řkauce, že čjm boleſtj gim přibýwá, tjm i koruny wěčné ſe gim rozmnožugj, dal gim cjſař čelifti kulatými kameny rozbiti, i hrozil, že gim gazyky uřezati dá, aby gegich přjkladem oſtatnj lid ſe učil neodmlauwati ſwým pánům. „Nenáwidjš teby těch, kteřjž pánům ſe protiwj?“ tázali ſe mučednjci. A když gim přiſwědčil, řekli: „Nuže když nenáwidjš, ano i treſtáš ty, genž nepoſluſſnj gſau ſwých pánů ſwětſkých: proč nás mezle nutjš nepoſlauchati Pána a Spaſitele naſſeho Ježjſſe Kriſta, a tjm uwrhnauti ſebe w treſt, genž tobě a otci twému ďáblu připrawen geſt?“ „Což mi geſt připraweno?“ tázal ſe cjſař, a uſlyſſew, že

oheň neuhaſitelný, čerw ſpáti nemohaucj, muky nepřeſtáwagjcj a tmy neywětſſj, kdež pláč bude a ſkřjpenj zubů, pohroziw gim, welel, aby gména każdého ſe napſalo, a pak aby ge řetězi ſpautawſſe do wězenj uwrhli a gakýmkoli mohau způſobem trýznili, ank prý záſluſſno, aby příkladem gegich wſſickni oſtatnj ſe káli a naprawili.

Geden z wůdců wogenſtých, gménem Adrian wida trpěliwoſt a ſtatnoſt i welkomyſlnoſt, gjž wěznowé muky weſſkery ſnáſſeli, přibljžiw ſe, otázal ſe, řka: „Zapřjſahám wás pro Boha waſſeho, řekněte mi, gaké odměny čekáte za muky, gež ſnáſſjte? zdá ſe mi, že welká muſj býti a diwná!“ „Ůſta naſſe neſtačj, odpowěděli, tobě to úplně wypowědjti aniž ſluch twůg to pochopj.“ „Tedy pranie newjte, tázal ſe zwědawě Adrian, o odměnách, gež daufáte?“ „O nich nikdo nemůže zewrubně zprá-wu dáti, odpowěděli, toliko geſt pſáno: že ani oko newidělo, ani ucho neſlyſſelo, ani na ſrdce lidſké newſtaupilo, co Bůh připrawil těm, kteřjž geg milugj.“ To uſlyſſew Adrian, wſtaupil rychle do ſtředu mučednjků Božjch a wece: „Zapiſſte i gméno mé s těmito ſwatými muži: nebok i gá gſem křeſtan!“ Wida cjſař Adriana, an u ſtředu mučednjků ſtogj, nemyſlil ginak, než že proti nim ſwědčiti chce, když ale ginak byl ſhledal: wyzýwal Adriana, aby odwolal, co byl mluwil a za odpuſſtěnj aby proſil, a ank wſſe to marné bylo, dal také geg řetězi ſpautati a prozatjm s oſtatnjmi do žaláře uwrhnauti.

Geden z ſlužebnjkůw Adrianowých wida, co

ſe s pánem geho ſtalo, běžel bez meſſkánj k Natalii, choti Adrianowě, a zwěſtowal, že manžel gegj pro wjru Kriſtowu u wězenj uwržen geſt. Natalia, giž od dětinſtwj we wjře Kriſtowě wychowána, nechtěla nejprwé řečem služebnjkowým wěřiti, pak ale ſchopiwſſi ſe plna radoſti do wězenj běžela a ljbagjc okowy manželowy k ſtálosti a k trpělivoſti ho napomjnala, mimo giné řkauc: „Pane můg, gdi bez ſtaroſti z tohoto ſwěta, wſſe což twého geſt, máš s ſebau. Wytrwey gen ſtále w powolánj, nic tě od dobrého úmyſlu neodwracug, ani rodičowé, ani ſtaw, ani penjze, ani gměnj, ani služebnjci, ani služebnice, ani giného cos ſwětſkého; nebot wſſe to zahyne, wſſe pogde. Hleď gen k wěcem wěčným, kteréž w krátce twářj w twář uwidjš. Nebog ſe hněwu cjſařowa, aniž ſe muk čaſných aneb ohně pomjgitelného ſtrachug, nýbrž pohrdey tjm wſſjm, žádage důwěrně od ſprawedliwého ſaudce odměny wěčné.“ Tato a podobná ſlowa když byla proneſla, obrátila ſe i k oſtatnjm mučednjkům, a do modliteb gim manžela ſwého poraučela a zljbawſſi okowy gegich weſelé myſli domů ſe wrátila.

Po několika dnech dowěděl ſe Adrian, že ſaud brzo naſtane. Chtěge, aby Natalie muk i ſmrti geho ſwědkem byla, wyžádal ſi mnohými penězi u žalářnjho, že mu na okamžik domů gjti dowolil. Oſtatnj wězňowé byli ſe zaručili, že ſe nawrátj. Gdaucjho uzřel kdoſi z přátel, kterýž wida geg na ſwobodě, běžel k Natalii, a dal gj o tom zprávu. Této zprávy ulekla ſe Natalie

welice, ginak nemyſljc, než že zrádau na wjře ſwobody ſi wymohl, a protož s njm gakožto s pronewěřilým zrádcem Kriſta Ježjſſe ani mluwiti nechtěla. J ſtálo to dráhně času, než ſe dorozuměli, načež ona bez meſſkánj s njm do wězenj ſe wydala. Gdauce, otázal ſe Adrian manželky: kterak záležitoſti domácj zařjdila? načež ona: „Nechtěg, pane, na wěci pozemſké a pomjgitelné myſliti, aby myſl twau neopautaly a nezatemnily. O to gediné ſe ſtarey, abys, cos počal, ſſtaſtně také dokonal.“

Přiſſedſſe do žaláře zhrozila ſe Natalia mučednjků, nebok byli gedna rána, z nichž puch neſneſitelný wycházel. J kázala děwečkám, aby wſſecko plátno, co měla, přineſly, bylak pak wyſoce urozená a bohatá welmi, a obdrżewſſi ge, rozſtřjhala ge a wymyla gitřjcj rány a zawázala, kdež potřeba kázala. Sedm dnj zůſtala pak u nich ſlaužjc gim se wſſj láſkau a ochotnoſtj.

Konečně přiſſel den ſaudu. Wſſickni wězňowé muſili ſe doſtawěti, a že pro rány gjti nemohli, poſadili ge na howada. Gen Adrian ſſel pěſſky. Cjſař chtěl, aby geden po druhém znowa mučen byl, což an ſe pro rány bjti nemohlo, byl gediný Adrian na mučenj weden, druzí zůſtali opodál. Odcházegjcjho napominali oſtatnj, aby náſledowal Kriſta, a o poklad wěčný ſe olaupiti nedal. Natalie pak řekla: „Pane můg, hleď gediné na Boha, nedey ſe zaſtraſſiti mukami, práce gen krátká, mzda ale wěčná, utr-

penj tohoto času negsauk rowná oné budaucj slá=
wě, kteráž se zgewj w nás."

Spatřiw cjsař Adriana, napomenul ho ge=
sstě gednau, aby bohům obětowal a gim se kla=
něl, sic že mukami trýzněn bude, o gakých gesstě
neslyssel. Muž Božj ale odpowěděl s neohrože=
nau myslj: „Proč, ó cjsaři, opustiw živého Bo=
ha, genž stwořil nebe i zemi a moře i wsse, což
w nich gest, klanjš se modlám mrtwým a neči=
stým? Gák ge nikdy za bohy držeti nebudu a nikdo
mne k tomu nepřinutj, abych se klaněl hluchému,
němému a bezcitnému kamenu. Učiň tedy rychle,
což chceš." Tau řečj welice popuzený cjsař ká=
zal Adriana kygi bjti. Ale tento stál pewně
u wjře; mysl geho byla upiatá na Boha, a čim
wětssj byly muky, tjm wjce rozehřáwala se horli=
wost geho, nebok Natalia wsse, cokoli se s man=
želem dělo, zwěstowala druhým mučednjkům, a ti
bez přestánj za něho se modlili. Znamenage tedy
Maximian, že po zlém mučednjka neoblomj, obrá=
til se na dobré. „Setř pak mladosti swé, mlu=
wil aulisně, a marně sebe nezničug, nebok wida
twau sličnost gest mi tě welký žel. Pokloň se
bohům, a oni ti budau milostiwi, gá pak si tě
wjce wážiti budu, a předesslau důstognost ti wrá=
tjm. Ty gsi syn urozených rodičů a bohatých,
onino ale gsau possly z rodičů nemaudrých a
nuzných." „Widjm," odpověděl Adrian, „že ti
známa gest wlast má i urozenost i rodičowé mogi,
kdybys ale oněchno znal wlast a urozenost a bo=
hatstwj, prosil bys gich, aby se za tebe přimlau=

wali, abys gegich ſláwy ſtal ſe účaſten.“ Tak rázným ſlowy na neywýš popuzen cjſař dal Adriana geſſtě ukrutněgi než prwé bjti, tak že až hrozno bylo na něho ſe djwati. Na to rozkázaw mučenjm uſtati obrátil ſe k mladjku, a opět ho wyzýwal, aby modlám ſe klaněl, ſlibuge, že ſwé lékaře mu poſſle, a do ſwého paláce geg wezme. K těm ſlowům odpowěděl mučednjk: „Ty owſſem ſlibugeš, že mne dáš hogiti a wzneſſenými hodnoſtmi mne poctjš; ale nechť mi neyprwé bohowé twogi řeknau, co oni mi dobrého učinj!“ Na tato ſlowa když cjſař ginak odpowěděti neuměl, než že bohowé nemluwj, řekl Adrian: „Když tedy bohowé twogi ani nemluwj ani neprorokugj, proč medle gim obětuges a gim ſe klanjš? a proč i giné nutjš, aby též činili?“ Tak rázná řeč zarazila cjſaře i dal wſſechny mučednjky opět do wězenj odweſti, ſaud gegich na přjhodněgſſj dobu odložiw. Mnozj z nich nemohauce gjti, nebyli gako prwé na howada poſazeni, nýbrž gako kus dřewa ulicemi wláčeni. Natalie ale podporowala manžela ſwého a ceſtau chwalořečila mu, že trpěl za toho, genž neyprwé za nás byl trpěl.

Přiſſedſſe do wězenj zljbali wſſickni Adriana, ba i ti, giž gjti nemohli, po rukau k němu dolezſſe dobrořečili mu, že ſtatně tak tuhý bog přeſtál. Neyradoſtněgi ale počjnala ſi Natalie; utjrala krwácegjcj rány, natjrala ge a wſſi gen možnau ſlužbu mu prokazowala. Wězenj nebylo mjſtem hrůzy a boleſti, ſpjſſe mjſtem radoſti

a lásky. Slaužiti wssem ubohým těmto mučednjkům bylo nad sjlu gediné Natalie, protož byly nábožné ženy, gimž diakonissy říkali, ku pomoci zawoláný. Sotwa ale, že se ta wěc k cjsaři donesla, giž přjsně i to zakázal. Natalie wssak nedala se odstraſſiti, nýbrž ostřihawssi si hlawu, oblekla se w oděw mužský, a gak mohla, mužům Božjm slaužila. To widauce některé ženy, podobně se ostřihaly a mučednjkům w mužském oděwu slaužily. Konečně přissla doba, že mučednjci měli odpraweni býti. Cjsař nechtě, aby umřeli na ráný, kázal wězňům ruce a hnáty přetlauci a utjnati a mrtwoly spáliti. Netrwalo dlauho a giž stáli katané s hroznými nástrogi swými u wězenj. Natalia byla přjtomna. I prosila gich, aby s Adrianem začali, neb se bála, aby snad, wida hrůznau smrt swých spoluwězných, neklesl. Když se k tomu tedy hotowili, domlauwala choti swému co nejsrdečněgi a k zmužilosti ho napominala; na to mu natáhla nohy na pařez, a držela ge, dokud ge katané nepřetlaukli a nezutjnali. Na to řekla: „Služebnjče Kristůw, pokud gesstě dýcháš, natáhni ruku swau, ať také tu utuau, a ať se staneš swatým Božjm podoben, kteřjž wjce, než ty, byli utrpěli. A on podal gj ruku, giž ona na pařez natáhla. W tom padla rána a nedlauho na to wypustil i swatý Adrian swau statečnau dussi. Po těch sslo se k ostatnjm mučednjkům. Tito ale nečekali, nýbrž připrawiwsse údy swé s dychtiwosti smrtelných ran čekali, silným hlasem wolagjce: „Pane

Jeſu Kriſte, přigmi duſſi naſſi!“ Když wſſickni odkatowáni byli, wzali těla gegich a wezli gich ſpálit, nebot cjſař nechtěl, aby pozůſtatkowé gegich do rukau křeſtanům ſe doſtali. Ale Bůh ginak uſaudil, nebot ſtrhla ſe náhlá bauře, a bleſky hrůzně ſe křižily, tak že ſtráže poděſſené na twáře padaly. W tom powſtal i náramný ljgawec, genž plápolagjcj hranici ulil, načež křeſtané přiběhſſe a těla mučednjků wzawſſe na lod naložili a do Bizancu odwezli; gen Natalie ſi ruku po ſwém manželu nechala, a zawinuwſſi gi w zlatohlaw w neywětſſj uctiwoſti gi měla. Po něgakém čaſe žádal geden wyſoce poſtawený auřadnjk cjſařſký Natalie, genž mladá, ſličná a bohatá byla welmi, aby s njm ſe zaſnaubila. Ale Natalie, gegiž myſl byla wjce u Boha, než na zemi, nechtěla o zaſnaubenj ani ſlyſſeti, a aby dotěrawoſti úřadnjkowy uſſla, odewzdawſſi ſe do wůle Božj, wſtaupila tagně na lod a tagně z Nikomedie do Byzancu odplaula, ruku neboztjka manžele s ſebau neſauc. Zde byla po něgaký čas živa w modlitbách a w tichém rozgjmánj Bohu ſlaužjc, až konečně i gi Pán Bůh powolal, aby přigala korunu, giž připrawil těm, kteřjž až do konce ſetrwagj w dobrém.

Rozgjmánj.

Swatý Adrian byl pomyſlem na odměnu nebeſkau, giž křeſtané očekáwagj, tak hluboce pronikнut, že obřeknuw ſe model, a s tjm i cjſařo-

wy přjzně negen wſru Kriſtowu přigal, nýbrž i neſmjrné zlé a muky ty neywětſſj a ſmrt tu neyboleſtněgſſj na ſebe uwalil. J tážete ſe, co pak geſt to králowſtwj nebeſké tak kráſné? geſt ta odměna budaucj, giž Bůh nám ſlibuge, ſkutečně tak weliká, že dobré geſt, pro ni wſſeho ſe odřjci i toho, což nám na ſwětě neymilegſſjho geſt? K této otázce nelze lépe odpowěděti než ſlowy ſwatého Auguſtina, kterýž dj: „Snáze geſt nám řjci, co we wěčném onom žiwotě nenj, než co tam geſt. Nenj tam ſmrti, nenj tam zármutku, nenj tam mdloby, nenj ſlaboſti; tam žádný hlad, žádná žjzeň, žádné horko, žádné poruſſenj, žádný nedoſtatek, žádný ſmutek, žádná žaloſt. Nuže řekli gſme, co tam nenj. Ale chcete wěděti, co tam geſt? Toho ani oko newidělo, ani ucho neſlyſſelo, aniž to na ſrdce lidſké wſtaupilo, což Bůh připrawil těm, kteřjž ho milugj.“ Tak ſwatý Auguſtin. Kdyby ſi tedy člowěk nebe wymalowal tak kráſné, gak může, kdyby ſi wymyſlil radoſti, gakých gen pomyſliti lze, wſſe bude u porownánj s blaženoſtj, giž Bůh nám w nebeſſich připrawil, wěc gen nepatrná a malicherná. A wſſak aby gſte ſi, laſkawé duſſe, poněkud blaženoſt nebeſkau, mohli pomyſliti, předſtawte ſi gen, že tam budeme widěti Boha ſamého, dobro neſkončené, gehož tu žiwi gſauce ani pomyſliti nemůžeme, nečku-li pochopiti, předſtawte ſi, že tam budeme obcowati s rodičkau Božj, s angely a se wſſemi ſwatými Páně. Předſtawte ſi, že tam rozum náš nebude wjce tolika wazbami ſpaután a tolikerau tmau obe-

ſtřen: nýbrž že tam uwidjme, co nás tu tagno, že uwidjme wſſe w gaſném ſwětle, čeho tuto na zemi krátkým rozumem nepochopugeme, a co bychom tak rádi widěli a wěděli. Tam porozumjme tagným ſaudům Božjm, uwidjme, proč některý wſſjm dobrým oplýwá, an druhý ſtraſtmi neytrpčjmi zápaſj; proč Bůh hřjſſnjku některému žehná; ctnoſtného ale bjdami ſtihá, proč mnohý w kwětu mladoſti umjrá, an giný ſta let dočká; uwidjme celau zeměkauli před zraky ſwými rozeſtřenau, minuloſt ſtane ſe nám gaſná, a co bychom rádi widěli, tam ſe dowjme. Tam ſe také shledáme opět se wſſemi ſwými přátely, tam uzřj opět otec ſyny ſwé a matka dcery ſwé, tam ſegdau ſe wſſickni, kteřjž ſe zde milowali a newyzpytatelným ſaudem byli od ſebe odtrženi. O gaká to muſj aſi raboſt býti, až geden druhému w náruč poletj, aby ſe wjce neoblaučil, až wſſickni raboſtj budeme požjwati newabnaucjch, až naſſe dobré ſkutky, gegž gſme tagně konaly, nám budau tiſjckráte obměněny, až křiwdy a zlé, gež gſme neprawě utrpěli, budau nahraženy. Tomu že tak, pjſſe ſwatý Auguſtin, an bj: „Tam geſt raboſt bez žaloſti, odpočinutj bez úſilj, důſtogenſtwj bez ſtrachu, zbožj bez ztráty, zdrawj bez nebuhu, hognoſt bez nedoſtatku, žiwot bez ſmrti, wěčnoſt bez poruſſenj, blahoſlawenſtwj bez neſſtěſtj; — tam gſau wſſecky wěci dobré w láſce dokonalé, tam geſt patřenj twářj w twář, tam geſt dokonalá maudroſt a uměnj wſſeho i we wſſem; tam ſe ſwrchowaná Božj dobrota ſpatřuge a

ſwětlo oſwěcugjcj od ſwatých ſe oſlawuge; tam ſe oprawdiwě ſpatřuge přjtomná welebnoſt Božj a tjm pokrmem žiwota bez přeſtánj ſytj ſe ſmyſl ſpatřugjcjch; wždycky widj a widěti žádagj, žádagj bez teſknoſti a ſytj ſe bez oſſkliwoſti.“

„Mám za to, že negſau rowná utrpenj tohoto čaſu oné budaucj ſláwě, kteráž ſe zgewj w nás“ (Řjm. 8, 18).

„Setře Bůh wſſelikau ſlzu s očj gegich, a ſmrti wjce nebude, ani kwjlenj, ani křiku, ani boleſti nebude wjce, nebo prwnj wěci pominuly“ (Zgew. 21, 4.).

„Opogeni budau z hognoſti domu twého a praudem rozkoſſi ſwé napágeti ge budeš; nebo u tebe geſt ſtudnice žiwota“ (Zalm 35, 9.).

„Čehož oko newjdalo, ani ucho ſlýchalo, ani na ſrdce lidſké wſtaupilo, to připrawil Bůh těm, kteřjž geg milugj“ (I. Kor. 2, 9.).

Modlitba.

Pane Bože, kterýž gſi newýmluwnau blaženoſt připrawil těm, kteřjž tě milugj, uděl mi, proſſjm, té miloſti, abych i gá tebe z celého ſrdce ſwého, ze wſſj duſſe ſwé i ze wſſj myſli ſwé miloval, a tak hoden ſe ſtal zaſljbenj Kriſtowých. Genž gſi žiw a kraluješ na wěky wěkůw.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Alexandrii utrpenj ſwatých mučednjků Fauſta, Makaria a deſſti towaryſſů; w Kappadocii ſwatých mučednjků Kottyda, Ewgenia a gegich towaryſſů; w Africe ſwatých biſkupů Donaciana, Prätſidia, Manſweta, Germána a Fuſkula; we Weronè ſwatého Petronia, biſkupa a wyznawače; w Řjmě ſwatého Elewteria, opata a m. g. ſw.

7.

Žiwot ſwaté Reğiny.

Žiwot a umučenj ſwaté Reğiny podobá ſe welmi žiwotu a ſmrti ſwaté panny a mučednice Marğarety, gegjž ſwátek na den 13. čerwence padá, ano někteřj ſpiſowatelé ſe i domýſſlegj, že prý žiwot ſwaté Reğiny událoſtmi ze žiwota ſwaté Marğarety přiozdoben a rozmnožen geſt. Ačkoli ſe to ale tak býti zdá, my każdému úplně na wůli w tom nechágwagjce, žiwot ſwaté Reğiny tak, gakž ſe o něm pjſſe, wyprágwěti budeme.

Swatá Reğina pocházela, pjſſe ſe, z Alizu w Burğundſku. Gegj otec, pán bohatý a wzácný, byl horliwý hagitel modloſluženebnoſti. Manželka mu umřela po porozenj Reğiny. Newěda ſi rady, dal zarmaucený otec noworozeňátko giſté kogné k obchowánj, kteráž tagná gſauc křeſtanka na wenku kdeſi zůſtáwala. Reğina ſſála tedy prs křeſtanky a s njm také křeſtanſkau wjru, kteráž přičiněnjm wýborné kogné a pěſtaunky hlubokých kořenů w duſſi gegj puſtila a ke wſſemu dobrému způſobnau gi učinila. — Hle, gak diwná gſau řjzenj Božj! Smrt pohanſké matky ſtala ſe přjčinau, že djtě prawé wjry poznalo a koruny mučednické doſáhlo! — „Kdo poznal úmyſl Páně, aneb kdo rádce geho byl?“ (Řjm. 11, 34.)

Wýborná pěſtaunka předwjdagjc, že weliká bauře nad hlawau paſtorkyně ſe ſtrhne, až ſe

gegj otec bowj, že obřekſſi ſe model otcowſkých wjru křeſtanſkau přigala, netagila ſe s tjm před nj, nýbrž gi pečliwě na to okamženj připrawowala a myſl gegj k předzwjbaným mukám otužiti ſe ſnažila. J wyprávěla gj, gakých muk podnikli autlj pacholſci a panny pro wjru Kriſtowu; gak ſtatně a zmužile weſſkery bolesti ſnáſſeli a gak podiwně Bůh gim ſjly dodáwal. Dále wyſwětlowala, gak welikė to ſtěſtj, můžeme-li z lásky ku Kriſtu něco trpěti, a gak welikà odměna těch očekáwá, kteřjž pro wjru žiwot swůg naſadili. Mimo to wykládala gj, gak drahý poklad geſt nepoſkwrněné panenſtwj, a gak wzácná to oběť, když ſe z lásky k Bohu neporuſſené zachowá. Horliwé řeči pěſtaunčiny rozehřály i ſrdce Reginy bez toho ku wſſemu dobrému nakloněné a ſchopné, a wzbudily poznenáhla w duſſi gegj ſwatau tauhu též krwj ſwau ſwaté wjry potwrditi. J dala tedy hned wſſem marnoſtem a žádoſtem ſwětſkým wýhoſt, zaſwětila ſe wýhradně Spaſiteli ſwému a ſwatým rozgjmánjm a modlitbami wraucjmi na bauře naſtáwagjcj ſe připrawowala. Takowými ſwatými myſſlénkami duſſi naplněnau magjc byla domů powolána, když práwě w pannu rozwjgeti ſe počala. Otec newěda, že křeſtankau geſt, uwjtal gi s neljčenau radoſtj a nemálo ſi na ſličnoſti gegj zakládal, ano giž w duchu ſe těſſil, že až s druhými pannami weřegné oběti bohům přináſſeti bude, že bude nade wſſecky z nich wynikati. Radoſt ale tato nemálo ſe mu kalila, když pozorowal, že ſe ſwěta

ſtranj, na marnoſtech, gakýmiž ſe děwčata mladá, bohužel, přiliš rády těſſjwagj, žádného podjlu nebéře, wſſeho, což neſluſſného geſt, aneb čiſté myſli poſkwrňuge, že ſe hrozj. I přiſſel na tu myſſlénku, že ſnad Reğina křeſtankau geſt. Aby ſe dlauho negiſtotau nemučil, otázal ſe gj zřegmě po přjčině gegjho chowánj a nabyw giſtoty, že čehož ſe ſtrachowal, že geſt prawda prawdaucj: tu hněwem ſe rozpáliw nutil gi, aby nenáwiděné wjry okamžitě ſe odřekſſi, bohům ſe modlila aneb dům otcowſký opuſtila. Reğina milugjc wjce Boha než otce, nebyla ani na okamžik w rozpaku, nýbrž k ſwé býwalé kogné a pěſtaunce ſe utekla, od kteréž co nejſrdečněgi přigata byla. Aby nezahálela — neboť zahálka geſt pramen wſſelikého hřjchu — pásala owce. Tiché toto a newinné zaměſtknánj w ſtředu Božj přjrody půſobilo gj newýmluwnau radoſt, teď mohla wolně o Bohu a o Božſkých wěcech přemýſſleti, mohla s chotěm duſſe ſwé Kriſtem Ježjſſem bez překážky rozmlauwati, mohla ſe kochati w budaucjch radoſtech nebeſkých. Tjm wzrůſtala též miloſt gegj k Kriſtu Ježjſſi, wjra gegj ſe utwrzowala, wůle pak ſtáwala ſe Bohu oddaněgſſj, horaucněgſſj. Při tom též i ſličnoſt gegj tělesná wjc a wjc ſe rozwjgela, tak že wſſickni o ſličné a newinné paſtýřce rozpráwěli.

Reğina mohla mjti as 15 let, když řjmſký wládař Olybrius, auhlawnj nepřjtel křeſtanů, přiſſel w kraginy, kdež ſwatá Reğina přebýwala, a gakauſi náhodau ſličnau paſtýřku uzřel. Wida

djwku plnau wnad panenských, zahořel k nj chlipnostj a sotwa že mjsta cestowánj swého dossel, giž i kázal, aby mu sličnau Reğinu přiwedli, a tu wyptaw se na gegj rodiče a na ostatnj okolnosti, nabjzel gi ruku k sňatku manželskému. Bohomyslná panna uslyssawssi tyto řeči, zarděla se a pomodliwssi se w tichosti o pomoc a posilu s hůry, odpowěděla důstogně: „Gá mám giž chotě — Krista Ježjsse, od kteréhož mne nic neodwábj!“ „Cože ty se toho muže ğallilegského držjš?“ tázal se Olybrius překwapen. „Gá ho mám za swého Spasitele, prawila djwka myslj zmužilegssj, a powažugi se za sstastnau, že geho služebnicj gsem! Uwrhni na mne muky, gaké se ljbj, má wěrnost k němu zůstane s pomocj geho neoblomná!“ Z odpowědi této poznal wládař, že tak snadno, gak se byl domýsslel, cjle swého nedogde, a gelikož déle zdržeti se nemohl, dal gi k otci gegjmu do Aliza odwesti, přikazuge mu, aby dceru wssemožně k modloslužebnosti měl a k sňatku manželskému. Modloslužebný otec, gehož hněw se dlauhau wzdálenostj dcery neumjrnil, nýbrž rozmnožil, činil gj trpké wýčjtky a wssemožně gi nutil, aby wládaři po wůli byla. Ale Reğina stála neustupně na swém. Za to musila gjti do wězenj, kdež ukrutný otec řetězi tak tuze gi dal zpautati, že ubohá ani ležeti ani pohybowati se nemohla. W tom bjdném stawu trwala celý měsjc až do přjsstj wládařowa. Hospodin byl ale s nj a propůgčil gj sjlu a milost, že pro něho wsse ochotně a ráda snássela.

Nawrátiw ſe Olybrius z ceſt ſwých do Aliza, dal bohům ſlawné a wzácné oběti připrawiti a powolal Reğinu. Wida gegj ſličnoſt a plný rozkwět a weſeloſt myſli, poněkud ſe zarazil, brzo ale wětſſjm geſſtě ohněm k nj zplanul. J ſebraw ſjlu ſwau, mluwil k nj hlaſem auliſnýmřka: „Reğino! modli ſe bohům řjmſkým, geſt mi žel twé mladoſti a neobyčegné ſličnoſti, a ráb bych tě blaženau widěl. Obětug a učinjm tě neywzácněgſſj panj w Gallii! Setrwáš-li ale we wzboru ſwém, muſjm proti ſwé wůli dle zákonů s tebau naložiti a muky neyukrutněgſſj budau twým podjlem.“ Tak mluwil Olybrius. Ale Reğina, giž nic ku ſwětu nepautalo, a gegjž duſſe gen po wěcech wěčných taužila, nedbala ani auliſných ſlibů, ani hrozeb wládařowých, nýbrž důwěřugjc w pomoc Božj zmužilau myſlj čekala muk. J kázal Olybrius gi nynj obnažiti a wečeně mrſkati. Swatá mučednice uſlyſſawſſi ſaud pozwedla očj wzhůru řkauc: „Hoſpodine, w tebe daufám, nedey mne zahanbiti!“ Widauce lid přjtomný, an krew z těla autlé panny ſrſſj, miloſrdenſtwjm hnuti, prawili: „Wiz pak, Reğino, gakau kráſu k wůli člowěka ukřižowaného zničuješ!“ Mučednice ale odpowěděla s podiwu hodnau mjrnoſtj, řkauc: „Wy mně zle radjte; duſſi neſmrtelnau mám na wěky w hrůznau záhubu uwrhnauti; abych tělo pomjgegjcj, kteréž pokrmem čerwů bude, na kratičko zachowala! Nikdy nebudu ſe modlám klaněti, nikdy nebudu gim obětowati. Ježjš geſt můg Bůh, mé ſpaſenj, má ſjla!“

Tato ſlowa rozdráždila hněw wládařůw u wztek neywětſſj; i kázal ſwětici železnými hřebeny dřjti. Děſné to podjwánj nemohl přjtomný, gakkoli krwi zwyklý lid ſnésti, nýbrž pláče odwracel zraky. Sám wládař přikryl plášťem ſwau twář, nazýwal Reginu zaſlepenau bjdnici, a opět a opět gi nabjzel, aby ſebe ſſetřila a bohům obětowala. S důſtognoſtj ale nabzemſkau odpowěděla mučednice: „Ty gſi zaſlepenec; gá i w mukách ſwých gſem daleko tebe ſſkaſtněgſſj, ač ſe w lůně rozkoſſj wáljš. Nikdy Pánu a Spaſiteli ſwému wěrnoſt nezruſſjm!“ Po těch odwedli gi krwj zbrocenau do žaláře. — „Wěž neypewněgſſj geſt gméno Hoſpodinowo: k němu utjká ſe ſprawedliwý, a bude powýſſen“ (Přjſl. 18, 10.).

An ſe ta ſwětice w tmawém žaláři ſwém k choti nebeſkému modlj o dalſſj ſjlu a miloſt, eyhle uzřela křjž gaſně ſe ſtkwaucj, genž gako řebřjk Jakubůw od nebe až k zemi doſahowal, a nad njm bjlau holubici. Při tom ſlyſſela gakýſi hlas; welmi potěſſitelný, načež i shledala, že úplně zdráwa geſt. Proniknuta wděkem a nebeſkau rozkoſſj gala ſe Boha chwalozpěwy oſlawowati a tělo i krew pro gméno Božj obětowati ſe ſtrogila. Tu obět přineſla také ſkutečně ben na to, bywſſi znowa k ſaudu zawolána. Olybrius uzřew gi, ana tu ſtogj úplně zdráwa a w plné kráſe, zwolal u podiwenj: „Zdaliž nebudeš nynj bohům obětowati, kteřjž tě tak diwotworně byli uzdrawili?“ S hněwem a s opowržením odpowěděla ſwatá panna na tyto rau-

hawé řeči: „Nikdy nebudu křiwým bohům waſſim obětowati! gá obětugi gediné Kriſtu Ježiſſi, kterýž geſt žiwot ſwůg za mne byl dal a mne uzdrawil: ſſkaſtna budu, wycedjm-li ſwau krew za něho.“ Po té řeči kázal ukrutnjk, aby gi neyprw hořjcjmi pochodněmi pálili, pak ale w ſtudenau wodu uwrhli. A wſſak mučednice Božj nedbala hrůznýchtěchto muk, nýbrž počala pěti ſlowa žalmu: „Šli gſme ſkrze oheň a wodu; ale ty, ó Pane, uwedls nás do občerſtwenj“ (Žalm 65, 12.). Tu praſkly gegj okowy, země ſe zatřáſla, a opět ſe holubice nad gegj hlawau obgewila a wſſickni přjtomnj ſlyſſeli prý hlas wolagjcj: „Pogdiž, Reğino, a wezmi za utrpené muky korunu w králowſtwj ſwého Spaſitele.“ K zázraku tomu obrátilo ſe na wjru wjc než 850 lidj. Tjm powzbudil ſe hněw Olybriůw mnohem wjce, boge ſe wſſak horſſjch geſſtě náſledků, kázal gi ſtjti. To ſtalo ſe okolo roku 251 za panowánj řjmſkého cjſaře Decia.

Rozgjmánj.

Swatá Reğina nechtjc w zahálce žiwot ſwůg tráwiti — neb kdo nepracuge, ten ať negj — páſala owce ſwé pěſtitelky. Nenj wěru člowěka protiwněgſſjho nad zaháleče a powaleče, kterýž celý Božj den nic nepracuge, od domu k domu ſe potlauká; wſſude ſljdj, wſſude klepy sbjrá, ſebrané roznáſſj a potem a mozoly ginýchlidj žige a tyge. A wſſak takowýchpobudů býwá, bohu djk! gen pozřjdku, ani wrozený každému

z nás pud k pracowitosti nikomu oddechu nedáwá a každého, aby se něgakau pracj, budiž ona gakákoli, zabýwal. Známk ale gesstě geden druh zahálky, kterýž zhusta se nalezá, kterého ale málo kdo si wssímá. Tážeš se, milý křesťane, co to za zahálku gest? Nuže gest to zahálka pracowitá. Pohleďme gen čas po čase na sebe, a s hrůzau shledáme, že ani my zcela neprawosti takowé prosti negsme. Mnohý z nás střjlj sebau od milého rána až do noci, ale otážeš-li se, co udělal: shledáš, že nic. On gen ljtá z kautku do kautku gako motýl od kwjtku ke kwjtku, a wssude se něčeho dotkne; že se mu ale ustawičně pracowati neljbj, opět wsseho zanechage, kam ho chautka táhne, se ubjrá. O takowých lidech říká staré přjslowj, že magj mnoho práti, a málo wěsseti. Giný opět pracuge sice pilně a bez přestánj, pracuge ale na wěcech gemu milých a kratochwjlných, ale powinnostj swého powolánj si bud zcela newssímá, aneb ge odbýwá gen nedokonale a nedbale s newrlostj gakaus a nechutj. Tacj lidé negsau ti wěrnj služebnjci, o nichž dj Pán, že gsauce w mále wěrnj nad mnohém wládnauti budau. Gsau opět ginj, kteřjž drahý čas swůg mrhagj wěcmi marnými, daremnými a hřjssnými, kteřjž na nic nepřemýsslegj, než kterak by se čas dal umořiti, a nic nedělagj, než že se válegj z rozkosse na rozkoš, z kwasu na kwas; ale pro swé spasenj nedělagj zhola nic, ba gak gen mohau, hubj tělo i dussi swau časně i wěčně. Nuže co gsau ti a ostatnj podobnj lidé;

zdaž negsau zaháleči a powaleči aneb cosi ge ně horssjho? Můžeme o nich práwem řjci, že hol gsau pokrmu? že hodni gsau, aby ginj na n a za ně pracowali, že hodni gsau, že též za ně Kristus krew swau wylil? — Kdo neužjwá wěrně času bez toho krátkého, aby rostl a zmáhal se w dobrém a w ctnostech, kdo neplnj wěrně powinnostj, k nimž od Boha powolán gest, kdo nekoná dobré skutky, moha ge činiti, tenk winen gest hřjchem lenosti a zahálky, ten gest onen leniwý služebnjk, genž wěda, že Bůh přjsný saudce gest, nic méně hřiwnau swěřenau netěžil, nýbrž gi buď zakopal aneb zcela prohýřil.

„W potu twáři budeš gjsti chléb" (I. Mogž. 3, 19.).

„Neměg w nenáwisti těžkého djla" (Sir. 7, 16.).

„Člowěk rodj se ku práci, a pták k letánj" (Job 5, 7.).

„Zlořečený, kdož dělá djlo Hospodinowo nedbale" (Jer. 48, 10.).

„Neužitečného služebnjka uwrzte do temnostj zewnitřnjch" (Mat. 25, 30.).

„Kdož umj dobře činiti a nečinj, hřjchť má" (Jak. 4, 17.).

Modlitba.

Uděl nám, prosjme, ó Hospodine, Ducha swatého, abychom wždy myslili a rádi konali, což dobrého gest, abychom, gežto bez tebe býti nemůžeme, úplně podlé tebe žiwi byli. Nauč nás

pracowati dilo swé, ať co koli myslíme a činíme, tobě se líbj, nám pak prospjwá k žiwotu wěčnému. O to prosíme skrze Krista Ježíse, Syna twého gednorozeného. Amen.

Téhož dne:

Žiwot sw. Jana laudenského, biskupa.

Swatý Jan se narodil roku 1026. w staré Laudě (Lodi), odkudž i přjgmj dostal. Wýborně gsa wychowáwán, byl od neyautlegšího pacholetstwj welmi dokonale živ, a giž tenkráte wšecky smysly na pewné uzdě drže, snažil se kráčeti přjkrau a drsnau cestau k žiwotu, a sotwa že mládeneckého wěku dossel, tak byl usedlé mysli a tak wážných mrawů, že právem o sobě říci mohl: „Šediny gsau smysl člowěka, a wěk starý (počestný) činj žiwot neposkwrněný" (Maudr. 4, 8. 9.). Aby zachowal žiwot neporussený a žádnau nečistotau neposkwrněný, byl nad mjru bedliw, a zwlášť na to hleděl, aby čtenj a studowánj spisůw starých Latinjků a Řeků, což nezřjdka neohraženau obrazotwornost mladjků kazjwá, čistotě a newinnosti k ugmě a k zkáze nebylo. O něm zagisté platila slowa, kteráž chot Kristowa w pjsni Salamaunowě o sobě dj, řkauc: „Já spjm, srdce mé wšak bdj." Spalak tedy dusse geho, kdykoli se o wěcech oplzlých a mrzkých čtlo a mluwilo, bděla ale, když byla řeč o swatých a božských wěcech. Ano tak pewná

byla geho myſl a čiſtá, že mnozj z ſpolužáků marně ho ſtřehli, aby ho na některém neſluſſném ſlowě poſtihli, a že marně čiſtau a nepoſkwrněnau geho myſl w poſměch uwáděli. S takowými zwrhlými mladjky měl on gen autrpnoſt a radowal ſe, že mu přáno s apoſſtoly trpěti pohaněnj pro gméno Pána Ježjſſe, ano, aby gich Kriſtu zjſkal, napomjnal gednak toho, gednak onoho, o němž wěděl, že w blátě chlipnoſti ſe wálj. I bylo ſe nadjti, že když w mládi tak ſtaroſtliw o duſſi netoliko ſwau, nýbrž i bližnjho pečuge, že, až w muže doſpěge, mnohem ſtaroſtliwěgi to bude činiti.

Kdo wſſak ſlyſſjš, že tenkráte wſſj ſilau po wěcech duſſewnjch taužil, nedomnjwey ſe, že by tělesné ſkutky miloſrdenſtwj byl zanedbáwal. Neboť, kdykoli ſe dowěděl, že někdo nemocen, hned ho nawſſtjwil, a potřebowal-li oſſetřenj, propůgčowal ſe mu k wſſelikė ſlužbě, podporowal ho; byl-li potřeben, a ſeč gen laſkawá matka djtěti aneb přjtel milowanému přjteli, w takowé okolnoſti poſtawenému učiniti může, činjwal každému milerád a ochotně. Aby myſl geho nekleſla, nýbrž utužila ſe we wſſem dobrém, a aby tělesnoſt weſſkeru w podružſtwj a w ſlužebnoſt rozumu uwedl: dal záhy wſſemu wýhoſt, z čehož ſe ſwět těſſj a w čem ſi libuge. Geho přjbytek byl neſmjrně ſkrownỳ a ſproſtỳ, a lože w něm trochu ſlámy, podhlawnička kámen; oděw hrubỳ; nápog woda; pokrm téměř uſtawičnỳ půſt, bděnj a modlitba.

Ačkoli swatý Jan tak welice giž dokonalý byl, že ctnosti geho zář daleko ssiroko lidem swjtila: nebylo mu gesstě na tom dost, nýbrž gako prawý křesťan hledě ustawičně na to, co činiti gest, pro wětssj dokonalost na pausst odessel, řečenau Fons avillana, kdež blahoslawený Petr damiánský proslulý klásster swatého Kržže opatrně zprawowal, a aby w towaryšstwo klásstera přigat byl, snažně prosil. Blahoslawený Petr přihlédage k Janowě čisté a prostomilé dussi, a wida geho horliwost pro kázeň Božj, k poslussnosti ochotnost a k swětu nenáwist: ochotně ho přigal a přeswědčiw se, že skutečně muž Božj gest, gemuž o nic negde, než o zwelebenj gména Božjho a o spasenj dusse, oblekl ho w oděw zákonnj a ostatnjm bratrům geg přitowaryssil. A Jan milosti s hůry podporowán w krátkém čase tak se kázni klásternj a dokonalosti křesťanské přiučil, že ho blahoslawený Petr netoliko na kněžstwj wyswětiti dal, nýbrž i ostatnjm wlastnjm bratřjm za zprávce a wůdce na cestě k spasenj ustanowil. Nedá se wypsati, gak dokonale, gak swatě si muž tento Božj počjnal w nowé důstognosti, gak pro slávu gména Božjho horlil, gak se staral o swé spasenj a o spasenj ostatnjch bratřj. Zpozorowal-li kdy, že mezi některými z bratřj newole gakás gest, okamžitě ssel laskawým domlauwánjm a prosbami gich smjřit, ano i na kolena před nimi se uwrhowal prositi nepřestáwage, až hněw gegich oblomil a smjřenj a pokog zgednal. Stalo-li se, že některý z bratřj rozkazy

geho aneb pokáránjm uražena ſe cjtil: i tu obyčegně kleče za odpuſſtěnj proſjwal, dřjwe neuſtáwage, leč widěl, že uražený bratr přemožen a ſmjřen geſt a proſtředek tento byl tak aučinliwý, že i ti neyzarytěgſſj pokoře, tichoſti a laſkawoſti bratra Jana podlehli. Konečně gſa přeſwědčen, že chceme-li giné k dobrému wésti a w tuhé kázni ge udržeti, ſami přjkladem dokonaloſti a kagicnoſti býti gim muſjme: chowal ſe wždy tak, že wſſem za wzor dokonalého muže a řeholnjka byl. Byltě w ſlužbách Božjch neſmjrně horliwý a přečaſto celé dny a noci w modlitbách a w ſwatém rozgjmánj trávil. Tělo ſwé gakožto neyhlawněgſſjho pokuſſitele a pramen mnoha zlého buď tuhými poſty zwláſſť času 40dennjho poſtu, buď ſtudenem a horkem, buď rozmanitými boleſmi, gakýchž horliwoſt geho wymýſſlela, a ginými a ginými způſoby nučil a mořil. A nic méně ten a takowý muž držel ſe w pokoře ſwé za hřjſſnjka neywětſſjho, denně proto poklésky ſwé hořkými ſlzami oplakáwal, denně z každého poklésku i neynepatrněgſſjho ſkrauſſeně ſe zpowjdáwal, a ginýn, aby totéž činili, upřjmně radjwal, a tak gako druhdy Jakob arciotec poſtupowal na řebřjku ctnoſti, a wraucnoſti až k Bohu zalétal, ſautrpnau ale náboženoſtj k bližnjmu ſe ſnižowal. Někdy ale, když záležitoſti kláſſternj mu oddechu přály, a rozgjmánjm a modlitbau ſe nezabýwal, gako pečliwá někdy Marta obracel péči ſwau k žiwotu činnému a buď nábožené knihy ſpiſowal a ginýn proſpěſſné, buď ſepſané od ginýchž opra-

wowal, a tak denně zlých náklonnosti w sobě duše w dobrém se utwrzowal, od ctnosti k ctnosti pokračowal a wssemožně wrch křesťanské dokonalosti dosáhnauti se snažil.

Toho času totiž dne 22. února roku 1072. umřel swatý Petr damianský, genž až posud klášteru na paussti fontavellanské přeworem byl. Kohož měli ostřelj bratři giného po smrti swatého muže za přewora ustanowiti, než swatého žáka geho, swatého Jana laudenského? Ale Jan držel se w pokoře swé za nehodna a za neschopna k tak wznessené důstognosti; a wssak musil se sworné a pewné wůli bratřj podrobiti. Důstognost a úřad ten nad giné těžký zastáwal Jan obezřetně, wěrně a bedliwě. Žáky a spolubratry milowal upřjmně, laskawě gich napomjnal, srdečně dobrému učil a takowé nad nimi si wydobyl moci, že nižádný w celém klášteře nebyl nedbalec, nikdo zaháleč, nikdo utrhač, nikdo reptal, a že nižádný almužen od Boha gim udělených nehodně nepožjwal. Ostatně ustawičně na myšli přemjtage, že z dussj swěřených Saudci neywyššjmu počet wydáwati bude, téměř bez přestánj gich k tomu měl, aby často a zkraussеně se zpowjdali, a k oběti nekrwawé a k swatému přigjmánj předepsanými modlitbami důstogně se připrawowali, ano častěgi i do djlen bratřj buď we dne buď w noci chodil, gednak aby ge w bázni a kázni Božj udržel, gednak marným rozpráwkám a russenj klášterniho ticha překazil.

Gak konečně chudým muž tento Božj přál

a gak welice o gegich dobro ſe ſtaral, z mnoſtwj přjkladů geden aſpoň tuto ſtůg. Roku 1084. a 1085. panowal po celé Italii neſmjrný hlad, tak že lidé i wěcj neyodpornějſſjch požjwali, aby ſe ſmrti ubránili. Dráhné množſtwj těchto ubohých hladem ſklíčených wzalo autočiſſtě k Janowi, kterýž bjdau gegich w ſrdci ſwém pohnut, každému, kdož přiſſel koli, pokud w kláſſteře rozdáwati co bylo, s potřebu dáti kázal. A když rozdáno wſſe bylo a ſtodoly a ſſpýcharý ſe wyprázdnily, nakaupil w Apulii množſtwj obilj, a gako prwé každého nuzného gjm podařil. Teď ale giž i pokladnice kláſſternj prázdna byla, ale hlad gejſtě nepřeſtal. J kázal wſſe, co poněkud něgaké ceny bylo, prodati a ztržený penjz potřebnému lidu rozdati; ano někdy ani wlaſtnjho oděwu na těle neſſetřil. Takowá neobyčegná ſſtědrota nedá ſe nigak wyložiti leč, že mu uſtawičně na myſli tanula ſlowa pjſma, genž dj: že gako oheň woda uhaſſuge, tak almužna hřjchy; a opět: „Od chudého neodwracug očj ſwých: a tak i Bůh od tebe twáři ſwé neodwrátj;“ a konečně: „Almužna od wſſelikého hřjchu i od ſmrti wyſwobozuge a nedopuſtj duſſi gjti do temnoſti.“ Oſtatně gak welice dychtiw byl po křeſtanſké dokonaloſti, widěti geſt: že bedliwě na každého přjchozjho a cizince, kterýžkoli do kláſſtera přiſſel, oſtrý pozor měl a shledal-li na některém wýbornau etnoſt, kterauž ſám gejſtě ſe neſtkwěl, wſſemožně o ni ſe přičiňowal: a tak ſe ſtalo, že gakkoli giž byl ſe ſeſtaral, etnoſti geho pořád

byly mladé a čerſtwé. Z těch přjčin také nikdy bratřjm nepowolil, aby ſe ani doſt málo od tuhoſti prwotnjch zákonů kláſſternjch odchýlili, ano když gedenkráte ho žádali, aby zákonům přjkroſti umjrnil, že těžko gim zadoſt učiniti, odpowěděl ačkoli ſám pro churawoſt gakéſi oblewy na neywýš potřebj měl: že pokud žiw bude, nikdy k tomu wůle nedá, aby ſtará dobrá kázeň ſe rozwázala a zlomila. Těch časů umřel biſkup ewgubinſký, oſady to welmi chudé a chatrné, a gelikož těžko bylo, pro tak chudičkau oſadu důſtogného biſkupa wyhledati, uſneſli ſe konečně Ewgubinſſtj, duchowenſtwo a lid, na ſwatého Jana, kterýž owſſem w tak těžký úřad uwázati ſe zdráhal, na wyſoký wěk ſwůg a churawoſt ukazuge. Ale marné bylo geho wzpjránj, muſil powoliti, načež od papeže Paſkala II. wyſwěcen byl. Nezaſtáwal owſſem dlauho důſtognoſt tuto, nebok aſi po roce leta 1106. w oſmdeſátém roce žiwota w Pánu umřel; ale i w tom kratičkém čaſe ſwého biſkupowánj dal na gewo, že ſkutečným apoſſtolů námeſtkem geſt, a to negen gménem, nýbrž zwláſſt ſkutky. Podržel i nynj ſtaré ſwé mrawy, ani při neymenſſjm od cesty Páně ſe neuchyluge, nýbrž gako prwé bratřj, tak nynj weſſkeru oſadu řjdil a k dobrému wedl, gſa ke każdému laſkaw, miloſtiw a dobrotiw. Slowem on byl muž, kterýž nalezen byl bez poſkwrny, kterýž po zlatu nepoſtaupil, aniž daufal w penězjch a pokladech, nýbrž wſſe, co měl, chudým dáwal a ſirotkům a chorým, a kterýž każdého k pokánj a k žiwotu

wěčnému přiweſti ſe ſnažil a gako angel Božj wſſade pokog a mjr uwáděl. Tak blaženě na wſſe ſtrany půſobě umřel, gak giž řečeno, roku 1106. dne 7. zářj.

Rozgjmánj.

Gako ſwatý Jan laudenſký každý i ten neymenſſj pokléſek hořce oplakáwal, tak i nám činiti geſt, gednak že wſſednjm hřjchem welebnoſt, ſwatoſt, dobrota i ſprawedlnoſt božſká ſe urážj, a gednak, že wſſednj hřjchowé ſnadno přjčinau naſſeho zahynutj býti mohau. Nebo Bůh neywyššj gſa welebnoſt, má býti na neywýš ctěn a oſlawowán, gſa neſkončená čiſtota a ſwatoſt, netrpj ani té neymenſſj ſkwrny a nečiſtoty; gſa dobrota neſmjrná a prawda wěčná, nenáwidj weſſkeré neſſlechetnoſti; gſa konečně ſprawedlnoſt neporuſſená, mſtj každau neprawoſt. Muže zdali nenj hřjch, třeba i wſſednj, zdali nenj uraženj Boha? zdali nenj neprawoſt a nečiſtota, zdali nenj neſſlechetnoſt a newděk? Nenj hřjch wſſednj owſſem tak hrubé uraženj Boha, gako hřjch ſmrtelný: ale kdo ti dal, ó člowěče, právo, Boha ſwého třeba gen wſſednjmi hřjchy urážeti? Kdo ti dal, gá řku právo, gednati proti zákonům Božjm. Zdali newjš, že nic nečiſtého do králowſtwj nebeſkého newegde? Gak medle ty hřjchy třeba wſſednjmi poſkwrněn tam wegdeš? Wěř, že kdybys tolik měl zásluh o člowěčenſtwo a o rozſſjřenj prawé wjry a ſláwy Božj, co měli

wſſickni blahowěſtowé Páně dohromady, a kdyby ctnoſti twé tak byly hogné a welikė gako wſſech ſwatých weſpolek a gen gedinym wſſednim hřjchem bys ſe poſkwrnil, wěz, že do nebe newegdeš, neočiſtiw ſe prwé w očiſtci. A nahlédni poſléz, laſkawý křeſtane, do pjſem ſwatých, i shledáš, že Bůh i wſſednj hřjch přjſně treſtáwal. Krále Dawida zpozdiloſt, že totiž lid ſwůg sčjſti dal, potreſtal Bůh na celém národě. Lotowa žena zaplatila wſſetečné ohlédnutj žiwotem; lewita Oza, genž ſe archy úmluwy byl dotekl, umřel náhle a t. d. Widjš tedy, milý křeſtane, že hřjch wſſednj nenj wěc nepatrná, nenj wěc, o njž a na niž nikomu pozornu býti netřeba, nýbrž že Bohu na neywýš geſt nemilá. O tom též ſe ſnadno přeſwědčjš, uwážjš-li, že wſſednj hřjch pramenem i wěčného zatracenj býti může a bywá. Nikdo neſtane ſe nagednau ani welikým ſwatým ani welikým hřjſſnjkem, nýbrž poznenáhla gen; ba ztěžj geſt ſmrtelného hřjchu, gehož prwnj počátkowé nebyli hřjchowé wſſednj. Hřjch wſſednj podoben geſt giſkře, kteráž poznenáhla w plamen ſe rozdmuwſſi města i leſy požjrá; geſt choroba těla, kteráž zanedbá-li ſe, w nemoc nezhogitelnau přecházj; geſt pramen, kterýž rozprauduge ſe a weſſkery kraginy zaplawuge. Kdo nedbá gednoho wſſednjho hřjchu, brzo ſe ſtane i druhým, třetjm winen; nebof co záležj na wſſednjm hřjchu! než ſe nadá, tak ſe rozmnožili, že gich geſt co wlaſů na hlawě. Gſauk owſſem malj ti hřjchowé, ale geſt gich mnoho, a často malá zwj-

řátka, když gich mnoho geſt, i ſilného lwa udolagj. O by každý člowěk wſſeho, což tuto řečeno bylo, uwážil, též by ſe přeſwědčil, že to hřjchowé wſſednj gſau, kteřjž nám bránj, že duſſe k Bohu wolně ſe nepowznáſſj, že oheň miloſti k Bohu w ſrdci naſſem uhaſſná, Duch ſwatý ſe zarmucuge a modlitby naſſe ſe oſlýchagj; widěl by, že oni gſau přjčina, proč duſſe zlým žádoſtem pewně neodpjrá, proč ſtáwá ſe oſpalau a k dobrému ljnau; proč ſe myſl naſſe táhne po wěcech ſwětſkých a tělesných, proč w dobrém neproſpjwagice často i u weliký hřjch kleſáme. O pomněte, lidé, na očiſtec, pomněte na Boha, pomněte na hřjch a hanebnoſt geho a kagte ſe, aby wám Bůh byl miloſrden.

„Kdo pohrdá malými wěcmi, pomalu zhyne“ (Sir. 19, 1.).

„Kdo by koli celého zákona oſtřjhal, přeſtaupil by pak w gedinem, učiněn geſt wſſemi winen“ (Jak. 2, 10.).

„Zlořečený každý, kdož neoſtřjhá wſſeho, což geſt pſáno w knize zákona, aby to činil“ (Gallat. 3, 10.).

„Newegdeť nic poſkwrněného do králowſtwj nebeſkého“ (Zgew. Jana 21, 27.).

„Čiſtéť gſau oči twé (Hoſpodine), aby newiděly zlého; a hleděti k neprawoſti nebudeš moci“ (Habak. 1, 13.).

Modlitba.

O Bože a Pane můg! wjm, že neywětſſj chwály hoden gſi, a že weſſkeři tworowé tebe welebiti magj. Ale gá bjdný člowěk, gá tě urazil množſtwjkráte nedbalosti i neopatrnosti ſwau. O Bože, odpuſtiž mi, a uděl mi té miloſti, ak před twářj twau žiw a dokonalý gſem, ak tebe milugi z celého ſrdce ſwého a ze wſſj ſily ſwé, a ak od nyněgſſka wěrně tobě ſlaužjm a tak hoden gſem přigmauti odměny, gjž gſi wěrnému ſlužebnjku byl zaſlibil. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſe též ſwětj: W Nikomedii ſwatého Jana, mučednjka; w Ceſarei ſwatého Ewpſychia, mučednjka; w Pompejaweli ſwatého Seſonta, mučednjka; w Akwilegi ſwatého Anaſtaſia, mučednjka; w Trecis ſwatého Nemoria, gahna; w Aurelianu ſwatého Ewarcia, biſkupa; w Kapui ſwatého Pamfila, biſkupa; w fragi pařjžſkém ſwatého Klodoalda, kněze a wyznawače a m. g. ſw.

8.

Žiwot ſwatého Korbiniana, biſkupa.

Swatý Korbinian ſpatřil ſwětlo ſwěta okolo roku 660. we francauzſké weſnici Castrum (Chartres) bljž Melitonu (Melun). On ſe gmenowal wlaſtně Waldekiſo, ale matka, gménem Korbiniana, nazwala geg z přjliſſné laſkawoſti po ſobě Korbinian, což mu i zůſtalo. Otce neznal, nebot

umřel mu dřjw, než se on byl narodil. Matka geho byla žena wýborná, rozssafná a bohatá, starala se pečliwě o dobré wychowánj miláčka swého Korbiniana, genž welmi učenliwý a myssli welmi nábožné byl. Puzen dwěma těma praudy: tauhau po učenj a po zbožnosti, dal si u kostela swatého Germana, bljž swého rodisstě, chýssku gakaus wystawěti, w kteréž po 14 let w modlitbách, w postech a w swatém obcowánj s Bohem strámil a prožil. Powěst geho rozneslo se brzo po wůkolj a mnozj lidé, gimž se swět se wssj slámau swau znechutil, utekli se k němu, prossce, aby ge pod swau ochranu wzal, a po cestě ku křesťanské dokonalosti wedl. J přigal ge, a w krátkém čase wssickni tak welikau láskau k Bohu zplanuli, že geden druhého zbožnau myslj, křesťanskau láskau a ochotnostj ke wssemu dobrému překonati se snažil! Z nich neměl nikdo ani Korbinian, ani učednjci geho nic pro sebe, nýbrž wsse, cožkoli gim sstědrá ruka dobrodinců poskytla, i co si wlastnjm přičiněnjm wydělali, bylo obětowáno na skutky milosrdné ku prospěchu bližnjho. U nich nalezali chudj podpory, pocestnj přjstřessj, opussténj ochrany, i nebylo, kdo by swatým obcowánjm swatého Korbiniana nebyl se wzdělal, geho laskawostj nebyl se k milosti rozehřál. J stalo se, že se powěst swatého muže brzo rozneslo po kraginách a že následkem toho k němu lidé i z mjst wzdálenych přicházeli, rady a orodowánj u něho hledagjce. Mezi přjchozjmi bywaly též osoby newzácnégssj, ba i ode dwora

králowſtého. I dá ſe pomyſliti, že ſe Korbinianowi, an nikdo zámožněgſſj bez nějaké oběti nepřicházel, tjmto způſobem množſtwj darů doſtalo, že tjm hognějſi přicházely, čjm ge ſſtědřegi k potřebě nuzného člowěčenſtwa a k ſláwě Božj obracowal. I naplnilo ſe, což čteme w knize Přjſlowj: „Kdož dáwá chudému, nebude nuzeti: ale kdož nedbá na proſſejho, trpěti bude nedoſtatek“ (28, 27.).

A wſſak každodennj sběh lidſtwa wytrhowal přjliš Korbiniana, genž by rád gen s Bohem ſe byl objral, w modlitbách a w ſwatém rozgjmánj; a nad to ſe obáwal, že by ſe mohl nakaziti marnau ctižádoſtj, a ba ſnad dokonce i lakomſtwjm, kdyby déle w miſtě zůſtal. Protož znechutiw ſi doſawádnj přjbytek, zamýſſlel někde na pauſſk zagjti, kde by wzdálen hluku ſwěta, wýhradně Bohu ſlaužil a gjm ſe objral. Neyprwé zaměřil do Řjma, mage aumyſl tam o ſamotě kdeſi Pánu Bohu ſlaužiti. Učiniw zadoſt ſwé náboženoſti na hrobech ſwatých apoſſtolů Petra a Pawla, uwrhl ſe k nohaum ſwatého otce a pokorně mu ſwůg nábožený aumyſl přednáſſel. Swatý otec znamenage, že mu nenj gednati s pautnjkem obyčegným, nýbrž s mužem oſwjceným, ctnoſtným a horliwým: předſtawowal mu, že wěc to welmi nebezpečná, žiwot o ſamotě tráwiti, an geſſtě národowé gſau w temnu modlářſtwj tápagjcj. Protož odřeknuw mu žádoſt, na kněžſtwj ho dal wyſwětiti a důſtognoſti biſkupſké mu udělil. Marné bylo wzpjránj ſe Korbinia-

nowo, papež ſtál na ſwém, a Korbinian podal ſe konečně wůli ſwatého otce, giž za wůli a rozkaz Božj uznal. — Widěti w tom přediwné uloženj Božj. Korbinian hledá ſamoty ſwěta utjkage, ale řjzenjm Božjm uwržen geſt téměř w ſtřed wjru ſwětſkého. „Srdce člowěka přemýſſlj o ceſtě ſwé, ale Hoſpodin zprawuge kroky geho“ (Přjſſl. 16, 9.).

Opatřen tedy plnau mocj ubjral ſe ſwatý Korbinian co biſkup a blahowěſt do wlaſti. Uwjtán byl milerád. I zaſtáwal ſwůg apoſſtolſký auřad se wſſj pilnoſtj a horliwoſtj. Ale i požehnánj a miloſt Božj byla s njm, ank wyſocj a njzcj, duchownj i ſwětſſtj lidé plnennau wýmluwnoſtj geho pohnuti, negen horliwě ſe káti, nýbrž i hodné owoce kagicnoſti wydáwati počali. Mnozj zázrakowé, kteréž Bůh na geho přjmluwu učiniti ráčil, dobáwali ſlowům geho ráznoſti. Tak ſe k. p. gednau ſtalo, že gda ke dworu Pipinowu, kamž ho powolali, potkal gednoho neſſkaſtnjka, gménem Adalberta, gegž práwě pro mnohá zloděgſtwj k poprawě wywáděli. Miloſrdenſtwjm hnut, proſil ſnažně ſaudců, aby mu winnjka darowali, aneb aſpoň s poprawau probleli, až by s wládařem (majordomus) Pipinem o wěci té promluwil. Nemoha ale ničehož doſjci: gal ſe winnjka aſpoň napomjnati, aby ſe z hřjchů ſwých, gichž ſe od dětinſtwj myſſlenjm, ſlowy a ſkutky byl dopuſtil, wyznal. Adalbert učinil to, když lid byl poodſtaupil, ſrdcem ſkrauſſeným a upřjmným. Wida ho Korbinian tak ſkrauſſeného, dal mu ſwaté roz-

hřeſſenj a hluboce pohnut ubjral ſe dále. Pipin udělil obſauzenci ſkutečně miloſti. Swatý biſkup okamžitě k záſtupu ſe wrátil. Ale obſauzenec giž wiſel. Byl wſſak nic méně ſňat, a ay i žiw. Uſtrnutý lid uznal to za zázrak, a powěſt ſwatého biſkupa po wſſj zemi roznáſſel. Adalbert ale opuſtiw hřjſſné žiwobytj kál ſe po celý wěk ſwůg a co neywěrněgi ſwatému ochranci ſwému pomáhal a ſlaužil *). A wſſak čjm byl ſwatý biſkup činněgſſj a čjm wjce ſe blahu owečeк ſwých obětowal, tjm wjce roſtla i wážnoſt geho u každého dobrého. To ale duſſi ſkromné tolik ſe hnuſilo, že ſe opět w bywalý kláſſter ukryl, ale lid i ſem geg náſledowal, žádage, aby mu lámal chleba ſlowa Božjho. Nenaleznuw tedy žádaného pokoge, wydal ſe opět do Řjma ſwatého otce proſit, aby ſegma s beder břjmě biſkupſké, powolil mu někde w kláſſteře co ſproſtý mnich žiwota zbytek ztráwiti a o ſwém zdokonalenj a poſwěcenj pracowati. Nynj ſſel ſkrz Šwábſko a Bawory a zwěſtowal na mnohých miſtech ſlowo Božj s welikým užitkem, tak že wéwoda baworſký Theodor II. w Řezně geg přemlauwal, aby w zemi zůſtana pohanům wjru ſwatau zwěſtowal, wrtkawých pak

*) Swatý Korbinian wyobrazuge ſe obyčegně s medwědem, čehož přjčina ſe udáwá náſledugjcj: Když ſe s průwodci ſwými, kterýchž mu Grimwald dal, do Lombardſka ubjral: muſeli nocj překwačeni pod ſſjrým nebem přenocowati. Tu přiſſel náramný medwěd, a zadáwil geduoho koně. Swatý Korbinian ale chytil toho medwěda, a wložil na něg to břemeno, kteréž prwé ten kůň neſl: a hle medwěd byl poſluſſen.

u wjře utwrzowal. Biſkup ale nedal ſe nikterak přemluwiti, nýbrž mnoho obdržew darů, ſſel přede do Friſink k Theodowi, ſynu Grimwaldowu. Také Grimwald zdržowal biſkupa wſſemožně, ale nadarmo, protož podařiw geg ſſtědře, dal mu několik wěrných mužů, kteřjž by geg až do Lombardſka prowodili. Zde nawſſtjwil též krále Longobardůw Luitpranda, od něhož welmi počeſtně přigat a pak s hognými dary a počeſtným průwodem ſluſſně propuſſtěn byl. J papež přigal biſkupa laſkawě, ale žádoſtem geho neſwolil, nýbrž přikázal, aby auřadu a powinnoſtj biſkupſkých i dále wſſj ſilau pilen byl, a zwláſſt k Baworům zřetel obracel. Korbinian, genž byl učednjkům ſwým powždy řjkáwal, že lepſſj geſt poſluſſenſtwj nežli oběti; a upoſlechnauti wjce, nežli obětowati tuk ſkopců (I. Král. 15, 22. 23.): nynj i ſám žiwý přjklad neyochotněgſſj poſluſſnoſti dal, nebok uwrhnuw ſe k nohaum papežowým, proſil o požehnánj a nawracel ſe roku 717. do Bawor.

Když ſe wracuge Pawie doſſel, obrátila gedna událoſt téměř pozornoſt wſſech na ſebe. Právě pochowáwali města ſudj, muže, genž ſe byl na ſtatku ſwatého Korbiniana tjm pohřeſſil, že mu gednoho z konj odňal. Tu přiſſla wdowa po zemřelém před krále a před biſkupa wyznáwagjc, že nebožtjk manžel od toho okamžiku, co koně domů přiwedl, churawěti počal, že neſſlechetnoſt ſwau ſám za přjčinu ſwé choroby i ſmrti udáwal, a před ſmrtj přikázal, aby biſkupu wracugjcjmu ſe ne koně toliko wrátila, nýbrž i za ná-

hradu ſſkody 200 peněz zlatých wyplatila. Na důkaz wěci i koně i penjze hned odewzdala. Swatý Korbinian přigal koně bez odkladu, ale penjze nermomocj wzjti nechtěl, a teprw když wdowa neuſtále proſila, aby nepohrdal, co kagjcj ſſtědrota podáwá, dal ſe oblomiti a penjze ku proſpěchu chudých přigal. Podobného cos ſtalo ſe bljž Tridentu; kde geden hrabě ukřiwdiw ſwatému, též 200 zlatých peněz za náhradu dal, mage za to, že mor, kterýž ſtáda geho zachwátil, co ſpraweblíwý na něho treſt s hůry poſlán geſt. „Synu, nerozſſjwey zlých wěcj na záhony neſpraweblnoſti a nebudeš žjti gich ſedmeronáſobně“ (Sir. 7, 3.).

Když doſſel Majeſu (Mais) w nyněgſſjm Tyrolſku, přiſſli poſlowé od wýwody Grimwalda wyzýwagjce ſwatého, aby do Friſink ſe wydal. Ceſtau uſlyſſel, že Grimwald s mladau wdowau po bratru Theobaldowi Pilitrudau w neprawém manželſtwj žiw geſt. Tjm zarmautiw ſe uſneſl, že dřjwe k wýwodowi nepůgde, leč by pohorſſenj naprawil a neprawau manželku propuſtil. K tomu konci poſlal i gednoho kněze, kterýž by wéwodowi gednak zwěſtowal pewnau wůli biſkupowu, a gednak na paměť uwedl ſlowo Páně řkaucj: „Nemylte ſe; ani ſmilnjci, ani modláři, ani cizoložnjci nebudau králowſtwjm Božjm wládnauti“ (I. Kor. 6, 9). Že tato zpráwa domnělým manželům, kteřjž wáſſnjwau láſkau na ſobě wiſeli, na neywýš byla protiwna, ſnadno dá ſe pomyſliti. Obzwláſſtě Pilitruda cjtila ſe hlubocc uražena, ano

giž i krwawě nad newčaſnym karatelem mſtiti ſe chtèla. On wſſak ſtál neohrożeně, gako druhdy ſwatý Jan křtitel, na ſwém, a bez přeſtánj wolage: neſluſſj tobě żenu mjti bratra ſwého, a wſſelikými důwody, gichž náboženſtwj a rozum poſkytowal, uwáděl, aby domnělé manżely na ceſtu pokánj uwedl, ano i bez přeſtánj za ně wolal k Tomu, w gehož ruce gſau myſſlenj a ſrdce lidſká. Konečně po 40 dennjm namáhánj weſſli Grimwald a Pilitrudis do ſebe a uwrhſſe ſe k nohaum ſtatného biſkupa, wyznali ſe z hřichů ſwých, ſljbili, że ſe polepſſj, načež ge biſkup pożehnaw, ke dworu doprowodil. Nynj ſe gal s horliwoſti práwě apoſſtolſkau pochodni wjry rozſſiřowati, a że wěřjcjho lidu denně přibýwalo, zarazil ſi we Friſinkách biſkupſké ſjdlo. Wéwoda byl mu we wſſem welice nápomocen a hogných darů mu udělowal. Gakkoli mnohými pracemi auřadnjmi zaneſſen a w biſkupowánj ſwém nad mjru horliw byl: neopominul přede ani toho neymenſſjho, čjm k ſwému zdokonalenj by přiſpěl. Wykonáwal ſwé modlitby s horliwau nábożnoſtj, denně obětowal nčkolik hodin ſwatému rozgjmánj, a přjſně nad ſebau bdě, weſſkery nárużiwoſti držel na pewné uzdě.

Můże-liż člowěk ſkrýti oheň do kljna ſwého, aby raucho geho nehořelo, aneb choditi po řeřawém uhlj, aby nohy geho ſe neopálily (Přjſl. 6, 27. 28.)? Gakoż ſe tyto wěci přirozenym způſobem ſtáti nemohau, tak téż i nemożno, aby ſe wazby nárużiwé miloſti daly zlomiti, pokudż před-

mět gegich se na wždy neodstranil, a čjm wjce se člowěk na swau sjlu w pokussenj zpoléhá, tjm bližssj gest pádu. To potkalo i Grimwalda a Pilitrubu; nebot oba upadli w starý hřjch a u Pilitruby wzrostla náružiwost w takowau nenáwist k swatému biskupowi, genž hřjssný gegj žiwot prawým gménem pogmenoval, že wsseligak se snažila, také Grimwalda proti nemilému mrawokárci popudit, ano strogila i zgewně žiwotu geho aukladv. K tomu konci nagala gakéhos Nina, tagemnjka swého, přikazugjc, aby biskupa, až se zwenkowa do Frisink wrátj, zawražd'il. Ale biskup záhy o tom wěrném bratrem Grimbertem zprawen ussel tagně do Majesu, a tam několik let pod ochranau krále lombardského Luitpranda ztrávil, gednak na zdokonalenj sebe pracuge, gednak lid wyučuge a dobrodinj rozmanitá každému, gakž mohl, prokazuge. — Zde widěti gest, gakých ohawnostj člowěk nekázaným náružiwostem howě, schopen gest! Měgme se před nimi na pozoru, nýbrž o to se stareyme, aby živá wjra a horaucj láska k Bohu ustawičně stráž u bran srdce nasseho měly a chránily ge před zlým ponaukánjm a popauzenjm! „Žádost, když počne, pjsse swatý Jakob, porodj hřjch: hřjch pak, když gest wykonaný, zplozuge smrt" (Jak. 1, 15.).

Grimwald newěda přjčinu, proč swatý biskup tak náhle Frisinky a zemi ostawil, wyprawil k němu slussné poselstwj, prose, aby opět ke dworu a do biskupstwj se wrátil. Ale biskup boge se úkladů náružiwé Pilitruby, odepřel mu

toho, alebrž ſkrze poſły i wywodowi i Pilitrudě i wſſem pomocnjkům brzké treſty Božj předpowěděti dal. A čjmž hrozil, ſtalo ſe w krátce. Nebok r. 725. wtrhl Karel Martell brannau rukau do Bawor, a když ſe s Grimwaldem polem ſetkal, porazjw ho k útěku přinutil. Utjkagjcjho wrah gakýſi o žiwot připrawil. Pilitruda byla ſe wſſemi poklady ſwými do Francauzſka odwedena, konečně we Wlaſſjch nuzně a bjdně zahynula. I Ninus úkladně zabit, zemřel. — „Kteřjž činj hřjch a neprawoſt, nepřátelé gſau duſſe ſwé“ (Tob. 12, 10.). Ne ſami ſebe mſtěte, neymilegſſj, ale beyte mjſto hněwu, nebo pſáno geſt: Mně pomſta, gák odplatjm, prawj Pán“ (Řjm. 12, 19.).

Po ſmrti Grimwaldowě ſtal ſe geho bratrowec Hugibert netoliko wéwodau friſinkſkým, nýbrž pánem celého Baworſka. On powolaw ſwatého Korbiniana nazpátek, we welikém geg měl uctiwoſti a wážnoſti. Korbinian obnowiw horliwoſt ſwau pracowal neunaweně na duſſewnjm i tělesném blahu ſwěřeného ſtádečka. Geho přičiněnjm a pomocj panſtwa i giných oſadnjků powſtáwali po wſſj zemi nowj koſtelowé, kázeň a bázeň Božj ſe rozmnožowala a utwrzowala, láſka k Bohu a k bližnjmu wzrůſtala, ſlowem, wůbec bylo widěti činnau ruku ſwatého biſkupa a požehnánj Božj, kteréž bylo s njm. On také učil lid lépe půdu wzděláwati; založil prwý we Friſinkách winice a ſſtěpnice a wſſemožně lid nawykal gemněgſſjm mra-

wům a žiwotu pokognému. Geho zásluhy w tom ohledu byly přewelikė. Dwanácte téměř let pracowal ſwatý biſkup na winici Páně we Friſinkách, když cjtil, že mu přicházj wečer. I poſlal bratra Crimberta do Pawie k Luitprandowi králi, ſnažně proſe, aby ſtatky, kteréž Korbinian w okolj majeſſkém byl zakaupil, biſkupům friſinkſkým ſe ponechaly, přidawa i tu žádoſt, aby po ſmrti w koſteljčku ſwatého Walentjna w Majes pochowán býti mohl. Obé ſe mu milerádo powolilo. Od té doby nemyſlil na nic, než na poſlednj hodinku. Dne 8. září r. 730. dal ſi lázeň připrawiti, na to ſe dal oſtřjhati, oblékl ſe w raucho biſkupſké, a ſlaužil s horaucnau nábožnoſtj mſſi ſwatau. Po mſſi ſwaté okuſil trochu wjna, poznamenal ſe ſwatým křjžem, a — umřel brzy na to pokogně a tiſſe w Pánu. Tělo geho pochowalo ſe neyprwé owſſem w biſkupſkém chrámu friſinkſkém, brzo ale na to bylo k rozkazu Huğiberta, tak gak ſobě toho ſwatý byl přál, do koſteljčka ſwatého Walentjna w Majeſu přeneſſeno a tam i pohřbeno. Pozděgi doſtalo ſe za panowánj Ariba, čtwrtého biſkupa friſinkſkého (od r. 764. až do 784.), opět i s pozůſtatky ſwatého Walentjna do Friſink, do biſkupſkého koſtela, kde až po dnes odpočjwá a ſe ctj.

Rozgjmánj.

Swatý Korbinian řjkáwal, že lepſſj geſt poſluſſenſtwj než obětj a upoſlechnauti wjce nežli

obětowati tuk wolů, tjm dáwage nám na ſrozumĕnau, že též my pro Boha wůli giných ſe máme podrobowati, buďtež to pak zákonowé, aneb králowé aneb rodičowé. Tato poſluſſnoſt geſt ctnoſt negen każdému proſpěſſná, nýbrž naneywýš potřebná. Kdož nezkuſil toho na ſobě aneb na giných, že člowĕk zpoléhage ſe na ſwůg rozum zhuſta kleſá a blaudj, a kdož opak newj, že neywĕtſſj maudroſt geſt ta, kteráž půſobj, aby člowĕk ani poblauditi ani kleſnauti nemohl. Té wſſak maudroſti domáhá ſe gediné ten, kdo ſe pro Boha wůli předſtawených a wrchnoſtj podrobuge. Nebo, kdo wás ſlyſſj, dj Kriſtus, mne ſlyſſj, kdo wámi pohrdá, mnau pohrdá; a ſwatý Pawel apoſſtol napomjná, abychom poſluſſni byli zpráwců ſwých a poddáni gim byli. Nebo oni bdĕgj, dokládá dále, gako počet magice wydati za duſſe waſſe. Z toho giž wolně plyne, že kdyby ſe ſtalo, že by wrchnoſti z křehkoſti lidſké čehos nedokonalého přikazowaly, gim blud a hřjch ſe připiſowati muſj; kdo wſſak upoſlechl gich, tohok odměna a záſluha nemine. Z též také přjčiny nemá ſe wrchnoſtem odmlauwati; ani gediné proto gich ſe poſlauchati nemá, že maudrá wĕc geſt, kteráž ſe přikazuge, ſic poſlauchámeſpjſſe rozumu ſwého, než Boha a wrchnoſtj. — Geſt wſſak to welká hjda a welké zlé na tomto ſwĕtě, že zwláſſť za časů nowĕgſſjch mnozj přewrácenj lidé wyſtupugj, kteřjž, Bůh wj co, o gakéſi ſwobodě lidſké balamutĕgj, řjkagjce, že člowĕk geſt ſwým pánem a žádným zákonem a žádnau wrch-

nosti wázati se nemá, krom wlastním rozumem a wlastní wůlí swau. A což neyhorššího při tom, že takowými přewrácenými zásadami i mládež, bez toho k nekázni nakloněnau, nakazugí a tak wessker wychowání nemožné téměř činí. Ty zpozdilcowé bezbožní nepowažugí, že kde není poslussnosti a poddanosti, tam že nemožno, aby se společnost lidská udržela, neboť než se nadáme, powstane geden proti druhému, společnost lidská se rozpadne a každý w ustawičném strachu a hrůze živ býti musí, aby snad silnějssí nepřissel a nezbawil ho wssí magetnosti a s magetností i života. Bohužel gsauk přemnozí rodičowé a giní představenj obcí, kteříž z wlastní zkussenosti wědí, gaké to zlé míti neposlussných synů, nekáraných spoluobčanů a bezuzdné čeledi. Nuže, kdo chcete, aby se zlepssili těžcí časowé nassi, přede wssím hleďte, ať negen od swých synů a swé čeledi poslussnosti požadugete, nýbrž ať sami wýborným příkladem gich předcházíte, magíce ustawičně na očích a na mysli slowa swatých pjsem, kteráž dj:

„Lepssí gest poslussenstwí nežli oběti. Nebo gako hřích wěsstby, gest odpjrati: a gako nesslechetnost modlářstwí, nechtjti poslauchati“ (I. král. 15, 22. 23.).

„Učinjš, cožkoli řeknau, kteříž gsau představenj, kteréž by wywolil Hospodin“ (V. Mogž. 19, 10.).

„Mysl sprawedliwého přemyssluge poslussenstwí, ale ústa bezbožných wylíwagí zlé řeči“ (Přjsl. 15, 28.).

„Każdá duſſe mocnoſtem wyšſſjm poddána buď, nebo ť nenj mocnoſti gediné od Boha“ (Řjm. 13, 1.).

„Zdaliž chce Hoſpodin zápalům a obětem, a ne raděgi, aby bylo poſlauchánо hlaſu Hoſpodinowa“ (I. král. 15, 22.).

Modlitba.

O neylaſkawěgſſi Jeżiſſi, kterýž gſi až k ſmrti, až k ſmrti křjże nebeſkého Otce poſluſſen býti ráčil, abys nás wytrhl z moci ďábla: račiž, pokorně proſjme, na přjmluwu ſłużebnjka ſwého ſwatého Korbiniana miloſti ſwé nám uděliti, abychom téż my twrdé ſſjge ſwé rádi ſkłoňowali pod ſładké gho poſluſſnoſti a uſtawičně přjgemnau ceſtau ſprawedlnoſti kráčeli, genž gſi żiw a kraluješ na wěky. Amen.

Na dneſſnj den padá téż ſwátek: Narozenj blahoſławené panny Marie; w Nikomedii ſwatého Hadriana, mučednjka; w Alexandrii ſwatých mučednjkú: Ammona, Theofila, Neoteria; w Antiochii ſwatých mučednjkú Timothea a Fauſta; w Gaze ſwatých mučednjkú a bratrú: Ewſebia, Neſtaba a Zenona; w témž měſtě ſwatého Neſtora, mučednjka a m. g. ſw.

9.

Żiwot ſw. Gorgonia a Dorothea.

Za panowánj cjſaře Diokleciana naſtalo roku 303. křeſťanům krwawé protiwenſtwj, tak

sice, že kdo se za křesťana udal, nesnesitelnými mukami až k smrti trýzněn býwal. Tehdáž stáwalo se také, že otec syna, bratr bratra, byl-li křesťanem, wyzrazowal a k saudu poháněl. I tagil se tedy každý křesťan, kde a gak mohl. Neyhůře se wedlo tehdáž owssem křesťanům na wýchodě a zwlásst w Nikomedii, kde cjsař sjdlil, nebot wyzwědači sljdili we wssech kragjch po nich a úřadům ge donásseli. Tenkráte nebyl nikdo před nátiskem gist, ba ani ti, co w důstogenstwjch wysokých stáli a wssj přjzně cjsařowy užjwali. Widěti to mimo giné zwlásst na swatém Ǧorǧoniowi a na swatém Dorotheowi. Bylit komornjky cjsařskými, a Dioklecianowi nad mjru milj a u wssech křesťanů na slowo wzati, nebot swjtjce na dworu cjsařském gako dwě weliká swětla, téměř wssecky komornjky wjře swaté wyučili, a aby w nj pewně wytrwali, swatým domlauwánjm přinutili, tak že na nich wyplnilo se, co swatý žalmista pěl, an dj: „Ay gak gest to dobré a gak utěssené, když přebýwagj bratři w gednotě!“

Dioklecian wztekage se tedy proti křesťanům, dal si w palácu připrawiti saudnau stolici a wssecky zagaté a uwězněné křesťany před sebe postawiti kázal. Mimo to museli býti také obrazowé bohů a sochy gegich při ruce, gakož i kadidla wonná a giné oběti, a každého, aby bohům obětowal, nutil; ale mučednjci Božj w Boha důwěru swau skládagjce pohrdali auklady wssemi ustawičně wolagjce: „bohowé pohansstj gsau ďáblowé, Hospodin ale nebesa učinil.“ Wida se cjsař w oče-

káwánj ſwém tak welice zklamána, dal některé z gatých žilami bjti, giné na ſkřipec natáhnauti a železnými drápy trhati, giné opět za žiwa dřjti. Gednoho ale z nich, gménem Petra, dal ukrutněgi mučiti než wſſecky oſtatnj. To wida ſwatý Gorgon řekl k cjſaři: „Proč, ó cjſaři, treſceš tohoto člowěka tak ukrutně pro wjru, gižto i my wſſickni wyznáwáme? Nám geſt tatáž wjra, totéž náboženſtwj! Až posud gſme tobě ſlaužili; nech ať nynj Bohu ſlaužjme, gehož ſtwořenj gſme. Odwrať ſe od nerozumu ſwého, ať nepropadneš mukám wěčným; neboť muky, gimiž služebnjky Božj ſtjháš, pominau, ale ony konce mjti nebudau!“

Tau řečj welice ſe cjſař rozhněwal a pomatl, newěda co činiti, neboť nezdálo ſe mu dobré člowěka wyſoce urozeného a důwěrnjka ſwého zahubiti. Protož powolaw ho k ſobě i s přjtelem geho Dorotheem do paláce, laſkawě gim domlauwal, aby ſe nawrátili k ſwým bohům, ſlibuge, že gim i wyššjch úřadů a důſtogenſtwj udělj. Ale tito mužowé myſli k Bohu powznesſſe řekli: „Staniž ſe miloſrdenſtwj twé, Hoſpodine, gakož daufáme w tebe“ a obrátiwſſe ſe na to k cjſaři prawili: „Wěz, ó pane, že od ceſty Božj ſe neuchýljme, a že nepuſtjme ſe toho, kterémuž gſme službau wěčnau ſe zaſljbili. Ty nám předſtawuges časnau a tělesnau urozenoſt, ale wěčnau urozenoſtj pohrdáš a ſláwau, kteréž neznáš!“ I rozhněwaw ſe cjſař dal ge do těžkého wězenj, dokudž by ſe neuſneſl, co a gak s nimi naložiti má. Zgitra druhého dne ale dal ſi poſtawiti

ſaudnau ſtolici, a powolaw wěznů auliſnými ſlowy gim opět domlauwal, aby ſe s maudrau potázali a ſſetřili i ſwé urozenoſti i ſwého žiwota ſlibuge gim při tom wyſokých hodnoſtj a důſtogenſtwj; pakli by rady geho ale upoſlechnauti nechtěli, nýbrž neuſtupně na ſwém ſtáli, hrozil gim ſmrtj, a to neyhorſſj. Na to odpowěděl Gorgon: „Kriſtus, řka, genž nás ku ſwé wjře powolal, abychom pod mukami nekleſli, poſilnj nás miloſtj ſwau. Čiň tedy, což ti ljbo. Kriſtus ſtogj přede dwermi, a uwede nás u wěčnau ſlá-wu; neboť w krátce pominau muky, ale zaſljbená odměna za utrpenj naſſe wěčně trwati bude.“

Na tu řeč dal ge cjſař oba na ſkřipec natáhnauti a bjti, klikami trhati, a když až do koſti giž sedráni byli, w žiwé rány ocet ljti a ſůl ſypati. Wſſak mučednjci wſſe to trpělliwě a s weſelau myſlj neſli řkauce: Djky Pane Jeſuſſi Kriſte, že nás w mukách ſjliti ráčjš. Z plného ſrdce k tobě woláme, daufagjce, že w krátce tě uzřjme. Tebe widěti geſt žiwot wěčný; žiwot ale tento pozemſký geſt ſpjſſe ſmrt než žiwot!“ Wida tedy Dioklecian těch mučednjků radoſt a pleſánj, rozhněwal ſe, že biřiči umdleli, aniž byl cjle ſwého doſáhl. I počal přemýſſleti, kterakým způſobem by ge neydůtkliwěgi potreſtal, neboť, co až poſud gim byl učinil, powažowali oni za maličkoſt, a čjm oſtřegſſj byly muky, tjm myſl gegich ſtáwala ſe weſelegſſj. Konečně dal ge na železný roſſt położiti a poznenáhla, aby tjm delſſj a krutěgſſj

gegich boleſt byla, péci. Ale ani tyto ukrutné muky nebyly s to, aby weſelau a w Boha upiatau myſl těch mučednjků oblomily, kteřjž důwěrně k Bohu wolagjce, wſſecku trýzeň trpěliwě ſnáſſeli, gakoby na kwjtj leželi a nikoli na roſſti ohněm rozpáleným, tak že wſſickni křeſtané chauloſtiwěgſſj tauto ſtatnoſtj welice ſe w myſli utwrdili a k podobné ſtáloſti a trpěliwoſti roznjtili. Wida ſe tedy Dioklecian přemožena, a že niče-hož nad muži těmi neſwjtězj, obſaudil ge k prowazu, načež i hned na poprawiſſtě ſe wlekli. Přiſſedſſe na mjſto zápaſu modlili ſe k Bohu, aby žiwotu gegich konec učinil a na miloſt gich přigal. Na to pozdrawili přjtomných křeſtanů a w málo okamžikách prowazy uſſkrceni bywſſe, duſſi ſwau w ruce Božj wydali. Cjſař neměl doſti na ſmrti těchto mužůw, nýbrž poručil, aby těla gegich pſům a drawcům ſe wydala, kteřjž by ge rozſápali a rozwlekli, tak aby křeſtanům nemohli býti předmětem ucty. Ale prozřetelnoſt božſká zachránila těla gegich neporuſſená, načež křeſtané přiſſedſſe ge wzali a počeſtně pochowali. Tělo ſwatého Gorgona bylo pozděgi do Řjma doneſeno a na dráze latinſké mezi dwěma wawřjny ſlawně pochowáno, odkud pak mnohé čáſtky i ginym zemjm a koſtelům ſe doſtaly.

Rozgjmánj.

Cténj těl a pozůſtatků ſwatých geſt tak ſtaré gako cjrkew ſama, a zázraky, kteréž na hrobech

gegich ſtáwaly ſe a až poſawad ſe dĕgj, dáwá Bůh ſám na ſrozuměnau, že pozůſtatkowé tito ctihodni gſau. A proč by ctihodni nebyli? Zdaliž tèla tato ſwatých nebyla chrámem, gegž oni krwj wylitau pro čeſt Božj a pro wjru prawau byli poſwětili, aneb gež zbožnoſtj, horaucj láſkau k Bohu a ctnoſtj neporuſſenau po wſſecky dny žiwota byli oſlawowali? zdaliž nebyla gim tato tĕla též pomocnjky, když ſwaté ſkutky konali, a přemáhali nepřátel králowſtwj Božjho? A konečně proč bychom nectili tato tĕla wywolenců Božjch, o nichž wjme, že powſtanau z mrtwých neporuſſená a ſláwau nebeſkau odměněna budau. Protož nedáweyme ginowěrcům ſluchu, ani rauhačům, gižto nám při ctěnj ſwatých pozůſtatků diwných gakýchſi powěr a bludů připiſugj, gakýchž cjrkew ſwatá neučila a neučj, gakýchž žádný maudrý katolik newěřj. A wſſak ctjce my pozůſtatky ſwatých muſjme přede wſſjm wěrně náſledowati přjkladů gegich, a muſjme tauž ceſtau kráčeti, kterauž oni ſwatoſti a wěčného blahoſlawenſtwj doſſli. Než bohužel přemnozj z nás žádáme ſi ſice žiwot wěčný a ſláwu nebeſkau, ale chodjme ceſtau wedaucj přjmo k zahynutj. O gak přemnozj gſau mezi námi, kteřjž nazýwagjce ſe náſledownjky Kriſta a ſwatých geho, ale s bohářem odjwagj ſe w ſſarlat, ſtkwoſtně hodugj a ſmrti Lazarowy ſi žádagj, kteřjž s Balaamem neſſlechetně žiwau, ale odměny očekáwagj wywolenců Božjch. Gak mohau ale žádati, čeho nezaſluhugj, gak mohau chtjti ſtljzet, čeho nerozſili? Zdaliž mohau žádati

mzdy dělnjků pracowawſſjch a wedro dennj ſnáſſewſſjch ti, kteřjž lenoſſjce, hragjce, pigjce, dny trávj dobré? Slaužiti ſwětu a tělu a chtjti odměny od Boha, zdaž co poſſetilegſſjho? Kriſtus rozdáwá owſſem mzdu, ale toliko těm, co byli pracowali, a to způſobem takowým, že co člowěk rozſil, to též ſklidj. Kdo tedy rozſjwal w těle, z těla žjti bude poruſſenj; kdo ale rozſjwal w duchu, z ducha též žjti bude žiwot wěčný.

„Oſtřjhák Pán wſſech koſtj (audů) gegich (t. g. lidj ſprawedliwých): tak že ani gedna z nich ſetřjna nebude“ (Žalm 33, 21.).

„Wy gſte chrám Boha žiwého“ (II. Kor. 6, 16.).

„Pochowali Štěpána muži bohabognj a učinili pláč weliký“ (Sk. ap. 8, 2.).

„Gegich obcowánj konec ſpatřugjce, náſledugtež gegich wjry“ (Žid. 13, 7.).

Modlitba.

Boże Otče půwode wſſj ſwatoſti a dokonaloſti, abychom ctjce pozůſtatků ſwatých wěrně přjkladů gegich náſledowali a tak oſwědčugjce ſwau lásku k tobě, Pane Boże náš, též odměny ſwatých aučaſtni ſe ſtali ſkrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwatého Audomara, biſkupa.

Swatý Audomar ſe narodil ke konci ſſeſtého ſtoletj. Byltě gediný ſyn Friulfa a Domitilly,

kteřjž z rodu wzneſſeného pocházegice, znamenité ſtatky we wůkolj koſtnickém měli. Rodiſſtě geho bljž gezera koſtnického nazýwalo ſe Gulbendal, to geſt zlatý úwal. Rodičowé wychowáwali ho pečliwě a zwlášſt láſku k ctnoſti časně w duſſi kladauce ſnažili ſe, aby pro učenj ſwětſká neopomigel též přikázanj ſwatého náboženſtwj ſwědomitě plniti. J pozorowali s radoſtj nábožnj rodičowé, že ſnaha gegich marná nenj, nýbrž, že miloſt Božj wolného přjſtupu k duſſi ſynowě nalezla.

Po ſmrti matky uzawřel Audomar, ſwěta ſe zcela wzdáliti. J odeſſel do opatſtwj luxowienſkého, gež práwě ſwatý Ewſtaſius zprawowal. J otec geho, kterýž ſtatky rozprodaw, chudým rozdal, ſſel s njm. Ewſtaſius přigal otce i ſyna welmi laſkawě. Oba ſložili také ſpolu ſlawné ſliby. Audomar wynikl brzo podiwuhodnau čiſtotau mrawů, ſpogenau se wſſemi ctnoſtmi křeſťanſkými nad oſtatnj bratry. On ſi též wydobyl dokonalau známoſt pjſem ſwatých i weſſkerých wěd k náboženſtwj ſe wztahugicjch. Gméno geho bylo w celé zemi na ſlowo wzato.

Toho času bylo městu Tarwane řečenému horliwého paſtýře potřebj; nebot w celém wůkolj a cokoli oſadau k biſkupſtwj patřilo, panowala hrubá neuměloſt u wjře, mrawů zpuſtloſt, mrzké powěry ano i modloſlužebnoſt. Král Dagobert chtě k radě mnoha nábožných mužů wſſem těm neſſwarům pomoci, ſtaroſtliwě po dokonalém muži ſe ohljžel, kterýž by s ſwatau horliwoſtj na blahu

zpuſtlého ſtádečka pracowal. Swatý Acherius, biſkup nowiomenſký, druhdy bratr w kláſſteře lurowienſkém, ſchwálil králi Audomara, gehož wýborně geſſtě z kláſſtera znal, co muže k takowé důſtognoſti co neyſchopněgſſího a neyhodněgſſího. Giž dwjce než dwadcet let byl Audomar w ſamotě kláſſterní žiw, když k zprávě biſkupſtwí teruanſkého powolán byl. Gežto ſe mu přikazowalo, aby bez odkladu ſe podrobil, řekl: „Gaký to rozdjl, ó Boże, mezi přjſtawem, w kterémž libého pokoge požjwám, a mezi tjm pobauřeným mořem, na kteréž bezděky a bez zkuſſenoſti uwržen gſem!“ Na tyto námjtky, kteréž ſkromnoſt a pokora geho činila, nebral ſe žádný ohled, nýbrž byl biſkupům poſtawen, kteřjž ho ku konci roku 637. na biſkupſtwí poſwětili.

Aby powinnoſtem biſkupſkým zadoſt učinil a oſadnjkům wſſjm býti mohl, chodil od miſta k miſtu, a wſſude ſe něgaký čas, gak právě potřeba žádala, pozdržew, gednak neznabohům učenj blahonoſné zwěſtowal, gednak wyznawače prawé wjry k dokonaloſti žiwota powzbuzowal. Zázrakowé, kteréž konal zwláſſtě na nemocných a chorých, dodáwali ſlowům geho wáhy, a neauhonné a láſkyplné obcowánj, kteréž we wſſech geho ſkutcjch ſe gewilo, činilo wjru ſwatau přjgemnau každému, a půſobilo na zatwrzelá ſrdce Morinſkých, tak ſe obywatelé biſkupſtwí gmenowali, tak rázně, že wlaſtnjma rukama na zřjceninách modlitebnic pohanſkých křjž ſwatý wztýčili, a že w krátkém čaſe biſkupſtwí teruanſké w neykráſněg-

ſſjm kwětu ſe nalezalo. A gak možno náboženſtwj odolati, kteréž náklonnoſti přemáhati učj, člowěka nad ſebe ſamého powznáſſj, w něm neywřelegſſj nábožnoſt budj, a geg wljdným a pokorným a ku každému, buď on kdokoli, ſſtědrým činj. Kdo může odolati tomu učenj, kteréž ſwých wyznawačů podněcuge, že ſe ſwé ſwobody odřjkagj, aby giným ſwobody wykaupili, že ſe dobrowolně wſſeho pohodlj i wſſeho bohatſtwj zbawugj, aby chudých živili, nemocných a zarmaucených potěſſili, nepřátel ſmjřili, bližnjm ſlaužili, a to wſſe gedině pro čeſt a ſlávu Božj a pro ſpaſenj duſſe ſwé. A wſſecky tyto ctnoſti obrážely ſe w životě ſwatého biſkupa a w životě pomocnjků geho co neygaſněgi. I můžeme říci o tom, že doſlowně naplnil, čehož ſwatý Pawel apoſſtol na Timotheowi wyhledáwal, an mu pſal: „Buď příkladem wěřjcjm w ſlowu, w obcowánj, w láſce, u wjře, w čiſtotě. Nebo to čině, i ſám ſebe ſpaſena učinjš i ty, kteřjž tebe poſlauchagj“ (Tim. 5, 12. 16.).

Mezi nowě na wjru obrácenými obywateli wynikal zwláſſk geden bohatý a urozený muž gménem Adwald, w Aſcio bydljcj. A ten nemage žádného ſyna, dal ſwatému Audomarowi geden z ſtatků ſwých, Sithiu řečený, k oſlawenj gména Páně ſe wſſemi přjſluſſnoſtmi a k proſpěchu chudých. Swatý Audomar dal tam na gednom pahorku wyſtawěti koſtelík pod gménem ſwatého Martina. Roku 647. poſtaupil ten koſtelík třem knězjm ſwatoſti a dokonaloſti na ſlowo

wzatým, ſwatému Bertinowi, ſwatému Mommolinowi a ſwatému Ebertranowi, kteřjž ſe tu uſadiwſſe, kláſſter welmi proſlulý kázni i bázni Božj wyſtawěli. Do tohoto kláſſtera docházjwal také ſwatý Audomar, kdykoli ſi chtěl od praci apoſſtolſkých oddechnauti, s Bohem ſe poraditi aneb ſjly k nowým prácem nabrati. Doby, kteréž w této kláſſterni ſamotě trámil, bywaly mu neymilegſſi; nebot tenkrát duch geho zalétal do kragin nadpozemſkých a gako by paut tělesnych zbawen gediné w Bohu ſe kochal. Gako wůbec ſe ſtáwá, že žádný ſwatý bez křjže nebywá a bez protiwenſtwj, toż ſe i na ſwatém Audomarowi wyplnilo. Byltě giž doſáhl znamenitého wěku, kdyż ho Pán nagednau tělesného zraku zbawil. Od té doby objral ſe tim horliwěgi a uſtawičněgi s Bohem, po němž duſſe geho taużila. — Práwě ſe přenáſſeli pozůſtatkowé ſwatého Vedaſta, biſkupa arrasſkého, kdyż náhle oſlnul. Nemoha teď auřad ſwůg s tau horliwoſtj gako prwé zaſtáwati, uſtanowil ſi za pomocnika giſtého kněze gménem Drauſio. A wſſak proto nezahálel ſwatý ten biſkup, nýbrž bez přeſtánj pečowal o blaho ſwěřeného ſobě ſtáda, napomjnage ho k bázni Božj a k bratrſké ke każdému láſce, ano gakkoli churaw, nic méně některé oſady čas po čaſe nawſſtěwowal, chléb żiwota gim lámage. Na gedné takowé ceſtě roznemohl ſe těżce. I cjtě, że ſe poſledni hodinka blżżj, powſtaw gednoho dne z loże, dal ſe do koſtela doneſti, a tam před oltářem na twáři leże, modlil

ſe dlauho neywraucněgſſj modlitby za ſebe i za ſwěřený mu lid. Na to když welebnau ſwátoſt byl přigal, napomjnal přjtomný lid, a pak pozwedna k nebi očj, prawil s třeſaucjma ſe rukama: „Neſmjrné wſſemohaucjho Boha proſjm dobroty, abych wás ſynáčkowé mogi, w králowſtwj nebeſkém hoden byl blažené widěti!“ Po těch wrátil ſe opět na lůžko, na kterémž leže až do poſlednjho wzdechnutj ſe modlil, genž ſtalo ſe, gak ſe podobá dne 9. září 670. zprawowaw biſkupſtwj as 30 neb 40 roků. Pohřben byl w klá-ſſteře ſithiuſkém.

Rozgjmánj.

Ze žiwota ſwatého Audomara wjme, že kdykoli pracemi ſwého powolánj umdlen aneb zarmaucen byl, a kdykoli nowých ſil k prácem nabrati a ſebe potěſſiti chtěl, wjme, že wždy do kláſſtera lurowienſkého ſwé autočiſſtě bráwal, tjm nám na ſrozuměnau dáwage, že i nám dennjmi pracemi umdleným a powolánj powinnoſtmi zarmauceným gediné w ſamotě, w tichém rozmlauwánj s Bohem, to geſt w ſkrauſſené modlitbě útěchy i poſily geſt potřeba hledati. Nebo kdo geſt lépe w ſtawu umdleného ducha obcerſtwiti, než kdo ho byl učinil? kdo lépe poſilj ochábłé tělo, než genž ſtwořil weſſkera těleſa ſwětſká? a kdo může lépe zarmauceného a ſkljčeného člowěka potěſſiti, než Bůh ſám, genž geſt neywětſſj láſka a dobro nepřeberné. Z těch přj-

čin giž i ſtařj mudrcowé řečtj ſamotu ſchwalowali, a w ſtarém zákoně wſſickni prorokowé hluku lidſkého ſe wzdalowali, kdykoli ducha i tělo k nowým prácem zotawiti chtěli. A neywětſſj mezi ſyny ženſkými (Mat. 11, 11.) téměř weſſkeren žiwot ſwůg na pauſſti ztrámil, než pokánj kázati a lid na Spaſitele připrawowati počal. Též wjme i o Kriſtu Pánu, že než auřad ſwůg naſtaupil, že po 40 dnj na pauſſti ſe zdržowal. A příkladu geho následowali wſſickni, ginž ſpaſenj a blahoſlawenſtwj duſſe na ſrdci leželo a ležj. Giž ale pohledněme, mogi miljj, trochu do ſpolečnoſti lidſké, a pozorugme, kam ſe lid ubjrá na duchu a na těle zemdlený pro poſilu, kam zarmaucený a ſtiſněný pro útěchu? Swatý Audomar wyhledáwal, chtě ſe potěſſiti a poſilniti na těle i na duchu ſamotu, a my hledáme hluku ſwěta, onen ubjrámal ſe do kláſſtera a w modlitbě ſe kochámal, a my? — my chodjwáme do hoſpod a w rauhánj ſe Bohu a w utrhánj bližnjmu mjwáme neywětſſj radoſti; onen probděl dni a noci na modlitbách, a my probděwſſe noci w neſtydatých rauejch, w neſtřjdmoſti, ba i w nečiſtotě den w noc obracugeme a w ljném ſpanj geg trámjme. Gaký medle diw, že tak gednagice a ſe chowagice z Boha činjme ſi nepřjtele, kterýž metlami nás k zpamatowánj ſe pobjzj. Ach, kéž bychom, pokud wolá, hlaſu geho ſlyſſeli a přjtomnoſti geho ſi wſſjmali! Přigdeť zagiſté čas, že nás nepoſluſſné opuſtě wlaſtnjm chtjčům a žádoſtem naſſim zanechá, aby ſprawedlnoſt geho

na nás se ukázala, když milosrdenstwim byli gsme pohrdli. Kdybychom ale čas po čase hluku swětského utjkagice w samotu duchownj se uzawjrali, brzy bychom shledali, že negenom my, nýbrž wesskeren swět w dobrém prospjwá. Nebot samota oswěcuge dussi swětlem nebeským, tak že tu widjme marnost swěta, welikost hřjchů a krásu zbožnosti. W samotě mluwj Bůh sám k dussi, a otewjrá gj poklady swé milosti; zde gj powznássj do rágе, a uwádj gi w prohlubeň pekel; zde gj powzbuzuge k pokánj, láme gegi okowy, rozněcuge gi ohněm swého milowánj, učj, káré, čistj a uzdrawuge, zahřjwá a ožiwuge i spoguge gi s sebau co nejužegi. We hluku swěta obracj člowěk ducha swětu, o samotě otewjrá ho Bohu; w obcowánj se swětem přicházj člowěk snadno o ctnost a o newinnost, o samotě ale utwrzuge se w obém; když swět k nám mluwj, ohlussuge nás, že neslyssjme wolánj milosti Páně; samota ale stjhá každé hnutj gegi; lesk swětský zatemňuge mysl prawdám nebeským; samota ale zgewuge nám maudrost Božj. Protož i ty, bratře, zawjrey se čas po čase do samoty, aspoň do samoty srdce swého a zawra ge swětu gedinému Bohu ge otewjrey, a přigaw ho, nepropaussťěg wjce.

„Já powedu gi na pausšk a mluwiti budu k srdci gegimu“ (Oš. 2, 14.).

„Pogďte saukromj na pusté mjsto a odpočiňte maličko“ (Mar. 6, 31.).

„Ty, když budeš se modliti, wegdi do poko-

gjka ſwého, a zawra dwéře, modli ſe Otci ſwému w ſkrytě“ (Mat. 6, 6.).

Modlitba.

O Bože, genž gſi wnukl ſwatému Audomarowi, aby ſamotu milowal, a rád o ſamotě s tebau rozmlauwal; propůgč miloſtiwě nám, abychom též my ſamotu milowali a o ſamotě negen přemýſſleli, gak tobě ſe zaljbjme, nýbrž upřjmně zdokonaliti ſe ſnažili. Amen.

10.

Žiwot ſwaté Pulcherie, cjſařowny.

Swatá Pulcheria, dcera cjſaře Arkadia, narodila ſe w Konſtantinopoli l. 399. Když oſiřela, byla teprw 10 let. Bůh nadal gi wýbornými dary ſrdce i myſli, gichž ona k ctnoſti a zdokonalenj ſebe užjwala. Léta 414. muſila ſe s mladſſjm bratrem Theodoſiem u wládu cjſařſtwj řeckého uwázati a mimo to o bratra i o ſeſter mladſſjch wychowánj péči mjti, což ona wſſe, gakkoli teprw 15 let ſtará, s podiwu hodnau obezřetnoſtj a důkladnoſtj prowedla. Nedoſtatek zkuſſenoſti nahradily přirozené wlohy. Dala bratru Theodoſiowi wýborné učitele, budila w něm přede wſſjm náboženſké citw, gſauc přeſwědčena, že i neykráſněgſſj dary od Boha marné

bywagj ano i sskodné, kdež nenj prawého náboženstwj. Učila ho wraucně se modliti, wsse, což služeb Božjch se týče, milowati a wjru katolickau horliwě hágiti. J může se směle říci, že wsse, co bratr dobrého do sebe měl, gediné sestře swé měl co děkowati, a že nebylo-li wjce sslechetnosti do něho, gediné geho powaze přičjtati se musj.

Podobně starala se Pulcheria o wychowánj swých sester, a ty, chtěly-li na dráze ctnosti kráčeti, nepotřebowaly gen na přjklad sestry hleděti a gj následowati. Pulcheria taužjc po wětssj dokonalosti, složila slawný slib ustawičné čistoty; a to též učinily sestry gegj. Od též doby byly wssecky tři w palácu žiwy, gako w nějakém kláštеře, chodily pilně na wečegné služby Božj, umrtwowaly swau tělesnost a k chudým byly na neywýš sstědré. Ostatnj čas byl obětowán prácem ženským aneb wědám a giném bohumilému zaměstnánj. W přjbytek gegich nesměl nikdy žádný mužský wstaupiti, tak welice se i wssemu stjnu nebezpečj wyhýbala. Ona s muži nemluwila a negednala leda u wečegnosti. Ostatně byla i w gazyku řeckém a w gazyku latinském wýborně zběhlá, gakož i we wěcech wesskerých náboženstwj se týkagjcjch.

Záležitostem zemským wěnowala neywětssj pjly, we wssem radila se s Bohem a s muži maudrými a opatrnými a bohabognými, bez gich porady nikdy ničehož neučinila, co přikázala koy, bywalo wždy wssestranně rozwáženo. Požehnánj Božj bylo patrně s nj; cokoli podnikla, dařilo

ſe wýborně, ſtaw země byl dobrý, ano kwětauci. Při tom byla též na neywýš ſkromná a pokorná a nikdy negednala, leč we gménu bratrowu, nýbrž wſſemožně hleděla, aby ſláwa z každého wýborně zdařeného podniknutj na něho padala. Šťaſtnák země, kdež ctnoſt a maudroſt na trůnu ſedj, neboť gakýž geſt ſaudce lidu, pjſſe maudrý Sirach (10, 2—3.), takowj gſau i ſlužebnjci geho a gakýž geſt zprámce města, takowjť gſau i obywatelé geho. Král nemaudrý na zkázu přiwodj lid ſwůg, ale města oſazena bywagj opatrnoſtj mocných!

Když Theodoſius 20. roku doſſel, ſtarala ſe Pulcheria, aby ſe mu hodné manželky doſtalo. Toho času přiſſla Athenais, dcera giſtého mudrce athénſkého, do Konſtantinopole. Gſauc od přjrody nadána wýbornými dary duſſewnjmi i tělesnými, zjſkala ſi důwěru a náklonnoſt cjſařowé u welké mjře. Že ale Athenais byla geſſtě pohanka, dala ſe wjře křeſťanſké wyučiti a pokřtjti; na křtu ſwatém doſtala gméno Ewdoxia a roku 421. prowdala ſe za cjſaře, kterýž po dwau letech za cjſařowau gi prohlášil.

Pulcheria nepřeſtala u wládě podjl bráti, ačkoli bratr giž doſpělý byl. Nad giné ležela gj na ſrdci wjra katolická, o ni zaſazowala ſe wſſj ſilau; gegjm přičiněnjm byl r. 431. položen cjrkewnj ſněm do Eſeſu a na něm kacjřſtwj Neſtoriowo, genž upjral panně Marii důſtognoſt a gméno Rodičky Božj, zawřeno; ona i o to ſe přičiňowala, aby ſpaſitelná wjra i k těm náro-

dům se dostala, kteřjž až posud w temnostech modlářských wězeli; wůbec řečeno: sláwa gména Božjho, rozkwět swaté cjrkwe a spasenj dussj lidských a blaho pozemské pokud možná každého člowěka, byly počátek i konec wssech gegich myssléneк a snah. Ale Hospodin, kterýž miláčky rád do sskoly utrpenj na zkussenau posjlá, poslal i na služebnici swau welké protiwenstwj a sice od té strany, odkudž by se toho ona byla nenadála, — totiž od Ewdoxie. Tato panj žárliwá na sswažrowau pro gegj moc a wáženost dala se kacjřům a zwlásstk Chrysopiowi, komornjkowi cjsařowu, muži to na neywýš auskočnému a nesslechetnému a mrzkému, swésti, tak že wssemožně chotě proti sestře geho sstwala, a aby ode dwora gi odstranil, popauzela. Cjsař od přirozenj slab a wrtkaw, opjral se neyprwě owssem obmyslům Ewdoxie, posléz ale přede podléhnuw, sestru do klásstera zawřjti chtěl, což by se zagisté také bylo stalo, kdyby swatý Flawian, patriarcha konstantinopolský, takowé nesslechetnosti nebyl se opřel, a kdyby Pulcheria dostawssi o obmyslech bratrowých časné zprámy, nebyla r. 447. dwůr opustila. Od té doby byla žiwa na gednom z statků swých w tiché samotnosti, modlitbami, swatým čtenjm a rozgjmánjm Bohu slaužjc. Nikdo gj tu neslyssel reptati, nikdo si naříkati na křiwdu od bratra, ani na násilj, gež gi newděčná Ewdoxia byla učinila, ani na nesprawedlnost, giž se ministrowé a úřadnjci proti nj byli dopustili. Dusse gegj pohřjzená u wěčnost,

zdála ſe, že pro wěci pozemſké giž žádného ſmyſlu nemá. To gediné gi rmautilo, že wůčihledě dobrý ſtaw ſw. cjrkwe a tudy i dobrý ſtaw ſtátu hyne a mizj. J bratra gj bylo welmi ljto, že tak lehkowěrný geſt a obmyſlům neſſlechetnjkůw ſe propůgčuge.

„Kdo odplacuge zlým za dobré, neodegde zlé z domu geho," čteme w přjſlowjch Šalamonowých (17, 13.). Prawdiwoſt ſlow těchto ukázala ſe zgewně, když Pulcheria dwůr byla opuſtila. Gedno neſſtěſtj ztjhalo takměř druhé. Mnohé kraginy počaly ſe bauřiti, kacjřowé drze powznáſſeli hlaw, ano giž i cjſaře ſamého opautali. Zlé množilo ſe co den. Tu wyzwal ſwatý Lew papež Pulcherii a co neyſnažněgi proſil, aby ztjſněné cjrkwi a ſſauženému ſtátu rychle ku pomoci přiſpěla. Zapomenuwſſi na křiwdy wſſelike, wydala ſe Pulcheria ke dworu a tak ráznými a wýmluwnými ſlowy cjſaři bjdný ſtaw cjrkwe i ſtátu ljčila, že otewřew oči s hrůzau na tu propaſt zřel, k gegjmuž okragi zlj rádcowé ho byli přiwedli. Hned na to byl Chryſopius, neyppředněgſſi z geho rádců, na geden oſtrow wypowězen a ne dlauho na to pro náramné neſſlechetnoſti odprawen.

Roku 450. umřel Theodoſius; Ewdoxia odſtěhowala ſe do Jeruſaléma, kdež přjſně ſe kagjc žiwot dokonala; Pulcheria ale ſtala ſe nynj wládařkau weſſkeré řiſſe na wýchodě. Chtjc ſi ulehčiti břemena wládařſkého, prowdala ſe za Marciana w Illirii robilého. A ten byl muž zběh-

lý ne genom u wěcech wálečných nýbrž i w řj=zenj zemſkém. Nad to byl mrawů na neywýš neauhonných, k chudým welice laſkaw a horlitel pro wjru katolickau upřjmný. Podáwagjc mu ruku wyložila mu též ſlib ſwůg uſtawičné čiſtoty, načež i on ſlibem ſe zawázaw, za cjſaře pro=wolán byl. Welikė tyto dwė duſſe hleděly u=ſtawičně gen k gedinému cjli, totiž blaho cjrkwe i ſtátu opatřiti, což ſe gim pomocj Božj w krá=tkém čaſe také dobře podařilo, že wláda gegich za welmi ſſkaſtnau a lidu welice proſpěſſnau ſe powažuge, tak že lid ſi w ohledu toho přál, aby nikdy neumjrali. Ale Pánu Bohu ginak ſe lj=bilo, nebok roku 453. powolal ſlužebnici ſwau wěrnau as w 55. roce k ſobě. Pulcherii, kte=ráž ſe nikdy k wěcem zemſkým nepřilnula, nepři=cházelo za těžko, s ſwětem ſe rozlaučiti. Zna=menagjc, že ſe doba poſledni bljži, ožiwowala tauhu po choti ſwém nebeſkém, a miloſt ſwau k němu i tjm okázala, že poſledni wůlj zwláſſť na chudé a na koſtely pamatowala a mnoho ſſpitálů a ginych úſtawů dobročinných a náboženských založila.

Rozgjmánj.

Zagiſté nebude ani gediného mezi námi, kterýž čta o newděčnoſti cjſařowny Ewdoxie k ſwaté Pulcherii nehněwal by ſe. Podobné wěci děgj ſe ale až po dnes, gen že my ſe obyčegně tak nechowáwáme w podobných přjpadnoſtech, gak

ſwatá Pulcheria ſe byla chowala. My obyčegně bywáme newrlſ, když od lidj křiwda ſe nám ſtala, gimž gſme dobrodinj nějakého byli prokázali, řjkagjce: Od giného bych ſi wěc tu rád dal ljbiti, ale od tohoto člowěka to býti nemůže! Což geſt, mogi miljí, tato řeč giného než pauhá dychtiwoſt po mſtě? což geſt giného než holá netrpěliwoſt a neſpokogenoſt, že ginj lidé tak k nám ſe nemagj, gak bychom ſi přáli. A wſſak wy, kteřýchž ſe týče, zdali pak gſte též někdy o tom přemýſſleli, proč aſi Bůh dopauſſtj, aby nám někteřj lidé, od nichž toho nezaſluhugeme, ubližowali? Newſte-li to, gá wám to w krátkoſti powjm, ſnad budaucně w podobném přjpadu rádi přjkladu ſwaté Pulcherie následowati budete. — Přednj přjčina, proč Bůh dopauſſtj, že nám někteřj lidé ubližugj, o něž nějaké zásluhy máme, geſt: Chcet Bůh neymiloſtiwěgſſj zkuſiti naſſi trpěliwoſt, chcet, aby ſe zgewno ſtalo, zdali ſneſeme pro Boha nějakau křiwdičku, zdali odpauſſtjme bližnjmu, když nás trochu urazil, zdali nepřeſtáwáme mu dobře činiti, třebas k nám newděčně ſe byl zachowal. Dále chce Bůh, abychom cjtjce wlaſtnj zkuſſenoſtj boleſt, giž newděčnoſt a ubljženj nezaſlaužené půſobj, ſami té a podobné neſſlechetnoſti ſe wyſtřjhali, a abychom widauce na ginýchž, gak to ohawné a mrzké dobré přátely urážeti, ſami podobné neprawoſti ſe nedopauſſtěli, zlj pak, aby pozorugjce, gak upřjmně s nimi gednáme, w ſebe weſſli a widauce kráſu ctnoſti gi ſi obljbili. Za třetj proto také

dopauſſtj nás týrati od lidj, aby ſprawedlnoſt geho ſe na nich obgewila a ukázala. Bůh dal każdému člowěku netoliko ſwobodnau wůli, tak że může buď ctnoſt ſi oblibowati a konati aneb neſſlechetnoſt; dále dáwá Bůh każdému potřebných proſtředků, gimiž w dobrém ſe může udržeti, zlému pak ſe wyhnauti. Chce tedy Pán Bůh též na gewo dáti ſwau ſprawedlnoſt tjm, že těch, kteřjž miloſtj Božj poſjleni trpělitě křiwdy ſnáſſegj, wěčnau ſláwau odměnj, těch pak ale, kteřjž dokonce w dobrém neſetrwagj, ani přjkladem dobrých ſe nekagj, ani miloſtj Božjch k ſwému ſpaſenj neužjwagj, k treſtu wěčnému odſaudj. Oſtatně nikdo z nás, nahljdne-li gen do duſſe ſwé, nemá ani té neymenſſj přjčiny taużiti na newděk bližnjho a na křiwdy, kteréž ſe mu od něho dějj; neboť my béřeme denně neſčjſſlné dary z ruky Páně, ale táži ſe, zdali mu za ně též tak děkugeme, gakž bychom měli? zdali gich tak užjwáme, gak toho od nás żádá? Porozważme gen, gak často téhož Pána Boha urážjme, co ſe mu wſſeho naſlibugem, když ku zprawě Božj gdeme, aneb něgakých miloſtj od něho doſjci chceme. Rozpomeňme ſe, kolikráte nás ten neydobrotiwěgſſj Otec nawſſtjwil, tu hognými miloſtmi, tu zas něgakau boleſtj aneb ſtaroſtj, a my ſi toho ani newſſjmáme; dobré přigjmagjce, gako by nám ge dáwati muſil a gako by ſe ſamo ſebau rozumělo, że gen k ſamým radoſtem powoláni gſme, na zlé ale lagjce, gako by ten wſſemaudrý otec nám křiwdu činil, když nás bičuge a k poznánj

ſebe uwádj. Protož buďte wždy pamětliwi ſlow apoſſtola Páně pjſſjcjho ku Korintům: „Když bywáme ſauženi, tedy ode Pána bywáme treſtáni, abychom s tjmto ſwětem nebyli zatraceni“ (I. Kor. 11, 32.), gakož i ſlow ſwatého Jakuba, kterýž dj: „Blahoſlawený muž, kterýž ſnáſſj pokuſſenj: nebo když bude zkuſſen, wezme korunu žiwota, kterauž zaſljbil Bůh těm, genž ho milugj“ (Jak. 1, 12.).

„Kázně Hoſpodinowy, ſynu můg, nezamjtey: ani uſtáwey, když od něho treſtán bywáš; nebo koho miluge Hoſpodin, toho treſce“ (Přjſſ. 3, 11, 12.).

„Odpuſť bližnjmu ſwému, kterýž tobě ſſkodj, a když ſe modliti budeš, hřjchowé twogi rozwázáni budau“ (Sir. 28, 2.).

Modlitba.

Dey mi, ó Pane, trpěliwoſt nepřemoženau, když mne káráš, ať nepřeſtáwá duſſe má tebe wždy a uſtawičně chwáliti. Smilug ſe nade mnau, ó Pane! ſmilug ſe a dey mi, co duſſi mé a tělu mému uznáš býti proſpěſſno; nebo ty wěčně žiwaucj znáš wſſecko a můžeš wſſecko. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſw. Mikuláſſe tolentinſkého.

W třináctém ſtoletj byli w městyſi Sankt Angelo w kragi ankonſkém dwa bohabognj a počeſtnj manželé žiwi: Kompaġnon a Amata. A ti dlauhá léta bez djtek žiwi gſauce, přáli ſi welmi, aby gim Bůh ſynem požehnal. W tom aumyſlu, gak mohli, dobře činjce poſléze putowali do Bari, kdež pozůſtatky ſwatého Mikuláſſe biſkupa ſe chowaly, ſnažně za orodowánj téhož ſwatého proſjce. Modlitba gegich byla wyſlyſſána, a djtěti, kteréž ſe gim narodilo, dáno proto gmé=no Mikuláš.

I zdálo ſe, že Mikuláš od narozenj giž zwláſſť wywolená nádoba miloſtj božjch geſt. Na něm nebylo widěti křehkoſtj wěku dětinſkého: myſl totiž tèkawá a hrawá, nýbrž gakáſi nad=obyčegná uſedloſt a ſtatečnoſt, gjž ſe wſſickni di=wili. Nehrával ſi proto nikdy ſ ginými pacho=laty aneb djwkami, a nikdy nebrával podjlu na gegich žertech, někdy doſt lehkomyſlných. Mužo=wé ſtarj a maudřj, žiwota neauhonného a poče=ſtného aneb oſoby duchownj bywali mu neymileggſſj ſpolečnoſt; ano tak uměl w mládi giž ſmyſly ſwé držeti na uzdě, že i několik hodin po ſobě ſ po=diwu hodnau pozornoſtj a wraucnoſtj ſe modlj=wal. Když na kázanj aneb na mſſi ſwaté byl, tu dokonce podobal ſe wtělenému angeli, a nic nebylo ſ to, aby geho pozornoſt při ſlužbách

Božjch přetrhlo aneb ſtrauſſenoſti a wraucnoſti umenſſilo. Též k chudým býwal na neywýš laſkaw, a negednau ge uwáděl do domu otcowſkého, aby ſe o ſwůg pokrm s nimi sdělil. Konečně počal giž w pacholetſtwj tuhau kázni tělesnoſt a ſmyſlnoſt mrtwiti a duſiti a k tomu konci zachowáwal třikráte w témdni, pozděgi čtyřikráte tuhý půſt, ničehož w ty dni nepožjwage kromě chleba a wody, a to doſt ſtřjdmě. Geho neywětſſj radoſt a wyraženj býwalo čtenj w knihách náboženských, rozpráwěnj o wěcech Božjch a konánj boholiběch ſkutků.

Nadán gſa čilým duchem, wýbornau pamětj a byſtrau myſlj, proſpěl také znamenitě we wſſech wědách; což uwažugjce kněžj kanownjci tolentinſſtj udělili mu, ač geſſtě do ſſkol chodil, při koſtele tolentinſkém gednoho uprázdněného kanownictwj. Toto wyznamenánj ſtalo ſe mladému Mikuláſſi podnětem k wětſſj horliwoſti w ſlužbách Božjch a k wětſſj wraucnoſti a bedliwoſti we wſſem dobrém. A wſſak duſſe geho, po Bohu rozplameněná a po wyššſſj žiwota dokonaloſti roztaužená, nenalezala tu ſpokogenoſti, nýbrž dychtila po miſtě a ſtawu gakémſi, kde by wzdálena wſſeho ſwěta gediné Bohu ſlaužiti a ſebe w Bohu zdokonalowati mohla. I ſtalo ſe gednokráte, že gakýſi bratr boſáků z zákona ſwatého Auguſtina z kláſſtera tolentinſkého na ulici w Sankt Angelo o marnoſtech ſwěta kázal. Mezi ginau řečj prawil také: „Nemilugte ſwěta, aniž těch wěcj, kteréž na ſwětě gſau, neboť ſwět pomjgj i žádoſt

geho.“ Tato ſlowa tak hluboce dotkla ſe duſſe mladjkowy, že okamžitě s powolenjm ſwých rodičů do kláſſtera ſe přihláſil, gehož bratr tak welikým dogem ſwým kázanjm na něho byl učinil. I byl přigat a přeſtaw rok ſwůg zkuſſebný čili nowiciat, ſložil i ſlawné ſliby mage let teprw oſmnáct. Gak welice ſwatý tento mládenec nad oſtatnj bratry pokorau, poſluſſnoſtj, čiſtotau, horliwoſtj, ſkrauſſenoſtj i ginými krásnými ctnoſtmi wynikal, těžko ſe dá wypſati. On ſe držel za neymenſſjho z bratrů, ſnažil ſe každému wſſemožně býti po wůli, aby tjm wjce ſwé wůle ſe mohl odřjci. Práce w domě neyomrzelegſſj a neyprotiwněgſſj bywaly mu neymilegſſj. Byl též tak tiché myſli a tak mjrný, že ſe na něm nikdy nezpozorowala ani ta neymenſſj netrpěliwoſt, ani to neymenſſj reptánj. Geho poſty a oſtatnj umrtwowánj byly zgewným důkazem, že ſe welice tělesnoſti a ſmyſlné i poruſſené přirozenoſti lidſké bál, kteráž ſe nedá ginak, leč modlitbau a poſty w kázni udržeti. Kruſſný chléb a několik kořjnků bywalo gemu wſſjm pokrmem. Holá země bywala geho poſtelj, twrdý kámen ale podhlawničkau. Gedenkráte ſe roznemohl. Přednoſta kláſſtera kázal mu, aby kauſek maſa okuſil. Upoſlechl ſice, ale i hned proſil, ſlze, aby budaucně ſljbenau zdrželiwoſt bez přeruſſenj zachowáwati ſměl.

Wyučen wědám, gichž w ſtawu duchownjm geſt potřebj a zwláſſtě w dokonaloſti křeſtanſké wycwičen, muſel Mikuláš k rozkazu ſwých předſta-

wených na kněžstwj dát se poswětiti, načež gednak do gednoho, gednak do druhého kláſſtera poſſlán byl, aby i oſtatnj bratry ſwau horliwoſtj na wraucnoſti rozehřál. A wſſak tuhá kázeň mladého muže neljbila se každému, zwláſſť přewor kláſſtera ſwaté Maři Jakubowy bljž městyſe Firma a Mikuláſſůw přjbuzný welice na to reptal, ano konečně i zgewně ſwésti ho ſe pokuſil, řka k němu: „Proč trpjš takowau bjdu? Staw twého kláſſtera geſt přebjdný, aniž možno tuhému zákonu zadoſt učiniti. Hleď tedy ſwé mladoſti a wſtup do mého kláſſtera, w kterémž můžeš dobře žiw býti, neb gſa wazbami přjbuzenſtwj k tobě paután, nemohu ſe déle na bjdu twau w mladoſti twé djwati.“ Ale mladý kněz ſtál pewně w dobrém předſewzetj řka: „Gá newſtaupil do ſtawu tohoto, abych dle pohodlj ſwého žiw byl.“ Sotwa ale toto pokuſſenj přemohl, powſtalo zas nowé a to mnohem těžſſj, protože z něho ſamého wycházelo. Powolán totiž od předſtawených do Tolentina *) zdwogil ſwau kázeň a trýzeň. Tu wſſak ſtawěly ſe mu na myſl myſſlénky, že takowá kagicnoſt hřjſſná geſt, že zdrawj ſe gj podrýwá, že by lépe bylo, kdyby gako oſtatnj bratřj žiw byl, ano že ani Bůh na této trýzni radoſt nemůže mjti, ſic že by tak těžce ho pokauſſeti nedo-

*) Poněwadž od toho času bez přetrženě ſwatý Mikuláš w Tolentině žiw byl, doſtal přjgmj tolentinſký. Obyčegně wypodobňuge ſe s hwězdau na prſau, lilij w ruce. Lilie znamená geho nepoſkwrněnau čiſtotu a hwězda welikau geho horliwoſt a ſwatoſt.

pauſtěl. I zwolal w boleſti duſſe ſwé: „Hle, ó Pane Bože, pomoziž mi, nebo ty-li mi nepomůžeš, zahyne duſſe má!“ Tak ſe pomodliw eyhle pokuſſenj přeſtalo, ſwatý mjr nawrátil ſe w duſſi geho, a bylo widěti, že miloſt Božj naň ſe wylila. Že živá láſka k Bohu bez láſky k bližnjmu možná nenj, i na ſwatém Mikuláſſi bylo widěti. Nawſſtěwowaltě nemocné, a cokoli přjgemného gim učiniti mohl, učinil. Podobnau mjwal ſautrpnoſt s hřjſſnjky, tak že ſe za ně modlil, mſſe ſwaté ſlaužil, že ſe poſtil a plakal proſe, aby ge Bůh wazeb hřjchů zbawiti ráčil. Též k chudým byl nad mjru laſkaw a wſſjm, čehož gim potřebj bylo, zaopatřowal ge; ſlowem o něm řjci můžeme, že byl zarmauceným (nemohl-li zarmauceného potěſſiti) potěſſenj, truchliwým weſelj, neſworným pokog, pracugjcjm občerſtwenj, chudým podpora, wězňům pomoc obzwláſſtnj. Když ſtál u oltáře, zářjwala twář geho miloſtj k Bohu a čaſté ſlzy ronjwaly ſe mu po ljcjch. Poněwadž wůbec za ſwatého držán byl, hrnul ſe lid po každé do koſtela, když on mſſi ſwatau ſlaužil. Geho kázanj přináſſjwala wýborné owoce. Kázáwalt téměř každého dne a hřjſſnjci neyzatwrzelegſſj dáwali ſe na pokánj; ſjle, ráznoſti i přjgemnoſti geho řečj nikdo neobolal. Wſſecken oſtatnj čas, kterýž mu wybyl po prácech auřadnjch, byl wěnowán modlitbám a tichému rozgjmánj; a často když duſſe geho ſe w Boha pohřjžila, zdálo ſe mu, že giž nebeſtých rozkoſſj požjwá. A gakkoli tělo geho mnohými nemocmi ſeſlablé chřadlo, tjm mohutněgi

duch geho ſe powznáſſel, tjm byl čerſtwěgſſj a pružněgſſj, tjm ſnáze zalétal u wýſoſt nebeſkau. Tentýž účinek působilo naň rozgjmánj o utrpenj Páně, a často ſi naříkáwal, že Spaſiteli na křjži nemůže za krew wylitau nic giného dáti než gen ſlzy.

Konečně přiſſel čas, že Bůh odměniti chtěl etnoſti ſlužebnjka ſwého ſláwau nebeſkau. I cjtil, že hodinka geho ſe bljží. I dal ſe ſwátoſtmi umjragjcjch zaopatřiti, gež s náramnau radoſtj co rukogemſtwj budaucjho ſpaſenj přigal, řka: „Žádám ſi ſwátoſti oltářnj, abych na ceſtě, giž konati budu, neumdlel. Gá ſi žádám chleba angelſkého, aby mne Bůh, až z tohoto ſwěta mne powolá, do nebe přigal, s kteréhož byl seſtaupil. Až budu u ſebe mjti ſwého wykupitele, nebudu ſe wjce báti ani boleſtj ani nepřátel mého ſpaſenj. Bůh geſt zpomocnjk můg, i nebudu ſe báti.“ Zaopatřen byw, proſil přewora, aby ſe mu giſtý krucifix, w němž kauſek z prawého křjže zadělán byl, přineſl; kterýž zočiw ſlzami láſky ſplýwal k Spaſiteli ſwému, i proſil ho co nejwraucněgi, aby ho mocj umučenj ſwého ſpaſiti ráčil. Též častěgi ſlowa opakowal: „Žádám ſi rozdělen býti a býti s Kriſtem“ a wypuſtil ducha dne 10. září, mage wěku 70 roků. Gakož za žiwa mnohými nadpřirozenými dary a miloſtmi nadán byl, tak též i po ſmrti ráčil Bůh ſwatoſt geho mnohými zázraky na mnohých lidech oſwědčiti.

Rozgjmánj.

Slowa kazatelowa: „Nemilugte ſwět, aniž těch wěcj, kteréž na ſwětě gſau, neboť ſwět pomjgj i žádoſt geho“ tak hluboce dotkla ſe zbožné duſſe Mikuláſſowy, že okamžitě ſwěta ſe odřeknuw do tuhého kláſſtera ſe dal a gediné wěcj božſkých milowal. O mogi drazj bratřj a ſeſtry w Kriſtu Pánu! kdyby gſte gen poněkud chtěli ſi rozgjmati marnoſt ſwěta, k. p. ſwětſkau čeſt, bohatſtwj, rozkoſſe, radoſti a těm podobné wěci; oč že by gſte tak úſilně po tom po wſſem netaužili, aniž by gſte toho tak náružiwě nemilowali, gakož až poſud činjte. Nuže tedy pozaſtawte ſe gen maličko se mnau a nynj aſpoň rozgjmeyte, co to gſau za wěci, po nichž tak úſilně ſe shánjte, a gak dlauhé geſt gegich trwánj.

O tom nechť wydá ſwědectwj muž, kterémuž přáno bylo weſſkerých téměř rozkoſſj a radoſtj w plné mjře požiti, muž, prawjm, maudroſtj nadpřirozenau, ſláwau a mocj neywětſſj proſlulý — Salomaun. Ten, gak řečeno, okuſiw weſſkerých téměř rozkoſſj ſwěta w plné mjře, konečně bolestně wolá: „Widěl gſem wſſecky ſkutky pod ſluncem; čehožkoli žádaly oči mé, neodepřel gſem gim, aniž gſem zbraňowal ſrdci ſwému, aby nepožjwalo wſſelikého rozkoſſe a wſſak shledal gſem, že wſſecko to geſt marnoſt a trápenj ducha“ (ſr. kazatel. 1. 2.). Gſau-li ale wěci tyto giž ſami ſebau marnoſt a trápenj ducha tomu, kdo

gich má a gich požjwá, co asi o nich řekneme, porozwážjme-li, gako Šalomaun, že nic na světě žádného trwánj nemá, a že wssecky rozkosse, wssecky poctiwosti i wsselike zbožj světa pominu, a někdy i tak rychle, že giž u konce gsau, gežto gsme gich sotwa okusili? Zagisté i duch náš hořem se naplnj a zwoláme i my se Šalomaunem: „Marnost nad marnostmi a wssecko marnost!“ — Dále rozwažugme si: Co má člowěk z těch rozkossj ze wssech? zdali gest blaženěgssj, když kalich radostj světských wrchowatý až na dno byl wypil, gá řku, zdali gest člowěk potom blaženěgssj, sstastněgssj aneb aspoň spokogeněgssj? Ba wěru nenj, aniž kdy bude. Wěci tyto nezanechagj po sobě nic, aniž giného čehosi člowěk z nich má, než trpkost dusse, nepokogné swědomj a strach před saudnau stolicj božskau. „Po radosti naposledy bywá žalost,“ dj pjsmo swaté (Přjsl. 14, 13.). A konečně gak powede se milownjkům světa a marnostj světských? K tomu odpowjdá swatý Bernard řka: „Mluw, kde gsau ti milownjci světa, kteřjž před krátkem mezi námi byli? Co zůstalo po nich giného než prach a popel a čerwy? Pozorug, co nynj gsau a co prwé byli. Oni byli lidé gako ty. Oni gedli, pili, žertowali, a w okamženj sstaupili do pekel.“ Nuže rci, ó laskawá dusse, zdali možno, abys slowům a řečem, co tuto gsme wyprawowali, wěřila, a nic méně radostj a marnostj světských tolik milowala a tak ustawičně po nich bažila? Gá djm, že to možno nenj! A protož, chce-li

ſe ti radoſtj, a cti a ſtatku, po tom ſe ſháněg, kterýž nepomine, nýbrž trwá na wěky.

„Wſſecko, což geſt na ſwětě, geſt žádoſt těla, a žádoſt očj a pýcha žiwota“ (I. Jan 2, 16.).

„Wſſelikė tělo geſt gako tráwa a wſſelikáſláwa geho gako kwět polnj; uſchla tráwa a ſpadl kwět, proto že duch Hoſpodinů powanul na něg“ (Iſ. 40, 6. 7.).

„Kteřjž užjwagj tohoto ſwěta, (buďtež) gakoby neužjwali: nebok pomjgj způſob tohoto ſwěta“ (I. Kor. 7, 31.).

„Bohatým tohoto ſwěta přikazug, ak negſau wyſokomyſlnj, ani daufagj w negiſtém zboži, ale w Bohu žiwém . . . a ak dobře činj, a bohatnau w dobrých ſkutcjch: a ſnadně ak udělugj a ſdělugj“ (I. Tim. 6, 17. 18.).

Modlitba.

O Bože, Otče neylaſkawègſſj, tys powolal mne k žiwotu wěčnému, a ay gá milugi ſwět; ty chceš ſám gediný ſjdliti w duſſi mé, a gá uſadil tam marnoſt! O Bože, gá ſe ſtydjm a ſrdce mé puká boleſtj, že gſem tebau opowrhl a zamilowal ſe w bjdný a mrzký ſwět. Odpuſt mi, ó Pane, odpuſt mi a miloſtiwě učiň, ak duſſe má odumře ſwětu a na wěky žiwa geſt gen tobě a w tobě, genž gſi žiw a kraluges na wěky. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Africe ſwatých biſkupů: Nemeziana, Felixa, Lucia a m. g.; w Chalcedoně ſwa-

tých mučednjkŭ: Soſtena a Viktora; w Bithynii ſwatých panen a mučedniċ Menodory, Metrodory a Nymfodory, ſeſter; w Lyttichu ſwatého Theodarda, biſkupa a mučednjka; w Rjmě ſwatého Hilara, papeže; w Kompoſtelle ſwatého Petra, biſkupa; w Nowarii ſwatého Ag̃apia, biſkupa a m. g. ſw.

11.

Žiwot ſwatého Pafnucia, biſkupa.

Ze žiwota ſwatého Pafnucia nemáme mnoho zpráw. Přědně pocházel z Eg̃ypta. Stráwiw na pauſſti thebaiſké několik let u ſwatého Antonjna, ſtal ſe konečně biſkupem. Roku as 308. bylo gemu a množſtwj giných wyznawačŭw Kriſtowých prawé oko wytrženo a obbj pod kolenem lewé nohy žhawým železem přepáleno. Po tom ztryznění byl i on i wſſickni oſtatnj mrzáci do hor odſauzeni, aby tam rudy a kowů dobýwali. A rádi tomu wěřjme, že w těch horách negen množſtwj bjdy a tělesného namáhánj muſili ſnáſſeti, nýbrž zwlášſt mnoho potupy a wſſelikého giného týránj od pohanů. Když pozděgi cjrkwi opět pokoge ſe doſtalo, přiſſel i Pafnucius na ſwobodu. Co wſſe nynj ſwatý biſkup pro blaho ſwěřených owčiček učinil, gak welice ſe namáhal udufiti w ſobě wſſelikau náklonnoſt k hřjchu a rozntiti w duſſi plamen lásky k Bohu, o tom nám ſtařj letopiſowé nic nepowěděli. To gedině wjme, že welice horlil pro ſwatau wjru, a že blud arianſký, genž obzwlášſtě tenkráte po Eg̃yptě

se ſſtil, na něm rázného nalezl odpůrce. Geho ſwaté obcowánj na ſlowo wzaté a mimo to i ta čeſt, že pro wyznánj ſwaté wjry muky podſtaupil, zgednala mu u wſſech otců, na ſněmu nicegſkém shromážděných, welikau úctu a wážnoſt. Sám cjſař Konſtantjn častěgi s njm rozmlauwáwal, a pokaždé gizwu na oku geho uctiwě ljbal.

Na ſněmu nicegſkém bylo přikázáno, aby žádný duchownj w ſwém domě ženſké oſoby nechowal, wygjmage matku, tetu, ſeſtru aneb ginau oſobu, na niž žádné podezřenj padnauti nemůže. Dle ſwědectwj některých dějeprawců *) chtěli prý otcowé na ſněmu tomto wůbec přikázati, aby weſſkeři duchownj ſwých manželek, gež byli před poſwěcenjm pogali, propuſtili: ale ſwatý Paſnucius prý powſtaw, radil, aby ſe ſtaré podánj zachowáwalo, dle kteréhož ſe duchownjm zakazowalo po poſwěcenj žen pogjmati, při čemž i zůſtalo. Někteřj nowěgſſj ſpiſowatelé zapjragj, že by na ſněmu nicegſkém o čemſi takowém geднáno bylo, gežto prý ginj ſpiſowatelé onoho wěku o ničem ſe nezmiňugj, a ſwatý Hieronym a ſwatý Epifanius ſtoro zgewně tomu na odpor ſtogj, twrdjce, že od neyſtarſſjch dob w cjrkwi ta ſe kázeň zachowáwala, že kdo ženat gſa do ſtawu duchownjho ſe přigjmal, ſwé manželky ſe odřjci, aneb aſpoň ſljbiti muſil, že s nj gen gako se ſeſtrau budaucně žiw býti chce. Tomu giž budiž gakkoli, geſt z toho na wſſechen způ-

*) Sokrateſa a Sozomena.

ſob widěti, že ſlowo ſwatého Pafnucia bylo wážné w celé cjrkwi, a i pozdněgſſj wěk geg u welike wážnoſti měl. Bylť toho ale také ſwatý Pafnuc wſſeligak hoden, nebo ť ſtál wždy na té ſtraně, kdež prawda byla, wſſj ſilau ſe ugjmal newinně utiſſtěných, a aby bludem zaſlepeným očj duſſewnjch otewřel, ničehož neopominul. To ukázalo ſe zwláſſtě na ſněmu tyrſkém, gegž bludaři a nepřátelé ſwolali, aby ſwatého Athanaſia, patriarchu alexandrinſkého, ſtůg co ſtůg, ſwrhli a zničili. Swatý Pafnucius prohlédl ſnadno úſkoky a mrzkau leſt Arianůw a protož wždy a wſſude pro ſwatého Athanaſia ſtál. Doprowodil geg též ſe ſwatým Potamonem z Heraklei a ſe 47 ginými biſkupy egyptſkými na ſněm giž gmenowaný do Tyru r. 356. a ſtatně i zmužile ho hágil a zaſtáwal. Daleko wětſſj čáſt biſkupů zde přiznáwala ſe k bludu arianſkému, mezi nimi byl též biſkup jeruſalemſký ſwatý Maximus, muž mylſi proſté, nepodezřelwé, genž před léty též gako Pafnucius pro wyznánj wjry byl treſtán a mučen. Toho Pafnucius ſotwa shljdnuw, giž k němu řeč obrátil, řka, že trpěti nebude, aby člowěk, genž zgewné známky ſwé horliwoſti pro wjru na ſobě neſe, bludařům dal ſe ſwésti, kteřjž Athanaſia, neyhorliwěgſſjho hagitele téže wjry, pro kterauž byl trpěl, potlačiti a zahubiti uſilugj. Na to mu wyložil wſſecky obmyſly zlopowěſtných Ariánů, a wzaw ho za ruku, uwedl k Athanaſiowi a w ſpolečnoſt biſkupů prawowěrných. Od těch dob mizj nám úplně

wſſecky zprávy o ſwatém Paſnuciowi. Swátek geho ale ſwětj ſe dneſſnjho dne.

Rozgjmánj.

Duſſe ſwatého Paſnucia naplnila ſe welikým hořem, když uzřel, že též ſwatý Maximus bludařůw auſkočnoſtj ſweden proti ſwatému Athanaſiowi ſtogj. Ale též ihned blaudjcjho bratra poučiw, wytrhl z rukau oſſemetných Ariánůw. Laſkawé duſſe, i mezi námi gſau Bohu žel mnozj Maximowé, totiž i mezi námi gſau mnozj, kteřjž buď wlaſtnjm nerozumem ſwedeni w blud a w hřjch upadagj, aneb oſſemetnými řečmi a zlými přjkladi lidj přewrácených a neſſlechetných oblauzeni na ceſtu neprawdy a neſſlechetnoſti uſtupugj. O by též také mezi námi bylo mnohých Paſnuciůw, kteřjž by pokleſlých a zblaudilých bratrů zdwjhali a na ceſtu prawdy a ctnoſti uwáděli. Nenjk wěru ſſlechetněgſſjho činu, než pomáhati bludným a obraceti hřjſſnjky. Geſt to wěc owſſem těžká, ale nemožná nenj. Nemůžeš-li blaudjcjho bratra přeſwědčiti, můžeš ſe aſpoň za něho modliti, a Bůh, w gehož ruce myſli i ſrdce lidſká gſau, učinj dle ſwé libоſti. Než ale ſe gmeš bratrů zblaudilých naprawowati, třeba geſt, abys neyprwé ſám dokonalý byl a ceſtau ſprawedlnoſti kráčel. K chorému lékaři ký nemocný bude mjti plné wjry? Třeba geſt, aby ſrdce twé bylo čiſto, a Duch ſwatý aby weň mohl wegjti a tebe oſwjtiti, a aby modlitba

twá z čiſtého ſrdce wycházegic, nalezla miloſt před twářj Božj a wyſlyſſenj doſſla. Nemni, že to pauhá powinnoſt předſtawených, uwáděti kleſlé bratřj na ceſtu ſpaſenj, nýbrž geſt to ſwatau powinnoſtj každého člowěka, genž k tomu přjležitoſt, obratnoſt a též i naděgi má, že wěc ſe podařj. Při tom wſſak při wſſem buďtež wždy tiſſj a mjrnj; ſlow přjkrých a bolawých následug w zápětj řeč potěſſitelná, laſkawá. Nechť widj, kdož warowán byl, že negednáš ze mſty, že nehledáš užitku ſwého, nýbrž gedině geho blaženoſti; protož we wſſem gednánj twém nechť ſe gewj láſka a miloſt. O, gaké útěchy pocjtjš w poſlednj hodince, budeš-li ſobě wědom, žes duſſi byl i gen gedinau z klepet auhlawnjho nepřjtele lidſkého wytrhl a pro králowſtwj nebeſké gi zjſkal! — Modli ſe teby, modli ſe uſtawičně za hřjſſnjky, nemůžeš-li ginak nápomocen býti k obrácenj gich, a modli ſe též za ty, kteřjž o naprawenj hřjſſnjků pracugj.

„Napomjneyte ſe weſpolek po wſſecky dni, dokudž ſe dnes gmenuge, aby nikdo z wás nebyl zatracen oklamánjm hřjcha“ (Žid. 3, 13.).

„Treſci, pros, žehři we wſſj trpělimoſti a učenj“ (II. Tim. 4, 2.).

„Modlete ſe za ſebe weſpolek, aby gſte ſpaſeni byli“ (Jak. 5, 16.).

„Kdož by obwrátil hřjſſnjka od bludné ceſty geho, wyſwobodj duſſi geho od ſmrti a přikryge množſtwj (ſwých) hřjchů“ (tamtéž 5, 20.).

Modlitba.

Hospodine, zřídlo wssehо milosrdenstwj a smilowánj, propůgč nám, prosjme, tu milost, abychom wěrně a upřjmně wssech těch powinnostj pilni byli, kterýchž nám w ohledu na spasenj bližnjho uložiti ráčil. Učiň ale též, abychom pracugjce o spasenj bližnjho, wlastnjho blahoslawenstwj se nezbawili. O to prosjme na přjmluwu swatého Pafnucia skrze Krista Ježjsse, Spasitele a Wykupitele nasseho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot swatého Bernarda z Offidy.

Swatý Bernard narodil se w Offidě, w mjstě, odkudž i přjgmj siré má, dne 7. listopadu 1604. Geho rodičowé byli Josef Peroni a Dominika z Appigňano, rolnjci náboženj, kteřjž city bohabognosti a náboženosti welmi bedliwě w synáčku swém budili a gich pěstowali. J žehnal Bůh snahám gegich, a Dominik (neb tak se Bernard, než do klásstera wstaupil, gmenowal) stal se djtětem poslussným, učenliwým a tichým. Geho láska k bratrům byla tak welikà, že, wida ge někdy, ani wůli rodičů wzdorugj, k otci a k matce řjkáwal: „Gá udělám, co bratr můg nechce; a má-li býti trestán, potresteyte mne!“ Když dosáhl sedmého aneb osmého roku, musel stáda pásati. Toto zaneprázdnění giným pacho-

latům nezřjdka pramen rozpuſtiloſti a ſurowoſti bylo blahoſlawenému Bernardowi pramenem kázně a bázně Božj; nebot každý okamžik zaſwěcowal modlitbau a modle ſe zachowáwal myſl čiſtau a nepoſkwrněnau. Krásný přjklad powzbudil i oſtatnj paſtýře, tak že i oni rádi buď růženec ſe modlili aneb o některé prawdě ſpaſitelné přemýſſleli.

Takowé bylo obcowánj Dominikowo za geho mládi. Weden maudrým zpowědnjkem, naučil ſe záhy náruživoſti ſwé mořiti a pohrdati marnoſtmi ſwětſkými; milowal ſamotu, gjž nikdy, leč toho potřeba žádala, neopauſſtěl. W neděli býwaly mu gediným zaměſtknánjm ſlužby Božj, modlitby a připrawowánj ſe k ſwátoſti oltářnj, giž angelſkau téměř wraucnoſtj přigjmáwal. Poprosil i rodičů ſwých, aby ſe téhož dne o geho ſtrawu neſtarali, nýbrž mu dopřáli bez překážky wſſelikė ſlužbě Božj moci ſe oddat; i ſtáwalo ſe nezřjdka, že teprwa k wečeru, ničehož po celý den neokuſiw, domů přicházjwal. Dominik, nemage wraucněgſſj žádoſti, leč znáti wůli Páně a gi wykonáwati, přemýſſlel welmi bedliwě o ſwém powolánj. Žiwot oſamotnělý ljbil ſe mu welice, a nábožné obcowánj otců kapucjnů w Offidě wzbudilo i w duſſi geho tauhu, aby do řádu gegich wſtaupil. A wſſak odpor rodičů a bázeň, aby gich nezarmautil, welice mu w tom zdály ſe překážeti. Tu ale Bůh ſám ku pomoci mu přiſpěl. Sám otec, ačkoli ſyna welice milowal, radil mu, aby ſe do některého klášſtera dal.

Dominik zarabowaw ſe, domnjwal ſe, že w radě otcowě rozkaz Božj geſt, a mage nynj úplnau wůli, dal ſe do kláſſtera kapucjnſkého w Korinaldě, kdež i dne 15. února l. 1626. w oděw zákonnj oblečen byl. Od mládi gſa zwykly ctnoſti křeſtanſké konati, zwykl ſi brzy i wſſem powinnoſtem nowého powolánj ſwého, a čas zkuſſebnj čili nowiciat ſtrámil tak ſwatě, že bratřj oſtatnj u podiwenj říkali: „Ge-li počátek giž tak wýborný, gaký aſi bude konec?“

Složiw Bernard dne 15. února 1627. w Kamerině ſlawné ſliby, byl do kláſſtera poſlán we Fermo, w kragi ankonſkém ležjcjho. Zde ſe mu doſtalo ſſtěſtj, že přednoſta kláſſtera a bratr, gehož za ſpolečnjka byl obdržel, mužowé byli w ctnoſtech utwrzenj, a owſſem ſchopni mladého řeholnjka na dráze ku křeſtanſké dokonaloſti i woditi i podporowati, i ſtalo ſe, že an Bernard na ctnoſtech ſwých předſtawených ſe wzdělával, tito zas nemálo geho horaucj horliwoſti ſe diwili. Nynj mu uloženo za powinnoſt, obſtaráwati wěkem ſeſſlé a choré řeholnjky, z nichž gedni ſlabj, wěrné podpory potřebowali, gedni ale chořj aneb i nedužiwj laſkawého a ochotného poſlaužení ſi žádali. Těmto bratřjm propůgčowal ſe Bernard wſſelikau ſlužbau, giž upřjmná láſka k bližnjmu wymyſliti mohla, a při tom býwal wždy takowé tichoſti a mjrnoſti, že ho ani newrlá myſl ſtarců, ani dlauhý neduh chorých, ani gakákoli giná odporná práce z dobré mjry a trpěliwoſti wytrhnauti nemohly.

Z kláſtera fermſkého byl Bernard i do giných kláſterů čas po čaſe poſílán, ale gakož onde, tak podobně i tuto wydáwal wýborný příklad wſelikých ctnoſtj. Když ſſedeſátého roku doſſel, a geho nábožnoſt a rozſſafnoſt wůbec na ſlowo ſe brala, byl do kláſtera offidſkého poſlán, aby almužnu sbjral. Takowé sbjránj geſt práce negen obtjžná, nýbrž i ctnoſtnému žiwotu nebezpečná. Nebo ť bratr, kterýž almužnu sbjrá, muſj denně s lidmi ſwětſkými obcowati a do domů ſwětſkých choditi, a tu ſnadno ſtáti ſe může, že takowý bratr, nenj-li úplně w ctnoſtech utwrzen, lásky k žiwotu kláſternjmu a k tuhému zapjránj ſebe ztratj a čeho ſe po dlauhá léta domáhal, křeſtanſké dokonaloſti, gednjm okaunžikem zmrhá. Maſſemu Bernardowi mělo sbjránj almužny ſſkolau býti, w kteréž ſe ctnoſti geho na tuhau zkauſſku wzaly, giž ale on wýborně přeſtál. Obywatelé offidſſtj, kteřjž geſſtě za mládi geg znali, byli na něho welmi pozorni, brzo wſſak ſe přeſwědčili, že bywalý ſpoluobčan gegich w dokonaloſti křeſtanſké znamenitý proſpěch byl učinil. Chodjwalť wždy s očima ſklopenýma, w gednánj geho we wſſelikém gewila ſe ſkromnoſt, a geho angelſká twárnoſt budila u každého uctiwoſt. Newcházel nikdy do domu žádného, leda když nemocné dobrodince chtěl nawſſtjwiti. Potkal-li kdy gakého žebráka, gak gen koli mohl, propůgčowal ſe mu k ſlužbě. Uctiwoſt k němu neměla téměř mezj, a Offidſſtj uſlyſſawſſe, že bratr Bernard k rozkazu předſtawených do kláſtera askol-

ſtého obebrati ſe má, měli pro něg weliký žal, a neuſtáli také na přednoſty řádu tak dlauho prosbami naléhati, až ſe k nim milowaný bratr opět nawrátil. J sbjral bratr Bernard gako kdy prwé almužnu w okolj offidſkém, což mu owſſem nezřjdka welmi obtjžno býti muſilo, zwlášſt když ceſty ſſpatné byly a zima přituzila. Chodjwal wždy pěſſky, a gežto těla byl autlého a nad to i pod řeholnjm oděwem kagjcjch rauſſku noſil, dá ſe pomyſliti, že mnoho při tom trpěti muſil. Kdykoli po sbjrce umdlen domů přiſſel, řjkáwal: „O rági, rági!“ aneb: „Což nechce hřjſſné toto tělo nic trpěti? chce-li užjwati, nechť i trpj.“ Když Bernard časné podpory hledal: udělowal za to kragině, w njž přebýwal, dobrodinj duſſewnjho způſobem tiſſcerým: těſſil nemocné a choré, a že ſwětlem nadpřirozeným oſwjcen tagnoſti ſrdcj pronikal, přináſſel pokljd w duſſi hřjchem mučenau. Tiſſil též podiwuhodnau obratnoſtj ſwáry a různice w rodinách, a gako angel pokoge rozſjwal wſſude mjr a lásku. Po geho ſmrti řjkáwal lid: „Umřelť giž, co různice tiſſil, co ſrdce mjřil, a pokog a ſwornoſt mezi přjbuzné uwáděl! O by opět přiſſel bratr Bernard!“

Když pozděgi bratr Bernard pro churawoſt pro almužnu choditi wjc nemohl, učinili ho předſtawenj fortnýřem. Tjm doſtalo ſe mu přjležitoſti, že hogněgi než prwé bližnjm dobrodinj prokazowati mohl. Teď přicházeli chudj zástupně k fortně, Bernard ge podporowal; zarmaucenj

mu sdjleli swé strasti a on ge těssil; osířelj wedli si u něho sljžnost, a on se gich ugjmal. Přede wssjm budili geho horliwost lidé u wjře neumělj. Těch zwlásstk ugaw se, wyučowal ge učenj swatému a k swatému přigjmánj s neywětssj bedliwostj ge připrawowal. O geho swatosti tak wssickni byli přeswědčeni, že od něho žádali, aby chorých zázračným způsobem uzdrawowal, což se také i stalo. Gednoho dne přinesla k němu gistá žena swé nebezpečně nemocné djtě a wloživssi ge w náruč geho, žádala, aby ge uzdrawil; ale djtě umřelo w náručj geho. Bolestj přemožená žena dala se do křiku, že bratr Bernard djtě gegj usmrtil; a gelikož on odegjti chtěl, uchytiwssi ho za ssat, řekla: „Nepustjm tě, leč mi djtě živé nawrátjš!“ Bohabogný bratr zaplakal nad bolestj ubohé matky, pak ale wessel do kostela a položiw djtě na oltář swatého Felixa kantalického, ku kterémuž zwlásstnj náboženost mjwal, modlil se podiwuhodnau sprostnostj mysli: „Nynj přissla doba, řka, nynj mi přispěg, milý dobrý Felixe!“ Na to se gesstě několik okamžikú modlil. A hle tu djtě nagednau obživlo, bylo zdrávo a gemně se na matku usmjwalo. Která potěssena a plna radosti nad dobrotau Božj odprosila swatého bratra za křiwdu, giž mu byla učinila.

Snad by dokonalost Bernardowa nebyla wssestranná, by byl nemusil také utrhánj snássseti a snižowánj. Geho starost a snaha, pomáhati potřebám nuzných, nelsbila se některým řeholnj-

kům, a ti žehrali na něho u předstawených, řkauce, že kláſteru přiliſſnau ſtědrotau uſſkozeno bude. Prowincial přiſſed do Offidy, dal ſi bratra Bernarda powolati, a z hruba u přítomnoſti oſtatních řeholníků mu wytýkal, co na něho žalowáno bylo. Ale Bernard pokleknuw pokorně w tichoſti a radoſtně poſlauchal řeč předſtaweného na gewo tim dáwage, gak welice mu každé protiwenſtwj milé a wzácné geſt. Brzo na to okázalo ſe, že Bernard we wſſem, co ſe proti němu namjtalo, newinen geſt, a tjm úcta k němu mnohem wjce geſſtě ſe wzmnožila.

I byltě takto žiw blahoſlawený Bernard příkladem gſa wſſelikých ctnoſtj až do 90. roku. Tu ale l. 1694. napadla ho tuhá nemoc. Znamenage stareček, že ho Pán Bůh wolá, připrawowal ſe na zewrubnj zpowěď z celého žiwota ſwého. Ačkoli ſwůg žiwot w newinnoſti ſtrá-wil, wyznáwal ſe nicméně z pokléſků ſwých s takowau ſkrauſſenoſtj a ljtoſtj, gakoby byl neywětſſj hřiſſnjk; na to přigal welebnau ſwátoſt s plamennau wraucnoſtj. Po těch padl u wytrženj myſli, a přiſſed k ſobě, řekl w ſprooſtnoſti duſſe ſwé ku kwardianowi: „Welebný otče, račte mi dáti ſwé požehnánj, ak wegdu w rág!“ Kwardian ale žádal umjragicjho, aby on ſám gemu i oſtatnjm bratrům požehnal, což Bernard, poſluſſen rozkazu, křjžem, gegž w ruce držel, nad nimi wykonal. To byl ale také geho poſlednj ſkutek, neboť dne 22. ſrpna 1694. duſſi ſwau wypuſtil. Sotwa že ſe rozneſla powěſt, že umřel

Bernard, shlukło se mnożstwj lidj z bljzka i z daleka do Offidy, i muſeli po tři dni geg nechati wyſtaweného, než ho pohřbili. Mnozj zázrakowé, kteřjž na geho orodowánj se byli událi, byli přjčinau ſwatému otci Piowi VI., že ho dne 19. kwětna 1795. za blahoſlaweného prohlásil. Dj pak ſwatý otec w dekretu, kterýž o tom wydal, gak náſleduge: „Bernard ſtrámil dětinſtwj ſwé gakož i nebezpečné dni mládi ſwé w chatrči otce ſwého newinně a ſwatě. Pak ale miloſti Božj puzen, ſnažil se aužegi s Bohem se ſpogiti živobytjm tužſſjm, a za tau přjčinau wſtaupil do klášſtera otců kapucjnů. Od okamženj toho až do ſmrti duſil uſtawičně žádoſti těla, i podařilo se mu, že ge poſty a uſtawičným mrtwenjm přemohl. Chudým a wſſelikým ſaužených prokazował neywětſſj lásku. Ačkoli nadán miloſtmi nadobyčegnými a duchem prorockým ſmeyſſlel o ſobě gen welmi pokorně, a zdálo se, že newj o welikých těch wěcech, kteréž učinil, aniž dbal o ſlávu. Způſobem tjmto doſtaupil tak wyſoký ſtupeň ctnoſti, že ho weſſkero bratrſtwo ano i cizinci drželi za muže ſwatého, radugjcjho se z podjlu nebeſkého. J myſlili gſme, ſwatý úřad ſwůg plnjce, kterýž nám Ježjš Kriſtus neywyššjj paſtýř neſkončeným miloſrdenſtwjm propůgčiti ráčil, že w těchto dnech zlých, kdež hrdé mudrlantſtwj weſſkeren swět bez treſtu w blud uwáděti se zdá, nic nenj přjhodněgſſjho, než když křeſtanům tento přjklad trpěliwoſti křeſtanſké a pokory wyſtawjme, oſlawugjce geg, aby i do dáli leſkem ſwým zářil a na

ſtezku uwedl, kteřjž aż poſud w temnoſtech a w ſtjnu ſmrti chodj.

Rozgjmánj.

Swatý Bernard z Oſſidy znamenage, że ſe mu bljżj hodinka, ſložil generálnj zpowěd z celého żiwota ſwého, aby co możná čiſt před Bożj ſaud mohl ſe doſtawiti. Gmenugeme ale generálnj zpowěd tu, kdeż ſe hřjſſnjk upřjmně a kagicně, zewrubně, że wſſech hřjchůw zpowjdá, gichż ſe byl dopuſtil buď od mladoſti, buď od té doby, co poneyprw neplatnau zpowěd ſložil, aneb z doſtatečných důwodů pochybuge, zdali platně či neplatně ſe zpowjdal. Takowá generálnj zpowěd bywá mnohým lidem potřebná, užitečná geſt ale każdému. Předſtaw gſi, milý křeſtane, że gſi ſwéwolně některý hřjch w zpowědi zamlčew, neplatnau zpowěd ſložil; żeś ſe wyzpowjdal, nemage ani dokonalé ljtoſti, ani oprawdiwého předſewzetj; żeś ſe s nepřátely neſmjřil, pohorſſenj nenaprawil, gak potřebj bylo, zadoſt neučinil; aneb żeś lehkomyſlně zanedbáwal učenj wjry, aneb żeś dokonce nezběhlý w tom, čemuż ſwaté náboženſtwj učj a welj; předſtaw ſi ale teď také, że ſwědomj twé takowými wěcmi obtjżené nagednau ſe probudj, że trpké ti činj wýčitky, że ti půſobj boleſt, że bys rád wſſeho toho, čjms winen, byl proſt, że bys rád s Bohem a s lidmi ſe ſmjřil; nuże! což tě může w takowém ſtawu gſaucjho giného potěſſiti, co může ti żádaný pokog nawrá-

titi, a miloſti Božjch učiniti tě aučaſtna, než wſſeobecná, ſkraussená zpowěd, zahrnugjcj wſſe zewrubně, čehos ſe dowuſtil od mladoſti swé, aneb aſpoň od toho okamženj, odkud nepokog a boleſt twá počátek wzaly. Mimo to chceš-li swůg ſtaw proměniti, aneb začjti žiwot ſprawedliwěgſſj a dokonalegſſj, aneb chceš-li ſe k hodince ſmrti důkladněgi připrawiti a bezpečněgi naſtaupiti ceſtu do žiwota wěčného: nemeſſkey ſložiti onu obecnau zpowěd, giž ſwatý Bernard ſwým příkladem ſchwálil, a o njž ſwatý Frantiſſek ſaleſſký dj: „Obecná zpowěd zgedná nám důkladněgſſj poznánj ſebe, naplnj nás widaucj wſſecky hřjchy swé ſpaſitelným ſlubem; zbawj ducha mnohého nepokoge, a ſwědomj ubělj prawého pokljdu; wzbudj w nás dobré úmyſly; ukáže, gak podiwu hodné geſt ſmilowánj Božjho, genž tak dlauho nás očekáwá; uzpůſobj kněze, že nám přjhodněgſſj napomenutj může dáti, a otewře naſſe ſrdce, že budaucně s wětſſj důwěrau ſe zpowjdáme. Snad ale hrozjš ſe obtjžj, gež s obecnau zpowědj gſau ſpogeny? O nedey ſe, nedey přemoci ďáblu a neodkládey wěcj tak důležitau a ſpaſitelnau, nýbrž wyhledey ſi zpowědnjka maudrého, horliwého, o ſpaſenj duſſj bližnjch pečliwého a geho pomocj zmizegj wſſecky obtjže, pokog pak nawrátj ſe w duſſi twau a s pokogem i miloſt a dokonalegſſj žiwot. Pros gen, pros a modli ſe wraucně a neumdlewage a Bůh ti ſeſſle zagiſté zpowědnjka takowého, gakého ti potřebj.

„I řekl gſem: Wyznám na ſebe nepra-

wosť ſwau Hoſpodinu, a ty odpuſtil gſi bezbožnoſt hřjchu mého" (Žalm 31, 5.).

„Kdo ſe kryge s hřjchy ſwými, nepowede ſe mu ſſtaſtně: ale kdož by ge wyznal a opuſtil, miloſrdenſtwj dogde" (Přjſſl. 28, 13.).

„Pakli wyznáwati budeme hřjchy ſwé, wěrnýť geſt Bůh a ſprawedliwý, aby nám odpuſtil hřjchy naſſe, a očiſtil nás od wſſelikés neprawoſti" (I. Jan 1, 9.).

„Nezpomjney nám neprawoſtj naſſich ſtarých, rychle ať předegdau nás miloſrdenſtwj twá, nebo chudj učiněni gſme přjliš" (Žalm 78, 8.).

Modlitba.

O Bože, kteréž gſi k naſſemu ſpaſenj ſwátoſt pokánj uſtanowiti, a abychom z hřjchů ſwých ſe ſkrauſſeně wyznáwali, přikázati ráčil, rač proſjme w miloſrdenſtwj ſwém miloſtiwě učiniti, abychom, kteřjž gſme ſe w bezbožnoſti ſwé neoſtýchali hřjchů páchati, také ſe neoſtýchali z nich upřjmně ſe wyznáwati a hodné owoce pokánj přinášſeti, a tak ſtali ſe aučaſtni zaſljbenj Kriſtowých, gež učinil těm, kteřjž opuſtiwſſe ceſt ſwých neprawých na pokánj ſe dali. Skrze Kriſta Ježjſſe. Amen.

Dnes ſe také ſwětj: W Řjmě ſwatých mučednjků: Prota a Hyacinta; w Laodicegi utrpeuj ſwatého Diodora, Diomeda a Dydyma; w Legionu w Španělјch ſwatého Wincencia, opata; w Lugdnnu ſwatého Pacienta, biſkupa; we Wercellis ſwatého Emiliana, biſkupa; w Alexandrii ſwaté Theodory, ženy kagicné a m. g. ſw.

12.

Žiwot ſwatého Ğuidona.

Bůh oſoby člowěka nepřigjmá, nýbrž miloſti ſwé uděluge dle ljboſti ſwé gednak tomu, gednak onomu. To též widěti na ſwatém Ğuidonowi. Ğuido ſe narodil aſi w gedenáctém ſtoletj we wſi Anderlecht bljž Bruſelu. Geho rodičowé byli ſtawu ſelſkého a welmi chudj na ſtatky pozemſké, za to ale oplýwali rozmanitými ctnoſtmi a protož i ſynáčka od dětinſtwj kázni a bázni Božj wyučowali. Obzwláſſtě mu často připomjnáwali, co Tobiáš ſynu ſwému byl prawil: Chudý ſice žiwot wedeme, ale doſt gſme bohati, bogjme-li ſe Boha a geſtliže odſtaupjme od wſſelikého hřjchu a budeme-li dobře činiti. Přjklad gegich dodáwal ſlowům wáhy. J ſtal ſe Ğuido giž we wěku pacholetſkém takměř wzorem rozmanitých ctnoſtj; zwláſſtě ale obrážela ſe w žiwotě geho ſlowa ſwatého ewangelium: Blahoſlawenj chudj duchem, nebot gegich geſt králowſtwj nebeſké. Z toho ohledu milowal nizký ſtaw ſwůg, a wſſemožně hleděl ſtáti ſe podobným ſniženeſti Kriſtowě. K wzneſſeným pánům zemſkým býwal wždy uctiw, aniž gim ſſtěſtj gegich záwiděl, ano nezřjdka ſlzy twář mu polily, když ſi wzpomněl, gak mnozj lidé ſrdce k wěcem zemſkým kladauce duſſi ſwau na wěky ztrácegj. Slyſſel-li kdy chudé reptati, napomjnáwal ge wždy k trpěliwoſti, a aby utrpenj ſwého

maudře k prospěchu dussí swých užjwali. Sám také wssecky obtjže a ponižowánj stawu swého negen rád a ochotně snássel, nýbrž i pilen byl horliwě wssech powinnostj k bližnjmu. O skrownau strawu swau sdjlel se též s chudými ano nezřjdka se i postil, aby gich nasytil. Každého dne také několik hodin obětowáwal k náwsstěwě chorých, gimž, gakž mohl, slaužil a opatrowal ge. Tak byl živ swatý Guido za čas swé mladosti.

Ctnost gest neydražssj poklad, kteréhož rodičowé dětem zanechati mohau. To wědělj též rodičowé Guidonowi, a proto i wssemožně k tomu hleděli, aby krásné wlohy synowy se wzdělaly a horliwost pro ctnost w něm se udržela. I modljwali se každodenně, aby ráčil Bůh w něm lásku rozmnožowati a uchowati. Modlitby gegich nebyly oslyssány. Guido prospjwal wěkem i ctnostj a brzo dossel wysokého stupně dokonalosti.

Gednoho dne, an se w kostele marianském we wsi Laken as hodinu od Bruselu modlil, widěl ho farář tamnějssj a nemálo se podiwil skraussenosti a wraucnosti geho. I dal se s njm do řeči, a tázal se, odkud přicházj, gak starý gest, čjm se živj a co podobného wjc. Z odpowědj mladjkowých seznal duchownj zprávce brzo, že w něm wjce maudrosti a zbožnosti se kryge, než na prwý pohled se zdálo. I otázal se ho, zdali by u něho nechtěl zůstati, a obstarávánj kostela na sebe wzjti? S radostj přigal Guido pona-

wrženj farářowo, kteréž tak wýborně k pokornému duchu geho se hodilo. Tenkráte snad ani 14. roku nebyl dosáhl, ale nic méně tak welice byl powolánj swého pilen, tak uctiwý k duchowenstwu, tak náboženský, že ode wssech milowán i chwálen byl. Nic mu neleželo tolik na srdci, gako čistota kostela. Zde uwedl wsse w nejlepssj pořádek; oltáře musely se stkwiti, podlaha musila se wydrhnauti, stěny wyčistiti, wssude a we wssem i we wěci neymenssj bylo widěti, že drží kostel za přjbytek Boha, kteréhož z srdce celého miluge. Bůh newypadl mu nikdy z paměti. Čas, kterýž mu po práci w kostele wybýwal, obětowáwal modlitbám. Nezřjdka strávil na stupnjch oltáře celé noci modle se. Tělo swé mořjwal rozličnými kagicjmi skutky a w poslussnost ge uwáděl. Saudjce po geho skraussenosti domnjwati se mohli, že hřjssnjk gest ten newětssj, an zatjm nic hřjssného do něho se neshledalo, leda některá nedopatřenj, w kteráž člowěk i neysprawedliwěgssj mimo wůli a wědomj klesáwá, kterýchž ale také nikdo leč dusse úplně čistá neznamenáwá. Geho pokora a tichost učinila ho nad mjru wljdným a laskawým a otewřela mu srdce wssech. Tu ale dopustil Bůh, že pokora geho a ponjženost způsobem následugjcjm zkaussjna byla.

Přissel totiž gistý bruselský kupec kdys do kostela lakenského, a ten wida, gak Guido k chudým štědrý gest a gak laskawý ke wssem, dal se s njm do řeči a neyprw mu wytýkal sprostičký

a chatrný oděw, pak budil w něm nedůwěru, řka, že pochybuge, aby almužny i budaucně udělowati mohl; na to mu slibowal, že mu poradj, aby se mu nikdy ničehož na almužny nedostáwalo a konečně po mnohých oklikách radil, aby se na kupectwj oddal, pomoci swé k tomu nabyzege. Neopatrný a gediné dobrau wůlj wedený Guido swolil, netáže se, zdali w tom wůle Božj gest, a tak, an se wssickni diwili, stal se chudý kostelnjk nagednau kupcem. Když naloženo bylo wssecko zbožj na loď, wessel na ni i Guido s ostatnjmi a plawil se po řece Senně. Gelikož ale psáno gest: Polapjm maudré w chytrosti gegich, byl i Guido w chytré swé maudrosti polapen. Loď wrazila na mělčinu a wzdor wssemu namáhánj nebyli s to, aby gi w praud opět přiwedli. Tu teprw wessel Guido do sebe a poznaw, že se prohřessil, an k marnému zisku, byť i na dobrý úmyssl, přilnul, wssjm opowrhnuw s skraussenau a bolestnau dussj nawrátil se k swému kostelu. Pokornau myslj klaněl se tu prozřetedlnosti Božj, kteráž ho byla potrestala, že se swéwolně od powolánj swého byl oblaučil, i uzawřel, že budaucně opatrněgi nad sebau bdjti, swým pak náhledům méně důwěřowati bude, a od té doby, gako by až posud nic dobrého nebyl učinil, tjm horliwěgi tělesnost posty, bděnjm a modlitbami mořil a w poslussnost uwáděl.

Pro tuhost žiwota a pro wssecky ostatnj ctnosti, kteréž do něho se nalézaly, dostalo se swatému Guidowi od lidj wssech stawů a powo-

láni mnoho chwály. To wſſak protiwilo ſe ſkromné a ponjžené duſſi geho, neb ſe bál, aby proto nezpýchal a wyſoce o ſobě nemyſlil. Tomu tedy aby ſe gednak wyhnul, a gednak aby za hřích, gehož ſe byl newědomky a to geſtě w dobrém úmyſlu dopuſtil, zadoſt učinil, chtěl ſe w cizjch zemjch kdes ukrýti. I putowal tedy neyprw do Řjma, pak ale do Jeruſaléma a i na giná ſwatá mjſta. Když ſe na to po čaſe opět do Řjma nawrátil, potkal ſe s Wondulſem, děkanem koſtela anderlechtſkého, kterýž ſe prawě s některými ginými náboženými oſobami na pauk do Jeruſaléma chyſtal. Guido wyzwán od nich, aby ge prowodil, neodpjrage, propůgčil ſe gim za wůdce na poſwátná ta mjſta. Ale když učiniwſſe zadoſt zbožné myſli domů ſe wraceli, roznemohl ſe neyprw Wondulf a po něm i oſtatnj průwodcowé a geden po druhém umřeli. Gediný Guido zůſtal na žiwě a zdráw, a pochowaw gich ſluſſně, domů do Anderlechtu ſe nawrátil a přineſl zprámu duchowenſtwu téhož koſtela o úmrtj děkana gegich Wondulfa a o zázracjch, kteřjž na geho hrobě ſe ſtali. Sedm let byl z domowa. Přiſſedſſiho ugal ſe giſtý duchownj anderlechtſký a wzaw ho do domu ſwého, nechtěl ho wjc od ſebe do Lakenu puſtiti. Rozmanité ſtraſti, kterýchž Guido na ceſtách byl zakuſil, gakož i ginj ſwjzlowé, kteřjž ho potkali, podryli zdrawj i žiwot geho. I bylo mu ſnáſſeti rozličné nemoci a choroby, kterýmž konečně dne 12. září roku, gak ſe podobá, 1012. podlehl. Kanowngci anderlechtſſtj

pohřbili geg na hřbitowě swém, a gežto se tu mnoho zázraků na geho přimluwu stalo, wystawěli tu i kostel, do kterého pak po některém čase pozůstatky swatého slawně přenesli.

Rozgimání.

Aby swatý Guido za pokléšek, gehož se newědomky a to gesstě w dobrém aumyslu dopustil, zadost učinil, kál se přisně po celý wěk swůg posty, bděnim a modlitbami, ano nastaupil i dalekau pauk do Rima a do Jerusaléma, aby na hrobech swatých a na mistech, kterýchž Wykupitel náš žiwotem i smrti byl zaswětil, Boha tim milostiwěgssiho si učinil. I my gsme bohužel hřissnici, a to welmi zhusta těžci a welci hřissnici. A wssak my domýssliwáme se, že wykonawsse uložené pokáni od zpowědnika, úplně Bohu sprawedliwému zadost gsme učinili. Ale tomu neni tak; nebok hřissnik, mnoho-li se chlubil a w rozkossich zbugněl, tolik dostane smutku, a protož slussno gest, aby gaké bylo prowinění, takowý též trest byl. Kdož tedy wědom sobě hřichu gsi, hleď wssemožně zań učiniti zadost a trestey sebe, abys gedenkráte od Boha trestán nebyl; snáze gest sprawedlnosti Boži učiniti zadost, dokad gesstě den gest spaseni a k milosrdenstwi Božimu gest přistupu, snáze gest zde hřichů se zbawiti, než nechati gich na ony doby, kde Bůh ge sauditi bude. Tážeš se, milý křesťane, gakým způsobem za hřichy swé Bohu zadost učinjš? Powim

ti hned. Obrat ſe k Bohu celým ſrdcem ſwým s poſtem a s pláčem i s kwilenjm, neboť urá-žege Boha rozkoſſemi a tělesnoſti, geſt ſluſſno, abys treſtal tělo ſwé a w poſluſſenſtwj ge uwá-děl, a gakož tě tělo rozkoſſné táhlo k hřjchu, tak nechť tě ztreſtané uwede k odpuſſtěnj. Dále ne-opomjgeg modliti ſe; neboť modlitba pokorných a tichých wždy Bohu geſt přjgemná a půſobi, aby nám miloſtiw byl. Budeš-li ſkrauſſeně a neunawenè modliti ſe, i Kriſtus Ježjš ſebe na prawici Božj bude za tebe mluwiti a krew ſwau i umučenj ſwé, gimiž tě wykaupil, Otci ſwému nebeſkému za tebe obětowati. Mimo to hleď wykaupiti ſe z hřjchů ſwých almužnau. Nic Bo-ha tolik nám nenaklonj, gako když nad bližnjm ſe ſmilugjce, láſkau ochotnau potřebám geho při-ſpjwáme. Zawřeš-li ale bližnjmu pramen ſmilo-wánj, a oſlyſſjš-li wolánj geho, může ſe ſtáti, že i ty wolagjcj oſlyſſán budeš. Chceš tedy, křeſtane, učiniti zadoſt za hřjchy ſwé? — Cyhle dobrá wěc geſt modlitba s poſtem a almužnau. Ko-nečně wěz, že neylepſſj a Bohu neymilegſſj zadoſt učinění geſt a tobě neyproſpěſſnějſſj, odpjráš-li hřjchům ſwým a kořenům gegich a obracjš-li ſe k těm ctnoſtem, gimiž ſe wſſecky náružiwoſti zlé, k niměž zwláſſť nakloněn gſi, duſegj a wykořeňugj. Gakož by bylo zpozdilé léčiti nohu, když hlawa bolj, tak by též zpozdilé bylo, odpjrati těm hřj-chům, gichž do ſebe nemáš. Každá nemoc má ſwé proſtředky, též i každý hřjch. Giſtè pokánj nenj, leč kde ſe hřjchu nenáwidj. Budeš-li tak

hřjchů pykati, aby duſſi trpké bylo, co tělu bylo ſladké, kageš ſe práwě, a miloſti Božj ſtaneš ſe aučaſten. — Zdá ſe ti těžké býti, co gſem tuto mluwil? Mluw ale, zdali ſi těžſſjch wěcj neučinil pro ſwět a pro tělesnoſt? Co ſe gim ljbilo, co ďábel ti wnukal, činils ochotně a rád, čehož ale žádá Bůh, radj a proſj pro láſku a pro krew ſwau, abys totiž wždycky a wſſudy mrtwenj Jeſjſſowo na ſwém těle noſil. Myſljš, člowěče, že tomu nenj tak? Nuže poſlyš! Wiď, kdybys měl nějakau naděgi na ziſk aneb na nějakau poctiwoſt aneb na nějaké wyznamenánj, wiď, že bys wſſeho ſe odwážil ano i daleký ch ceſt po zemi i po moři podſtaupil. Kdyby nemoc zaſtihla, wiď, že bys wſſe gmènj raděgi lékařům dal, ano ſnáſſel raděgi oheň a železo, než ſmrt podſtaupil? A kdyby ti někdo ubljžil aneb ukřiwdil, co wſſe neučinil bys pro ſtatek, pro čeſt a pro powěſt ſwau! Ale pro Boha gak nepatrné to wěci gſau, kteréž činjš. O bys pracowal gen maličko, nalezl bys mnohého odpočinutj; abys gen desátý djl pro Boha učinil, cos učinil pro ſwět, byl bys ſpaſen a blažen, neboť gho Kriſtowo geſt ſladké a břjmě geho lehké. Dwſſem ty tomu nechceš wjry přidati: wřipauſſtjm: neboť neokuſil gſi, gak ſladký geſt Pán, a nepečowal gſi o ty wěci, kteréž ſwrchu gſau, gſa totiž přeſycen tjm, což na zemi geſt. A wſſak gaký ziſk máš z toho ze wſſeho, začež nynj ſe ſtydjš, a čehož konec geſt ſmrt? Budeš-li proſt hřjchu, ſtaneš ſe ſluželbnjkem ſprawedlnoſti; a protož gako gſi prwé ſnažně wydáwal audy

ſwé w ſlužbu nečiſtotě a neprawoſti k neprawoſti; tak giž nynj wydáwey audy ſwé w ſlužbu ſprawedlnoſti ku poſwěcenj, a pak poznáš, gak ſladký geſt Pán těm, giž prawého ſrdce gſau.

„Ciňte owoce hodné pokánj“ (Luk. 3, 8.).

„Odwrzte od ſebe wſſecka přeſtaupenj ſwá, gichž gſte ſe dopuſtili, a učiňte ſobě ſrdce nowé a ducha nowého“ (Ezech. 18, 31.).

„Obrakte ſe k Bohu celým ſrdcem ſwým, s poſtem a s pláčem“ (Joel 2, 12.).

„Když by ſe odwrátil bezbožný od bezbožnoſti ſwé, kterauž páchal, a činil by ſaud a ſprawedlnoſt: tenk duſſi ſwau obžiwj“ (Ezech. 18, 27.).

„Nenj zagiſté tomu dobře, kdož uſtawičný geſt we zlém, ani tomu, kdož almužny nedáwá“ (Sir. 12, 3.).

„Kdo trpj na těle, přeſtáwá od hřjchu“ (I. Petr 4, 1.).

Modlitba.

O Boże, kamkoli ſe obrátjm, a co gſem koli konal, widjm, že wſſe geſt marnoſt a trápenj ducha. I chci nynj tebe gediné ſe držeti a naděgi ſwau w tebe ſkládati, a nic mne od tebe neodlaučj, ani žiwot ani ſmrt, ani giný gakýs twor. Ale gak přigdu medle k tobě a gak ſpogim ſe s tebau, nepotáhneš-li mne prowázky láſky ſwé? O táhni mne, táhni, ak běžjm za tebau gako gelen k pramenům wod. Pomoz mi, ak ſrdečně oplakáwám hřjchy, gichž gſem ſe do-

puſtil, pomoz, ať za ně zadoſt učinjm, pomoz, ať wyhladjm z duſſe ſwé každinkau náklonnoſt k hřjchu a tak ſtanu ſe potěſſenj twých čaſných i wěčných aučaſten ſkrze Krifta Pána naſſeho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwaté Rothburgy.

Swatá Rothburga ſe narodila okolo roku 1266. we wſi Rottenburku, přináležegjcj k pauſtwj a k zámku ſtegného gména w Tyrolſku. Gegj rodičowé, lidé ſice ſproſtj a chudj, ale při tom poctiwj a bohabognj, wědauce, že dobré wychowánj geſt nad zlato a drahé kamenj, pěſtowali dceruſſku ſwau co neybedliwěgi, a wedli gi giž od dětinſtwj ke wſſemu dobrému, zwláſſť k bázni Božj a k mrawnoſti, a nad to gi wſſelikým prácem a pilnoſti učili a nawykali. Rothburga gſauc ſrdce dobrého a myſli wtipné, proſpjwala we wſſem dobrém a ſſlechetném k nemalé radoſti ſwých rodičů tak welice, že wſſem děwčatům ſtala ſe wzorem bohabognoſti, pokory, mrawopočeſtnoſti, poſluſſnoſti, wěrnoſti i pilnoſti. Dobrá gegj powěſt donesla ſe též do zámku Rottenburka, což když wrchnoſt uſlyſſela, wzala gi do ſlužby, a odewzdala gj kuchyni. Rothburga byla tenkráte 18 let. I zaſtávala ſlužbu ſwěřenau s takowau bedliwoſtj, rozſſafnoſtj i maudroſtj, že gj konečně weſſkero hoſpodářſtwj ſwěřili.

Milowala staw swůg njzký, byla w něm spokogena a giných starostj neměla, než aby Bohu wěrně slaužila a spasenj wěčného dosáhla. Počjnala každý den s modlitbau, obětowala hned wstáwagjc w dobrém aumyslu Bohu, wsse co gj téhož dne potkati mělo, a co neypokorněgi se modlila o milost, aby se wsseho hřjchu zdržela. Wrchnosti swé poslauchala ochotně, při práci byla trpěliwá, nikdo gi newiděl newrlau, nikdo mrzutau. Měla-li několik okamžiků po chwjli, obracela ge na modlenj aneb na čtenj něgaké dobré knihy. Wyraženj, gakýchž si mládež tolik wážj, gakowá gsau tance a plesy, nikdy nebyla žádostiwá, dobře wědauc, že dussi i tělu na neywýš gsau nebezpečná. Slowem. ona takowý wedla žiwot, že přjkladem wssem čeledjnům býti mohla. Obzwlásstě stkwěla se dobrotiwostj a milosrdenstwjm k chudým a nuzným, gimž, gakž mohla, ku pomoci byla, ano cokoli si wyslaužila, a čeho nepotřebowala, to swědomitě dáwala chudým, ctjc w nich Krista samého. To widauce rytjř Gindřich z Rottenburku a choť geho Ǧutta (tak se wrchnost gegj gmenowala), welice se zaradowali, neboť sami nad mjru dobrotiwi a sstědři byli, a swěřili Nothburze negen starost o chudé, nýbrž i powolili, aby, co od stolu koli zbude, chudým dáwáno bylo. Tjmto způsobem stala se Nothburǧa pomocj hodných pánůw swých skutečnau matkau chudých, kterýmž když chléb lámala tělesný, neopominula také dussi gegich krmiti spasitelným naučenjm. Slowa gegj padala

obyčegně na dobrau půdu, anať ſama ſwědomitě zachowáwala, k čemuž giných napomjnala krá-čegjc zapjránjm ſebe, a wraucným modlenjm a wěrnoſti neoblomnau wždy rychlegi a mohútněgi na ceſtách k dokonaloſti. — O kéž bychom my také powždy byli ſlow pamětliwi pjſma ſwatého, an dj: „Buďte miloſrdnj, gako i Otec wáš miloſrdný geſt!“ (Luk. 6, 36.) Děleyte ſobě pytliky, kteřjž newetſſegj, poklad, kterýž nehyne w nebeſſich, kdežto zloděg ſe nepřibližuge, aniž mol kazj“ (tamtéž 12, 33.). Z ſtatku ſwého dáwey almužnu, a neodwracug twáři ſwé od žádného chudého; nebo takť bude, že i od tebe nebudeť odwrácena twář Páně“ (Tob. 4, 7.).

Giž ſſeſt let ſlaužila pobožná tato ſlužka na zámku rottenburſkém k nemalému požehnánj pánů ſwých, an i gegj bohabognoſt a trpěliwoſt zkauſſina a třjbena byla, neboť „wſſickni, kteřjž chtěgj pobožně žiwi býti, w Kriſtu Jeſuſſi protiwenſtwj trpěti budau,“ dj apoſſtol Páně (II. Tim. 3, 12.). Šlechetný rytjř Gindřich umřel a w krátce na to odebrala ſe za njm do lepſſj wlaſti dobrotiwá geho choť Gutta. Umjragjc, přikazowala welmi pohnutliwě ſynu Gindřichowi a manželce geho Ottilii, aby od chudých ruky ſwé pomocné neodwraceli a bohabognau Rothburgu, genž neydražſſj poklad gegich geſt, w uctiwoſti měli. Slowa umjragjcj matky padla aſpoň u Ottilie na ſkalnatau půdu, ba ani newzeſſla. Patřilať mladá hoſpodyně do řady takowých bohářů, kteřjž neznagj ſlow pjſem ſwatých, kteráž

dj: „Blahoslawenčgi gest dáti, nežli bráti“ (Sk. apoſst. 20, 35.). „Gako na aurok půgčuge Hoſpodinu, kdož se ſmilowáwá nad chudým“ (Přiſl. 19, 17.), anižuwažugj ſmyſl ſlow řkaucjch: „Saud bez miloſrdenſtwj ſtane ſe tomu, kdož nečinj miloſrdenſtwj“ (Jak. 2, 13.). Gesſtě za živobytj ſwých tchánů mrzutě neſla, že ſe chudým tolik dobrodinj prokazuge, protož také, když ſe aumrtjm ſwé tchýně plnomocnau panj na panſtwj ſtala, přjſně přikázala bohabogné Rothburze, aby pozůſtatky od tabule panſké nedáwala wjce chudým, nýbrž praſatům!

Gak za těžko ſſlechetné a dobrotiwé Rothburze tento rozkaz přicházel, ſnadno ſi pomyſlj, kdož gako ona w chudém widj ſwého Spaſitele, a horaucj k němu láſkau plage. Proti rozkazu ſwé welitelky gednati nechtjc, a giné rady ſobě newědauc, utrhowala ſwým úſtům, a co tak uſpořila, rozdáwala chudým. A wſſak lakomá a neužilá Ottilia ani toho konečně trpěti nechtěla, pod zámjnkau, že ſwau almužnau powálečů a wſſeligakých pobudá do hradu láká, a že gimi welké neſſtěſtj, oheň, laupež ba i wražda ſtáti ſe může, a protož mluwila i manželu ſwému, že prý Rothburga wjce těm tulákům rozdáwá, než dowoljno, a že třeba gi puſtiti. Gindřich, genž ctil wůli umjragjcj matky ſwé, chtěl ſe neyprwé oſobně přeſwědčiti, zdali prawda, co manželka mu powjdala. I čjhal gedenkráte na Rothburgu, a wida, že džbánek neſe a cos w záſtěře ukrytého, wyſſed gj w auſtrety, otázal ſe zpurně, co neſe.

Bohabogná ſlužka nic zlého neobmýſſlegjc, otewřela záſtěru, a ay rytjř newiděl nic než třjſky, okuſil ze džbánu a — chutnal — lauch. Tjm rozhněwán, běžel bez odkladu domů, co ho potkalo, žaluge. Manželka geho Ottilia wykládala to w ſtránku neyhorſſj, že prý to od nj ſchwálně ku poſměchu geho naſtraženo, a protož uzawřeno, že Nothburgu z ſlužby puſtj.

Když Nothburga chudých naſytiwſſi, domů ſe wrátila, doſtala ſlowy hanebnými i hned wýpowěď. Nechtjc dlauhým poptáwánjm po přjčině hněw ſwé welitelky drážditi, ſſla do ſwé komůrky, a wázala do uzlíčku ſwau magetnoſt. An ſe tjm objrá, uſlyſſj, že ſe Ottilie nebezpečně rozſtonala. Tu hned běžj, ſtará ſe o ni láſkau dětinnau, a widauc, že nebezpečj roſte, napomjná co neylaſkawěgi, by o ſwé duſſe ſpaſenj ſe ſtarala, modlj ſe za ni k Tomu, genž nechce ſmrti hřjſſnjka, nýbrž aby ſe obrátil a žiw byl. A hle, paprſſlek miloſti padl do ſrdce poſud zatwrzelého, Ottilie přigala s patrnau kagicnoſtj ſwátoſti — a wypuſtila duſſi w náručj bohabogné a wěrné ſlužky. To wida manžel gegj, dal za ni netoliko mſſe ſwaté ſlaužiti, nýbrž učinil i nadánj w kláſſteře u ſwatého Giřj, dle kteréhož wýročně dráhně peněz chudým rozdáwáno býti mělo. — „Swaté a ſpaſitelné geſt myſſlenj, za mrtwé ſe modliti, aby od hřjchů byli ſproſſtěni“ (II. Mak. 12, 46.). O by ſe od Nothburgy każdý čeledjn učil, gak by ſe k rozhněwaným pánům chowati měl! Snáſſeg radègi křiwdu, než byſ křiwdu

činil, raděgi se modli, aby ge Bůh spasil, než abys ge prokljnal. „Nedey se přemoci zlému, ale přemáhey w dobrém zlé," pjsse swatý apoſstol Pawel (Řim. 12, 21.).

Po smrti Ottilie opustila Nothburga rytjřský zámek a dala se do služby k gednomu sedláku, kterýž as hodinu od Rottenburku swé hospodářstwj měl pod tau ale wýmjnkau, aby po klekánj k žádné práci wjc nucena nebyla. Statek geho ležel mezi horami a skalinami i lesy a nazýwal se Eben. Nedaleko byla kaplička swatému Rupertowi zaswěcená. W této kapličce modljwala se Nothburga welmi často, zwlášť ale w swatwečery, a oživowala tam swau lásku k Bohu a k bližnjmu swatým rozgjmánjm. — Čjm pak se bawjwá obyčegně čeládka za nassich dnů w swatwečery? Miluge též ona samotu, modlitbu a rozgjmánj? Ach, angelé gegich strážnj pláčj, widauce, an wětssj část čeledjnů s hltawau dychtiwostj gen po kratochwiljch a prostopášsných rozkossech se shánj. O by uwážili, gak bjdnj učinj se čeledjnowé lehcj a prostopášsnj teď časně a pak i wěčně. „Nemylte se, Bůh nebývá posmjwán. Nebo cokoli rozsjwal by člowěk, tot bude i žjti. Nebo kdož rozsjwá w těle swém, z těla i žjti bude porussenj" (Gall. 6, 7. 8.).

Ostatně byla Nothburga w Ebenu tak živa, gako na hradě rottenburkském, mysl obrácenau magjc k Bohu a bližnjmu, tak že na ni netoliko hospodář, nýbrž wesskeren lid wůkolnj wýborný příklad měli neljčené bázně Božj, plamenné náboženosti, ochotné

posluſſnosti i uſtawičné pracowitosti. A gako druhdy tak též i nynj, komu mohla, poſkytowala pomoci, a to pomoci netoliko tělesné, nýbrž i když toho potřebj bylo, pomoci duſſewnj, dobrau radau, laſkawým napomjnánjm i přjwětiwau útěchau. S nj weſſel w údolj klid, weſelosť a požehnánj Božj.

Na hradě Rottenburce potwrdilo se, že „učinj Hospodin pomstu chudých“ a že dřjwe pozděgi požehnánj ustupuge od domu, kdež se twrdosť k chudým a k čeládce i nelidskosť uhnjzdila. Gindřich přiſſel mnohými nehodami poznenáhla o swé weſſkero gměnj a hradowé geho byli we válce pobořeni a t. d. J wegda do sebe, počal přemýſſleti o přjčině tolikerých nehod a neſſtěstj. A tu mu napadlo, že Bůh ho trese pro křiwdu, gjž byl bohabogné Rothburze učinil. J nerozmýſſlege se mnoho, ſſel do Ebenu, prosil swaté panny za odpuſſtěnj wſſeho, čim gi koli byl ukřiwdil, a aby opět do hradu s njm ſſla, co neypokornègi žádal slibuge, že gi za sestru bude mjti a powolj, aby dle možnosti chudé podporowala. Při tom gj též sdělil, že Marğaretu z Hohenekku co neydřjw za manželku pogme. Rothburğa nechtěla ničehož učiniti bez wědomj a bez wůle hospodáře swého, a teprw, když tento byl na neustálé doléhánj Gindřichowo swolil, odstěhowala se Rothburğa na hrad, tau myſſlénkau se těſſic, že snáze bude moci slzy wdow a sirotků tiſſiti a potřebným hognègi a ſſtědřegi podporau býti. A s Rothburğau nawrátilo se opět požehnánj

Božj w hrad rottenburſký a w několika letech ſtal ſe Gindřich bohatſſim a wáženěgſſim u wſſeho rytjřſtwa, než kdy před tim. Geho druhá choť Margareta byla panj dobrotiwá a laſkawá, ba prawá matka chudých. Bůh požehnal gi několika djtkami, o gegichž dobré wychowánj a zwedenj i Nothburga wſſemožnau ſtaroſt měla.

Geſſtě 19 let ztrámila bohabogná Nothburga na hradě rottenburſkém wůbec a od každého milowána a ctěna, an gi Hoſpodin nemocj nawſſtjwil, aby i tu ſe ukázala příkladem trpěliwoſti a oddanoſti u wůli Božj. Bylať teprw 47 let, když ſe těžce roznemohla. Saudila i hned, že přicházj doba ſe ſwětem ſe rozlaučiti. Wſſickni wůkol nj rmautili ſe, gen ona byla pokogna a weſela; neboť dáwná žádoſt: doſtati ſe k choti ſwému Kriſtu Ježjſſi, měla ſe wyplniti. A proč by ſe rmautila, gežto ſe po celý wěk ſwůg na poſlednj hodinku připrawowala. J pila s radoſtj čiſſi boleſtnau, giž Pán Bůh gj podáwal. Wſſickni nad mjru ſe wzdělali na wýborném chowánj gegjm. Swátoſti přigala s nadobyčegnau ſtrauſſenoſtj a wraucnoſti, napomenula každého, kdokoli gi nawſſtjwil, co neylaſkawěgi a neyſrdečněgi k dobrému, zwláſſť ale djtkám ſwých pánů wýborná dala naučenj a — umřela dne 14. září roku 1313. ſmrtj ſprawedliwých. Rytjř Gindřich tázal ſe gj, kde chce pochowána býti? Načež ona odpowěděla: Na tom mjſtě, kam tělo mé dwa wolowé ſobě zcela zanechánj dowczau.

Dle žádoſti gegj naložili tedy mrtwolu na

wůz, otewřeli bránu hradnj a puſtili howádka zapřažená. A hle ta přeſſla bez wůdce řeku Innu a zaſtawila ſe teprw w kapličce ſwatého Ruperta, w kteréž ſwětice tak čaſto a tak wraceně ſe byla modljwala. Tam byla tedy také pochowána. Na gegj orodowánj ſtali ſe tu rozmanitj diwowé, načež i kaplička w proſtranný koſtel ſe přeſtawila. Swatá Nothburga geſt patronkau biſkupſtwj brixenſkého.

Swětice tato wyobrazuge ſe obyčegně, an frp w ruce má. Přjčina k tomu udáwá ſe náſledugjcj: Když ſe w Ebenu dala u ſedláka do ſlužby, wymjnila ſi, gakž řečeno, aby wečer po klekánj nebyla k žádné práci potahowána, aby toho čaſu wýhradně Bohu ſlaužiti a na budaucj ſwátek připrawiti ſe mohla. Gednoho wečera ale w ſobotu nacházela ſe Nothburga s oſtatnjmi čeledjny na poli, kteréž giž téměř celé až na něco málo požato bylo. Tu zawzněl zwonek klekánj. Sotwa geg uſlyſſela Nothburga, přeſtala okamžitě žjti, chtjc ſe dle obyčege domů k ſwětěgſſj práci odebrati. Sedlák ale chtě téhož geſſtě dne pole mjti požaté, bránil tomu, nedawa ſe prosbami gegjmi oblomiti. Tu zwedſſi ſe Nothburga, řekla w ſwaté horliwoſti k hoſpodáři: Pán budiž ſaudcem mezi mnau a tebau. Hle tuto frp ſwůg w powětřj puſtjm; zůſtane-li wiſeti, budiž znamenjm, že Swrchowaný mluwj za mne, ſpadne-li ale, geſt prawda na ſtraně twé. Na to wyzdwihſſi do powětřj frp, puſtila geg, a ay on wiſel gako na hřebjku zawěſſen,

na znamenj, že čas k ſwatwečeru. Nikdo ſe nynj neopowážil ani gediného kláſku uřjznauti. Tu wzawſſi Nothburga ſrp, odeſſla gak obyčegně do kaple ſwatého Ruperta.

Rozgjmánj.

Chce-li čeledjn wěděti, co býti může a co býti má, uwrz zrak na žiwot ſwaté Nothburgy; a z toho ſe dowjš, co bys činiti měl. Buď tedy s ſtawem ſwým ſpokogen, gežto ti od Boha geſt uſauzen a též zagiſté k twému blahu bude proſpěſſen, budeš-li po zalibenj Božjm taužiti; ſwé wrchnoſti a hoſpodářům ſluſſnau prokazug uctiwoſt a láſku a wěrnoſt i mlčenliwoſt; k gegich dobrému pracug, wſſeho zlého gich wyſtřjhey, a aby pokog domácj ſe zachowal, wſſemožně ſe přičiňug; dále muſjš trpěliwě ſnáſſeti křiwdy nezaſlaužené a protiwenſtwj a nelaſkawé nakládánj odhodlaně pro Boha trpěti; muſjš bázeň Božj, čiſtotu, mrawopočeſtnoſt, ſkromnoſt a pilnoſt držeti za neywětſſj ozdobu ſwau; a pro ſlužbu lidſkau neſmjš zapomjnati na ſlužbu Božj a na duſſe ſwé ſpaſenj. K utiſſtěným a potřebným buď dle možnoſti dobrotiw; za wrchnoſt ſwau ſe modli a neopauſſtěg gj w čas nemoci a w nehodách; zlého towaryšſtwa ſe warug, utjkey wſſj přjležitoſti k zlému i wſſech ſwůdců, a užjwey prázdných hodin k náboženoſti; důwěřug ſe w wlaſtnjm utrpenj w Boha; ſlowem obcug wždy před wſſewidaucjm okem Boha. Blaze tomu,

kdož takto žiw gsa, zagistě dočká se i sstastného skonánj. Než nahlédneme-li w žiwot čeledjnůw, bohužel shledáme, že téměř wsse ginak se děge. Oni se zhusta wice bogj swých wrchnostj a swých spolučeledjnů, a gim aby se zaljbili, urážegj Boha a napomáhagj k zlému. Neposlauchámagj též wrchnostj i we wěcech dowolených, tupjwagj a pomlauwagj ge, wzdorugj gim, gsau k nim urputnj, twrdossignj, odmlauwagj gim a reptagj proti nim. W prácech gsau linj a nedbalj; čas marj zahálkau, pracugj gen na oko a ljcoměrně. W powinnostech swých negsau swědomitj ano newěrnj, sstidj swých hospodářů, kde a gak mohau; okrádagj ge buď we sklepjch, sspižjrnách, w kuchyni aneb i na penězjch, na sspýchařjch, na poljch, w stodolách a zahradách; ginj zas pomáhagj swým spolučeledjnům k zlému, nebránj gim, tagj gegich zlé skutky, a co při tom neyhorssj, že mnozj z toho si ani swědomj nedělagj, a že nemyslj ani na polepssenj se, ani na náhradu toho, w čemž se pronewěřili. Mnozj z čeledjnů wymlauwagj swé zpronewěřowánj owssem rozličnými způsoby, a wssak takowé wýmluwy neplatj u Boha, gako wýmluwy giných zlodějů neplatj, ať nic nedjm, že newěrného čeledjna wssickni lidé nenáwidj, a že takowému člowěku těžko bywá do nowé služby se dostati, byl-li pro newěrnost propuštěn a wyhnán. Protož kdyby některý z čeledjnů wěděl se winna w gedné aneb w druhé wěci, pykey toho, a wegda k maudrému zpowědnjku, poraď se, co ti činiti gest, abys zlé mohl

naprawiti, uraženým pak zadost učiniti a spasenj swé abys swéwolně nepromrhal.

„Služebnjci buďte poslussni pánů tělesných s báznj a s třesenjm w sprostnosti srdce swého gako Krista: ne na oko slaužjce, gako lidem se ljbjce, ale gako služebnjci Kristowi, kteřjž činj wůli Božj z srdce a s dobrau wůlj slaužj gakožto Pánu a ne lidem: wědauce, že což by koli geden každý učinil dobrého, to wezme ode Pána, buďto služebnjk buďto swobodný“ (Efes. 6, 5. 8.).

„Služebnjci poslussni buďte we wssem pánů swých tělesných, ne na oko toliko slaužjce, gako lidem se ljbjce, ale w sprostnosti srdce, bogjce se Boha. Cožkoli činjte, od srdce čiňte gako Pánu a ne lidem: wědauce, že ode Pána wezmete odplatu wěčného dědictwj. Pánu Kristu služte! Nebo kdož by křiwdu činil, wezme to, což neprawě učinil; a nenjk přigjmánj osob u Boha“ (Kolos. 3, 22—25.).

„Služebnjky uč, ať gsau poddáni pánům swým, we wssem gim se ljbjce, neodmlauwagjce, neokráoagjce, ale we wssem wěrnosti prawé dokazugjce; aby učenj Spasitele nasseho Boha ozdobowali we wssech wěcech“ (Tit. 2, 9. 10.).

„Služebnjci poddáni buďte we wssj bázni pánům netoliko dobrým a mjrným, ale také rozpustilým; neboť tak gest milost, gestliže kdo pro swědomj Božj snássj zármutky trpě nesprawedliwě“ (I. Petr 2, 18. 19.).

„Služebnjče dobrý a wěrný, že gsi nad má-

lem byl wěrný, nad mnohem tebe uſtanowjm: wegdiž w radoſt Páná ſwého“ (Mat. 25, 21.).

Modlitba.

Propůgč, ó Pane, wſſem ſlužebnjkům miloſt ſwau, aby z lásky k tobě ſwé powinnoſti konali, we ſwé wrchnoſti tebe ctili, a ſpokogeni gſauce s ſtawem ſwým w ſproſtotě a newinnoſti ſrdce wždy před tebau obcowali ſkrze Kriſta Ježiſſe. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Alexandrii ſwatých mučednjků Hieronida, Leoncia, Serapiona; w Bithynii ſwatého Autonoma, biſkupa mučednjka; w Meru ſwatých mučednjků: Macedonia, Theodula a Taciana; w Ikonium w Lykaonii ſwatého Kuronota, biſkupa; w Pawii ſwatého Juwencia; w Lugdunč ſwatého Sacerdota; w Werone ſwatého Silwjna, biſkupa a m. g. ſw.

10.

Žiwot ſwatého Tobiáſſe.

Gakž známo, udělal Jeroboam král národu iſraelſkému dwě zlatá telata a poſtawil gedno w Béthel a druhé w Dan, a přikázal lidu, aby telatům těmto ſe klaněli a za bohy ge měli. Neywětſſj čáſtka ſynů iſraelſkých příkladem bezbožných králůw ſwedena, klaněla ſe modlám a páchala neprawoſti. Nic méně byli přede mnozj w ſtředu zlého a přewráceného národu toho, genž

prawau wjru zachowali a telatům ſe neklanĕli. Mezi nimi obzwláſſtě wyniká Tobiáš.

Tobiáš pocházel z Kades Neftali. On byl giž od mladoſti ſwé welmi náboženſký a ſſlechetný. Když wſſickni chodili k telatům zlatým, kteréž byl poſtawil Jeroboam, on ſám chodjwal do Jeruſaléma do chrámu Páně, klanĕl ſe tam Bohu a wſſecky prwotiny a deſátky wĕrně obĕtowal. Geho manželka ſlaula Anna, s ktereužto obdržew ſyna, nazwal geg dle gména ſwého též Tobiáſſem, a od dĕtinſtwj učil geg báti ſe Boha a zdržowati ſe od wſſelikého hřjchu. Za dnu Salmanaſara, krále aſſyrſkého, okolo roku 722. před Kriſtem Pánem, gſa gat, přiſſel s manželkau i se ſynem ſwým do měſta Niniwe. Wſſak ani w zagetj ceſtu prawdy neopuſtil, taf že ſe o wſſecko, což měl, s ſpoluzagatými bratry ſwými sdĕlowal. A že pamatowal na Pána Boha z celého ſrdce ſwého, naklonil Hoſpodin k němu miloſtj Salmanaſara krále, kterýž mu dal ſwobodu, aby ſſel, kamž by koli chtĕl, a činil, což by ſe mu ljbilo. Tobiáš tedy chodil ke wſſem, ktĕrjž w zagetj byli, tĕſſil ge, utwrzowal u wjre w prawého Boha a k přjſnému zachowáwánj Božjch přikázanj gich powzbuzowal, ano i penjze gim půgčowal, aby ſi we ſwých remeſljch a zaměſtnánjch pomoci mohli.

Po ſmrti krále Salmanaſara doſedl na trůn ſyn geho Senacherib a ten Židům nepřál a nenáwidĕl gich welice, a mnohé z nich dal pobiti a mrtwá gegich tĕla pochowáwati zakázal. To-

biáš ale, genž měl za Salmanasara wolnoſt, choditi, kam by koli chtěl a činiti, co by ſe mu lſ=bilo, chodil i nynj za Senacheriba na każdý den k přátelům ſwým Židům a těſſil ge, a udělowal gednomu każdému, pokudž mohl, z ſtatku ſwého; lačné krmil, a nahým dáwal oděw, a mrtwé i za=bité pochowáwal. Což když králi oznámeno bylo, rozkázal ho zabiti, a pobral mu weſſkeren ſtatek. Tobiáš s ſynem ſwým a s manželkau utikage, ſkryl ſe. Když pak po čtyřidceti a pěti dnech Senacherib od ſwých ſynů zabit byl, odebral ſe Tobiáš opět do domu ſwého, a weſſkeren ſta=tek geho geſt mu nawrácen. Stalo ſe pak, že gednoho dne přiſſel Tobiáš domů od pochowá=wánj celý unawený, wrhl ſebau podlé ſtěny a uſnul. A když ſpal, wpadl mu trus z hnizda wlaſſtowčjho na oči a on oſlepl. K ſlepotě při=dala ſe konečně i chudoba, tak že chod geho za mzdu u giných lidj pracowati byla nucena. Toto pak ſaužení dopuſtil na něho Bůh proto, aby potomkům byl příkladem trpělimoſti, gako ſwatý Job. Neb poněwadž giž od dětinſtwj ſwého wždy ſe Boha bál a přikázanj geho oſtřjhal, ne=reptal ani nynj proti Bohu, ale nepohnutelný w bázni Božj ſetrwal, djky mu wzdáwage po wſſecky dny żiwota ſwého. Nebo gako Jobowi poſmjwali ſe přátelé geho, tak ſe poſmjwali i To=biáſſowi přjbuznj geho, řjkagice: „Kde geſt na=děge twá, pro kterauž gſi almużny dáwal a mrtwé pochowáwal?“ Ale Tobiáš domlauwal gim, řka: „Nemluwteż tak; nebo ſynowé ſwatých gſme, a

očekáwáme onoho žiwota, kterýž Bůh dá těm, genž wjru swau nikdy neměnj." Než i Anna, manželka geho, posmjwala se mu. Nebo když gedenkráte za mzdu žiwého kozelce domů přinesla, a Tobiáš gj proto domlauwal, řka: „Hleďtež, ať nenj kradený, nawraťtež geg pánům geho, neboť neslussj nám ani gjsti, ani dotýkati se něčehož kradeného," rozhněwawssi se odpowěděla: „Zgewněť gest naděge twá zmařena, a almužny twé nynj se ukázaly." Což když Tobiáš slyssel, plakal a modlil se Bohu, řka: „Sprawedliwý gsi, Pane, a wssecky cesty twé gsau milosrdenstwj, prawda a sprawedlnost. A nynj Pane, rozpomeň se na mne a netrestey mne pro hřjchy moge, ale učiň se mnau podlé wůle swé, ať gest w pokogi wzat duch můg; nebo užitečněgi gest mi umřjti, nežli žiwu býti."

Když se Tobiáš nadál, že gest wyslyssena modlitba geho a že umře, powolal k sobě syna swého a přikázal mu, aby do Rağes, do města medského, pro penjze ssel, kterýchž gakémusi chudému Jsraelitowi gménem Ğabel půgčil, proto že nynj sám zchudl. Než wssak swého rozmilého syna propustil, dal mu welmi krásná naučenj, řka: „Slyš, synu můg, slowa má a ge w srdci swém gako základ založ. Když wezme Bůh dussi mau, pochowey tělo mé, a w uctiwosti měg matku swau po wssecky dny žiwota gegjho; nebo pomněti máš, gaké a gak weliké nebezpečenstwj trpěla pro tebe. A když ona doplnj čas žiwota swého, pochowey gi podlé mne. Po wssecky dny

žiwota ſwého w paměti měg Boha, a warug ſe, abys nikdy neſwolil hřjchu — a nepřeſtaupil přikázanj Pána Boha naſſeho. — Z ſtatku ſwého dáwey almužnu a neodwracug twáře ſwé od žádného chudého; nebo tak ſe ſtane, že i od tebe nebudeť odwrácena twář Páně. Kterak budeš moci, tak buď miloſrdný. Budeš-li mjti mnoho, dáwey mnoho; geſtliže málo mjti budeš, také z mála rád udělug: odplatu zagiſtě dobrau tjm ſobě ſkládáš ke dni potřeby. Chléb ſwůg s lačnými a chudými gez, a z oděwů ſwých nahé přikrýwey. — Wyſtřjhey ſe pilně wſſelikého ſmilſtwa. — Nýſſe nikdy nedopauſſtěg, aby panowala w twém ſmyſlu aneb ſlowu; nebť w nj počátek wzalo wſſelikě zahynutj. — Kdož by koli tobě něco dělal, hned zaplať gemu mzdu, a mzda dělnjka twého nikoli ať nezůſtáwá u tebe. — Čehož nechceš, aby tobě ginj činili, hleď, abys i ty nikdy ginému nečinil. — Rady wždycky u maudrého hledey. Nebog ſe, ſynu můg; chudý ſice žiwot wedeme, ale mnoho dobrého mjti budeme, geſtli že ſe Boha báti, wſſelikého hřjchu warowati a dobře činiti budeme.“ — A mladý Tobiáš odpowěděl otci ſwému: „Wſſecko, co gſi mi přikázal, učinjm otče!“

Že mladý Tobiáš ceſty do medſké země newěděl, nabjdl ſe mu gakýſi mládenec, že s njm půgde, i ugiſſkowal geg, že toho muže, kterémuž ſtarý Tobiáš peněz zapůgčil, dobře zná, i že geſt ceſty dobře powědom. Sljbil také ſtaroſtli-

wým geho rodičům, že gim ſyna opět zdrawého přiwede. Tento mládenec byl angel Božj.

Cestugjce přiſſli k řece, w kteréž Tobiáš nohy ſwé myl. Tu připlaula k němu welikà ryba, a angel mu dj: „Wytáhni gi na ſucho a wykuchey gi a ſchowey ſi gegj ſrdce, žlúč a gátra: gſauk proſpěſſné k lékařſtwj.“

Gednau přiſſli k Iſraelitowi, genž ſlaul Raguel, a z téhož pokolenj byl, z kteréhož Tobiáš. Raguel měl gedinkau dceru, giž ſi Tobiáš za manželku wyžádal. Angel ſſel do Medſka pro penjze, a Tobiáš zůſtal zatjm u Raguele. A když ſe angel z Medſka nawrátil, wydali ſe na ceſtu k domowu, kdež gich ſtařj rodičowé tauzebně očekáwali. I manželka Tobiáſſowa a mnoho ſluzebnjkú a ſluzebnic ſſlo s nimi. Angel a Tobiáš chwátali napřed, aby gen brzy u předobrých rodičů byli.

Když přicházeli domů, wyſſel Tobiás ſynu ſwému wſtřjc a poljbil ho s manželkau ſwau; i počali oba radoſtj plakati. A když djky wzdali, poſadili ſe. Tu wzal Tobiáš, gakž mu angel přikázal, žluč rybj a pomazal oči otce ſwého. I počalo bělmo s očj geho gjti, a hned zraku zaſe nabyl; i welebili Boha. Potom powolaw k ſobě Tobiáš ſyna ſwého řekl: „Co máme dáti muži tomuto ſwatému, kterýž byl s tebau?“ A ſyn odpowěděl: „Proſjm tě, otče můg, abys ho žádal, zdali by ſnad chtěl wzjti polowici wſſech wěcj, kteréž přineſſeny gſau?“ Angel gim ale

řekl: „Dobrořečte a děkugte Pánu Bohu nebeſkému, nebť geſt učinil s wámi miloſrdenſtwj ſwé.“ A obrátiw řeč k ſtarſſjmu Tobiáſſowi, prawil: „Když gſi ſe modljwal s pláčem a pochowáwal mrtwé, gák gſem obětowal modlitby twé Pánu. A že gſi byl přjgemný Bohu, potřebj bylo, aby pokuſſenj zkuſilo tebe. A nynj poſlal mne Pán, abych tebe a Sáru, manželku ſyna twého, uzdrawil; neb gá gſem angel Rafael, geden ze ſedmi, kteřjž ſtogjme před Pánem.“ Když to uſlyſſeli, ulekli ſe a padli na twáře ſwé. Ale angel řekl gim: „Pokog wám, nebogte ſe! ale dobrořečte Bohu a wyprawugte wſſecky diwné ſkutky geho.“ To když powěděl, zmizel před očima gegich. Oni ale rozproſtřeni gſauce za tři hodiny na twář, dobrořečili Bohu. „Weliký gſi ty Pane na wěky, prawil Tobiáš ſtarſſj, a po wſſecky wěky králowſtwj twé. Ty ſſwihášs a uzdrawugeš: uwodjš do hrobu a zaſe wywodjš, a nenjk, kdo by uteci mohl před rukau twau... Protož obrakte ſe hřjſſnjci, a čiňte ſprawedlnoſt před Bohem, wěřjce, že učinj s wámi miloſrdenſtwj ſwé. Zlořečeni budau, kteřjž by pohrzeli tebau Hoſpodine, ale blahoſlaweni wſſickni, kteřjž milugj tebe, a kteřjž radugj ſe z pokoge twého.“ Tak a podobně dobrořečil Tobiáš Hoſpodinu, a wyprawowal wſſelikć ſkutky geho, a byl pak žiw geſſtě čtyřidcet a dwě léta w radoſti a w bázni Božj. I umřel mage ſto a dwě léta wěku ſwého. Weſſkeren pak rod geho ſetrwal w obcowánj ſwatém, tak že přjgemný byl Bohu i lidem.

Rozgjmánj.

Swatý Tobiáš netrpěl, aby w domě geho bylo něco kradeného aneb nespravedliwě nabytého a tjm nám dal wýborný příklad, žeť i my poctiwi, rozsſafni a ſprawedliwi we wſſem ſmýſſlenj ſwém a gednánj býti máme. Potřebu téže ctnoſti nahljžegj téměř wſſickni lidé, ale bohužel wſſickni gj pilni negſau. O hrubých a zgewných přeſtupitelich ſprawedlnoſti — o zlodějich k. př. a o ukrýwačich kradených wěcj, o nichž ſwatý apoſſtol pjſſe, řka: že zlodějowé králowſtwj Božj mjti nebudau, o zlodějich tedy a ukrýwačich tuto mluwiti nebudu, nýbrž o těch, kteřjž ſwau neſprawedlnoſt zhuſta ani za hřjch nepowažugj aneb dokonce gi omlauwagj. Sem patřj k. př. čeledjnowé a giný ſlužebný lid, kteřjž pánů ſwých podtagj okrádagj a ſſidj, řjkagjce: wždyť magj doſt bohatſtwj, té maličkoſti nepozuagj; aneb: Mogi páni gſau ſkaupj, ſlužba geſt malá, ſtrawa ſſpatná, prácc uſtawičná, a k tomu to hrubé nakládánj! To bych muſel blázen býti, abych ſi nepřál, a abych, moha to učiniti, ſwé náhrady nehleděl, činjť to též ginj čeledjnowé, proč bych gá měl právě dělati wýmjnku. Sem patřj též řemeſlnjci a kupci, kteřjž zbožj ſwé buď přeceňugj, buď přechwalugj, chyby a wady geho ukrýwagj a omlauwagj, na malau mjru a na lehkau wáhu prodáwagj, na welkau a těžkau kupugj, zbožj poruſſugj, ſwěřených k djlu wěcj umenſſugj a přeměňugj a Bůh wj, co giného wjce

činj, řjkagjce: Tak tomu chce řemeſlo a pořádek, muſjm hleděti ſwého ziſku, kam bych ſic přiſſel; i mne ſſidj ginj lidé, a kdo kupuge, ak otewře očj a čemu nerozumj, do toho ak ſe nemjchá; kdybych ſwého djla nechwálil, kdož pak by ge kaupil, a kdybych zpráwněgi pracowal, brzo budu zahálety a nauzi třjti. Sem patřj též ten druh lidj, kteřjž neypotřebněgſſjch wěcj k žiwobytj skupugj a pak ge za krwawý penjz ubohému lidu prodáwagj, lidé, genž neczitj bjtu člowěka, nebok magj ſrdce kowowé; neſlyſſj wolánj a nářku nuzného, nebok ucho zwukem kowu gim zalehlo, newidj ſlzy a krew a pot ſſužowaných, nebok leſk zlata zaſlepil gim oči. Že i ti a ginj gim podobnj lidé bez wýmluw a omluw negſau, kdož by pochybował; mák každá neſſlechetnoſt ſwůg pláſſtjček a ſwau zástěrku, gimiž ſe ukrýwá a zdobj: proč by gi lichwa neměla? Než přemýſſlegte ſami, drazj bratřj a ſeſtry, co lidem, o nichž tuto gſme ſe byli zmjnili, řjci máme? — Což giného, než co pjſmo ſwaté dj, řkauc: Cokoli chcete, aby wám lidé činili, i wy čiňte gim; tok zagiſté geſt zákon i proroci (Mat. 9, 12.); a čeho nenáwidjš, aby dálo ſe tobě, hleď, abys i ty toho nikdy ginému nečinil (Tob. 4, 16.). Protož též ſe přikazuge w pjſmech ſwatých:

„Nečiňte nic neprawého w ſaudu, w loktu, w wáze, w mjře (III. Mogž. 19, 35.). Wáha faleſſná ohawná geſt Hoſpodinu, ale záwažj prawé geſtik wůle geho“ (Přjſl. 11, 1.).

„Toto prawj Hoſpodin: čiňte ſaud a ſpra-

wedlnoſt a wyſwobozugte náſiljm utiſſtěného z ruky náſilnjka: a přjchozjho a ſirotka, i wdowy nezarmucugte, aniž gich utiſkugte neprávě, a krwe newyléweyte“ (Jer. 22, 3.).

„Dáweyte wſſem, což gſte powinni. Žádnému nebýweyte nic dlužni, než to aby gſte ſe weſpolek milowali.“

„Zdaliž newjte, že neſprawedliwj králowſtwjm Božjm wládnauti nebudau“ (I. Kor. 6, 9.).

„Neučinjte krádeže. Nebude klamati, ani kdo oklamá bližnjho ſwého“ (III. Mogž. 19, 11.).

„Kdo má účaſtnoſt s zloděgem, nenáwidj duſſe ſwé“ (Přjſl. 29, 24.).

Modlitba.

O Pane, kterýž gſi pro mne chud ſe ſtal, abych gá zbohatnul: propůgč mi té miloſti, ať netaužjm po marném zbožj, aniž ruky newztahugi na to, což cizjho geſt, nýbrž důwěřuge ſe w otcowſkau prozřetelnoſt twau, bez přeſtánj abych gen po těch ſtatcjch taužil, kterýchž ty těm uložils, giž tebe milugj. Pane, genž gſi mi dal chtěnj, dey mi i wykonánj. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſw. Amata, opata a biſkupa.

Swatý Amat pocházel z rodu ſtarořjmſkého w Gracianopoli čili w Grenoblu. Geho rodi-

čowé, bohatſtwjm, zwlášſtk ale bázuj Božj a ctnoſtmi proſlulj, wedli gſau i ſynáčka ke wſſemu dobrému giž w dětinſtwj, gednak ſlowy, aby ſe Boha bál, geg napomjnagjce, gednak wlaſtnjm příkladem, gak Boha a bližnjho milowati má, mu ukazugjce. Když byl trochu wětſſj, dali ho, gakž ſe ſluſſelo též rozličným wědám učiti, a Amat, gſa hlawa čilá a wtipu byſtrého, wynikl w krátkém čaſe nade wſſecky ſpolužáky. K neywětſſj chwále mu ale geſt, že uče ſe wědám ſwětſkým, držel ſe hlawně zásady ſwatého Hieronyma, kterýž dj, že tomu ſe učiti nemáme, což duſſi geſt buď nebezpečného aneb aſpoň nepokog gj půſobj. Protož nezanedbával, gakž bohužel až po dneš mnozj mladjci činjwagj, wědu neypotřebněgſſj a neylepſſj, totiž: „znáti Boha a znáti ſebe.“ Proto ſe cwičil též pilně w pokoře a w milowánj Boha, wěda předobře, že umění nadýmá, ale láska wzdělává. Ale i wýbornj rodičowé měli nad njm uſtawičnau ſtráž a chránili ho před pokléſky, w něž mladjci rádi ubjhagj. Wzdálilik od něho wſſe, co by w ſrdci geho bylo budilo náklonnoſt k ſwětu, aneb co by ſkwrnilo čiſtau geho duſſi; powzbuzowali ho, aby netoliko na ceſtě ctnoſti ſetrwal, nýbrž aby též w dobrém proſpjwal, gſauce přeſwědčenj, že pozaſtawenj na ceſtě ctnoſti geſt giž cauwánj, a že i ten neymenſſj pokléſek na dráze žiwota často welmi trpké následky mjwá.

Tak gſa wychowáwán, ſtal ſe Amatus čaſně dokonalým křeſtanem. Když doſſel let, kde by ſi měl powolánj gakéſi woliti, žádal Boha wraucně,

aby mu wůli ſwau zgewiti ráčil; neboť „newědauce, co bychom činiti měli, toto toliko nám pozůſtáwá, abychom oči ſwé obrátili k Hoſpodinu“ (II. Paralip. 20, 12.). I cjtil ſe na gednau miloſtj Božj dotknuta, a že k žiwotu ſwětěgſſjmu powolán geſt, ſeznal, protož wyžádaw ſi ſwolenj, gichž ſe týkalo, wſtaupil do ſtawu duchownjho. Modlitba a neuſtálé rozgjmánj prawd ſwatého náboženſtwj, a činná láſka k bližnjmu byla mu teď neyppředněgſſjm a neymilegſſjm zaměſtnánjm. I cjtil ſe blažena, že proſt geſt wſſech wazeb pautagjcjch ho k ſwětu, a byl tomu rád, že ſtarofti ſwětſké neugjmagj mu času, genž ſpaſenj wěnowán býti má. Z těch přjčin ſtranil ſe wždy takowých ſpolečnoſtj, w kterýchž ſnadno pozbýwáme ducha powolánj ſwého, a tjm méně tam chodil, kdež ani lidé ſwětſſtj oſob duchownjch nerad wjdagj, nýbrž wywoliw ſi ſamotu za ſpolečnici, o ſamotě přemýſſlel o powinnoſtech důſtogných ſwého powolánj, a aby gim zadoſt učiniti mohl, ſe připrawowal. —

„Kteřjž ſe bogj Pána, dotazowati ſe budau na ty wěci, kteréž dobrolibezné gſau gemu“ (Sir. 2, 19.). I ſwatý Amat boge ſe Pána bez uſtánj o to přemýſſlel, kterak by ſe gemu zalibil; a shledaw, že k žiwotu tužſſjmu powolán geſt, než až poſud žiw byl, dal ſe do kláſſtera ſwatého Mauricia, genž tenkráte pro tuhau kázeň a učenoſt na ſlowo wzat byl, a zdokonaliw ſe tu dle možnoſti, odeſſel pak ſ powolenjm opatowým a w gakéſi geſkyni, w ſkále wyteſané, ſe ubytowal.

Blíž geſkyně byla kaplička, giž nyní nazýwagj: kaple matky Božj u ſkály, a ta byla geho přj= bytkem neymilegſſjm; w nj trámil dny a noci, w nj rozgjmal ſi dobrotu a miloſt Božj, w nj oplakáwal ſwých poklésků, w nj konal ſwé ney= wraucněgſſj modlitby. J můžeme o něm říci, že blahoſlawenj gſau, kteřjž přebýwagj w domě Hoſpodinowě, gakž zpjwá žalmiſta, též genu ge= den den w ſinjch Hoſpodinowých milegſſj byl nad tiſjce ginýchdnů (ſrow. Žalm 83, 5. 11.). Po něgakém čaſe muſil k wyššſſjmu rozkazu oblj= benau ſamotu opuſtiti a opět kněžſké powinnoſti na ſe wzjti. Bylť pak ale powolánj ſwého tak pilen, a wſſemu lidu tak milý a wzácný, že okolo roku 669. na biſkupſkau ſtolici ſedunen= ſkau (Sitten) doſazen byl. Co wýborného ſwa= tý biſkup pro blaho ſwěřeného ſtádečka učinil, gak bedliwě geg wyučowal powinnoſtem geho, gak oſtražitě nad njm bděl, aby wlci drawj mu neuſſkodili, gak opatrně geg wedl po dráze ži= wota, o tom nemáme témeř žádných podrobných zpráw, a žiwotopiſec geho dj toliko o něm: že weſſkerému lidu byl příkladem wſſech ctnoſtj: nebok byl, prawj, wyučen zákonům a ſprawedl= noſti Božj, k ſobě byl ſkaupý, k chudým ſſtědrý; w řeči byl přjwětiwý, těla čiſtého, oddaný bděnj a modlitbám; ſlužebnjk wěrný a opatrný a o ſwě= řené ſtádečko pečliwý. Přt let zprawowal oſa= du ſlowem i příkladem, an ſe Bohu zaljbilo, ſlužebnjka ſwého též boleſtnými ranami nawſſtj= witi.

Theodorich III., Klodwjkůw ſyn, genž celau řjſſi franceſkau wládl, oddal ſe mnohým neſſlechetnoſtem a dal ſe zlými a přewrácenými radami zprawowati. Mezi nimi byl neyopowrženěgſſj a neyneſſlechetněgſſj gakýſi Ebroin, genž negen mnoho ſwatých a ctnoſtných biſkupůw pronáſledowal, nýbrž i ſwatého Leodegara uſmrtil. Mnozj lidé ſwětſſtj, gimž neauhonný a ſwatý žiwot Amatůw trnjm w očjch byl, uſneſli ſe geg, ſtůg co ſtůg, odſtraniti a zničiti. I winili ho a zwláſſť Ebroin u Theodorika z wſſeligakých přeſtupků wymyſſlených, a wyljčili wěc tak, že knjže Amata beze wſſeho ſaudu do gednoho kláſſtera w Peroně wypowěděl. Kláſſtera opat ſwatý Ultan přigal pronáſledowaného biſkupa s neywětſſj uctiwoſtj; ale Amat neſl protiwenſtwj s radoſtj newýmluwnau, těſſil ſe z toho, že ſi Bůh naň wzpomněl, a dal mu přjležitoſt, že opět w tichau ſamotu ſe nawrátiti a tělem duſſj gediné gemu ſlaužiti může. Protož také nikdy ſi nezaſteſkl, nikdy na nepřátely ſwé nenařjkal. Bolelo-li ho co w protiwenſtwj tomto, bylo, že milé ſtádečko nágemnjku muſil poſtaupiti, krygjcjmu pod raunem owčjm přirozenoſt wlka drawého.

Po ſmrti Ultanowě dán byl Amat ſwatému Maurontowi od Theodorika w ſtráž a opatrowánj. Mauront newěda, gak wzácný a Bohu milý biſkup Amat geſt, chwátal s njm k kláſſteru Hammatikum (Hamaye) řečenému. Seznaw ale ceſtau, gak ſwatý to muž, kteréhož opatrowati má, s hlubokau úctau a kleče za odpuſſtěnj ho pro-

ſil, a k wſſelikė ſłużbě ſe mu propůgčował. J oſtatnj průwodcowė dowěděwſſe ſe o Amatowých ctnoſtech a oſudech gednak z úſt Ultanowých, gednak wlaſtnjma očima ſwaté obcowánj biſkupowo pozorugjce, s welikau úctau k němu ſe měli, do modliteb geho ſe poraučegjce a o ſwaté požehnánj ho proſſjce. Konečně přiſſli do Hammatikum. Amat byl tu žiw ſpokogeně a ſkromně, ale nedlauho, nýbrž wzal na ſebe mnohým proſſenjm ſwatého Mauronta a matky geho ſwaté Riktrudy přemožen zprámu kláſſtera Broilus (Breuil aneb Merwille) řečeného, kterýž byla Riktruda založila a bohatě nadala. Gſa mnohými protiwenſtwjmi zkuſſen, a ode wſſeho truſu zemſkého očiſſtěn, zprawował Amat kláſſter wjce ſkutky než ſłowy. J byla miloſt Božj s njm, a než ſe nadál, ſtkwěla ſe kázeň w kláſſteře broilſkém ku podiwu krásně, tak že leſk a wůně ctnoſtj a ſſlechetnoſtj obywatelů geho daleko ſſiroko ſe roznáſſela. To když Amat uzřel, djky Bohu wzdáwage, uzawřel ſe w ſkrowný pokogjček a w ſwatoſti tam žiwot ſwůg okolo roku 690. dokonal. Na geho hrobě ſtali ſe mnozj zázrakowé. Což když Theodorik uſłyſſel, weſſel do ſebe, a welice pykal křiwdy, giž ſwatému biſkupu byl učinil. Nemoha wſſak zadoſt mu wjc za žiwa učiniti, aſpoň dobrau wůli tjm na gewo dal, že kláſſteru, kterýž ſwatý biſkup tak ſlawně zprawował, mnohých a welikých dobrodinj prokázal, a tak odpuſſtěnj a ſmjřenj wymoci ſi hleděl a gakož že ſi ge wymohl, daufáme: neboť myſl ſkrauſſená

a ſrdce kagicné gſau Bohu obětj neywzácněgſſj, genž žádného hřjſſnjka nezawrhuge, nýbrž přigjmá, kdož w duchu kagicnoſti k němu přicházj.

Rozgjmánj.

J k nám mluwjwá čaſto miloſt Božj a budjwá nás gako ſwatého Amata k žiwotu ſwětěgſſjmu; bohužel že gj nepoſlauchámе, owſſem ale proti nj ſe wzpjrámе. Či newjdáme ſwětlem nebeſkým oſwjceni ſwědomj ſwého nepořádek a nečiſtotu? Nepláčeme bjdy duſſe ſwé a neúpjme nade ſwým ſtawem hřjſſnýym? Neznamenáme čaſto na ſobě, že negſme giž, co gſme býwali a co býti máme? To geſt mluwenj miloſti Božj! Neukazuge nám též ſwětlo nebeſké nicotu wſſeho zbožj pozemſkého? nenahljžjme čaſto, že wſſe to geſt marné, neſtálé, podwodné a nebezpečné; a že zaſlepeni gſau, kteřjž duſſi k wěcem těmto wěſſj a na nich lpj? J to geſt hlas miloſti Božj! Zdaliž neotewjragj ſe zhuſta očjm naſſim takměř nebeſa a zdaliž negewj ſe weſſkera ſláwa nebeſká ſtrnaucjmu zraku naſſemu? Nebudj ſe tu w duſſi naſſj tauha po nebeſkém Jeruſalému? nemluwjwáme tu ſami u ſebe: Pro nebe gſem ſtwořen, ach! zdaž kdy wegdu do geho ſláwy? Ach, gak daleko gſem ſe uchýlil od ceſty k blaženoſti wěčné wedaucj! J toto hnutj duſſe geſt miloſt Božj! — Dále neſtawj ſe nám na myſl čaſto wſſecka hrůza, giž náš rozum ſi předſtawiti může? Nemluwj k nám każdého okamženj libé umjragicj,

abychom se zpamatowali, že též smrtelnj gsme? Nestawj se nám na mysl onen hrůzný saud, kdež wssewědaucj Bůh nám wssecky přečiny, wssecky nesslechetnosti, wssecky hřichy nasse wytýkati bude a předhazowati, gak gsme geho wolánjm a milostmi pohrdali? Necjtjme giž při tom a takowém pomysslenj wssecku pekelnau hrůzu nás obkličugjcj, necjtjme ten oheň nikdy nehasnaucj, tu nepronikmutelnau tmu, toho čerwa dussi ustawičně sžjragjcjho? J to gest, mogi miljowé, i to gest milost Božj, mluwjcj k nám hlasem hrůzným sice ale pronikawým: běda tomu, třikrát běda, kdož ten hlas slyssj, ale neposlauchá geho! A wssak wyzneyme se, miljowé křesťané, wyzneyme se, že i k nám přečasto milost Božj mluwila gednak tak, gednak ginak, že gsme ale ani my gj neposlauchali! J my uráželi zákonů Božjch, dusili hlas swědomj, a zarmucowali Ducha swatého, pohrdagjce milostmi geho! My gsme také posslapali krew neydražssj Krista Ježisse za nás wylitau, kletbu Božj a trest wěčný tjm na sebe uwalugjce! Ach, my gsme zle užjwali milostj Božjch, nenalezali gsme na nich žádné chuti, byli gsme k nim necitelni, až konečně gich zbaweni bywsse, sami sobě gsme zanechání. O slyssťe Boha, slyssťe ho, co k nám mluwj, k nám newděčnjkům, an bj: O Jsraeli, ó pokolenj přewrácené! gá wás wolal, wy ale nesslyssseli gste; gá wás wyzýwal, wy ale odpjrali gste. Teď přissel čas můg; gá wás zanechám žádostem srdce wasseho; gá přikážu oblakům nebeským, aby neprssely wjc na wás

ani krapky miloſti mé. Giž geſt ſekyra k kořenu ſtromu přiložena, aby wykat byl neplodný ſtrom a uwržen do ohně wěčného. Nuže zpamatug ſe, zpamatug ſe, duſſe newěrná, geſſtě otewřeno geſt náručj mé, geſſtě tebe čekám! Newidjš papršlek miloſti mé ſe leſknaucj? Nezawjrey zraků, ak neuhaſne a neobklíčj tě temnoſt wěčná.

„Jeruſaléme, Jeruſaléme, kteržž morduješ proroky a kamenuješ ty, kteřjž gſau k tobě poſláni: kolikkráte gſem chtěl shromážditi ſyny twé, gako ſlepice shromažďuge kuřátka ſwá pod křjdla a nechtěl gſi“ (Mat. 23, 37.).

„O kdyby poznalo i ty, a to w tento den twůg, které by wěci ku pokogi tobě byly: ale nynj ſkryté gſau před očima twýma“ (Luk. 19, 42.).

„Ay ſtogjm u dweřj a tluku: geſliže uſlyſſj kdo hlas můg, a otewře mi dwéře, wegdu k němu: a budu s njm wečeřeti a on se mnau“ (Zgew. Jan. 3, 20.).

„Dnes uſlyſſíte-li hlas geho, nezatwrzugte ſrdcj ſwých“ (Žalm 94, 8.).

„Poſlechnu, co mluwj we mně Hoſpodin Bůh, nebot mluwiti bude pokog k lidu ſwému, a nad ſwatými ſwými, a k těm, kteřjž ſe obracugj k ſrdci“ (Žalm 84, 9.).

Modlitba.

Ach Bože, treſci mne, gen miloſti ſwé ode mne neodwracug, a od twáři ſwé mne nezawrhug. Řež mne a per, a pal a rozdrť mne;

odegmi mi zdrawj a ſtatky i žiwot můg, gen miloſti ſwé mně nechey a doſti mi na tom. Negſem owſſem miloſti twé hoden, a wſſak bez nj nelze mi žiwu býti. O Bože, miloſt twá wětſſj než nehodnoſt má, hlubſſj geſt než hřjchowé mogi k zahogenj potřebugj, protož mne nezawrhug. Ay otewřena geſt duſſe má, ó leg, ó leg! Pane, nebok žiznjm, žiznjm po tobě a žizniti nepřeſtanu, až budu tebe mjti, genž gſi pramen žiwota a miloſt. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwatého Liguoria, mučednjka.

O ſwatém Liguoriowi máme gen malé a kuſé zprávy; a ty gſau nad to tak nepodſtatné, že nemnoho o něm powěděti možno, co by poněkud s prawdau obſtálo. Pjſſe ſe o něm, gakž následuge:

Sw. Liguorius rodem Řek, tauže ſebe we wſſem dobrém zdokonaliti a Bohu ljbeznau obět přineſti, opuſtil ſwět i wſſe, což ſwět wnadného do ſebe má, a wydal ſe na gakaus pauſſk. Zde byl žiw o ſamotě, nemage fice s žádným živým ſtwořenjm obcowánj, ſám ale předc nebyl; byltě s njm Bůh, s kterýmž denně obcowal, uſtawičně w modlitbách rozmlauwal. Gaké ſtraſti a protiwenſtwj na tě pauſſti přetrpěl, gak welmi ſe poſtil, gak krutě tělesnoſt ſwau mrtwil, kolik dnj a nocj w modlitbách a tichém rozgjmánj probděl, gak twrdě od wlaſtnjch chtjčů i od bábla

pokauſſtn byl, o tom o wſſem nikdo nic powěděti nám nemůže, gedinỳ Bůh, před gehož očima nic ukryto nenj, zapſal weſſkeru ſnahu a práci geho a obgewj gi w čas ſaudu.

Kolik let ſw. Liğor na této pauſſti ſtrávil w tichém kagicnoſti, nenj známo. Tu ale přibližil ſe den rozlaučenj a odměny. Liğorius totiž kárage a w poſluſſnoſt uwáděge tělesnoſt, mezi trnjm přjbytek ſi wyhljdl. W tom ale nalezen byl od pohanů, kterýž lowem ſe wyráželi. Domnjwagjce ſe, že to člowěk geſt gakýſſi zločinec, otázali ſe ho, kdo by byl? On pak odpowjdage, řekl: žek geſt křeſtan hřjſſný. Uſlyſſawſſe pohané nenáwiděné gméno, zabili ho. Tělo geho pozděgi bylo do Benátek odwezeno, a gakž ſe prawj, w koſtele ſw. Wawřince pochowáno. A to geſt wſſe, co ſe o ſw. Liğoriowi wyprawuge, anižwjme odkud tato zpráwa nás doſſla. Když ſe pozděgi w Benátkách mezi duchowenſtwem rozmjſſky ſtaly, kdy aſi ten ſwatý mučednickau ſmrt utrpěl, a kdyby ſwátek geho ſwětiti ſe měl, ſtalo ſe, že ſe ſwatý gednomu těžce nemocnému pacholjku zgewil, napomjnage ho, aby abbatyſſi u ſw. Wawřince oznámil, že ſlawnoſt geho dne 13. záři ſwěcena býti má, připowjdage, že učinj-li to, předeſſlé zdrawj ſe mu nawrátj. Pacholjk procitnuw z widěnj, zgewil tak, gak ſe wſſe ſtalo, abbatyſſi, načež i hned plného zdrawj nabyl. Od té doby ſlawj ſe ſwátek dne 13. záři. Památka tohotož ſwatého zwláſſtě w městě Polné w Čechách ſe ſlawj, kde rameno geho ſe nalezá.

Rozgimánj.

Tážeš se, milý křeſtane, proč ſw. Liğorius opuſtiw ſwět, na pauſſt odeſſel? — Nemohu ginak odpowědjti, než že ſe bál, aby žiw gſa w ſtředu zrádného ſwěta o ſpaſenj duſſe ſwé ſe nepřiprawil, o kterémž ſw. Pawel k Filipenſkým pjſſe, že ge s bázni a s třeſenjm konati máme. A kdož by ſe nebál, pomyſle na to množſtwj přileżitoſtj k hřjchu a na ta ſkaliſka neſčjſlná, na nichž ſe křehká ctnoſt naſſe zroſkotati může, z nichž neynebezpečněgſſj gſau ta, kterýchž ſi neyméně wſſjmáwáme, a kteráž w wlaſtnj křehkoſti a ſlabotě naſſj ſe zakládagj. Ach, tato křehkoſt naſſe, s njž nám, pokud žiwi gſme, zápaſiti bude, geſt neſmjrná a newýmluwná. Často nenj zapotřebj nic než pauhého ſlowjčka od některého člowěka, gehož milugeme, aneb něgakého ohledu na oſobu nám wzácnau, aneb něgaké náklonnoſti k wěci, gež nám geſt milá, aneb přátelſtwj na oko newinného, ba často gen gediného zaljbenj a pohlednutj, a giž gſme kleſli a hyneme časně a wěčně. O gak zpozdilj gſau tedy lidé, kteřjž tak bezpečně žiwi gſau, gako by ani kleſnauti nemohli a tak do ſwěta žigj, gako by ſwým ſpaſenjm auplně giſti byli. O wizte padlé angely, wizte prwnj rodiče naſſe, popatřte na Dawida a na Šalamauna, a giž ſami ſuďte, zdali máme přjčinu báti ſe o ſwé ſpaſenj?! Padli-li angelé, kteřjž widěli Boha w twáři twář, ty bys padnauti nemohl? Gſi dokonalegſſj než byli Adam

a Ewa? Gſi ſwětěgſſj než Dawid a maudřegſſj než Salamaun, že ſe pádu a hřjchu nebogjš? Ach, když cedry padagj, co ſi počne třtina? a když ſprawedlnýý ſotwa ſpaſen bude, co ſtane ſe s hřjſſnjkem?

Tato bázeň a ſtrach, by ſpaſenj ſwého nepromrhali a k zatracenj nepřiſſli, pohnula přemnoho mladjků, že ſe ſwěta odřekſſe, w ſkrytoſti žiwot tuhý a nuzný wedli, a že přemnozj boháči a lidé wzácnj wzdali ſe ſwého bohatſtwj a buď do kláſſterů ſe dali aneb na pauſſtě odeſſli. Dwſſem prawda, že možno ſpaſenu býti, třeba bychom nečinili wſſecko to, což ſwatj a ſwětice Božj konali, to ale prawda prawdaucj, že nikdo ſpaſen nebude, kdož ſám ſebe nezapjrá, kdo neboguge proti ſwým náružiwoſtem, ſlowem, kdož ſe nebogj wěčného zatracenj. A wſſak negen s bázňj konati máme ſpaſenj ſwé nýbrž i s třeſenjm. Kdo pomyſlj, že mnoho geſt ſice powolaných ale málo wywolených, že těſná brána geſt a auzká ceſta k žiwotu wedaucj, a že málo těch, kteřjž gi nalezagj, že mnozj budau hledati těſnau brauau wgjti, ale moci nebudau, protože řjkagj Bohu gen: „Pane, Pane,“ ale neplnj wůli geho: ten zagiſté má přjčinu báti a třáſti ſe o ſwé ſpaſenj, protože i on může mezi powolanými těmi býti, kteřjž nenalezagj auzkau ceſtu a kteřjž těſnau branau wegjti chtěgj, ale newegdau. Strach a hrůza i třeſenj gegich wzroſte a wzmůže ſe, když pohlednauce na žiwot a obcowánj ſwé uwidj, že nechodj auzkau ceſtau a náſilj ſobě ne-

činj; že tělo ſwé nekřižugj i s žádoſtmi geho a zraků ſwých neodwracegj, aby newiděli marnoſt; že nenatahugj ruky ku pomoci bližnjmu a neodwracugj kroků od ceſt zlých, že neberau na ſebe kříž a Kriſta nenáſledugj, ani duſſj ſwých neodwracugj od marnoſti ſwěta, aniž wydáwagj hodné owoce pokánj! O kdož tyto wěci wſſecky uwáže, a na ſobě wida, nezachwěge ſe auzkoſtj a ſtrachem a nezwolá: Pane, pomoz nám, neboť hyneme, ſmilug ſe nad námi a nezpomjney naſſich hřjchů, aniž nás wydáwey w ruce nepřátel naſſich. A nic méně gſau přemnozj, kteřjž wſſeho toho ſi newſſjmagjce tak žiwi gſau, gako by ſpaſenj gich ani minauti nemohlo, aneb gako by gedno bylo, ſpaſenj čili zatracenj dogſti, a gako by nezáleželo na tom wjce, než aſi tolik, zdali kdo k tanci gde aneb zůſtane doma. O ti blázni! Kdybys ſtoge s mnohými giným na kragi propaſti, wěděl, že někdo z přjtomných dolů uwržen bude a zahyne, ó gak bys ſe třáſl a chwěl auzkoſtmi, aby tebe ten oſud nepotkal, gak pozorně kráčel bys, abys neklauzna nezhynul; a nynj ſtogjš na obrubě propaſti wěčné, a neznáš ani dne ani hodiny a nebogjš ſe; nebogjš ſe, že gſi mezi powolanými ale nikoli mezi wywolenými; nebogjš ſe, že uwržen budeš do propaſti, odkud žádného wykaupenj nenj; nebogjš ſe, že uwržen budeš do ohně, kterýž neuhaſne, do tmy, kdež bude pláč a ſtřipenj zubů! Bogjš-li a třeſeš-li ſe o ſwé ſpaſenj, bog a třes ſe, ne ſice gako otrok, nýbrž

bog ſe gako miluǧicj ſyn, kteryż, aby neurazil otce ſwého a nerozhněwal ho, z pauhé čiſté láſky ſe wyſtřjhá wſſeho, o čemż wj, że to laſkawému otci geſt nemilé, a wſſeho ſe odwažuge, coż wj, że ho těſſj, a činj, co mu gen na očjch widj. Takowá bázeň ſeſſilj twau důwěru, udržj na ceſtě auzké, pomůże ti ſkrze bránu auzkau a poſtawj té na prawici Páně mezi ſwaté a wywolené geho, kdež přeſtane wſſecken ſtrach a wſſecka bázeň uſtaupiwſſi wěčnému radowánj.

„W bázni Hoſpodinowě buď celý den, nebo budeš mjti naděgi w neypoſledněgſſj čas, a očekáwánj twé nebude odgato“ (Přjſſl. 23, 17.).

„S bázni a s třeſenjm ſwé ſpaſenj koneyte. Bůh zagiſté geſt, kteryż půſobj w wás i chtěnj i dokonánj podlé dobré wůle ſwé“ (Filip. 2, 12, 13.).

„Bogmež ſe, aby ſnad, opuſtě zaſſlibenj a wgitj do odpočinutj geho (Páně) newidělo ſe o někom z wás, że ſe opozdil“ (Žid. 4, 1.).

„Služte Hoſpodinu w bázni a pleſeyte gemu s třeſenjm“ (Žalm 2, 14.).

„Wſſickni, kteřjż ſe bogj Hoſpodina, daufagj w Hoſpodina: zpomocnjk a obrance gegich geſt“ (Žalm 113, 11.).

Modlitba.

O Boże a Pane náš, genž gſi ſw. Liğoria miloſtj ſwau oſwjtiti ráčil, że utjkage ſwěta na

pauſſti žiwot trámwil, aby gediné s tebau ſe objrati a ſpaſenj ſwé s bázni a s třeſenjm konati mohl: račiž, proſjme, také w duſſi naſſi ſpaſitelné bázně wljti, abychom i my utjkagjce hluku ſwěta tělesnoſt ſwau ſwjrali wazby rozumu a ſwatého náboženſtwj a po ničem netaužili, než po tobě, Pane náš, a ničehož nečinili, než čeho ſw. wůle twá od nás žádá. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne též ſwětj ſe ſwátek: W Alexandrii ſwatého Filippa, otce ſwaté Ewženie, panny; též ſwatých mučednjků: Makrobia a Juliana; též w Alexandrii ſwatého Ewlogia, biſkupa; w Andegawu we Francauzſku ſwatého Maurilia, biſkupa; téhož dne ſwatého Weneria, wyznawače; w klášteře romarickém we Francauzſku ſwatého Amata, kněze a opata, poſty a ſſtědrotau proſlaweného a m. g. ſw.

14.

Žiwot ſwatého Cypriana.

Swatý Cyprian ſe narodil aſi roku 200. w Karthagině, kdež otec geho znamenitým gměnjm wládna, ſtaroſtau byl. Cyprian wěnowal ſe wědám a uměnj, a že wýborných byl wloh, w obém welmi proſlul, a konečně i řečnictwj ſe oddal, gemuž pak w otčině s welikým proſpěchem a s nemalau ſláwau učil. Ale Cyprian byl geſſtě tenkráte pohan a mrawy geho byly pohanſké a mnohými neſſlechetnoſtmi poſkwrněné. Někdy cjtjwal hanebnoſt ſwých neſſlechetnoſtj, ba

také ſlýcháwal o moci očiſtugjcj člowěka ode wſſech ſkwrn, kteráž w náboženſtwj křeſtanſkém geſt, a wſſak gemu zcházela gednak wjra a gednak ſtatečnoſt myſli k rozkotánj ſtarých nawyklých wazeb. I nemohl wěřiti, dj ſám: „že by člowěk mohl znowa ſe zroditi, že by mohl kaupelj (t. g. křtem) ſpaſné wody k nowému žiwotu powſtati; co prwé byl, aby mohl odložiti; člowěka pak, ač by ſtará těla wazba trwala, dle ducha i myſli přetwořiti.“ A wſſak i Cyprian, gako přemnozj ginj, měl na ſobě zkuſiti, že miloſt Božj ſilná geſt w ſlabém. W domě geho zůſtáwal giſtý bohabogný kněz gménem Cäcilian. Cyprian ſpřátelil ſe ſ njm a denně ſ njm obcuge, tak čiſtými a neauhonnými mrawy geho byl proniknut, že ſe od něho wjře křeſtanſké dal učiti, a že konečně prawdě oči otewřew učenj Kriſtowo přigal. Cyprian ctil tohoto učitele ſwého gako otce a angela ſtrážce duchownjho žiwota ſwého, a z náklonnoſti k němu dal ſi přjgmj Cäcilian. Cäcilian též měl plnau důwěru w duchownjho ſyna, kterýž, gak žiwotopiſec Cyprianůw Pontius wyprawuge, geho bohabognoſti a ctnoſtj dědicem ſe ſtal. Nedlauho po ſwatém křtu prodal Cyprian ſtatky ſwé, a ztržené penjze rozdal chudým. Čtenj pjſem ſwatých bylo teď přednj úkol, w nichž on netoliko bádal, nýbrž i pilně k tomu hleděl, gak ſtarj otcowé před njm ge byli wykládali. Horliwoſt, gjž nynj na zdokonalenj ſebe pracowal, byla ſſlechetná, podiwu hodná a wſſickni, kdo ho koli znali, měli k němu takowau

úctu, že wssemožně žádali, aby, ačkoliw nowowěrec, aby za kněze wyswěcen byl. Cyprian nebyl ani rok knězem w cjrkwi karthagenské, an biskup Donat umřel, a duchowenstwo i lid wesskeren Cypriana za biskupa žádali. Těžce se dal skromný služebnjk Božj k důstognosti této přemluwiti, wždy na hodněgssj sebe a na způsobilegssj ukazuge. Marné bylo wssak geho wzpjránj, roku 248. byl poswěcen.

Tenkráte bylo cjrkwi na neywýš biskupa potřebj, kterýž by s laskawostj spogowal ráznost, s milostj pak pewnost. Neboť za dlauhým pokogem, kteréhož tenkráte cjrkew byla požjwala, wpljžily se w ni některé nepořádky a zwlássť dobré mrawy mnohých křesťanů porussenj wzaly. Swatý Cyprian pjsse o tom následowně: „Každičký snažil se rozmnožiti swé dědictwj, a zapomjnage, co wěřjcj za časů aposstolských činili, aneb powždy konati měli, nenasytnau žádostj rozehřáti, gen po rozmnoženj swých statků taužili. U duchowenstwa nebylo prawé bázně Božj, u služebnjků (gahnů) žádné neporussené wjry, w skutcjch žádného milosrdenstwj, w mrawech žádné kázně. Mnozj wstupowali w staw manželský i s newěřjcjmi, přjsahali lehkomyslně, ba i křiwě, neposlauchali předstawených a žiwi byli wespolek w různicjch. Mnozj biskupowé, giž ostatnjm měli býti powzbuzenjm a přjkladem, nedbagjce auřadu swého, stali se zpráwci swětského zbožj, a opausstěgjce kazatelny, zanecháwali osadnjky samotné a blaudjce po cizjch osadách, na

trzjch po ziſku ſe ſhánĕli. Nepřicházeli hladowým bratřjm w koſtele ku pomoci; chtĕli mjti gen mnoho penĕz, uwazowali ſe w zbožj leſtnými auſroky i rozmnožowali wýdĕlek úroky.“ Tak byli pokleſli, giž mĕli býti ſůl zemè a ſwĕtlo ſwĕta. Wſſem tĕmto neřeſtem, kteréž ſe w cjrkew bĕhem třidcjtiletého pokoge a mjru byly wpljjžily, mĕl ſwatý Cyprian odpomoci, mĕl utuchlau wjru opĕt ožiwiti, kleſagjcj kázeň pozwednauti, odemjragjcj láſku wzkřjſiti. K tomuto zlému přidalo ſe w krátce giné zlé, a to ne menſſj.

Pokog totiž, gehož cjrkew po třidcet let byla požjwala, zmizel auurtjm mjrumilowného cjſaře Filippa. Geho náſtupce Decius uzawřel roku 250., že cjrkew křeſkanſkau do kořene wyhubj. Přjprawy dĕly ſe k tomu hrůzné, neſſlýchané, gako nikdy před tjm. Muky mĕly býti kruté, ale i dlauhé a čas po čaſe obnowowati ſe. Neyprwé mĕlo ſe ſáhnauti k biſkupům, nebok domnjwali ſe ukrutnjci, že ſtádo ſe rozprchne, když budau zabiti paſtýři. Sotwa ſe wůle cjſařowa w Karthagině oznámila, an pohané rozhněwanj na Cypriana, že ſe ſtal křeſkanem, diwokým gekotem křičeli: „Lwům Cypriana! Drawcům s njm!“ Cyprian ale nahljžege ſmutný ſtaw cjrkwe, a gaké zlé by z toho powſtati muſilo, když by bez zprámce a bez wůdce ſama ſobĕ w tak tĕžkých čaſech oſtawena byla, uſſe! tagně s nĕkolika knĕžjmi a gahny a kryl ſe, až by z uloženj Páně, gehož pokynutjm říditi ſe nwyknul, ſám palmy mučednické hoden uznán byl aneb wolně

do Karthagy se nawrátiti mohl. Z úkrytu tohoto řjdil a zprawowal Cyprian stádečko swé péčj neunawenau a bedliwau. Ustanowil wssude wěrné pastýře, skrze něž, o wssem, což se dělo, wěrné zprávy dostáwal. Dopisowal též často stádečku pronásledowanému, a kterak by se chowati měli, poučowal. Knězj a gahnů napomjnal, aby wdowám, nemocným a chudým potřebné podpory udělowati neopomjgeli, ostatnjch pak wěřjcjch powzbuzowal k stálosti a k statnosti w protiwenstwj. „Nikdo nemysli na časné muky, nýbrž gen na slávu wěčnau. Kdo si lesk slávy té připomjná, snadno snese každé protiwenstwj.“ — Mnozj křesťané wyznali owssem statečně wjru swau, ale též mnozj byli, kteřjž strachem muk Krista Pána zapřeli; an buď modlám obětowali aneb giž, než tázáni byli, drahými penězi listů si nakaupili, w nichž psáno bylo, že modlám obětowali, ačkoli se to nebylo stalo. A to byli lidé zwlášť bohatj a mocnj, kteřjž pro zbožj zemské zapomněli na poklad, kterýž ani rez ani mol nežjrá. Bylat to, gakž swatý Cyprian dj, hanebnost nesmjrná, ant lidé tito ani tázáni nebywsse, Spasitele swého zapjrali. — A wssak u mnohých ssla za pádem ljtost. Padljci žádali totiž opět w cjrkew býti přigati. Lehkomyslně klesnuwsse, chtěli též do cjrkwe způsobem lehkým se nawrátiti. K tomu konci wymáhali si u wěrných wyznawačů pjsemnau přjmluwu, z nichž mnozj tak byli slabj, že takowých psaných přjmluw každému, kdož přissel koli, wystawowali, netážjce se,

zdali také přjmluwy hoden geſt, a žádali, aby ſe takowj beze wſſeho pokánj opět do cjrkwe přigjmali. To wſſak neſmělo ſe ſtáti, neměla-li cjrkewnj kázeň úplně kleſnauti. Takowým geſſitným žádoſtem odpjral wěrný paſtýř wſſj ſilau, we zwláſſtnjm liſtu wykládage, že potřebj, aby padljci neyprwé w pokoře ſe obrátili, aby ſe dnem a nocj modlili a plakali, aby konali ſkutky ſprawedlnoſti, aby ſe poſtili a almužnu dáwali. „Kdož, pjſſe dále, na takowý způſob Bohu zadoſt činj, kdož ze ſtudu nad zpáchanau neſſlechetnoſtj omlazuge ſe a z boleſti nad pádem ſwým pewněgſſj wjry nabýwá, ten wyſlyſſen od Pána a poſilněn, cjrkew, giž před tjm zarmautil, potěſſj, a netoliko odpuſſtěnj Božjho, nýbrž i koruny wěčné doſáhne.“

A wſſak tato maudrá přjſnoſt nenalezla u padljků obliby; ano i wěrnj wyznawačowé, giž přjmluwami ſwými přjliš ſſtědřj byli, cjtili ſe uraženy, že ſe bez wýmjnky na přjmluwy gegich ohled bráti neměl. Myſli proto popuzené a podrážděné zanewřewſſe na Cypriana, přidali ſe k nepřátelům geho zgewným, a gak gen koli mohli, brogili proti němu; co dobrého obmýſſlel, tupili, kazili, až i cjrkew, to raucho neſceſſité Kriſtowo, trhali a dwogili. W čele těch neſpokogenců ſtáli zwláſſt Felicisſimus a Nowatus gakýſi, mužowé hrdj a co do mrawů kleſlj. Bylo tedy welmi žádaucno, aby Cyprian giž oſobně ſtádečko ſwé nawſſtjwil a pikle neſſetrných zbogňjků zabránil. Bůh ſám mu přiſpěl ku pomoci.

Protiwenſtwj úmrtjm Decia cjſaře ſe ukončilo, a Cyprian roku 251. po welikonoci domů do Karthaǧa ſe nawrátil. Geho prwnj práce tu byla, že ſněm biſkupů položil do Karthaǧa a zde záležitoſti padljků, gakož i odtrhlých piklářů Felicisſima a Nowata i wſſech přiwrženců gegich ſauditi dal. Záležitoſt padljků a wyznawačů ukončila ſe k ſpokogenoſti obecné; ale odtrženci Felicisſimus a Nowatus neſli ſwé pikle až do Řjma a tu ſpolčiwſſe ſe s ginýmn odtržencem, s knězem Nowacianem, uſtawičně gednak proti papeži řjmſkému ſwatému Korneliowi, gednak proti biſkupu karthaǧinſkému ſwatému Cyprianowi brogili, a gednotu cjrkwe ruſſili a trhali. Že wſſak oba gmenowanj ſwatj biſkupowé ſauhlaſně a ſworně we wſſem gednagjce, gediné blaho cjrkwe na zřeteli měli a nikoli wlaſtnj ſwůg ziſk: nemohli odtrženci nikterak proti nim ſe zmoci, až pak konečně během časů wſſickni přiwrženci gegich s cjrkwj ſe opět ſpogili.

Mezi tjm, co tyto wěci w Karthaǧu a w Řjmě ſe dály, wypukla roku 252. morowá rána, kteráž po celém cjſařſtwj ſe rozlezſſe, zwláſſtě w Karthaǧu množſtwj obětj zachwátila. Strach zmocnil ſe tu wſſech myſlj; kdož mohl, utekl; mrtwj a nedomřelj wyhazowali ſe z domů na ulice. Pro ſtrach nikdo chorých neobſtarával, nikdo mrtwých nepochowával. Mrtwoly zemřelých nakazily powětřj, bjda ſtala ſe tjm geſſtě wětſſj. W tento čas hrůzy a ſtrachu byl biſkup co prawý paſtýř útěchau a poſilau i přikladem

wſſemu lidu. J ſwolal ſtádečko ſwé wůkol ſebe a pjſemně i auſtně gim kázal miloſrdenſtwj. Učil ge, že křeſtan utrpenj tohoto ſwěta trpělivě ſnáſſeti má, aby ſe gimi ſtal hoden ſlávy budaucj. Napomjnal gich též, aby ſkutky dokázali, že křeſtané gſau, a aby následowali dobrotiwého Boha a ſwým protiwnjkům a nepřátelům dobře činili, a aby ſe ugali nemocných a mrtwých, gichž pohanſſtj přjbuznj byli opuſtili. A eyhle! newjdané wěci ukázaly ſe tu zrakům uſtrnutých pohanů. Křeſtané zapřewſſe ſebe sbjrali penjze pro chudé a opuſſtěné pohany, obſtarávali nemocné, pochowávali mrtwé a to bez rozdjlu, nechť byli křeſtané aneb pohané, ano každý ſnažil ſe za zlé, gež prwé byl od kohokoli utrpěl, dobrým ſe odměniti, a tak ſtala ſe morowá rána gako přjprawau k mučednictwj a pramenem mnoha miloſtj a lásky, ona, gak Cyprian pjſſe, wzbudila ljné, přinutila poblaudilé na dráhu žiwota, přiměla pohany k wjře, uwedla ſtaré wěrné ſlužebnjky k pokogi, a ozbrogila četné záſtupy k budaucjmu bogi. Mor tento pak i hlad w mnohých kraginách řjšſkých wypuklý, gakož i války u wnitř země, byly od pohanů pokládány za treſt bohů; přjčinu wſſak těchto treſtů nehledali u ſebe a w mrawnj ſwé kleſloſti, nýbrž taužili na křeſtany, že prý oni těchto ſtraſtj a utrpenj gſau přjčinau. Zwláſſtě gakýſi Demetrian hrubě ſe křeſtanům rauhal a wſſelikau hanu na ně kydal, a mage k tomu moc a práwo, gich i trýznil a mučil. Tu ugal ſe ſkljčeného ſtádečka ſwatý

paſtýř a ſložil liſt gmenowanému Demetrianowi, w němž ráznými ſlowy křeſtanů hágj a gich ſe zaſtáwá. Mimo giné dj: „Wy ſe na to hněwáte, že Bůh ſe hněwá, gako by gſte pro neſſlechetnoſti ſwé dobrého čehos zaſluhowali; gako by wſſe, což trpíte, nebylo menſſj hřjchůw waſſich. Ty, genžto giných ſaudjš, budiž též gednau ſwým ſaudcem, a nahlédni w záhyby ſwého ſwědomj. Ty nařjkáš na neaurodu a hlad, gako by nakupenými penězi a uchwácenými důchody nerozmnožowal ſe háragjcj plamen nedoſtatku; nařjkáš, že nebeſa zawřela ſe deſſti, ale netaužjš, že plnj na zemi ſſpýcharowé uzawřeni gſau; nařjkáš, že méně ſe rodj, než aby mohlo, co ſe urodilo, chudým dáno býti . . . O uwažtež hřjchů ſwých, pozorugte rány ſwědomj ſwého, a zagiſté každý, wida, co zaſlaužil, uſtane ſtěžowati na Boha a na nás . . .“

Gak ſe o ſwau oſadu ſtaral, podobně leželo mu na ſrdci blaho weſſkerého křeſťanſtwa. Když w čas moru a hladu nepořádky w zemi wzniklý, wtrhli laupežnjci do zemj řjmſkých a odwlekli množſtwj lidu křeſťanſkého z wlaſti numidſké do otroctwj. Biſkupowé numidſſtj dawſſe o neſſtěſtj ſwatému Cyprianowi zprámu, proſili ho o pomoc peněžitau, aby ſe zagatj, mezi nimiž mnoho panen bylo, wykaupiti mohli. Wřelé láſkau ſrdce Cyprianowo mělo s zagatými ſrdečnau ljtoſt. Kdo by, dj on, nepowažowal boleſti bratrowy za boleſt ſwau, gežto wſſickni wěřjcj gedno tělo půſobjme. Gak bychom mezle nepomáhali z zagetj tomu, genž nás z tlamy ďáblowy wytrhl, gak bychom newy-

kaupili toho penězi, kterýž křížem a krwj swau nás wyswobodil! — Tyto a podobné řeči neminuly se žádaucim koncem; wjce než sto tisjc sestercij sesslo se dobrowolnými přjspěwky, a dárcům wymohlo u Boha i u lidj milost a lásku. Téhož času powstaly mezi swatým Cyprianem z gedné a mezi swatým Štěpánem, papežem řjmským, z druhé strany zpory o platnosti křtu od kacjřů udělowaného, a wssak láska křesťanská mezi oběma swatými biskupy neutuchla, aniž se tjm gakés rozkolnictwj způsobilo; owssem ale učenj prawé o té wěci se wygasňowalo a utwrzowalo, až se konečně w tom a tak stalo dorozuměnj obau stran: že dle učenj cjrkwe swaté platen gest křest swatý od kacjřů udělowaný, pakli gen udělowatel má upřjmnau wůli, činiti, což činj cjrkew a neporussj-li při tom podstaty swátosti.

Co zpory tyto o platnosti křtu trwaly, stal se Walerian cjsařem (od roku 253—260.). Neyprwé přál tento cjsař křesťanům welice, a u dwora geho bylo množstwj křesťanů živo. Tu ale gatýsi Makrianus, genž byl náčelnjk kauzelnjků a keykljřů a při tom wysoce postawený dwořanju, popudil tolik cjsaře na křesťany, že roku 257. přjsně wssecky sbory křesťanům zakázal a biskupy a kněžj z země wypowěděl, domýsslege se owssem, že stádo nemagjc pastýře se rozprchne. Rozkaz ten potkal též swatého Cypriana. Dne 30. srpna roku 257. dal ho prokonsul Aspasius Paternus powolati, a kázal, aby bohům řjmským obětowal. Cyprian odpowěděl zmužile: „Gá gjem křesťan

a biſkup; gák neznám bohů, krom gediného, prawého Boha, kteryž ſtwořil nebe i zemi, a cožkoli geſt. Tomu Bohu my křeſťané ſlaužjme, k tomu dnem i nocj úpjme za ſebe i za wſſecky lidi, i za blaho cjſařů naſſich.“ Dále na otázku tuto: Stogj-li pewně na ſwém? odpowěděl Cyprian: že ſtogj; načež mu prokonſul pohroziw wyhnanſtwjm, od něho žádal, aby mu gména oſtatnjch duchownjch udal. Cyprian ſe ale hágil, řka: že zákony geſt zapowězeno někoho udáwati, nobrž že ani křeſťané dobrowolně ſebe udáwati neſměgj; že ale, bude-li po nich pátrati, že ſe ſnadno po nich doptá. Po těch doložil prokonſul, že též cjſařowé pod ztrátau hrdla zakázali křeſťanům w ſbory aneb na hřbitowech ſe ſcházeti. Načež odpowěděl Cyprian: „Čiň, cokoli ti přikázáno!“

Nedlauho potom octnul ſe muž Božj gako wypowězenec w Kurubiſe, městečku w ſewernj Africe ležjcjm. Gaheu Poncianus a mnozj ginj ſſli s njm. Wěrnj křeſťané z wůkolj nawſſtěwowali ho často, což mu k nemalé bylo útěſſe. Téhož dne, co ſe tam uhoſtil, měl, gakž ſám ſwědčj, zázračné widěnj, z kteréhož na brzkau ſmrt ſwau ſaudil: „Mně ſnem nočnjm geſſtě neobtjženému ukázal ſe náramně welký ginoch, a gá gako by od něho weden k prokonſulu w ſaudnici gſem ſe octnul. Ten zhljdna mne, začal mi hned na tabulce ortel pſáti, nechaw mne proti obyčegi newyſlechnutého. Co by byl napſal, newjm; leč ginoch ten četl ze zadu ſtoge s welikau wſſetečnoſtj, co bylo napſáno. J nemoha

tu o tom ani ſlyſnauti, wytwářil mi, co na tabulce pſáno, kynutjm ſwým; napřáhnuw prawici ſwau, a na způſob ſſiročiny gi roztáhna, gako by kohoſi z pokuty odprawowal, tak žiwě ljčil a dělal, čemu koli chtěl, abych porozuměl. W tom gá ſeznaw, gakau ſmrtj mám ſegjti, profil gſem o průtah aſpoň do druhého dne, co bych ſwých wěcj náležitě uſpořádal. Na opětnau prosbu mogi pſal prokonſul znowa na tabulce. Ač newěda, co napſal, ſaudil gſem z přjwětiwé geho twáři, že byl ſlyſſnau prosbau mogj. Tuk i ten ginoch, co mi giž dřjwe způſob mého utrpenj nápodobil, zaſe mlčky a tagemně pokyna. zawřenjm ſwé ruky dal mi to na ſrozuměnau, že ſe mi lhůta až do zjtřka propůgčuge.“ Dle počtu Ponciowa byl w té gednodennj lhůtě wyznamenán celičký rok, po kterémž Cyprian se ſwěta mečem byl ſweden.

Giž byl as rok u wyhnanſtwj, an ſe powěſt roznáſſela, že cjſař proti křeſtanům, kteřjž ſcházeti ſe nepřeſtali, přjſněgi zakročiti obmyſſlj. Následkem takowých zpráw dal prokonſul Cypriana na zpět z Kurubiſa powolati, a aby ho měl na blizku, až by ſnad nowj přjſněgſſj rozkazowé cjſařſſtj přiſſli, kázal mu, aby ſe prozatjm w některé z zahrad ſwých bljž Karthaga zdržowal. Cyprian dozwěděw ſe, že w Řjmě papež ſwatý Xiſtus, ſwatý Wawřinec a giné oſoby umučeni byli, pořjdil o ſwé zbožj a hotowil ſe k ſmrti. Po některém čaſe poſlal nowý prokonſul gménem Marimus, právě w Utice meſſkagjcj, pro Cy-

priana. Mnozj z přátel mu radili, aby se gako prwé na útěk dal. On ale tomu nikterak powoliti nechtěl, toliko na čas se ukryl, dokud by prokonsul do Karthaga se newrátil, neb chtěl, aby w twáři owečeк swých dokonal. Když se prokonsul do Karthaga wrátil, obgewil se též Cyprian w zahradě. Tu zastawil se wůz, w kterémž dwě wrchnostenské osoby seděly, u zahrady, po biskupowi se tážjce. Cyprian wessel k nim s twářj weselau a důstognč, a ti wzawsse geg do wozu, téhož gesstě dne (bylok to 13. září r. 258.) k wýslechu wedli. Že ale nastáwala noc, swěřen gest gednomu z prokonsulowých služebnjků, kde s njm welmi wljdně a s uctiwostj zacházeli. Když se powěst rozneslа, že Cyprian gat, sesslo se náramné množstwj lidu a mezi nimi též pohané a obtljčili dům, w němž přebýwal; nebok chtěli wěděti, co se s biskupem stane. Znamenage swatý pastýř, že mezi přjtomnými také panny gsau, postaral se o ně, aby gich nic zlého nepotkalo.

Na zeytřj, tedy dne 14. září r. 258. prawě rok, co widěnj ono měl, byl weden Cyprian u středu náramného lidstwa k bytu prokonsula, kdež na čistém sedadle, než prokonsul přissel, odpočinauti mohl. Geden z strážnjků prokonsulnjch, bywalý křesťan, obětowal biskupowi, gehož oděw zapocen byl, oděw suchý a čistý, což on ale nepřigal. Na to byl před prokonsula postawen a tázán: „Gsi ty Thascius Cyprian?“ „Gá gsem to,“ byla odpowěď biskupowa. „Gsi ty biskupem

a wůdcem prožluklého zástupu tohoto?“ „Gsemk owssem.“ „Neyswětěgssj cjsař káže ti, abys přigal obřady wjry řjšské.“ „Toho neučinjm,“ odwece biskup. „S ginau se potaž.“ Cyprian zase: „Koney, což konati máš; netřeba potazowati se při wěci tak sprawedliwé.“ Po té prokonsul powstal, a poradiw se s přjsežnými, wynesl saud: „Thascius Cyprian má býti skat!“ „Chwála Bohu!“ odpowěděl statný wyznawač. Wěřjcj lid ale wolal: Žádáme s njm skati býti.

I byl Cyprian i hned za město weden, kdež poprawisstě bylo. Mnozj wylezli na stromy, aby geg umjrati widěli. On ale swleknuw swrchnj oděw, wrhl se na kolena modle se. Na to powstaw i spodnj oděw odložil, a daw ho gahnům, poprawce očekáwal. Když poprawce přicházel, kázal, aby se mu 25 peněz na zlatě wyplatilo, pak si zawázal oči; geden z gahnů swázal mu ruce. Křesťané rozprostřeli wůkol něho plátna, aby krwe geho nachytali. Třesaucj rukau máchl poprawce mečem — a welebná hlawa swatého biskupa spadla. Tělo křesťané odstraniwsse času nočnjho při swětle swjček a pochodnj ge pochowali. W krátce na to wzdělán gest oltář na hrobce swatého mučednjka, a od té doby ctj se památka přeslawného biskupa we wssech zemjch a we wssech kragjch. Geho umučenj stalo se, když byl deset let biskupem.

Rozgjmánj.

Žiwot ſw. Cyprianа, hlawnj ſpiſowé geho gſau nad mjru plodnj na mrawnj naučenj, z nichž wzácná nčkterá mjſta nám k ponaučenj ſlúgtež *): „Bratřj rozmilj, pjſſe tentýž ſwatý biſkup, ſtogjme-li k modlitbě, buďmež při tom bděgjce a ſrdce ſwé k Bohu obrácené měgme. Odſtup od nás tělesnoſt a myſl ſwětſká, od nás, kteřjž ničjm ſe nebawjme, leč tjm, začež ſe modljme. Protož na Boha gediné myſljce, ſrdce protiwnjku zawjreyme a otewjreyme gediné Bohu, aniž dopauſſtěgme, aby nepřjtel w čas modlitby k nám přiſtupowal. Onť mnohdykráte přikrádá ſe a wtjrá a chytroſtj ſubtilnau odwracj modlitby naſſe od Boha, tak že na giné wěci myſljme a o ginýchh howořjme. A co tě to za negapnoſt, ſtogj-li modlitel s ſrdcem od Boha odwrácenýmm a chowá-li ſwětſké myſſlénky, tak gako by myſl geho s něgakau pilněgſſj wěcj objrati ſe měla, nežli geſt rozmlauwánj s Bohem. — Dále modlitelowé nepřiſtupugte s galowau a holau prosbau k Bohu. Nenjť užitečná modlitba k Bohu, ge-li prázdná záſlužnýchh ſkutků. Nebo kažďý ſtrom, kterýž neneſe owoce, wykat a na oheň uwržen bude; a protož i ta řeč, genž dobrého owoce newydáwá, nenj s to, aby Boha naklonila člowěku, člowěku na dobré ſkutky ne-

*) Wiz ſw. Th. C. Cyprianа wěk a ſpiſy wybrané — od J. N. Stárka.

plodnému. A tudy učj nás pjſmo ſwaté řkaue: Dobrá wěc geſt modlitba s poſtem a s almužnau. Ten, kterýž w den ſaudný za dobré ſkutky a za almužnu odplaty uděluge, až po dnes rád ſlyſſj ty, kdožkoli s dobrými ſkutky k modlitbě přiſtupugj.“ — Dále dokázaw welikė ceny a potřebnoſti almužny, poráží wýmluwy gmětelů wezdegſſjho zboží, an dj: „Snad ſe chauliš a obáwáš, že bys při hogném dobročinění z toho, čim koli wládneš, ſnadno ſe wydal, a tak ſám na mizinu přiſſel? — O odtaď nenj ſe tobě co ſtrachowati. Budiž ubezpečen, že gměnj twého nikdy neubude. Nenjk to holá přjpowěď moge, ale giſtota od pjſem ſwatých i od Boha zaſlíbená. Duch ſwatý mluwj ſkrze Šalomauna, řka: „Kdo dáwá chudému, nebudek nuzeti: ale kdo nedbá na proſjcjho, trpěti bude nedoſtatek“ (Přjſl. 28, 27.). Rowněž i apoſſtol Pawel, miloſtj Páně nadchnut, prawj takto: „Ten, kterýž dáwá ſjmč rozſjwagjcjmu, i wám chléb k gedění dá, a rozmnožj ſjmě waſſe a přiſpořj aurody ſprawedlnoſti waſſj, aby gſte we wſſem zbohaceni byli (Řjm. 9, 10. 11.). A opět: „Služba toho dobrodinj netoliko doplňuge to, což ſe nedoſtáwá ſwatým, ale také rozhogňuge ſe ſkrze mnoha djkůčinčnj w Pánu“ (I. Kor. 9, 12.). Ty ſe wſſak bogjš, aby ſnad ſſtědroſtj mohowitoſt twá ſe newytratila? Což, ó bjdnjče, nepomyſljš, že gſa auzkoſtliw, aby zboží twé ſe neztenčilo, ſám ke ztrátě ſpáſy a žiwota přicházjš? Či nepřipomjnáš ſi, že ſtarage ſe, aby ſtatkowé ſe ti nezten-

čili, ſám ſebe ztenčugeš, gſa milownjk wjce mamony než duſſe ſwé? Ty ſe bogjš, abys při ſwé ſſtědrotě k chudým ſnad ſám k poſledu s nauzi ſe nepotkal? — Než mezle, kdy pak nalezal ſe který ſprawedliwý při nedoſtatku potřebné wýživy? Wždyť pſáno geſt: „Nebude ſužowati Hoſpodin hladem duſſe ſprawedliwého!“ (Přiſſl. 10, 3.) „Hleďte na ptactwo nebeſké, žeť neſegj, ani žnau, ani shromažďugj do ſtodol, a Otec wáš nebeſký krmj ge. J zdaliž wy draſſi negſte nežli oni?“ (Mat. 6, 26.) Bůh tedy geſt živitel ptactwa i krmitel wrabčat každodennj, a geſtliže těm živočichům, kteřjž ho nepoznáwagj, ani pokrmu ani nápoge ſe nenedoſtáwá: tedy bys ſe domnjwal, že křeſtanu, že ſluhowi, že ſkutků miloſrdných činiteli, že miláčkowi geho w gakémſi nedoſtatku žjti a wězeti připadne? Anebo nenakrmj Kriſtus toho, od něhož ſám krmen bývá? Či odepře wezdegſſich potřeb tomu, koho nebeſkým a božſkým ſtatkem obmyſlil? J odkud pocházj newěra tato? K čemuž nazýwáme křeſtanem toho, kdož owſſem Kriſtu newěřj. My tedy bogice ſe Boha, končj ſpis tento, ſrdce ſwé k nebeſkým a božſkým wěcem pozdwižené zachoweyme, a hleďmež ſobě nakloniti Boha a ſlužby powinnowané zachowati gemu. Podeymež zde Kriſtu raucha naſſe, abychom od něho w nebeſjch oblek doſtali; podeyme mu zde gjſti a pjti, abychom tam s Abrahamem w řjſſi nebeſké ſtolili; rozſjweyme zde hogně, abychom tam málo nenažali, a dokud čas geſt, bubme pečliwi o ſwé ſpaſenj wěčné, gakož apo-

ſſtol Pawel nabjzj, řka: „Protož dokudž čas máme, činme dobře wſſechněm, zwláſſtě pak domácjm wjrý. Dobré pak činjce neuſtáweyme, nebo časem ſwým žjti budeme.“ O záwiſti pak a nepřjzni w ginéma ſpiſu pjſſe: Ginj wýſtupkowé zůſtáwagj w ſwých mezech, a hřjch, budiž gakýkoli, mjwá ſwých mezj a ſwého konce. Cizoložnjk činj ſobě zaſtáwku po té neřeſti, gižto byl ztropil. Zbogniſk, když wražbu zpáchal, zatjm ſi obdechuge a zbognictwj ponechává. Z drawoſt laupežnjkowa s uchwácenau kořiſtj ſe zaſtawuge, a i ſſeydjřſtwj ſwau přjtrž brává, zwedlo-li ſe tomu, kdo ge prowozuge. Sama toliko záwiſt nemá mezj, a geſt neprawoſt nekonečná, a čjm lépe ſe dařj tomu, komu záwiděno, tjm dále wyſſlehuge ze záwiſtnjka ten záhubný plamen ſinaloſti. Odtud ten hroziwý oblíčeg, odtud ta zaſmuſſilá twář, ty bledé ljce, to chwěnj rtů, to ſtřjpenj zubů, ty prchlivé řeči, to bezuzdné haněnj, ta k náſilné wražděhotowá ruka, kterauž mjſto dýky ſamá nenáwiſt a rozwzteklená myſl ozbroguge. — Protož wydey ze ſebe a wywratiž tu otrawu, tu žluč a tu gedowatinu ſwárů; wyčiſt ſrdce, gež hadj záwiſt otrávila a co máš koli hořkoſti w ſobě, tot ſladkoſti Kriſtowau wen wypuzug. Přigneš-li k ſobě pokrm i nápog z tagemſtwj kříže, a budeš tudy, cožkoli hořkého geſt, w ſrdci twém oſlazeno neginác, než gako někdy tam myrhowým dřewem u ſiguře hořkoſt byla oſlazena. Gen započni hogiti ſebe tu, kde twůg nedub kořeny má. Z nelaſkawce budiž milowni-

kem giných. Měg lásku k těm, gichžto si byl závistně se dotýkal, a co možná, kráčeg sslepěgemi ctnostných.“

„Modlete se bez přestánj“ (I. Thes. 5, 17.).

„Modlitba kagicjho se oblaky proniká, a dokudž se nepřibljžj, nepotěssj se, aniž odstaupj, dokudž nepopatřj Hospodin“ (Sir. 25, 21.).

„Wězte, žeť wyslyssj Pán Bůh modlitby wasse, gestliže trwagjce setrwáte w postech a modlitbách před obličegem Páně“ (Judit. 4, 12.).

„Almužna a wjra očistuge od hřjchů (Tob. 4, 11.). Gako oheň hořjcj uhassuge woda, tak almužna shlazuge hřjchy“ (Sir. 3, 33.).

„Kdo učinil, což wnitř gest, učinil také i to, což gest zewnitř. Ale dáweyte almužnu: a wssecky wěci wám čisté budau“ (Luk. 11, 40. 41.).

„Závistj ďábelskau přissla smrt na okrsslek země: následugj pak ho ti, kteřjž gsau s strany geho“ (Maudr. 2, 24. 25.).

„Nechtěg záwiděti tomu, gemuž se dařj na cestě“ (Žalm 36, 7.).

„Šetřiti bude hřjssnjk spravedliwého a skřjpěti bude naň zuby swými. Ale Hospodin posmjwati se bude gemu, nebo prohledá, že přigde den geho“ (Žalm 36, 12. 13.).

Modlitba.

Wzezři milostiwě na nassi křehkost, ó Pane, a wsse zlé, gehož zasluhugeme, na přjmluwu

ſwatého mučednjka a biſkupa twého Cypriana od nás odwrátiti račiž. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſlawj ſe též ſwátek: Powyſſenj ſwatého křjže, o čemž dne 2. kwětna ſe dočteš; w Rjmě ſwatého Kornelia, papeže a mučednjka; tamtéž ſwatého Krescencia, pacholete mučednjka; w Trewjru ſwatého Materna, biſkupa a m. g. ſw.

15.

Žiwot ſwatého Marcella a ſwatého Waleriana, mučednjků.

Za panowánj cjſſaře Marka Aurelia naſtalo křeſtanům po celé řjſſi řjmſké welké protiwenſtwj, tak že přemnozj z nich wyznánj Kriſtowy wjry ſwau krwj i žiwotem ſwým wykaupiti muſili. Ale nikde ſnad nezuřila wztekloſt pohanů tolik, gako w cjrkwi luǧdunſké w Ǧallii, kdež nagednau ſwatý biſkup luǧdunſký Fotinus s 49 ginými křeſkany, gakož dne 2. čerwna o tom ſe pſalo, do wězenj uwrženi byli. Mezi uwězněnci byli též Marcellus a Walerian, přjbuznj ſobě gak rodem tak i uſſlechtiloſtj mrawů i ſtatečnoſtj u wjře. Dwěma těmto mužům podařilo ſe gedné noci wazeb ſe zproſtiti, a dle rady ſwatého ewangelium na miſto bezpečněgſſj ſe uteci. Marcell odebral ſe za řeku Arar čili Saonu do Kabillonu, ſwatý Walerian ale w Trenorchium u Äduů autočiſſtě hledal, oba wjru ſwatau oby-

watelům kragin těchto ſlowy i ſkutky hláſagjce. J ſtalo ſe, že ſwatý Marcell gda ceſtau od gednoho wljdného muže, gménem Latinus, hoſtinſky přigat byl. Ten byl pohan a horliwý ctitel bohů wlaſtenſkých. Wida ſwatý Marcell horliwoſt Latinowu, gjž modly Marſe, Merkuria a Minerwy ctil, politowal ho, a obrátiw ſe k němu, napomjnal geg laſkawými a ráznými ſlowy, aby odſtaupil od mrzkých powěr, řka: že nenj možno, aby bezcitný kámen někomu miloſtiw býti mohl, a ti, kteřjžto za bohy drži, což ruka lidſká byla učinila, ti že ſe podobagj nerozumným howádkům, a neliſſj ſe přjliš od kamene, z kteréhož ſi bohy byli wytwořili. Domluwa tato tolik na myſl Latinowu půſobila, že w krátkém čaſe i s celým domem ſwým wjru Kriſtowu přigal. Uſlyſſaw ſwatý Marcell, že protiwenſtwj ſe zmáhá, opuſtiw Kabillon, do Arğentomağum ſe obebral, kde ſe prawě Priſkus wládař (praeses) zdržuge, ſtkwoſtnými hody bohy ſwé ctil. Kterýž dozwěděw ſe, že Marcellus přiſſel, pozwal ho k hodům modloſlužebným. Ale Marcell nechtěl ſe poſkwrniti kwaſem hřjſſným; z toho ſaudili hodownjci, že křeſtanem geſt, a gednohlaſně geg hrdla odſaudili, tak ale, aby ſmrt geho byla nowá a neſlýchaná. J wyneſli ſaud, aby dwa od ſebe wzdálenj ſtromowé k ſobě ſe ſtrogi něgakými naklonili, na ně aby ſe pewnými prowazy Marcell uwázal, pak ale aby ſtromy ſe náhle rozpuſtily a Marcella pružnoſtj ſwau roztrhaly. A wſſak ſaudu toho nezhrozila

se dusse Marcellowa, nýbrž stoge pewně u wsse wyznáwal Krista. I zdálo se Pristowi wládaři, že těžssim bude trestem, kdyby Marcella u přítomnosti wsseho lidu twrdě strýznili, stjti dal. I kázal ho wésti k modle Saturnowě a pak do modlitebny slunce, a nutiti geg, aby obětowal; nechtěl-li by, měla mu hlawa sražena býti. Ale Marcell ani tenkráte neztratil důwěru w Boha, nýbrž milostj nebeskau sjlen, odpowěděl řka: „Kdokoli Boha živého wssj silau dusse swé a plnau wjrau srdce svého pogal; nikdy necitelným modlám obětowati nebude; nebot hřjch gest, dussi od Boha stwořenau modlosluženostj poskwrňowati, a Boha svého původitele se odřjkati.“ Wida tedy Pristus, že statnost geho neoblomj ani hrozbami ani trestem, rozkázal gámu wyhrabati, Marcella do nj postawiti a až po pás prstj zahrabati. Gak rozkázáno stalo se, a tak Marcellus třetjho dne bjdný žiwot dokonal, nepřestáwage až do posledniho okamžiku chwálu Božj prozpěwowati a oheň lásky w sobě rozehřjwati. Geho swátek swětj se 4. tohoto měssce.

Za několik dnj po umučenj swatého Marcella přissel Pristus též do Trenorchium, kam, gakž řečeno, swatý Walerian z Luğduna utjkage se byl uchýlil. Netrámil wssak Walerian žiwot w úkrytu svém zahálčiwý, nýbrž gako swatý Marcell w Kabillonu tak swatý Walerian w Trenorchium a w celém wůkolj wjru Kristowu s nemalým požehnánjm zwěstowal. Pristus přissel do Trenorchium giž pod wečer, a wyprawowal

pohanům přjtomným, co se w těch dnech w Kabillonu s Marcellem bylo stalo, načež oni též gemu wyprawowali o Walerianowi, že se tu w gakési chýžce zdržuge, a že mnoho prý giž lidi k wjře w Krista Ježjsse přiwedl. Wěc ta mořila Priskowu krwolačnau dussi po celau noc, a sotwa že dnjti se počalo, poslal dráby, aby Waleriana bez odkladu přiwedli. Ti ssli bez messkánj. Walerian mysle, že přjchozj křesťané gsau, uwedl ge do bytu swého, znamenjm swatého křjže se znamenage. Což widauce drábowé otázali, co tjm znamenjm chce? Načež Walerian: „Tok gest obraz spasenj, skrze kterýž Pán nebes i země, Ježjš Kristus, syn Božj, s Otcem i Duchem swatým před wěky a na wěky panuge a utrpenjm a usmrcenjm swým wazby smrti ztrhaw, žiwotem wěčným nás podařil.“ Po těch otázali se poslowé Priskowi, zdali též i on towaryssem gest Marcellowým a tudjž i křesťanem? Načež když on přiswědčil řka, že gest Marcellowým towaryssem a křesťanem, a že na wěky gjm zůstane, swázawsse ho co nějakého zločince k Priskowi wedli. Priskus uzřew geg, rozhněwal se a twrdau k němu mluwil řečj, řka: „Ty-li si Walerian, genž gméno Kristowo hlásáš? Nepřisslo ti snad w známost, co se s saudruhem twým Marcellem stalo, genž podobným bludem sweden byl? Buď pak maudrý a pomodli se k bohům nesmrtelným!“ Po těch wybjzel pak mučednjka, aby se klaněl Jowissi a Junoně a Wenussi a ostatnjm modlám, hroze, že, neučinj-li toho, daleko tužssjmi

trefty že zachwácen bude. K tomu odpowěděl Walerian w rozum tento: „Že zákonowé zemſſtj treſtagj přjſně na lidech ſmilſtwo a prznénj krwe, gak prý tedy možno za bohy mjti ty, kteřjž žiwot ſwůg wſſjm tjm byli zprznili?“ Pak přidal: „Ty mně hrozjš trefty, gež gſi na bratra Marcella uwalil, gež ale on ſlawně přemohl! O bys ty poznal Boha prawého, genž ſtwořil nebe i zemi, a newinně utrpěl, aby nás ſmrtj ſwau wěčné ſmrti zbawil, a ſwým wzkřjſſenjm důwěru wěčné blaženoſti w nás wzbudil, gehož králowſtwj nemá ani konce ani začátku!“ Tak a podobně mluwili Priſkus a ſw. Walerian geſſtě nějakau chwjli. Wida wſſak wládař, že Waleriana nepřemluwj, kázal geg k trámu gakémuſi přiwázati a železnými drápy trhati, a když ani tyto muky ſtatnoſt ſwatého nepřemohly, nýbrž báti ſe co bylo, že ſtatnoſtj geho i mnozj ginj ku Kriſtu ſe obrátj, dal geg na poprawiſſtě wésti a tam hlawu mu ſraziti. Na tom miſtě, kdež ſe wěc tato ſtala, wzdělali napotom wěrnj křeſtané koſtel ku cti ſwatého mučednjka.

Rozgjmánj.

Křjž ſwatý geſt obraz naſſeho ſpaſenj, prawil ſwatý Walerian k žoldnéřům. O by wſſickni pogali wáhu těch ſlow, zagiſtě by negen ſwatý křjž, nýbrž i Spaſitel a Wykupitel ſám u wětſſj u nás byli wážnoſti a láſce. Ale tak, gak wěci gſau, zdá ſe, že i nám učenj o křjži,

ano i ukřižowaný Kristus gest pohorssenjm gako židům aneb bláznowstwjm gako národům. Či snad nestydj se mnozj, znamenjm křjže čelo, ústa a prsa znamenati? Nestydj se křjže, na kterémž wykaupenj nasse se wykonalo, pozdrawiti? A kde gsau ti, co milugj křjž a následugj Krista? Nezdá se, že gsme wssickni nepřátelé křjže Kristowa, a že konec náš bude zahynutj, a že nám bůh břicho gest a sláwa w zahanbenjm nassem? O zpamatug se, ó člowěče, zpamatug, a zaraž křjž do srdce swého a pěstug ho, ať ugma se, wydá owoce, owoce, na kterémž by Wykupitel twůg Kristus Ježjš poznal, že gsi geho učednjk. Ugme-li se křjž w srdci twém, přemůžeš tělo, swět, náružiwost i hřjch, a dogdeš oslawenj wěčného, kteréhož nikdo nedocházj, leda skrze křjž. Křjž gest naděge křesťanů, podpora malomyslných, přjstaw zmjtaných bauřemi žiwota, lék nemocných, sstjt proti nepřátelům, zbraň w zápasu, autočisstě w nebezpečenstwj, swětlo w temnostech, wůdce na prawé cestě, potěssenj w zármutku a kljč k pokogi dusse. Gsi-li tedy opusstěn od celého swěta, uteč se ke křjži, a obegma geg, nagdeš útěchu a podporu; trápj-li tě pokussenj aneb gsi-li bauřemi od cesty žiwota zahnán, pohledni na křjž; křjž oswjtj temnotu dusse, ukáže ti prawau cestu, přemůže pokussenj i pokussitele a uwede tě do přjstawu bezpečného. Walj-li se na tě nehody, utlačugj-li tě nepřátelé, powstáwagj-li proti tobě mocnj protiwnjci: pohleď na křjž, a křjž bude ti sstjtem proti wssemu zlému a dodá

ti maudrosti i opatrnosti. A giž obrakme gesstě gedenkráte zrak do dusse swé, a wizme, zdali i w dussi nassj spasonosný křjž gest zakotwen a zdali i u nás onoho přinássj owoce, po němž že Kristus Ježjš pozná, že geho učednjci gsme, či snad roste tam strom světa, gehož kwět gest: láska k světu a gehož plod: pýcha, smyslnost, newázané žádosti, nekagicnost a wěčná smrt? O kde gste kdo, uwrzte se před křjžem, gehož ssjřka gest láska, gehož délka wěčnost, gehož wýsska wssemohaucnost, gehož hlubina newyzpytatelná maudrost gest, a modleme se w kagicnosti a pokoře, aby On, který sljbil, že wssecky, až powýssen bude, přitáhne k sobě, též nad námi se smilowal, a skrze křjž swůg nám udělil milost i spasenj.

„Gakož Mogžjš powýssil hada na pausšti: tak mussj powýssen býti Syn člověka, aby žádný, kdož wěřj w něho, nezahynul, ale mèl žiwot wěčný (Jan 3, 14. 15.).

„Patřjce na původa a dokonawatele wjry Ježjsse, který předložiw sobě radost, strpěl křjž, opowážiw se hanby sedj na prawici stolice Božj. Protož rozpomjneyte se na toho, který takowé proti sobě od hřjssnjků snássel odmlauwánj, aby gste neustáwali w mysljch swých hynauce“ (Žid. 12, 2. 3.).

„Kristus smazaw zápis ustanowenj, který byl proti nám, i wyzdwihl geg z prostředku přibiw geg k křjži; a oblaupiw knjžatstwa a mocnosti wedl ge na odiwu zgewně triumf slawiw nad nimi skrze sebe samého“ (Kol. 2, 14. 15.).

„Nehřeſſme wſce, znowa křižugjce ſobě Syna Božjho a w poſměch wydáwagjce“ (Žid. 6, 6.).

„Ode mne odſtup to, abych ſe w čem chlubil, gedině w křjži Pána naſſeho Ježjſſe Kriſta, ſkrze kteréhož ſwět mi ukřižowán geſt, a gá ſwětu“ (Gallat. 6, 14.).

Modlitba.

O ukřižowaný Ježjſſi, wleg do ſrdce mého onu láſku ku křjži a k umučenj twému, kterauž ſwatj twogi měli, a uděl mi té miloſti, abych rád gako oni u dřewa křjže dlel, plným ſrdcem wolage: Pod ſtjnem toho, kteréhož gſem žádal, ſeděl gſem a owoce geho geſt ſladké hrdlu mému. Kdybych ale, ó Pane Ježjſſi Kriſte, kdybych ale obrátil ſe někdy ſwéwolne od křjže twého, tedy rozpomena ſe na mne, přitáhni mne k ſobě na křjž a uděl mi ſjly, abych, pokud žiw budu, u tebe na dřewě křjže wytrwal, po ſmrti pak s tebau powýſſen byl do radoſti, genž odměna geſt křjže, genž gſi a kraluges na wěky wěkůw. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwaté Kateřiny janowſké.

Swatá Kateřina janowſká narodila ſe w Janowě roku 1447., odkudž i přjgmj ſwé doſtala. Otec gegj byl Jakub Fieſchi aneb Fliſkus, bý-

waly mjſtokrál neapolſký, pán i ſſlechetnoſtj i urozenoſtj a bohatſtwjm proſlulý. Kateřina byla poſtawy autlé, ale uſſlechtilé, a twáři nad mjru ſličné, a giž w dětinſtém wěku bylo na nj widěti, že obzwláſſtnj gakauſi miloſtj Božj geſt nadána, a ſotwa že oſmého roku doſſla, wzdala ſe wſſech dětſkých wyraženj a gakauſi podiwuhodnau mjrnoſtj a wážnoſtj wynikala. Též ſe učila pilně ſwatému náboženſtwj, a takowau giž tenkráte wzplanula horliwoſtj k modlenj a k mrtwenj ſebe, že wſſickni tomu nemálo ſe diwili. W gegjm pokogi wiſel obraz předſtawugjcj ukřižowaného Spaſitele, an na klíně truchljcj máteře ležj. Kdykoli pohledla na ten obraz, budil ſe w duſſi gegj wždy náramný bol a ſautrpnoſt, a ten bol gi tolik pronikal, že odhodlána byla z lásky k ukřižowanému Spaſiteli, wſſe, co by koli bylo, oddaně ſnáſſeti a trpěti. I činila proto tělu ſwému náſilj wſſemožné, ljhala na holém ſlamnjku a njſto podhlawničky gen kuſem dřewa ſe zpokogowala, přitom ale též ſſetřila, aby nikdo z domácjch o tom, gak ſebe mrtwj, nezwěděl. Podařilo-li ſe gj ale ukryti umrtwowánj ſebe: oheň lásky k Bohu nemohla nikterak uduſiti; protož ukrýwala ſe nezřjdka w odlehlá mjſta, a tam dlauho, dlauho modlitbami a rozgjmánjm ſwatým ſe zabýwala. Gedenkráte ſtalo ſe, že upnuwſſi wſſecku myſl na muky, kteréž Wykupitel pro nás podſtaupil, ucjtila, že duſſi gegj oheň nebeſký pronikl, kterýž w nj wždy wjc a wjc

tauhu podpalowal, aby též pro Krista Pána něco trpěla.

I aby tedy bez překážky a bez wytrhowánj slaužiti mohla tomu, gehož hledala, a gegž nalezla, přála ſi Kateřina klášſternj ſamotu a tichoſt. Protož ucházela ſe w gednom kláſſteře, w kterémž giž ſeſtra gegj Limbania geptiſſkau byla, o přigatj; byla wſſak oſlyſſána, gednak, žeť přjliš mladá, a gednak, že rodičowé gi prowdati chtěli. Odewzdawſſi ſe tedy do wůle Božj, uzawřela, že we wſſem bude gi plniti, a těmi ceſtami choditi, gimiž gi woditi bude. Gegj wůle ſplynula od toho okamženj úplně s wůlj rodičůw, tak že nic nechtěla a nic nečinila, než co pozuáwala, že wůle Božj a wůle rodičůw geſt. Konagic tedy wſſemožně, co dobrého býti ſe gj zdálo, zůſtala w domě u ſwých rodičůw až do roku ſſeſtnáctého, kteréhožto ſe poſluſſna gſauc wůle rodičůw a přjbuzenſtwa za mladého gakéhos ſſlechtice, též z Janowa rodilého, gménem Julian Adorno, prowdala.

Manželſtwj, prawj gakéſi přjſlowj, geſt želſtwj, a ſwatý Pawel pjſſe, že trápenj těla mjti budau takowj: a toť zkuſila ſwatá Kateřina w plné mjře. Manžel gegj byl muž newrlý a mrzutý; nakládal s chotj gako s otrokynj, wedl žiwot proſtopáſſný, a mrhal gměnj ſwé i gměnj manželčino. Pět let ſnáſſela ſſlechetná chot nehodné toto nakládánj, a wzdalugic ſe wſſech ſpolečnoſtj gediné Bohu boleſt ſwau naříkala; konečně ale na radu některých přátel tjm zármutku

chtěla ulehčiti, že dle přjkladu některých matron gegjho ſtawu w marné radoſti ſwětſké ſe uwrhla a po pět let útěchy mimo Boha w ſwětſkých rozkoſſech hledala. Prawda, že ſe chowala wždy w mezech ſluſſnoſti, a že pilně ſe na pozoru měla, aby nigakého přikázanj Božjho ani ſkutkem ani ſlowem ba ani myſſlenjm nepřeſtaupila, a wſſak radowánky ſwěta nezgednaly gj žádaného pokoge, nepřineſly žádané útěchy, nedodaly potřebné ſjly, aby mohla ſwjzle a náwal wſſelikých ſtraſtj trpěliwě a s duchem zmužilým ſnáſſeti; alebrž i we wjru ſláwy zemſké a w praudu ſwětſkých rozkoſſj zůſtalo ſrdce gegj puſté a prázdné. J nemohla ubohá neznamenati, že ſtaw gegj nyněgſſj daleko geſt horſſj, než byl kdy před tjm. Straſti zůſtaly mořjce gi gako kdy prwé, ale duſſe od Boha poněkud odwrácená nečila těch rozkoſſj nebeſkých wjc, gimiž gi Pán Bůh nawſſtěwowal, dokawad gemu ſamému boleſti a nářek ſwůg byla zgewowáwala. J zmocnil ſe ubohé takowý zármutek a tak náramná těžkomyſlnoſt, že boleſtj takměř přeſycena ni rady ni pomoci ſi newěděla. Giž ſe chýlil pátý rok ku konci, co od prwé horliwoſti uſtaupiwſſi s ſwětem ſe ſpřátelila. Byltě ſwatwečer před ſwatým Benediktem. Skljčená náramným bolem weſſla ubohá panj do koſtela, témuž ſwatému zaſwěceného, co neyſtrauſſeněgi ſe modljc, aby tentýž ſwatý otec za ni orodowal a úlewy duſſewnjm mukám gegjm i útěchy gi wyproſil. Ale zdálo ſe, že tjm wjce auzkoſti na ni ſe walily, čjm wjce uteci gich uſilowala.

Opuſtěna tedy, gak ſe zdálo, i od lidj i od Boha, nawſſtjwila ſeſtru Limbanii w kláſſteře, weſſkeren bol ſwůg gj žalugjc. Limbania radila gj, aby kláſſternjmu zpowědnjku duſſi ſwau odkryla, aby mu zgewila, co gi bolj a ſaužj. Kateřina upoſlechla maudré rady a ſſla. Sotwa ale že před něho poklekla, uzřela wſſecku mizernoſt ſwau a pokléſky ſwé a při tom ukázala ſe gj Božj dobrota a miloſrdenſtwj w takowém ſwětle, že tatměř bez ſebe zwolala: „Nic wjce o ſwětu, ó Boże! Žádného hřjchu wjce!“ Tyto wſſak auzkoſti nepocházely, gakž ſama wyprawowala, ze ſtrachu Božjch treſtů, nýbrž z boleſti, že byla neſmjrnau dobrotu Božj urazila. Když ſe byla doſtatečně připrawila, ſložila generálnj čili celoživotnj zpowěď.

„Hoſpodin uzdrawuge ty, kteřjž gſau ſkrauſſeného ſrdce a uwazuge rány gegich“ (Žalm 146, 3.). „Ou bydlj s těmi, kteřjž gſau ſkrauſſenj a ponjženého ducha, aby obživil ducha ponjžených, a obživil ſrdce ſkrauſſených“ (Iſ. 57, 15.); totéž zkuſila kagjcj Kateřina; Bůh učinil miloſti ſwau, že hřjchowé gegj a pokléſky, gako by do moře byli padli, z paměti gj byli zmizeli, že čaſtěgi rozmanitých mjwala widěnj, a že neobyčegných miloſtj ſtala ſe aučaſtna, k nimž i obrácenj manželа počjtati dlužno. I ſnáſſela wſſecky křiwdy, kteréž gj manžel způſobil, s neywětſſj trpěliwoſtj a tichoſtj a to z lásky k Kriſtu Ježjſſi, a modlila ſe co neyſkrauſſeněgi, aby Bůh geg miloſtj ſwau oſwjtiti a na ceſtu ſpraweдlnoſti obrátiti ráčil; a eyhle, on ſe giž nynj tolik

změnil, že gj powolil, aby budaucně w zdrženliwoſti žiwa byla a neytěžſſj ſkutky kagienoſti konala. Náſledugjcj ztráta ſtatků, giž byl prowinil, otewřela mu konečně oči. J počal, přjkladem ſwaté manželky ſwé powzbuzen, žiwot wésti náboženský a bohabogný, ba i do třetjho řádu ſwatého Frantiſſka zapſati ſe dal. Některý čas na to upadl w těžkau a dlauhau nemoc, kteráž poſléz tak ſtala ſe boleſtnau, že negednau w zauſanliwau netrpěliwoſt wypukl a nigakým napomjnánjm, aby ſe wzdal do wůle Božj a netrpěliwoſtj boleſtj ſi nezwětſſowal, pohnauti ſe nedal. Kateřina bogjc ſe o ſpaſenj geho, odeſſla do wedlegſſjho pokoge a uwrhſſi ſe tu na kolena před křjž Páně, modlila ſe ſlzami a wzdychánjm o ſpaſenj manželowo: „O láſko, ſlyſſeli gi modliti, ó láſko, proſjm tě za duſſi tuto. Darug mi gi; mně gi darowati geſt w moci twé.“ Aſi po půl hodině, co ſe tak modlila, cjtila u wnitř duſſe, že wyſlyſſána geſt; a wrátiwſſi ſe do pokoge nemocného, ſhledala, že celý ſe změnil, a že úplně upokogen a do wůle Božj odewzdán geſt. J ſložil též ſwatau zpowěď s neywětſſj ſkrauſſenoſtj, připrawil ſe na poſlednj hodinku co nejbedliwěgi a ſkonal w Pánu patrné známky na ſobě mage, že u Boha miloſt nalezl. — „Modlete ſe za ſebe wespolek, aby gſte ſpaſeni byli, mnohok zagiſté může modlitba ſprawedliwého,“ pjſſe ſw. Jakub (5, 16.); a komuž to wjce přiſluſſj, než manželům? O by ſe manželky, kteréž magj muže lehkomyſlné, nehoſpodářſké, newrlé a newěrné, ob

této swětice učily: mlčeti, trpěti, modliti; tjm by křjže si umjrnily a k naprawenj poblaudilého manžela mnoho by přispjwaly!

Milostj Božj podporowána přemohla swatá Kateřina sebe dokonale, odtrhla se ode wssech wěcj stwořených úplně a spogila se s Bohem co neysrdečněgi; protož nermautila se ani nade smrtj manžela swého, ani nade smrtj bljzkých přjbuzných swých, owssem ale užjwala nabyté swobody k obsluhowánj nemocných. I docházela tedy do sspitála janowského, a gako gedna z děwek neysprostssjch očisťowala a opatrowala nemocné co neyssetrněgi. Čjm kdo hnusněgssj nemocj stjžen byl, tjm raděgi se mu propůgčowala a nebylo nemocného, kterémuž by nebyla ráda a ochotně slaužila, nedbagjc, že i přirozenost gegj tomu wzdorowala. Čistila též gegich oděw, stlala gim, ano i srdečně gich obgjmagjc, w nich důwěru a lásku k Bohu budila a pěstowala. Negednau se stalo, že chořj ztratiwsse trpčliwosti, chorobu swau a bjdu těžce nesli a každého, kdož k nim přissel, rauhawými slowy a zaufalými řečmi obtěžowali. Swatá Kateřina ale snássela každau křiwdu myslj weselau a wljdně s každým zacházegjc, negednomu dodala mysli, že chorobu swau s trpěliwostj nesa, do wůle Božj se odewzdal; i může se řjci, že nebylo ani gediného chorce, kterýž by od nj buď tělesně buď dussewně nebyl potěssen. Gedenkráte obsluhowala gistau ženu, kteráž na morowau ránu se rozstonawssi, řeč ztratila, a gakkoli se namáhala, neysladssj gméno.

„Ježjš“ wyřknauti nemohla. Znamenagjc swětice namáhánj ženy, naklonila se a poljbila rty, na nichž se gméno „Ježjš“ chwělo, ale tjm i nemoc nakažliwau do sebe wsála. Sotwa že gj Bůh uzdrawil, přewzala opět službu we sspitále. Ostatně neobmezowala se gegj pomoc na nemocné we sspitáljch, nýbrž wssickni chořj celého města ctili a milowali gi co swau těssjcj a pomáhagjcj matku.

Od těch dob, co se swatá Kateřina opět s tělem i s dussj k Bohu swému ode marného swěta byla nawrátila, dala se s tělem swým a se wssemi žádostmi swými do boge, do boge nemilosrdného. Odepřela si požjwánj masa a giných wssech pokrmů, chuti lahodjcjch, ano i wsseho owoce gak čerstwého taktéž i susseného; mjsto kossile nosila žjněné raucho, spáwala kratičce, a to na loži twrdém, na něž i trnj si kládala; mluwila gen málo, chodila wždy s sklopenýma očima, okaussela gen wěcj odporných, což wssak smyslům bylo přjgemného, toho se ostražitě warowala. Gegj neymilegssjm zaměstnánjm byla modlitba, při modlitbě wytrwala denně do ssesti hodin, a ač tělo tomu někdy podléhalo, duch přemáhal wssi liknawost, tak že wždy, ačkoli nadobyčegně tělesně se zaneprazdňowala, duch wždy byl pohromadě a k mrtwenj hotow. Po 23 leta postjwala se wždy po ssest neděl před wánocj, a po sedm před welkonocj a gegj půst byl tak tuhý, že po celý ten čas ničehož nepožjwala, wygjmage trochu wody s octem a s solj, čjmž

wnitřnj horko ſwé ochlazowala. Mimo to chodila denně k ſwatému přigjmánj, newymluwnau tauhau k tomu gſauc puzena, kterýmžto duchownjm pokrmem, gak ſe zdá, pokrm tělesný nahražowala. Srdce gegj háralo tak wraucj láſkau k Bohu, že i neyſtudenčgſſj woda, když do nj ruku ſwau ſtrčila, počala ſe wřjti, gakoby žhawé železo w nj ſe bylo pohraužilo. Cjtjc ſladkoſt milowánj Božjho negednau wyzýwala wſſecky i nežiwotné twory, aby Spaſitele chwálily a welebily. Tak k. př. gedenkráte wſtaupiwſſi do ſwé zahrádky a na byliny hledjc, řekla: „Negſte wy ſtwořenj Boha mého? Nuže milugte ho a dobrořečte mu ze wſſj ſjly ſwé!“ — „O láſko, prawila zas ginby na neywýš rozčjlená ohněm milowánj Božjho, ó láſko, kdož by mohl mi brániti, tebe milowati? U ſtředu wſſeho wjru ſwětſkého, nic plápol duſſe mé neuhaſj. Wjmk zagiſté, že láſka wſſe přemáhá.“ „O ſwatá láſko, bj w ſamomluwě, giž byla ſložila, kdo tebe má, blahořečen má býti; s tebau powažugj ſe neywětſſj mužowé za malicherné, bohatj pak držj ſe za rowné chudým. Tebau ſtáwá ſe uměnj ſwěta bláznowſtwjm, nebok ty uděluges umění, kteréž uměnj wſſech přewyſſuge. Ty zapuzuges ze ſrdce weſſkeren zármutek, wſſecku twrdoſt i žádoſt gměnj; ty činjš zlé dobrými, lſtiwé ſproſtými; ty ubjráš člowěku ſwéwolj; nebok ty gediné gſi prawý wůdce; ty předělawáš geg w člowěka zcela nebeſkého a ſladkým činjš wſſe trpké. Ty gediné wodjš geg k ſpaſenj, nebok wſſickni

skutkowé dobřj děgj se z lásky aneb raděgi láskau. Ty wjžeš lidi wazbau nerozwjžitelnau, tak že gen gedné wůle gsau a wssj žádosti po zbožj prosti. Ty činjš wsse rowné, bohaté i chudé; ty gsi učinila, že nebeský a tichý Ježjš s nebe sstaupil a neybolestněgssj smrt utrpěl; ty nám ho i za pokrm dáwáš. Ty gsi s námi w Duchu swatém; ty zápasjš w swatých s drawau zwěřj, a s litěgssj gesstè zlobau protiwnjků swaté wjry; ty přebýwáš w sladkých rozmluwách Boha s dussemi wywolenými; ty s nimi w Bohu odpočjwáš." — A na giném mjstě pjsse: „Proč gest tak málo lidj, w nichž nebeská láska působiti může?! O můg Bože! Ty zadržugeš oheň milowánj swého w lůně swém, gelikož geg wyljti nemůžeš w srdce lidj, kteřjž gediné záležitostmi swětskými se zabýwagj. O zemi, ó swěte! co na konci počneš s těmi, kteřjž gediné po tobě tauzj? Tys otráwila gegich dusse, — těla gegich hnigj w lůnè twém, a nic nezbude gim, než nepochopitelné wěčné muky. Wezmi si k srdci, ó dusse má, prawdy tyto a nedopausstěg drahému času ugjti, genž ti přán gest, abys swjzlů těchto ussla, zwlásst an tak dobrotiwého Boha máš, kterýž tak snažně spasenj twého žádá, kterýž tě hledá a neskonalau láskau wolá."

Tato welká služebnice Božj padla asi dewět let před swau smrtj do nemoci, kteráž netoliko bolestná, nébrž i welmi podiwná byla, a o njž lékařowé saudili, že nadpřirozená býti musj. Hořelk w nj ustawičně gakýsi oheň, kterýž nikdo

ſi wyložiti neuměl, a kterýmž přemožena, negednau do hlaſitého nářku ſe dala. Za to ale požjwala radoſtj newýmluwných, kdykoli ſi na wěci nebeſké wzpomněla, a w twáři gegj obrážel ſe pokog a radoſt duſſj blažených; mluwila o láſce k Bohu s takowým nadſſenjm, že ſe wſſickni, kteřjž gi mluwiti ſlyſſeli, tomu diwili, a mnozj až k ſlzám ſe pohnuli, nedomýſſlegjce ſe ginak, než že angela w podobě lidſké widěli.

W ſtawu tak nadobyčegném byla ſwětice tato žiwa až do roku 1510., kteréhož ohněm láſky takměř ſtráwena k Bohu ſwému ſe odebrala dne 14. září. Tělo gegj zůſtalo až do 18. řjgna, kteréhožto dne w koſtele ſſpitálu pochowáno bylo, zcela neporuſſeno, ano když po 18 měſjcjch opět ſe wyzdwihlo, nenalezla ſe na něm ani ta neymenſſj známka poruſſenj. Papež Kljment XII. wřadil gi roku 1737. ſlawně do řady ſwatých.

Rozgjmánj.

Swatá Kateřina janowſká dala giſté oſobě, chtěcj do kláſſtera, náſledowné naučenj: „Ježjš budiž ti w ſrdci, wěčnoſt w myſli, ſwět pod nohama a wůle Božj we wſſem konánj twém; nade wſſecko ale ſwětiž láſka k Bohu ze wſſeho.“ I my gſme weſſkeři takměř ſamj řeholnjci, neboť na křtu ſwatém podrobili gſme ſe zákonům Božjm a při ſwatém biřmowánj ſljbili gſme ſlawně, že pomocj Božj pewně u wjře ſtáti budeme. Tedy řečená ſlowa ſwaté Kateřiny i nás ſe týkagj.

Ale bohužel gak daleckj gſme my wſſickni od těch prawidel. Mluw, zdali Jeżjſ geſt ti w ſrdci? Ach, Jeżjſ nenj w ſrdci, w kterémž ſe uhoſtila marnoſt, pýcha, záwiſt, záſſt, nečiſtá miloſt i giná hřjſſná a neſſlechetná ſmyſſlenj. — Geſt wěčnoſt w myſli twé? Ach, gak zřjdka kdy na wěčnoſt pomyſljſ! Nezdá ſe, że tak żiw gſi, gako by wěčnoſti ani nebylo? Nepřegeſ ſi, abys wěčně tu na zemi byl żiw? A padne-li kdy myſl twá náhodau na ſmrt, na ſaud, na peklo a na wěčnoſt, neſnażjſ ſe wſſemożně těch a takowých myſſlének ſe co możná neydřjwe zbawiti? Geſt ſnad ſwět pod nohama twýma? Wżdyť ſi do ſwěta zcela zamilowán, nic nečigeſ, než ſwět, na nic nemyſljſ než na ſwět, a nic nedělážſ, než co ſwětu ſe ljbj. Či nenj to milowat ſwět, když gediné po radoſtech ſwětſkých ſe ſhánjſ, když rozkoſſem tělesným wſſj ſilau ſe oddáwáſ, když gediné zbożj a bohatſtwj ſhánjſ, a po důſtogenſtwj a hodnoſtech ſljdjſ? Ach, to wſſe geſt patrným důkazem, że ſwět nenj pod nohama twýma, nýbrž że ſe ti zahnjzdil w ſrdci a że tebau wládne! Či ſnad wůle Bożj geſt we wſſem konánj twém? Ach, kde wůle wlaſtnj wládne, tam nemá wůle Bożj mjſta. Či ſnad u tebe gaká geſt wýminka? Nuże nereptáwáſ proti Bohu, kdykoli w maudroſti ſwé trochu ſwau metlau tebe ſe dotkne? Nebýwáſ netrpěliw, když ſtraſti a boleſti na tebe ſe walj, aneb když bližnj twůg někdy o tebe zawadj? Nuże, kde geſt ta wůle Bożj we wſſem gednánj twém? Či wyſwjtá ze wſſeho a nade

wſſe láſka twá k Bohu? Pomni gen, že denně Boha neyſwětěgſſího hřjchy gednak ſmrtelnými gednak wſſednjmi urážjš, pomni že w hřjſſjch těch trwáš až poſud, že ſe z nich nekageš, a že ani Bohu, ani bližnjmu zadoſt nečinjš. Ach, to nenj důkaz láſky k Bohu, nýbrž důkaz láſky k hřjchu a k otci hřjchu — k ďáblu. Kdo Boha upřjmně miluge, ten hledj wſſeho bedliwě ſe wyſtřjhati, co ſe mu neljbj, alebrž wynaſnažuge ſe, aby wždy a we wſſem tak ſmýſſlel, mluwil a gednal, gak tomu ſwatj geho zákonowé a přikázanj chtěgj. Chceš-li tedy na ſobě ukázati, že ſkutečně Boha miluges, uzawři u ſebe pewně, že ode dneſſka ani toho neymenſſjho hřjchu ſe nedopuſtjš, a giž hned počni ſe opjrati wſſem lákadlům a wſſem chtjčům zlým. Wěřjm, že tak ſnadno zaſtaralý zwyk nepřemůžeš, ale gen počni zápaſiti a uwidjš, že ſám Bůh ku pomoci ti přiſpěge. A byť bys třeba zas někdy kleſl, nezaufey, nýbrž zmoha ſe powſtaň opět a tak ſe ti poznenáhla s miloſti Božj podařj, že gako ſwatá Kateřina wezma ſi hřjch w nenáwiſt, wolati budeš: „Žádného hřjchu wjce, ó láſko má, žádného hřjchu wjce!“

„Žiwť gſem pak giž ne gá: ale žiwť geſt we mně Kriſtus“ (Gallat. 2, 20.).

„Nemiluge-li kdo Pána naſſeho Ježjſſe Kriſta, budiž proklatý“ (I. Kor. 16, 22.).

„Pomni na ty wěci, kteréž byly před tebau, a kteréž potom přigdau tobě, ten ſaud geſt wſſelikému tělu ode Pána“ (Sir. 41, 5.).

„Bděte ž, neboť newjte, w kterauž hodinu Pán wáš přigde“ (Mat. 24, 4.).

„Nemilugte ſwěta, aniž těch wěcj, kteréž na ſwětě gſau. Miluge-li kdo ſwět, nenj láſky Otcowy w něm“ (I. Jan 2, 15.).

„Hoſpodin dal, Hoſpodin wzal: gakž ſe Hoſpodinu ljbilo, tak ſe ſtalo: buď gméno Hoſpodinowo požehnáno“ (Job 1, 21.).

„Milowati budeš Hoſpodina Boha ſwého z celého ſrdce ſwého, a ze wſſi duſſe ſwé a ze wſſi ſjly ſwé“ (V. Mogž. 6, 5.).

Modlitba.

Pozdě gſem tebe ſi obljbil, ty wěčná a wždy nowá kráſo! Pozdě počal gſem tebe milowati; tys byl we mně; a gá hledal tebe we wěcech zewnjch, a uwjzl gſem tebe zapomenuw na pěkných tworech twých. O odpuſt, ó Pane, newědomoſti mé, že gſem tebe nemilowal, že gſem plýtwal láſkau ku tworům. Nynj tebe poznáwám, nynj poznáwám mizernoſt ſwau! O dey, ať wůli twé ſe podrobugi a proſtředků, gichž mi k ſpaſenj mému poſjláš, wěrně užjwám, a tak oheň neywraucněgſſj láſky k tobě w duſſi ſwé rozněcugi, genž gſi žiw a kraluješ na wěky wěkůw. Amen.

Dnes ſwětj ſe též ſwátek: W Řjmě ſwatého Nikomeda (ne Nikodema gak w kalendáři!), mučednjka; w Marcianopoli ſwaté Meliteny, mučednice; w Hadrianopoli ſwatých mučednjků: Marima, Theodora a Asklepiodota; též ſwatého Por-

fyra, mučednjka; téhož dne ſwatého Nicety, mnčednjka; w Korubě ſwatých mučednjků: Emily, gahna, a Jeremiáſſe; w Tullu ſwatého Apra, biſkupa; též ſwaté Ewtropie, panny a m. g. ſw.

16.

Žiwot ſwaté Ludmily, patrouky země české.

Dáwno byli giž Němci, ba i ſauſedni Morawané wjru křeſtanſkau přigali, an naſſi otcowé geſſtě w tmách modlářſtwj wězeli. Roku 845. bylo ſice čtrnáctero pánů čeſkých w Řezně křtěno, ale tjm ſe, gakž ſe podobá, tiny modloſlužebnoſti z wlaſti naſſi nezapudily. Teprw roku aſi 874. zawjtala ona přeſſkaſtná doba, když wjra ſwatá ze ſauſedni Morawy od národu nám gazykem i mrawem ſpřjzněného do wlaſti naſſi ſe doſtala, a zakořeniwſſi ſe, bugného owoce wydala.

Tentráte panowal na Morawě mocnau paži král Swatopluk. Pod geho wládau rozkwétala wjra katolická, giž ſwatj bratřj Cyril a Methoděg hlásali, welmi miloſtně; wſſude ſe ſtawěly nowé koſtely, základaly ſe ſſkoly, a lid, kterémuž ſe ſlowo Božj w gazyku přirozeném zwěſtowalo, ochotně ſe křtjti dáwal, žiwot ſwůg weſſkeren dle zákonu ſwatého ewangelium pořádage. A ten Swatopluk čaſto brannau rukau od nepřátel ſtjhán gſa, powolal wſſecky wůkolnj knjžata ſlowanſké k ſobě na Welehrad, kdež ſjdlem

byl, a aby tjm ſnáze nápadům nepřátel odolal, s nimi ſe ſpogil. Mezi knjžaty na Welehrad přiſſlými byl také wogwoda český Bořiwog s třidcjti wladykami. Té přjležitoſti použjwage ſwatý Methoděg přiſtaupil k němu, a chwále wjry Kriſtowy dokonaloſt i krásu, aby křtjti ſe dal, wýmluwným gazykem ho powzbuzowal. Bořiwog ráznými řečmi ſwatého biſkupa rozehřát, a že z wjry křeſtanſké welkého blaha tělesného i duſſewnjho ſe mu doſtane znamenage, žádal ſi i hned křtu ſwatého, načež biſkup: „Gſi-li hotow z celého ſrdce wěřiti w Boha, Otce wſſemohaucjho, w gednorozeného Syna gehc, Ježjſſe Kriſta Pána naſſeho, a w potěſſitele Ducha ſwatého, má ſe žádoſti twé zadoſt učiniti.“ I ſtalo ſe, že Bořiwog w málo dnech na to žádoſti ſtal ſe aučaſten a i s průwodci ſwými křtěn byl. „Blahoſlawenj, kteřjž ſlyſſj ſlowo Božj a oſtřjhagj ho“ (Luk. 11, 28.).

Bořiwog wracege ſe domů do Čech pogal s ſebau kněze náboženského Pawla Kaichu, a kázal mu, aby také lidu oſtatnjmu zwěſtowal učenj Kriſtowo, a ſám, gakž mohl geg podporowal. I oſtatnj wladykowé, giž s Bořiwogem na Morawě křtěni byli, pomáhali náboženému knězi rozſwěcowati pochodeň ſwaté wjry a co oni wyučowánjm a dobrým přjkladem započali, toho doplnil kněz Pawel křtem ſwatým. Obzwláſſtě ale ſtaral ſe wogwoda ſám o rozkwět ſwaté wjry, a k tomu konci založil hned, když z Morawy ſe nawrátil, koſtel na knjžecjm hradě ſwém as půl

druhé mjle pod Prahau, „Lewý hradec“ nazwaném.

K neyprwněgssjm a k neydůstogněgssjm audům zkwjtagjcj cjrkwe swaté w Čechách patřj swatá Ludmila, patronka a orodownice nasse u Boha. Byla pak swatá Ludmila, gakž se pjsse, dcera Slawibora, wládaře kraginy mělnické, a Lidoslawy, manželky geho. Oba ale rodičowé wězeli gesstě, když se gim Ludmila narodila, we tmách pohanských, a klanili se modlám rukau lidskau udělaným, stwořitele pak swého, Boha žiwého, nepoznáwali. I dcerusska gegich Ludmila musila se němým bůžkům klaněti, a oběti přinásseti, a nebylo tenkráte žádné naděge, že blud swůg pohanský pozná, a do cjrkwe křtem swatým wstaupj. Dospěwssi w léta, wdala se za wogwodu země české Bořiwoge, s njmž, pokud nám ze gména známi gsau, dwa syny měla, Spitihněwa a Wratislawa. Když ale Bořiwog po některém čase w Morawě křest swatý přigal, a wjru Kristowu w zemi rozssiřowal, uwěřila také chot geho Ludmila w Krista Ježjsse, a wyučiwssi se dokonale wjře swaté, od sw. Methoděge i se syny swými křtjti se dala. Gaká se tu změna w dussi kněžnině stala, kdož to wypjsse, a kdož wyprawj wýborné ty činy, kterýmiž se nynj swatá Ludmila zářila. I nemůžeme o nj ginak řjci, než že též a skrze známost Boha a Krista Ježjsse, Pána nasseho, rozmnožil také Bůh w nj swé milosti a hogného dobrého gj udělil, tak že aučastna učiněna bywssi Božského přirozenj, utjkala po=

ruſſenj pocházegjcjho z té žádoſti, kteráž geſt na ſwětě, a wſſecku ſnažnoſt wynakládala, aby připogila k wjře ſwé ctnoſt, a k ctnoſti uměnj, k uměnj pak zdrželiwoſt, k zdrželiwoſti pak trpěliwoſt w ſauženjch, k trpěliwoſti pak pobožnoſt, k pobožnoſti pak milowánj bratrſtwa, k milowánj pak bratrſtwa láſku ke wſſechněm libem (ſrow. II. Petr 1, 2—7.).

Aſi roku 894. umřel Bořiwog. Na mjſto geho doſedl neyſtarſſj ſyn Spitihněw, a i ten w málo letech na wěčnoſt ſe odebraw, bratru Wratiſlawowi kujžecj ſtolec zanechal. Ztráta dwau tak milých a drahých oſob zaſadila Ludmile ránu přetěžkau; i možno že by ſnad mnohem boleſtněgi to byla cjtila, kdyby ſwatá wjra gj nebyla potěſſila, poukazugjc gj na budaucj wěčnoſt, kdež ſe duſſe čiſté opět ſhledagj, aby ſe nerozlaučily wjce. J podrobiwſſi ſe tedy u wůli Božj neſla rány trpěliwě a s myſlj odhodlanau, těſſjc ſe, že ſprawedliwý a miloſrdný Bůh každého, kohož miluge treſce, a že nyněgſſj toto kratičké a lehké ſauženj naſſe přewelmi welikě wěčné ſláwy břjmě nám půſobj (II. Kor. 4, 17.).

Od těch dob, co Ludmila owdowěla, ſnažila ſe žiwot ſwůg co neydokonalegi ſpořádati, a wſſech ctnoſtj, kterýchž gen mohla, na neywýš pilna byla. Zachowáwala wěrně čiſtotu ſwého ſtawu, rozgjmala ſi denně diwná řjzenj Božj a dnem i nocj ſlaužila Bohu modlitbami a poſty, tuhau kagicnoſtj i mnohými ginými ſtutky dobrými. Na nj měli teď wſſickni libé neydobrotiwěgſſj matku.

Dwéře domu gegſho byly każdému otewřeny, a kdoż pomoci, rady neb útěchy potřebowal, nabýwal wſſeho w neyhognějſſj mjře u matky země, u ſwaté Ludmily. Pěſtowala také duchowenſtwo se wſſj ſſetrnoſtj, gako by ſynowé gegj byli; domy Božj z důchodů ſwých ozdobowala a potřebným nábytkem opatřowala. Ugjmala ſe chorých, přigjmala poceſtné a wězňům pomáhala na ſwobodu, kdyż toho zaſluhowali. Můżeme tedy wſſjm právem ſlowa nábożného Joba na ni potáhnauti, řkauce: „Ona nechodila w marnoſti a noha gegj nechwátala ke lſti; krok gegj neuchýlil ſe z ceſty přjmé, ſrdce gegj nenáſledowalo očj gegj a w rukau gegj nepřidrżela ſe żádná poſkwrna. Ona nepohrdala podſtaupiti ſaud s ſlużebnjkem ſwým a s děwkau ſwau, kdyż ſe hádali proti nj; neodepřela, co chtjwali, chudým, a geſtli że po čem taużily oči wdowy, nenechala gj dlauho na to očekáwati. Ona negedla ſama ſkywu ſwau, nýbrż i ſirotek gedl z nj; nepohrdala hynaucjm, kdyż neměl ſſatu, a chudým bez oděwu; newyzdwihla na ſirotka ruky ſwé, i kdyż ſe widěla na ſaudu wzneſſeněgſſj býti. Neměla zlato za ſſlu ſwau a ryzjnu neřjkala: Daufánj mé gſi! Neradowala ſe z neſſtěſtj toho, kterýż gj nenáwiděl, a nepleſala, kdyż zle ſe mu wedlo. Dwéře gegj byly poceſtnému otewřjny, wně nezůſtal hoſt, a z wlny owcj gegj byl nahý zahřjwán. Ona byla oko ſlepému a noha kulhawému, matkau byla chudých a ze zubů neſprawedliwého wytrhowala newinného“ (ſrow. Job

31, 29.). Přeblažená ta země, kteréž se takowé matky dostane, gaká byla swatá Ludmila, gegiž knjžata saudj právě, ostřjhagj zákon sprawedlnosti, chodj podlé wůle Božj a milugj světlo maudrosti (srow. kn. maudr. 6, 5. 23.), a poddaným swým dobrým přjkladem předcházegj a nad nimi běhgj gako počet magjce wydati za duše gegich (srow. Žid. 13, 17.).

Po smrti Spitihněwowě roku 912. dosedl, gakž swrchu řečeno, na stolec knjžecj mladssj bratr Wratislaw, knjže pobožný a dobrotiwý, kterýž o rozssjřenj wjry swaté mnohem wjce dbal, než o rozssjřenj moci své. W tom wssak neprozřetelně gednal, že si wzal za manželku Drahomjru, kněžnu luticku, u njž wjra Kristwa tak milostného owoce nenesla, gako u tchyně gegj, swaté Ludmily; neboť byla panj nad mjru hrdá a pánowitá, o njž se směle mohlo říci, že měla wjru, skutků ale wjry neměla. Wida Wratislaw přewrácenost swé manželky, a o zwedenj djtek, gež mu byla ona porodila, zwlásstě ale o budaucjho náslupce pečliw gsa, swěřil ho swaté Ludmile, matce své, kteráž wnučka swého také nad mjru bedliwě wychowáwala. Wykládala mu swaté pjsmo, učila ho literám slowanským, přidržowala ho k tichosti a rozněcowala w něm smyssl nábožný a horliwost křesťanskau. A Wáclaw kladl ochotně sjmě ob báby rozsjwané do autlého srdce a pěstowal ge tak bedliwě, že u welký strom wzrostissi, sterě owoce přinássselo. Mezi njm a pěstaunkau geho powstala láska neysrdečněgssj

a přátelſtwj neyupřjmněgſſj, a nebylo wěci důležitěgſſj, o kterau by s nj ſe nebyl radjwal. — „Kdo ſe bogj Boha, wážiti ſi bude přátelſtwj dobrého, nebo podlé něho bude přjtel geho“ (Sir. 6, 17.).

Pokud Wratiſlaw na žiwě byl, zdá ſe, že také ſwatá Ludmila w pokogi žiwa gſauc toliko o blaho duſſe ſwé a o ſpaſenj wnuka ſwého Wáclawa a o dobré lidu poddaného ſe ſtarala. Že wſſak nic dokonalého na ſwětě nebýwá, a każdý, kdož korunowán býti chce, w pokuſſenj gako zlato zkuſiti ſe muſj: muſila tedy ſwatá Ludmila mnoho ſtraſtj podſtaupiti, kterýmiž gi Bůh zkuſiti chtěl, zdali upřjmně geg miluge. — Aſi roku 926. umřel Wratiſlaw. Smrt geho byla pro Ludmilu naneywýš ſmutná. Od té doby walily ſe na ni wſſelike ſwjzle a protiwenſtwj a neuſtaupily až do gegj ſmrti. Po aumrtj totiž Wratiſlawa byl Wáclaw, ſyn geho neyſtarſſj, za knjžete země powolán a uznán; že ale geſſtě nezletilý byl, zmocnila ſe Drahomjra wlády, Wáclaw ale zůſtal prozatjm pod poručenſtwjm ſwaté Ludmily. To wſſak mrzelo hrdau a pánowitau Drahomjru welice; nebok ſe bála, že ſkrze Ludmilu bude gj wláda buď obňata, aneb aſpoň welmi obmezena. Puzena tedy gednak nenáwiſtj a záſſtjm, gednak ale žádoſtj po wládě, počala tchýni ſwé rozličné auklady ſtrogiti, aby ſe gj wjce báti nepotřebowala. Ludmila o hněwu ſwé ſnachy (newěſty) zprawena a od Wáclawa z wnuknutj Božjho poučena, že

náſilnau ſmrtj ſegde, připrawowala ſe owſſem, aby, až Pán zawolá, měla lampu s olegem pohotowě, ale chtěla též se ſnáchau Drahomjrau ſe ſmjřiti a gj přeſwědčiti, že nic zlého proti nj neobmýſſlj, aniž po wládě w zemi bažj. I wzkázala gj, že nenj žádoſtiwá gegj wlády, a nad nj panowati že netauží. Nechť ſi wezme, prawila dále, djtky ſwé k ſobě, a dle ljboſti s nimi wládne, gen o to že proſj, aby ſe gj powolilo Kriſtu wſſemohaucjmu, kde by koli chtěla, ſlaužiti. Wſſak tato pokora neoblomila wyſokomyſlnoſt Drahomjřinu, aniž gi naklonila k prosbám ponjženým Ludmiliným. Widauc tedy mjrumilowná knežna, že weſſkero wynaſnažowánj gegj marné geſt, a přjtomnoſtj ſwau Drahomjru geſſtě wjce popauzeti nechtjc, odebrala ſe na Tetjn, kdež ſe za žiwobytj manžela ſwého zdržowáwala, ginak nemyſljc, než že tu w pokogi a bez překážky Bohu ſlaužiti a k naſtáwagjcj ſmrti připrawowati ſe bude. Ale záſſť a nenáwiſt Drahomjřina i ſem do ſamoty gi pronáſledowala, kteráž uradiwſſi ſe s některými muži bezbožnými, tchýni Ludmilu zawražditi uzawřela.

Ludmila, gakž řečeno, ſwatým Wáclawem poučena, že náſilně ze ſwěta ſegde, připrawowala ſe na to rozhodné okamženj tak bedliwě, gak ſe na prawau křeſtanku ſluſſj. I powolawſſi kněze ſwého Pawla Kaichu, kázala mu mſſi ſwatau zpjwati, a wyzpowjdawſſi ſe co neyſkrauſſenějgi neyſwětěgſſj ſwátoſt oltářnj přigala. Po služebách Božjch trwala na modlitbách až do

wečera. Když se bylo saumrklo, wydali se dwa nagatj padauchowé, Tuma a Kuman, s četným záſtupem do Tetjna, a wyraziwſſe brány hradnj, neyprwé wſſecky wýchody ozbrogenci obſadili, pak ale se wedrali hroznym křikem do komnaty, w kteréž služebnice Páně přebýwala. Ludmila poznawſſi wražednjky, obrátila k nim řeč, a welmi mjrně gim dobrodinj na paměť uwáděla, kterýchž gim byla prokázala, žádagjc, aby gj řekli, pakli by w čem proti nim se byla prowinila. Tito ale zatwrdili srdce swé a w zuřiwosti chopiwſſe se ſwaté panj a wytáhſſe gi z lože na zemi wrhli. Widauc ubohá kněžna, oč tu gde, poprosila wražednjků, aby gj několik okamžiků k modlitbě přáli, a pomodliwſſi se žádala, pakli o gegj bezhrdlj ſtogj, aby gj aſpoň hlawu stali. Na to ale oni nedbawſſe, tlaukli gegj hlawu o kámen, na kterémž klekáwala, a wlaſtnjm záwogem gegjm gi uſſkrtili, dne 15. září 927. Přjtomnj duchownj a oſtatnj služebnjci o hlawu swau se bogjce, ukryli se, a teprwa po odchodu wrahů na swětlo wyſſli. Druhého dne byl mrtwol ſwaté Ludmily w tetjnſké kapli u welkém hoři pochowán. Na pokánj za tak hrozný čin dala Drahomjra dům, w kterémž se ta wražda ſtala, přeſtawěti w chrám ke cti ſwatého Michaela archangela.

Na Tetjně ležel mrtwol ſwaté Ludmily, až když ſwatý Wáclaw wládu země naſtaupil, a koſtel ſwatého Giřj doſtawil. Tu rozpomenuw se na swau bábu a na neauhonný žiwot

gegj, a připomjnage ſi ty zázraky, kterýmiž Bůh ſlužebnici tuto oſlawowal, uſmyſlil ſi, že tělo gegj do nowě wzdělaného koſtela k ſwatému Giřj přeneſe. W tom aumyſlu poſlal některé duchownj oſoby, mezi nimiž též i kněze Pawla, někdegſſjho kaplana Ludmilina, i giné nábožné muže na Tetjn, přikázaw gim, aby buď mrtwol báby geho, aneb, byl-li by giž zprachniwělý, aſpoň koſti gegj a giné pozůſtatky do Prahy přineſli. A ti přiſſedſſe na Tetjn dne 17. řjgna nalezli rakew ſkoro zpuchřelau, tělo wſſak bylo neporuſſené, kteréž wzawſſe geſſtě též noci s uctiwoſtj do Prahy neſli. Uſlyſſaw to ſwatý Wáclaw, opuſtil rychle ložе, díky Bohu za to wzdáwage, že tělo milené báby ſwé od poruſſenj zachowati ráčil. Z rána druhého dne ſeſſlo ſe weliké množſtwj lidj i weſſkero duchowenſtwo, kteřjž w ſlawném průwodu ſwatému tělu w auſtrety wyſſli a wzawſſe ge a ſlawné žalmy prozpěwugjce w koſtele poſtawili. Zde zůſtalo po některý čas ležeti, tak že każdý ge widěti mohl. Konečně zawolal ſwatý knjže biſkupa řezenſkého, Tutona, kterýž přiſſed koſtel wyſwětil a ſwaté tělo pochowal. Na wýročnj ſlawnoſt přeneſſenj ſwaté Ludmily ſtal ſe náſledugjcj zázrak: Giſtý pacholjk byl tak těžce na celém těle ſkřiwený, že ani zraku wzhůru powzneſti nemohl. A ten když u koſtela ſkrze přjmluwu ſwaté Ludmily Pána Boha o zdrawj proſil, náhle uzdrawen přjmo choditi počal. Což když ſe rozneſlo, rozneſla ſe i ſláwa ſwaté mučednice, a důwěra w gegj zá-

ſluhy ſe upewnila, ſkrze ktereż Bůh miloſrdný důwěrně proſjcjm miloſt prokazuge.

Rozgjmánj.

Kdoż by čta, gak ſwatá Ludmila s Drahomjrau pokoge a mjru wyhledáwala, tutéż ctnoſt ſi neobljbil? Geſt ale pokognoſt welmi potřebná a wſſak i řjdká a wzácná ctnoſt. O potřebě gegj każdý ſám ſe přeſwědčj, kdo w ſpolečnoſti lidſké żiw býti chce aneb żiw geſt, a to proto, że człowěk nepokogný a náružiwý każdau i ſebe lepſſj wěc w zlau ſtránku wykládá, że rád zlému wjry přidáwá, uſtawičně ſamým podezřjwánjm ſe zmjtá, a ſám gſa neſpokogen ani giným pokoge nedá. Człowěk takowý podobá ſe pawauku, ktery̆ż z kwětinek ged ſſage, z nichż by wčela ſladký med byla připrawila. Człowěk nepokogný mluwj čaſto, co by neměl, a nečinj zhuſta, co by měl, ou gediné k tomu očj obracj, což ginj činiti magj, zanedbáwá ale zcela, co gemu činiti geſt; wſſecky ſwé činy a ſkutky umj wymlauwati a na bjlo barwiti, ale giných omluwiti aneb oſprawedlniti nechce; żádá, aby każdý s njm měl ſtrpenj a ſhowěl mu, ſám ale nikoho nechce ſnáſſeti a trpěti. Że s takowým lidem nelze żiwu býti, że ſkrze ně mizj téż láſka a upřjmnoſt, że ſe zanedbáwá aneb dokořen wywracuge dobro i obecné i oſobliwé, że ſe ſkrze ně uſazuge záwiſt a záſſk, ſlowem że ſám ďábel domow ſkrze ně ſi zakládá, kdoż geſt, genż by nebyl zkuſil, a nezkuſil-li, genż

by nenahljžel. Z těch a takowých přjčin nic se nám w pjsnech swatých tolik neschwaluge gako pokog. Pokog nám přegj angelé při narozenj Páně; pokog přinásſj Kristus apostolům, když z mrtwých wstal; pokog přikazuge gim, aby zwěstowali každému domu, w kterýž wegdau. Bohužel, k hanbě to buď křesťanům řečeno, že u nich nebýwá nic tak řjdkého, a nic tak wzácného gako mjr a pokog. Ať nic nedjm, že země powstáwagj proti zemjm, národ proti národu, i přečasto stawjwá se rodina proti rodině, muž proti muži, tak nazwaného práwa neustupně hágjce, a aby wrch podrželi, pokog dusse, zdrawj těla i statek swůg nasazugjce. Ay gak welice gsme se uchýlili od zlatých těch časů, kdež wssem wěřjcjm bylo gedno srdce a gedna dusse (Skut. ap. 4, 32.)? kde wssickni bratřj přebýwali w gednotě (Žalm 132, 1.); kde hledali pokoge a stjhali geg (Žalm 33, 15.). O uważte, laskawj křesťané, že ti, kteřjž se od starých zákonů a od starých dobrých mrawů uchýlili, že magjce gméno křesťanské, křesťané negsau, nebot powaha křesťana w tom se hlawně zakládá, aby, kdož chtěgj býti učednjky Kristowými, w lásce a pokogi se pogili. Chci Otče, aby, kteréž gsi mi dal, wssickni gedno byli, gakož i my gedno gsme. Nuž, rcete, může-li pewněgi, uůže-li dokonalegi nás k pokogi což powzbuzowati, než slowa řečená, gimiž Kristus Pán chce, tak, abychom gedné dusse a gednoho srdce i smýsslenj byli, gakož gest On i Bůh Otec, genž Geg byl k wykaupenj nassemu na swět poslal. A posléze ať

bjm, co geſt, nelze zapřjti, že pokog geſt takměř základ přemnoha ctnoſtj. Chceš-li býti blažen, buď pokogný. Nebok blahoſlawenj gſau pokognj, nebok oni ſynowé Božj ſlauti budau. Nechceš býti tělesný, nýbrž duſſewnj: buď pokogný. Nebok tělesnj gſte, a podlé člowěka chodjte, ſwědčj apoſſtol Páně, gſau-li mezi wámi záwiſt a ſwár; pročež uſilugjce zachowáwati gednotu ducha w ſwazku pokoge, gedno tělo a geden duch, gakož powoláni gſte w gedné naděgi powolánj ſwého. Chceš býti učednjkem Kriſtowým? Buď pokognym. Nebok w tom poznagj wſſickni, že učednjci Kriſtowi gſte, budete-li ſe milowati weſpolek. Chceš konečně gedenkráte Boha widěti? Pokoge náſledugte se wſſemi a ſwatoſti, bez njž žádný neuzřj Boha. Protož kde kdo gſte, wſſj ſilau pokognoſti hleďte, uwažugjce ſlow ſwatého Auguſtina, an dj: Pokognoſt geſt ona neywyššſſj blaženoſt, kteráž wálky krotj, hněw duſj, neſworné rownáa, nepřátely mjřj, wſſem ſe ljbj a ode wſſech ſe žádá. Blažený, kdož tebe má; zlořečený, kdož tebe nenáwidj, nebok takowý geſt antikriſt, geſt ſyn zahubenj.

„Proſjm, nechť nenj ſwáru mezi mnau a tebau, a mezi paſtýři mými a paſtýři twými: nebo bratřj gſme. Hle wſſecka země před tebau geſt: odſtup ode mne proſjm. Geſtli že na lewau ſtranu půgdeš, gá prawau držeti budu: geſtliže ty prawau zwoljš, gá na lewau půgdu“ (I. Mogž. 13, 8. 9.). „Může-li to býti, což na wás geſt, ſe wſſemi lidmi pokog mějte“ (Řjm. 12, 18.). „Proſjm

wás pak, bratřj, ſkrze gméno Pána naſſeho Jeſſiſſe Kriſta: aby gſte gednoſtegně wſſickni mluwili, a aby nebylo mezi wámi roztržek: buďte pak dokonalj w gednoſtegném ſmyſlu, a w gednoſtegném mjněnj" (I. Kor. 1, 10.). „Nebo nenj Bůh různice, ale pokoge, gakož i we wſſech cjrkwjch učjm" (tamtéž 14, 32.). „Napoſledy bratřj radugte ſe, dokonalj buďte, napomjneyte ſe, gednoſtegně ſmyſlete, pokog mějte, a Bůh pokoge a milowánj bude s wámi" (II. Kor. 13, 11.).

Modlitba.

O Bože, buď miloſtiw mně hřjſſnému! Jgá gſem odwrátil ſe od tebe, od Boha pokoge a náſledowal gſem otce různic, genž neyprw pokog mezi tebau a člowěkem byl zruſſil, a Kaina proti bratru ſwému ozbrogil. O odwrať, ó Bože, ode mne otroctwj podobné a učiň miloſtiwě, ať pokoge wyhledáwám a tebe náſledugj, ať gſem pokogný s těmi, kteřjž nenáwidějj pokoge, a tak hoden ſe ſtanu poſtawen býti mezi ty, kteřjž ſyny Božjmi nazwáni budau. A urazil-li by mne kdo, aneb powſtal-li by proti mně; poſkwrnil-li by mau powěſt aneb olaupil-li by mne o zbožj mé, budu wyhledáwati pokoge a modliti ſe: Pane, odpuſť gim, neb newědj, co činj. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Chalcedoně ſwaté Ewſemie, panny a mučednice; w Rjmě ſwatých mučednjků:

Lucie, urozené panj, a Geminiana; též w Řjmě swatých mučednjků: Abundia, kněze, a Abundancia, gahna; w Heraklei swaté mučednice Sebastiany; w Kordubě swatých mučednjků: Roğella a Serwidea; w Skotsku swatého Niniana, biskupa; w Anglicku swaté Edyty, panny a m. g. sw.

17.

Žiwot swatého Lamberta, biskupa a mučednjka.

Swatý Lambert se narodil w Trajektu z rodičů slawných gak urozenosti a statky pozemskými tak i bohabognosti a rozssafnosti. Byl pak od Boha nadán wýbornými dary sličnosti těla, lahodnými mrawy, dobrau hlawau, myšlj zbožnau a wůbec wssjm, což člowěka činj Bohu i lidem milého. Rozssafný otec to znamenage, dal si na geho wychowánj zwlássk záležeti, a k tomu konci geg odewzdal rozumným a zkussenym učitelům. Lambert mage zaljbenj w uměnj a wědách wynikal nad mladjky swého wěku, ale i čjm hlauběgi nahlédal do pramenů učenosti, tjm se stáwal skromněgssj a pokornégssj, tjm bedliwěgi i k tomu přihledal, aby netoliko učeným, nýbrž zwlássk dokonalým a neauhonným křesťanem se stal. Otec, mage radost z syna swého, dal geg, když mládeneckého wěku dossel, učenému a bohabognému biskupu mastrichtskému, swatému Theodardowi, kterýž geg dále wychowáwati a pěstowati, a netoliko důkladněgi swatému náboženstwj učiti, nýbrž

i w umění ſwětſkém, gakž ſe na ſtaw geho ſluſſelo, cwičiti měl. Pod bedliwau rukau takowého muže, gaký byl biſkup ſwatý Theodard, dozrál Lambert w muže, owſſem dokonalého, gednak uměnim, maudroſtj a bohabognoſtj nad lid ſauwěký wynikagjcjho, a gednak udatnoſtj a wogenſtau chrabroſtj proſluléhо. Zde ſe naplnila zagiſté ſlowa pjſma, genž dj: „Wyučug ſyna ſwého, a občerſtwj tě a způſobj rozkoš duſſi twé!“ (Přjſl. 29, 17.)

Roku 658. byl ſwatý Theodard zabit, proto že ſtatně práw cjrkwe a oſady ſwé hágil. Král Childerich z mnohých ſtran poučen o ſwatém Lambertowi a o ctnoſtech a rozſſafnoſti geho dal ho na ponawrženj rozumných mužů zemřelému Theodardowi za náſtupce. Nerad a gen s bázni a s třeſenim uwázal ſe Lambert w ten úřad, wěda, že aučty gedenkráte bude kláſti a to netoliko za ſebe, nýbrž i ze wſſech duſſj, kteréž mu ſwěřeny byly. I ugal ſe proto wſſj ſilau oſady a že w ſebe ſamého nedůwěřowal, utjkal ſe k Bohu, o miloſt, o oſwjcenj a o dobrý zdar wraucně proſe. Nejprwé ſe zdálo, že wſſe wýborně dařiti ſe bude. Král Chilperich milowal Lamberta nad wſſecky oſtatnj pány, rád s njm bral radu, rád poſlauchal geho naučenj, a kdy a gak mohl ſwau k němu láſku a náklonnoſt dáwal na gewo. Oſada maſtrichtſká počala krá-ſně zkwjtati, neb král i biſkup pečowali wzágemně o gegj rozkwět. Tu ſe ale ſtala náhlá změna. Roku 679. padl král rukau wražednjků, a geho

miláček biſkup Lambert, gſa wrahům uſtawičným kamenem aurazu, muſil roku 685. ſwého biſkupſtwj ſe wzdáti a ginému paſtýři, genž nepřiſſel dweřmi, ge poſtaupiti.

Wyhnaný biſkup wzal ſwé útočiſſtě do kláſſtera Stabulum (Stáblo) a tam ſlaužil Bohu s neywětſſj wraucnoſtj. Nikdo na něm tu neznamenal, že by kdy biſkupem býwal, nýbrž tak pokorně byl mezi oſtatnjmi bratry žiw, gako by byl neymenſſj z nowáčků a tak ochotně každému rozkazu opatowu ſe podrobowal, že wſſickni tomu náramně ſe diwili, a příkladem geho welice ſe wzdělávali. Tak ſe k. př. pjſſe, že gednau když gitřnj hodinky ſe modlili, dřewák s nohy mu ſpadlý hluk gakýſi w koſtele způſobil. Opat newěda, odkud ſſramot powſtal, rozkázal, aby winnjk u křjže před koſtelem ſe modlil, a tak pohorſſenj naprawil. Bylo zima, ſnjh gen ſe chumelil, ale Lambert ſſel, gak mu káźáno bylo, neobmlauwage ſe po tři hodiny pod ſſirým nebem kleče, ſe modlil. Tu teprw rozpomenul ſe naň opat, a powolaw ho co neyſſluſſnědi, ruce i nohy mu s oſtatnjmi bratry ljbage co neypokorněgi za odpuſſtěnj ſwé náhloſti proſil. Swatý Lambert, gehož duſſe plná byla miloſti potěſſiw gich, mimo giné řekl: „Wjmk zagiſté, bratřj, že dle ſlow apoſſtola Pawla Bohu ſlaužiti mám w zimě a w nahotě, a že ſkrze mnohá ſauženj wgjti muſjme do králowſtwj nebeſkého; protož negſau utrpenj tohoto času rowná oné budaucj ſláwě, kteráž ſe zgewj w nás; a mnoho-li w tomto

životě bičowáni budeme, tolik w životě budaucjm radosti wezmeme!“

Sedm roků strávil svatý Lambert mimo své biskupství, an neprawý geho nástupce, Pharamund gménem, svržen a wyhnán byl. Tu žádali duchowenstwo i lid od Pipina, genž tenkráte neywyššj wládu země w ruce měl, gednohlasně, aby prawý pastýř Lambert osiřelému stádu nawráceu byl. Pipin swolil, a i hned k němu slussné posly wyprawil. Radost lidu, když přicházel milený pastýř, a sláwa, kteráž se wracegjcjmu po wssech končinách osady děla, ani se wypsati nedá. Ale i svatý biskup byl rád, že zas své stádečko widj a gemu chléb života lámati může. I ugal se zprávy opět wssj silau, niečehož nezanedbáwage. Kázal učenj wjry plamennau horliwostj, obracel myssli osadnjků od wěcj zemských k pramenu wsseho dobra, hřjssnjky napomjnal a k dobrému wzbuzowal, a to tak srdečně a upřjmně, že přemnozj na cestu pokánj se dali. Netrpěl také w domě svém nic, z čehož by osadnjkům pohorssenj mohlo wzniknauti. A aby nikdo říci nemohl, že ukládá giným břemena, gichž sám ani prstem dotknauti se nechce, byl wesskeré osadě neykrásněgssjm příkladem wssech ctnostj, zwlásstě ale k chudým byl welmi laskaw, a když pro ně něco učinil, tak se z toho radowal, gako by Bohu samému bylo stalo se. Nenosil nikdy stkwostného raucha. Nábytek geho bywal sprostý, a cokoli k potřebě své měl, we wssem bylo widěti, že ani marnosti neslauží, ani pýsse nehowj. Pro-

toż také wſſj ſláwy zemſké utjkal, mage gi za páru a dým, w protiwenſtwj byl trpěliwý, w ſſtěſtj ale pokorný a auzkoſtliwý. Žiwot geho byl wůbec čiſtý a bez úhony: poddanj nalezali w něm muže, kteréhoż i milowali i geho ſe báli, přátelé ale a bratřj měli w něm přjklad, kteréhoż by následowali; ſlowem o něm mohlo ſe říci, że „byl přjkladem wěřjcjch w ſlowu, w obcowánj, w láſce, u wjře, w čiſtotě,“ a że následownĕ ſwědomitě ſe chowal dle ſlow Páně, genż dj: „Tak ſwěť ſwětlo waſſe před lidmi, ať widj ſkutky waſſe dobré, a ſlawj Otce waſſeho, genż w nebeſſch geſt.“

Staroſt ſwatého biſkupa newztahowala ſe gedině na owéčky, kteréż patřily do owčince Kriſtowa, nýbrż i na ty, kteréż geſſtě wně byly, totiż na pohany, gichż w biſkupſtwj, w odlehlegſſjch aſpoň kraginách, zagiſté nemálo bylo. Swatý biſkup wydal ſe tedy k nim a gednak wýmluwnoſtj, gednak ſkutky miloſti, gednak pewnoſtj a zmužiloſtj ducha dráhné mnożſtwj ubohého lidu toho na wjru Kriſtowu obrátil, mrawy gegich umjrnil, ſurowoſt gegich přemohl.

Mezi tjm doſſli také dnowé putowánj geho ku konci. Měli totiż swatý Lambert zagiſté nemálo nepřátel, zwláſſt mezi panſtwem. Nebo neohroženě kárage neſſlechetnoſt na pánech a na ſproſtém lidu bez rozdjlu oſob, popudil mnohých proti ſobě, gimż neſſlechetnoſt milegſſj byla nad etnoſt a zákon Božj. Gim takměř w čele ſtál gakýſi Dodon, muż náſilný a mſtiwý. Swatý

biſkup byl prawě z gitřnj přiſſel, an Dodon s záſtupem ozbrogenců dům geho obkljčiw, náſilně weň ſe wedral. Čeleď biſkupowa chtěla ſe náſilným lupičům poſtawiti na odpor, biſkup ale bránil gim, řka, aby raděgi z hřjchů ſwých ſe wyznáwali před Bohem a z nich ſe káli, nebot hrůzno padnauti w ruce ſprawedliwého Boha. Sám ale weſſel do kaple a wrhnuw ſe na zemi, ležel w podobě křjže roztažen, k Bohu o ſmilowánj wolage. Wrahowé nenalezſſe biſkupa w přjbytku, pobili, kdo gim w auſtrety přiſſel, a konečně i biſkupa modljcjho ſe oſſtěpem prokláli, a tak zbawili ho ſwěta, gehož on nenáwiděl. To ſe ſtalo dne 17. záři r. 709.

Rozgjmánj.

Swatý Lambert byl powinnoſtj ſwého powolánj, ať bylo gakékoli, wždy co možná pilen, wěda, že počet wydá z hřiwen, gichž mu Hoſpodin byl ſwěřil. I z nás každý má buď to, buď ono powolánj; než tažme ſe, zdali také my powinnoſtj, gichž powolánj a ſtaw nás od nás požaduge, wěrně a upřjmně plnjme? — Konáme wždy rádi, co konati můžeme, čili gen to, co newyhnutelně nám konati geſt? — Obracjme wſſi ſjlu k powinnoſtem ſwým, čili wſſe gen na oko a powrchně a nedbale gakſi odbýwáme? — Hledjme při tom na ſlámu Božj čili pauze na ſwau čeſt? — Zdali gſme ſe nedali odſtraſſiti od ſwých powinnoſtj pomyſſlenjm, že ſe nám ginj wyſmj-

wati aneb nás tupiti budau? Neuſtáli gſme w horliwoſti ſtrachem před nebezpečjm aneb před obtjžnoſtmi? Nezradili gſme konečně powinnoſt ſwau porufſeni bywſſe buď dary aneb ſliby, wýhrůžkami aneb prosbami wzácných aneb mohutných oſob? Či nepoužjwali gſme powinnoſtj ſwého powolánj zrádně k oſobliwému proſpěchu ſwému? Nenaléhali gſme poſtawenjm ſwým na giné, aby gednali proti Bohu, proti bližnjmu a proti powinnoſtem ſwým? Nebyl nám ſtaw a powolánj naſſe pláſſtjčkem mſty a utiſkowánj a pokličkau neſſlechetnoſtj a peychy? Bohužel, často muſjme w prſa ſe uderiti, řkauce: „Má wina, má wina, má neytěžſſj wina? A což teprwa kdybychom obrátili zrak ſwůg, gak křeſtanſké powinnoſti mimo ſtaw a powolánj ſwé zachowáwáme, kdybychom pohlebli na ſwau likuawoſt w ſlužbách Božjch, na ochábloſt při modlitbě, na mdlobu w zápaſu s náruživoſtmi, ak nedjm na zgewné hřjchy, gimiž patrně proti křeſtanſkým zákonům gednáme: tuk zagiſté ſeznáme, že newěrnj a zlj gſme ſlužebnjci, hodni neywětſſjch treſtů. A co neyhorſſjho při tom při wſſem, že k oſprawedlněnj těch a podobných prohřeſſenj rozmanitých pláſſtjčků, omluw a wýmluw užjwáme, gimiž negen ſebe oſprawedlňugeme, nýbrž i wſſewědaucjho Boha oklamati uſilugeme, bychom uſſli geho ſprawedliwého treſtu.

„Magjce auřad w poſluhowánj (pilni buďme); kdo učj, w učenj, kdo předſtawen geſt, koney auřad ſwůg w ſtaroſti“ (Řjm. 12, 7. 8.).

„W pracech (buďte) neleniwj“ (Řjm. 12, 11.).

„Nebogte se pohaněnj lidſkého, a rauhánj gegich neſtrachugte ſe, nebo gako raucho gſſti ge bude čerw, a gako wlnu, tak zžjre ge mol“ (Iſai. 51, 7. 8.).

„Očekáwey Hoſpodina, zmužile čiň: a poſilň ſe ſrdce twé a očekáwey Hoſpodina“ (Žalm 26, 14.).

„Wiztež bratřj, kterak by gſte opatrně chodili, ne gako nemaudřj, ale gako maudřj, wykupugjce čas“ (Eſes. 5, 15. 16.).

„Proſjm wás, aby gſte hodně chodili w powolánj, w kterémž powoláni gſte“ (Eſes. 4, 1.).

Modlitba.

Tys nás, ó Boże, powolal k žiwotu wěčnému, a wykázals nám ceſty, kterýmiž choditi máme. O budiž nám, ó Pane, wůdcem, ať nezblaudjme, budiž nám ſwětlem, ať ſe wyhneme nepřátelſkým aukladům; budiž nám poſilau, kdybychom umdleli, a miloſtiwě učiň, abychom powinnoſtj pilni gſauce hodni ſe ſtali, býti předſtawenu nade mnohem. Skrze Kriſta Ježiſſe, Pána naſſeho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwaté Hildegardy.

Swatá Hildegarda mnohým proroctwjm, maudroſtj nebeſkau a ginými miloſtmi Božjmi

na ſlowo wzatá, narodila ſe roku 1098. we hrabſtwj ſponheimſkém w Bikelheimu. Rodičowé gegj byli wyſoce urozeni, pozemſkým zbožjm hogně nabáni, myſlj bohabognau a náboznau welice proſlulj. Otec nazýwal ſe Hildebert, matka Mechtilda. Wychowáwánj djtěte neſtálo gich mnoho namáhánj, ank učitel nebeſký od neyautlegſſjho wěku ſám gi pěſtowal a učil, a podiwným způſobem na ceſtě ctnoſti wodil. To oni pozorugice na wſſem činěnj a gednánj djtěte, ſwěřili ge, když 8. roku doſáhlo, gedné nábožné geptiſſce gménem Jutta, kteráž gſauc ſeſtra hraběte ſponheimſkého w kláſſteře zákona benediktinſkého na hoře ſwatého Diſipoda welmi nábožně žiwa byla. Hildeğarda widauc, že zbawena geſt množſtwj oſidel ſwětſkých a že giž dle ljboſti a bez překážky Bohu ſlaužiti moci bude, nad mjru ſe potěſſila; nebok gakkoli geſſtě gen téměř dětſko, měla nic méně rozum uzrálý, a newýmluwnau tauhu Boha poznati a činiti, co gemu milo a libo. Dělalo gj neywětſſj radoſt, když hodinky zpjwala, aneb ſe modlila, aneb giným ſlaužila. Práce neyſproſtſſj a neyomrzelegſſj bywaly gi wždy neymilegſſjmi. Weſſkery kláſſternj panny braly ſi na nj přjklad a wzděláwaly ſe. Protož Jutta ani při neymenſſjm ſe nerozpakugjc, oblékla gi w raucho zákonnj, ano i dřjwe, než obyčeg bywal, aby ſlawné ſliby ſložila, gj powolila. O, kdož geſt s to, aby wypſal onu wnitřnj radoſt mladé geptiſſky, když ſložiwſſi ſlawné ſliby, wyrozuměla, že na wěky giž s Kriſtem Ježjſſem, chotěm duſſe

ſwé, ſe ſpogila! Kdož wypjſſe tu péči, kterauž měla, aby ſe choti ſwému zaljbila, a wſſe až do neymenſſjho odſtranila, co by geg mohlo zarmautiti, aneb gemu ſe neljbiti. Kriſtus Jeźjš byl nynj gediný cjl wſſech gegj myſſlenj, wſſech řečj, wſſech také ſkutků. I mohlo ſe tedy o nj řjci, že dle rozkazu Pawla gen o wěci, kteréž ſwrchu gſau, pečowala, ne o ty, kteréž gſau na zemi.

Po ſmrti nábožné Jutty muſila Hildeğarda uwázati ſe w úřad abatyſſe. Gakkoli welmi nerada to učinila, nicméně zaſtáwala úřad ten až do ſmrti s welkau chwálau. Starala ſe o blaho ſwých duchownjch ſeſter, gak o blaho těla tak o blaho duſſe, nakládala s nimi na neywýš laſkawě, měla ſe k nim ſkromně, a wzbuzowala ge ſlowy i přjkladem ke wſſemu dobrému a ke wſſj dokonaloſti. I množil ſe počet těch, kteréž pod gegj zprámu ſe dáwaly a žádaly, aby od nj dokonalému žiwotu křeſtanſkému wyučowány byly. Gelikož kláſſter na hoře ſwatého Diſipoda množſtwj těch, genž ſe do něho hlásily, přigjti nemohl, uſtanowila ſe nábožná abatyſſe na tom, nowý kláſſter wyſtawěti. Bůh ſám zgewil gj we ſnách, kde by to ſtawenj wzdělati měla. Byl to wrch bljž Mohuče ležjcj a nazwán hora ſwatého Ruperta, genž tu byl pochowán. Hildeğarda koupila tedy ukázané mjſto a wyſtawiwſſi tu s powolenjm wrchnoſtj duchownjch i ſwětſkých kláſſter, s 20 pannami ſama do něho ſe odſtěhowala. Nedlauho na to založila geſſtě geden kláſſter w Cubinkách za Rýnem. Poſtawilo ſe gj owſſem

w cestu mnoho překážek, když kláſtery tyto zaklávala, ale ſwatá abatyſſe ſtálé gſauc myſli nedala ſe odſtraſſiti od toho, k čemu od Boha powzbuzena a ponuknuta byla.

Muſilak tato ſwětice také mnohých protiwenſtwj ſnáſſeti, neboť ſwět od gakžiwa nenáwidj těch, genž gſau ſlužebnjci Božj; ale ona i tu neztratila myſli, nýbrž tjm pewněgi na Boha ſe opjrala, čjm tužſſj bylo protiwenſtwj, a protož také nikdy a ničjm nedala ſi překážeti w tom, co poznala, že wůle Božj geſt. I w nemocech, gichž na ni Bůh zhuſta poſjlal, byla wždy na neywýš trpěliwa. „Čjm wjce utrpenj, řjkáwala, můg Ježjš na mne ſeſjlá, tjm gſem giſtěgſſj, že mne miluge.“ Gedenkráte ležela po 30 dnj w tak těžké nemoci, že wſſickni přjtomnj ginak nemyſlili, než že pro náramné boleſti w krátce ducha wypuſtj. Tu ſe gj ale zgewil angel, i řekl: „Geſſtě nenj čas rozlaučiti ſe. Wſtaň!“ A téhož okamženj pominuly wſſecky boleſti, nemoc přeſtala. Podobná wěc gi potkala wjcekráte. Když nemoc ſe zdála býti neytužſſj, doſtáwala od Boha rozkaz, aby tu neb onu wěc wykonala, a i hned byla zdráwa a čerſtwa i doſti ſjly magecj, aby úkolu ſwému zadoſt učinila. Gakkoli wſſe toto wěc byla podiwenj hodna, podiwněgſſj bylo zagiſté to, že gakáſi nadobyčegná, nadpozemſká maudroſt w nj ſe obrážela, že množſtwj wěcj budaucjch předpowjdala, a mnohých přepodiwných widěnj účaſtna byla. Widěnj tato počala ſe bjti, když pátého roku doſáhla, a tr-

wala po celé žiwobytj gegj. Neyprw wypráwěla wſſe, co byla widěla, ſama newědaue, co mluwj, aniž tomu rozuměli, co gj byli poſlauchali. Pozděgi ale wyrozuměwſſe, že ta widěnj gſau božſká, mlčela o wſſem, ba ani pěſtaunce Juttě o tom ničehož nesdělila. Tu ale dán gj od Boha rozkaz, aby wſſe napſala, co koli byla widěla aneb uwidj. Ale Hildeğarda bála ſe, aby ſnad lidé křiwě o wěci neſaudili a z zgewenj Božjch ſmjch ſi nedělali. Tuto neposluſſnoſt káral Bůh dlauhau a těžkau nemocj, kteráž dřjwe gj neoſtawila, až když zpowědniku ſwému ze wſſeho ſe byla wyznala a k geho rozkazu widěnj ſwá sepiſowati počala. Když čáſt byla napſána, poſlala gi neyprwé arcibiſkupowi mohučſkému a giným učeným a bohabogným mužům, aby prawý ſaud o tom dali, a pak i ſwatému otci Ewğenowi III. ſe sdělila, genž právě tenkráte do Trewjru ſněm cjrkewnj byl položil. Také ſwatý Bernard byl tu přjtomen. Wſſickni, kteřjž ſpis četli, nemohli ſe doſt nadiwiti wjc než lidſké maudroſti, kteráž w každém téměř řádku ſe gewila. Nikdo newěděl, co by w ſpiſu mohlo ſe kárati. Sám papež ſchwáliw wěc, pſal ſwaté abatyſſi napomjnage gi, aby bedliwě wſſe napiſowala, co gj koli Bůh zgewiti ráčj. Hildeğarda muſila ſe podrobiti, a powěſt o podiwných miloſtech, gichž Bůh aučaſtnu gi učinil, roznáſſela ſe wždy dál a dále po wſſech wlaſtech. I přicházeli k nj muži duchownj i ſwětſſtj, wyſocj i nizcj, aneb pſali k nj, žádagjce od nj rady

w rozličných přjpadnoſtech aneb orodowánj a přj-
mluwy u Boha. J geſt množſtwj liſtů, gichž
papežowé, arcibiſkupowé, biſkupowé, cjſařowé a
králowé a ginj wzácnj lidé k bohumilé abatyſſi
w tom ohledu byli pſali, gakož i odpowědi, gichž
ſe gim od nj doſtalo. W těchto geſt čjſti pře-
krásná naučenj a napomjnánj neyužitečněgſſj, kte-
ráž gim tato ſwětice bez omluw a oklik byla
dáwala. Z dopiſů těchto dá též ſe ſauditi, že
Hoſpodin w newyſtihlé dobrotě ſwé zgewil gj
wſſecky i neytagněgſſj wěci, gak přjtomné, tak
i budaucj. Tak k. př. předpowjdala cjſaři Be-
dřichowi II. panowánj dlauhé, ale nepokogné,
arcibiſkupowi mohučſkému oznámila brzkau ſmrt,
a mnohým měſtům a kraginám prorokowala ka-
cjřſtwj, kteráž tam po mnohých letech wzniknau.
Neſtudowala, ano ſotwa pſáti ſe naučila, a nic
méně uměla i ta neytěžſſj mjſta pjſma ſwatého
tak wykládati, a wnikala tak hluboko w neyhlubſſj
tagemſtwj ſwaté wjry, že lidé neyučeněgſſj ſlyſſice
gi, náramně ſe diwili. K rozkazu božjmu mu-
ſila bohumilá abatyſſe též daleké ceſty konati,
gmenowitě muſila do Koljna nad Rýnem, do
Trewjru, do Würzburka a do Bamberka, a tu
napomjnala i duchowenſtwo i lid, a zgewowala
gim, co Bůh žádá. Podobně nawſſtjwila i ně-
které z klášterů a napomjnala obywatele gegich,
aby ſe káli a powinnoſtj ſwých lépe pilni byli.
Ucta k nj roſtla tjm způſobem wždy wjc a wjc,
zwláſſť an gj Bůh též propůgčil tu miloſt, že
na gegj orodowánj zázrakowé rozličnj ſe ſtali

na ſlepých a dnau zlámaných, na poſedlých a giných neſčiſlných chorých. Pro znamenité tyto dary a miloſti nezhrdla ſwatá abatyſſe, nýbrž, čim wětſſích miloſtí gi Bůh udělowal, tim hlauběgi ſe mu kořila. Nemoce mnohé zagiſté byly mohutný učitel pokory. Konečně dopuſtil také Bůh, aby od zlého ducha pokauſſina byla. Po třidcet dnj ſnažili ſe duchowé nečiſtj wzbuditi w ſwětici myſl Bohu rauhawau a malomyſlnau, a aby tim ſnáze ducha gegjho oblomili, též i tělo boleſtmi a neſneſitelným horkem a palčiwoſtj mučili. A wſſak i w tuhém tomto bogi nekleſla, nýbrž ſeſilniwſſi důwěru ſwau, řekla: „Wjm Bože, že cokoli na unne dopauſſtiš, k mému geſt ſpaſenj; neboť wſſickni ſkutkowé twogi gſau ſwatj a dobřj, a že wſſe gſem zaſlaužila. I daufám w miloſrdenſtwj twé, že nenechášš, aby duſſe má w žiwotě budaucjm podobně mučena byla!“

Konečně přiſſli i dnowé gegjho rozlaučenj. Bylať 82 léta ſtará, když gi Bůh zgewil, že přiſſla hodinka gegi. Hildeğarda powolala ſwých ſeſter a zwěſtowala gim den úmrtj ſwého. Při tom ge napomjnala, aby ſe nezpauſſtěly ceſty dokonaloſti, a na to přigawſſi welebnau ſwátoſt po krátké nemoci dne 17. září roku 1180. ukončila žiwota ſwého putowánj. Gako za žiwobytj tak též i po ſmrti gegi dáli ſe na gegi přjmluwu mnozj zázrakowé a potwrdili ſwatoſti gegi. Mrtwola gegi byla pochowána před welikým oltářem, kdež až do roku 1632. odpočjwala. Když ale toho roku Šwedowé na kláſſter autokem

hnáti chtěli, utekly se sestry s tělem svaté Hildegardy a s tělem svatého Ruperta do kláštera eubinského a tam drahé pozůstatky těchto wywolenců Božích pochowaly.

Rozjímání.

„Čím wíce utrpení, říkáwala svatá abatyse Hildegarda, můg Ježíš na mne sesílá, tím gsem gistěgší, že mne miluge.“ Mnozí lidé gsauce nawsstíweni křížem a utrpením, domýsslegí se, že to znamení, že ge Bůh opustil, že modlitba gegich není mu příjemná, že na ně zapomněl aneb dokonce že se na ně hněwá. Když se gim ale wssecko po wůli daří, když požíwagí ustawičného štěstí a když zdrawi gsau a ctěni a váženi: tu se domnígwagí, že u Boha wzácní gsau a gemu milí. A wšak blaudí tu i tam. Předně přičiňuge-li se člowěk žíti bohabogně a Bůh ho nicméně křížem a utrpením nawštěwuge, může důwěrně saudíti, že Bůh geg miluge. „Gá ty, kteréž milugi, tresci a kárám!“ dí sám Bůh Hospodin (zgew. 3, 19.) a apostol Páně píse: „Kohož miluge Pán, tohok trese: a mrská každého syna, kteréhož přigímá“ (Žid. 12, 6.). Za druhé, co se časného štěstí a blahobytu dotýče, widáme sami wlastními očima, že těch wěcí často docházíwagí též kacířowé, pohané, židé a gini bezbožní a nesslechetní lidé, o kterýchž předce nelze říci, že by se Bohu líbili. Bůh gim wsseho toho dáwá, aby wzali giž tu na zemi odměnu

za nèkteré dobré ſkutky, geżto byli učinili; nás pak aby poučil, że myſli ſwé od wěcj pozemſkých odwraceti a důwěrně k Bohu upjnati máme; dále aby ſe obgewilo, zdali w duſſi naſſj nenj żádné záwiſti a nepřjżně, zdali ſe radugeme, kdyż bratrům ſe dobře wede, třeba by toho nezaſluhowali; neboť magjce my i nepřátelům ſwým dobře činiti, proč bychom záwiděli gim, że Bůh, ačkoli uražený, gim dobře činj: Časem ſwým ſe bez toho wſſe wyrownà. Protoż pjſſe ſwatý otec Bernard: „Bůh hněwá ſe na toho, kteréhoż, ač hřeſſj, nebičuge a nemrſká. Toho Bůh na wěčnoſti zatratj, kteréhoż tu na zemi káránjm nenaprawuge.“ Podobně pjſſe téż ſwatý Auguſtin, řka: „Żiw-li gſi zle, a Bůh tě ſſetřj, geſt zagiſté na tebe hněwiw. Negſi-li w řadě těch, co trpj, negſi téż w řadě ſynů Božjch; neboť Bůh koho miluge, tohoť i treſce. Protoż učme ſe přjkladem ſwaté Hildeğardy wěřiti, że Bůh nás miluge, kdyż nás treſce, zwláſſť gſme-li żiwi bohabogně a ctnoſtně. Utrpenj pak, gakéż na nás Bůh ſeſjlá, ſnáſſegme trpěliwě, wědauce, że pro utrpenj ſpaſeni nebudeme, nýbrż pro trpěliwoſt w utrpenj a ſtraſtech. Trpěliwoſti wſſak ſnadno nabudeme, upneme-li duſſi i myſl ſwau ku křjži Kriſtowu a k utrpenj wywolených geho; ano ſnadno trpěliwoſti nabudeme, pomnjme-li, że proto Bůh Hoſpodin metlau ſwau nás nawſſtěwuge, abychom za mnohé hřjchy a pokléſky, gimiż gſme żiwota ſwého poſkwrnili, giż za żiwa učinili zadoſt, a tak minauce treſtů očiſtcowých, do wěčné

ſláwy ſe doſtali; dále abychom wětſſí zásluhy u Boha zjſkali, gſauce giným příkladem lásky a přjzně, trpěliwoſti i důwěry, kagicnoſti i do wůle Božj oddanoſti.

„Synu přiſtaupě k ſlužbě Božj ſtůg w ſpraweblnoſti a w bázni Božj, a připraw duſſi ſwau ku pokuſſenj. Skrz dopuſſtěnj Božj ſpog ſe s Bohem, a ſtrp, aby roſtl w čas poſlednj žiwot twůg!“ (Sir. 2, 1. 3.).

„Kázně, ſynu můg, nezamjtey, aniž uſtáwey, když od něho treſtán býwáš. Nebo kohož miluge Hoſpodin, toho treſce, a to gako otec, kterýž gako w ſynu zalibuge ſobě“ (Přjſſl. 3, 11. 12.). „Když býwáme ſauženi, tedy od Pána býwáme treſtáni, abychom s tjmto ſwětem nebyli zatraceni“ (I. Kor. 11, 32.).

„Blahoſlawený muž, kterýž ſnáſſi pokuſſenj: nebo když bude zkuſſen, wezme korunu žiwota, kterauž zaſljbil Bůh těm, genž ho milugj“ (Jak. 1, 12.).

„Zkuſſowáni gſau otcowé naſſi, aby zkuſſeni byli, zdali by práwě ctili Boha“ (Judith 8, 21.).

Modlitba.

O Bože, Otče nebeſký! i gá chci ſynem twým býti, a protož kárey a treſtey mne, gen mi nedey zahynauti, a w hněwu ſwém netreſtey mne. Žádám ſi s tebau, ó Kriſte Jeſuſſi, trpěti, abych gſa ti towaryſſem utrpenj též ſe ſtal towaryſſem potěſſenj. Wjmk zagiſté, že bu-

weme-li ſpolu trpěti, též ſpolu kralowati budeme. A wſſak až mne budeš kárati, neodſtupug ode mne, ó Bože, nýbrž ſtůg při mně, a kdybych umdléwal, ku pomoci mi přiſpěg, genž gſi žiw a kraluges na wěky wěkůw. Amen.

Na dneſſnj den padá též ſwátek: W Řjmě ſwatého Juſtina, kněze a mučednjka; dále ſwatých mučednjků Narciſſa a Krescenciona; w Frygii ſwaté Ariadny, mučednice; w zemi anglické ſwatých mučednjků: Sokrata a Štěpána; w Nowiodunu ſwatých mučednjků: Waleriana, Makrina a Gordiana; w Auguſtodunu ſwatého Flocella, pacholete a mučednjka; téhož dne ſwaté Agatoklige, mučednice; w Kordubě panny a mučednice Kolumby; w Mediolanu ſwatého Satira, bratra ſwatého Ambrože; w Řjmě ſwaté Theodory a m. g. ſw.

18.

Žiwot ſwatého Tomáſſe z Willanowy.

Swatý Toma aneb Tomáš z Willanowy narodil ſe roku 1488. we Fuenlanu, městečku kaſtilſkém. Otec geho Alfons pocházel z Willanowy, to geſt z Nowé wſi. Tam byl také ſwatý Tomáš wychowán, a proto geſt také nazwán z Willanowy; matka ſe nazýwala Lucia Martines. Oba tito manželé byli w každém ohledu wýborni lidé, plni wraucné náboženoſti a horauci lásky k chudým. Pán Bůh gim požehnal, že ſluſſně a pohodlně mohli ſe žiwiti. Co wybywalo po zaprawenj wſſech domácjch potřeb, bywalo chudým dáno. Swatý Tomáš zdědil wſſecky ctnoſti otcowſké, zwlášſt ale myſl náboženau

a ſrdce miloſtiwé, ano bylo ſe co nadjti, že neuſtane-li w horliwoſti. že daleko nad rodiče wynikne. Nebo geſſtě gſa pacholjk dáwal s powolenjm rodičů každému potřebnému, co měl z ſſatſtwa a z pokrmu, ano nezřjdka, aby hladowých mohl nakrmiti, utrhowal ſám ſwým úſtům, ba gedenkráte darowal i oděw ſwůg s těla chudobnému. Oſtatně gewila ſe we wſſech ſkutcjch a gednánj geho upřjmnoſt a newinnoſt, při modlenj wraucnoſt a wytrwaloſt, nad ſmyſly uſtawičná bedliwoſt, w myſli pak neljčená pokora a ſkromnoſt. Byla u něho paměti hodná wěc, že prwnj ſlowa, kteráž řjkati ſe zřetelně naučil, byla: Jeſjš Maria; že mu pro zwláſſtnj uctu k Rodičce Božj djtě Marianſké řjkali, a že konečně wſſecky důležité wěci za žiwobytj geho na některý ſwátek Panny Marie padagj. Doby wěku mládenectwj obětowal ſwědomitě umělj a wědám i ctnoſti, a we wſſem tak znamenitě proſpěl, že wůbec ctěn byl a lidé newěděli, čemu ſpjſſe diwiti ſe magj, zdali učenoſti geho aneb ctnoſtem. Odbyw ſtudia, ſtal ſe doktorem a na to i profeſſorem na wyſokých ſſkolách w Salamance, koež pjſma ſwatá wykládal a hlubokým wědám s welikau pochwalau a proſpěchem učil.

Swatý Tomáš ſe ljbil wſſem dobromyſlným mužům a ziſkal ſi chwálu wſſech učených, ale gemu ſe poſtawenj, w kterémž byl, nechtělo nikterak ljbiti. Geho myſl táhla ſe uſtawičně po ſamotě, a duſſe geho tauzila bez přeſtánj gen po gediné wěcě, genž geſt: ljbiti ſe Bohu. Mimo

ro welmi ſe protiwila geho ſkromnému a pokornému ſrdci ona pochlebná chwála, giž mu weſſkeři lidé učenj i neučenj wzdáwali. A když konečně pozorowal ſwěta poruſſenoſt a neſčíſlná nebezpečj a tagná oſidla a nápaſti, kteréž newinnoſti a ctnoſtem hrozj: tu ſe mu zaſteſklo, i počal ſe ohlédati po některém duchownjm řádu, kde by wzdálen ſwěta a proſt trampot ſwětſkých gediné Bohu ſwému ſlaužiti a w něm ſe kochati mohl. Na to ſe dal do řádu pauſtewnjků ſwatého Auğuſtina. Byl 30 let ſtár, když w zákonnj oděw byl oblečen. Od dětinſtwj téměř na kázeň a na zapjránj a mrtwenj ſebe nawykly, nenalezal w kláſſternj kázni, giž co nowáček podrobiti ſe muſil, žádné obtjže, alebrž, čim těžſſj byly úlohy, kteréž ſe mu dáwaly, a čim protiwněgſſj práce, tjm byl radſſj, a nikdo by ſe nedomnjwal, že řeholnjk tento geſt to ten proſlawený, wěhlaſný učitel na wyſokých ſſkolách, tak byl myſli pokorné, a tak ſkromná byla duſſe geho. Když odbyl nowiciat, dali ho přednoſtowé na kněžſtwj poſwětiti. Na Božj hod wánočnj ſlaužil prwnj mſſi ſwatau. Geho wraucnoſt při neyſwětěgſſj oběti tě a náboženoſt gewila ſe w hogných ſlzách na twáři. Zaſtáwal též w rozličných kláſſterjch rozličné auřady, w nichž we wſſech na gewo dal welikau činnoſt a obratnoſt. Dáwal ſi welice záležeti na dobré kláſſternj kázni, giž obnowiti a upewniti wſſemožně uſilowal. Podobně leželo mu na ſrdci, aby ſe ſlužby Božj konaly s uctiwoſtj, pořádně a s pozornoſtj. Žádal též od bratřj, aby pilně

čjtali pjsma swatá a giné potřebné knihy, aby zachowáwali pokog a swornost, aby se wespolek srdečně milowali a lenosti a zahálky aby se warowali. Každý musil se něgakau pracj zanásseti, kteráž by silám geho přiměřena byla, každý musil dle možnosti k oslawenj chrámu a k zwelebenj služeb Božjch přispjwati. — We wssem tom byl gim Tomáš neykrásněgssjm přjkladem, a pomocj tichosti a pokory dowedl obyčegně wsseho, co chtěl. Widěl-li na kterém z bratřj gakau chybu, tu si neyprwé uložil gisté pokánj sám, aby Bůh kleslému swé milosti propůgčil, a pak geg teprwa káral. I nedá se wypsati, gak mnozj takowýmto způsobem k powinnostem swým se nawrátili, gak mnozj k horliwosti nábožné se podnjtili. Tak čině gednal wěrně dle slow Pawlowých, genž pjsse: „Prosjmť wás bratřj napomjneyte nepokogných, potěssugte malomyslných, přigjmeyte nemocné, trpěliwě se měgte ke wssem“ (I. Thes. 5, 14.). „Wssecko snássjme pro wywolené Božj, aby i oni spasenj dossli, kteréž gest w Kristu Ježjssi s sláwau nebeskau“ (II. Tim. 2, 10.).

Mimo to měl také obzwlásstnj milost od Boha, dar totiž wýmluwnosti, a kdykoli kázal, sbjhali se zástupowé lidu, aby ho slysseli; neb nezdálo se ginak, než že Duch swatý mluwj skrze ústa geho. Slowa geho wnikala ale také gako žiwý plamen do dusse posluchačů, a mnozj hřjssnjci dali se, mocj kázanj geho proniknuti, na pokánj, mnozj chladnj rozehřáli se ohněm geho řeči k plamenné lásce Boha a bližnjho. Sám

cjſař Karel V. rád ho poſlauchal, a kdykoli mohl, chodil na geho kázanj, ano brávval s njm w důležitých wěcech radu. Otázán odkud béře horaucnoſt, genž w kázanjch geho ſe gewila, a odkud že ſjlu, gjž duſſe lidſké pronikal, odpowěděl: že obraz ukřižowaného neylepſſjm učitelem geſt kazatelů, a modlitba prý k tomu neylepſſj ſſkola. Geho ſlowa, gakž řečeno, byla gako žiwý plamen a nikdo moci gegich neobolal. Gednau ſi kněz gakýſi učinil náſilj. Sotwa ſe Tomáš o tom dowěděl, pomodlil ſe za něho, a ay onen ſe dal na pokánj. Cjſař Karel odſaudil několik zbogniků k ſmrti. Marně wynaſnažowali ſe biſkupowé a giné neywzácněgſſj oſoby miloſt gim wyproſiti; tu přigde ſwatý Tomáš: a cjſař odſauzeným odpaufſtj. Pozděgi řekl cjſař k dwořanům tomu ſe diwjcjm: „Prosby tohoto muže gſau mi rozkazem; on má klјč k ſrdcjm lidſkým a zprawuge a řjdj ge dle ſwé liboſti. On geſt prawý ſlužebnjk Božj a ſluſſno, abychom geho přjmluwy ctili, gakoby přicházela od některého z blahoſlawených občanů nebeſkých, ku kterýmž ſe denně obrácjme, abychom na gegich orodowánj potřebných miloſtj od Boha obdrželi.“ Gedna wzácná panj u Burgos přiſſla wražbau o ſyna. J zapřjſahala ſe, že ſe na páchateli krwawě pomſtj. Marné bylo tu domlauwánj, marné proſſenj; ſoptila gen pomſtu. Tu přicházj bratr Tomáš; rozlicená žena gde mu w auſtrety a padnauc mu k nohaum, dj: „Otče duchownj, co mi řeknete, wſſe učinjm, a byk by to ſebe těžſſj bylo!“

A bratr Tomáš uložil gj: odpuſtiti wrahu ſyna gegjho. — „Čehož žádagj ſprawedliwj, dáno bude gim“ (Přiſſl. 10, 24.).

Mnohá léta byl ſwatý Tomáš auřad kazatelſký zaſtáwal k blahu tiſjců lidj, an ho cjſař Karel za arcibiſkupa w Granadě uſtanowil. Ale ſkromný ſlužebnjk Božj tolik wěděl cjſaři namluwiti o ſwé nedoſtatečnoſti a neſchopnoſti k tak wzneſſené a přetěžké důſtognoſti, že cjſař pro tentokráte uſtaupil. Když ale pozděgi uprázdnila ſe ſtolice arcibiſkupſká we Walencii, a netoliko cjſař, nýbrž i předſtawenj klášſtera gakož i oſtatnj duchowenſtwo, ba i weſſkeren lid bratra Tomáſſe za arcibiſkupa mjti ſi žádali, muſil bratr Tomáš, wol newol, podrobiti ſe. Nedá ſe wypſati, co dobrého ſwatý tento muž w auřadě ſwém byl učinil aneb způſobil. Do Walencie, do ſjdla ſwého, ubjral ſe pěſſky prowázen gednjm toliko kněžem a dwěma bratry. O geho přjchodu newěděl téměř nikdo. Prwnj geho ceſta, gakž ſamo ſebau ſe rozumj, byla do koſtela; z koſtela ſſel přjmo do weřegných žalářů, a widа, že nečiſté gſau a tmawé, kázal wſſemu tomu i hned odpomoci, a ſljbil wěznům, že ſe gich ugme, řka: že s wězny nemá ſe nakládati nemiloſrdně. Wſtupu gjcjmu do biſkupſkého paláce obětowalo duchowenſtwo 4000 dukátů k zařjzenj hoſpodářſtwj. Přigal ten dar s wděčnoſtj ſice, ale u přjtomnoſti dárců kázal zlato dodati zprámci ſſpitálu ku podpoře nemocných a chudých k doſtawenj téhož ſſpitálu, genž nedlauho před tjm byl pohořel, řka

k přijtomnym dárcům, že daufá, že se zpráwa biskupstwj dobře se slibem dobrowolné chudoby snese, giž zachowáwati pewný úmyssl má. Gsa biskupem neodstaupil ani při neymenssjm od zákonů klássternjch. Geho strawa byla sprostičká, geho nářadj w domě chudobné, geho postel pauhý slamnjk, slowem we wssem wssudy dáwal na gewo, že neodstupuge od slibu swého, ano, i tagným mrtwenjm rozmnožowal tuhau kázeň, giž mu klássernj zákon ukládal. Přissel-li ale gaký host, ten býwal s neywětssj srdečnosti wjtán a důstogně wyčastowán, a wssjm, což slussno, obslaužen.

Když wssecky kostely swého biskupstwj byl prossel, a přemnohých hřjssnjků ohniwými řečmi na cestu kagicnosti uwedl: swolal duchowenstwo na sněm, a poradiw se s nimi, wydal překrásné zákony k naprawenj klesslé cjrkewnj kázně a k odstraněnj mnohých zlých zwyků. Modlitba a trpěliwost byli ti prostředkowé, gimiž neywětssj obtjže přemáhal. Neyraděgi dljwal we swé komůrce u nohau ukřižowaného Spasitele; služebnjkům wssak přikázal, aby ho i hned zawolali, kdyby někdo s njm mluwiti chtěl, řka, že přewzaw auřad biskupský, přestal býti swým pánem, aby se stal služebnjkem swého stáda. Do komůrky wodjwal obyčegně takowé hřjssnjky, kteřjž ke wssemu napomjnánj a domlauwánj hlussi býti se zdáli. Tu pak se před očima gegich na zemi uwrhnuw, dogjmawě gim domlauwal, ano gako by sám winen byl, nemilosrdně se mrskáwal.

Gedenkráte uwedl tam také gednoho zatwrzelého kněze a poučiw a napomenuw ho ráznými ſlowy, doložil: „Gežto hřích twůg i duſſe twá ode mne budaucně požadowána bude a gá z tebe aučet wydám: chci aſpoň nynj za duſſi twau ſe káti.“ A tu uwrhnuw ſe před kříž, tak nemilosrdně ſe mrſkal, až krew za hříchy cizj z něho tekla. To wida kněz weſſel do ſebe, a pláče proſil za odpuſſtěnj, řka: „Gá gſem hříſſnjk, mně přiſluſſj toto pokáránj!“ a to powěděw, ſlibowal ſwatoſwatě, že žiwot ſwůg naprawj. Takowýmto způſobem mnoho duſſj na prawau ceſtu uwedl ſwatý Tomáš.

Gakkoli tento wrchnj paſtýř na neywýš byl horliwý a neunawený w powinnoſtech ſwých, byl nic méně též neſmjrně ſtaroſtliw a auzkoſtliw o ſpaſenj wlaſtnj duſſe i negednau řjkáwal upěnliwě: „Gá ſe nikdy tolik nebál, že zatracen budu, gako od té doby, co gſem ſe w úřad biſkupſký uwázal.“ I ' několikráte o to uſilowal břemena toho ſe zbawiti, a wſſak wždy marně, nebot ani papež, ani cjſař nechtěli cjrkew zbawiti tak welebného paſtýře. — Kéž nám přjklad ſwatého Tomáſſe uwede na paměť ſlowa pjſma: „S bázni a s třeſenjm ſpaſenj ſwé koneyte“ (Filip. 2, 12.). „Gakť geſt hogné miloſrdenſtwj Páně, tak i treſtánj geho, a každého podlé ſkutků geho ſaudj“ (Sir. 16, 13.). „A poněwadž ſprawedliwý ſotwa ſpaſen bude, bezbožnjk a hříſſnjk kde ſe ukáže“ (I. Petr 4, 18.).

Mezi wſſemi ctnoſtmi wýborného biſkupa

ſtkwěla ſe na neywýš geho láſka a dobročinnoſt k chudým. Znamenité důchody ſwého biſkupſtwj obětowal téměř weſſkery chudým. Zwláſſtnj ale zřetel měl k chudým, kteřjž ſe oſtýchali weřegně o almužnu proſiti. Aby nikoho z nich nepominul, dal ſi ge wſſecky ſepſati, a poſjlal gim ſkrze důwěrné kněžj aneb řeholnjky znamenité dary. Denně přicházelo téměř 500 chudých k palácu geho, z nichž każdý potřebnau potrawu a po penjzi doſtáwal. Když mu kdoſi powěděl, że mezi żebrawými mnohý nehodný geſt a neſtydatý, genž dobroty geho zle užjwá, odpowěděl: „Co nám to ſſkodj, oklame-li nás, když gim almužnu s upřjmným ſrdcem a we gménu Jeſu Kriſta, gehož aubowé gſau, dáwáme? Snad geſt ten, gemuž almužnu odepřjti chceme, angel, od Boha poſlaný, aby zkuſil naſſi láſku! Má powinnoſt geſt podporowati ty, kteřjž k dwerjm mým přicházegj, powinnoſt ale úřadnjků pro bezpečnoſt, aby nad tuláky a powaleči bděli.“

On byl též welmi ſtaroſtliw o děwčata, gegichž čiſtota byla w nebezpečj, a hleděl ge wſſemożně zaopatřiti; a u dětj obložených zaſtáwal téměř powinnoſt matky. Zaopatřil gim rozſſafné kogné, a měſjčně bedliwě po tom pátral, zdali ſe s nimi dobře nakládá. Pro chudé nemocné platil zwláſſtnjho doktora, zařjdil gim lékárnu, dal gim ſtrogiti zdrawých pokrmů, nawſſtěwowal ge oſobně, přinášſege gim duſſewnj i tělesné pomoci. Když ho gedenkráte żebrák potkal zimau ſe třeſaucj, dal mu ſwůg pláſſt, giného práwě nie

nemage. I nebylo žádné nauze, žádné potřeby, kde by křesťanská geho láska nebyla nápomocna. Že na tak mnohá a mimořádná wydánj důchodowé geho, gakkoli welicj — (obnášeli ročně osmnáct tisjc dukátů) — nestačili, snadno se dá wyrozuměti: ale Hospodin, genž nuzných se ugjmá, zgednal mu často zázračným způsobem prostředky, aby potřebným nápomocen býti mohl, an buď obilj na sspýcharu, buď penjze w pokladnici, buď i giné nuzným prospěssné wěci zázračně rozmnožil. „Kdož spoléhá na Boha, nebude umenssen (newezme sskody)“ (Sir. 32, 28.). „Bůh učinj wůli těch, kteřjž se ho bogj“ (Žalm 144, 19).

Swé powinnosti duchownj plnil s wěrnosti swědomitau, s horliwosti neunawnau a s prospěchem patrným. Wesskeren dennj čas do půl noci střjdal se učenjm, napomjnánjm, těssenjm, raděnjm, pomáhánjm, i modlenjm a konánjm giných kagicných skutků. Byl wyzwán na sněm cjrkewnj do Tridentu; ale choroba mu překážela, že nessel; nic méně přemnozj biskupowé sspanělssti, genž tam putowali, radili se s njm, ano geho modlitbě to připisugj, že ge bauře na moři nezachwátila. I wyprawowali gednomyslně i w Tridentu i doma, že hrůznau baurj zachwáceni nemyslili ginak, než že gim gest zahynauti. Tu prý ale obgewil se na předku lodě swatý biskup Tomáš, kterýž w čas neywětssjho nebezpečenstwj sem tam po lodi chodil, berlj biskupskau gi řjdil, a gim prý domlauwal, aby byli dobré myssli a daufali w Boha.

Gedenácte let zastáwal swatý Tomáš biskupský auřad, an wjce než kdy před tjm dusse geho tauzila toho břemena se zbawiti. Gelikož ale, gakž řečeno, lidé geho prosby oslyssseli, obrátil se k nebeskému pastýři, a u toho nalezl uslyssenj. Modle se totiž na hromnice roku 1555. w swé komůrce před obrazem Spasitelowým, obdržel od Boha zgewenj, že na den narozenj panny Marie swět tento strasliplný opustj. Tjm zgewenjm cjtil se Tomáš náramně potěssen, a protož i hned na poslednj hodinku wssemožně se připrawowal, gako by byl nikdy nic dobrého neučinil. Dne 29. srpna roznemohl se těžce; bljžilak se doba, giž mu Hospodin předpowěděl. Na to složil s neywětssj skrausseností obecnau zpowěď z celého žiwobytj swého, a přigal welebnau swátost s newýmluwnau wraucností. Tři dni před swým aumrtjm rozkázal, aby wssecky hotowé penjze chudým se rozdaly, nábytek ale odkázal gednomu kláfsteru, kterýž byl založil. Teď mu nezbýwalo nic než postel, na njž ležel. Tu darowal strážnjmu wěznu, prose při tom, aby mu gi až do smrti ponechal. Po těch pozwednuw rukau a očj k nebesům, řekl: „Pane Ježissi Kriste, děkugi tobě za milost, že zbawen wssech pozemských statků chud co řeholnjk umjrám!“ W swatwečer před narozenjm matky Božj dostal poslednj pomazánj. Druhého dne dal si slaužiti mssi swatau w pokogi. Po pozdwihowánj začal se pomalu a s podiwnau wraucností modliti 30. žalm: „W tebe, Hospodine, gsem

daufal, nechť negſem zahanben“ a t. d. a ſkonal po přigjmánj s ſlowy: „W twé ruce poraučjm duſſi ſwau“ ſtar gſa 67 roků. Tělo geho pochowáno bylo, gak ſi toho byl přál, w kláſſteře matky Božj zákona Auğuſtianſkého. Za ſwatého byl prohláſſen roku 1658. od papeže Alexandra VII. O něm wſſjm právem mohau ſlowa platiti: „Almužny geho wyprawowati bude wſſelické shromážděnj ſwatých“ (Sir. 31, 11.).

Rozgjmánj.

Weſſkeren žiwot ſwatého Tomáſſe ſklábal ſe, gakž gſme widěli, ze ſamých ſkutků láſky a miloſrdenſtwj k chudým a nemocným. K tomu obracel a wynaklábal téměř wſſecky ſwé důchody. Mnoho-li pak ty na takowé ſkutky týhodně aneb měſíčně aneb ročně wydáwáš? Newydáwáš mnohem wjce na ſwau marnoſt, na neſtřjdmoſt w pitj a gjdle, na hry a wyraženj, na chowánj zbytečných zwjřat: pſů, koňj, ptáků a t. d. aneb na giné zapowězené a hřjſſné rozkoſſe tělesné, gichž pořádný člowěk ani gmenowati ſe neoſmělj. Gaké as přineſe ti wſſe to, až umjrati budeš, útěchy? Obſtogjš tak gednage před ſaudnau ſtolicj Božj? „Co odpowjš ſaudci ſwému, táže ſe ſwatý Baſilius, když přiobjwáš ſtěny přjbytku ſwého ale chudého čjře naha nechášš? Když ozdobugeš koně, ale bratrem w oděwu roztrhaném pohrdáš. Když nechášš obilj na ſſpýcharu ſe zkaziti, ale hladowých nenaſycugeš? Ty gſi neotewřel chudým do-

mu swého, protož i tobě zawře se králowstwj nebeské; ty gsi nedal hladowému chleba, protož ani ty života wěčného nedogdeš." O, by každý powinnosti swé k chudým gen z části zadost činil, brzo bylo by, kdež potřebj, zpomožjno! Kdyby gen část toho, co zbytečně a marně se semam utratj, obrátilo na chudé a potřebné, zmizel by hlad a neywětšjj nauze. Dlauho-li as bude trwati to hřjssné sobectwj, gež nikoho nezná, nikoho nemiluge, než sebe, nikomu nepřege, než gen sobě. Kdy, ach kdy počneme ubohého powažowati za bratra, ano za Krista Pána, genž co ubohým činjme, powažuge, gako by se gemu bylo stalo? O, by si nemilosrdnj sobjkowé a nelidšjj lichwáři gen gedenkráte předstawili, že stogj na saudu Páně a slyssj geg řkaucjho: „Lačněl gsem a nedali gste mi gjsti, žjznil gsem a nedali gste mi pjti; hostem gsem byl a nepřigaly gste mne; nah a neodjwali gste mne; nemocen a w žaláři gsem byl a nenawštjwili gste mne: protož odegděte ode mne zlořečenj do ohně wěčného, kterýž gest připrawen ďáblu a angelům geho" (Mat. 25, 42. 43. 41.); oč že by dnes gesstě na to myslili, co a mnoho-li by pro chudé učiniti mohli a učiniti měli. Ty pak, laskawý křesťane, připomjney si slowa Tobiássowa, an dj k synu swému:

„Z statku swého dáwey almužnu, a neodwracug twáři swé od žádného chudého: nebo tak bude, že i od tebe nebude odwrácena twář Páně. Kterak budeš moci, tak buď milosrdný. Budeš-li

mjti mnoho, dáwey mnoho, geſtli že málo mjti budeš, tak i z mála rád udělug, odplatu zagiſté dobrau ſkládáš ſobě ke dni potřeby“ (Tob. 4, 7—10.).

„Když činjš oběd, nebo wečeři, nezow přátel ſwých, ani bratřj ſwých, ani přjbuzných, ani ſauſedů bohatých; ale když činjš hody, powoley raděgi chudých, mdlých, kulhawých a ſlepých, a blahoſlawený budeš“ (Luk. 14, 12. 13. 14.).

„Blahoſlawený, kterýž nad nuzným a chudým rozpomjná ſe; w den zlý wyſwobodj geg Hoſpodin“ (Žalm 40, 1.).

Modlitba.

Rozněť, ó Pane, na přjmluwu ſlužebnjka ſwého w duſſi naſſj onen oheň lásky k Bohu a k bližnjmu, kterýž w duſſi geho plál, ať zežhne w nás wſſe, co hřjſſného geſt, a ſtráwj wſſe, co ſwětſkého. Rozněť, ó rozněť, ó Pane, w nás oheň nebeſký, ať widjme ſwatau wůli twau, a ať horliwě plnjme, co od nás žádáš, bychom, až dogde dnů naſſich zásoba, bohati na ſkutky lásky a miloſrdenſtwj wěčného králowſtwj ſtali ſe aučaſtni. Skrze Kriſta Ježjſſe, Pána naſſeho. Amen.

Na dneſſek padá též ſwátek: W Chalcidě ſwatého Methodia, biſkupa tyrſkého a mučednjka; w kraji wídenſkém ſwatého Ferreola, mučednjka; též ſwatých mučednic Žoſie a Irenes; w Mediolanu ſwatého Ewſtorgia, biſkupa; w Gortině ſwatého Ewmena, biſkupa a m. g. ſw.

19.

Žiwot sw. Trofima, Sabbacia a Dorymedona, mučednjků.

Když roku 276. Probus řjmským cjsařem se stal, obnowila se protiwenstwj, gež křesťané za geho předchůdce Aureliana snásseti museli. I nechawsse wssech giných záležitostj, gakkoli důležitých, počali cjsařsstj auřadnjci s obnowenau horliwostj po křesťanech sljditi, ge gjmati a k oltářům model wláčeti, a nutiti ge, aby gim obětowali. Přede wssjm wztěkala se surowost pohanů proti křesťanům w Antiochii pisidické. Zde práwě se odbýwala slawnost Apollinowa mnohými obětmi, hudbau a zpěwem a tancem, an gakýsi Trofimus a Sabbacius do města wstupowali.

Wida Trofimus tuto wěc, powzdechl si nad zaslepenostj modlářůw a slzy mu oči zalily. Což widauce a slyssjce někteřj z pohanůw, běželi hned k wládaři města, a žalowali na Trofima a na Sabbacia, že prý bohům se byli rauhali, wolagjce: „Kriste, wytrhni služebnjky swé z bludu wesskerého.“ Wládař gménem Attikus Heliodorus, posadiw se hned na saudnau stolici, dal si neyprw Trofima postawiti, a tázal se ho, kdo by byl, gakého gest stawu a k gakému se náboženstwj zná. Trofimus odpowjdage, řekl, že se nazýwá Trofimus, že pro hřjch gest služebnjkem, skrze Krista ale swoboden, a Kristowu wjru že

wyznáwá. Též nezapjral, že mu zákony cjsařské známy gsau, zakazugjcj wjru Kristowu wyznáwati. Gelikož tedy pewně na swém stál, a ugisskowal, že modlám klaněti se nebude, dal geg Heliodor k čtyrem kolům uwázati a býkowcem mrskati. Giž se praudila krew z těla ubohého Trofima, an wládař ho napomenul, aby modlám obětowal, by nezahynul. Trofimus ale řekl: „Wylegi-li krew swau pro gméno Kristowo, nezahyne dusse má na wěky.“ Takými i ginými řečmi hágil se Trofimus. Tu wida wládař, že ho nepřemohl, dal mu boky železnými drápy rozedřjti, tak že až wnitřnosti na prosto ležely. Při tom mluwili k němu katané, gak gim rozkázáno bylo, řkauce: „Kde gest mezle twůg Kristus?“ Trofimus wssak odpowěděl: „Gestlik se mnau, a pomáhá mi: nebok nikdy neopaussti služebnjkům swých, nýbrž stoge při nich, gest gim nápomocen!“ Po těch slowech kázal Heliodor geg snjti, opět mu domlauwage, aby modlám obětowal, sic že gesstě těžssj muky podnikuauti nucen bude. Au ale Trofimus odpowjdal, že hotow gest pro Krista negen neywětssj muky trpěti, nýbrž i smrt podstaupiti, dal geg wládař do klády uwrci a Sabbacia postawiti.

Když též Sabbacius na saudu stál, domlauwal mu Heliodor, aby modlám obětowal, a muk na sebe neuwalowal. Sabbacius newssjmage si rady geho, odpowěděl: „Cos usmyslil, učiň. Dausám w Otce Krista mého, že s geho pomocj w mučenj swjtězjm nad tebau i nad ďáblem!“ Na to

dal geg Heliodor k kolům přiwázati a boky železnými drápy mu trhati. Muky byly nesmjrné. I zaplakal bolestj Sabbacius. Což wida wládař, otázal se, řka: „Proč pláčeš Sabbacie?“ neb nemyslil ginak, než že mučednjka přemohl. Tento ale odpowěděl myslj zmužilau: „Chraniž Bůh, abych w dussi plakal, pláče gen tělo, genž gest hljna!“ I obnoweno mučenj, a gelikož umdleli mučitelowé, muselj se s ginými wystřjdati. A wssak i ti umdleli, ale Sabbacius neumdlel, duch geho byl čerstew a wraucnau láskau k Bohu roznjcen. To znamenage wládař, dal geg snjti a wece: „Nic ti neprospěl, bjdnjče, aniž ti ku pomoci přissel, kteréhož wyznáwáš. Protož pogď a obětug!“ Swatý mučednjk ale nemohl odpowěděti, tak welice byl slab; neboť negen boky i ostatnj údowé nýbrž i žiwot geho ukrutně byl rozerwán. Wida Heliodor, že umře, dal geg wyhoditi wen, a Sabbacius umřel gako beránek tisse té gesstě hodiny.

Po krátkém čase poslal Heliodor Trofima k wládaři kraginy frygické, k Dionysiowi, o wssem, co proti Trofimowi měl, obssjrnau mu zprámu dáwage. A wssak ukrutná geho mysl nemagje dosti na bolestech, gakých swatému muži byla giž připrawila, a gaké geho mimo to u Dionysia čekaly, rozkázal, aby Trofima obuli w železné uwnitř ostrými hřebjky opatřené střewjce, a dřjwe z nich aby ho nezauwali, leč až Synnady města dogdau, kde tenkráte wládař Dionysius zůstáwal. Ale tu ukázala se moc Božj na swa-

tém muži, nebot necítil ani té neymenší bolesti a tak snadně a rychle šel, že wšickni průwodci tomu se diwili. Třetího dne došli konečně Synnady. Dionysius posadiw se na saudnau stolici, wytýkal Trofimowi, že proti zákonům cjsařským gednal, a pohrozil mu, že nebude-li bohům obětowati, ke kolům že ho dá natáhnauti a býkowcem mrskati. Trofimus odpowídal řka: „Nedbám muk žádných aniž se smrti časné bogim; wzaw na sebe člowěka nesmrtelného.“ A když mu Dionysius opět domlauwal, aby posluſſen byl zákonů cjsařských a obětuge bohům zbawil se trestů bolestných, odpowěděl: „Gá mám cjsaře, kterýž přigda w sláwě wěčné saudit živých a mrtwých a každému odměnj dle skutků geho. — Trestů twých ale se nebogim, nebot gsauce časné prospjwagj mi, že wjce se bogim Boha živého.“ Wida tedy Dionysius, že Trofima řečmi nepřemůže, dal geg nejprwé ke čtyrem kolům natáhnauti, pak železnými hřebeny dřjti, při tom k němu mluwě: „Dlauho-li dussi swau mučiti budeš, ó člowěče, řekni, že ustaupjš rozkazům cjsařským a zbawen gsi wšech muk!“ Trofimus ale pohljžege k blaženosti wěčné, giž Bůh připrawil těm, kteřjž pro něho umjragj, stál pewně w předsewzetj swém a na otázku Dionysiowu, gaká to blaženost, kteréž Bůh křesťanům připrawil, dal za odpowěd: „Odpočinutj a spasenj, radosti ragské, koruna života wěčného, tělo neporuſſitelné, swětlo gasné, trůny slawné a králowstwj nebeské. Takowá gest od-

měna, giž Bůh nám ſljbil!“ Těmto ſlowům nechtěl owſſem Dionyſius žádné wjry dáti, wydáwage gich za poſſetiloſt a za bágky, a Trofima tjm wjce dřjti kázal, a gelikož umdleli gedni pochopowé, muſeli ginj gegich mjſto zaſtaupiti. A wſſak ſwatý Trofimus wěda komu uwěřil, ſnáſſel s neywětſſj ſtatnoſtj, cokoli ukrutnoſt lidſká naň byla uwalila. Geho zrak a myſl byla upiata na Kriſta, tak že wraucnoſt ohně láſky přemáhala boleſti tělesné, gež takměř ani necjtil. I kázal tjm rozhněwaný ſaudce pochodně rozžehnauti a otewřené rány geho připalowati. An ale i w těchto mukách mučednjk Božj nepřemoženým wjtězem zůſtal, dal geg konečně zahanbený Dionyſius ſegmauti s kolů, a do klad opět ſewřjti, dokudž by těžſſjch a ukrutněgſſjch muk na něho newymyſlil.

Co ſwatý Trofimus u wězenj byl opuſſtěn takměř ode wſſech lidj, wzbudil mu Bůh zwláſſtnjho těſſitele a ſpolutrpitele ſwatého Dorymedona. Byltě Dorymedon muž mladý a wzneſſenau důſtognoſt w radě zaſtáwal. A ten nawſſtěwowal pilně uwězněného Trofima, a těſſil ho wſſemožně a prokazowal mu wſſelikau ſlužbu. Po několika ale dnech ſlawil ſe ſwátek Kaſtora a Pollura, bohů pohanſkých. Dionyſius wyzwal wſſecky úřadnjky, aby těmto bohům obětowali. I přiſſli wſſickni, gediný Dorymedon nepřiſſel. Dionyſius poſlal pro něho, ale Dorymedon mu wzkázal, řka: „Řekněte, že gſem křeſtan a ſtarſſj obce Kriſtowy, kteráž weſſkerau důſtognoſtj a

ſſlechetnoſtj ſe honoſſj. Nelze mi tedy opuſtiti onoho předſedu rady a poſlauchati rozkazů lidſkých. Nebot nenj ſpravedliwo a ſwato opuſtiti Boha živého a klaněti ſe mrtwým modlám.“ Takowau řečj uražený Dionyſius dal geg násilně přiweſti a tázal ſe, proč dwakráte bym powolán, nepřiſſel. Dorymedon odpowěděl, proto že to wěčná ſmrt opuſtiti Boha živého a klaněti ſe djlu rukau lidſkých, gelikož pſáno geſt: „Modly pohanů gſau ſtřjbro a zlato, djla rukau lidſkých. Ústa magj a nemluwj; oči magj a newidj; uſſi magj a neſlyſſj; chřjpě magj a nečigj; ruce magj a nemakagj; nohy magj a nechodj, aniž křičeti mohau hrdlem ſwým. Nechať gſau gim podobni, kteřjž dělagj ge, i wſſickni, kteřjž daufagj w ně.“ Po těch dal ho Dionyſius do wězenj; druhého ale dne ſwolaw radu, žádal gich, aby Dorymedonowi domlauwali a od Krifta geg odwrátili. A wſſak wynaſnažení pánů těch bylo marné. I dal ho tedy ſaudce powolati a wſſech hodnoſtj a důſtogenſtwj geg zbawiw, kázal geg na ſkřipec natáhnauti a oſtrými hřebeny neyprwé dřjti, potom na žhawé uhlj poſtawiti a poličkowati. Dorymedon ſnáſſel wſſe, co mu koli učinili, trpělivě a ſtatně a naděgi mage w Krifta Ježjſſe každý útok nepřátelſký odrazil. Wida Dionyſius, že ho nepřemůže, dal geg opět do wězenj uwrci w tom úmyſlu, aby zjtra s litau zwěřj zápaſil.

Nynj byl opět Troſimus přiweden. Dionyſius mu domlauwal wſſemožně, ano i moc bohů

wlaſtenſkych welebil. Ale Trofimus odpowěděl mu, řka: „Blaudjš! Wſſe, co ſe o bozjch waſſich wyprawuge, gſau pauhé báchorky; neboť nikdo budaucnoſt nezná mimo prawého Boha; twogi bohowé ale gſau uwnitř pauhá hljna.“ Na ta ſlowa dal geg opět Dionys mučiti a zmučiw geg do žaláře uwrhnauti. Den na to ſlawily ſe weřegné hry. Dionyſius byl ſám mezi djwáky. Tu wydal ſaud: aby oba wěznowé s litau zwěřj ſe potýkali. Když w hony ſe uwedli, byl diwoký medwěd puſſtěn, ten ale lehna ſi k nohaum Dorymedonowým, w ničem mu neubljžil, nýbrž wolně gako ochočený gemu ſe woditi dal. Rozhněwaný Dionyſius pokynul znowa, načež lewhartice wyſſla, ale lehnuwſſi ſi k Trofimowi, ljzala mu nohy. To wida Dionyſius, tak ſe rozljtil, že ſtrážnjho zwěře býkowcem dal zmrſkati. Teď puſtili lwa, ten ale uchopiw ſtrážnjho, opět do ſwého ſtáge ſe wrátil. Nemoha ſaudce déle ſe zdržeti, kázal aby oběma mužům hlawy ſraženy byly, což ſe i hned také wykonalo, a tak ſkončili tito mučednjci Božj žiwot ſwůg čaſný, aby k žiwotu wěčnému wzkřjſſeni byli.

Rozgjmánj.

„Gá mám cjſaře, kterýž přigde w ſláwě wěčné ſaudit žiwých a mrtwých, a každému odměnj dle ſkutků geho.“ Těmi ſlowy odrazil ſw. Trofim wſſeliký útok wládaře Dionyſia, a těch

ſlow kdy bychom i my pilně ſobě rozgjmali, zagiſté bychom též každého hřjchu ſe hrozjce wjce než až poſud ctnoſtj pilni byli; nebot zagiſté pomněnj na ſaud poſlednj geſt geden z neymohutněgſſjch proſtředků, hřjchů ſe warowati. Bude ſaud poſlednj; a my wſſickni na něm ſtáti budeme, geſt to náš ſaud! Wſſickni ſkutkowé naſſi, dobřj i zlj, tenkráte obgewj ſe, a my wydáme počet ze wſſech činů ſwých, a nenj činu tak nepatrného, myſſlénky tak prchawé, ani ſlowa tak malicherného, z čchož bychom počet wydati nemuſeli, a ſaud, genž tenkráte nad námi wyneſſen bude, bude na celau budaucnoſt naſſi t. g. na wěčnoſt platiti. Hrůzná to myſſlénka, na wěky ſláwa, aneb na wěky treſty pekelné. A kdo bude naſſjm ſaudcem? Swatá wjra odpowjdá: „Bůh ſprawedliwý, ſilný a trpěliwý ſaudce.“ Bůh tedy bude nás ſauditi, následownně geſt náš neywyšſſj ſaudce wſſewědaucj; i nelze tedy ho oklamati, nelze mu upřjti něčeho, aniž před njm cos ſkryto a tagno zůſtane, znák on wſſecky ſkutky naſſe, ſlyſſj wſſecka ſlowa naſſe, a myſſlenj naſſe ležj před njm gako bjlý den. Od tohoto ſaudce nemůžeme ſe na giného ſaudce odwoláwati, aby zruſſen byl ſaud geho, nebot On geſt ſaudce neywyšſſj, ſaudce gediný, ſaudce žiwých i mrtwých. On geſt ale i ſaudce ſprawedliwý, kterýž nehledj na bohatſtwj ani na urozenoſt ani na mladoſt a krásu aneb podobné tretky, nýbrž gediné na ſkutky naſſe a gediné též podlé ſkutků nás ſauditi bude. On geſt ſaudce, kterýž nedá ſe poruſſiti,

nedá ſe uplatiti, nedá ſe uprofiti, nýbrž każdému učinj dle ſkutkú geho. On geſt ale i ſilný ſaudce; geho moci a geho ſaudu nikdo nebude moci ſe wyhnauti, nikdo ſe protiwiti. Malj welcj, bohatj a nuznj, ſlowem każdý, każdinký člowěk bude muſiti na geho ſaudu ſtát a gak uſauzeno bude, gjti buď do králowſtwj nebeſkého aneb do zatracenj wěčného. A wſſak geſt ſaudce tento i trpěliwý a dlauhočekawý, a protož i neuprofitelný. Teď napomjná nás doſt často, abychom ſe obrátili, wyzýwá nás k pokánj a howj nám a času dáwá, zdali bychom neweſſli do ſebe a neopuſtili ceſt ſwých zlých; ano on nás i ſliby powzbuzuge k dobrému a hrozbami od zlého nás odſtraſſiti hledj. Pakli ale ſe nedáme wſſim tjm naprawiti, pak ani on ſe nedá obměkčiti ani gakými prosbami ani ſlzami. Tak o tom učj ſw. náboženſtwj. — Ale bohužel my gſme tak žiwi, gako by nebylo ani budaucjho ſaudu ani ſprawedliwého ſaudce! Gak bychom zbohatli, ku cti a důſtognoſti přiſſli, něčemu ſe naučili: o tom denně přemjtáme; gaký ale ze wſſeho toho wſſewědaucjmu ſaudci počet wydáme: o tom nemáme ani té neymenſſj ſtaroſti. Denně dopauſſtjme ſe nowých hřjchů, a Boha budaucjho ſaudce wſſeligak urážjme, na to ale, kterak bychom geg ſmjřili, na to pranic nedbáme. Bychom myſlili na budaucj ſaud a na ſaudce wſſewědaucjho, ſwatého, ſprawedliwého a ſilného, ginak bychom zagiſté gednali. Protož newěda, co giného pěkněgi řjci, napomjnám wás wſſech ſlowy Tomáſſe kem-

penſkého, genž dj: „We wſſech wěcech popatři na konec, a kterak obſtogjš před přjſným ſaudcem, kterémuž nic nenj ſkrytého, kterýž ſe dary ukogiti nedá a wýmluw nepřigjmá, ale podlé ſpraweblnoſti ſauditi bude.“ A ſwatý Řehoř pjſſe: „Neymilegſſj bratřj, myſlete oprawdowě na onen den; plačte ſwých zpáchaných hřjchů; naprawte žiwot a změňte mrawy.“

„Uloženo geſt lidem gednau umřjti, a potom bude ſaud“ (Žid. 9, 27.).

„Prawjm wám, že z každého ſlowa prázdného, kteréž mluwiti budau lidé, wydadj počet w den ſaudný“ (Mat. 12, 36.).

„Snadné geſt Bohu, w den ſkonánj odplatiti gednomu každému podlé ceſt geho“ (Sir. 11, 28. 29.).

„Weſel ſe mládenče w mladoſti ſwé, a w dobrém buď ſrdce twé we dnech mladoſti twé, a choď po ceſtách ſrdce ſwého, a dle widěnj očj ſwých: a wſſak také wěz, že pro wſſecky ty wěci přiwede tě Bůh k ſaudu“ (Kazat. 11, 9.).

Modlitba.

O Boże, ſaudce žiwých i mrtwých! učiň, ať ſe hrozjme ſaudů twých a připomjnagjce ſi uſtawičně přiſſtj ſmrt a ſaud, neuchylugem ſe od auzké ceſty ctnoſti, nýbrž ať we wſſem dobrém ſe ſilſce též w láſce k tobě ſe zmáháme a tak ſtanem ſe hodni zaſljbenj Kriſtowých. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwatého Januaria, biſkupa a geho ſpolumučedníků.

Swatý Januarius ſe narodil w druhé polowici třetjho ſtoletj bez pochyby w Neapoli. Pro wýborné ctnoſti a neauhonný žiwot byl uſtanowen za biſkupa w Benewentě. Geho powěſt byla wýborná, i pohané a newěřjcj měli ho u welikém wážnoſti. Geho uſtawičná ſnaha byla, rozſſiřowati známoſt prawého Boha a Pána naſſeho Jeſu Kriſta, lid pak wěrný powzbuzowati k čiſtotě mrawůw a k ſtáloſti u wjře. Protiwenſtwj, gež za panowánj cjſaře Dioklecjana křeſťané ſnáſſeli, wzbuzowalo horliwoſt geho uſtawičně k nowé činnoſti, i procházel uče, těſſe a utwrzuge mnohé kraginy a měſta; zwláſſtě ale často přicházel do Miſſena bljž Neapole, kdež nebezpečj křeſťanům bylo neywětſſj; nebo ſem přicházeli přemnozj wzácnj pohané nawſſtjwit hrobu Sibylly kumanſké a pocty ſwé gj wzdat. Mimo to ale wábilo Januaria do Miſſeny též přátelſtwj, kteréž měl se Soſſiem, gahnem, proſlulým ſwatoſtj žiwota a rozſſafnoſtj. Oba tito welebnj mužowé pracowali s ſpogenými ſilami na ſpaſenj duſſj z owčince Kriſtowa a weſpolek ſe těſſjce a u wjře utwrzugjce, podněcowali ſe též weſpolek k láſce Wykupiteli ſwému, pro nèhž i krew ſwau wyliti hotowi byli.

Gedenkráte přiſſel opět ſwatý Januarius do

Missseny a nalezl swatého Sosia we sboru křesťanů, gimž prawě wykládal slowo Božj. Řeči Sosiowy dogaly biskupa hluboce, i poslauchal ho dychtiwým uchem. A tu náhle uzřel nad hlawau kazatelowau plamjnek gasně stkwělý. I přibljživ se k němu poljbil uctiwě hlawu geho, wyprawowal lidu přjtomnému, co byl widěl, a prorokowal z toho Sosiowi slávu mučednickau.

Po několika dnech uskutečnilo se předpowězenj biskupowo. Drakoncius, wládař čili místodržitel kraginy kampanské, gemuž se stkwělá powěst o swatém Sosiowi gahnowi byla donesla, dal ho gjti a na saud postawiti. S mysli neohroženau, w Boha upnutau stál Sosius před Drakonciem, kterýž gednak welkými sliby, gednak krutými wýhrůžkami ho donutiti hleděl, aby odřekna se prawé wjry, modlám se klaněl. Na wsse takowé gessitné řeči odpowjdal statečnau mysli Sosius, řka: „Chraniž Bůh, abych takowým skutkem zneuctil náboženstwj, gemuž od mladosti celau dussj oddán gsem. Mne nic neoblaučj od lásky Kristowy: ani sauženj, ani auzkost, ani hlad, ani nahota, ani nebezpečenstwj, ani protiwenstwj ani meč!“ Zmužilau odpowědj popuzen dal Drakoncius welebného wyznawače až do živého mrskati a ukrutně tak zmučeného do wězenj w Puteoli uwrci. Geden gahen gménem Prokulus a dwa sausedé puteolsstj Ewtices a Akacius nawsstěwowali statného wyznawače úlewy i útěchy mu přinássegjce. Při té přjležitosti stalo se, že bez obalu o nespravedlnosti a ukrutnosti

mluwili, kteráž ſe ſwatému Soſiowi ſtala; což když ſe Drakonciowi doneſlo, dal wſſecky tři zgjmati, a když i w twář mu řekli, gak weliké křiwdy ſe dopuſtil, ubiw tak ukrutně muže newinného a ſwatého, kázal též i ge nemiloſrdně zmrſkati, a když ſkoro giž polomrtwi byli, k Soſiowi do wězenj uwrci. Gak dlauho we wězenj držáni byli, o tom nenj žádných zpráw. — „Duſſe bezbožného žádoſtiwa geſt zlého, neſmiluge ſe nad ſwým bližnjm“ (Přjſl. 21, 10.).

Na mjſto Drakoncia doſtal ſe za wládaře do Kampanie gakýſi Timotheus. Ten byl také welký protiwnjk křeſtanů a welmi ukrutně s nimi nakládal. Přiſſed do Benewentu, počal hned po nich pátrati, a dal ſi wſſecky ſpiſy ſaudnj, gich ſe týkagjcj, předložiti. Dowěděw ſe, že Januarius uwězněných neywětſſj geſt podporau, kázal ho bez odkladu gjti, a do Noly na ſaud poſtawiti, a tu těžkými mu hrozil mukami, neodřekne-li ſe Boha ſwého a nebude-li bohům obětowati. A wſſak ſwatý biſkup byl u wjře ſwaté přjliš utwrzen, než aby ſe takowými hrozbami dal zaſtraſſiti, protož odpowjdage, řekl: „Gá obětugi denně Bohu wſſemohaucjmu, marným modlám obětowat nikdy nebudu!“ Tu rozkázal Timotheus w zuřiwoſti ſwé pec wytopiti a ſtatného biſkupa w ni hoditi. Ale Bůh, kterýž tré mládenců zachowal w peci ohniwé, zachowal též biſkupa ſwého, tak že ſtoge u proſtřed žhawého ohně a zpjwage chwálu Hoſpodinowu ani na ſſatu ba na ničem žádného poruſſenj newzal.

Rozhněwaný wládař drže wſſe, co ſe ſtalo, za gakéſi tagné kauzly, dal ſwatého biſkupa nelidſky zmučiti a pak do těžkého wězenj uwrhnauti. Benewentſſtj uſlyſſawſſe, že milený biſkup gegich zmučen a w těžké wazbě geſt, zarmautili ſe welice. Gahen Feſtus a Deſiderius, genž w koſtele pj=ſma ſwatá čjtáwal, nechtjce ſwatého biſkupa ne=chati opuſſtěna a ſamotna, wydali ſe do Noly a ſlužby ſwé mu obětowaly. Sotwa ſe ale o tom dowěděl Timotheus, dal ge též zgjmati; a když ſrdnatě z wjry ſwé ſwědectwj wydali, a že rádi pro Kriſta žiwot ſwůg wydagj, oſwědčili, též do wězenj uwrhnauti.

Po několika dnech odeſſel wládař z Noly do Puteola. J rozkázal, aby Januaria a Feſta a Deſideria w železech za njm přiwedli, kdež s Soſiem a s oſtatnjmi křeſťany uwězněnými lité zwěři za lup dáti ge chtěl. Kdo geſt s to, aby popſal tu radoſt a to weſelj, kteréž proniklo duſſi těchto přátel, když ſe u wězenj opět ſhledali, a na korunu mučednickau, která ſe gim připrawowala, pohledli. Mjſto hrůzy a žalu ozýwalo ſe po celau noc modlitbami a zpěwem, a wſſickni ſe newýmluwně těſſili z toho okamženj, kdež krew prolegjce, ſwědectwj Kriſtu Spaſiteli ſwému wy=dagj. Když druhého dne u přjtomnoſti neſčjſl=ných lidj do amſitheatru čili na hony ſe wy=wedli, poznamenali ſe wſſickni znamenjm ſwatého kříže a dali ſe do chwalozpěwu. W tom ſe otewřely wrata a lité ſſelmy wyrazily, ale na=gednau gako ohromeny ſe zaſtawiwſſe poznenáhla

krotce k nohaum ſwatých wyznawačů ſe kladly. Pohané přihlédagjcj ſtrnuli a mnozj z nich uwěřili w Kriſta Jeſſe.

Zatwrzelý a ukrutný wládař zahanben a tudy i na neywýš rozhořčen, že aumyſl wražedný ſe mu nepowedl, dal ty ſtatné wyznawače z honů wywesti a stjti. S weſelau myſlj ubjrali ſe k poprawiſſti. Přiſſedſſe na mjſto a poklekſſe řjkal ſwatý Januarius náſledugjcj modlitbu: „Pane Bože můg, w ruce twé poraučjm duſſi ſwau!“ a wzaw ſſátek zawázal ſi oči a rukau hrdlo ſwé držel. J uderil ho kat tak ſilnau ranau, že s hlawau i geden prſt u ruky mu ukal. Podobně též oſtatnj mučednjci rukau katowau žiwot ſwůg ſkončili dne 19. září r. 305.

Mrtwá těla ſwatých mučednjků pochowali křeſtané welmi počeſtně bljzko města, pozděgi pak ge wyzwedli a do koſtelů rozličných přeneſli. Tělo ſwatého Januaria doſtalo ſe do hlawnjho koſtela neapolſkého, kdež ſe též dwě láhwičky geho ſſedlé krwe chowagj. Přineſau-li ſe láhwičky na bljzko hlawy geho, kteráž we zwláſſtnj kapli ſe chowá, začne krew buď okamžitě aneb w kratičkém čaſe wřjti a prauditi ſe, gako by čerſtwá byla k nemalému podiwenj diwáků, kteřjž za to Hoſpodina, genž podiwný geſt w ſwatých ſwých, chwálj a welebj. Neapolitané zkuſili negednau mocnau přjmluwu patrona ſwého, ſwatého Januaria, gehož ſwátek ſláwau přewelikau ſwětjwagj.

Rozgjmánj.

Bůh proſlawil negen ſlužebnjka ſwého Januaria, nýbrž i přemnohé giné ſwaté patrnými zázraky, a wěru muſj mjti ſlepé oči, kdo newidj, že ucta, giž gim wzdáwáme, gemu geſt milá a wzácná, nám pak užitečná a proſpěſſná. Čeſt a ucta k ſwatým prokazowána wracj ſe wſſecka k Bohu, a my čtauce aneb ſi rozgjmagjce žiwot a ſkutky gegich, totiž trpěliwoſt, ſtáloſt, ſtatnoſt, čiſtotu a zdrželiwoſt, poſluſſnoſt, chudobu i pohrdánj ſwětem, gá řku, čtauce my wſſe toto o ſwatých, chwáljme Boha, že gich powolal a oſprawedlnil i oſlawil, že gim miloſti ſwé prowůgčil, aby mohli přemáhat ſwět a ſwau tělesnoſt i ďábla, že gim tolik přjležitoſtj k dobrému popřál, nám pak dal wýborných přjkladů, kterýchž bychom náſledowali, a orodownjků, kteřjž by ſe za nás přimlauwali. Wſſecka tedy ucta wracj ſe od ſwatých k Bohu, gakožto k pramenu wſſj dokonaloſti a ſwatoſti. Bůh tedy geſt winný kmen, ſwatj pak gſau ratoleſti, kteréž by newydáwaly od ſebe žádného plodu, kdyby od kmene ſe byly odňaly. Geſt to náſledownè zpozdiloſt ta neywětſſj u cizowěreů, když na uctu ſwatých reptagj a nám proto modloſlužebnjků aneb ginak geſſtě ſpjlagj. My nectjme ſwatých, gako by něgacj bohowé byli, nýbrž proto, že gſau přátelé a miláčkowé Božj, a proto, že Bůh ſám gich neyprwé poctil, nadobyčegných miloſtj na ně wyliw. Též newzýwáme ſwatých gako něgakých bohů, kteřjž by nám ſwau wlaſtnj

mocj mohli pomáhati, a oč gich prosjme, nám udělowati, nýbrž my ge wzýwáme, aby za nás u Boha orodowali a wyprosili nám, oč gich žádáme. Nebok cjrkew wjtězná pogj se s cjrkwj bogownau wazbau lásky, a pakli nás swatj milowali bywsse mezi námi, proč by nynj měli přestati milowati nás? A pomáhali-li nám obcowawsse w těle smrtelném, proč by nynj nám nepomáhali, gsauce w sláwě nebeské, radugjce se z přjzně Božj? Kdo chceš, sečti si ty země a ty krage a ta města i ty osoby, gichž Bůh na přjmluwu swatých ussetřil, gimž na gegich orodowánj pomohl! A nepomáhá-li i nynj, gest zagisté přjčina, buď že hřjssnjci gsme, buď že žádost nasse hřjssná, aneb dozagista nám neužitečná a sskodliwá. Protož nestyďme se za uctu swatých, nestyďme se w čas potřeby dussewnj aneb i tělesné gich o pomoc wzýwati. Ale chceme-li wyslyssáni býti, warugme se hřjchů, a následugme wěrně wýborných těch ctnostj, gimiž si milosti Božj zaslaužili. W tom smyslu pjssj též swatj otcowé. Swatý Didakus nissenský dj: „Přjmluwa swatých gest welké moci, ale gen tenkráte, když tak žiwu býti se snažjme, gak oni toho žádagj; když se snažjme Pána Boha milowati, nebok to gegich gediná žádost! A swatý Jan Zlatoústý prawj: „Modlitba swatých gest nám prospěssná owssem, ale pakli sami se přičiňugeme.“ Kdy bychom ale w hřjssjch trwali nekagjce se ani sebe naprawugjce, prospěge nám zagisté přjmluwa swatých málo aneb zhola nic. W tom

ohledu řekl před časy Bůh, že Židů nekagjcjch neuſſetřj, byl by i wěrnj ſlužebnjci Mogžjš a Samuel za ně ſe přimlauwali. „Gak to možno, táže ſe ſwatý Jan Zlatoúſtý, zdali přjmluwa ſwatých marná geſt? Nenj, odpowjdá, geſt welké moci; ale gen tenkráte, žádáš-li též pokánjm o to, oč ſwatých o přjmluwu proſjš.“

„Mně přjliš uctěni gſau přátelé twogi, Bože, přjliš poſilněno geſt knjžetſtwj gegich“ (Žalm 138, 17.).

„Sláwa a čeſt a pokog každému, kdož činj dobré“ (Řjm. 2, 10.).

„Bude-li mi kdo ſlaužiti, poctjt ho Otec můg“ (Jan 12, 26.).

„Památka ſprawedliwého bývá s chwálami“ (Přjſl. 10, 7.).

„Protož my magjce wůkol ſebe tak welký oblak ſwědků, ſložjce z ſebe wſſelické břjmě i hřjch obkličugjcj nás ſkrze trpělimoſt běžme k uloženému ſobě bogi“ (Žid. 12, 1.).

Modlitba.

Propůjč nám, ó Pane, té miloſti, abychom ſe tobě w duchu a w myſli modlili, a ctěnjm ſwatých twých wždy náboženějſſjmi a bohabogněgſſjmi ſe ſtali. Poſwětiž nás úplně, aby i weſſkera duſſe naſſe i tělo naſſe nepoſkwrněno ſe uchowalo k přjſſtj Pána naſſeho Ježjſſe Kriſta, a tak doſſli aučaſtenſtwj wſſech bogjcjch ſe tebe a zachowáwagjcjch zákonů twých. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Nucerii ſwatých mučednjkůw: Felixa a Konſtancie; w Paleſtině ſwatých mučednjkůw: Pelea, Nika a Eliáſſe, biſkupůw; w Kordubě w protiwenſtwj arabſkém ſwaté Pompoſy, panny a mučednice; w Kandelberku ſwatého Theodora, biſkupa; w Turonu ſwatého Ewſtachia, biſkupa; w kragi linǧomeſtém ſwatého Sekwana, kněze a wyznawače a m. g. ſw.

20.

Žiwot ſwatého Ewſtachia a choti geho Theopiſty.

Gméno ſwatého Ewſtachia geſt po celém ſwětě křeſtanſkém známo, a oſudowé geho gſau nad mjru podiwni, tak že někteřj wſſecku prawdu gim upjragj.

We wálkách Řjmanůw se Židy a Dáky w poſlednj čtwrti prwnjho ſtoletj wynikal gakýſi Placidus rozſſafnoſtj a udatnoſtj tak welice, že za předněgſſjho mezi wůdci wogenſkými uſtanowen byl, a mimo to u welké přjzni u ejſařůw Tita a Trajana ſtál. On byl zaſnauben s Trajanau, kteráž z rodiny w Řjmě neypředněgſſj pocházela, a gak uſſlechtiloſtj ducha tak i ſličnoſtj těla ſe ſtkwěla, a byl otcem diwau miloſtných ſynáčkůw. Ačkoli oba manželé pohany byli, byli nic méně nad mjru ſwědomitj, pečliwě zachowáwagjce, co wnitřnj hlas gim dobrého kázal, zwláſſť ale k chudým a nuznym byli laſkawi a ſſtědři. A o těch manželjch můžeme řjci, že ſe na nich

naplnilo slowo swatého Petra, gež u Kornelia byl prawil: „W prawdě gsem shledal, řka, že Bůh nenj přigjmač osob, ale že w každém národu, kdož se ho bogj, a činj spraweblnost, přjgemný gest gemu“ (Skut. apošst. 10, 34. 35.) to gest, že každého, ge-li gako onen setnjk Kornelius ochotné mysli, k spasenj wolá, a křtem swatým w cjrkew swatau uwádj. Placidus wyrážel se w čas pokoge rád lowem. J wygda si gednoho dne uhodil na gelena znamenitě welikého, a pronásleduge tak se rozpálil, že se náhle sám a sám beze průwodců octnul, aniž gelena dostihl. Chtě si trochu odpočinauti, posadil se na skálu, a wjce než kdy gindy pronikla tu na samotě dussi geho tauha poznati prawé náboženstwj; neboť giž dáwno byl přeswědčen o gessitnosti wjry modlářské, a čistá mysl křesťanů a pokora gegich i statnost, gjž neykrutěgssj muky, ba i samu smrt snásseli, ku podiwu naň působila. An ty a takowé myssléngky w dussi geho se střjdaly, ay zaslechl gakýsi ssumot nad skalau, a powzneša zraku, uzřel tam pronásledowaného gelena, an tisse stogj; při tom ale také spatřil mezi parohama geho stkwaucj se křjž a na něm obraz ukřižowaného Krista. Podiwenj geho wzmáhalo se, když na úkaz ten zjrage, též hlas zaslechl, kterýž prawil: „Placide, Placide! proč mne pronásleduges? Já gsem Kristus, genž pro spasenj twé a pro spasenj wsseho swěta na křjži umřel. Já widěl twé almužny a dobroljbezně přigal gsem ge.“ Placidus padl w pokornosti na kolena a zpamatowaw se tro-

chu otázal ſe, gako druhdy ſwatý Pawel, řka: „Pane co chceš, ať učinjm.“ I doſtal za odpowěd: „Nawrať ſe do města, wyhledey ſi křeſtanſkého kněze, dey ſe s manželkau i s dětmi křtjti a pak přigda ſem dowjš ſe, gakau ceſtau prawých ſtatků dogdeš.“

Placidus nawrátil ſe domů zcela přeginačen. Též manželka geho Trajana byla giné gakſi myſli, nebot i ona měla w noci podobné widěnj. I dorozuměwſſe ſe wzali ſyny a ſſli k biſkupu řjmſkému, proſjce, aby ge wjře Kriſtowě wyučil a pokřtil. Papež přigal ge wlſdně a poučiw gich, co potřebj bylo, udělil gim ſwátoſti křtu; a od té doby nazýwal ſe Placidus Ewſtach, manželka Theopiſta, ſynowé pak Ağapet a Theopiſtus. — „Hledeyte Boha a budet žiwa duſſe waſſe,“ dj žalmiſta (68, 33.). „Ljboſt má Hoſpodin w těch, kteřjž ſe ho bogj, a w těch, kteřjž daufagj w miloſrdenſtwj geho“ (146, 11.). „Almužna, prawil angel k Tobiášſowi, od ſmrti wěčné wyſwobozuge, a onať geſt, gežto čiſtj hřjchy, a činj, že člowěk nalezá miloſrdenſtwj a žiwot wěčný“ (Tob. 12, 9.).

Druhého dne z rána wydal ſe Ewſtach na mjſto, kdež blahonoſné wčera měl widěnj, čekage dalſſjch rozkazů Páně. I bylo mu zgeweno, že ho mnohé a trpké ſtraſti čekagj, že ale i na zemi i na nebeſjch oſlawen bude, pakli s důwěrnoſtj w božſkau pomoc a s trpěliwoſtj wſſecka, co ho potkagj, protiwenſtwj poneſe.

Něco málo dnj ſtrawili nowokřtěnci w lůně

pozemſké blaženoſti, an trpké zkauſſky na Ewſtachia doléhati počaly. Služebnjci a čeledjnowé pomřeli rozličnými nemocmi, dobytek zachwátila morowá rána, laupežnjci wybili geho ſtatky, oheň ſtrâwil domy; a pohané? — ti ſe tomu wſſemu ſmáli, a nowého ſluzebnjka Kriſtowa w takowau nenáwiſt ſi wzali, že uznal za dobré raděgi domow opuſtiti a někde w cizině chud a neznán rukau pracj žiwot trâwiti. — Wzácným oſobám nebýwá nic boleſtněgſſjho, než když swrženi s wrchu pozemſké cti a ſtěſtj náhle w opowrženj a chudobu upadagj. W takowém ſtawu gſauce, ſnadno a rádi tratjwagj důwěru, ſtáwagj ſe malomyſlnými a netrpěliwými, ba často i Bohu ſamému a prozřetelnoſti geho maudré ſe rauhâwagj. Nepřjtel duſſj lidſkých pokauſſel ſe z dopuſſtěnj Božjho též o Ewſtachia a o rodinu geho, a w malomyſlnoſt a w zaufánj ge uwrci uſilowal; ale nowj křeſťané nedali ſe swésti, nýbrž welebjce maudroſt Božj a pokorně ſe mocné ruce geho podrobugjce, prawili gako druhdy Job: „Hoſpodin dal, Hoſpodin wzal: gakž ſe Hoſpodinu ljbilo, tak ſe ſtalo: buď gméno Hoſpodinowo požehnáno.“ Odewzdaw ſe tedy prozřetelnoſti Božj wſtaupil Ewſtach s ſwoginci na lod, prâwě do Egypta plowaucj, a ſſtaſtně tam také přiſtál. Teď ale naſtalo mu hoře newýmluwné. Zprâwce lodi zahořel chlipnau žádoſtj k ſličné choti Ewſtachiowě, Theopiſtě, a aby hřjſſné žádoſti mohl zadoſt učiniti, nechtěl gi z lodě propuſtiti. Marné bylo wzpjránj uraženého manžela, marné prosby

ubohé Theopiſty. Zprámce lodi hrozil manželu do moře hoditi a konečně náſilně neſſtaſtnau Theopiſtu zadržew, odplaul, tak že ani s manželem, ani s djtkami ſe nerozlaučila. Smutný, ano přetěžký byl ſtaw gegi. Wzdálená od miláčků ſwých w ruce chlipnjka a na ſſirokém moři nařjkala Bohu bjdu ſwau, nebot nebylo, komu by ſe gi bylo ſlitowalo. A ay w neywětſſj opuſſtěnoſti wyſlyſſel Hoſpodin gegi nářek a zbawil gi neywětſſjho protiwnjka — zprámce totiž lodi — genž w málo dnech náhlau ſmrtj zachwácen, ſkonal.

S krutým bolem w krwácegjcjm ſrdci, a dwé nedoſpělých pacholat po boku, zbawen wſſeho gmění i přátel wſſech kráčel Ewſtachius předſe, ani ſám newěda kam. Konečně přiſſel k ſſiroké řece, giž, an nikde přjwozu nebylo, přebřjſti chtěl. Nemoha obau pacholat na gednau přenesti, wzal gedno w náruč, druhému ale káže, aby mjſta neopauſſtělo, dokud by ſe newrátil. Ale kdo popiſſe ulcknutj a neſmjrnau boleſt otcowu, když wracege ſe pro druhé pachole do ſtředu řeky přigde, a uwidj, an drawé ſſelmy gednak lew, gednak wlk s dětmi geho uháněgi! A wſſak geho důwěra w Boha nezwrátila ſe, nýbrž w wůli geho neyſwětěgſſj ſe podrobuge, wyſtaupil na břeh, a widа, že marné geſt déle po ztracených djtkách pátrati a drawce ſtjhati, ſſel pořád před ſe, až doſſel městečka gakéhoſi, w kterémž ſe k gednomu ſedlákowi do ſlužby dal, a patnácte let u něho wytrwal. — O, by ſi z Ewſtachia wzali přjklad wſſickni ti, kteřjž ſotwa že ſe gich ruka Páně tro-

chu dotkla, uſtawičně bědugj a naříkagj, a byť by i nereptali zgewně proti Bohu, nic méně w malomyſlnoſti ſwé ſe tázáwagj: Proč pak právě gá tak nuzný gſem, gežto přede dle zákonů Božjch živ býti ſe ſnažim a proč hřiſſnjkům dobře ſe wede a proč netreſtá gich Bůh hněwem ſwým? proč mne právě hněw geho ſtihá. Kéž by uwážili ti a tacj lidé, že život wezdegſſj nenj gediným cjlem naſſim, nýbrž, že tam na wyſoſtech má obcowánj naſſe býti; kéž by uwážili, že Bůh geſt pán života i ſmrti; že w geho ruce ležj ſtěſtj i neſſtěſtj lidſké, a že on rozdáwá podlé dobroljbezné wůle ſwé každému co chce, a kdy chce. Daříli nás pozemſkým blahem, geho to dar! Bohdejž by ho wſſickni, gichž ſe týče, tak gakž dárce tomu chce užjwali; neužjwagjli ale, giž wzali odplatu ſwau, nebo nebudau ſauzeni podlé toho, co měli, nýbrž gak toho, co gim Bůh dal, užjwali. Dále odepřel li Bůh tobě zbožj pozemſkého, zdali ti učinil křiwdu? gakého máš práwa, žádati od něho bohatſtwj a radoſtj ſwětſkých, wěda, že negſi živ pro časnoſt, nýbrž pro wěčnoſt, a že takowá wěčnoſt twá bude, gaká byla na zemi twá trpělinoſt a oddanoſt u wůli Božj. A konečně proč záwidjš bratru ſwému? Zdali má Bůh k tobě přicházeti na radu, zdali má tebe proſiti, abys mu powolil, ze ſwého dáwati, gak ſe mu ljbj? Gſa tedy gednak ſtihán nehodami, gednak wida neſſlechetnjka w ſtěſtj, rci s Jobem k duſſi ſwé: „Blahoſlawený člowěk, kterýž treſtán bywá od Boha! Treſtánj tedy

Páně nezamjtey, nebo on ranj a hogj: tepe a ruce geho uzdrawj. Na zemi nic neděge ſe bez přjčiny. Bůh činj welikė wěci a nezpytatelnė a diwnė bez počtu“ (Job. 5, 17. 18. 6. 9.) a uwaž ſi ſlowa Salomaunowa: „Neproſpěge bohatſtwj w den pomſty Božj: ale ſprawedlnoſt wyſwobodj od ſmrti. Když umře bezbožný, žádnė nadėge nebude wjce“ (Přjſl. 11, 4. 7.).

Těch časů ſužowali welice mnozj nepřátelé řjſſi řjmſkau, a zdálo ſe, že ſſtěſtj wálečnė od zbranj ſwětoborného Řjma odſtaupilo. W tė tiſni wzpomněl ſi cjſař Trajan na proſlulého wjtězſtwjmi wůdce Placida a dal geg po wſſech kraginách řjmſkých hledati. J podařilo ſe dwěma wogjnům, kteřjž druhdy pod njm ſlaužili, geg wypátrati. Ewſtach držel to za ſwatau powinnoſt upoſlechnauti wůle cjſařowy a pro ochránėnj wlaſti žiwot naſaditi. Cjſař uwjtal přjchozjho radoſtně a poctiwě, a ſwěřil mu neywyššj moc nad wogſkem. Ewſtach oprawiw ſwé woge porazil nepřátele a přinutil gich, že pokorně o pokog žádali. Radoſten a ſlávau owěnčen wrátil ſe Ewſtach do ſwětowládného Řjma.

We válce této zkuſil Ewſtach očitě, gak diwnými ceſtami Bůh člowěka wodj, a gak mocná geho ruka člowěka tenkráte geſſtě zachowati umj, když my wſſecku nadėgi giž byli gſme ztratili. Plawci lodj, gegjž chlipný wůdce, gakž řečeno, w krátce po odchodu Ewſtachiowa umřel, newědauce ſi giné rady, prodali ſličnau Theopiſtu do otroctwj, kteráž ſe do giſtého města doſtala,

w němž po celý ten čas zůſtala až do těchto dob, co Ewſtach nepřátel porazíw do Řjma ſe wjtězoſlawně wracel, newědauc toho neymenſſjho ani o ſwém manželu, ani o djtkách ſwých. J ſtalo ſe, že wjtězné wogſko domů ſe wracugjc, do téhož města přibylo, w kterémž ſwatá Theopiſta ſe zdržowala, a že ſe tu pozaſtawěwſſi ſi odpočjwalo. J zřjdil to Bůh, že dwa mladj a ſličnj důſtognjci, gegichž ſláwa ſe wůbec hlášala, w dům ubytowáni byli, w kterémž ſwatá Theopiſta ſlužby ſproſté děwečky wykonáwala. Při gjdle gali ſe důſtogujci wyprawowati ſwé oſudy, kteréž každého z nich od dětinſtwj byly potkaly. A tu dorozumněli ſe, že to wlaſtnj bratřj Ağapet a Theopiſt, kteřjž od drawých ſſelem, když otec přes řeku ge přenáſſel, byli uchopeni, ale pomocj rolnjků a paſtýřů z tlam drawců neporuſſeni wychwáceni a geden tu, druhý onde, anjž o ſobě wědauce, wychowáni. Theopiſta, genž rozprávku tuto byla poſlauchala, domýſſlela ſe, že wlaſtnj ſyny před ſebau má, a wſſak nechtěla gim ſe dáti znáti, dokudž by s neywyššjm wůdcem nepromluwila. J dala ſe k němu wésti. Ale gaké uſtrnutj prohnalo duſſi gegj, když we wůdci wlaſtnjho manžela Ewſtachia poznala; a wſſak také on poznal ſwau rozmilau choť. Radoſt gegich nad neočekáwaným ſhledánjm nedá ſe wypſati. Když radoſt manželů těchto ſe poněkud utiſſila, otázala ſe Theopiſta na ſyny; Ewſtach odpowěděl gj, že od drawé zwěře roztrháni byli, a gak wſſe ſe událo, obſſirně gj wyprawowal. J od-

powěděla mu Theopista gako w nadssenj: „Děkugme Bohu, daufám, že gakož učinil, že my sebe nalezli, že též i s syny swými se shledáme," a wyprawěla nynj, co wsse giž zmjněnj důstognjci byli powjdali, a — w krátce leželi zmužilj wogjnowé w náručj znowa nalezených rodičů. Dusse gegich roznjtily se srdečnými djky k Bohu a chwalozpěwy a gásánj ozýwalo se w celém wogsstě nad přepodiwnými osudy, kteréž mileného wogwodu byly potkaly.

Než Ewstach do Řjma dossel, umřel cjsař Trajan, a na geho mjsto nastaupil Hadrian. Ten přigaw wjtěze s slussnau uctiwostj a milostj, dal ku cti bohů weliké slawnosti přistrogiti a hogných obětj gim přinásseti; ale Ewstach nedal se nigakým způsobem pohnauti, aby též do chrámu wessel a modlám obětowal. I wyznal upřjmně, že gest křesťanem, a nikomu obětowati nebude, kromě Bohu žiwému.

Cjsař Hadrian, tuhý gsa protiwnjk křesťanů, tak stálým wyznánjm náramně se rozhněwaw, kázal wogewodě přjsně, aby bohům obětowal, sic že přjkrých muk neugde. Než Ewstach stál ustawičně na swém. Tu kázal cjsař manželku a syny geho přiwesti a k modloslužbě gich nutiti. Wida wssak, že wsse marné gest, a že stálost gegich po dobrém neoblomj, odsaudil ge ke lwu. Byli tedy na mjsto odwedeni, kdež weřegné hry a zápasy se držjwaly. Nesčjslné množstwj lidj shluklo se, aby se djwali, gak powěstný wůdce wogsk řjmských s litau zwěřj zápasiti bude. I byl pusstěn

lew; ale ten běže zůstal nagednau státi, a skloně hlawu gako s uctiwosti opět do swého brlohu se wrátil. — Patrný tento diw tolik popudil Hadriana, že kázal kowowau pec, magjcj podobu wola, do čerwena wytopiti a Ewstachia i s manželkau a s syny geho w ni uwrci. Swatj mučednjci, gižto wždy a we wssem do wůle Božj se poraučeli, i tentokráte se podrobili w ničem mu neodmlauwagjce. Magjce uwrženi býti w pec, poznamenali se s swatým křjžem a ducha wypustili, welebjce Boha a žalmy mu zpjwagjce. Když třetjho dne pec se otewřela, nalezla se těla gegich beze wssehoho porussenj a gako by gesstě živa byla, což na mnohé pohany tolik působilo, že se model odřeksse, k wjře Kristowě se přiznali. I wzali křesťané mrtwá ta těla a pochowali ge počestně. Na hrobech gegich byl napotom krásný kostel wystawen. Umučenj gegich padá na den 20. měsjce září roku 120. aneb 121. po Kristu Pánu.

Rozgjmánj.

Chceme-li we wssech žiwota bauřjch sebe uchowati, a chceme-li bezpečně a pokogně obtjžnými cestami, gimiž nám, pokud na živě gsme, putowati gest, k ssťastnému cjli se probrati: musjme wěrně přjkladu swatého Ewstachia následugjce oddati se docela wůli Božj a w důwěře w něho pewně setrwati. Bůh wssemohaucj může nás zagistě z každé nauze wytrhnauti, může wždy

pomoci; nebo gſa dobrotiwý, rád pomáhá a opatruge; a gſa na neywýš maudrý zná neſčiſlné cesty, gimiž ſwým pomoci ſe dá. Proč by tedy ſprawedliwý měl myſl ztráceti, proč ſe zbytečnými ſtaroſtmi mořiti? nawſſtjwil-li ho Pán? Wjť on zagiſté, že cokoli Bůh zřjdj, přikáže, učinj, dopuſtj, že geſt dobroty a maudroſti plné, a že dobrota a maudroſt geho okamžikem w dobré proměniti může, co ſe nám nynj zdá odporné a protiwné i neſnesitelné, a že pod geho otcowſkau rukau i gednotliwj lidé gſau i celé weſſkerenſtwo. Slowa: „Bůh wſſe dobře učinil, a wſſe dobře činj; on wſſe co neylépe řjdj," gſau základ wſſj maudroſti a bohomyſlnoſti a podpora neypewněgſſj wſſeho prawého ſſtěſtj a ſtálého pokoge. Nebo kdo ſlow těchto ſi wědom, do wůle Páně ſe zcela odewzdal, ſtáwá ſe aučaſten owoce ducha Božjho, s njmž ſe byl ſpogil. „Owoce pak ducha geſt: láſka, radoſt, pokog, trpělliwoſt, dobrotiwoſt, dobrota, dlauhočekánj, tichoſt, wjra, mjrnoſt, zdržellwoſt, čiſtota" (Gallat. 5, 22.). Kde ſe wůle lidſká s wůlj Božj pogj, tam ſe rozněcuge láſka, tam rodj ſe radoſt a pokog nepřeruſſený, tam hyne ſwéwolj a netrpělliwoſt, nebo člowěku Boha milugjcjmu a wůle geho ſwaté poſluſſnému nic za těžko nebýwá a nenj. Protož, člowěče, čiň wždy, co od tebe powinnoſt twá žádá; neuſtáwey bogowati proti wſſemu zlému; we wěcech ale oſtatnjch uwrz ſe s ſynowſkau důwěrau w náručj Pána wſſemohaucjho; ceſty, kterýmiž

on tebe wodj, byť by i ſtic drſné byly a ſkalnaté, negſau než dobré. Udus w duſſi wſſecku žádoſt, genž geſt proti wůli Božj, a pomni, že to hrdoſt neſmjrná, když člowěk nemohaucj přirozenoſt ani neynepatrněgſſj muſſky proſkaumati, ſe opowažuge, ſwau krátkozrakoſt nad rozum Božj ſtawěti, a ſwau hřjſſnau a poſkwrněnau wůli nad ſwatau wůli Páně naſazowati! Totě počjnánj bábelſké, chtjti ſtawěti ſe na mjſto Božj a žádati, aby ſe we wſſem ſtala wůle naſſe, nikoli ale wůle Božj. O bychom wěděli, gak ſladko geſt, s Kriſtem řjkati: Můg pokrm geſt, abych činil wůli toho, kterýž mne poſlal.

„Nezarmautj ſprawedliwého, což by ſe koli přihodilo genu“ (Přjſl. 12, 21.).

„We wſſem ſauženj trpjme, ale neſtýſkáme ſobě: w diwných neſnadnoſtech bywáme, ale nebywáme opuſſtěni; protiwenſtwj trpjme, ale nebywáme zanechání; bywáme poraženi, ale nehyneme“ (II. Kor. 4, 8. 9.).

„Spaſenj ſprawedliwých od Hoſpodina, a onť geſt obrance gegich w času ſauženj“ (Žalm 36, 39.).

„Wjmek, že milugjcjm Boha wſſecky wěci napomáhagj k dobrému, totiž těm, kteřjž podlé uloženj geho powoláni gſau ſwatj“ (Řjm. 8, 28.).

„Kteřjž ſe bogjte Pána, wěřte gemu, a nebude wyprázdněna mzda waſſe. Popatřte ſynowé na národy lidſké, a wězte, že žádný nenj zahanben, kterýž daufal w Pána Boha. Nebo kdo ſetrwal w přikázanjch geho, a opuſſtěn geſt?

aneb zdali kdo wzýwal geg a on pohrdl gim?“ (Sir. 2, 8. 11. 12.)

„Wſſelikau péči ſwau uwrzte na něg, nebo on má péči o wás“ (I. Petr 5, 7.).

Modlitba.

O Bože, nauč mne činiti wůli twau, a tak wůli mau řiď, ak ničehož nežádám a ničehož nečinim, než gen wůli twau, abych i w žiwotě i w ſmrti twým gediné byl nyní i na wěky. We wſſech ſkutcích budaucích chci z plna duſſe říkati: Buď wůle twá. Amen.

Na dneſſní den padá též ſwátek: W Cyziku narození ſwatých mučedniků: Fauſty, panny a Ewzacia; w Fryǧii ſwatých mučedniků: Diwiſſe a Priwata; též ſwatého Priska, mučednika; w Perge ſwatého Theodora a Filippy, matky geho; w Karthaǧině ſwaté Kandidy, panny a mučednice; též ſwatých mučednic Zuſanny a Marty; téhož dne ſwatého Ağapita, papeže; w Mediolanu ſwatého Gliceria, biſkupa a wyznawače a m. g. ſw.

21.

Žiwot ſwatého Matauſſe, apoſſtola i ewangeliſty.

Swatý Matauš, přígmím Lewi, narodil ſe w ǧalilegſkém městě Kani, kdež Kriſtus Pán prwní zázrak byl učinil, změniw wodu we wíno. Swaté ewangelium ſwědčí, že byl ſwatý Ma-

taus mýtným čili wýběrčím dani a berni, kterýžto úřad u starých Židů u welké nenáwisti býwal, gednak že se drželi za národ swobodný a tudy prostý wssech wrchnostenských berni, a gednak že lidé, giž se tim zanásseli, byli wůbec neswědomitj a wice žádagjcj, než wrchnost přikazowala. I sami pohané powažowali takowých wýběrčj za zgewné hřjssnjky a zloděge. Když gednau Matauš dle powolánj swého u mýta seděl: bral se Kristus Pán tudy s swými učednjky a pohleděw naň laskawau twáří řekl k němu: „Pogď za mnau!“ A Matauš wnitřnj milostj hnut a oswjcen wstana, ssel bez odkladu za Kristem. — Zdali pak také my tak ochotně hlasu milosti Božj poslauchame? Zdali pak také my tak statečně trháme wazby, gimiž hřjchowé nás opautali, když milost Božj nás oswěcuge a wolá? —

Matauš plu radosti a wděčnosti, že tak welké milosti stal se aučasten, dal připrawiti Spasiteli a učednjkům geho stkwostnau hostinu, ku kteréž i mnohé giné publikány a hřjssnjky pozwal, bez pochyby w tom aumyslu, aby také oni obcugjce s Kristem uwěřili, a se obrátili. Farisseowé horssili se, že Pán tak laskawě obcuge s lidmi, giž u nich se powažowali za nečisté a hřjssnjky a protož řekli k učednjkům geho: „Proč s publikány a hřjssnjky gi mistr wáš?“ Ale Ježjš uslyssew to, řekl: „Nepotřebugjk zdrawj lékařc, ale nemocnj. Gdauce pak učte se, co gest to: Milosrdenstwj chci a ne oběti; nebo nepřissel gsem wolat spraweblywých ale hřjssných ku po-

kánj“ (Mat. 9, 11. 12.). — O bychom wýhoſt dali z ſrdcj ſwých wſſelikém duchownj pýſſe, wſſemu ſoběctwj a weſſkeré nelaſkawoſti. „Oblecte ſe gako wywolenj Božj ſwatj a milj w ſtřewa miloſrdenſtwj, w dobrotiwoſt, pokoru, mjrnoſt, trpěliwoſt. Ale nad to nade wſſecko měgte lásku, kteráž geſt ſwazek dokonaloſti“ (Koloſſ. 3, 12. 14.).

Když bylo po gjdle, přidružil ſe Matauš k učednjkům Kriſtowým a pamětliw miloſtj, gichž ſe ſtal aučaſten. wěrně ho následowal. Nedlauho na to wywolil geg Pán za apoſſtola. Matauš nikdy nezapomjnal na býwalý ſwůg ſtaw, a když w ſwém ewangelium uwádj gména apoſſtolů, gmenuge ſebe zřegmě publikánem čili celným (Mat. 10, 3.) bez pochyby proto, aby i ginýchponaukl diwiti ſe miloſrdenſtwj Božjmu, které ſtalo ſe s njm.

Po na nebe wſtaupenj Páně wylil ſe Duch ſwatý gako na oſtatnj apoſſtoly též na Matauſſe. I zwěſtowal on w Judei a w kraginách wůkolnjch po mnohá léta wjru w Kriſta Ježjſſe a to ukřižowaného a držel ſe za ſſkaſtna, že pro něho byl od fariſeů, kněžj a gegich přiwrženců potupen, bičowán a trýznén. Když ſe pak na to apoſſtolé rozeſſli w různé krage, aby, gak weleno gim bylo, weſſkerému ſtwořenj zwěſtowali učenj ſpaſitelné, připadly ſwatému Matauſſi země é-thiopſká a kraginy wůkolnj. Než wſſak na ceſtu ſe wydal, napſal k žádoſti obrácených Židů a ſnad i k rozkazu ſwatých apoſſtolů ſyrochaldegſkým gazykem krátký žiwot Kriſta Pána, což ewangelium čili radoſtné poſelſtwj nazwal.

Dle ſtarých powěſtj začal kázati w městě Nadabar, a gelikož prawdu učenj ſwého mnohými zázraky potwrzowal, ſtalo ſe, že přemnozj bludů a model ſwých ſe odřekſſe, w Kriſta Jeſſiſſe uwěřili. Neywjce ale, prawj ſe, způſobila následugicj událoſt, že weſſkeren téměř národ ſe obrátil. Král éthiopſký Egippus měl dceru, giž welice milował. Bůh ale, Pán žiwota a ſmrti, uwrhl na ni těžkau nemoc, na niž též umřela. Král powolal několik čarodègů, přikazuge gim, aby zemřelau dceru opět do žiwota přiwedli. Gelikož ale ničehož pořjditi nemohli, byl ſwatý Matauš powolán. A ten přiſtaupiw k mrtwole zemřelé, kázal gj we gménu Kriſta Jeſſiſſe, aby wſtala. A hle ona wſtala zdráwa a čerſtwa u přjtomnoſti krále a weſſkerého dwora geho. Zázrak tak patrný pohnul krále, že ſe i dwořenjnowé geho weſſkeři dali we wjře Kriſtowě cwičiti a že ſlawně na to křtěni byli. Přjkladu králowa následował i oſtatnj lid a tak klesla modloſlužebnoſt w městě Nadabaru. Z hlawnjho města wydal ſe Matauš apoſſtol do měſt a městeček wůkolnjch, wſſude zwěſtował učenj ſpaſenj a potwrzował ge mnohými zázraky; tjm ſtalo ſe, že neſčjſlnj lidé křtjti ſe dali. Že na tak rychlém obrácenj tolika lidj mimo miloſt Božj též ſwaté a neauhonné obcowánj ſwatého apoſſtola půſobilo, nedá ſe upřjti, nebot wjme, že modlářowé zwláſſt tuhému žiwota způſobu Matauſſowa ſe diwili. Geho celý pokrm pozůſtáwal w několika bylinkách. Maſa, wjna i wſſeho,

což tělu lahodj, nikdy nepožjwal. Odpočinutj geho bywalo kratičké; den trawjwal wyučowánjm a kázanjm, noci modlitbami. Gakž mnozj dějepiſci dokazugj, ſtrawil ſwatý Matauš w Ethiopii a we wůkolnjch kraginách tři a dwadcet let, ewangelium zwěſtuge. W tom čaſe wyſtawěl ſkoro nesčjſlné množſtwj koſtelů, a opatřil ge biſkupy a kněžjmi, kteřjž lid dále wyučowati a ſwátoſtmi mu přiſluhowati měli. Gakýchž obtjžj na cestách ſwých apoſtolſkých zkuſil, gaká protiwenſtwj ho potkala, co wſſe w tom čaſe zlého utrpěl, kolik tiſjc lidj králowſtwj nebeſkému wyzjſkal, o tom nemáme žádných zpráw; gediný Bůh to wj; my wſſak ſpokogme ſe wědauce, že byl apoſtol Ježjſſe Kriſta.

Po těch letech ſkončil blahoděgný žiwot ſwůg u oltáře ſmrtj mučednickau. Piſſe ſe o tom náſledownĕ: Jſigenia, neyſtarſſj dcera krále Egippa, ſlyſſjc ſwatého apoſtola, an uſtawičnau čiſtotu z lásky k Kriſtu Ježjſſi wychwaluge a welebj a k nj powzbuzuge, zaſljbila ſe u přjtomnoſti apoſtolowy, že panenſtwj ſwé neporuſſené a nepoſkwrněné Pánu Bohu zachowá. Přjkladu toho náſledowaly též mnohé giné panny. Po ſmrti krále Egippa zmocnil ſe bratr geho Hirtakus trůnu éthiopſkého, a ten obljbiw ſi Jſigenii pro ſličnoſt twáři a pro lahodnoſt mrawů, podáwal gj k ſňatku manželſkému ruku ſwau. Ale zbožná panna nechtjc ruſſiti učiněný ſlib Kriſtu Ježjſſi, ſtatně wſſecky ohledy Hirtakowy obrážela, řkauc: že ſe wěrnoſti nebeſkému choti

giž byla zaſlíbila. Tyto odpowědi zamrzely krále nad mjru a wěda, že Matauš apoſſtol w tom úmyſlu gi poſilňuge zawolaw ho, žádal, aby gj k ſňatku tomu domlauwal. Apoſſtol, pjſſj nèkteřj letopiſci, řekl prý, že zgitra druhého dne u přjtomnoſti krále, u přjtomnoſti Jfigenie i oſtatnjho dwořanſtwa o wèci té promluwj a náhledy ſwé preneſe. Druhého dne, když wſſickni ſe byli shromážbili, wykládal prý, že ſtaw manželſký od Boha geſt uſtanowený a gemu milý a wzácný ſtaw, a že každému wolno geſt, we gménu Páně w ſtaw tento wſtaupiti. Na to obrátiw řeč, gal ſe ſtaw panický wſſemožně wychwalowati a dokazowati, že ſtaw takowý Bohu geſt milegſſj a wzácnègſſj a konečně wážnými ſlowy dokládal, že kdo ſe dobrowolně k uſtawičnému panictwj zaſlj-bil, ſlib ſwůg bez welkého hřjchu zruſſiti nemůže. Služebnjk, prawil mimo giné, byl by neywyš-ſſjho treſtu hoden, kdyby královnu k newěrnoſti w manželſtwj ponaukal. Geſſtě wètſſjho treſtu ale ten hoden by byl, kterýž by chot Kriſtowu opowážil ſe ponaukati, aby zruſſila wěrnoſt uči-něnau Bohu. Ponèwadž ale doložil, Jfigenia Kriſtu ſe uſtawičnau čiſtotau zaſlíbila, nenjk po-woleno nikomu, Kriſtu Pánu gi odluzowati, a s ſynem lidſkým gi zaſnubowati. Konečně na-pomjnal wſſecky přjtomné, aby wěrnj a ſtálj byli u wjře, byť by to i krew i žiwot ſtálo.

Domluwiw odeſſel apoſſtol Páně k oltáři mſſe ſwaté ſlaužit. Hirtakus ale na neywýš rozhněwán opuſtil koſtel a na radu několika bez-

božnjků dal některým wogákům přjsný rozkaz, aby apoſſtola zabili. Swatý Matauš ſtál práwě u oltáře oběť nekrwawau Pánu obětuge, an wrahowé do koſtela wſtaupili, a geden z nich odwážil ſe i hned toho činu, a proklal muže Božjho oſſtěpem, že hned ducha wypuſtil. Ginj wyprawugj, že ſekerau u oltáře hlawu mu srazili. To giſto, že krew ſwau wycedil obětuge Pánu mſſi ſwatau. Stařj otcowé ſwatj držj ſwatého Matauſſe za prwomučednjka panické čiſtoty, proto že gj háge, krew ſwau wylil. Po ſmrti ſwatého apoſſtola ſſel prý král k Jſigenii a znowa k ſňatku manželſkému gi wybjzel; an ale opět oſlyſſen byl, dal prý weſſkery wchody do gegjho přjbytku zameziti a dům zapáliti. A wſſak, gakž ſe pjſſe, ſwého cjle nedoſſel, gežto prý ſwatý apoſſtol zgewiw ſe plamenům zabránil, že ani obydlj ani lidu w něm ničjm ſe neuſſkodilo. Hirtak ale upadl na to w těžkau nemoc, tělo geho malomocenſtwjm ſe nakazilo a on tak welice na myſli kleſl, že ſám na žiwot ſwůg wražednau ruku wložil.

Rozgjmánj.

Kriſtus pohlednuw na Matauſſe, an u mýta ſedj, powolal ho, a Matauš ſſel bez odkladu za njm, a ſtal ſe z publikána apoſſtolem Kriſtowým, z hřjſſnjka welikým ſwatým. Slyſſeli gſte bratřj? Publikán ſtal ſe apoſſtolem, hřjſſnjk ſwatým! Gaká to útěcha pro nás pro wſſechny, kteřjž ſi

hřjchůw neyrozmanitěgſſjch a neytěžſſjch wědomi gſme. Tentýž Kriſtus Ježjš, kterýž tak laſkawě na Matauſſe byl pohledl, a tak miloſrdně geg powolal, tentýž Kriſtus Pán i na nás obracj ſwých miloſrdných očj, byl bychom w hřjſſjch wězeli newjm gak těžkých; on i nás laſkawě wybjzj, abychom wzdawſſe ſe tělesných žádoſtj, ſſli za njm a dobrého owoce kagicnoſti přináſſeli. Nuže hledj=li na nás laſkawě gako na Matauſſe publikána, wolá=li nás gako Matauſſe hřjſſnjka, čiňme gako on činil, gděme ochotně za ſwým Spaſitelem, neohljžegice ſe na welikoſt a na množſtwj hřjchů. Spaſitel náš, genž hřjchy naſſe na ſebe wložil, a za ně i ſmrt boleſtnau podſtaupil, geſt wždy hotow odpuſtiti nám, čjm gſme koli ſe prohřeſſili, obrátjme=li ſe od ceſt ſwých zlých a budeme=li činiti dobré, odložjme=li wſſi neſſlechetnoſt a ſkutky temnoſti a budeme=li žiwi ſtřjdmě, ſprawedliwě a náboženě, zapřewſſe wſſi bezbožnoſt i wſſecky žádoſti ſwětſké. W tom ſmyſlu pjſſe též ſwatý Jan Zlatoúſtý, an dj: „Gſi=li publikán aneb zgewný hřjſſnjk, můžeš ſe geſſtě ewangeliſtau ſtáti, gſi=li rauhač, můžeš ſe i apoſſtolem ſtáti.“ To geſt: můžeš tak giſtotně dogjti odpuſſtěnj hřjchů, gako ſwatý Matauš a ſwatý Pawel geho doſſli, z nichž tento byl rauhač, onen ale zgewný hřjſſnjk. W tentýž rozum též ſwatý Auguſtin pjſſe, an dj: „Někdo ſnad myſlj, že tak welkých hřjchů má, že odpuſſtěnj wjce od Boha ani nadjti ſe nemůž. Odſtup takowá myſſlénka od nás! Proč nedbáš, ó člowěče, na wſſe=

mohaucnoſt nebeſkého lékaře, nýbrž gen na mnoſtwj hřjchů ſwých? Gežto Bůh ſe ſmilowati chce, že dobrotiw geſt, a gežto ſmilowati ſe může, že wſſemohaucj geſt; tedy ſám ſobě ten bránu Božj miloſti uzawjrá, genž ſe domýſſlj, že Bůh ſe nechce a nemůže nad njm ſmilowati. Protož nezaufey nikdo nad miloſrdenſtwjm Božjm, byť bys byl winen ſta, ba i tiſjců neprawoſtj." A proč bychom zaufali? zdali nezhlazuge on wſſech neprawoſtj naſſich a hřjchů naſſich zdali w zapomenutj neuwádj? On oſprawedlňuge bezbožného a odpauſſtj mu hřjchů wſſech pro gméno ſwé; on raděgi ſe ſmilowáwá než hněwá, raděgi ſſetřj než kárá. Proč bychom ſe tedy báli? proč zdrážhali ſe wegjti w náručj takowé dobroty? Ochotněgſſj geſt zagiſté Bůh k odpauſſtěnj, než my k hřeſſenj.

„Wſtaň, kterýž ſpjš, a powſtaň z mrtwých, a oſwjtj tebe Kriſtus" (Eſeš. 5, 14.).

„Wolal gſem, a nebyl kdo by ſlyſſel. Zdali ukrácena a maličká učiněna geſt ruka má, abych nemohl wykaupiti, aneb nenj we mně moci k wyſwobozenj" (Iſ. 50, 2.).

„Ay ſtogjm u dweřj a tluku: geſtli že kdo uſlyſſj hlas můg, a otewře mi dwéře, a wegduk k němu, a buduk ſ njm wečeřeti, a on ſe mnau" (Zgew. apoſſt. 3, 20.).

„Zdaliž ſe může zapomenauti žena nad nemluwňátkem ſwým, aby ſe neſlitowala nad ſynem žiwota ſwého? A byť ſe ona zapomenula, gá wſſak nezapomenu ſe nad tebau!" (Iſ. 49, 15.)

„Jeruſaléme, Jeruſaléme! kolikkráte gſem chtěl shromážditi ſyny twé, gako ſlepice shromažďuge kuřátka ſwá pod křjdla, a nechtěl gſi, ay zanechá ſe wám dům wáš puſtý“ (Mat. 23, 37.).

Modlitba.

O Bože a Pane můg! Ty že mne wolás? Ty že mi odpuſtjš wſſechny, wſſechny hřjchy mé, přigdu-li k tobě ſrdcem zkrauſſeným. Ay Pane Jeſjſſi Kriſte, tu gſem! Sladká gſau mi ſlowa twá nad med! O přigmi mne ſyna ztraceného, a kdy bych ſe zdráhal, to geſt kdy by ſwět a bábel nechtěl mne puſtiti, wezmi mne gako zblaudilau owečku na ramena a dones mne do owčince ſwého, ať po wſſecky dny žiwota wolám: Weliký geſt Pán a miloſrdenſtwj a ſmilowánj plný ke každému, genž geg hledá. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwatého Alexandra, biſkupa a mučedníka.

Za panowánj cjſaře Antonjna ſlynul mocj diwotwornau ſwatý biſkup Alexandr, tak že přemnozj widauce ty diwy, kteréž on we gménu Kriſtowu konal, k wjře křeſtanſké ſe obraceli. Gednoho času ſtalo ſe, že mrtwého wynáſſeli z města, an práwě ſwatý Alexandr tudy ſſel.

J přiſtaupna k rodičům, řekl, že uwěřj-li w Boha Otce i Syna i Ducha ſwatého, a dagj-li ſe křtjti, že obživne syn gegich. Což když oni ſljbili, učinjw ſwatý biſkup modlitbu, obrátil ſe k mrtwole, řka: „We gménu Otce i Syna i Ducha ſwatého wſtaň!“ A mrtwý, gemuž prý Lucejus řjkali, wſtana wolati ſe gal: Slyſſte rodičowé mogi, ſlyſſte lidé weſſkeři. Zdálo ſe mi, že mne dnes dwa maučenjnowé ſtraſſnj a hrůznj wedau mjſty puſtými, a že mne na mjſto temné poſtawili. Tam byla ſtudna, ſedmerau pečetj uzamknutá, i odewzdali mne, abych do ſtudny wpuſſtěn byl. Tu ale powſtalo třeſenj země a weſſkero peklo zatřáſlo ſe, a obgewil ſe mládenec, gehož twář byla gako bleſk a on prawil hlaſem welikým: Wrakte mladjka, neboť ſluha Božj Alexandr geg wolá. A ehyle nawrátili mne tělu mému. A to powěděw zwolal: Pane můg, Alexandře, pokřti mne we gménu Boha ſwého, ať neſpatřjm wjce, což gſem dnes uwiděl.“ J byl pokřtěn a s njm přigalo křeſt ſwatý ſto dwadcet pět lidj. Když ſe o tom dowěděl cjſař Antoninus, poſlal gednoho z dwořanů ſwých, gménem Kornelianus, se ſto a padeſáti muži, aby ho gali. Kornelian nalezl ho dne nedělnjho, an právě w koſtele lid učj a počkaw, až ſlužby Božj dokonal, gal geg a do Řjma wedl. S njm ſſli též kněz Krescenc, Bonifacius a Vitalio. Přiſſedſſe do Řjma, nenalezli cjſaře doma. J wydali ſe za njm do kragin tuſſkých, kdež ſe právě zdržowal. Kornelianus ſwázaw mu ruce, poſta-

wil ho cjsaři, kterýž mu po dobrém neyprwé domlauwal, aby bohům obětowal, slibuge, že ho učinj přednjm z dwořanů, sic ale že mnohými mukami trýzniti geg bude. Swatý Alexandr odpowěděl mjrně: „Učiň, gak se ti ljbj, mne w úmyslu mém nezwikláš.“ Wida Antonjn že marně se namáhá, kázal geg na skřipec natáhnauti, a kygi ubiti, řka: „Newjš, ke komu mluwjš, a že urážjš mne, gemuž wesškera časnost podrobena gest.“ Ale swatý Alexandr odpowěděl twářj weselau: „Nechlub se mocj swau, řjkage, že wesškera časnost tobě podrobena gest, nebok brzo gi opustjš, odebera se tam, kamž nechceš.“ To uslyssew cjsař, dal geg do wězenj wsaditi a odcházegjcjmu prawil: „Dám ti čtyry dni na rozmysslenau, abys odřekna se marného náboženstwj, dobrowolně k nám přissel.“ Gemu odpowěděl biskup: „Pomysli, že čtyři dni giž minuly; učiň giž dnes, což obmýsljš!“ I byl tedy do wězenj uwržen. „Gá gsem se ale odebral, wyprawuge o tom očitý geden swědek, na mjsto, kdež gsme byli přistáli a posadiw se pod strom plakal gsem, a sklonjw hlawu počal gsem dřjmati. Tu zgewil se mi angel Páně a řekl: „U Alexandra gsem giž byl a rozwázal gsem wazby geho a potěssil gsem ho. Teď ale nesed pod stromem, aby tě snad neuzřeli ti, kteřjž cjsaři zaljbiti se chtěgj.“ Po čtyrech dnech byl Alexandr opět z wězenj wyweden a před cjsaře postawen, kterýž k němu prawil řka: „Nuže Alexandře, rozmyslils se? chceš býti naffjm přjtelem?“

Gelikož ale biſkup odpowěděl, aby nepokauſſel Kriſta Pána, dal geg na ſkřipec natáhnauti a boky hořjcjmi ſwjcemi páliti, a pak oſtrými pářaty trhati. Na to weden byl do chrámu Apollinowa, do kteréhož, gakž wſtaupil, ſpadla modla a čáſt modlitebny ſeſula ſe. To wida Antonjn, čárám to připiſowal, a obſaudil Alexandra k lité zwěři. J byli čtyři medwědi puſſtěni a wſſak neubljžili muži božjmu w ničemž. Rozhněwaný cjſař dal na to dwa lwy na něho puſtiti; ale ani ti mu neuſſkodili, nýbrž lehſſe k nohaum geho ljzali paty geho. To wida přjtomný lid, začal ſe biſkupa ugjmati; načež geg cjſař obſaudil, aby do žhawé peci uwržen byl. Když tu ſtál upiatau myſlj k nebeſům, prawil k němu cjſař: „Geſt mi tebe ljto, že tak záhy ſwětla žiwota zbawen býti máš. Přiſahám ti u wſſech bohů, že zapřeš-li Boha ſwého, že budeš mým přjtelem; oplýwati budeš zlatem a ſtřjbrem, a bude-li ljbo, dám ti hodnoſt wládařſkau, a druhý budeš w paláci mém!“ A wſſak i teď byly wſſecky řeči cjſařowy marné. Swatý Alexandr čekage koruny wěčné a blaženoſti nepomjgegjcj, nedal ſe ani ſliby ani pohrůžkami oblomiti, nýbrž odpowěděl: „Nepokauſſeg ſlužebnjka Kriſtowa, a což učiniti obmýſſljš, učiň.“ J byl tedy uwržen do peci žhawé; ale ſwatý Alexandr pomodliw ſe, wyſſel i z tohoto nebezpečj zdráw a bez úhony, načež geg cjſař ku ſmrti mečem obſaudil. An geg na poprawiſſtě wedli, wyſſel mu w auſtrety geden mladý dwořanjn,

gménem Herkulanus, kterýž wida, že žádné muky swatému biskupowi neubljžily, gal se cjsaři wytýkati slepotu a gessitnost, že mage oči newidj a mage rozum nechápe moc a welebnost Božj, a předstjrage mu wsse, co swatý mučednjk byl wytrpěl, a co se při tom při wssem stalo, doložil: „Kdož medle bude pochybowati, že prawý gest Bůh, genž těch, kteřjž weň wěřj, tak posilňuge!“ Tato řeč rozdráždila hněw cjsařůw u weliké mjře a pokáraw trpce mladého dwořanjna, dal geg gjti. I ssli tedy dále. Cestau přissli k pramenu. Alexandr umyl si twář a ruce a Bohu dussi swau poraučel. Na to ssli gesstě něgakau chwjli, až přissli k dwadcátému kamenu na dráze Klaudiowě. Zde swlekl se z oděwu swého, zawázal si oči, a požehnaw se swatým křjžem, poklekl, a w tom sražena mu hlawa. Času nočnjho wzal kněz Krescenc těla geho a pochowal ge počestně na tomž mjstě, kdež swatý upálen býti měl.

Čtyry dni na to rozkázal cjsař Kornelianowi gednomu z auřednjkůw, aby Herkulána gakýmkoli chce způsobem odprawil, a wssak aby ho křesťané za mučednjka ctjti nemohli, by ho tagně kamsi pochowal. Kornelián pogaw několik wogjnůw, odewzdal gim ukrytě mládence, přikazuge, aby uwázawsse mu těžký kámen k hrdlu do gezera geg hodili. Gakž přikázáno bylo, stalo se. Ale kámen rozwázal se a Herkulán pomohl si na sucho. A poklek, modlil se, brzo ale na to umřel w Pánu. Wogáci, kteřjž ho utopiti měli,

zwěſtowali wſſe, co ſe ſtalo, Kornelianowi. Tělo mrtwé zůſtalo leżeti u gezera, nebok nikdo z křeſťanů newěděl, że Herkulán odprawen geſt, aż miloſrdenſtwj Božj gmenowanému giż knězi Krescencianowi zgewiti to a přikázati ráčilo, aby ge pochowal, což on též učinil, pochowaw ge do hrobu, ktrýž ſám ſobě byl geſt wykopal.

Sedmého dne po pohřbu ſwatého Alexandra dotkla ſe též Korneliana diwotworně miloſt Božj. Přiſſelk totiž náhodau aneb raděgi weden rukau Božj na miſto, kdež pohřben byl ſwatý biſkup, a čta tu nápis: „Zde odpočiwá ſwatý mučednjk Alexandr“ tak ſe hněwem rozlitil, że wlaſtnj rukau mramorowau tabulku zruſſiti chtěl. Sotwa ale że ſe gj dotekl, uſchla mu ruka a on ſklesnuw k zemi boleſtmi ſe ſwigel. Byl tedy domů doneſſen. K boleſtem tělesnjm přidaly ſe též boleſti duſſewnj, a ſwědomj geho počalo ſe ozýwati tak, że gako malomyſlný gméno Alexandra wolati, a aby mu pomohl wzýwati počal. Zarmaucená chot geho dala ho na hrob ſwatého doneſti, a ay, ſotwa że ſe ho dotekl, uzdrawen geſt; uzdrawen geſt ale netoliko na těle, nýbrž i na duſſi; nebok přigal wiru Kriſtowu a s nim též i geho dcera i manžel gegj Prothaſius.

Rozgjmánj.

„Newjš ke komu mluwjš, a że urážjš mne, gemuž weſſkera čaſnoſt podrobena geſt,“ tak mluwil we ſwé hrdoſti wládař Antonjn k ſwatému

Alexandrowi, a tak až posud přemnozj bůstognostmi a bohatstwjm naduti mluwjwagj, zagisté ale tak se chowáwagj, gako wládař Antonjn mluwil. O by pomněli ti a tacj lidé, že to zpozdilost ta neywětssj, na tom si něco zakládati, co dnes neb zjtra opustjme — opustjme, a byť bychom žiwot swůg newjm gak welice prodlaužili. Přigde zagisté hodina, kde se auřadů, bohatstwj, urozenosti a bůstogenstwj wssech i wssj wlády wzdáme, a čehož gsme užjwali, a nač gsme tolik wáhy kladli, dostane se gednak tomu, gednak onomu, nám pak nezůstane nic, pranic, leda to dobré aneb zlé, což gsme byli za žiwota swého učinili. Pomněte tedy, mogi milj! zdali by nebylo lépe, abychom se dobrowolně odřjkali wsseho toho giž za žiwa, což beztoho po smrti opustiti mussjme. Sám aposstol Páně napomjná nás k tomu, an dj: „Čas krátký gest, protož nic giného nepozůstáwá, než aby ti, kteřjž užjwagj tohoto swěta, gako by neužjwali, nebok pomjgj způsob tohoto swěta“ (I. Kor. 7, 31.). Než řekne mnohý z wás: A co z toho budu mjti, odřeknu-li se wsseho toho? — Co z toho budeš mjti? — Žiwot wěčný, králowstwj nebeské, korunu newadnaucj. Či gste giž zapomněli, že Kristus dj: že každý, kdož opustj dům neb bratry, neb sestry, neb otce neb matku, neb manželku, neb syny aneb pole pro gméno mé, stokrát wjce wezme a žiwotem wěčným wládnauti bude (Mat. 19, 29.). A což budeš mjti z nádhery a pýchy swé? Zagisté to, co z nj

měl wládař Antonjn, kterýž w krátce opuſtil wſſe, čjmž ſe tolik chlubil, a odebral ſe tam, odkud ſe žádný nenawrátil, a kde tolik doſtane ſmutku a muk, gakž ſe mnoho chlubil w rozkoſſech (Zgew. Jan. 18, 7.).

O tom kdyby wſſickni lidé upřjmně a ſtále přemýſſleli, hleděli by zagiſté ginak na wſſecky wěci, gimiž ſe wychlaubagj a pro něž ſe nad giné wypjnagj, a ſlowa: „Pomni, že popel gſt a popel budeš," ſkrotila by gegich pýchu a hrdau myſl, a ſrdce gegich nelnulo by ſe k wěcem marným a pomjgegjcjm. Pak by ſe ale též radowali, když by ſe na ně gakékoli zlé walilo, nýbrž powažugjce ge za dobrodinj Božj ſeſlané k zdokonalenj ſebe, řjkali by s pleſánjm: „Aby welikoſt zgewenj mne nepozdwihla, dán geſt mi oſten do těla mého, anděl ſatanů, kterýž by mne zaſſigkowal" (II. Kor. 12, 7.) wědauce, že tjm menſſj před Bohem, čjm kdo wětſſj před ſebau.

„Chwála bezbožných krátká geſt, a radoſt pokrytce trwá na okamženj. Byť pak wſtaupila až k nebi pýcha geho. a hlawa geho oblaků ſe dotkla: wſſak gako hnůg na konci zahyne, a ti, kteřjž geg wjdali, řeknau: Kde geſt?" (Job. 20, 5—7.).

„Gakož pomjgj dým, tak ať zahynau hřjſſnjci od twáři Božj" (Žalm 67, 3.).

„Kdo ſe powyſſuge, bude ponjžen" (Luk. 18, 14.).

„W nenáwiſti geſt před Bohem i lidmi pýcha" (Sir. 10, 7.).

Modlitba.

Pane Ježiſſi Kriſte, genž wlaſtnjm přikladem pokoře nás byl učil, odegmi od nás wſſecku pýchu a nadutoſt myſli, ať ſe w ničem nechlubjme gediné w tobě, nikým nepohrdáme než ſebau, ſkromně o ſobě myſljme, a tebe pokornym ſrdcem welebjme. A kdybychom něco dobrého do ſebe hledali: učiň, ať uznáme, že to twůg dar, genž pramen gſi wſſeho dobra, a ať ne ſobě chwálu wzdáme, nýbrž twému gménu ſwatému. Amen.

Dnes ſe též ſwětj ſwátek: W zemi Saar ſwatého Jonáſſe, proroka; w Fenicii ſwatého Ewſebia, mučednjka; w Cypru ſwatého Iſacia, biſkupa a mučednjka; též tam ſwatého Melecia, biſkupa a wyznawače; w Ethiopii ſwaté Iſigenie, panny; w Njmě ſwatého Pamfila, mučednjka a m. g. ſw.

22.

Žiwot ſwatého Mauricia a towaryſſů, mučednjků.

K neyurputněgſſjm a k neywětſſjm protiwnjkům gména křeſtanſkého patřj bez odporu lakomý, chlipný, ukrutný cjſař Maximian, kteréhož ſi Dioklecian za ſpolucjſaře byl geſi wywolil. On byl wáſſniwě oddán modloſlužebnoſti, a protož křeſtanů nenáwidě ozbrogil ſwau neſſlechetnoſt k wyhubenj křeſtanů. Kdo ſe opowážil wyznati, že

křeſtan geſt, byl hned od wogáků, wſſady na křeſtany paſaucjch, gat, k treſtům neyukrutněgſſjm, ba i k ſmrti boleſtné wláčen. J zdálo ſe, že tento wládař proto gen proti ſurowým národům ſauſednjm do pole netáhl, aby takměř weſſkeru ſjlu proti náboženſtwj Kriſtowu mohl obrátiti. W geho wogſſtě byla tenkráte též leğie čili pluk thebagſký. Leğie pozůſtáwala tenkráte z ſſeſti tiſjců ſſeſti ſet ſſedeſáti a ſſeſti ozbrogených mužů. A ti přiſſli Maximianowi z kragů wýchodnjch na pomoc; a byli wſſickni we wěcech wálečnjch zběhlj, udatnoſtj a wěrnoſtj na ſlowo wzatj a bogowali co ſtatečnj rekowé pro cjſaře a co horliwj křeſtané pro Kriſta. J neměl ſtát lepſſjch bogownjků nad Thebagské; nebot člowěk oprawdowě nábožený bywá též na neywýš pilen wſſech powinnoſtj, gichž powolánj geho žádá. Nezapomjnagjce tedy w zbrani na ſwaté ewangelium, dáwali Bohu, což bylo Božjho, cjſaři pak, což cjſařowa bylo.

Cjſař Maximian nepoužjwage wogjnů těchto proti nepřjteli, welel gim, gakož mnohým giným, aby křeſtany gjmali a před ſaudnau ſtolici geho přiwáděli. Ale tito opřeli ſe tak neſprawedliwému rozkazu, a že k ſlužbě tak ukrutné ſe nepropůgčj, gednohlaſně twrdili. Leželi tenkráte w úwalu ağaunſkém w kragině wallisſké. Cjſař ale odpočjwal na bljzku w Martinachu. Uſlyſſew cjſař odpowěď mužů thebagſkých, kázal w prchliwoſti, aby nepoſluſſnoſt ta přjſſně byla potreſtána, a by budaucně powolněgſſjmi ſe ſtali,

měl každý desátý muž mečem odprawen býti. Při tom obnowil swůg rozkaz, že Thebagſſtj křeſtany stjhati magj. Když rozkaz tento Thebagſkým se znowa ohlaſſowal, pozorugjce oni, že křeſtany hanebně stjhati magj, počali po celém táboře reptati a gednohlasitě se ustanowili, že k tak rauhawé službě nikdy se nepropůgčj, že nesſlechetným modlářſtwjm sebe neposkwrnj, w službě swatého a božſkého náboženſtwj wytrwagj, Bohu gedinému a prawému se klaněti budau a raděgi smrt tu neybolestněgſſj podstaupj, než by proti wjře w Krista gednati se opowážili.

I poddal se Maximian, ukrutněgſſj než litá zwěř, znowa prchliwosti, a kázal, aby opět každý desátý muž legie thebagské se odprawil, ostatnj měli, stůg co stůg, nuceni býti k plněnj rozkazu téhož, proti kterémuž tolik se byli zpjrali. Rozkaz donesl se do tábora, každý desátý muž byl, gakž los padl, wywolán a usmrcen, ostatnj powolávagjce na sebe, wzbuzowali se, že pewně w swatém úmyslu wytrwagj. Neywětſſj posilau w zápasu tomto a u wjře byl gim Mauric, wrchnjk u wogſſtě, pak důstognjci Exuperius a Kandidus, kteřjž gednak powzbuzowánjm, gednak napomjnánjm k tomu ge měli, aby wjru Kristu Pánu zachowali, a by třeba bylo, i žiwotem wjru swau následugjce příkladů korunowaných giž spolubogownjků potwrdili. Těmi řečmi rozpálili se wſſickni tauhau po koruně mučednické. Powzbuzeni příkladem wůdců a důstognjků swých napsali Thebagſſtj úmyſl swůg, gegž neyprwé

hetmané podepſali a odeſlali cjſaři, geſtě neſmyſlně ſe wztěkagjcjmu. Řeč gegich uctiwá, ale i prawdiwá a zmužilá tento prý rozum měla: „My gſme wogjnowé twogi, pane, ale my gſme, čjmž ſe netagjme, též ſlužebnjci Božj. Tobě gſme powinni ſlužbu wogenſkau, Bohu ale nepoſkwrněnoſt duſſe; od tebe gſme doſtali žold wogenſký, od něho ale počátek žiwota ſwého. W tom teby nemožno nám tobě býti po wůli, abychom Boha ſtwořitele ſwého zapřeli, kterýž i twůg ſtwořitel geſt; zney ho aneb nezney. Nebudeš-li nás ſwáděti, abychom Boha uráželi, což nám wěc neyſmutněgſſj, budeme tebe i budaucně, gakož až poſud gſme činili, poſluſſni, pakli nic, wěz, že wjce Boha poſlauchati budeme než tebe. Ruce naſſe gſau hotowy bogowati s každým nepřjtelem; pokáleti ge ale krwj newinnau držjme za hřjch. Naſſe prawice umj bogowati proti bezbožnjkům a nepřátelům: ale proti newinným a proti ſpoluobčanům bogowati neumj. My nezapomeneme, že zbraň gſme wzali pro občany ſwé a nikoli proti nim. My bogowali wždy pro ſprawedlnoſt, pro wěc dobrau, pro blaho newinných; a to byla ta cena, pro niž gſme ſe w nebezpečj až poſud wydáwali. My gſme bogowali z wěrnoſti, gak ale tobě wěrnoſt zachowáme, když Bohu gj nezplnjme? Neyprwé gſme přjſahau zaſljbili ſe Bohu, pak teprwa tobě; můžeš mezle daufati, že přjſahu tobě zachowáme, když Bohu gj nedržjme? — Ty nám weljš, abychom křeſtany ku potreſtánj wyhledáwali; nuže

nehledey giných; i na nás shledáš muže, kteřjž wěřj a wyznáwagj Boha, stwořitele wssech wěcj, a Jesu Krista, Syna geho. My widěli, kterak nassi spolubogownjci a saučastnjci nassich pracj a nebezpečj mečem odprawowáni byli, a gegich krew zkropila též nás, a wssak my se nermautili, aniž gsme plakali nad smrtj nassich towaryssů a bratrů, nýbrž my se těssili a blahoslawili gsme ge, že byli uznáni za hodny pro Pána Boha swého trpěti. — Wssak ani náš smutný staw, w kterýž nás uwádjš, k zpauře nás nepowzbudj; aniž zaufalstwj, kteréž w čas nebezpečenstwj wssemocné býwá, neozbrogilo nás proti tobě. Eyhle my magjce zbraň w ruce neprotiwjme se; nebok raděgi woljme býti usmrceni, než usmrcowati; raděgi chceme newinně umřjti, než winně žiwi býti. Uzawřel-lis a kážeš-li proti nám užiti ohně a meče a giných muk, wiz, my gsme hotowi wsse snásseti. My wyznáwáme, že křesťané gsme, a že křesťany pronásledowati nebudeme."

Wida Maximian, že nenj naděge, aby se statnost sslechetných mužů oblomiti dala, uzawřel wztekem zaslepen, wssecky do gednoho odprawiti, a také wesskero wogsko proti křesťanské leğii wyslal, aby gi rozsekali. Swatj mužowé, genž se pro lásku k žiwotu wěčnému nezdráhali umřjti, odložiwsse zbraň gako beránci pobiti se nechali. Daleko ssiroko bylo audolj mrtwoly swatých mučednjkůw pokryto a krew zbitých tekla potůčkem; ale wrahowé byli weseli a dělili se o kořist zbitých. Tjm an se zanásseli, bral se tudy starý

gakýſi a wyſlaužený wogák, gménem Viktor, kterýž uſlyſſew, co ſe ſtalo, netagil ſwůg hněw a rychle odſud ſe ubral. Někteřj ale wzawſſe geg w podezřenj, puſtili ſe za njm a dohoniwſſe ho, otázali ſe, zdali on také křeſtanem nenj? Když gim přiſwědčil a že Boha ſwého nikdy nezapře ugiſtil, dali ſe též do něho a na témž miſtě ho zabili. Ze wſſech těch mužů, kteřjž tenkráte u Ağaunu uſmrceni byli, gſau nám zegmena gediné Maurie, Exuperius, Kandidus a Viktor znami; gmén oſtatnjch neznáme, gſau wſſak wſſecka napſána w knize žiwota. Kteřj muži leğie thebagſké přjtomni nebyli, když toto ſe dálo, ti utrpěli na giných miſtech ſlawnau ſmrt pro Kriſta; mezi nimi byli prý ſwatý Innocenc, ſwatj Vitalis, Urſus a Viktor. Stalo ſe pak umučenj leğie dne 22. zářj roku 286.

Rozgjmánj.

Wýborná geſt obrana, giž ſwatý Maurie a oſtatnj bogownjci leğie thebagſké cjſaři byli poſlali; zwláſſť z nj widno, že prawý křeſtan, buď on w ſtawu a powolánj gakémkoli, powinnoſti ſwé wždy wěrně zachowáwá a plnj, že ale, byly-li by powinnoſti tyto odporny zákonům božjm, raděgi žiwot naſadj, nežli by Boha urazil, ſwětu ſlauže. Wýborné zagiſté i nám z toho geſt naučenj. I my gſme bogownjci Kriſtowi; na křtu ſwatém přiſáhli gſme wěrnoſt ku práporu geho; ale i my máme také rozmanité po-

winnosti, gichž od nás buď staw náš, buď powolánj nasse žádá; gakž medle tu gest nám se chowati? — Swatá wjra učj, že máme býti poddáni we wssj bázni pánům netoliko dobrým a mjrným, ale také rozpustilým, neboť to Bohu milé gest (I. Petr 2, 18.). Slyssely gste giž, milj křesťané, že poddáni býti máme? Kdyby tedy powinnosti nasse, gichž od nás powolánj a staw náš žádá, sebe byly těžssj a protiwněgssj, kdyby od nás žádaly obětj sebe wětssjch, máme ge wěrně konati; kdyby ale powinnosti ty a takowé byly proti powinnostem swaté wjry, kdyby ginak kázal nám Bůh a swaté geho učenj, a ginak wrchnost, buď muž aneb žena, pán aneb nepán: giž poslauchati nemáme, poslauchati nesmjme, nechceme-li na sebe uwaliti hřjch smrtelný. Přikazugj-li předstawenj nassi hřjssného cos, nechť sami si za to zodpowjdagj, my hleďme k Bohu; Božj milost budiž nám nade gměnj celého swěta a nade slávu pozemskau. Co bychom také z toho měli, když bychom oplývali zde rozkossemi, bohatstwjm a slávau, když by duse na věky zkázu wzala. Zwlásstě wy si tohoto napomenutj wssjmněte, kteřjž w službě stogjte u giných. Ach, gak často stává se, že hospodářowé wassi wás gednak tak, gednak ginak k zlému ponaukagj, wzpomeňte si w takowém přjpadu wždy na swatého Maurice a na poddané gemu wogáky. Oni konali wssecky powinnosti udatných mužů, ale k zlému nedali se přemluwiti, radègi wssickni do gediného žiwot swůg

naſadili. Tak též i wy koneyte wěrně wſſe, což wám wrchnoſt ukládá, pokud to neni proti žádnému přikázanj Božjmu; ſic ale wſſe naſaďte na to, aby wůle Božj ſe ſtala. Ale i my wſſickni oſtatnj křeſťané ſtatně a zmužile ſe chowejme. Swět žádá od nás často wěcj, kteréž úplně ſwatému ewangelium ſe přjčj; wyhrožuge nám, že nebudeme-li mu po wůli, o gměnj, o čeſt i o žiwot přigdeme, že negen my, nýbrž i miláčkowé naſſi, gižto ſrdci naſſemu drazj gſau, též s námi trpěti budau, a že to ſamá hlaupoſt geſt, co wjra ſwatá učj o Bohu, o ſmrti, o wěčnoſti, o nebi a pekle; a wſſak nedeyme ſe tjm zaſtraſſiti, nedeyme ſe od ceſty ſprawedliwé odlauditi. Přicházj-li nám za těžko ſwětu poſtawiti ſe zgewně na odpor, nuže hledeyme u Boha pomoci; Bůh nás oſwjtj, dá nám zmužilоſti a nás naučj, co nám činiti geſt. Hle lidé, kteřjž ſe byli do ſwěta zamilowali, kde gſau? Ani památky po nich nezůſtalo, ctnoſt ale trwá na wěky. Protož ſtůgme pewně u wjře a w ctnoſti, a koneyme, což nám Kriſtus káže; buďme wěrni ſtawu a powolánj ſwému pro Boha, a tak wždy činjce zagiſté dogdeme odměny, gakáž ſe ſwatému Mauricowi a towaryſſům geho byla doſtala.

„Nikdo nemůže dwěma pánům ſlaužiti“ (Mat. 6, 24.).

„Kdo by koli chtěl býti přjtelem tohoto ſwěta, nepřjtelem Božjm učiněn bývá“ (Jak. 4, 4.).

„Bděte, ſtůgte u wjře, zmužile ſobě počjneyte, a poſilňte ſe“ (I. Kor. 16, 13.).

„Každý kdož odſtupuge a nezůſtáwá w učenj Kriſtowu, nemá Boha; kdož zůſtáwá w učenj Kriſtowu, tenť i Otce i Syna má“ (II. Jan 9.).

„Swjce nohaum mým geſt ſlowo twé (o Pane) a ſwětlo ſtezkám mým. Přiſáhl gſem a uložil oſtřjhati ſaudu ſprawedlnoſti twé“ (Žalm 118, 105. 106.).

Modlitba.

Wſſemohaucj, miloſrdný Bože, propůgč na přjmluwu twých ſwatých mučednjků též nám miloſti a ſjly, abychom wſſem útokům nepřátel naſſeho ſpaſenj odolali a wěrnoſtj nepřeruſſenau tebe ſe drželi, ſkrze Kriſta Ježjſſe. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwatého Emmerama, biſkupa a mučednjka.

Swatý Emmeram ſe narodil na začátku ſedmého ſtoletj w Piktawii akwitanſké. Geho rodičowé gſauce ſami ſſlechetni a ctnoſtni, wychowáwali ſynáčka co neybedliwěgi, ſnažjce ſe w duſſi geho giž autlinkau, a geſſtě náružiwoſtj žádnau nepokálenau rozſjti ſjmě kázně a bázně Božj, začež ſe gim té blahoſtné doſtalo radoſti, že ſyn gegich den co den ſtáwal ſe ctnoſtněgſſjm a dokonalegſſjm. Geho myſſlénky nelpěly na marnoſtech ſwětſkých, nýbrž wzhůru ſe neſly k ne-

besům a swětěgssjmi předměty se zanássely. On též proniknut gsa wraucnau láskau k Bohu a k bližnjmu snažně taužil králowstwj nebeské tu na zemi rozssiřowati, protož wssj silau oddaw se studijm, posléz i do stawu duchownjho wstaupil. Radost bohabogných rodičů, že magj syna kněžem, nedá se wypsati, a gediné ten gi může oceniti, kdož podobně nábožné gest mysli, gakauž u rodičů Emmeramowých nalezáme.

Emmeram wynikal bohabognostj, swatau horliwostj i mnohými wědami nad ostatnj duchowenstwo tak welice, že ho na důstognost biskupskau powýssili. I pracowal s neunawenau pilnostj na winici Páně: učil neumělé, slabé sjlil, bludné uwáděl na cestu prawdy, dobré slowy i přjkládem w ctnosti utwrzowal. Podporowal také chudé, zarmaucené těssil, nawsstěwowal nemocné a ustawičně takměř se modlil a rozgjmal si tagemstwj božská a prawdy swaté. Tak žiw gsa po mnohá léta co wzor skutečné a prawé lásky k Bohu a k bližnjmu, rozpomenul se, že gsau gesstě mnozj národowé, gimž gesstě swětlo wjry Kristowy se nerozswjtilo a kteřjž až posud w mrákotách modloslužebnosti wězj. Gmenowitě rmautilo ho, že obywatelé Panonie, totiž nyněgssjho Uherska, až posud učenj Kristowa nepoznali, aniž kdo gim ge hlásati chce. I uzawřel, že sám do Panonie půgde a lidu tamněgssjmu swětlo spasitelné rozswěcowati bude. K tomu blahoděgnému djlu wywolil si též několik spoludělnjků, a učiniw potřebné přjprawy skutečně na cestu se wydal.

Cesta wedla skrze Bawory. W Řezně, w tehdegssim hlawnim městě Baworska, zdržel se trochu. Wogwoda baworský Theodo I., pán bohabogný, o prawé blaho lidu swého wěrně staroslliwý, potěssil se welice uslyssew, že tak swatý muž do města přibyl, a snažil se, gak gen koli mohl, přemluwiti geg, aby w zemi geho zůstal, lid owssem giž wěřicj u wjře utwrdil, bludy, kteréž gesstě mezi nimi gsau, aby potlačil, mrawy gegich naprawil, a těch také, kteřjž až posud w temnostech modlosluženebnosti trwagj, swatým swětlem wjry oswjtiti hleděl. Emmeram ale nechtěl nikterak zůstati; národowé panonsstj wězeli mu ustawičně na mysli, a teprw, když dostal zprámu, že w Panonii kruté wálky se wztěkagj, a že gesstě nenj na čase, hlásati tam slowo spasenj, kdež se krew bratrská prolémá, zůstal k nesmjrné radosti wogwodowě w Řezně. Blažený lid, gemuž Bůh knjžata dal, kteřjž oprawdowě o blaho geho pečugj a duchowenstwo ctěgj a podporugj. Gediné tam daří se prawé blaho, kdež cjrkew a stát wzágemně a swornè k gednomu cjli pracugj.

Swatý Emmeram ugal se lidu wssj silau; chodil až do neywzdáleněgssich kragin, wssade hlásage slowo Božj, wssade oznamuge slitowánj Páně a milost Krista Ježjsse. Žiwot geho byl při tom neauhonný, byl takměř neyčistssj obraz učenj swatého. A to wsse působilo na lid tak rázně a tak dogjmawě, že nesčjslnj pohané se dali křtjti, že modlářské oltáře se wywracely a kostely prawému Bohu se stawěly, že mrawowé

ſe čiſtili, a myſli k Bohu a k wěcem ſwětěgſſjm ſe powznáſſely.

Wýwoda Theodo těſſil ſe náramně nad tjm, co ſwatý biſkup z lidu geho učinil, protož měl ho w neywětſſj uctiwoſti a welmi laſkawě a důwěrně k němu ſe chowal. Tři léta pracowal na obrácenj národu baworſkého na wjru a na utwrzenj geho, an do Řjma ſe wydal, aby s ſwatým otcem o záležitoſtech cjrkewnjch ſe poradil, a na hrobech ſwatých apoſſtolů a mučednjků nowých miloſtj od Pána ſi wyprosil. Giž byl až k Helfendorfu nedaleko Mnichowa přiſſel, an ſe obětj ſtal lehkomyſlnoſti a chlipnoſti Uty, dcery Theodowy. Tato kněžna obljbila ſi gakéhos Sigfrida, ſyna gednoho z hrabat, a w tagné a zapowězené miloſti s njm obcugjc, newinnoſti ſwé poruſſila. Když ſe wěc wjce tagiti nedala, uwrhla lehkomyſlná Uta ſtařičkého biſkupa w podezřenj, bez pochyby ſe domnjwagjc, že ſwatý biſkup giž daleko za hranicemi a tudjž před pronáſledowánjm giſt geſt. I naplnilo ſe ſlowo žalmiſty, an dj: „Mjſto toho, kdež měli mne milowati, utrhali mi, gá pak gſem ſe modljwal, a położili proti mně zlé za dobré, a nenáwiſt za milowánj mé“ (Žalm 108, 4. 5.).

Tato bezbožná leż zarmautila weſſkeren dwůr náramně, a nikdo newěděl, co o tom ſauditi, ank žiwot ſwatého biſkupa byl neauhonný a nade wſſe podezřenj wzneſſený. Ale Lambert, mladſſj bratr Utin, dal ſe prchliwoſtj přemoci a pogaw několik wogjnů pronáſledowal biſkupa, krwawě na

něm ſe mſtjti chtěge. Swatý biſkup, kteryžz odcházege z domowa gednomu z přátel ſwých byl zgewil, že brzo za cizj winu pykati bude, a newinně boleſtnau ſmrtj zemře, putowal pořád wečegnau ſilniej a byl dne 22. září roku 652. giž Helfendorfu bljž Mnichowa doſſel, an ho práwě hodinky ſe modljcjho Lambert dohonil, trpké wýčitky mu činil a boleſtnau ſmrtj hrozil. Pokogně a newiny ſwé ſi wědom, odpowjdal ſwatý biſkup řka: „Gá putugi do Řjma, kdo proti mně něco má, přines ſtjžnoſt ſwau před ſwatau ſtoličj, tam ſe zodpowjm a wyneſenému ſaudu ſe podrobjm!“ Ale Lambert zaſlepen zloſtj neměl pro tiché a pokogné řeči biſkupowy ani widu ani ſlychu, nýbrž kázal krwelačným průwodcům ſwým, aby biſkupa, ačkoli newinu ſwau hágjcjho, wzawſſe na řebřjk přiwázali a aud po audu mu od těla uřezali. Gak kázáno, ſtalo ſe. Krwežjznjwci wykonali wſſe s kábelſkau ochotnoſtj a odmetawſſe uřezané auby, trupel w krwi ležeti nechali. Když byli odeſſli, nawrátili ſe rozprchnuwſſj ſe průwodcowé biſkupowi a nalezſſe geg, an geſſtě dýſſe, zawázali geg a naložiwſſe s pomocj několika rolnjků na wůz do Aŝheimu, do wſi to mezi Mnichowem a Wörinkem nedaleko Jſary, dowezti chtěli. Než ale wſi doſſli, znamenali, že ſe biſkup k hodince bljžj. Protož ſložiwſſe geg s wozu położili na zem, kdež on také brzce dokonal. Leſt nadobyčegný obkljčil prý wſſecky, co u umjragjcjho ſtáli. Kdež ſkonal, tam byl též pochowán. Čtyřidcet dnj na to bylo

geho ſwaté tělo wyzdwiženo a do Řezna ſlawně přeneſſeno. Náboženj obywatelé aſheimſſtj wyſtawěli koſtel nad hrobem, kdež ſwatý biſkup poneyprw byl pochowán.

W Řezně brzo ſe proneſla newina Emmeramowa a ukrutnoſt Landbertowa. Hoře Theodowo bylo neſmjrné. I dal na ſmjřenau zločinu nad ſwatým biſkupem zpáchaného a k oſprawedlněnj geho newiny kláſſter w Řezně wyſtawěti a nadal ho hognými důchody. Kláſſter tento proſlul napotom pod gménem kláſſtera ſwatého Emmerama. Uta utrhačná muſila zemi opuſtiti a bjdně kdes w Italii zahynula. Též Landbert byl ze země wypowězen a ſtraſtiplný žiwot w Panonii dokonal. Dewátého ſtoletj ku konci wyzdwihli tělo ſwaté a na oltáři koſtela kláſſternjho ge poſtawili, kdež až poſud ſe chowá. Swatý Emmeram geſt geden z patronů biſkupſtwj řezenſkého, gegž negen Němci, nýbrž i Uhři a Francauzowé welice ctěgj.

Rozgjmánj.

Gedna z neywětſſjch a w následcjch neyhrůzněgſſjch neprawoſtj geſt bez odporu zloſt, čili nepořádná žádoſt mſtjti ſe pro utrpené křiwdy; aneb nepořádné wzplanutj myſli proto, co nám nenj po wůli, a to proto, že pramen geſt neſčiſlných ginýchh hřjchů a neprawoſtj. Ze zloſti rodj ſe nenáwiſt bližnjho a mſtiwoſt; zloſtný přege zle protiwnjku ſwému, ale geſt ſmuten, daří-li ſe

mu dobře, mſta plodj mu rozkoš, a widj-li protiwnjka utrpenjm ſkljčeného, má z toho radoſt neginakau, než bábel nad hřjchem. Člowěk zloſtný wychrluge z drkotagjcjch úſt ſlowa mſtiwá a hanliwá, utrhá nepřjteli ſwému na cti a pomlauwá ho, on mu klne, hádá ſe a neuſtupně i proti makawé prawdě na ſwém ſtogj; zloſtný člowěk puſtě uzdu wzteklоſti ſwé nedbá následkú, gež náruživoſt geho plodj, nedbá, ubljžj-li ſobě aneb ginému na zdrawj; raduge ſe, když s protiwnjkem proti wſſemu řádu a prawu ſe nakládá, ano ſám giných podněcuge a ponauká, aby tak s njm ſe nakládalo, a tak geſt w náruživoſt ſwau zaryt, že protiwnjku neodpauſſtj, byk by i na kolenau za odpuſſtěnj proſil. A wſſak marné bylo by wyčjtati wſſecko zlé, gež w zloſti a ze zloſti ſe rodj, znák a wjk to każdý, že rúznice a ſwáry, hádky a nedorozuměnj, roztržky a rozkolnictwj taktéž ze zloſti plynau, gako rwanice a wražda, ohně a požáry a neſčjſſlné giné neprawoſti a hřjchy gako n. př. netrpělіwoſt a newrloſt, rauhánj a nedúwěra, nelidſkoſt a neſnáſſeliwoſt, promrzaloſt, zauſánj a ſamobigectwj a t. d. Takowý tedy an zloſt hřjch geſt, kdož diwiti ſe bude, že ſe mezi hřjchy ſmrtelné a hlawnj počjtá, o kterémž ſwaté ewangelium prawj, že każdý, kdož ſe hněwá na bratra ſwého, powinen bude ſtáti k ſaudu. Neyhorſſj při tom při wſſem geſt, že hřjch tento welice geſt oberný, že mnozj ſi ho ani newſſjmagj, a nedbagj o to, kterak by geho ſe zbawili, ano naopak zaryti w zloſt a w hněw

ſwůg gako ſſilenci ſem tam chodjce, naſchwál každý lepſſj cit w ſobě uduſſugj a o ničem nepřemýſſlegj, než kterak by ſladké mſtě wyhowěli a protiwnjka pokořili, zničili. O bjdnjci, by gſte pomyſlili, gak welký hřjch zloſt geſt a gak těžké treſty Bůh na zarputilé zloſtnjky uwalj, ſnad by ſe duſſe waſſe zachwěla a obměkčila ſe ſrdce waſſe. „Sedmnáſobná pomſta dána bude pro Kaina: pro Lamecha pak ſedmdeſáte ſedmkrát" (I. Mogž. 4, 25.) hrozj Bůh prwnjm zloſtnjkům, gichž běginy lidſké připomjnagj, koliká pomſta aſi doſtane ſe nám křeſtanům, kteřjžto wjme, že Bůh zloſtnjka nenáwidj, kteřjžto wjme, že učiti ſe máme od Kriſta Pána tichoſti a mjrnoſti, kteřjžto máme ſwátoſti, gimiž ſe můžeme, chceme-li ginak, utwrditi w dobrém, gežto gimi miloſt ſe nám dáwá! O uwažte neymilegſſj, proſjm wás, uwažte ſmyſl ſlow Pána řkaucjho: „Kdož ſe hněwá na bratra ſwého, powinen bude ſtáti k ſaudu; kdož by pak řekl bratru ſwému rácha (t. g. kdož by bratra hrubě pohaněl) powinen bude před neywyššſſj radau ſtáti; a kdož by řekl, bláznе, powinen bude pekelný oheň trpěti!" An tedy zloſt a hněw tak těžký hřjch geſt, proto nás napomjná ſwatý Bernard k tichoſti a mjrnoſti, an dj: Nedeyte w ſrdci ſwém miſta hněwu, necheete-li poruſſiti a poſtwrniti chrám Ducha ſwatého a přjbytek Kriſtůw. Kdyby tedy někdy hněw a zloſt w nás wznikaly: duſmež ge, zmocnila-li ſe nás zloſt, krotmež gi. Wztek pauteyme, newoli mirněme. Přemáháme-li náklonnoſt k hněwu, od-

rážjme též geho autok. Nemožno-li nám pak hněwu se uhnauti, nedeyme se aspoň wzteku přemoci, zlost nás nepodněcug, a newolj nás nepowauzeg.“ Podobného cos prawj též swatý Frantiſſek ſaleſký: „Wyniká-li u tebe zlost, přemáhey se a odlož mluwiti a treſtati. Utiſſila-li se myſl, pak mluw a treſtey. Nebo hněw nemá rozumu předcházeti, nýbrž náſledowati geg. Mimo to widěti z pjſem swatých, že bedliwě před zlostj na pozoru mjti se máme; ano čteme: Budiž každý člowěk rychlý k ſlyſſenj, ale zpozdilý k mluwenj a zpozdilý k hněwu;“ tak pjſſe swatý Frantiſſek ſaleſký.

„Hněweyte se, a nehřeſſte: ſlunce nezapadey na hněwiwoſt waſſi. Nedáweyte mjſta ďáblu“ (Eſeſ. 4, 26.).

„Wſſeliká hořkoſt a hněw, i rozzlobenj se, i křik i rauháni buď odgato od wás se wſſj ginau zlostj“ (Eſeſ. 4, 31. 32.).

„Složtež i wy hněw, prchliwoſt, zlost, zlořečenj, mrzkau řeč z úſt swých“ (Koloſ. 3, 8.).

„Lepſſj geſt trpělliwý nežli muž ſilný; a kdož panuge nad myſlj ſwau, než ten, který dobýwá měſt“ (Přjſl. 16, 32.).

„Muž hněwiwý zbuzuge swáry; a kdo k rozhněwánj ſnadný geſt, bude i k hřeſſenj náchylněgſſj“ (Přjſl. 29, 22.).

Modlitba.

O neylaſkawěgſſj a neytrpěliwěgſſj Jeſuſſi! kterýžto, když ti zlořečili, nezlořečil zaſe; když

trpěl, nehrozil; a když pohaněnj na tebe ſypali, neodpowjdal, než tichoſti božſkau; pomoz mi, proſjm, ať i gá hněw ſwůg dle přjkladu twého w ſobě přemáhám, netrpělivoſt ſwau duſjm, tichoſt twau ale obgjmám; abych ozbrogen trpělivoſtj rád snáſſel protiwenſtwj a tak w tobě a u tebe wěčného doſſel pokoge! Amen.

Dneſjnjho dne ſwětj ſe také ſwátek: W Řjmě utrpenj ſwatých panen: Diğny a Emerity; u Kaſtrenſké wſi ſwatého Jonáſſe, kněze a mučednjka; w Antinopoli ſwaté Iraidy, panny a towaryſſů gegich, mučednjků; u Melbenſkiho města ſwatého Sanktina, biſkupa; w kragi koſtnickém ſwatého Florencia, kněze; w kragi biturickém ſwatého Silwána, wyznawače a m. g. ſw.

23.

Žiwot ſwaté Thekly, panny a mučednice.

Ačkoli gméno ſwaté Thekly w cjrkwi ſwaté welice geſt proſlulé, nic méně nemáme o oſudech, kteréž gi potkaly, mnoho kalého a giſtého; a protož wſſe to, co méně ſe podobá, mimo ſebe puſtjce, gediné to wyprawowati budeme, což někteřj ze ſwatých otců o nj napſali gſau a což geſt, gakž náſleduge:

Sw. panna Thekla, gedna z neykraſſjch ozdob wěku apoſſtolſkého, narodila ſe okolo roku 30. w Jkonium, w městě kraginy lykaonſké. Gegj rodičowé gſauce urozeni a bohati, dali gi učiti wſſj maudroſti pohanſké a weſſkerým wědám, gak

gen mohli dokonale; a Thekla welice we wſſem ſkutečně proſpěla, že negen libě, nýbrž i rázně mluwiti uměla. Mimo wýborné dary ducha byla ſwatá panna též twáři nad mjru ſličné a poſtawy uſſlechtilé. Giſtý mladý urozený a bohatý mládenec, gménem Thamyr, ucházel ſe o ruku wſſeſtranně wzdělané a uſſlechtilé panny a ſkutečně též doſtal ſlowo rodičů gegich. Ale Bůh wywolil Theklu w miloſrdenſtwj ſwém ſobě za choť, nebot gj dal přjležitoſt, že ſe naučila znáti prawau wjru, bez njž wſſeliká maudroſt ſwětſká marná geſt, a tak ſi obljbila Thekla uſtawičné panenſtwj. Stalo ſe totiž, že přiſſel do Ikonium apoſſtol Páně ſwatý Pawel a že tam zwěſtowal ewangelium Páně. Slowa ſpaſenj o neſmjrném ſlitowánj Páně nad kleſlým člowěčenſtwem a o neſmjrné láſce Syna Božjho k hřjſſným lidem tak hluboce proniklý autlau duſſi Thekly, že okamžitě uzawřela ſtáti ſe učednicj Kriſta ukřižowaného. I dala ſe od ſw. apoſſtola dokonale ſw. wjře wyučiti a pak i pokřtjti. A od toho okamženj poſwětila ſlužbě Božj netoliko duſſi a ſmyſly ſwé, nýbrž i panenſkau čiſtotu, a náſledownĕ ſe obřekla ſňatku s Thamyrem. „Sw. Thekla,“ dj ſw. Řehoř nyſſenſký, „umrtwila w ſobě celého člowěka zewnjho a uduſila wſſecka tělesná myſſlenj a žádoſti. Když byla wýborné ono učenj doſtala, uduſila ſe gegj mladoſt, uduſila zewnj ſličnoſt, uduſila wſſecky náſtroge ſmyſlů; gen ſlowo Božj bylo w nj živo, kterýmž gj umřel weſſkeren ſwět, i panna ſama ſwětu byla umřela.“

Rodičowé a ženich diwili se nemálo, že Thekla tak přjliš se swěta wzdaluge, a newědauce žádnau toho přjčinu, domnjwali se, že až se wdá, wěc sama se podá, protož co možná chwátali za muže gi wdát. Ale Thekla odpowěděla gim určitě a zřegmě, že chotě má giž w nebesjch, gemuž celau dussj oddala se a že nikdy wjc za člowěka smrtelného se newdá. Tu ale nastal ubohé panně náramný bog, neboť se wssech stran na ni dolěhali, aby gi na giné myssléuky přiwedli; ona ale pamětliwa slow swatého Pawla, genž dj: „Žena newdaná a panna myslj na to, což gest Páně, aby byla swatá tělem i duchem," nedala se od úmyslu nikterak odwrátiti, ani domlauwánjm rodičů, ani lichocenjm ženichowým a přjbuzenstwa geho, ani pohrůžkami wládaře. Aby dalssjmu naléhánj se wyhnula, opustila tagně město a ssla za swatým Pawlem, genž město opustiti nucen byl, a wssak na cestě gi stjhli a do domu oteowského zpět dowedli. Tu obnowili rodiče a přjbuzenstwo prosby, sliby, lichocenj a hrozby, aby Theklu k sňatku s Thamirem přinutili, ale wsse nadarmo. Swatá panna stála pewně w swém úmyslu, že nikdy se nezasnaubj s člowěkem smrtelným. Tjm držel se Thamir za uražena; geho milost proměnila se w nesmjrnau nenáwist, a aby shladil horaucj hněw, žalowal na swau bywalau newěstu u wládaře, že gest křesťankau. Rodičowé Theklini tak se ze wsseho lidského citu wyzuli, že žalobu Thamirowu podporowali. I naplnilo se slowo Páně, genž dj: „Nepřátelé

člowěka budau domácj geho. Budete w nenáwisti téměř wſſechněm pro gméno mé. Ale kdož ſetrwá, tenť ſpaſen bude.“

Saudce ſnažil ſe geſſtě gedenkráte Theklu k powolnoſti přinutiti, domlauwal gj po dobrém, hrozil gj, wſſe nadarmo; Thekla ſtála pewně na ſwém, že ſe s žádným ſmrtelnjkem nezaſnaubj a radoſtně wyznáwala, že wěřj w Kriſta Jeżjſſe, Wykupitele a Spaſitele ſwého. I byl tedy ſaud na ni wyneſſen, a w ten ſinyſl, aby Thekla, až weřegné hry budau, nahá drawým ſſelmám k roztrhánj hozena byla. Swatá panna nelekla ſe ani při neymenſſjm twrdého ſaudu, nýbrž oděna rauchem newinnoſti a hořjce ohněm láſky k ſwému Spaſiteli wyſtaupila ſtatečně a weſele w mjſto zápaſu, čekagjc litých ſſelem, gegichž diwoké řwánj diwáky hrůzau naplňowalo. Wztekle wyřſtila ſe konečně drawá zwěř na hony, ale ſwatá panna byla, gak ſwatý Ambrož pjſſe, i lwům welebná. „Nebo k rozložiwſſe ſe pokogně na zem, ljzaly nohy gegj, němým hlaſem na gewo dáwagjce, že ſwaté panně ublížiti nemohau. I ctily ſſelmy kořiſt ſwau, a zapomenuwſſe ſwé přirozenoſti, přirozenoſt na ſebe wzaly, giž lidé byli ztratili. Tak podiwná geſt ctnoſt panenſtwj, že i litj lwowé gemu ſe diwj.“

Nezřjdka bywagj lidé ukrutněgſſj a nemilo-ſrdněgſſj než drawá zwěř, a ſtáwá ſe, že co by zuřiwoſt gegich mělo krotiti, to že gi teprw dráždj. Což ſtalo ſe i tu. Zahanbený ſudj odſaudil w urputnoſti ſwé ſtatečnau pannu, aby

ohněm upálena byla, nepomýſſlege, že ten, kterýž litým ſſelmám ústa a pařaty zawázal, může též plamenům žhawé moci odnjti. Swětice zjrala neohroženým okem w plápolagjcj oheň, a poznamenawſſi ſe ſwatým křjžem, wſtaupila obhodlaně w plamen. Pohané widauce, že u prostřed ohně ſtogj neporuſſená, ſtrnuli owſſem podiwenjm a mnozj z nich wzdali čeſt a dywálu Bohu křeſtanſkému. Co ſe nynj s ſwatau mučednicj ſtalo, powědjti neumjme, neboť, co někteřj pjſſj, že prý gi do gámy uwrhli mezi hady, geſſtěry a giné gedowaté plazy, a že Bůh bleſkem a hromobitjm hmyz ten pobil, o tom newyprawugj ſtařj otcowé nic. To ale twrditi ſe může, že ſwatá Thekla po tolikerém a marném mučenj na ſwobodu ſe doſtala, a pak geſſtě dlauhá léta žiwa byla. Neyprwé prowázela ſwatého Pawla na ceſtách geho apoſſtolſkých, poſlauchagjc geho učenj a příkladem geho ſe w dokonalosti twrdjc; poſléz bez pochyby u wěku giž wyššjm odeſſla do Seleucie, do hlawnjho města w Iſſaurii, a tam žiwot ſwůg w Pánu dokonala. W Seleucii též geſt pochowána. Nad gegjm hrobem byl napotom koſtel wyſtawěn, w kterémž ſe na přjmluwu téže ſwětice mnoho zázraků ſtalo. Čáſt ſwatých pozůſtatků gegj doſtala ſe do hlawnjho chrámu w Miláně, genž pod gegjm gménem wyſwěcen byl.

Rozgimánj.

Swatá Thekla obdržela dwogj korunu, gednu za panenſtwj w neporuſſenoſti zachowalé a druhau za ſmrt mučednickau. Nám nenj owſſem nynj možno koruny mučednické doſáhnauti, gako gj ſwatá Thekla a s nj nesčíſlnj mučednjci w čas protiwenſtwj byli doſáhli a mnohý ſnad z nás ſi přege z plného ſrdce, aby též krew ſwau pro Boha a pro Kriſta Ježíſſe wyliti mohl. A wſſak wězte, milj křeſtané, že dle ſwědectwj ſwatých otců: Ambrože a Jana Zlatoúſtého, každý z nás ſtáti ſe může w gakémſi ſmyſlu prawým mučednjkem Božjm, a to ſice když ſe ſnažj wésti žiwot bohulibý, dokonalý a ſwatý, zwláſſtě pak, když čiſtotu a panictwj ſwé zachowati hledj neporuſſené a nepoſkwrněné. Prawda owſſem, že netřeba nám zápaſiti giž s drawau zwěřj, že nás nikdo nenapjná na ſkřipec, nikdo nás nemrſká ani býkowci ani oſtrými dutkami; ale dle ſwědectwj ſwatých otců možno dwogjm způſobem koruny mučednické doſjci. Prwnj způſob geſt, když krew pro ſwatau wjru proléwáme, a druhý, když čiſtotu neporuſſenau zachowati ſe ſnažjme. Wjmeť zagiſté, že pohané křeſtanům domlauwali, aby obětowali modlám, že ge gednak ſliby, gednak pohrůžkami od prawé wjry odlaučiti ſe ſnažili, a že ge pak, když krásná ſlowa a ſurowé pohrůžky nic neproſpjwaly, že ge pak mrſtali, trhali, dřeli, pálili, drawé zwěři házeli, aby ge rozſápala a ſe-

žrala, a tiſícerými ginými způſoby mučili a uſmrcowali. To též ſtáwá ſe těm, kteřjž čiſtotu nepoſkwrněnau zachowati chtěgj. A gim ſtawjwagj ſe nezřjdka bezděky na myſl nečiſté obrazy, wábjce ge, aby gim ſe klaněli, to geſt, aby ſi w nich libowali a gimi ſe zabýwali; i w gegich audech hárá nezřjdka nečiſtý oheň, daleko palčiwěgſſj než wſſickni ohňowé, gimiž ſwatj mučednjci páleni bywali; i gegich duſſi nezřjdka bičugj, drau a trhagj lidé chlipnj, když oplzlé pjſně u gegich přjtomnoſti zpjwagj, neſtaudné řeči před nimi wedau, a nečiſté powjdky gim wyprawugj; i gim konečně lidé zpuſtlj a bohaprázdnj ſlibugj hory doly, dáwagj malé, welikė dary, wyhrožugj ſwým hněwem, propuſſtěnjm ze ſlužby, utrhugj na cti, a Bůh wj, co wſſe nedělagj, aby ge ſobě po wůli učinili. — Magj-li ale lidé, gimž o zachowánj čiſtoty gde, prawými mučednjky čiſtoty býti, geſt třeba, aby ſe též gako prawj mučednjci chowali. Mučednjci pro wjru ale odporowali ſtatně wſſem ſlibům a hrozbám i wſſemu domlauwánj; a důwěřugjce ſe w Boha, ſnáſſeli trpělivě bičowánj, páleni i wſſelikė muky, a raděgi žiwot dali, než by byli wjru ſwau zradili. Podobně i mučednjci pro čiſtotu čintež. K auliſnýmřečem, k oplzlým zpěwům a k nečiſtým rozpráwkám zawjreyte uſſi; k darům a k hanebným radoſtem zawjreyte oči; k hrozbám a k nátiſkům ozbrogte ſe důwěrau w Boha; zlých ſpolečnoſtj utjkeyte, ſmyſly ſwé mrtwěte, tělesnoſt podrobugte a we

wazbu bázně Božj gjmeyte, a raděgi ſnáſſegte ſmrt, než by gſte myſſlenjm, aneb řečj aneb dokonce ſkutkem čiſtotu poſkwrnili. Otec wáš nebeſký widj zápas wáš, raduge ſe z waſſj ſtatečnoſti, a tiſjcerým způſobem wám nahradj, co gſte pro čiſtotu podnikli. A wſſak poohledneme-li ſe gen trochu wůkol ſebe, s hrůzau shledáme, že za nyněgſſjch časů welmi málo mučednjků pro čiſtotu geſt a že, bohužel, přemnozj dobrowolně, aniž gſauce pokauſſjni, čiſtotu ſwau buď zgewně zrazugj, buď do nebezpečenſtwj ſwéwolně uwrhugj. Neſtřjdmoſt w gjdle a pitj, weſelj towaryſſowé, nočnj potulky, bály a tance bywagj nám obyčegně milegſſj a žádanějſſj než čiſtota! Gaký diw, že pak w pokuſſenj neobſtegjme, a kleſáme, když bychom měli ſtáti; gaký diw, že Bůh nás opauſſtj, když ſe ſwéwolně w nebezpečenſtwj wydáwáme, a že mrháme poklad, kterýž ani neytužſſjm pokánjm wjce ſe nahraditi nedá.

„Počátek maudroſti geſt oprawdiwá žádoſt umění; protož péče a umění geſtiť láſka k nj, láſka pak geſt zachowáwánj přikázanj gegj: oſtřjhánj pak přikázanj (gegich) geſt dokonalá neporuſſenoſt; neporuſſenoſt pak bljzkých nás činj Bohu" (Maudr. 6, 18—20.).

„Když tedy Kriſtus trpěl na těle, i také wy tímž myſſlenjm ozbrogeni buďte; nebo kdo trpěl na těle, přeſtal hřeſſiti, aby giž nikoli lidſkým žádoſtem, ale wůli Božj oſtatnj čas w těle žiw byl" (I. Petr 4, 1. 2.).

„Přepáſſice bedra myſli ſwé, ſtřizliwi gſauce, dokonale dauſeyte w tu, která wám dána bude, miloſt, při zgewenj Jeziſſe Kriſta, gako ſynowé poſluſſnj, nezprawugice ſe podlé předeſſlých w newědomoſti žádoſtech, ale podlé toho Swatého, kterýž powolal wás, i také wy ſwatj we wſſem obcowánj buďte“ (I. Petr 1, 13.).

Modlitba.

O Boże, kterýž gſi služebnici ſwau ſjliti ráčil, že každý autok na čiſtotu ſtatně přemohla, ſmilug ſe, proſjme, také nad námi, a propůgč, abychom tělo, ſwět i ďábla přemáhali, a chrám Ducha ſwatého nepoſtwrněný zachowáwali. Za to proſjme ſkrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwaté Salaberġy, abatyſſe.

Swatá Salaberga narodila ſe aſi roku 610. we wſi oldornenſké, as 7 mil od města Tullu wzdálené, kdež rodičowé gegj Gundugin a Saretruda dwůr měli. Bylik pak rodičowé gegj na ſlowo wzati w celé zemi gak urozenoſtj, tak i bohatſtwjm a mnohými i wýbornými ctnoſtmi. Salaburga byla newidomá; ale duſſe gegj byla ſſlechetná a wſſeho dobrého na neywýš ſchopná. I přihodilo ſe, že ſwatý Ewſtas, opat luxowienſký, ſwatau wjru káže po kraginách baworſkých

a belǧických řjzenjm Božjm konečně též do končin přissel, kdež byl Ǧunduǧin domowem. Tento gsa muž hostinný a k službám ochotný, ugal se wljdně swatého opata, ano i do domu swého geg přigal. I bylo rozpráwjno, gak samo sebau se rozumj, o wěcech nábožných, tak že dusse obau mužů rozpráwkami swatými se rozehřály. Tu nagednau otáže se swatý opat Ǧunduǧina, zdali také gaké djtky má? načež Saretruda dwé sličných a naděgných pacholat přiwedla, žádagjc, aby gim swatý opat požehnal. Starssj gmenowal se Leodwin, přjgmjm Bodo *), mladssj Fulkulf. I otázal se opět Ewstas, zdali giných gesstě djtek nemagj? a když se dowěděl, že magj gesstě dceru Salaburǧu, ale od dáwna newidomau, kázal gi zawolati, a znamenage z řečj gegj, že zbožné mysli gest, postil a modlil se po tři dni, a třetjho dne požehnaw gj oči, nawrátil gj zrak.

Když dosáhla let, rodičowé widauce gi, že sličných gest mrawů a twáři krásné, chtěli gi za muže wdáti, a konečně gi skutečně přinutili, že se, ačkoli nerada, za Richramna, mládence urozenostj wynikagjcjho, wdala. Ale sotwa minuly dwa měsjce, Richramnus umřel.

Těch časů powstalo množstwj klássterů w zemi francauzské a na sta osob mužských i ženských w nich autočisstě proti porussenj swěta hledalo. I swatá wdowa Salaburǧa obljbila si ten staw a wsseligak o tom přemýsslela, že ně-

*) Bodo stal se napotom biskupem tullským. Geho památka se ctj dne 11. zářj.

kam do klásstera se dá. Než se k něčemu odhodlala, cwičila se zatjm posty a modlitbami a tichým rozgjmánjm w kázni a w bázni Božj. Když se o tom král Dagobert dowěděl, zamrzel se, a přinutil konečně Salabergu, že miláčkowi geho Blandinowi, přjgmjm Bosowi *), ruku swau dala (620.), muži ginak sslechetnému a zákona Božjho plniteli horliwému, kterýž též proti wůli swé w staw manželský wstaupil.

Oba tito manželé byli živi právě gako gedna dusse we dwau tělech, wespolek se snássegjce a k dobrému powzbuzugjce. Gegich hlawnj péče byla, aby se žádným hřjchem neposkwrnili, a aby tolik dobrých skutků učinili, co gen koli mohli. Proto byli bedliwj na sebe, byli na neywýš hostinnj, a k chudým co možno sstědřj, a to zwlásstě k domácjm i k cizjm; služebnjky pak cjrkwe ctili co neywjce slowa Páně: cokoli učinjte gednomu z těchto maličkých, mně gste učinili, k nim potahugjce.

Gakkoli spokogeně a sskastně živi byli Blandin a Salaberga w manželstwj swém, nic méně přáli si, aby Bůh manželstwj gegich djtkami požehnal. Salaberga znagjc moc modlitby a swatého slibu, gimiž si swatá Anna a swatá Alžběta wyprosily, že Bůh životu gegich požehnal, wydala se na pauk do Remeže k hrobu swatého Remigia, a postjc se a modljc se a bdjc w swatém rozgjmánj učinila slib, že, požehná-li

*) Swatého Blandina čili Bosa památka swětj se 1. kwětna.

gj Bůh dítětem, že ge přineſe gemu w obět. I wyſlyſſel Hoſpodin wraucnau modlitbu ſlužebnice wěrné, a udělil gj tři dcery: Saretrudu, Ebanu a Anſtrudu a ſyny Ewſtaſia a Balduina, kteřjž témčř wſſickni žiwota ſwatoſtj a neauhonnoſtj proſluli, a zwláſſť w Laoně ſe ctj. I nemohlo to owſſem ginak býti, ant welebná Salaberga wſſemožně ſe o to ſtarala, aby domow netoliko gj, nýbrž i manželu i dítkám Božjm byl koſtelem.

Co ſe tyto wěci w bohabogné rodině dály, umřel ſwatý Ewſtas, opat luxowienſký (625). Geho náſtupce ſwatý Walbert pokračowal wěrně w apoſſtolſkých prácech ſwatého předchůdce ſwého a chodě po kraginách bljzkých a wzdáleněgſſjch a ewangelium ſwaté zwěſtuge, negednau též přiſſel na ſtatky Salabergy a manžela gegjho. I nebylo tedy tagno, co božſká prozřetelnoſt dobrého ſkrze welebného kněze tohoto pro člowěčenſtwo a pro ſpaſenj duſſj lidſkých byla učinila. Čjm dál, tjm wjce pronikaly zprámy tyto též duſſi ſwaté Salabergy a wzbudily konečně w nj žádoſt, aby odřeknauc ſe ſwěta, i což ſwět wnadného do ſebe má, gediné ctnoſti a ſwatému obcowánj ſe zaſwětila. Poradila ſe tedy s ſwatým Walbertem, co by činiti měla; a gelikož manžel w ničem gj nepřekážel a djtky wſſecky Bohu zaſljbeny a zaſwěceny byly, wzala z ruky ſwatého opata oděw řeholnj a bljž Linǧonum (Langres) nákladný kláſſter pro geptiſſky ſtawěti počala, z dědictwj ſwého ſſtědře a bohatě ho nadawſſi. A wſſak

uważugic, że kláſſter na pomezj dwau zemj leżicj bezpečen nebude, aniž možno tu w pokogi Bohu ſlaužiti, upuſtila od ſtawby, a pogawſſi ſwé ſlužebnjky a wſſe, což gj náleželo, hledala přjhodné miſto, na kterémž by kláſſter panenſký wzdělati mohla. Konečně přiſſla po dlauhém putowánj do Laonu, a bywſſe od biſkupa wljdně přigata, wyſtawěla kláſſter rozſáhlý welmi a bohatě ho nadala, a ten kláſſter ſe ſtal autočiſſtěm wſſem pannám a panjm, kteréž Bohu ſe zaſwěcitj a uſtawičně chwálu geho prozpěwowati u ſebe uložily. W brzku ſeſſlo ſe gich takowé množſtwj, počjtalo ſe gich na tři ſta, že rozděleny na wjce sborů, we dne w noci Pánu Bohu modlitbami a zpěwem ſlaužiti mohly. Salaberga byla gim wſſem přikladem ctnoſti, a gſauc twáři wždy přjwětiwé, wždy mjrná, plná miloſti a dobroty a pokory, w ſlužbě Božj horliwá, k chudým pak ſſtědrá naklonila ſi ſrdce wſſech ſeſter, kteréž gi co matku ctily a milowaly, zwláſſtě widauce, že i Hoſpodin miloſt ſwau na ni wylévá, a na modlitby gegj diwotworně nemocné uzdrawuge, a widitelně zázračnau mocj ſwau gi podporuge. Konečně přibljžila ſe též doba, že ſe měla s ſwětem na wždy aſpoň tělesně rozlaučiti. I ſeſlal na ni Bůh těžkau nemoc, tak že ztratila i řeč. Když ſe trochu opět zebrala, měla widěnj, z kteréhož brzkau ſmrt ſi předpowjdala. Od té doby ztratila takměř weſſkeren ſmyſl pro wěci pozemſké, na nic giného nemyſljc, než aby ſe důſtogně připrawila

na ono okamženj, kdež gj Pán k sobě powolá, i modlila se téměř neustále, a posty a bděnjm hotowila se k odchodu. Čjm déle tjm wětssj stáwala se gegj horliwost. Dwadcátého dne počjtagjce, co widěnj měla, dostala bolenj w nohau, tak že ani lůžko wjc opustiti nemohla. Konečně přissel den stý, den ten, genž gj byl co den poslednj ukázán. I modlila se hodinky a pomodliwssi se swolala sbory sester, napomenula ge krátce k setrwalosti: „Setrweyte, řkauc, w službě Boha wssemohaucjho, ó služebnice Kristowy! nebok nikoli ten, kdož počal, dj slowo Božj, nýbrž ten, kdož setrwal až do konce, spasen bude.“ To promluwiwssi a kněze gistého požádawssi, aby za ni, což cjrkew přikazuge, aneb obyčegně za mrtwé se konáwá, wykonal, umřela w Pánu dne 22. zářj roku 665., magjc tedy let as padesát pět.

Rozgjmánj.

Že swatý Ewstas a Ğunduğin o wěcech swatých a bohumilých rozpráwěli, byl Pán u prostřed mezi nimi, gakož dj: „kdež gsau dwa neb tři shromážděni we gménu mém, tuk gsem gá u prostřed nich!“ Owoce zbožných rozpráwek brzo ukázalo se, nebok na modlitbu swatého Ewstasia prohlédla newidomá Salaberğa. Přjkladu těchto mužů musj každý následowati, kdo žádá státi se dokonalým a s Bohem skrze lásku spogiti se taužj. Zagisté srdce Boha plné, wy=

náſſi, gakž žalmiſta zpjwá, ſlowo dobré, a wyprawuge djla ſwá králi, nebok z plnoſti ſrdce úſta mluwj. A mluwjwá-li myſliwec o leſjch, o pſech a o zwěři; rolnjk o pluhu a wolech; wogák pak o zbrani a wálkách, o čem má častěgi mluwiti ctitel a milownjk Božj, než o Bohu? Či geſt ſnad tu málo látky aneb nenj doſt dûſtogná, o niž by ſe mohlo rozpráwěti? či ſe služebnjk Božj ſtydj mluwiti o Pánu, kterémuž ſlaužj, gežto řemeſlnjk o ſwém řemeſle rozpráwěti ſe neſtydj? Po řeči zagiſté poznati ſe dá, mnoho-li gſme proſpěli w milowánj Boha a w milowánj bližnjho, a daleko-li gſme pokročili na dráze žiwota a na draze křeſtanſké dokonaloſti. Nebo gako oheň w klinu ukryti ſe nedá, a gako oblakowé, gſau-li plnj, déſſ wylégagj na zem, podobně nedá ſe ukryti plamenná láſka w ſrdci člowěčjm, aniž duſſe miloſtj přeplněná. Oſtatně kdo mluwiti o Bohu chce, nagdek doſti látky, nebok: „Welikỳ geſt Hoſpodin a chwály hodný přjliš, a welikoſti geho nenj konce,“ dj Dawid. Proto by dle ſaudu téhož nadſſeného pěwce měla rodina rodině wychwalowati ſkutky Božj a moc geho wyprawowati; měli by mluwiti o welebnoſti ſláwy ſwatoſti geho, a wyprawowati o diwných wěcech geho, i powjdati o moci hroznýchſkutků geho a rozpráwěti o welikoſti geho; též hlásati měli by o přehogné dobrotiwoſti geho a zpjwáti o ſprawedlnoſti geho (Žalm 144, 3.). Cyhle gak neſmjrná, gak přerozkoſſná to látka k rozprámkám naſſim! Což teprw kdybychom

chtěli rozprávěti o ſprawedlnoſti Boha Otce, giž obgewil w Kriſtu Jeżiſſi, gehož pro hřjchy naſſe na ſmrt wydal, aneb o miloſti přehogné Kriſta Jeżiſſe, giž nám bjdným hřiſſnjkům prokázal, když za nás hřjſſnjky na křiži ſmrt podſtaupil. Komu o tom rozprávěti nenj milo, newjm co by geg wjc těſſilo! Zagiſté geſt lhář člowěk ten, kterýž dj, że Boha miluge, ale o Bohu ani mluwiti ani ſlyſſeti nechce; a kdo prawj, że Boha ctj a miluge, mluwj ale wěci marné, ſauzen bude dle řečj ſwých; nebok dáwá pohorſſenj duſſem ſproſtým, běda ale, kdož pohorſſenj dáwá, lépe by mu bylo, aby mlýnſký kámen zawěſſen byl na hrdlo geho a utopen byl w hlubině mořſké. Protož, kdokoli s lidmi obcugete, k tomu wżdy hleďte, aby giž z řečj waſſich poznati ſe dalo, że Bůh naplňuge ſrdce a duſſi waſſi, a byť by ſe i ſtalo, że by řeč waſſe někdy uchýlila ſe od Boha, aſpoň hleďte, aby gſte aſpoň nehorſſili řečmi ſwými těch, giž wás ſlyſſj, gſauce podobni gehle maňetowé, a gako ona wżdy k ſeweru ſe nakloňuge, tak i wy wżdy k Bohu. Z těch přjčin nás ſwatý Pawel apoſſtol napomjná, abychom byli přikladem wěřjcjm w řeči, w obcowánj, w láſce, w wjře, w čiſtotě, a abychom ſe warowali daremných a marných řečj, a Kriſtus Pán twrdj, że z każdého ſlowa daremného, kteréž mluwiti budau lidé, wydagj počet w den ſaudný.

„Żádná řeč zlá z úſt waſſich newycházeg; ale která dobrá geſt k wzdělánj wjry, aby byla milá poſlauchagjcjmu“ (Eſes. 4, 29.).

„Řeč waſſe wždycky miloſtná budiž, ſolj oſolená, ak wjte, gak gednomu každému odpowjdati máte“ (Kolos. 4, 6.).

„Žádný, kdož boguge Bohu, nezaplétá ſe w obchody ſwětſké: aby ſe ljbil tomu, od kohož geſt zwolen (II. Tim. 2, 4.).

„Ty pak mluw, co ſluſſj na zdrawé učenj“ (Tit. 2, 1.).

„Neodpowjdey bláznu podlé bláznowſtwj geho, abys nebyl učiněn podobný gemu“ (Přjſl. 26, 4.).

„Gako zprawowánj ſtromu ukazuge owoce geho, tak ſlowo myſſlenj ſrdce člověka“ (Sir. 27, 7.).

Modlitba.

Polož, ó Pane, ſtráž úſtům mým, hljdey dweřj rtů mých, nenakloňug ſrdce mého ku wěci zlé, nýbrž učiň, ať gſau přjgemná ſlowa úſt mých, a myſſlenj ſrdce mého před twářj twau, ó Pane, ſkálo má, Wykupiteli můg! J pewně před ſebe beru, že gazyk ſwůg gediné tobě, ó Pane, zaſwětjm, a že nikdy ničehož mluwiti nebudu, co by bylo k urážce neyſwětěgſſjmu gménu twému, a abych ſlibu, gegž učinil gſem, doſtáti mohl, ty ó Pane, otewři úſta má, a pak i gazyk můg zwěſtowati bude ſlávu twau, genž gſi žiw a kraluges na wěky. Amen.

Na dneſſnj den připadá geſſtě ſwátek: W Řjmě ſwatého Lina, papeže a mučednjka; w Kampanii ſwatého Sofia, gahna a mučednjka; w Africe ſwatých mučednjků: Ondřege, Jana,

Petra a Antonjna; w koſtnickém kragi ſwatého Paterna, biſkupa a mučednjka; w Ankoně ſwatého Konſtancia, koſtelnjka, zázraky ſlawného; w Španělich ſwatých žen: Xantippy a Polyreny, kteréž byly učednice ſwatých apoſtolů a m. g. ſw.

24.

Žiwot ſw. Gerharda čili Jaromjra.

Swatý Gerhard, aneb gak my ho nazýwáme ſwatý Jaromjr, narodil ſe w Benátkách ze ſlawného rodu pánů Seğreda. Geho rodičowé dali ſi welmi na geho wychowánj záležeti. I wedli ho zwláſtnj pilnoſtj ku kázni a bázni Božj; ale nedůwěřugjce doſti ſwým ſchopnoſtem, dali geg, když pět let ſtár byl, do kláſtera na wychowanau. An nebylo, kdo by w geho, od přirozenj ke wſſemu dobrému nakloněné ſrdce ſlowy aneb přjkladem neſſlechetnoſt rozſjwal, ukázalo ſe brzo, že ſemeno, gež náboženj mnichowé w autlinké ſrdce geho kladli, wýborné owoce neſlo; nebo mladý Gerhard wynikl nad wſſecky mladjky bázni Božj, mrawnoſtj, zbožnoſtj, láſkau k bližnjmu a upřjmnoſtj tak, že nebyl pauze w kláſſteře ctěn a milován, nýbrž že i celé město ano i mimo město wſſickni ctnoſtnému mládenci ſe diwili, a naň gako na wzor, gehož následowati třeba, ukazowali. Čtenj nábožených kněh bywalo mu neymilegſſj wyraženj, modlitby a ſwaté rozgjmánj rozkoš ta neywětſſj, práce pak omrzelé a odporné zaměſtnánj to neyžádaněgſſj,

a zdálo se giž tenkráte, že nemá na tom swětě pro nic žádného smyslu, leč pro zapjránj sebe a swých žádostj, a že nic nezná než Krista Ježjsse, a to ukřižowaného. Protož také nesmjrně taužil po kláſsternj samotě, a toho okamženj, kdež slawným slibem ustawičné službě Božj se zaswětj, ani se dočkati nemohl. Konečně složil slawné sliby a po těch zdálo se mu, že wsse na swětě mimo znáti a milowati Krista marnost gest a gessitnost, a protož, aby w sobě obnowil a upewnil náboženost k přehořkému utrpenj a umučenj Páně, a k nowé wraucněgssj lásce se rozněcowal, wyžádal si u swých duchownjch powolenj, putowati do Jeruſaléma. Několik giných nábožených mužů prowodilo geg. Šli přes zemi uherskau. Swatý Štěpán, král uherský, ugal se pautnjků těch wljdně a laskawě a seznaw Gerharda, že gest muž swatý, obljbil si ho, a wſſemožně ho přemlauwal, aby w zemi zůstal, ginak nemyſle, než že ruka Páně toho člowěka mu poslala, aby geho přičiněnjm modlosluženost w zemi dokonale se potlačila, wjra pak Kristowa utwrdila. — „Požehnánj Božj gest nad hlawau spraweddliwého“ (Přjsl. 10, 6.) „a wſſecky wěci, kteréž koli činiti bude, ſſkastně se mu powedau“ (Žalm 1, 3.).

Nemoha Gerhard odolati ustawičnému naléhánj swatého krále, konečně zůstal a w biskupstwj wesprimském, w lese bakonském, pauſtewnu si wystawiw, po sedm let w nj přebýwal, nikoho u sebe nemage, než gednoho mnicha, gménem

Maura, genž se napotom biskupem stal w Pětikostelích. Zde byli tito dwa mužowé živi w tiché wzdálenosti od světa, gedině modlitbami a zpěwem se obiragice a tělesnost i wesskery náklonnosti w sobě umrtwugice. Kaplička, giž si tu wystawěli, byla swědkem ustawičným wraucných modliteb a tuhé gegich kagicnosti.

Mezi tim, co swatý Gerhard na pausti živ gsa sebe zdokonalowal a pokladů nebeských w dussi milosti horaucj ukládal, přemohl swatý Štěpán pomocj Božj wssech nepřátel swých a zgednal rozsáhlým zemim swým trwanliwěgssiho pokoge. Po těch obrátil wssecky sily své k dussewnjmu blahu poddaných swých, a snažil se, gak mohl koli, wsře křesťanské zgednati wolněgssj rozkwět. K tomu konci powolal z zemi wůkolnjch blahozwěsty a též swatého Gerharda z samoty na swětlo wylákaw, kázal mu, aby po městech a po wsech hlásal slowo spasenj, a wida, že Bůh prácem geho žehná, učinil geg, ačkoli se zpauzegsciho, biskupem časnadským.

Swatý biskup shledaw potřeby swých osad, a že na nich gesstě těžce powěry modlosluženosti a tmy newědomosti leží zpozorowaw, dal se i hned do nesnadné práce, a swětlo wjry i dobré mrawy, kudy chodil, rozssiřuge. Po celý rok pracowal takto na winici Páně w biskupském městě, teď ale i mimo město wyssel hlásat slowa spasenj. Lidé ho poslauchali radostně, a důwěrně k němu se měli gako k otci swému; modlosluženost mizela widitelné, a s wjrau křesťanskau

wcházely též gemněgſſi mrawy a zmáhala ſe oſwěta. Slowům geho dodáwalo ráznoſti a kleſtilo ceſtu k ſrdcjm lidſkým, mimo miloſt Božj, geho neauhonné a ſwaté obcowánj. On ſe poſtil tuhé poſty, noſil drſné raucho kagiené, a po těžkých prácech ſwého powolánj trámil welké čáſtky nocj w modlitbách aneb w ſlužbě chudých. Aby ſe mohl bez roztržitoſti modliti, zůſtáwal obyčegně, když po biſkupſkwj ſwé paſtýřſké powinnoſti konal, mimo město w ſproſtých chýžkách, a gakých těžkých bogů tu podſtaupiti muſil, gediné Bohu ſamému známo geſt. Konáwal též wſſecky ſwé auřadnj cesty pěſſky, a wozu užjwal gediné tenkráte, když čjſti aneb rozgjmati chtěl. Byl též nad mjru pokorný a ſkromný a nad to ke każdému, zwláſſť k chudým, nuzným a nemocným, nad obyčeg laſkawý a miloſtiwý. Negedenkráte obgjmal též takowé nemocné, gegichž choroba ſama ſebau oſſkliwoſt wzbuzowala, ano i do ſwého wlaſtnjho lože ge ukládal a rány a wředy gegich zawazowal, a ſlužby gim ty neynižſſj a neyprotiwněgſſj prokazowal, ctě ſamého Spaſitele, an geho trpjcj bratry etil a oſſetřowal. On též denně zpytowáwal ſwé ſwědomj, a shledal-li do sebe něgaký, sebe nepatrněgſſj pokléſek, gakých ani ſprawedliwj proſti nebýwagj, ukládal ſi powždy tuhé pokánj, a wſſemožně hleděl naprawiti, čjm ſe byl prowinil. Gedenkráte, pjſſe ſe, dal gednoho z ſlužebnjků ſwých pro gakýſſ přeſtupek treſtati. Když ale treſt měl wykonán býti, on ſpatře člowěka, běžel k němu a ljbal gednak ruce

gednak nohy odſauzence, gednak okowy geho a proſe za odpuſſtěnj ſlibowal mu odměny a darů, pakli miloſtiw mu bude a odpuſtj mu přenáhlenj. „Sedmkráte padne ſprawedliwý, a wſſak zaſe powſtane; ale bezbožnj padnau we zlé (a nepowſtáwagj wjce)“ (Přjſl. 24, 16.). O bychom též my ohledawſſe do ſebe gakéhos pokléſku ihned powſtáwali, a nezaſtarali ſe w hřjſſjch ſwých!

Swatý biſkup ſtaral ſe též, aby na každém mjſtě, kdež počet wěřjcjch toho požadowal, koſtely ſe ſtawěly, on ſpořádal ſlužby Božj a pilně o to dbal, aby i ty neymenſſj obřady při ſlužbách Božjch wěrně a pořádně ſe zachowáwaly, gſa přeſwědčen, že gediné tjm gednota w ſlužbách ſe uchowá a lid k náboženſtwi ſe powzbudj. Nad giné koſtely wynikal koſtel, gegž gménem ſwatého Giřj mučednjka byl wyſtawěl, a gegž král ſwatý Štěpán bohatě byl nadal a ozdobil. W témž koſtele dal udělati krásný oltář ke cti Rodičky Božj a uſtanowil, aby dwa počeſtnj a náboženj ſtarcowé uſtawičně před njm kadidlo pálili, ſám pak každé ſoboty u oltáře toho hodinky ſwé ſe modljwal. Uctu ſwau k Rodičce Božj tjm také obzwláſſtě dáwal na gewo, že nikomu ničehož neodepřel, kdož ho we gménu Rodičky Božj proſil, a že přikázal, aby gj nikdo nenazýwal ginak, než „panj“ a aby každý k gménu „Marie“ ſluſſně a uctiwě ſe uklonil. — O by wſſickni k této hwězdě mořſké hledjce běh žiwota ſwého zprawowali, zagiſté by též gj wedeni gſauce,

ſſtaſtně ſkrze wſſecka ſkaliſka žiwota ſe do bezpečného přiſtawu ſpaſenj doſtali!

Po ſmrti ſwatého Štěpána změnilo ſe poſtawenj ſwatého biſkupa Gerharda welice, tak že negen mnoho nátiſků zakuſiti, nýbrž že pro ſwatau wjru a ſprawedlnoſt i žiwot dáti muſil. Tu ſe totiž doſtal na trůn ſyn ze ſeſtry ſwatého Štěpána, Petr, muž wáſſniwý a ukrutný, který negen ſwatému biſkupowi, nýbrž i giným libem mnohokráte a těžce ublížil, ale i giž po čtyřletém panowánj ze země wypuzen byl. Na uprázdněný trůn králowſký doſtal ſe nynj gakýſi Oba čili Owo, kterýž na začátku poſtu mnohé, gež za ſwé protiwnjky měl, uſmrtiti dal. Swatý Gerhard, genž zapuzenj krále Petra powažowal za wěc neſprawedliwau, nedal ſe nikterak pohnauti, aby wedralého krále korunowal, nobrž welmi důtklivě mu domlauwal, když o welikonocjch do koſtela přiſſel, řka: „Půſt geſt uſtanowen hřjſſnjkům k pokánj, ſprawedliwým ale k potěſſenj; tys ho ale wražbau poſkwrnil, protož nezaſluhugeš dnes odpuſſtěnj. Že ale pro Kriſta umřjti hotow gſem, předpowjdám ti, že po dwau letech powſtane meč mſtiwý proti tobě, genž tě i o wládu, gjž ſe byl lſtj zmocnil, i o žiwot připrawj.“ Co ſwatý Gerhard předpowěděl, ſtalo ſe; Aba byl po dwau letech od zahnaného krále Petra, gemuž cjſař Gindřich ku pomoci přiſpěl, poražen, gat a rukau katowau odprawen. — „Widěl gſem bezbožnjka welmi wywýſſeného, a pozdwiženého gako cedry liban-

ſtě, a ſſel gſem tudy, a ay nebylo ho; a hledal gſem ho, a nenj nalezeno mjſto geho“ (Žalm 36, 35. 36.).

Král Petr nepožjwal dlauhého pokoge, neboť zpikli ſe proti němu mnozj z pánů, gimž w čele gakýſi Watha byl, a zahnali geg opět as po dwauletém panowánj. Zpauru tuto též předpowjdal ſwatý Gerhard, gakož i to, že ſám w té zpauře o žiwot přigde. Zpiklenci neobmýſſleli nic giného, než křeſtanſtwj do kořene wyhubiti a kleſlé modlářſtwj opět wztýčiti, a aby tjm ſnáze cjle ſwého doſſli, podáwali Ondřegowi přjbuznému ſwatého Štěpána, tenkráte w zemi ruſké meſſkagjcjmu, korunu králowſkau, pakli by s nimi ſtegného byl ſmýſſlenj. Ondřeg zaſlepen žádoſtj po marné cti, ſljbil ſlawně, že o wyhubenj křeſtanſtwa ſe zaſadj, w ſkutku ale zamýſſlel, že wjru Kriſtowu, až by ſe u wládě upewnil, wſſj ſilau podporowati bude. — „Běda libem dwogitého ſrdce, a rtům neſſlechetným, a rukám zlé činjcjm, a hřjſſnjku na zemi kráčegjcjmu dwogjmi ceſtami“ (Sir. 2, 14.). „Srdce, kteréž kráčj dwogj ceſtau, nebude mjti ſſtěſtj, a ſrdce neſſlechetné obtjženo bude boleſtmi“ (tamtéž 3, 28. 29.).

Swatý biſkup doſtaw o těch wěcech zprámu, wydal ſe na ceſtu do králowſkého Bělehradu, aby nowého krále od tak rauhawého zločinu zadržel. Ceſtau bylo mu we widěnj ukázáno, že on i s dwěma biſkupy, kteřjž ho prowáděli, aukladem přiwrženců modloſlužebnoſti zemře. Šel

wſſak zmužile předce. W Ğiobu na Dunagi ſlaužili wſſickni tři mſſi ſwatau. Po ukončené nekrwawé obětj řekl Gerhard průwodčjm zřegmě: „Dnes umřeme wſſickni mimo biſkupa benethſkého ſmrtj mučednickau!“ Slowo geho prorocké wyplnilo ſe w krátkém čaſe. Bljž Peſſtu přepadla ge rota ſpiklenců, w čele magjce zuřiwého Wathu a kamenjm ge ſtjhala, widauce ale, že nic zlého ſe gim neſtalo, obnowiwſſe autok, Gerharda ſtrhli s wozu a s náramným rauhánjm na gakaus horu ho wywlekli a odſud ſhodili. On wſſak geſſtě na žiwě gſa, poklekl a modlil ſe, gako druhdy ſwatý Štěpán, za ſwé wrahy. Tu zaſtihl geg oſſtěp a proklaw geg, žiwotu geho konec učinil, dne 24. září r. 1046. J oſtatnj dwa biſkupowé nalezli tu, gakž bylo předpowědjno, ſwau ſmrt. Čtwrtého ale wytrhl k tomu ſmutnému diwadlu náhodau přiſſedſſj král z ruky krwežiznjwých pohanů. Tělo ſwatého Gerharda chowá ſe teď w Benátkách w koſtele u Matky Božj muranſké, kamž s powolenjm ſwatého Ladiſlawa krále ſe přeneſlo, ale též w Praze w hlawnjm chrámě u ſwatého Wjta znamenitj pozůſtatkowé od časů Karla IV. ſe nalezagj.

Rozgjmánj.

Kdyby Ondřeg král zlým žádoſtem krwežiznjwých protiwnjků wjry křeſtanſké byl neſwolowal, nebyli by oni tak brze proti křeſtanům wyſtupowali, nebyli by ſi tolik neprawoſtj do-

wolili, aniž by se byli osmělili swatého biskupa Gerharda usmrtiti; ale widauce, že král gim howj, a swoluge we wsse, čemuž chtěli, wztýčili drze hřjssnau hlawu a we wselikau nesslechetnost takměř se wylili. O, gak mnoha zlému dalo by se zabrániti, kdyby lidé, gichž swolenj w hřjch se žádá, pewně w bázni Božj byli utwrzeni, kdyby se zamýsslené nesslechetnosti statně opjrali, a kdyby gi w nahotě a ohyzdnosti gegj okazowali, a tak gi gmenowali, gaká a co gest. Ale bohužel, gako ginde tak stáwá se též i nynj wěc zcela naopak, a nezřjdka wjdati, že mnozj lidé hřjssnjkům howj, hřjch schwalugj, w něg swolugj, a owoce geho požjwagj, gako by ani newěděli, že se činj tjm cizjm hřjchem winnými, a že z cizjho hřjchu Bohu odpowjdati budau, a že wina gegich tjm bude těžssj, čjm wětssj gegich byla zkussenost a umělost, čjm wyssj gegich důstognost a wážnost. A wssak tážeš se, křesťanská dusse, odkud to, že tak rádi w hřjch cizj swolugeme aneb k němu mlčjme? Odkuď to, že negednau s tagnau gakausi radosti djwáme se na bratra hřessicjho aneb neprawost pássicjho? Přjčiny toho gsau rozmanité. Přednj gest, že mnozj lidé buď hřjch samý přjlissně milugj aneb hřjssniky; druhá gest bázeň a ocháblost mysli, a třetj konečně naděge zisku časného. A skutečně kdo hřjch si nějaký obljbil aneb w hřjchu sestárl, kdo hřjssnjka přjliš tělesně miluge a we wssem gemu howj, kdo se bogj hřjssnjka napomenauti, aby ho snad neurazil, aneb o náklonnost geho a o přjzeň se nepřjprawil, kdo na základě

cizjho hřjchu ſwé ſſtěſtj kuge, a blaženoſt ſwau utwrzuge, ten a takowý zagiſté nebude ſe nikdy hřjchu cizjmu opjrati, nýbrž rád w něg ſwolj, a w něm a w owoci geho weſeliti ſe bude. Mámeť toho zgewný přjklad na Ondřegi králi. Buďmež tedy powždy na ſebe bedliwi, abychom ſe nikdy žádnýmm cizjm hřjchem nepoſkwrnili; neſwolugme nikdy w niwec, co by bylo proti Bohu, proti zákonům geho, proti mrawnoſti, proti ſpaſenj naſſemu aneb proti ſpaſenj bližnjho naſſeho, byť by ſe nám hrozilo treſty neytwrdſſjmi, aneb ſlibowaly ſe nám wěci neyrozkoſſněgſſj a raboſti neyppřjgemněgſſj. Raděgi pohlednauce na zaſljbenj Božj wſſemožně odpjreyme ſwůdným ſlibům a lákadlům ſwěta, o němž wjme, že pomine i rozkoſſe geho, ten ale, genž činj wůli Božj, že zůſtáwá na wěky. Pomněme též na neſmjrnau boleſt a ſtraſt, která zagiſté čeká těch, giž pohorſſenj dáwagj, neſſlechetnoſtj počet a zrůſt podporugj a na wjře ſwé zrádci ſe ſtáwagj.

„Newzkládey rukau rychle na žádného, aniž buď cizjch hřjchů aučaſten“ (I. Tim. 5, 22.).

„Hřjſſnjkowi řekl Bůh: Proč ty wyprawugeš ſpraweblnoſti mé, a béřeš ſmlauwu mau w úſta ſwá? Ty gežto gſi nenáwiděl kázně, a zawrhl řeči mé za hřbet; když gſi widěl zloděge, běhal gſi ſ njm, a ſ cizoložnjky kladls djl ſwůg; úſta twá oplýwala zloſtj, a gazyk twůg ſkládal lſti; uſadiw ſe proti bratru mluwjwal gſi, a proti ſynu matky ſwé kladl gſi auraz“ (Žalm 49, 18—20.).

„Šawel přiwolil k uſmrcenj Štěpána“ (Skutk. apoſſt. 7, 59.).

„Židé wolali k Pilátowi řkauce: Propuſtiš-li tohoto, negſi přjtel cjſařůw; neb každý, kdož ſe činj králem, protiwj ſe cjſaři. Tedy uſlyſſaw Pilát tyto řeči, wywedl Ježjſſe wen, a — wydal gim ho, aby byl ukřižowán“ (Jan 19, 12. 13. 16.).

„Co mi chcete dáti, řekl Jidáš k kněžjm, a gá wám geg zradjm. A oni uložili mu dáti třidceti ſtřjbrných. A od té chwjle hledal přjhodného čaſu, aby ho zradil“ (Mat. 26, 15. 16.).

Modlitba.

Uděl mi, ó Bože, té miloſti i toho miloſrdenſtwj, abych s hřjſſnjky neobcowal, neſedal w radě bezbožných, a shromážděnj zlých abych nemilowal. Nedey, ó Pane, aby duſſe má zahynula s bezbožnými, nýbrž wytrhni mne z ruky gegich, a poſtaw mne na ceſtu zákonů ſwých; učiň, ať negen ſám bez přeſtánj dobré konám, nýbrž ať i hřjch potjrám, kde ho nagdu, a ať bratřj a ſeſter ſwých, kdybych ge kleſati widěl, s miloſtj twau w dobrém udržeti a utwrditi, uchýlených pak od tebe k tobě opět obrátiti a přiweſti mohl. O to proſjm ſkrze Kriſta Syna twého, Pána a Spaſitele mého. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Auguſtodunu ſwatých mučednjků: Andochia, kněze, Tyrſa, gahna a Felixa; w Egyptě utrpenj ſwatého Paſuncia a towaryſſů geho, mu-

čednjků: w Chalcedoně, swatých čtyřidceti dewjti mučednjků, kteřjž neyprw rozmanitě mučeni, posléz ale za Diokleciana cjsaře sťati byli; w Arwernis složenj swatého Rustika, biskupa a wyznawače; w kragi belauncenském swatého Ǧeremara, opata; téhož dne swatého Malusia, mučednjka z pluku thebegského a m. g. sw.

25.

Žiwot swatého Pacifika Sanseweriňského.

Swatý Pacifikus — gako by řekl Mjroslaw — narodil se léta Páně 1653. w San Sewerině w hrabstwj ankonském, ze stawu sslechtického a z rodičů welmi nábožných a bohabogných. Nawedenjm a přjkladem swých rodičů řjdil se synáček tak wěrně, že, aby umrtwil w sobě smyslnost, ač teprw čtyrletý, do swého snjdanj popele si házjwal, a před oltářem kleče, mnoho hodin po sobě se modljwal. Záhy začal choditi do sskoly a welmi pilně se učil, čas ostatnj mu wybýwagjcj na modlitbách tráwil. Sladssjho wyraženj nad modlitbu neznal a nechtěl. Neywětssj radostj mu bylo, když mnoha mssjm swatým mohl býti přjtomen, a když kázanj aneb křesťanského cwičenj mohl poslauchati. Cjtil zagisté, že prawdiwá gsau slowa žalmisty řkaucjho: „Lepssj gest den geden w sjnjch twých nad tisjce dnů giných“ (83, 11.). Zwlásstě wynikal wolnau poslussnostj. Učitelowé geho předstawowali geg welmi často ostatnjm žákům za wzor, a to

wssjm práwem, nebok „po snažnostech swých poznáno býwá pachole, gsau-li čistj a prawj skutkowé geho“ (Přjsl. 20, 11.). Gakkoliw mlčenliwost milowal, byla w něm láska k Bohu nic méně tak činná, že každé přjležitosti rád použjwal, kdy gen koli swých spolužáků k ctnosti mohl podnjtiti aneb chybugjcjch naprawiti.

Dobře, že hoch ten tak časně se w nábožnosti upewnil a wyšssjch pokladů a radostj si obljbil; nebok rodičowé mu brzo umřeli, a před smrtj mnohonásobnými nehodami o celé gměnj přissli. Pacifikus dostal se teď k swému strýci, který, ač kněz, byl muž hrubý. A ten zacházel s hochem přjsně, a trpěl, by též čeledjnowé nemilosrdně s njm nakládali. I musel ubohý konati práce ty neyomrzelegssj a neysprostssj, k učenj ale málo mu času přáno; nicméně nikdy si neztěžowal, nýbrž wsse z lásky k Bohu snássel wesele a s trpěliwostj. Když ostatnj přjbuznj zpráwu o tom dostawsse, Pacifika k sobě wzjti chtěli, neswolil, nýbrž poděkowaw se za gegich laskawost, dokládal, že se mu dobře wede. Owssem se mu dobře wedlo, protože spokogen s swým osudem, i w chudobě blažena se cjtil, a protože trpěliw i w swém potupenj wůli Božj ctil a welebil, dobře wěda, že wůli Božj protiwiti se nelze (I. Mogž. 50, 19.).

Giž tenkráte oswědčowal pobožnost srdce swého autrpnostj s chudými, nebok kde gen mohl, odkládal pro chudé, ba i od úst si utrhowal, aby chudých nakrmil. Tak dodáwá utrpenj roz-

umu. I dobré geſt tedy člowěku, když noſi gho od mladoſti.

Giž od mladoſti neměl wětſſího přání tento ſwatý než wſtaupiti do zákona ſwatého Frantiſſka. Konečně poradiw ſe s Bohem, a powolenj ſtrýce ſwého doſáhnuw, dal ſe do toho řádu w 17 letech wěku ſwého. Co nowáček rozněcowal ſwé ſpolubratry, ačkoli giž déle w zákoně gſaucj, plápolem wraucj náboženoſti. Čas, kterýž mu po pracjch zákonnjch wybýwal, tráwjwal na modlitbách w gedné kapličce a náboženými úwahami a neuſtálým modlenjm welice ſebe zdokonalil. On ſi i w zákoně woljwal neyraděgi práce ty neyomrzelegſſj a neyopowrženěgſſj; tjm ale uwalil na ſebe potupu mladſſjch a nezkuſſených bratřj, kteřjž takowé pokoře nerozumějjce, gim opowrhowali, řjkagjce: „Ty mnjš, že ſwatý gſi; než my ti zcela newěřjme.“ „Jnu, owſſem, odpowěděl on pokorně, wy o mně ſaudjte, gak toho zaſluhugi.“ Ginak wſſak ſaudili o něm ſtarſſj bratřj, kteřjž giž tenkráte ctnoſti geho dokonale ceniti a wážiti uměli.

Zaſwětiw ſe ſlawným ſlibem Bohu docela, muſel ſtudowati filoſofii a bohoſlowj. I činil to s neywětſſj pilnoſtj, aby ſe gedenkráte cjrkwi užitečným ſtal; proto ale nepřeſtal konati oſtatnj pobožnoſti, a zdálo ſe, že wſſecko učenj gedině ku podpoře zbožné myſli geho ſlaužilo. Na kněze wyſwěcen, muſil ſe w úřad učitelſký uwázati, a mladſſjm bratřjm otwjrati brány wědomoſti a uměnj; než brzo proſil ſwých předſtawených,

aby ho ctného auřadu toho zbawili, a chwjle popřáli, aby tjm wraucněgi Bohu ſlaužiti a úřadu kazatelſkému a zpowědnickému tjm důkladněgi ſe oddati mohl. Zaſtáwawſſjmu auřad tento s wýborným proſpěchem ku blahu ſwému i ku blahu ſwých bližnjch ſwěřili nynj též zprámu kláſſtera a s nj důſtognoſt kwardiana. J tento auřad zaſtáwal on k blahu ſwých poddaných, nebot bděl, wyučowal a powzbuzowal gich negen wěrně a neunawcně, nýbrž gim i neykráſněgſſjm příkladem weſſkerých ctnoſtj předcházel. A wſſak geho pokoře přicházelo za těžko ginými weleti, a protože giž tenkráte choroba tělesnj u něho ſe ſe zmáhati počala, dali ſe wrchnj geho uproſiti a ſňali s něho i tento těžký úřad.

Geſtliže giž w časném mládi chudobu ſnáſſeti a konati ſe naučil, tjm wjce gi zachowáwal w chudém řádu ſwatého Frantiſſka. On nikdy nenoſil nowého kabátu, neyotřelegſſj w domě býwal mu neymilegſſj; a wſſak ten býwal wždy čiſtý. J když po kragi almužnu pro kláſſter sbjral, netrpěl w něm ani žádné djry ani žádné ſſpjny. Sám chud přál ſi, aby ſe též wſſickni křeſťané wſſj nádhery, giž ſe byli už při křtu ſwatém odřekli, a wſſeho marného nadbytku warowali; protož i w kázanjch naneywýš horljwal proti nádheře w ſſatſtwu, proti ſmyſlným a obyčegně drahým zábawám, proti mařiwoſti w domácnoſti a t. d. Co předſtawený kláſſtera prohljžjwal často celly ſwých bratřj, a bylo mu widěti wnitřnj radoſt na twáři, nenalezl-li w nich

nic než holau chudobu. On se owssem staral, aby bratřj žádné nauze netrpěli, ale almužny sbjrat newysjlal, byla-li zásoba gen na gediný den w klássteře. Mnohem wětssj byla geho chudoba w duchu! On se radowáwal, byl-li potupen a wysmán, a aby oswědčil swau pokoru, wyprosil si, když starssjm giž w klássteře byl, aby směl na neyposledněgssjm mjstě sedati, a bez přestánj powažowal se za neymenssjho mezi wssemi, a po ničem tolik nebažil, než aby byl ukryt, neznám a ode wssech potupen. Býwal-li poslussen swých rodičů, swého twrdého ugce a služebnjků, poslauchal teď w řádu gsa, tjm ochotněgi negen wssech swých předstawených, nýbrž i wssech bratřj a služebnjků. Wůli swau a lásku k sobě umrtwil tak dokonale, že se zdálo, že wlastnj wůle ani nemá. Za to obmyslil geg Bůh mnohými nadobyčegnými milostmi, a zwlásstě bylo na něm widěti, že i tenkráte swým předstaweným wýborně, co chtěgj, rozuměl, když giž sluch úplně geg byl opustil.

Geho mrtwenj sebe bylo tak weliké, že se třikráte týhodně při chlebu a wodě postjwal, poslednj tři dni před welikonocj docela ničeho nepožjwal; taktéž mnohé pátky a soboty w roce. Též ostatnj dni málo gjdal, a to, čeho okaussel, porussowal, gako giž w mládi byl děláwal, popelem. Též málo spáwal a to na twrdém slamnjku. Denně se třikráte a často až do krwe bičowal. Chodjwal též w zimě w letě bos, ostrý pás okolo beder na těle nose. I w ney-

krutěgſſi zimě mjwal buď okno buď dwéře otewřeny, aby, gak řjkáwal, ſlyſſel sezwáněti do kůru. Při tom při wſſem byl tak ſkromný, tak mrawný a tak uměl zraků ſwých na uzdě držeti, že nikdo newiděl, gaké barwy geho oči gſau; a že nehledal chwály lidſké, z toho patrno, že se wſſjm, co koli činil dobrého aneb Bohu milého, co neymožněgi ſe ukrýwal a tagil. „Maudroſt těla geſt nepřjtelkyně Bohu, nebo zákonu Božjmu nenj poddána, aniž hned může býti, protož ti, kteřjž gſau w těle, Bohu ſe ljbiti nemohau“ (Řjm. 8, 7. 8.).

Welmi whod mu přiſſlo, že giž od mladoſti neſnázj a protiwenſtwj trpěliwě ſnáſſeti ſe naučil, nebot hned po ſwém nowiciátu nohy ſe mu otewřely až do ſmrti welikých boleſtj půſobjce; než on ſnáſſel wſſe trpěliwě, aniž ſe tjm od něgaké powinnoſti zdržowati dal. A wſſak nebyl to gediný křjžek, gjmž geg Pán Bůh nawſſtjwiti ráčil, nýbrž geden přicházel za druhým, aby geho trpěliwoſt a oddanoſt co možno neytužegi zkuſila ſe. Geſſtě ani 40 let ſtár, ztratil ſluch, neſſtěſtj pro něho tjm wětſſj, že na wzdor ſwé horliwoſti úřad zpowědlnjka, w němž neſčjſlně mnoho byl způſobil dobrého, zaſtáwati nemohl; a konečně za poſlednjch let docela oſlepl. Byl hluchý, ale gen pro ſwětſké wěci, miloſt wſſak Božj wolagjcj k duſſi geho ſlyſſel wýborně; byl ſlepý, ale gen marnoſt ſwětſkau newiděl; ſwětlo wſſak Božj oſwěcugjcj myſl i rozum, i ſrdce i duſſi zářilo mu tjm gaſněgi. Protož

nesl i tyto nehody s nadobyčegnau trpěliwostj: „To gest Božj wůle, tak tomu chce Pán“ řjkage, a wsse s wděčnostj gako druhdy Tobiáš přigjmage. Mimo to, že ztratil sluch a zrak, bywal též ginými chorobami a nemocmi stjhán, tak že w posledněgssjch letech giž lůžko skoro ani neopaustěl. Ale on i w tom si libowal, welebě Boha, a tjm swatému apostolu podoben učiněn, an pjsse: „Ljbjmk se sám sobě w nemocech swých, w pohaněnjch, w potřebách, w protiwenstwjch, w auzkostech pro Krista. Nebo když gsem nemocen, tehdáž silen gsem“ (II. Kor. 12, 10.).

Dobře wěda, co utrpenj gest, měl též s trpjcjmi upřjmnau saustrast. On nawsstěwowal pilně nemocné i umjragjcj; ano i když giž slepý byl a churawý, powstáwal z lůžka a přinássel nemocným gako by posel nebeský útěchy. Nemocným a zwláste chudým nemocným hledal dobrodinců, neboť sám chudý Frantisskán gsa ginak gich podporowati nemohl. Mnoho dobrého způsobil na kazatelnici, gesstě wjce ale, pokud měl sluch, w zpowědnici. Kdo útěchy a rady u něho hledal, ten gj i nalezl, a rady i útěchy hledáwali u něho chudj i bohatj; proto nazýwali geg autočisstěm zarmaucených.

Z této lásky k bližnjmu dá se sauditi na geho milost k Bohu. Na neywegš ho rmautil každý hřjch, kterýž widěl, aneb o kterém, že spáchán byl, slyssel. On milowal samotu obzwlásste, aby tjm wjce s Bohem se obirati mohl, a gakkoli w mluwenj byl skaupý, ale moha mlu-

witi s lidmi ctnostnými o Bohu, tu praudila se mu řeč gako bez konce. Myſl byla tedy wždy w Boha zabrána, zwlášſtě ale když slaužil tichau mſſi swatau aneb se modlil, pohřižowala se dusse zcela w Boha, a při mſſi swaté nezřjdka přicházjwal u wytrženj myſli, tak že bratr mu přisluhugjcj opustiw geg u oltáře, po swých pracjch ſſel, a nawrátiw se geg gessitě u oltáře w tichém a hlubokém rozgjmánj nalezal. Při tom bywal též často od země unessen, a geho twář takowým zářjwala ohněm, že odlesk na stěnách widěti bylo. Zesnul w Pánu dne 16. září 1721. w 68. roce wěku swého. Léta 1839. byl w řadu swatých slawně připočten.

Rozgjmánj.

Nad wssecky téměř ctnosti, gimiž se swatý Pacifik stkwěl, wyniká bez odporu geho pokora. Gest ale pokora základ wssech ctnostj, a protož i ctnost každému člowěku neyppotřebněgssj. Gegj potřebu aby Kristus okázal, wzal pachole a postawiw ge u prostřed zástupů řekl: „Neobrátjte-li se a nebudete-li gako maličká pacholata, newegdete do králowstwj nebeského: protož, kdožkoli se ponjžj gako toto pachole, ten gest wětssjm w králowstwj nebeském.“ A wěru neymilegssj bratřj a sestry, uwážjce co Bůh gest, a — co gsme my, nenagdeme ani té neymenssj přjčiny, proč bychom se wypjnali, proč bychom zhrdali. Bůh gest stwořitel wssemohaucj wesskerého swěta, tedy

i ſtwořitel náš! My gſme prach a popel, on ale učinil nás, my gſme djlo rukau geho, on nás powyſſuge, on též ponižuge. Bez geho miloſti nemůžeme ničehož myſliti, ničehož činiti. On geſt ſwatý, my ale gſme bjdnj hřjſſnjci; plni nečiſtoty, křehkoſti a nedokonaloſtj, neuměgjcj ſe očiſtiti, poſilniti, oſprawedlniti a poſwětiti, on ale wydal za nás Syna ſwého, kterýž wzaw na ſebe hřjchy a winy naſſe přehroznau ſmrt za nás podſtaupil, abychom ſe mohli očiſtowati a poſwěcowati a wěčné blaženoſti pak dogjti. To gſme tedy my, — lid hřjſſný, malomocný, neumělý, ſlepý, prach a popel. — Proč ale prachu a popeli, proč mezle tolik hrdneš? proč ſe malomocný a ſlepý čerwe, proč ſe opowažugeš ſrdce ſwého u wýſſku powznáſſeti? proč lide neumělý, proč miluzete tolik prwnj mjſta a wyſoká důſtogenſtwj? proč tolik hádáte ſe, kdo z wás wětſſj geſt? proč tak pyſſně ſi we wſſem počjnáte a na bližnjho bratra tak s wyſoka hledjte? Proč prachu a popeli, a malomocný čerwe, proč ſe opowažugeš Bohu ſe rauhati a geg urážeti? Proč hned ſe durdjš a hněwem ſe rozpaluzeš, urazj-li tebe někdo z twých bratřj? Tážete ſe proč to? Proto, že nezgnáte ani Boha, ani ſebe, nýbrž myſljte, že ſami gſte bohowé, a Boha žiwého a prawého potřebj nemáte, že ſebe za něco lepſſjho a wyšſſjho držjte než bližnj wás geſt, ſlowem že hrdj gſte a pokory w wás nenj. Wězte ale, že kdo ſe domnjwá, že něco geſt, nic negſa, že ſám ſebe ſwádj. O, by ſlowa

tato naſſla aurodné půdy w ſrdcjch lidſkých, ó by každý z nás poznage welebnoſt Božj a ſwau ničemnoſt konečně wyſokau myſl ſwau zlomiti a pokorně a ſtromně o ſobě ſmýſſleti ſe ſnažil; pak by nawrátili ſe zagiſté ſtařj a lepſſj časowé, Bůh, genž hrdým ſe protiwj a ponjženým dáwá miloſt, odňal by od nás káry, gimiž nás treſce, mjr a pokog opět rozhoſtil by ſe po zemi, upřjmnoſt a ſrdečnoſt wſtaupila by na mjſto ziſſtnoſti a oſſemetnoſti, láſka by opět wzkwjtala a s láſkau wſſecky oſtatnj ctnoſti a tudjž i budaucj naſſe blaženoſt utwrdila by ſe. Protož učme ſe wſſickni gako ſwatý Paciſik u Kriſta Pána nikoli twořiti ſwěty, ani mrtwé křjſſiti aneb ſlepým zraku dáwati, nýbrž tichoſti a pokornoſti.

„Ne že bychom doſtatečni byli myſliti něco ſami ze ſebe, gakožto ſami ze ſebe, ale doſtatečnoſt naſſe geſt z Boha; kterýž nás i způſobné učinil býti ſlužebnjky nowého zákona, ne litery ale ducha“ (II. Kor. 3, 5. 6.).

„Wſſickni weſpolek pokoru ukazugte; nebo Bůh ſe pyſſným protiwj, ale pokorným dáwá miloſt. Pokořte ſe teby pod mocnau rukau Božj, aby wás powýſſil w čas nawſſtjwenj“ (I. Petr 5, 5. 6.).

„Čjm gſi wětſſj, tjm wjce ſe ponižug we wſſech wěcech, a naleznež miloſt před Bohem; nebo weliká geſt moc Boha ſamého a od ponjžených ctěn bywá“ (Sir. 3, 20. 21.).

„Kdež bude pýcha, tu bude i pohaněnj: ale kde geſt pokora, tu geſt i maudroſt“ (Přiſl. 11, 2.).

Modlitba.

Pane Jeżjſſi Kriſte, tys nás naučil prawé pokoře ſnjżiw ſe až k ſmrti křjże! Zdaliž může učednjk býti nad miſtra? aneb ſłużebnjk nad Pána? Proč bych ſe medle ſtyděl, gá člowěk bjdný ſtáti ſe pokornym a ponjżenym? aneb gak bych budaucně ſměl ſe opowážiti wyſoce o ſobě myſſliti a wěcj welikych żádati? Wěru nehodno, aby bjdný čerw zemnj nadymal ſe, gežto učinitel geho ſe ſnižuge! O, bych tedy raděgi wolil ſi w njzkoſti než přebywánj w přjbytcjch hřjſſnjků! Kéž ſe naučjm ponižowati ſe, abych s tebau, ó Pane, powyſſen býti mohl w den nawſſtjwenj, genž ſe hrdym protiwjš, ale pokornym dáwáš miloſt. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: w měſtečku Emaus ſwatého Kleofáſſe, učednjka Kriſtowa; w Řjmě ſwatého Herkulána, wogáka a mučednjka; w Ambiánu ſwatého Firmina, biſkupa a mučednjka; w Damaſſku ſwatych mučednjků Pawla a Tatty, geho manżelky; w Aſii ſwatych mučednjků Bardomiana, Ewkarpa a g. Téhož dne ſwatého Anatalona, biſkupa; w Luğdunu ſwatého Lupa, opata; w Antiſiodoru ſwatého Anarchia, biſkupa; w Bleſſis ſwatého Solemnia karnuteuſkého, biſkupa; w Anağnii ſwatych panen Aurelie a Neomiſie a m. g. ſw.

26.

Żiwot ſw. Cypriana a ſw. Juſtiny.

Swatá Juſtina byla dcera giſtého modlářſkého kněze, gménem Edufia w Antiochii piſi-

dické. Byla twáři nad mjru ſličné, wzdělána we wſſem umění ſluſſném a gakkoli w pohanſtwj wychowána, nic méně ke wſſemu dobrému nakloněna. Nedaleko gegího domu bydlel giſtý gahen cjrkwe katolické, gménem Prelius nebo Prailus. Juſtina ho negednau ſlyſſela, an s wěřjcjmi a s nowáčky rozprávj o dobrotě Božj, gak ſmilowal ſe nad člowěčenſtwem a Syna ſwého Kriſta Ježjſſe gim k wykaupenj a k ſpaſenj poſlal. Radoſtné řeči o ſpaſenj člowěčenſtwa proniklý tolik ſrdce dobromyſlné Juſtiny, že mjru ſamoſpaſitelnau přigala a brzo na to křtem ſwatým w lůno cjrkwe ſwaté wſtaupila. S wěrau a s křtem ſwatým wſtaupil též w duſſi Juſtininu pokog a nebeſká útěcha. Od toho okamženj neměla wětſſj žádoſti, než aby též rodičowé gegj celau duſſj a plnau mjrau k Bohu ſe obrátili. I mluwila o tom neyprw s máteřj, pozděgi ale i s otcem, ale bez proſpěchu. Konečně měl otec gedné noci nadobyčegné gaké widěnj: Zdálo ſe mu, že widj Kriſta nebeſkými ſbory obklopeného, an wolá: „Pogdiž ke mně do řjſſe nebeſké!“ Widěnj toto proniklo tolik duſſi geho, že nemeſſkage biſkupa wyhledal, a o mjru i křeſt ſwatý žádal. Podobně i manželka geho křtjti ſe dala. Pro horliwoſt, gjž nynj Edusius wynikal, wyſwětili geg na kněžſtwj, w kterémžto důſtognoſti on aſi po půl druhém letě w ſwatoſti zemřel.

S Juſtinau byla očitě miloſt Božj. Tauž miloſtj ſjlena kráčela od ctnoſti k ctnoſti, až ſe

konečně i slibem ustawičné čistoty zawázala. Od té doby neznala giné cesty mimo ke kostelu, a netaužila po ničem giném, než po zalibenj Božjm, ale bylo gj též zápasiti s mnohým pokussenjm, a nepřjtel wsseho dobrého neustále se pokaussel, aby buď zásluhy gegj před Bohem umenssil, aneb dokonce o ctnost a newinnost gi olaupil. Justina odpjrala statně, gakož se i snažila mnohými modlitbami a dlauhými posty bohabognost w sobě udržeti a oživiti. Tu konečně zahořel k nj chlipnau milostj gistý urozený mládenec pohanský, Aglaides gménem, a ruku swau gj k sňatku manželskému nabjzel. Justina netagila se před njm s aumyslem swým, a protož i každau bližssj známost s njm i hned přetrhla. Aglaides ale nedal se tak snadno odbyti, nýbrž smyslnau láskau zplanuw, cjle swého wssj mocj se domáhal, a snad, by možno bylo, i násilim swatau pannu k chtjčům swým by byl nutil. Wida wssak, že wssickni prostředkowé, gimiž wůli sslechetné swětice chtěl oblomiti, gsau marnj a bez prospěchu, hledal konečně pomoci u mocnostj nadpozemských.

Tenkráte byl žiw právě w Antiochii powěstný gakýsi černokněžnjk, gménem Cyprian; k tomu tedy wzal Aglaides swé autočinstě a mnohými slowy mu swé nehody wykládal a welkých slibowal mu darů, kdyby mu srdce Justinino naklonil. Cyprian zpoléhage se na swé pekelné uměnj, přislibil bez rozpaku, oč žádán byl. Bylť pak Cyprian tento rowněž w Antiochii zrozen,

bohat a wážen u lidu i duchem obdařen ke wſſemu ſchopným. Wůlj ſwých rodičů oddal ſe rozmanitým ſtudijm, zwláſſť ale takowým, kterýchž kněžj pohanſſtj při ſlužbách modlářſkých potřebowali, gmenowitě čaroděgnictwj a kauzelnictwj. Aby ſe we wěcech těchto zdokonalil, proſſel daleké krage a dal ſe zaſwětiti w tagemſtwj bohoſlužebná w Athénách, w Arǧoſu, w Memfiſu, w Chaldei, ano i w Jndii, až ſe konečně miſtrem ſtal zkázonoſného uměnj. Nawrátiw ſe z ceſt, oddal ſe wſſem ohawnoſtem a hanebnoſtem, gichž pohanſtwo kdy zplodilo, a plil uſtawičně z nečiſtých úſt řeči na neywýš rauhawé a prawě bábelſké proti Bohu a proti wjře křeſťanſké. Lež a podwod, chlipnoſt i wražda w podobě neymrzčegſſj byly pekelného uměnj geho plod neřjdký a prawj ſe, že negedno newiňátko rukau geho za oběť padlo na oltáři duchům nečiſtým. Gal ſe tedy Cyprian moci pekelné zakljnati, aby w pannè čiſtotné wzbudily nečiſtau a nezřjzenau žádoſt tělesnau, a naklonily myſl gegj k chlipnému mladjkowi. J cjtila ubohá ſkutečně, že w audech gegj nečiſtý oheň wzniká a ſe rozmáhá. Wſſak bábel pekelný geſt gako pes na řetězu; on ſſtěká owſſem, ale nikomu neubljžj, kdo ſwéwolně k němu nepřiſtaupj.; on drážďj a auzkoſt člowěku nahánj, ale nikoho nepřemůže, kdo ſe mu dobrowolně nepoddá. To widěla předobře wýborná panna, a protož bděla oſtražitě nad ſebau a nad kažďinkým hnutjm ſwým, mrtwila ſwau tělesnoſt, a w uzdu pogi-

mala ſmyſly ſwé, důwěrně při tom od Boha očekáwagjc, že neopuſtj ſlužebnici daufagjcj w něg. Znamenj ſwatého křjže bylo gj při tom ſſtjtem neypewněgſſim. Znamenjm ſwatého křjže, dj ſwatý Focius, obrátila nepřátely pekelné w autěk, znamenjm křjže Krista Ježjſſe ozbrogena ničila, gak ſám Cyprian wyznal, wzýwánj duchů temnoty a činila ge marné! Dle ſwědectwj ſwatého Řehoře nazianſkého obracela ſe též modlitbau důwěrnau k nepoſkwrněné Rodičce Božj, aby panně w nebezpečj tonaucj nápomocna byla, a mimo to ſjlila ſe protigedem proti wſſj nečiſtotě neymocněgſſim, totiž poſty, ſlzami a modlitbau. Každé ſwjtězenj dodalo wěrné bogownici nowé ſjly, nowé útěchy; ale černokněžnjka i ſlužebnjky geho ďábly rmautilo náramně. — Konečně wida Cyprian, že weſſkero geho wynaſnaženj marné geſt, a že wſſecka moc pekelná ſe rozráží znamenjm křjže, gegž on tolik byl tupil a haněl: upadl w malomyſlnoſt a téměř w zaufánj. Wſſecky neprawoſti a neſſlechetnoſti, gichž ſe kdy dopuſtil, powſtaly proti němu, a gako hory ležely mu na ſwědomj, gehož ſjle ſe byl až poſud wyſmjwal. Hrůza a auzkoſt opauowaly ho a tolik geg mořily, že po tři dni žádného pokrmu nepřigal, anobrž bez přeſtánj ſe chwěl ſtrachem před propaſtj, na gegjž okrag geg neprawoſti a přewrácenoſt byly přiwedly, a odkud ſe doſtati newěděl. Ale právě na okragi zaufalſtwj zachytila ho ruka wěčného Slitownjka a paprſek miloſti padl w duſſi geho zatemnělau. Cjtil totiž uwnitř duſſe

gakési nutkánj, aby ssel ku knězi Ewsebiowi, gehož od dáwna znal, a aby odhalil mu rány duse a geho zprawě se swěřil. To gak mile byl učinil, utissila se geho nesnjrně zmjtaná myšl a newýmluwnau útěchau se naplnila; neboť uslyssel z úst kněze Božjho, že Kristus Ježjš učiněn nám gest od Boha maudrost i sprawedlnost i poswěcenj i wykaupenj (I. Kor. 1, 30.); že umřel za hřjchy nasse (tamtéž 15, 3.); že Hospodin gest ljtostiwý, trpěliwý a mnoho milosrdný (Žalm 144, 8.); že srdcem skrausseným a pokorným nezhrzj (tamtéž 50, 19.); a nechce smrt umjragjcjho (Ezech. 18, 32.); a že kdo uwěřj a pokřtj se, spasen bude (Mar. 16, 16.). Tyto a podobné řeči naplnily, gak řečeno, Cypriana nebeskau útěchau, a on uzawřel, že audem cjrkwe stane se. Když bylo tedy dne nedělnjho, pogal geg časně ráno kněz Ewseb a uwedl do sboru křesťanů. Náboženost, kteráž se tu na twáři gednoho každého obrážela, a hluboká uctiwost, gjž se wssickni wěčnému Bohu klaněli, tolik dogala kagicnau dussi Cyprianowu, že citem překonán u podiwenj zwolal: „Já widěl sbor nebeských lidj čili angelů, kteřjž Bohu chwalozpěwy pěli a každé oddělenj žalmů slowem Alleluja končili; mněl gsem, že to negsau lidé smrtedlnj.“

Shromážděnj křesťané nemálo se podiwili, widauce, an auhlawnj gich nepřjtel knězem Ewsebiem weden, we sbor gegich přicházj. Biskup ani očjm swým wěřiti nechtěl, aspoň se domnj-

wal, že obrácenj člowěka w modlářstwj tolik zarytého upřjmné nenj. Podiwenj gednak a gednak pochybnost ustaupila brzo radosti a skutečnosti; neboť Cyprian přemožen milostj Božj, weřegně swé knihy a nástroge kauzedlné spálil, ze swých mrzkostj a hanebnostj přede wssjm sborem se wyznal, wesskero zbožj swé chudým rozdal a hlawu popelem si posypaw, ku dwerjm chrámowým se postawil, každého mimogdaucjho žádage o autrpnost a přjmluwu, aby se brzo audem swaté cjrkwe státi mohl. Wssjm tjm dal se biskup Anthimus pohnauti, že Cypriana w řadu wěřjcjch přigal a že mu, když dokonale swaté wjře geg wyučena shledal, i křtu swatého udělil. — „Požehnaný Bůh a Otec Pána nasseho Ježjsse Krista, Otec milosrdenstwj, a Bůh welikého potěssenj (II. Kor. 1, 3.), kterýž chce, aby wssickni lidé spaseni byli a ku poznánj prawdy přissli" (II. Tim. 2, 4.).

Obrácenj se Cypriana následowalo též obrácenj Aglaida, nápadnjka swaté panny Justiny, kteráž z toho tolik radosti měla, že na důkaz swé wděčnosti k Bohu wsse swé zbožj chudým rozdala, a na důkaz, že wěčně w panictwj wytrwati chce, i wlasů swých, ozdoby přemnohých děwčat swětských neykrásněgssj, ostřihati si dala. Gegjho přikladu následowaly též mnohé giné panny, kteréž pospolité službě Božj se zaswětily. Též i Cyprian zaswětil se zcela službě Božj a tak horliwě na dráze dokonalosti kráčel, že w krátce i těch předhonil, kteřjž před njm

tuto dráhu byli nastaupili. Z těch příčin wyswětil geg biskup na gahna, pozděgi pak i na knězstwj, ano někteřj spisowatelé tomu chtj, že po smrti Anthimowě na stolici biskupskau powzneſſen byl, ačkoli z hluboké pokory on nic giného si nepřál než gen neynižſſj služby w cjrkwi, totiž wrátnjka. Od té doby co poswěcenj dostal, pracowal wſſemožnau horliwostj na rozkwětu cjrkwe, a gežto milost Božj u weliké hognosti na něho se byla wylila, stal se on, gak swatý Řehoř nazianský swědčj, negen wzorem weſſkerých ctnostj, nýbrž i prawým kladiwem pohanů.

K dowrſſenj zásluh propůgčil Bůh w newystihlé maudrosti a dobrotě swé swatému Cyprianowi též koruny mučednické. Když totiž protiwenstwj Diokleciauowo nastalo, byli swatý Cyprian a swatá Justina, gakožto neyhlawněgſſj podpory wjry křesťanské w Antiochii, gati a před mistodržitele cjsařského do Tyra postaweni. Ewtolmius, tak nazýwal se mistodržitel, kázal gim oběma, aby bohům obětowali. Že nu w tom po wůli nebyli, rozumj se samo sebau. Mimo to wyprawowal Cyprian s neohroženau mysli a zewrubně sběh swého obrácenj na wjru, ano domlauwal i Ewtolmiowi, aby nesmyslné modloslužby se odřekna, prawau wjru w gediného Boha přigal. Tjm se cjtil mistodržitel welice uražena. I kázal Cypriana na skřipec natáhnauti a ostrými klikami boky a život mu rozedržti, Justinu pak býkowci mučiti a bjti. Muky

tyto wssak nepřemohly statnost mučednjků Božjch, nýbrž oni i w neywětssjch bolestech welebili Boha, že ge držel takowých muk za hodny: „Těmito mukami, řekl Cyprian, staneme se wěčné odměny aučastni!“ Úsměssně odpowěděl na to mjstodržitel: „Dopomohu-li wám takowýmto způsobem do nebes, tedy wás mučiti ani nepřestanu!“ A skutečně mučenj nepřestalo, nobrž i zostřilo se, a wssak duch mučednjků bolestmi se neotřásl. Wida tedy Ewtolmius, že ani na Cyprianowi ba ani na slabém a autlém děwčeti ničehož neswjtězj, dal onoho až na dalssj čas opět do wězenj uwrci, tuto ale do domu gakéhos Terencia odwesti.

Za několik dnj stáli Cyprian a Justina opět na saudu mjstodržitelowě, kterýž gim neyprwé co mohl laskawě domlauwal, aby se odřekli mrtwého člowěka a w něg wjru a naděgi swau newzkládali; nebok prý ten, řekl, nenj žiwota dárce, kterýž ani sobě nemohl pomoci, ani žiwot swůg zachowati. K tomu odpowěděli mučednjci řkauce: „Ty newjš, že teprwa po smrti nastaupj nesmrtelnost a neznáš tagemstwj toho, genž třjdennj smrtj smrt přemohl.“ Ewtolmius ani neočekáwage konce řeči této, kázal připrawiti pánew welikau, smůlu, wosk a lůg w nj rozpustiti a oba wyznawače w tu hmotu tekutau uwrci. Justina uzřewssi hrozné tyto přjprawy, zachwěla se auzkostj; ale Cyprian gj dodáwal mysli, připomjnage gj moc křjže, kterýmž byla ďábly přemohla, ano i geg samého od služby modlářské

ku Kristu Ježíssi přiwedla. Mezi tjm rozpuſtila ſe hmota a ſwatj wyznawači poznamenawſſe ſe ſwatým křjžem důwěrně a odhodlaně w kypſcj hmotu wſtaupili. A hle! Bůh živý, w něhož důwěřowali, neopuſtil gich a nedal gim ſmrtj zahynauti, ku kteréž ukrutnoſt pohanů gich byla odſaudila; nebot zůſtali w ſtředu ſoptagicj ſmůly bez pohromy, welebjce Boha, genž gich zachowáwal. Ewtolmius diwem tjm překwapen, připiſowal wſſe tagným gakýmſi kauzlům Cyprianowým. Téhož mjnénj byli i mnozj ginj zarytj pohané, ano geden z nich, gakýſi Athanaſius, tak drzý byl, že, aby moc Kriſtowu zahanbil, w důwěře na pomoc model pohanſkých Jupitera a Aeſkulapa we wařicj tekutinu uwrci ſe chtěl; ubohý ale ſotwa že ſe gj dotekl, giž i životem drzoſt ſwau zaplatil. Podiwenj a lekнutj zmocnilo ſe při tom přihledánj Ewtolmia, kterýž teď na wlaſtnj oči ſe přeſwědčil, že ničehož proti moci Kriſtowě nezmůže. I poradiw ſe s některými přátely, dal Cypriana a Juſtinu ſwázati a do Nikomedie k cjſaři Dioklecianowi dowesti, aby s nimi dle ljboſti naložil. Dioklecian uſlyſſew, co wſſe s nimi Ewtolmius mjſtodržitel byl učinil, odſaudil ge k meči. Přiſſedſſe na poprawiſſtě, wyžádali ſobě ſtatnj wyznawači několik okamžiků, aby ſe mohli pomodliti, a poklekſſe, proſili Hoſpodina, aby ſwé cjrkwi pokoge popřjti a lid ſwůg ſpaſiti ráčil, a poručiwſſe duſſe ſwé w ruce Páně připrawili ſe k poſlednj ráně. Cyprian poſtawil ſpolubogownici ſwau

před sebe, aby gj dřjwe kat hlawu skal, by snad uwidjc krew téci, smrti se nezhrozila, boge se. Giž byla swaté Justiny hlawa od těla oddělila se, an gakýsi Theoktistus k Cyprianowi přistaupiw na rozlaučenau wřele geg poljbil. To uzřew Felix, genž poprawu we gménu cjsařowu řjdil, dal geg i hned gjti a neyprw Cypriana, pak i geho odprawiti. I ležely tu mrtwoly swatých na poprawissti po něgaký čas, nebok měly se státi potrawau drawých sselem; než někteřj wěřjcj osměliwsse se odnesli ge tagně na loď a do Řjma přiwezli, kde ge gistá matrona, gménem Rufina, slawně na swém statku pochowala. To wsse stalo se, gak se podobá, r. 304.

Rozgjmánj.

Cyprian, gsa gesstě pohanem, wzal autočisstě k powěrám, a k čárám a k kauzlům, ano i zlé duchy zakljnal, aby cjle žádaného dossel. Wěc ta nemůže se mu přjliš zle wykládati, gežto prawého učenj neměl, aniž wěděl, že co činj, hřjch gest a neprawost. Ginak ale gest to u křesťanů. Křesťan u wjře prawé wychowaný má wěděti, že wssecko dánj dobré od Boha pocházj, Bůh že pomocnjkem gest každému, kdo důwěrně, a pokorně a s odewzdánjm se do wůle geho ustawičně o wěci dobré a dokonalé prosj a se modlj; mák wěděti, že kdo něgakého dobra dosjci aneb něco zlého od sebe odwrátiti chce prostředky, gakých byl druhdy pohan Cyprian

užjwal, ten že se nesmjrně prohřessuge proti Božj wssemohaucnosti, dobrotě a maudrosti. Nedomnjweyte se, dusse křesťanské, že to věc nemožná, aby křesťan čehos podobného se dopustil, a wssak nahlédnauce do žiwota lidského s bolestj shledáme, že ne-li ty, zagisté giné, neméně mrzké powěry mezi křesťany se nalezagj. Či snad nenj takých křesťanů, kteřjž, aby si pomohli, k wěcem autočisstě berau, u kterýchž žádný maudrý člowěk pomoci hledati nemůže? Negsau lidé, kteřjž Bohacti způsobem gemu nemilým a protož i hřjssným, kteřjž wěcj poswěcených k tomu užjwagj, k čemu ustanoweny negsau, kteřjž budaucnost dozwěděti se chtěgj wsselikými mrzkými a hlaupými způsoby, ano i u zlých duchůw, auhlawnjch to nepřátel lidských, pomoci, rady a odkrytj tagných wěcj wyhledáwagj. Myslite, že wěci wyprawugj nebylé a neprawé? Nuže, kdo neslýchal, že až po dnes lidé gsau, kteřjž karty wykládat aneb z ruky si hádat dáwagj a to ne gen z pauhého žertu, nýbrž se wssj oprawdiwostj, kteřjž nemoce a neduhy zařjkáwagj, duchy zakljnagj, na sny wssi wjru wzkládagj, losy metagj a giné a giné powěrečné trety tropj a pássj? Mnohý snad řekne, že to wěci gsau newinné, a že nemožno za hřjch to pokládati; kdyby ale uwážili, že wěcmi takowými udussuge se wssecka důwěra w prozřetelnost Božj, že se gimi gewj nespokogenost s řjzenjm Božjm; že gimi ztenčuge se aneb zhola zničuge náš blahobyt; že se stáwáme wssjm tjm ukrutnými k lidem ostatnjm, i neyncwinněgssjm;

že Boha tak řjkage chceme předělati, ano geg i přinutiti, aby poslauchal nás stwořenj swých, a činil, co zlá kolikkráte nasse náružiwost požaduge, že chceme, aby slaužil nám a nerozumu nassemu, tuk zagisté ginak by o powěrách swých smýssleli, aniž by pokausseli Boha, genž pomáhá gediné těm, kdož pewně w něho se důwěřugj. Protož zmužjce se synowskau w Boha důwěru mějme, wjru swatau dokonale znáti se učme, a žiwot swůg zákony gegjmi řiďme! To činjce nepřigdeme tak snadno na takowé nesmyslné a rauhawé posetilosti!

„Prosjm wás bratřj skrze milosrdenstwj Božj, aby gste wydáwali těla swá w oběť žiwau, swatau, bohulibau, rozumnau službu swau“ (Řjm. 12, 1.).

„Ničemných pak a babských básnj warug se, ale cwič se w pobožnosti“ (I. Tim. 4, 7.).

„Nenáwidj (Hospodin) těch, kteřjž sstětřj marnosti“ (Žalm 30, 7.).

„Hádánj bludné a lživá hádánj z ptačjho letu a snowé zle činjcjch, marnost gest“ (Sir. 34, 5.).

„Neuchylugte se k čarodějnjkům, ani se pteyte nač hadačů, aby gste se neposkwrnili skrze ně“ (IV. Mogž. 19, 31.).

„Nebudiž nalezen w tobě (lide israelský), kterýž by se tázal hadačů, a sstětřil snů a sstěbetánj ptačjho: aniž buď kauzednjk, ani gežto by se s wěsstci neb hadači radil, aneb od mrtwých wyptáwal se na prawdu“ (V. Mogž. 18, 10. 11.).

„Toto prawjm, že což obětugj pohané, swým smyssleným bohům obětugj, a ne Bohu. Nechci pak, aby gste byli towaryssi smysslených bohů gegich“ (I. Kor. 10, 12.).

Modlitba.

Neyswětěgssj Bože, tobě gedinému powinni gsme se klaněti, tebe gediného nade wsse milowati máme. O oswětiž nás, ak učenj swaté cjrkwe nassj wždy lépe poznáwáme a pewněgi zachowáwáme; posilni w nás wjru a důwěru w otcowské řjzenj twé utwrz, ak náboženost nasse a obcowánj nasse maudré gest a tobě ljbezné skrze Krista Ježjsse Pána nasseho. Amen.

27.

Žiwot swatého Kosmy a Damiana.

Za panowánj cjsaře Diokleciana a Marimiana byla w městě Ágni živa gistá wysoce urozená a bohatá žena, gménem Theodora. A ta slaužjc po wssecky dni žiwota Bohu skutky dobrými a zákony geho swaté plnjc, byla též sskastná matka. Patero synů, mezi nimiž Kosmas a Damian neymladssj byli, oslazowali gj dny žiwota gegiho tjm, že wěrně příkladů gegi následowali. Bohabogná matka ale pěstowala synů swých též láskau materskau, obzwlásstnj

wſſak péčj přihlédala k neymladſſjm, ke Koſmowi a Damianowi, a znamenagjc u nich wlohy wýborné, dala ge učiti hlubokým wědám a rozmanitým uměloſtem. Mladjci tito wrhli ſe s obzwláſſtnj oblibau na umění lékařſké a to zwláſſtě z té přjčiny, aby ſnadſſjho měli do domů pohanů přiſtupu a tjm ſnáze gim mohli zwěſtowati učenj Kriſtowo. Miloſt Božj byla s nimi očiwidně a ſkrze ně děly ſe wěci podiwuhodné. Mrawným chowánjm, hlubokau učenoſtj a laſkawau ochotnoſtj wydobyli ſi w krátkém čaſe mladj doktorowé wážnoſt a důwěru u wſſech lidj, a nebylo nemoce tak zatwrzelé a tak zakořeněné, která by ſe gim byla nepodala. Modlitba a důwěra w Boha prowázjwala ge k loži chorých, a často ſotwa že nad nimi znamenj kříže udělali, an zdrávi z lože wſtáwali.

Kosmas a Damian plnili, gak widěti, doſlowně rozkaz Ježjſſůw k apoſſtolům zněgjcj: „Nemocné uzdrawugte, mrtwé křeſte, malomocné čiſte, nečiſté duchy wymjteyte.“ Oni ſlaužili každému, kdož pomoci gegich byl potřeben, a gelikož umění ſwé gedině z horliwoſti o duſſe lidſké a z láſky k Bohu prowáděli, nebrali nikdy ani té neymenſſj odměny za ſwé namáhánj, pamětliwi ſlow Páně řkaucjho: „Darmo gſte wzali, darmo deyte!“ Pohané diwili ſe zázračnému léčenj bratřj a gegich neziſſtnoſti a proto ge Anargýry, totiž muže, kteřjž mzdy neberau, nazýwali. Několik rokú ſtrámili křeſťanſſtj doktorowé tito ſwatau činnoſtj w Ağni městě cilicém, an kněžj

pohanſſtj na ně zanewřeli, že neléčj gediné tělo, nýbrž i wjru Kriſtowu zwěſtugj, a lid přemnohý od bludu a modloſlužebnoſti odwáděgj. Když tedy za panowánj Diokleciana okolo roku 285. protiwenſtwj nowé křeſtanům naſtalo, powſtali takměř weſſkeři pohané toho města proti ſwatým bratrům a ſočili na ně, gakožto na hlawnj podporu křeſtanů, u mjſtodržitele cjſařſkého Lyſia. Lyſias, muž ukrutný a křeſtanům welmi nepřjzniwý, dal oba bratry i hned wyhlédati a tázal ſe gich na gména, rod, zaměſtknánj gegich a t. d. „My pocházjme z Arabie, odpowěděl Kosmas; gá ſe gmenugi Kosmas, a tento bratr můg Damian. My náležjme ſtawu urozenému, wykonáwáme uměnj lékařſké a máme geſſtě tré bratrů, kteřjž podobně křeſtané gſau, gako my. Chceš-li gména gegich wěděti, nazýwagj ſe: Anthimus, Leoncius a Ewprepius.“ Lyſias dal ge též zawolati. Nynj napomjnal gich wſſech, buď aby bohům wlaſtenſkým obětowali aneb na muky neybolestněgſſj ſe chyſtali. Twogi bohowé, odpowěděli bratřj gako gedněmi úſty, twogi bohowé gſau malomocni, neboť gſau gen pauzj bábli. Gen gediný geſt Bůh a Pán, který nebe i země ſtwořil; gen gediný geſt Pán a Spaſitel, Kriſtus Ježjš; kterýž za nás a za wſſecky lidi na křjži umřel. My woljme raděgi umřjti, než gemu ſe pronewěřiti, a nebogjme ſe ani hrozeb twých ani ſmrti.“

Po tak ſlawném wyznánj byli ſtatečnj bratřj na ſkřipec napnuti a audowé gegich ukrutně

natahowáni; oni wſſak weſelau myſlj welebili Boha, Pána nebes i země, a ſmáli ſe ſlabofti ſaudcowě; neboť diwným řjzenjm Božjm newzali ani té neymenſſj pohromy. Na to dal ge ukrutnjk pewně ſwázati a do moře uwrhnauti; a wſſak wazby gegich rozpuſtily ſe náhle způſobem zázračným a wlny doneſly ge bez aurazu na ſuchý břeh. Lyſias gſa gako každý pohan muž powěrečný, přikládal tyto zázraky kauzlům gakýmſi a protož ſwaté bratry žádal, aby geg takowým kauzlům naučili; oni ale odpowěděli, řkauce: „O kauzlech newjme nic; gſmeť křeſtané magjce w ſobě Kriſta Jeżjſſe, a we gménu geho přemáháme wſſecku ukrutnoſt twau. Staneš-li ſe křeſtanem, o prawdě, co mluwjme, ſe přeſwědčjš.“ Lyſias patřil k těm lidem, o kterýchž geſt pſáno: „Nechtěli pozorowati a obrátili záda, a obtjżili uſſi ſwé, aby neſlyſſeli, a ſrdce ſwé poſtawili gako diamant“ (Zach. 7. 11. 12.); on ſe rauhal a kázal wyznawače aż do zjtřegſſjho dne do wězenj wſaditi. Gežto ale wyznawačowé i toho dne pewně we ſwém wyznánj trwali, dal ge rozſápaný ſaudce do ohně hoditi; a wſſak ani oheň neubljżil gim, owſſem ale plápolagjcj oheň několik diwáků zachytiw, uſmrtil.. Ale ani tento zázrak neobměkčil ſrdce zarytého pohana, nýbrž tolik ge zatwrdil, że rozkázal na křjże ge přibiti, ſſjpy w ně ſtřjleti a gich kamenowati. A wſſak i tu zahanben byl; neboť ſſjpowé i kamenj obrátili ſe řjzenjm Božjm a ráněli ty, kteřjž z ſwatých bratřj byli ſi terč udělali. Tak naplnilo

ſe, co čteme w knize maudrofti (16, 24.): „Stwořenj tobě wſſech wěcj učiniteli ſlauži, rozněcuge ſe k trápenj proti neſprawedliwým, a zaſe poulewuge, aby činilo dobrodinj těm, kteřjž w tebe daufagj.“ Newěda ſi tedy zarytý ſaudce ani rady ani pomoci odſaudil konečně wſſecky bratry k meči, kteréžto ſaud ihned nad nimi ſe wykonal. Gména ſwatých mučednjků Koſmy a Damiana nalezagj ſe w kanonu při mſſi ſwaté, což, patrným geſt důkazem, gak welkau cjrkew w zásluhy gegich u Boha má důwěru. Někteřj pozůſtatkowé gegich nalezagj ſe též w hlawnjm koſtele pražſkém u ſwatého Wjta. Neyſtarſſj ale koſtel w Čechách, gim ke cti wyſtawěný, geſt w ſtaré Boleſlawi.

Rozgjmánj.

Geden z neywětſſjch neduhů naſſeho wěku geſt bez odporu přjliſſné ſtaránj ſe o zbožj pozemſké a o časný ziſk, — ſtaránj, genž geſt neyauhlawněgſſj záwada wſſelike ctnoſti a pramen mnoha zlého. Kdo gedenkráte za cjl ſnah ſwých ſobě wytknul ziſk, ten nezná ani matky ani bratrů, přátelé gſau mu lid neznámý, přjbuznj pak cizinci. Láſka k ziſku přemáhá u takowého člowěka přirozenau náklonnoſt k ſwogeti a zatwrzuge duſſi k bližnjmu. Darmo klepe potřebný na dwéře ziſkuchtiwého ſobce, darmo wolá opuſſtěný u něho pomoci, on newidj potřebu bližnjho bratra, neſlyſſj hlas wolagjcjho; on toliko

počjtá, co kde wydělá, které podnikutj mu wjce wyneſe, čeho gemu ſe báti geſt, a čeho ſe nabjti může. On nezná zákona lásky, nezná přikázanj Božjch; koſtel geſt mu krám a trh aneb werſſtat; ſlužba Božj ſſpekulacj a lichwa; ctnoſti pak w tak bábelſkém chrámě zplozené: lež, podwod, křiwá přjſſaha, násilj, ukrutnoſt, pře a ſwáry a ginj neſčjſſlnj hřjchowé. Protož i wſſjm prawem ſwatý apoſſtol pjſſe: „Kořen zagiſté wſſeho zlého geſt žádoſt ziſku“ (I. Kor. 6, 10.). Pakli ale takowýto ſobec ziſkuchtiwý přede někdy něčeho dobrého učinj ku proſpěchu člowěčenſtwa aneb pro čeſt Božj, pakli zprawný geſt a poctiwý: wěřte že giž počjtá, gak mnoho mu takowé gednánj wyneſe, aneb gak mnoho by mu to ſſkodilo, kdyby ginak ſmýſſlel a gednal. Tuto a podobnau wſſak ziſkuchtiwoſt udusili w ſobě docela ſwatj bratřj Kosmas a Damian, a magjce na očjch ſlowa Páně, abychom ſobě ukládali pokladů w nebeſjch, genž nepominau, každému, kdož toho potřebj měl, co neyochotněgi a zdarma ſlužby a pomoci ſwé propůgčowali. A zagiſté gſauce my křeſťané máme bratřj ſwých též po křeſťanſku milowati. Prawého pak křeſťana nepudj k dobrému ani naděge na wděk aneb odměnu, ani daufánj we mzdu, nýbrž hlawně láſka k Bohu a k bližnjmu, láſka totiž, která nehledá, což gegj geſt, nýbrž která miluge Boha nade wſſecko a pro Boha bližnjho gako ſebe ſamého, láſka, která nepřeſtáwá ani pro newděčnoſt a utrhánj, ani pro potupu a pronáſledowánj,

ani pro nenáwiſt, utrpenj a ſtraſti. A protož mogi milj náſledugjce my w ctnoſti této tak wzneſſené, ale bohužel nynj giž tak řjdké ſwatých Koſmy a Damiana, čiňme wſſe gediné pro Boha a z láſky Boha, a pomněme, že pracugjce beze mzdy, wěčné odměny dogdeme, a že když duſſi ſwau náſilně od ſwěta a lomozu ſwětſkého odtrhneme, ona tjm ſwobodněgi k Bohu ſe powzneſe.

„Budete-li toliko dobře činiti těm, kteřjž wám dobře činj, gakau máte miloſt? wſſak i hřjſſnjci totéž činj“ (Luk. 6, 33.).

„Když činiš hody, powoley chudých, mdlých, kulhawých a ſlepých, a blahoſlawený budeš, neboť nemagj, odkud by odplatili tobě: ale budeť odplaceno tobě při wzkřjſſenj ſpraweblywých“ (Luk. 14, 13. 14.).

„O wěci, kteréž swrchu gſau, pečugte, ne o ty, kteréž gſau na zemi“ (Koloſ. 3, 2.).

„Dokudž čas máme, čiňme dobře wſſechněm, a zwláſſtě pak domácjm wjry“ (Gallat. 6, 10.).

„Wiztež a wyſtřiheyte ſe od wſſelikého lakomſtwj, neboť žádného žiwot nezáležj w hognoſti těch wěcj, kterýmiž wládne“ (Luk. 12, 15.).

„Geſtik ziſk weliký pobožnoſt s doſtatečnoſtj. Nic gſme zagiſté nepřineſli na tento ſwět: bez pochyby, že také nic odneſti nemůžeme; ale magjce pokrm a čjm bychom ſe odjwali, měgmež na tom doſti“ (I. Tim. 6, 6—8.).

Modlitba.

O Bože a Pane neymilostiwěgssj, genž gsi nám swatého Kosmu a Damiana za přjklad nezištné lásky k bližnjmu dáti ráčil, učiň prosjme, abychom i my wěrně přjkladu swatých twých následugjce, dussi swau na wěci pozemské newěsili, nýbrž gich gen tak a potud žádali, abychom skrze ně o spasenj wěčné sebe nepřiprawili. O to prosjme pro gméno Krista Pána nasseho. Amen.

Téhož dne:

Žiwot swatých manželů Eleazara, hraběte z Ariano, a Delfiny.

Swatý Eleazar, hrabě z Ariano w Neapolsku, pocházel ze starého a slowutného rodu pánů Sabranských w Prowencii. Matka geho Lauduna z Albes, pro sstědrotu wůbec „dobrá hraběnka“ nazýwána, obětowala geg hned po narozenj Pánu Bohu s tau prosbau, aby geg Bůh raděgi hned po křtu k sobě wzjti ráčil, než aby měl swau křtem swatým obdrženau newinnost někdy zmrhati. — Že wraucná tato modlitba Bohu ljbá byla, ukázalo se, nebot se Eleazar giž z mládi celau dussj k bohabognosti klonil, a zwlásstě k nuzným byl přjwětiw a laskaw, ano welice prý se rmautjwal, když nuzného wida, pomoci mu nemohl. — Dle přjkladu „dobré hraběnky“ měla by každá matka noworozeňátko Bo-

hu obětowati, neboť požádá ge někdy od nj, a zagiſté i těžkými treſty gi bude ſtjhati, promrhalo-li winau matčinau newinnoſt, gjž na křtu ſwatém bylo ſe ſtalo aučaſtno. Každá matka měla by ſe wraucně modliti, aby Bůh miloſtiwě nemluwně gegj pod ſwau ochranu wzal a ceſtami ge wodil ſprawedlnoſti, neboť: bljzko geſt Hoſpodin wſſechněm, kteřjž ho wzýwagj, wſſechněm, kteřjž wzýwagj w prawdě, a wůli těch, kteřjž ſe ho bogj, učinj a prosbu gegich wyſlyſſj" (Žalm 144, 18. 19.).

Když Eleazar trochu powyroſtl a k učenj ſtal ſe ſchopným, dali geg rodičowé geho k ſtrýci Wilémowi Sabranſkému, tenkráte opatu kláſſtera ſwatého Wiktora w Marſilii, na wychowanau. Eleazar proſpjwal ku podiwu pod bedliwau dohljdkau ſtrýcowau gak w uměnj tak w ctnoſtech, zwláſſť ale ſi obljbil žiwot kagicný, a giž tenkráte, ačkoliw ſkoro gen pachole, tolik ſe mrtwil a tolik mořil tělesnoſt, že opat horliwoſt geho zmjrniti nucena ſe widěl.

K žádoſti krále ſicilſkého Karla II., tehdáž w Marſilii meſſkagjcjho, zaſnaubil ſe Eleazar, ačkoliw welmi mlad, s Delſjnau z Glandewes, gedinau dcerau bohatého a wzácného Finhy, pána na Pui-Michelu, s njž po několika letech také w ſtaw manželſký wſtaupil. Bohabognj tito manželé umluwili ſe, že gako bratr a ſeſtra w uſtawičné čiſtotě poſpolu žiwi budau; a wědauce, že lilie čiſtoty a ſtydliwoſti gediné mezi trnjm mrtwenj a ſebe zapjránj ſe daří a wykwétá, od-

dali se životu kagicnému, trudjce se posty a modlitbami, a odepjragjce si wsse, co tělesnost budj a dráždj.

Eleazar byl tři a dwadcet let, když mu otec umřel. Úmrtjm otcowým stal se dědicem welmi rozsáhlých statků a welikého bohatstwj. Ale dusse geho nelnula k zbožj pozemskému; králowstwj nebeské bylo gediný cjl wssech snah a tužeb geho, gež aby si kaupil, byly mu statky pozemské hlawnjm prostředkem. Z nich dostáwali chudj podporu sstědrau, gimi podporowal nábožný hrabě wsse, co bylo k slávě a k chwále gména Božjho, w nich nalezal pramen k nesčjslnému dobrodinj, zagisté tak následuge slow Páně řkaucjho: „Činte sobě přátely z mamony neprawosti, aby, když by gste zhynuli, přigali wás do wěčných stanů!“ Neymilegsssjm zaměstknánjm byla mu modlitba; nezřjdka trwal dlauho do noci na modlitbách a w tichém rozgjmánj; k stolu Páně chodil několikkráte za týden. W přigjmánj nalezal neywětssj radosti a útěchy. „Newjm, prawil gedenkráte k Delfjně, aby bylo rozkosse podobné té rozkossi, giž u stolu Páně čigi.“ Nezřjdka dostalo se mu při modlitbě obzwlásstnjch milostj Božjch. Byla-li někdy řeč o wěcech swětských, buď si gich docela newssiml, mage mysl wzhůru upiatau, aneb welmi obratně mysli lidu k wěcem wznesseněgsssjm a swětěgsssjm obrátiti uměl. Slowem on byl živ na zemi, ale obcowánj geho bylo w nebesjch.

Swatý Pawel pjsse swému milowanému

Timotheowi: „Pobožnoſt geſt ke wſſemu užitečná, magjc zaſſlibenj i nyněgſſiho žiwota i budaucjho. Wěrnál to řeč a wſſelikého obljbenj hodná.“ A to potwrdilo ſe též na ſwatém Eleazaru w plné mjře. Byltě on uſtawičně myſli weſelé, plu upřjmnoſti, pln miloſti a dobroty; též záležitoſti ſwé domácj zaſtáwal ſwědomitě a pilně gakož i wſſecky powinnoſti ſwého powolánj, při tom byl w čas mjru maudrý a opatrný, we wálce zmužilý a udaten. Na ſwých ſtatcjch a gmenowitě na zámku Pui-Michel řečeném uwedl pořádek domácj, genž negen o weliké geho oſwjcenoſti ſwědkem geſt, nýbrž nad mjru proſpěſſný, má-li w domácnoſti bázeň Božj, ſwornoſt i láſka panowati.

Hlawnj pak prawidla, gimiž ſe čeleď geho řjditi měla, byla náſledugjcj: 1. Wſſickni, dj, genž k mé čeledi náležegj, denně mſſi ſwatau ſlyštež. Bude-li ſe w mém domě Bohu dobře ſlaužiti, nie nám chyběti nebude. Kdyby někdo z mé čeledi přiſahal aneb ſe rauhal, přiſně treſtán a pak i propuſſtěn bude. 2. Mohu-li daufati, že Bůh ſwého požehnánj wylege na dům můg, když lidé w něm gſau, kteřjž ſebe ďáblu ſwéwolně wydáwagj? Mohu-liž u ſebe gazyků trpěti duſſe otrawugjcjch? 3. Wſſickni ſtydliwoſt w uctiwoſti měgtež; neymenſſj nečiſtota buď w ſlowu buď w ſkutku nezůſtane w domě Eleazarowě bez treſtu. 4. Muži i ženy muſegj týhodně ſe zpowjdati. Nikdo tak neſſtaſtný nebudiž, aby o welikých ſwátcjch k ſtolu Páně neſſel. 5. Chci tomu, aby w domě mém

zahálky nebylo. Každý powzneſiž z gitra ſrdce ſwého wraucnau modlitbau k Bohu, a přines ſebe i wſſecky činy ſwé gemu w obět. Potom gdětež mužowé i ženy k pracim ſwým. Ráno ſe každému dopřege chwile k rozgimánj; o takowých ale nic wěděti nechci, kteřj uſtawičně w koſtelich wěžj; nečinjk to z láſky k žiwotu rozgimawému, nýbrž z neliboſti ku práci. Žiwot ženy nábožné, gaký Duch ſwatý popiſuge, nezáležj gedině w tom, aby ſe dobře modlila, nýbrž aby i mrawná byla, a účinliwá a pilná w práci a bedliwá w domácnoſti. Protož ſe ženy ráno něgaký čas budau modliti, oſtatnj čas ale obrátj ku práci. 6. Nechci tomu, aby ſe w domě mém wyſoko hrálo; můžemek ſe i způſobem newinným wyrážeti. A wſſak to nenj můg aumyſl, aby dům můg gako kláſſter byl, a lid 'můg, aby žiw byl gako pauſtewnjci; gá gim nebránjm býti weſelu, pokud gen nic proti ſwému ſwědomj nečinj, a Boha neurážegj. 7. Pokog nebudiž nikdy w domě mém zruſſen. Kde pokog panuge, tam přebýwá Bůh. Záwiſt, řewnimoſt, podezřjwánj, a udáwánj roztrhugj rodinu takměř we dwa tábory, kteréž bez přeſtánj po tagmu ſebe přepadagj, a které hoſpodáře wyležewſſe ho, zráněgj a ſežiragj. Gá budu hledati wždy gen takowých, kteřjž Bohu wěrně ſlauží; těch ale trpěti nebudu, kteřjž ſe mu nepřátely činj... Kteřj ſe Boha nebogj, nemohau ſi důwěru pánů ſwých zjſkati, a ſnadno ſtatku geho utratj. 8. Wznikne-li rozepře něgaká, chci, aby ſe přikázanj apo-

ſſtolowo wěrně zachowáwalo, a aby ſe ſmjřenj ſtalo, než ſlunce zagde ... Giným nechtjti odpuſtiti geſt bábelſké; ale milowati nepřátel ſwých a za zlé dobrým ſe odměňowati, geſt znak ſynů Božjch. 9. Každého wečera ſegdiž ſe weſſkera čeleď, kde ſe o Bohu, o ſpaſenj a o proſtředcjch, gak nebes doſjci, rozmlauwati bude. Geſt nám ſkutečně hanbau, že gſauce my na zem poſtaweni, abychom ſi dobyli ráge, tak zřjdka naň myſljme a tak powrchně o něm rozmlauwáme ... Této rozmluwy nikdo ſe neſtraniž pod wýmluwau, že mé záležitoſti obſtaráwati muſj. Nemámť záležitoſti, wjce na ſrdci mi ležjcj, než ſpaſenj ſwé čeledi. 10. Gá zakazugi wſſem ſwým auřadnjkům pod přjſſnými treſty, někomu na geho ſtatcjch aneb na geho cti při neymenſſjm ſſkodiri, chuďých potlačowati a bližnjho pod záminkau, že mých wěcj ſe ſſetřiti muſj, w nauzi a bjdu uwrhowati. Gá ſe nechci gměnjm potřebných lidj obohatiti, aniž w hognoſti plýtwati, gežto oni ſe nuzugj. Auřadnjci, kteřjž způſobem krutým o proſpěch ſwých pánů ſe ſtaragj, zatracugj i ſebe i pány ... Gá chci raděgi nah do ráge wgjti, nežli zlatem a purpurem ſe leſkna s bezbožným bohářem do pekla uwržen býti. Doſti gſem bohat, mám-li bázeň Božj. Neſprawedlnoſtj a utiſkowánjm nabyté poklady gſau gako oheň pod zemj ukrytý, který, wypuknge-li, wſſe zničj a ſtráwj. Shledá-li ſe, že bližnjmu křiwda ſe ſtala, chci, ať ſe mu čtwernáſobně nahradj. Žádám,

aby se každé nepravj nahradilo, kteréž se někomu pro mne bylo učinilo...

Co swatý Eleazar od lidu swého žádal, to plnil sám neyprw gsa gim wssem neykrasssjm příkladem pořádku, ctnosti a nábožnosti. On chodil denně na mssi swatau, mimo předepsané posty postjwal se též přjsně každého pátku po celý rok; pod oděwem na staw geho slussným nosil raucho kagicné, gež ani w noci neodkládal, a denně gistý čas swatému rozgjmánj wěnowal.

Nábožná hraběnka Delfjna smýssslela a gednala we wssem gako manžel gegj. Žiwot gegj byl we wssem neauhonný; s wracowitostj spogowala též modlitbu a rozgjmánj; s powinnostmi dobré hospodyně powinnosti wěrné křesťanky. Čas swůg tak obezřetně rozdělila, že wssem powinnostem wýborně wyhowěti mohla. Ona bděla nad wssj čeládkau ostražitě, podporowala u nich wssemožně bázeň Božj a lásku k ctnosti; co by swornost a pokog russilo, bedliwě bywalo odstraněno. Ctili gi čelednowé co matku a milowali gi gako děti. Naplnilo se tedy staré ale wěrné přjslowj, genž dj: „Dobrý pán mjwá dobrého služebnjka," gakož i slowa Žalmisty řkaucjho: „S swatým swatý budeš, a s mužem newinným newinný budeš: a s wywolenym wywolený budeš, a s přewrácenym přewrácený budeš."

Eleazar potwrdil swau lásku k Bohu také činnau láskau k bližnjmu, kterýchž negen potrawau, sstatkem a ginými potřebnostmi zaopatřowal, nýbrž gich i po domech wyhledáwal, w chýssích

gich nawſſtěwowal, w nemocnicjch gim poſluhowal, rány gegich obwazowal, čiſtil, ljbal, a wſſe, ſeč láſka k bližnjmu geſt, gim rád a ochotně konal. Mimo to mýwal dwanácti chudým každodenně nohy a při ſtole gim ſlaužil. Otázán gedenkráte, proč tolik k nuzným láſkau lne, odpowěděl: „Kljn chudých geſt pokladem Jeżiſſe Kriſta. Gak můżeme mezle Boha o králowſtwj nebeſké proſiti, nepodáme-li mu ani ſklenici wody. Gak możno nám miloſti od něho čekati, odepjráme-li mu, což geho geſt? Neprokazuge nám doſt cti, an od nás něčeho přigjti ráčj?“

Po ſmrti otcowě muſil ſe wydat do Neapolſka, aby ſe uwázal w hrabſtwj Ariano. Lid ho nechtěl za pána uznati, Francauzů wůbec nenáwidě. Eleazar ſnáſſel po tři léta wſſecka přikoř, gež mu lid ten buď ze ſwéwolj buď z nerozumu činil s trpěliwoſtj nepřemoženau, a s tichoſtj přikladnau, za zlé gen dobré gim prokazuge, a każdau křiwdu mile rád odpauſſtěge. Takowým chowánjm přemohl konečně wzdor odbognjků a tak welice ſobě gich naklonil, że ſe mu negen dobrowolně podrobili, nýbrž i co otce geg ctili a milowali. Eleazar ſám udáwá přjčiny, proč tak trpěliwě wſſe bezprawj ſnáſſel, an dj: „Nechtjti giným odpuſtiti, totě bábelſké, ale milowati nepřátely ſwé a za zlé dobrým zpláceti, totě znamenj ſynů Bożjch. Děge-li ſe mi bezprawj, neb widjm-li, że ſrdce mé prchliwě ſe bauřj, pomyſljm na ukřiżowaného Jeżiſſe a řeknu k ſobě: Mohu-liż ſwé utrpenj porownati s tjm,

což pro mne Ježíš na křjži wytrpěti ráčil? J nepřestáwám rozgjmati ſi bolesti Kristowy, dokud ſe ſrdce mé zcela neupokogilo. J nám geſt negednau křiwdy od bližnjho ſnáſſeti, a wſſak tažme ſe, zdali také my těch proſtředků k utiſſenj rozdrážděné myſli užjwáme, gichž ſwatý Eleazar užjwal? Či k nám newolá hlas Páně řkaucj: „Dobrořečte těm, kteřjž ſe wám protiwj, dobrořečte, prawjm, a nezlořečte" (Řjm. 12, 14.). — K čemu geſt aſi neprawý hněw? K čemu geſt? — K ničemu!

Swatý Eleazar byl pán na neywýš ſſlechetný, ale též byl na neywýš ſprawedliwý. On nařjdil, aby ſprawedlnoſt na ſtatcjch geho každému ſe děla, auřadnjky prowinilé káral dle zásluhy. Byl-li někdo pro zločiny k ſmrti odſauzen, on ho častěgi nawſſtěwowal, a negednoho ſwým domlauwánjm, že ſe na pokánj dal, připrawil. Byly-li některému z nich ſtatky odňaty, on ge tagně ženám a dětem gegich nawracowal. Wůbec wýborně ſnažil ſe s ſprawedlnoſtj ſpogiti dobrotu, wěda, že kde nenj ſprawedlnoſti, tam že i oſtatnj ctnoſti domowem negſau, a kde pauhá ſprawedlnoſt bez ſmilowánj, tam že pauhá ukrutnoſt wládne. Eleazar a Delfjna milowali ſe weſpolek láſkau neyſrdečněgſſj, ale nikoli láſkau ſmyſlnau a tělesnau, nýbrž tak, gak ſe angelé w nebeſjch milugj. Takowým citem uneſſen pjſſe Eleazar ſwé panenſké choti, ſkrze poſla na zdrawj geho ſe tážjcj: „Gſem zdráw, milá choti, a chceš-li mne hledati, hledey mne w boku

Kriſtowu. Tamť bydljm, tam mne nalezneš, ginde mne nehledey.“ O kéž by ſe wſſickni manželé podobnau láſkau milowali, kéž by ſe wſſickni utjkali w láſkyplné ſrdce Jeżjſſowo, kéž by ſe tu hledali a nalezali, nikoli ale při marnoſtech ſwětſkých a w rozkoſſech hřjſſných.

Uſpořádaw bohabogný hrabě w Ariano wſſe záležitoſti dle přánj ſwého, wrátil ſe po třech létech opět do Provincie na rodinný zámek anſoaſký. W krátce na to učinili nábożnj manželé ſlawný ſlib, że w čiſtotě aż do ſmrti ſetrwati chtj. Aby ſnáze ſlibu doſtáli, dali ſe do třetjho řádu ſwatého Frantiſſka, čjmž ſe zawázali k gakýmſi powinnoſtem zákona frantiſſkánſkého. Od té doby dálili ſe geſſtě wjce než prwé hlomozu ſwěta, a geſſtě horliwěgi ſe podněcowali k modlitbám, k ſwatým rozgjmánjm a k ſkutkum boholibým, w čemž we wſſem neyčiſtſſjch radoſtj požjwali a neyblaženěgſſj útěchy.

Dwě léta uplynula takto blaženým manželům w neyčiſtſſj radoſti, an král neapolſký Robert Eleazara opět do Neapole powolal, a učiniw ho čeſtným rytjřem ſwěřil mu wychowánj králewice Karla, wéwody kalabriſkého. Králewic tento byl ſice wýbornych wloh a wſſak welmi hrdý a nepřjſtupný. Eleazar přehljdal neyprw wady mladého knjżete, když ale ſe domnjwal, że ſi wydobyl geho důwěry, gal ſe k němu mluwiti tak laſkawě a tak ſrdce gemně, że králewic obegmuw ho profil, aby mu řekl, co mu geſt činiti. Té přjležitoſti uchopiw ſe Eleazar mluwil

ku králewicowi o ctnostech, gimiž každý wládař ozdoben býti má, mimo giné řka: aby nikdy Boha z paměti nepaussstěl, nýbrž s njm we wssech záležitostech radu bral; aby se wystříhal pochlebnjků, pýchy a wssech náružiwostj; aby chodil často k zprawě Božj a chudých milowal; aby w zlosti nic nemluwil a negednal, mužů poctiwých a služebnjků cjrkwe w uctiwosti měl a we wážnosti; to čině prawil dále, že staue se welikým panownjkem. Uwřjmým snahám Eleazarowým požehnal Bůh; králewic stal se mužem maudrým a ctnostným. Tjm zjskal si Eleazar králowu důwěru w neywětssj mjře, tak že ho w čas swé nepřjtomnosti za předsedu rady zemské ustanowil. Eleazar mage k tomu nynj přjležitosti, ugjmal se wssemožně chudých, sirotků a wdow, ano i neostýchal se weřegně pro ně almužny sbjrati a prositi. Pro swau osobu nepřigal ale nikdy nižádného daru; a když se mu wytýkalo, že tak gedná proti wssj slussnosti, dal za odpowěd: „Snáze a bezpečnègi gest žádných darů nebrati, než rozeznáwati, kterýchž bychom bezpečně wzjti mohli. Těžko člowěku, který bráti počal, poznati, kdy přestati má. Darowé podpalugj žádost.“

Roku 1323. poslal ho král neapolský s mnoha ginými wzácnými Neapolitány ke dworu pařjžskému, aby pro králewice Karla o Marii, dceru hraběte z Waloisu, za manželku žádal. Pořjdiw sstastně swé poselstwj, strogil se k náwratu, an ho těžká nemoc zastihla. Poslednj můli byl giž

dáwno učinil, w njž ſſtědře na ſwé ſlužebnjky, na chudé, na koſtely a kláſſtery pamatowal. Aby tjm čiſtěgi před Boha ſe mohl poſtawiti, ſložil powſſechnau zpowěď z celého žiwobytj ſwého. Po čas nemoci dal ſi čjſti žiwot a umučenj Páně. Čtenj to zgednalo nu mnoho útěchy w boleſtech geho. Na to přigal ſwátoſti umjragjcjch a brzo na to odeſſel wjtěz nad ſwětem do řjſſe nebeſké dne 27. září 1323.

Obecný ſmutek pro muže tak wýborného obrátil ſe brzo w neyčiſtſſj weſelj zázraky, kteréž ſe na hrobě geho dály. Což když wſſe ſe opatrně oſſetřilo a potwrdilo, byl geſſtě za žiwobytj Delfjny, manželky geho, za ſwatého uznán a roku 1369. za ſwatého i wyhlášſen. Že duſſi Delfjninu newýſlowná radoſt při tom prochwjwala, ſnadno ſe dá pomyſliti; ale radoſt ta byla gj též podnětem, že zdwogiwſſi horliwoſt mohutněgſſjmi kroky na dráze dokonaloſti kráčela, po ničemž netaužjc, než aby w králowſtwj nebeſkém s chotěm ſwým ſe zhledala. Wřelá tauha gegj wyplnila ſe koncčně dne 26. liſtopadu roku 1369., kde Bůh gi powolaw do ſláwy nebeſké přigal. Oba panenſſtj manželé odpočjwagi wedlé ſebe w Aptu.

Rozgjmánj.

Žiwot ſwatého Eleazara měli by wſſickni hoſpodářowé a hoſpodyně bedlivě čjtati, neboť tam naleznau naučenj, kterak by o blaho duſſj čeledi ſwé ſe ſtarati měli, o blaho duſſj prawjm,

o kterégž, že hoſpodářowé ſtarati ſe magj, buď zhola newědj, aneb wědj-li o tom, ſtarati ſe nechtěgj. O pomněte hoſpodářowé, že čeledjnowé obyčegně bywagj lidé buď ſkutečně oſiřalj, aneb tak chudých rodičů, že w cizině chléb ſi hledati muſegj! Wy tedy zaſtupugete u nich miſto otce a miſto matky; oni gſau wám gako dítky a wy gim gako rodičowé. Z ruky waſſj požádá Bůh gednau duſſe gegich, a wy wydáte počet z nich. Náſledownĕ, co dokonalý otec dětem ſwým geſt powinen, to též gſte wy čeledi ſwé. Dokonalý otec zagiſté neſtará ſe pauze o tělo ſynů ſwých, nýbrž zwláſſtě o duſſi gegich. On ge wodj bedliwě ke wſſemu dobrému, on gim odnjmá přjležitoſt k zlému, on gich předcházj přjkladem wſſj dokonaloſti. Zaſtupugjce wy tedy práwa otcowſká u čeledi ſwé, čiňte gim, co ſynům ſwým činjwáte. Přede wſſjm náſledugjce přjkladu ſwatého Eleazara pomněte, že čeledjnowé negſau pauze ſlužebnjky waſſimi, nýbrž že gſauce křeſtané, též gſau ſlužebnjky Kriſtowými, a náſledownĕ, že negen rozkazy waſſe plniti magj, nýbrž i přikázanj Božj a přikázanj ſwaté cjrkwe. Protož zle gednáte, když čeleď nepřidržugete k powinnoſtem křeſtanſkým, a o zaſwěcených ſwátcjch těžké práce gim ukládáte; zle gednáte, když na to nehledjte, zdali čeleď waſſe chodj do koſtela, na kázanj, na mſſi ſwatau, a na křeſtanſké cwičenj, čili nic; zle gednáte, když těch, kteřj w tom gſau nedbalj, laſkawě nenapomjnáte, otcowſky nekářete; zle gednáte, když gich k tomu nemáte, aby

častěgi chodili k zpráwě Božj, a k stolu Páně, slowem aby konali, což prawý křesťan konáwá, gde-li mu o spasenj dusse geho. Wy gste čeledi, gak řečeno, otci a matkami, a gakož by otec zlým se nazýwal, který by synům we wssem, čehož se gim zachce, howěl a nadržowal, tak gest zlý též hospodář, genž čeledi swé přehljdá gegj ljknawost w službách Božjch, a nenapomjná gj, aby činila, což prawý a dokonalý křesťan činiti má a činjwá. Dále gste powinni čeledi we zlém netoliko brániti, nýbrž i přjležitosti k zlému odnjmati. Dům křesťanský budiž powždy přjbytkem ctnosti, nikoli ale pelessj neprawosti. Nebo, gako Duch swatý newcházj w dussi hřjchům podrobenau, tak též nepřebýwá w domě, kde se neprawosti pássj „nebo gaké gest účastenstwj sprawedlnosti s neprawostj? aneb gaké gest towaryšstwj swětla s temnostmi?“ (II. Kor. 6, 14.) Zawjtá-li ale přede někdy Hospodin w dům takowý, kde neprawosti se pássj a zlému se nadržuge, nestáwá se to zagisté, aby požehnal hospodáři, nýbrž aby ho potrestal; a blahobyt, který w takowém domě se nalezá, býwá důkazem, že Bůh obywatele geho zanechal chtjčům a žádostem gegich, aby gim odměnil w den saudný dle skutků gegich. Protož radjm wám, mogi milj hospodářowé, než co prawjm, Bůh sám to přikazuge, aby gste netrpěli wědomky u čeledi swé žádného hřjchu, chcete-li časně i wěčně blaženi býti; hřjchowé, kteřjž z nedbalosti wassj w domě wassem se stanau, budau wám kdys připočteni, nebok

Bůh takto mluwj ſkrze úſta Ezechiele proroka: „Když bych gá řekl bezbožnému: „ſmrtj umřeš!“ a nezwěſtowal by gemu, aby ſe odwrátil od ceſty ſwé bezbožné, a žiw byl ten bezbožný w nepra-woſti ſwé, umře: ale krwe geho z ruky twé wy-hledáwati budu“ (Ezech. 3, 18.). Protož hře-ſſjte, dowolugete-li čeledi, w noci ſe taulati, ne-bo hřjch miluge tmu; hřeſſjte, trpjte-li w domě ſwém ſcházenj a ſljzánj ſe oſob neſſlechetných, aneb ſnáſſjte-li lhoſtegné, oplzlé a rauhawé řeči čelednjků, hřeſſjte, wjte-li o neſſlechetnoſtech, které ſe w domě waſſem páſſj, a mlčjte-li k tomu ke wſſemu. Pakli ale giž wſſe hřjch geſt, co tuto gſem wypočetl, gaký aſi hřjch muſj býti, když hoſpodářowé ſami čeleď ſwau ſwáděgj a k zlému ponaukagj? Když čelednjky, gimž by měli býti otcem a matkau, o čeſt a dobré gméno připra-wugj, olupugj, a z těch, gichž měli anděly býti, ďábly činj? O takowých a podobných lidech platj ſlowa Iſaiáſſe proroka, genž dj: „Běda wám, kteřjž řjkáte zlému dobré a dobrému zlé; kla-daucе tmy za ſwětlo, a ſwětlo za tmy, pokla-dagjce hořké za ſladké, a ſladké za hořké. Gako gazyk ohně zžjrá ſtrniſſtě, tak kořen gegich gako pýř bude a plod gegich gako prach wzegde“ (Iſai. 5, 23. 24.).

„Kdo o ſwé a zwláſſtě o domácj péče ne-má, zapřel wjry, a geſt horſſj než newěřicj“ (I. Tim. 5, 8.).

„Dána geſt wám moc ode Pána a ſjla od Neywyšſſjho, kterýž tázati ſe bude ſkutků waſſich

i myſſlenj zpytowati bude; hrozně a brzce ukáže ſe wám: nebo neytwrdſſj ſaud při těch, genž předſtaweni gſau ginym, wykonán bude" (Kn. Maud. 6, 4. 6.).

„Bratřj mogi, geſtliže by kdo z wás poblaudil od prawdy, a někdo by geg zaſe obrátil: mák wěděti, že ten, genž by odwrátil hřjſſnjka od bludné ceſty geho, wyſwobodj duſſi geho od ſmrti a přikryge množſtwj hřjchů" (Jak. 5, 19. 20.).

Modlitba.

Smilownjče wěčný, Otče lidj, propůgč nám na přjmluwu ſlužebnjka twého ſwatého Eleazara té miloſti, abychom ſe o tělesné i duſſewnj blaho wſſech, gichž wedenj a opatrowánj naſſemu byl ſwěřil, tak wěrně ſtarali, aby nikdo z nich nezahynul, a my wſſickni weſměs tebe w nebeſich gednau na wěky milowali, welebili a požjwali ſkrze Ježjſſe Kriſta, Pána a Spaſitele naſſeho. Amen.

Dnes ſe též ſwětj ſwátek: w Řjmě ſwaté Epichardy, mučednice; w Tubertu ſwatých mučednjků: Fidencia a Terencia; w Kordubě ſwatých mučednjků Adulfa a Jana, bratřj; w Sedunu we Francauzſku ſwatého Florencina, mučednjka; w Bibli w Fenicii ſwatého Marka, biſkupa; w Mediolánu ſwatého Kaja, biſkupa i učednjka ſwatého Barnabáſſe, apoſtola; w Rawenně ſwatého Aderita, biſkupa; w Hammonii ſwaté Hitrudy, panny a m. g. ſw.

28.

Žiwot ſwatého Wáclawa, mučedníka, patrona země české.

Po ſmrti Bořiwoge, prwnjho knjžete českého, o němž ze gména wjme, že wjru křeſtanſkau přigal, naſtaupil wládu neyprw neyſtarſſj syn geho Spytihněw a po něm bratr Wratiſlaw. — Wratiſlaw, knjže dobromyſlný a bohabogný, pogal ſi za manželku Drahomjru, dceru gistého knjžete lutického, paní to hrdau, pánowritau a wlády welice chtiwau, o njž mnozj letopiſcowé ſmýſſlegj, ale křiwě, že prý litá byla pohanka. S nj měl Wratiſlaw ſedm djtek a ſice tři ſyny: Wáclawa, přjgmjm ſwatého, Boleſlawa a Spytihněwa a čtyry dcery, z nichž nám zegména gediné Přibiſlawa známa geſt. Wáclaw byl od maličkoſti hoch wtipný a miloſt Božj byla patrně s njm. Když doſpěl wěku pacholeckého, že mu wlaſy poſtřihnauti měli, což u ſtarých Čechů s hlučnau ſláwau ſe ſtáwalo, pozwal Wratiſlaw knjže biſkupa se wſſjm duchowenſtwem. A když odzpjwali liturgii w chrámě ſwaté panny Marie wzaw biſkup pachole, poſtawil ge na ſtupnjch před oltářem, i blahoſlawil ge řka: „Hoſpodin Ježjš Kriſtus blahoſlawiž pachole to blahoſlawenjm, gjmž blahoſlawil wſſe ſprawedliwé ſwé“ i poſtřihli kněžj pachole.

Wáclaw doſtal ſe teď w péči a ochranu ſwé báby ſwaté Ludmily, kteráž geg wýborně

wychowáwala, rozněcugjc w něm ſmyſl náboženſký a horliwoſt křeſtanſkau. Mimo to dala geg učiti u kněze ſwého Pawla kněhám ſlowanſkým a we ſſkole budečſké kněhám latinſkým. Wáclaw učil ſe pilně, tak že gſau ſe tomu wſſickni diwili. A gakžkoliwěk učenj pilen byl, wſſak proto modliteb ſwých obyčegných Pánu Bohu obětowati nepřeſtáwal a na každý den při mſſi ſwaté kněži obětugjcjmu nekrwawau oběť poſluhowati geſt nezameſſkal. Ano piſſe ſe, že mu nic tolik radoſti nepůſobilo, gako když z ſwých uſkrowněných peněz wjno a ſwíčky k oběti mſſe ſwaté potřebných mohl zgednati, ano nezřídka prý gſa giž wládařem wjno a hoſtie pro nekrwawau oběť wlaſtnjma rukama připrawowal. Tak živ gſa pod bedliwým opatrowánjm ſwaté báby Ludmily doſáhl Wáclaw roku oſmnáctého, an Bůh otce geho Wratiſlawa na wěčnoſt powolal. Wladykowé a páni zemſſtj poſtawili ihned Wáclawa na dědičný ſtolec, Boleſlawowi ale wykázali za audjl kraginu boleſlawſkau, tak ale aby pod Wáclawem byl a ſtál. O třetjm ſynu Spytihněwowi neděge ſe žádná zpráwa. Gežto ale oba bratřj nezletilj byli, zmocnila ſe matka gegich panowitá wlády zemſké a poručenſtwj nad ſynem w tom úmyſlu, že ſkrze Wáclawa dle ljboſti w zemi bude panowati. Owſſem byla aumyſlům gegjm ctižádoſtiwým Ludmila na záwadě, protože netoliko wnuka ſwého lásku ji zjſkala, nýbrž že gſauc panj miloſtiwá a prawá matka chudých i w lidu wjce ucty a přjzně než wlá-

dařka ſama požjwala. A wſſak Drahomjra, aby ſe gj báti potřebj neměla, dala gi, gak známo, umučiti. Tjm ctižádoſtiwá žena owſſem Wáclawa ſyna hlawnj podpory zbawila, ale aby ctižádoſtiwým aumyſlům gegim ſe propůgčil, nedowedla. Nebok Wáclaw zbawen maudré rady ſwé báby tjm wjce k duchowenſtwu přilnul, tjm častěgi s njm ſe radil, a tjm ochotněgi geho radau ſe zprawowal. Widauc tedy Drahomjra, že pro wplyw duchowenſtwa na Wáclawa wolně nad zemj panowati nemůže, zanewřela na duchowenſtwo a přjkořj wſſelike mu činila. Pomocnjků doſtalo ſe gj na mnohých pánech, kteřj wlimem duchowenſtwa uraženy ſe cjtjce mladému knjžeti s duchownjmi obcowati bránili, ge zlehčowali, zahánělj, ano i ſmrtj gim hrozili, pakli by Wáclawa ſe nedálili. Starý ſpiſowatel Kriſtan uwádj nám panſtwo následowně na Wáclawa taužjcj: „Ay, co učinjme, kam ſe obrátjme? Knjže náš, genž námi na ſtolec knjžecj poſtawen geſt, od oſob duchownjch ſweden, učiněn geſt ſkoro gako mnich, a nedá nám obwyklými ceſtami kráčeti. A to-li giž za pacholetſtwj aneb mládenectwj ſwého činj, co učinj aſi, až mužem bude aneb ſtarcem.“ Z křiwého poſtawenj panſtwa k duchowenſtwu a tudy i knjžeti Wáclawowi powſtal w zemi nepořádek nemalý, kterýž tjm geſſtě wjce wzmohl ſe, že Drahomjra nepřjtele na ſebe popudila, kterémuž odolati neuměla. Statný král německý Gindřich I., přjgmjm Ptáčnjk, Slowany polabſké krutými válkami

tak ſužowal, že pomalu wſſickni gemu a řiſſi německé ſe podrobili. I piſſi dějepiſci, že Drahomjra kraganům ſwým Stodoranům gakauſi pomoc poſlala. Což když Gindřich zwěděl, ſebraw ze wſſech končin německých ſilné wogſko do Čech r. 928. wtrhl. To wida Wáclaw, ugal ſe ſám, ačkoli teprw as dwadcjtiletý byl, wlády a s Gindřichem bez krwawého, gak ſe zdá, boge pokog učinil, zawázaw ſe k ročnj dani 300 hřiwen ſtřjbra i 150 wolůw, ſlibuge při tom, že králi německému wěrně oddán bude, kteréhožto ſlibu také co žiw nikdy nezruſſil.

Od té doby, co ſe mladý knjže wlády ugal, obrátil wes ſwůg zrak na rozſſjřenj a na rozkwět wjry křeſtanſké a nedal ſe w tom ničjm mýliti ani ſi brániti. Těm, co mu prwé w cestu ſe ſtawili, dal nutnau dutku, řka k nim dle Kriſtaua mimo giné: „Proč gſte mi bránili učiti ſe zákonu Pána naſſeho Ježjſſe Kriſta a poſlauchati přikázanj geho? Hnuſj-li ſe wám ſlaužiti Kriſtu, proč giným w tom bránjte? Gá, genž až poſud pod opatrowánjm a mocj waſſj gſem byl, teď tjm pohrdám, tauže Bohu wſſemocnému z upřjmného ſrdce ſlaužiti. Co ſi předſewzal, tož také wěrně wykonal. On dal ſtawěti we wſſech měſtech nowé koſtely, oprawowal ſtaré a chatrné a wſſecky zlatem okráſſlil a bohatě nadal. On dal přeneſti tělo ſwaté Ludmily z Tetjna do Prahy a s welkau ſláwau ge pochowal; on powolal obe wſſech téměř národů duchowenſtwo a půſobenjm geho děla ſe bez přj-

trže ſlužba Božj po wſſecky dni. On též wykupowal zagaté kněze, zwlášſtk ale pohanſké děti, gež křtjti a we wjře Kriſtowě wychowáwati dáwal. On činil wſſem ubohým dobře, bjdné krmil a odjwal, nemocné ſluhy naſycowal, wdowy hágil, ſirotků ſe ugjmal a wůbec milowal wſſecky lidi chudé i nemocné. Ano i to ſe pjſſe, že času nočnjho ſám chudým paliwo a giné potřeby k žiwotu donáſſel, nikým negſa prowázjwán gen důwěrnjkem gednjm, gménem Podiwen, genž ſwědek býwal geho modliteb a dobrých ſkutků. W času zimnjho chodjwal boſýma nohama a oſtrau koſſili na nahém těle po koſteljch ſwé modlitby Bohu obětuge. Pjſſe ſe, že když ſlužebnjk geho Podiwen geg gedenkráte prowázel na takowé pauti, ač obuw na nohau měl, pro zimu welmi teſkliw byl. To znamenage ſwatý Wáclaw prawil k němu: „Staupey do mých ſſlepěgj, tu kdež gá kročjm!“ kterýž když to činil, ohřjwal ſe. Wůbec byl ſwatý Wáclaw nad mjru dobrotiw a tak laſkaw, že nerad někoho na hrdle treſtati dáwal, ſpokogen gſa, když mu domluwil, a aby žiwot naprawil, geg napomenul. Gediné lidé neſtřjdmj, kteřjž nemjrným pitjm pod howada ſe ſnižowali, boleſtného pokáránj neuſſli. Magje wjra ſwatá tak mocnau podporu a záſſtitu na ſwatém knjžeti miloſtně ſe rozwjgela, a s wjrau i křeſtanſká wzdělanoſt a oſwěta, neboť duchownj do země ſe záſtupně hrnaucj ne ginak, gak Kriſtan dj, než gako wčely do aulu, přináſſeli s ſebau též mnoho pozůſtatků ſwatých a zwlášſtk

mnoho kněh, nad co ſwatému knjžeti nic nebylo milegſſího a lidu nic proſpěſſněgſſího. Za takowau ſnahu o zwelebenj králowſtwj nebeſkého a zničenj řiſſe pekelné proſlawil Bůh ſwatého knjžete, dokud geſſtě na žiwě byl, mnohými zázraky a miloſtmi nadpřirozenými, obzwláſſtě ale za ochrance a opatrownjky dal mu miloſtiwě ſwých angelů, kteřjž w dobách neydůležitěgſſích mu po boku byli. Pjſſj pak o tom letopiſowé způſobem následugjcjm: Cjſař Gindřich znamenaw, že ſe k ſmrti přibližuge, obeſlal k ſobě mnohé pány a knjžata do Řezna, chtě s nimi něco o obecné dobré rozmluwiti. Obeſlán geſt byl také k tomu sgezdu i Wáclaw, knjže český, a tu přiwjtán a přigat geſt od cjſaře s nemalau poctiwoſtj. I přihodilo ſe gednoho dne, že cjſař i wſſickni oſtatnj knjžata na začátku ſněmowánj na Wáclawa, genž ſe w koſtele při ſlužbě Božj byl obmeſſkal, čekati a gednánjm pro nepřjtomnoſt knjžete českého prodléti muſili. Cjſař ſe o to welmi hněwal a přikázal pod ſwau miloſtj wſſem knjžatům, aby žádný proti Wáclawowi, knjžeti českému, newſtáwal, ani kterakého znamenj poctiwoſti aby gemu nečinil pod uwarowánj hněwu cjſařſkého, a tu hned gſau začali wěci obecné gednati. Tuk knjže české otewřew dwéře, wſtaupj na palác a ſtogj, a cjſař rychle wſtaw s ſwé ſtolice cjſařſké, gde proti němu, a přiſtaupiw k němu welmi njzko před njm ſe uklonil a pogaw geg wedlé ſebe poſadil. Když ſe pozděgi knjžata cjſaře otázali, proč by tak těžkau

zpowěd gim o českém knjžeti učinil, a sám že gest gemu welikau učinil počtiwost, řekl cjsař: „že widěl, že Wáclaw knjže gda do dweřj měl gest křjž zlatý welmi stkwaucj na swém čele, a dwa angelé geg wedli, gdauce okolo něho, a když se on zastawil, z andělů těch dwau každý zdwih prst mně hrozil, z čehož gsem gistě poznal, že gest to člowěk swatý.“ Po těch uwedl cjsař Wáclawa do swého přibytku mezi swé klenoty, a snažně geho prosil, aby před Bohem i před lidmi byl geho přjtelem, a aby z těch klenotůw geho wzal sobě, cožkoli chce. Jž uzřel tu knjže Wáclaw w stříbře swatého Wjta mučednjka ruku, i žádal gest o ni cjsaře. Té žádosti cjsař netoliko milerád wyslyssel, nýbrž prý, gak tomu někteřj letopiscowé chtj, knjžeti hodnosti králowské udělil, kteréhožto titule Waclaw z pauhé pokory nikdy neužjwal. Tento dar zdá se, že byl přjčina založenj slawného chrámu w Praze ku cti swatého Wjta mučednjka, gegž swatý Wáclaw s welikým nákladem wystawěti a od swatého Wolfganka, biskupa řezenského, pod něgž tenkráte duchownj zpráwa w Čechách patřila, poswětiti dal. Co se cjsaři Gindřichowi s swatým Wáclawem přihodilo, přihodilo se též knjžeti kaurjmskému čili luckému, gegž některj Radislawem, ginj Drslawem nazýwagj. Knjže tento, chtě moc swau rozmnožiti, wtrhl s welkau silau w zemi Wáclawowu. Knjže Wáclaw, ač byl tich, připrawil se k tuhému odporu. Giž se byla obě wogska sessikowala, an Wáclaw bez pochyby

z wnuknutj Božjho protiwnjku ſwému ponawrhl, aby pro uſſetřenj krwe lidſké zpor ſwůg ſaubogem ukončili. Radiſlaw wzpoléhage na ſwau ſjlu a obratnoſt w bogowánj přigal welmi rád ponawrženj. Byl pak Radiſlaw ozbrogen w twrdau ocel, Wáclaw ale byl odjn lehce, ale pln důwěry w pomoc Božj. Wycházegjce k bogi poznamenal ſe Wáclaw znamenjm ſwatého křjže, autoku ſwého protiwnjka čekage. J rozehnal ſe Radiſlaw, ale ay tu náhle ſkočiw s ſwého koně, klekne w prach a Wáclawa proſj, aby mu žiwot zachowal, knjžetſtwj geho ſi wzal a učinil geg ſlužebnjkem ſwým. Wſſak Wáclaw, genž nedychtil po cizjm, ani knjžetſtwj ſwého rozmnožiti nežádal, zwednuw Radiſlawa, wrátil mu knjžetſtwj geho, a trwanliwý s njm pokog učinil. Otázán Radiſlaw, proč tak lehce poddal ſe knjžeti pražſkému, odpowěděl: „Gak gſem wygel z záſtupu ſwého proti němu, uſkl gſem ſe welmi a nohy a ruce mé byly gako ſwázány, nebok gſem widěl křjž zlatý na geho čele a dwa muže gako ſwaté poſtawy, ani geg wedau s obau ſtran držjce. Welikau hrůzau přinucen gſa muſil gſem ſe před njm pokořiti.“ — „Kdo obýwá w pomoci neywyššjho, w ochraně nebeſkého Boha přebýwati bude. Nebo angelům ſwým přikázal o tobě, aby tě oſtřjhali na wſſech ceſtách twých“ (Žalm 90, 1. 11.).

Miloſt Božj, kteráž očitě s Wáclawem byla, geho wýbornj ſkutkowé, gimiž ſwau lásku k Bohu a k bližnjmu oſwědčowal, geho myſl tichá a

ſtromná, giž při každé přjležitoſti na gewo dáwal, nenalezli obliby u dwořanů a pánů českých, nýbrž oni byli s njm welmi neſpokogeni, gedni, že čas ſwůg tráwil raděgi w modlitbách a nábožných obřadech, nežli w důležitoſtech ſtátnjch, gedni s neljboſtj na to zřeli, an knjže gměnj a důchody ſwé přede wſſjm na potřeby cjrkewnj obracuge, an zas třetj welmi těžce neſli, že ſe tolik s Gindřichem a s Němci, neyauhlawněgſſjmi nepřátely Slowanůw, přátelil. Protož Wáclaw, aby znikнul wſſech pomluw od nich, kryl ſe s nábožnými ſkutky ſwými, ano i wlády ſe odřjci a do zákona benediktinſkého dáti ſe chtěl, a giž i do Řjma poſly wyprawil, kteřjž by o to s ſwatým otcem ſmlauwali. To ale neuſpokogilo gich, ano zdá ſe, že giž tenkráte w kyſeloſti ſwé s wládychtiwým Boleſlawem gednali, aby odſtraniw Wáclawa u wládu ſe uwázal. Bohužel, že Boleſlaw zaſlepen wáſſniwau dychtiwoſtj po wládě wolného gim ucha propůgčil. — „Blahoſlawený ten muž, kterýž nechodj po radě bezbožných a na ceſtě hřjſſnjků neſtogj a na ſtolici poſměwačů neſedj!“ (Žalm 1, 1.).

Pjſſe ſe pak o tom náſledowně: Swatý Wáclaw nawſſtěwowáwal města řjſſe ſwé we wýročnj čas poſwjcenj koſtelůw gegich. Protož přiſſel ke dni ſwatého Kosmy a Damiana (27. září) roku 935. také do ſjdla bratrowa, ſtaré Boleſlawi, aby aučaſten byl ſlawné ſlužby Božj w koſtele tam ke cti oněch dwau ſwatých wyſtawěném. Po ſkončenj liturgie chtěl hned zaſe

wrátiti se do Prahy: ale ku prosbě Boleslawowě, aby od připrawených giž hodůw neodgjžděl, zůstal tam přes noc. Když pak po hodech nastaly hry i Wáclaw wsed na kůň, počal hráti a weseliti se s druhy swými na dwoře Boleslawowě. Při té příležitosti byl wystřežen o bratrowě zlém aumyslu, ale nechtěl tomu wěřiti, nýbrž na Boha wsse wložil. A tu noc sessedsse se bogownjci we Hněwsůw dwůr, pozwali k sobě Boleslawa, i uložili tam radu wražednau, gak by zabili pána swého. Řekli pak, půgdek na gitřnj, tehda ulowjme geho.

Dne následugjcjho, w pondělj 28. září 935., když zwoněno na gitřnj, posłyschal Wáclaw gak obyčegně do kostela. We wratech potkaw Boleslawa, pochwálil ho za to, že ho dobře častowal wčera. Tento pak tasiw meč seknul Wáclawa do hlawy, a řka: „tak tě chci dnes lépe častowati!“ Wáclaw ale silněgssj gsa, chopil se bratra, i wyrwaw mu meč z ruky, powalil ho na zem a dj: „to ti Bůh odpusť bratře!“ Když wssak Boleslaw, gakoby geho wražditi chtěl, o pomoc wolati počal, přiskočiwsse služebnjci geho Česta, Týra a Hněwsa, obořili se zuřiwě na Wáclawa, genž giž raněný utjkage do chrámu, w geho dwerjch mečem Hněwsowým prohodnut na zem klesl. Potom gali se stjhati mládence čili dwořany geho a zabili wssecky ty, kteřj rychlým autěkem nezachowali žiwota swého; také Božj slauhy zlaupili, wyhnawsse ge z města, a ženy gegich za giné muže wdali. Matka Dra-

homjra uſlyſſewſſi, co ſe děge, přiběhla i padla s pláčem na mrtwé tělo ſyna ſwého: a wſſak znamenagjc, že wraždnjci také o gegj bezžiwotj ukládagj, utekla i ona do země charwatſké, an zatjm Boleſlaw poſpjchal zmocnit ſe weſſkeré wlády zemſké w Čechách. Tělo Wáclawowo dlauho ležeti zůſtalo we dwerjch chrámowých, až konečně kněz geden, gménem Chraſtěg, odwážil ſe ge zdwihnauti, a neyprw w domě ſwém, potom i u proſtřed chrámu poctiwě položiti a ochrániti.

Boleſlaw zpamatowal ſe ſice brzy w neſſlechetnoſti ſkutku ſwého a činil zaň pokánj, a wſſak wlády gim nabyté proto ſe neodřekl. Přikázaw tělo mrtwé neyprwé w Boleſlawi čeſtně pochowati, po tom po třech letech k prosbám některých náboženských mužů dal ge odtud přiweſti do Prahy a uložiti tu w koſtele ſwatého Wjta, kterýž někdy Wáclaw ſám byl ſtawěti počal. Syna, kterého manželka mu právě we dnech oné wraždy a bauře byla porodila, Strachkwaſem nazwaw, uſtanowil ho k duchownjmu ſtawu, podáwage ho gako by w obět Bohu za těžký přeſtupek ſwůg.

Wáclaw pobožný a ſpraweblíwý, utrpěwſſi konečně za ſwau horliwoſt o náboženſtwj, powažowán a wyhláſſen geſt od weſſkerého libu hned po ſmrti ſwé za mučednjka ſwatého. Dřjwe nežli wěk minul, ano pokud bratrobigce na trůnu ſeděl, rozneſla ſe powěſt o zázracjch u hrobu geho zběhlých až do dalekých zemj. A wſſak Čechowé ſami ctili památku geho co neyſwětěgi;

ano úcty k němu w gegich wlasti po celá století wždy přibýwalo; národ wzýwal ho gakožto „dědice země české,“ gakožto přednjho přjmluwce a orodownjka u Boha za wssecky wěrné Čechy; knjžata i panownjci kladli obraz geho na penjze, pečeti a korauhwe swé; množstwj chrámů i oltářů postaweno w čest geho gména po wssech kragjch; ano konečně wsse, co národ náš gako swé wlastnj we cti mjti chtěl, to až podnes „swatowáclawským“ nazýwati obwykl. Takž samo gméno wýtečného panownjka tohoto, gako před stoletjmi, gesstě i nynj w millionech srdcj českých city a aumysly nábožné buditi nepřestáwá.

Rozgjmánj.

Nenj wětssj a swětěgssj a Bohu milegssj oběti než oběť, giž Kristus Ježjš nebeskému Otci swému přinesl, když sebe sám za hřjssné člowěčenstwo na křjži obětowal. Tauto obětj neyswětěgssj oswědčil Kristus Ježjš swau k Otci swému uctiwost a lásku, gakož i geho welebnost, moc, swatost a sprawedlnost. Tato oběť přinássj se denně na oltářjch ode kněžj, a denně obětuge se w nj Kristus Ježjš za hřjssný lid owssem způsobem nekrwawým. Nenj tedy nad oběť msse swaté nic důstognějssjho, nic Bohu milegssjho, nic člowěčenstwu prospěssnějssjho. O obětj msse swaté dj swatý Frantissek saleský, že gest srdcem křesťanského náboženstwj, dussj nassich pobožnosti, newýmluwným tagemstwjm Božjm, neyhlubssjm

lásky Božj základem, kterým se Bůh sám s námi životně spoguge a nás neypodstatněgi milostj swau a neyznamenitěgssjm požehnánjm obdařuge. To wsse kdo bedliwě uwážj, nebude se diwiti, proč swatý Wáclaw tolik uctiwosti k oběti této měl, a proč s takowau pilnostj a náboženostj na mssi swatau chodjwal, owssem ale diwiti se bude, proč my tak nedbale na mssi swatau chodjwáme? proč my při neyswětěgssj oběti této tak roztržiti bywáme. Máme my snad wjce a důležitěgssjch pracj na starosti, než měl swatý Wáclaw? Cyhle ty mjwáš dosti času k gjdlu a k pitj, k hranj a k spanj, k marným náwsstěwám a k nicemným rozprávkám a klepům, proč newezmeš si také chwjle ke mssi swaté? Proč? protože neznáš nesmjrnau cenu oběti této, a newjš gak nesčjslných dobrodinj nám se tauto obětj dostáwá. Tobě zdá se, že ztracen gest čas, gegž službě Božj wěnuges, ale toho času nenj ti ljto, kterýž zahálkau a marnostmi moržjš. A gsi-li přede někdy přjtomen neyswětěgssj oběti, gaké bywá tu twé chowánj? Kdo tě widj, sotwa řekne, že znáš cenu oběti, gjž s knězem obětowat gsi přissel, sotwa řekne, že wjš, kde gsi a gak se tu chowati máš. Wiz swatého Wáclawa, on knjže mocný a slawný, on neostýchá se dnem a nocj modliti se, neostýchá se bosýma nohama i času zimnjho do kostela choditi, neostýchá se kleče modlitby swé se modliti, wěda, že Bůh daleko nad něho wětssjm gest králem a pánem. Ale ty nezřjdka činjš z chrámu peleš lotrowskau. Mluw proč

neohýbáš také ty kolena před králem nebes a země, proč neprokazuješ Bohu swému takowé úcty gako swatý Wáclaw byl činil? Newjš, že prawj Pán: „Žiwť gsem gá, přede mnau bude klekati každé koleno, a každý gazyk wyznáwati bude Boha?“ Wěřim rád, že mſſe swatá žádného prospěchu ti nepřináſſj, protože gj neobětuješ, gak bys měl. O bys pomněl, že této oběti též přjtomna gest rodička Božj se wſſemi swatými a s kůry andělskými, a že wſſickni tito wywolenci a nebeſſtané též s twau modlitbau swé prosby a modlitby spogugj, že sám Kristus Ježjš za tebe u Otce mluwj a umučenj swé obětuge, pak bys zagisté s ochotněgſſj myslj a s nábožněgſſjm srdcem býwal oběti mſſe swaté přjtomen. Dejž to nebeský Bůh.

„Kristus Ježjš ponjžil sebe samého, poslussen gsa učiněn až do smrti a to do smrti křjže. Protož i Bůh powýſſil ho, a dal mu gméno, kteréž gest nad wſſelické gméno“ (Filip. 2, 8. 9.).

„Wſſecko, cožkoli činjte w slowě neb w skutku, wſſecko čiňte we gménu Pána Ježjſſe Krista, djky činjce Bohu a Otci skrze něho“ (Kolos. 3, 17.).

„A wzaw chléb, djky činil a lámal, a dáwal gim, řka: Totok gest tělo mé, kteréž se za wás dáwá. To čiňte na mau památku. Též i kalich wzal, když odwečeřel, řka: Tentok gest kalich, nowý zákon w mé krwi, kteráž za wás bude wylita“ (Luk. 22, 19. 20.).

„Synáčkowé mogi, totok wám píſſi, aby gste

nehřeſſili. Paklit by kdo i zhřeſſil, přimluwce máme u Otce, Jeżiſſe Kriſta ſprawedliwého; a ont geſt obět ſlitowánj za hřjchy naſſe, ale i za hřjchy wſſeho ſwěta“ (I. Jan 2, 1. 2.).

„Bogte ſe Pána a wzdeytę gemu čeſt; nebo přiſſla hodina ſaudu, a klaněgte ſe tomu, kterýž učinil nebe, i zemi, i moře, i ſtudnice wod“ (Zgew. ſw. Jana 14, 7.).

Modlitba.

O Pane Bože, deyž nám tu miloſt, abychom přjkladu ſwatého Wáclawa wěrně náſleduge neyſwětěgſſj oběti negenom rádi byli přjtomni, nýbrž i s myſlj nábożnau a bohabognau obět tuto tobě přináſſeli; propůgč nám též miloſtiwě, aby obět tato, kdykoli gi tobě přináſſeti budeme, tobě netoliko byla přjgemná, ale nám též zwláſſtě ku ſpaſenj duſſe proſpěſſná. Skrze Kriſta Jeżiſſe, Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe také ſwátek: w Řjmě ſwatého Priwata, mučednjka; tamtéż ſwatého Staktea, mučednjka; w Africe ſwatých mučednjkú Marciala, Wawřince a ginýchž dwadcjti; w Antiochii piſidické ſwatých mučednjkú Marka paſtuchy, Alfia, Alexandra a Zoſyma, geho bratřj; téhoż dne utrpenj ſwatého Maxima; w Janowě ſwatého Salomauna, biſkupa; w Brixii ſwatého Silwjna, biſkupa; téhoż dne ſwaté Ewſtachie, panny dcery ſwaté Pawly; w Němcjch ſwaté Lioby, panny a m. g. ſw.

29.

Swátek swatého Michala archangela.

Swátek swatého Michala archangela swětil se w cjrkwi giž w dobách neystarssjch, a we wěku čtwrtém za panowánj cjsaře Konstantina Welikého bylo w Carhradě a w giných městech dráhně kostelů ke cti téhož archangela zaswěceno, z nichž někteřj pro zázraky a pro giné milosti, kterých se modljcj na orodowánj swatého Michala byli stali aučastni, welmi proslaweni byli. I na západě rozssjřila se úcta k swatému archangelu welice, zwlásstě od těch dob, co obywatelé apulsstj za papeže Gelasia I. na hoře Ǧarǧan řečené ku cti téhož archanděla Michala kostel slawný byli wystawěli. Ostatně máme přjčin neywětssjch, pro něž swatého Michala ctjti a do geho opatrowánj se poraučeti máme. Swatý Michal gest hlawa, aneb gak cjrkew swatá dj, knjže kůrů nebeských; on gest prwnj mezi duchy blaženými, kteřj u trůnu Páně stogjce, bez ustánj prozpěwugj: Swatý, swatý, swatý Pán Bůh zástupů, plná gsau nebesa welebnosti i sláwy twé! On gest ten, genž ode stwořenj swého Boha poslussen bogowal proti Luciperu, genž Bohu stwořiteli swému se protiwil, a gemu roweň býti chtěl. On gest byl Bohem určen, aby hágil starau umluwu, a nedal zaniknauti wjře w žiwého Boha, nynj ale gest nám dán za ochrance zákona nowého. Mimo to wěřjme, že swatý

Michal od Boha geſt powolán, aby přigjmal duſſi umjragjcjch a k ſaudu Božjmu gich prowázel; wěřjme, že nám na ſmrtelné poſteli býwá přjtomen, a pomáhá nám zápaſiti w poſlednjm bogi s duchy pekelnými, a přemáhati gich. Z těch zagiſté přjčin modljwá ſe k němu ſwatá cjrkew we gménu wſſech křeſtanů: „Swatý Michale archangeli opatrug nás w poſlednjm zápaſu, abychom nezahynuli na hrozném ſaudu!“ ano napomjná nás též, abychom geg často o přjmluwu geho proſili, modljce ſe w litanii ke wſſem ſwatým: „Swatý Michale, orodug za nás!“

Awſſak chceme-li ſe ſtáti orodowánj a pomoci téhož archangela aučaſtni, geſt neywyšſſj potřeba, abychom též zmužile nynj giž odpjrali těm, proti kterýmž ſi žádáme w hodinku ſmrti ſwé geho pomoci, nebok ſpolčiwſſe ſe z ďáblem nemůžeme w pomoc anděla daufati.

Swatý Michal wyobrazuge ſe obyčegně odjn w brněnj mage ſſtjt w ruce, na kterémž napſáno po hebregſku Michael, což latině: Quis ut deus, po česky ale: „Kdo gako Bůh“ ſe wykládá. Těmi ſlowy ozbrogil ſe ſwatý archangel mage bogowati s Luciperem, těmi ſlowy přemohl odbogné angely a ſwrhl ge u propaſt pekelnau. Těch ſlow a téže zbraně i my užjwati bychom měli, kdykoli s pokuſſitelem pekelným nám zápaſiti geſt. Kdo geſt gako Bůh? Kdo geſt tak mocný, tak maudrý, tak krásný, tak milowánj hodný gako Bůh? Kdo geſt ale také tak ſtraſſný

gako Bůh wssewědaucj, sprawedliwý a swatý saudce? Kdo mage zápasiti s pokussitelem tjmto a podobnými myssléukami se hágj, zagisté gako archangel Michael stojtězj, a to tjm gistěgi, gežto se nadjti může, že tentýž archangel neopustj toho, kdo přjkladu geho následuge.

Rozgjmánj.

Swatý Michael byl powýssen, že wěren zůstal Bohu swému, a že hágil geho čest a sláwu. Gaký ale potkal osud Lucipera a přiwržence geho? Swržen byl do pekla se wssemi přiwrženci swými, do pekla prawjm, kteréž i těm se dostane, giž padlých angelů w neposlussnosti následugj. Eyhle totě konec a odměna těm, kteřj Boha neposlauchagj a geho urážegj. Uwaž wěc tuto dobře! Luciper a nesčjslnj angelé swrženi byli do pekla pro hřjch, a sice pro gediný hřjch, pro prwnj hřjch. Bůh neussetřil ani gediného z andělů těch padlých, ani gedinému nepopřál času k pokánj, nýbrž okamžitě wssecky ge do pekla swrhl. Uwaž, že gediný hřjch, a to hřjch gen myssléukau zpáchaný wěčným peklem trestán byl! Nuže, wyrozumjwáš-li giž, že hřjch zlé gest to neywětssj! Můžeš-li medle řjci, že Bůh na myssléuky nehledj, aneb že netrestá gich, když gimi gsme se prohřessili? Můžeš těm mrzkým tlučhubám za prawdu dáti, kteřj rauhawě blekotagj, že Bůh hřjchu tak wysoce si nepáčj, že snadno geg odpausstj? — Buď tedy wyzney, že

geſt Bůh neſprawedliwý aneb že hřích ſmrtelný geſt zlé neſmírné. Že by Bůh byl neſprawedliwý, to zagiſté mluwiti ſe neopowážjš, bylok by to rauháuj to neywětſſj; tedy nezůſtáwá nic, než, že Bůh ſprawedliwý treſtá i gediný hřích ſmrtelný treſtem wěčným, že ale netreſtá přjſnčgi, než gſme zaſlaužili. Když tedy gen gediný hřích wěčným peklem treſtá ſe, muſj zagiſté hřích býti zlé neſmírné. Co medle můžeš proti tomu namjtati? — Neotewře-li ti přjklad Luciperůw a treſt, kterémuž on i ſ anděli ſwými propadl, oči, abys poznal welikoſt hřjchu? nedáš-li ſe i hned na pokáuj, abys zhladil miloſtj Božj hřjchy ſwé, ztracen gſi, wěčně ztracen. Pomni mimo to, že Bůh, dle ſwědectwj ſwatého Petra, na padlých a zatracených andělich wſſem hřiſſnjkům ukázati chtěl, kterak gich treſtati bude, nedagj-li ſe na pokánj. Neuſſetřil-li Bůh ſſlechetných duchů pro gediný hřjch, gak můžeš daufati, že tebe pro hřjchy ſſetřiti bude, gemuž čaſu i proſtředku k pokánj dáwá? Protož dnes geſſtě počni ſe hřjchu báti, bog ſe ho wjce než wſſeho zlého na ſwětě, bog ſe ho wjce než peklа ſamého, nebok geſt ſkutečně wětſſj zlé, než peklo ſamo. „Mnozj powažugj peklo, pjſſe ſwatý Jan Zlatoúſtý, za neywětſſj zlé, gá ale mám za to, že hřjch daleko wětſſj zlé geſt, než peklo.“

„Gako před twářj hada utjkey před hřjchy, a přiſtaupjš-li k nim, uſſtkne tě. Zubowé lwowi gſau zubowé geho, zabjgegjce duſſe lidſké“ (Sir. 21, 2. 3.).

„Obličeg Hoſpodinůw nad těmi, kteřjž činj zlé“ (Žalm 33, 17.).

„Mnozj bičowé (přigdau na) hřjſſnjka“ (Žalm 31, 10.).

„Nemylte ſe: Bůh nebýwá poſmjwán. Nebo cokoli rozſjwal by člowěk, tot bude i žjti. Nebo kdož rozſjwá w těle ſwém, z těla i žjti bude poruſſenj“ (Gallat. 6, 7.).

Modlitba.

O Bože Otče, ty znáš křehkoſt a ſlaboſt naſſi, wjš, že bez pomoci a miloſti twé nic dobrého ze ſebe učiniti nemůžeme. Učiň tedy miloſtiwě, ať nenáwidjme hřjch, a ať wſſemožně ſe ho ſtřežjme. Kdybychom ale někdy pro křehkoſt ſwau w pokuſſenj upadli, ſeſſli nám angela ſwého Michala na pomoc, ať boguge s námi a za nás proti pokuſſiteli, a konečně až umjrati budem, ať přigme duſſi naſſi, a odewzdá gi tobě, Otci miloſrdnému, genž gſi žiw a kraluges na wěky wěkůw. Amen.

Téhož dne:

Žiwot ſwaté Theodoty aneb Bohdany, mučednice.

Ku konci panowánj Licinia cjſaře r. 318. naſtalo w městě thráckém Philippopoli welké

křeſtanům protiwenſtwj. Prefekt Ağrippa kázal w den ſlawnoſti Apolla, aby ſe wſſickni měſſtané ſeſſli bohu, gak Apolla nazýwal, obětj přinášſet. Giſtá žena gménem Theodota neb Bohdana, kteráž dřjwe žiwot byla wedla oplzlý a chlipný, byla u wládaře winěna, že prý na obětech žádného aučaſtenſtwj bráti nechce. Pohnána k auřadu, wyznala ſe upřjmně z předeſſlých neſſlechetnoſtj ſwých, ale i doložila, že aučaſtenſtwjm na takowých ſwatokrádežných obětj welikoſt ſwých prowiněnj rozmnožowati nechce. Přjkladem gegjm zmužilo ſe ſedm ſet křeſtanůw a padeſáte, kteřj nápodobně ſe zdráhali modle Apollowi obět přineſti. Po těch uwrhli Theodotu do žaláře, w kterém dwadcet dnj ſetrwala modljc ſe wraucné modlitby a rozgjmagjc o těžkých neprawoſtech, gimiž Boha urazila, a o podiwném ſmilowánj Božjm. Když po druhé gi na ſaud poſtawili, dala ſe ubohá hřjſſnice do hlaſitého pláče wolagjc upěnliwě, aby gj Bůh předeſſlých neprawoſtj miloſtiwě odpuſtil a k naſtáwagjcjmu mučenj ſily a ſtatnoſti dodal. K otázkám prefektowým neodpowjdala leč, že byla tak neſſkaſtna, a minulý žiwot ſwůg chlipnoſtj a nečiſtotau poſkwrnila, teď ale, že ſtala ſe křeſtankau, gakkoli hodna nenj ſwaté toto gméno noſiti. J odſaudil gi Ağrippa k metlám. Pohanům k tomu přihlédagjcjm ſlitowalo ſe ubohé ženy, i žádali gi, aby upoſlechnuwſſi rozkazu wrchnoſti tak ukrutných muk ſe zbawila. Ona ale odpowěděla: Waſſe napomjnánj gſau marná, nikdy neopuſtjm Boha

žiwého, abych obětowala mrtwým obrazům.“ Po tak slawném wyznánj dali gi napnauti na skřipec a železnými pářaty na celém těle gi trhali; ona ale děkowala w neywětších bolestech myslj gasnau Spasiteli swému, že gi hodnau učinil, že pro něho trpěti může. Pro to pro wsse rozkwasil se Ağrippa na neywýš tak, že katanům přjsně kázal, aby zmučenau ženu znowa dřeli a do žiwých ran ocet lili. „Gá se muk twých tak málo hrozjm, odpowěděla swatá trpitelka, že tě i žádám, abys muk přimnožil, abych milosrdenstwj dossla a slawnějssj koruny si wymohla.“ Wida tedy Ağrippa, že nad mučednicj nesswjtězj, dal gj neyprw geden zub po druhém wylámati a pak gi ukamenowati. Saud wykonal se za městem gak řečeno roku 318.

Rozgjmánj.

Swatá Theodota gest nám žiwým přjkladem prawé kagicnosti. Gak mile hřjch swůg poznala a welikost geho, opustila geg okamžitě, a nigakž se nedala k nowému hřjchu swésti, nýbrž oplakáwagjc horkými slzami předesslý žiwot, i krwj swau Bohu uraženému zadost učiniti chtěla i také zadost učinila. Táži se, zdali také wy křesťané milj, zdali také wy gako swatá Theodota gednáte? Ach běda, přeběda, u nás to zcela ginak bywá. My sotwa že gsme se z starých hřjchů wyznali, giž zase w ně lezem, gako pes k wywratu swému, sotwa že gsme sljbili, že

naprawjme, čim gſme Boha urazili, opět na ſlib zapomjnáme, ſotwa, že gſme uzawřeli, že wyſtřjháme ſe zlé přjležitoſti, opět gi hledáme, ach i padáme. Co aſi myſljte, zdali takowé pokánj prawé geſt, zdali ſe zpowědi takowé Bohu ljbj, zdali platné gſau? — Nač ſe ſpoléháte, ó bjdnj hřjſſnjci, že hřjch k hřjchu přidáwáte a tak Kriſta znowa křižugete? Spoléháte ſe na miloſrdenſtwj Božj? Pomněte ale také, že Bůh geſt ſprawedliwý a že nebýwá poſmjwán. Kdo ſotwa že zpowědnici opuſtil, opět w ſtaré nawyklé hřjchy padá, ten neměl oprawdiwého předſewzetj ſe polepſſiti. Gak mohle můžeš ſe nadjti, že Bůh ti bude miloſtiw, když ſprawedlnoſt geho uſtawičně urážjš? gak můžeš daufati odpuſſtěnj když ti hřjch geſt milegſſj než miloſt Božj? Či čekáte na poſlednj doby žiwota? Kdo wás ubezpečil, že nepřigde ſmrt náhle, aneb že ſmyſlů ſwých podržjte? Bude wám Bůh wěřiti, že ſe upřjmně polepſſiti chcete, gežto gſte ſi po celý žiwot s njm zahrávali, uſtawičně ſlibugjce a zaš ſlowo ruſſjce? Gak oſwědčjte ſwau upřjmnoſt, až žiwi nebudete? Nemylte ſe, Bůh nebýwá poſmjwán! Kdos tedy ſljbil, že žiwota ſwého naprawjš, tedy i w ſlowě ſtůg.

„Synu, zhřeſſil-li ſi, nepřidáwey wjce, ale raděgi i za předeſſlé modl ſe, aby byli odpuſſtěni tobě“ (Sir. 21, 1.).

Geſtliže ti, kteřjž utekli poſkwrn ſwěta ſtrze známoſt Pána naſſeho a Spaſitele Ježjſſe Kriſta, opět zaſe w ně zapleteni gſauce, přemo-

ženi bywagj, učiněny gsau gim poslednj wěci horssj nežli prwnj. Lépe by zagisté gim bylo, nepoznáwati cesty sprawedlnosti, nežli po poznánj zpět se odwrátiti od toho swatého přikázanj, kterěž gim prwé gest wydáno. Nebo přihodilo se gim to, co se říká w prawém přjslowj: Pes nawrátil se k wýwratku swému, a swině umytá do kalisstě bláta.

Modlitba.

Pane Jesu Kristě, Wykupiteli a Spasiteli náš! Utwrz w nás ducha kagicnosti a milostiwě propůgč, abychom přjkladu swaté Theodoty wěrně následugjce, raděgi života se wzdali, než tebe Pána nasseho při neymenssjm urazili, genž gsi živ a kraluges po wssecky wěky. Amen.

Téhož dne:

Život sw. Řehoře, biskupa a swaté panny Rypsimis a towaryssek gegi, mučednic.

Swatý Řehoř přjgmjm „Oswjcený" byl živ w Armenii wětssj. On se narodil w kragině Balhawen řečené z rodu králůw perských Arsacidů. W dětinstwj swém dostal se do Césarege kappadocké, kdež i odchowán byl. Mage k tomu přjležitost naučil se tu wjře křesťanské a dal se

křtjti, nebo geſſtě pohan byl. Geho láſka k Bohu byla plamenná, a aby gediné Bohu ſe mohl oddati, ſwěta ſe zcela odřekl. Zdokonaliw ſe we wjře, roznjtil ſe žádoſtj zwěſtowati ſwým kraganům učenj ſpáſy. J wrátil ſe tedy do Armenie w důwěře, že Bůh pohledne miloſtiwě na wraucné geho modlitby a ſnahám geho ſwatým požehná. Wřelé řeči, gimiž zwěſtowal kraganům učenj o křjži, nalezaly dobrau půdu, a gežto žiwot ſwatého blahozwěſty byl neauhonný a tak řjkage žiwý přjklad ſwatého ewangelia, a gežto Bůh řeči geho potwrzowal mnohými zázraky, ſtalo ſe, že neſčjſlnj takměř záſtupowé wjru křeſtanſkau přigali. Gen král Tiridat nechtěl hrdé ſſjge pod ſladké gho Kriſtowo ſkloniti, nýbrž žádal od Řehoře, aby odřekna ſe wjry bohům domácjm obětowal. Čemuž když ſwatý Řehoř odpjral, dal geg král mukami neſlýchanými mučiti. Neyprw kázal mu w úſta ſtrčiti hrubé dřewo, na to ſwázaw prowazy tělo geho, dal geg powěſiti, tak že po ſedm dnj mezi nebem a zemj wiſel, a pak ukrutně mrſkati. Když ani muky tyto neoblomily ſtatnoſt ſwatého mučednjka, kázal na nohy geho deſky přiložiti, kteréž tak tuze ſe přitáhly, že až krew z prſtů ſe praudila, na to pak rozkázal w paty hřebů nabiti a k rychlé chůzi geg nutiti. A wſſak ani tyto ukrutné muky, ani žádné giné, gichž králowa ukrutnoſt wymýſſlela, nebyly s to, přemoci mučednjka Božjho, nýbrž on gako by boleſtj byl necitelný negen lid přiſtogjcj wjře ſwaté wyučo-

wal, ale i Bohu srdečně děkowal, že ho takto nawsstjwiti ráčil. Konečně přemohla statnost muže Božjho surowost královu a milost Božj wstaupila w srdce geho, i přigal křest swatý, a gaký prwé byl protiwnjk křesťanůw, taký byl nynj gim přjtel, a wsse, co mu swatý Řehoř radil, že by k sláwě bylo Božj, s neywětssj upřjmnostj a ochotnostj konal. Toho času wzrůstala cjrkew w Armenii ku podiwu krásně. To ale rmautilo nesmjrně Maximina Daju, genž tenkráte na wýchodě panowal, neboť auhlawnj byl wjry křesťanské nepřjtel. J obořil se brannau rukau na Armény nemysle ginak, než že gich přemůže a wsse, co křesťan gest, wyhubj. A wssak byl poražen a musil s hanbau domů se wrátiti.

Swatý Řehoř, genž si tak welikých zásluh o wjru Kristowu w Armenii byl zjskal, byl poslán od krále Tiridata k Leonciowi do Cesaregi kappadocké, aby od něho na biskupstwj byl posswěcen. Nawrátiw se domů, pokračowal w pracjch apostolských, an světlo swatého ewangelium i k giným surowým národům přinesl, a káže swatau wjru až k horám kawkazským se probral. Potom, pjsse se, uzawřel prý se swatý Řehoř w kragi, Daranalia řečeném, w paustku, kdež i w Pánu usnul. To stalo se, když Konstantin cjsař na wýchodě začal panowati.

W těch dobách, co král Tiridat wztěkal se a zuřil proti wjře křesťanské, stalo se, že gedna panna, gménem Rypsimis, welmi sličné twáři

a poſtawy uſſlechtilé s Gaganau, pěſtaunkau ſwau, a s ginými geſſtě pannami pro zachowánj ſwé panenſké čiſtoty z řiſſe řjmſké do Armenie ſe utekly a tam po delſſj čas, co možná bylo, ſe ukrýwaly. Dozwěděw ſe Tiridat o kráſe Ripſimy zahořel k ni chlipnau miloſtj, a poſlaw k nj s dary a kráſným rauchem poſly, kázal, aby gi s ſebau do králowſkého paláce přiwedli, oſtatnj pak panny bedliwě ſtřežili. Rypſima ale, genž ſe byla Kriſtu Jeżjſſi zaſljbila, pohrdla wſſemi dary a zmužile odporowala wſſem řečem poſlůw králowſkých; kteřj widauce, že po dobrém pannu nepřemohau, náſilim gi wzawſſe do palácu ku králi přiwedli. Widauc ſwatá panna, w gakém nebezpečj wězj, obrátila wſſi myſl ſwau k Pánu Bohu, a připomjnagjc ſi moc a welikoſt Božj, genž židy přes moře rudé přewedl, Jonáſſe w żiwotě rybý, Daniele pak w gámě lwowé zachowal, a Suſannu před auflady chlipnjků zachránil, dodáwala ſi ſtatnoſti a zmužiloſti k naſtáwagjcjmu protiwenſtwj. I přiſſel král a uzřew pannu, ana w plné kráſe a newinnoſti ſtogj, takowau chlipnoſtj zahořel, že gi ſliby a lichocenim k tomu měl, aby mu po wůli byla, ano i toho ſe opowážil, čeho bohaprázdná chlipnoſt ſe opowážjwá. Ale ſtatná panna, ſjlena ſlibem čiſtoty, uměla chlipnjka nekázaného w uzdě a w ſluſſné kázni udržeti, tak že zahanben a hněwem kypjcj tu ſtál, gako otrok před ſwým welitelem, neopowažuge ſe ani zraku powzneſti. — Nic nenj tak nepřemožitelno, gako důwěra w Boha

a w pomoc geho. Tjm kdo se ozbrogj, nebude se báti, a bič nepřibljžj se k ſtanu geho.

Wida tedy král, že Rypſimu nepřemůže, dal Gaganu přiweſti a kázal gj, aby panně domlauwala, a přimutila gi po wůli mu býti. Poſſetilec nepomyſlil, že opět nowau porážku utrpj. Nebot Gagana domlauwala Rypſimě, ale nikoli, aby králi byla po wůli, nýbrž aby ſlibu byla pamětliwa, pamětliwa též ſláwy budaucj, wytrwá-li, a treſtů pekelných, kleſne-li. Takto ſe ſklamány widauce dwořanjnowé králowſſtj, dali Gaganu ubiti, zuby wytlauci a pak gi propuſtili. Ale i Rypſimis opuſtila palác gako wjtěz ſlawný, a nikdo se gj neprotiwil. J ubjrala se s twářj weſelau a radoſtnau měſtem a wſſem pannám dáwala ſwědectwj o wjtězſtwj ſwém. Přiſſla noc — Gagana, Rypſimis i oſtatnj panny ſeſſedſſe se na mjſtě určitém, wzdáwaly djky neyſrdečněgſſj, že gim Bůh tak miloſtiw býti ráčil. An geſſtě na modlitbách trwaly, ay přiſſel dwořanjn geden s žoldnéři a wyřjzl panně neyprw gazyk, pak ale ſtrhnuw s nj oděw, dal gi na dřewa roztažená křjžem přiwázati, a pochodněmi páliti. Na to gj wypárali žiwot, tak že wſſecky wnitřnoſti se wykydly, konečně i oči gj wylaupli, a tak žiwotu gegjmu konec učiniwſſe ke koruně mučednické pomohli. S nj bylo též tři a třidcet panen uſmrceno, kteréž tu s nj byly a pozůſtatky gegj ſmrtelné sbjrati se galy. Gediná Gagana s dwěma pannami zůſtaly na žiwě; ne wſſak dlauho. Nebot znamenage nelidſký dwo-

řanjn nářek králůw, gegž pro Rypſimu má, že gjm pohrdla, wzal Ğağanu i oſtatnj dwě panny, a když ge na moſt dowedl, kde zločincowé ſe odprawowali, ſtrhl s nich oděw a dal ge za žiwa dřjti; wida pak že nic méně Boha ſwého oſlawugj, kázal gazyky w týli gim wyřjznauti, pak oſtrými kameny žiwot rozpárati a konečně hlawu ſtjti. To wſſe ſtalo ſe dne 28. a 29. záři.

Rozgjmánj.

Gak podiwný geſt Bůh při obracowánj hřjſſnjků! gak miloſrdný bywá k těm, od nichž hrubě byl uražen. Eyhle tentýž král, kterýž wſſj mocj proti křeſťanům zuřil a ſe wztěkal, ten nagednau ſtal ſe horliwým wyznawatelem Kriſtowým. Protož uzřjš-li někdy nějakého welkého hřjſſnjka, nepohrdey gjm. Kdo wj, nestane-li ſe z něho horliwý hagitel aneb dokonce člowěk ſwatý. Ruka Páně, kteráž z publikána učinila apoſtola a z protiwnjka cjrkwe neyhorliwěgſſj obranu, táž ruka Páně nenj poſud zkrácena. Bůh může i neywětſſjho hřjſſnjka obrátiti. Wizme ale také, gak welice Bůh geſt miloſrdný. Král Tiridat zaſluhowal pro zlé činy ſwé, aby náhle od Boha treſtán byl, ale Bůh negednal s njm wedlé zásluh geho, nýbrž propůgčil mu miloſt ſwau a uwedl ho do lůna téže cjrkwe, giž prwé tak urputně byl pronáſledowal. Nezakuſil-lis také ty podobného miloſrdenſtwj Božjho? Wěziž, že toho okamženj, když hřeſſils, zaſluhowals, abys

w hřjchu umřel a na wěky byl zatracen. Ale Bůh tě uſſetřil, a to tentýž Bůh, kteréhož ty tak těžce urážjš. On ti přege času k pokánj, on tě napomjná, abys ſe k němu nawrátil, ne gako by z toho něgaký užitek měl, nýbrž proto gediné, že tebe miluge a ſpaſiti chce. Padniž tedy na kolena a wzdey mu za tu neſmjrnau dobrotu djky ſwé, wolage s ſwatým Auguſtinem: „Tiſjckrát mohls mne, ó Bože, zatratiti, bys byl chtěl. Ty ale nechtěl gſi, proto že duſſe miluges.“ I mau duſſi miluges, i mne mohls zatratiti, ale nechtěls, nýbrž čekáš miloſrdně, že ſe ſnad k tobě obrátjm a dokonalé owoce pokánj přineſu! Nuže člowěče mage tak miloſrdného a tak laſkawého Boha, můžeš-li geſſtě hřeſſiti? můžeš-li Boha urážeti?

„Nepřidáwey hřjch k hřjchu a neřjkey: Smilowánj Páně welké geſt, ſmiluge ſe nad množſtwjm hřjchůw mých. Miloſrdenſtwj zagiſté i hněw rychle přicházegj od něho, a na hřiſſnjky hledj hněw geho“ (Sir. 5, 5.).

„Miloſrdenſtwj Hoſpodinowo od wěků a až na wěky trwá nad těmi, kteřj ſe ho bogj“ (Žalm 102, 17.).

„Bůh ſmiluge ſe nad námi, a uwrže gako w hlubokoſt mořſkau wſſecky hřjchy naſſe“ (Micheas 7, 19.).

„Žiwť gſem gá, prawj Pán Bůh, nechci ſmrti bezbožného, ale aby ſe obrátil bezbožný od ceſty ſwé a žiw byl“ (Ezech. 33, 11.).

Modlitba.

O dlauhočekawý a milosrdný Bože, učiň ať množstwj hřjchů swých poznáme, nadpřirozeně gich željme, upřjmně z nich se wyznáwáme, a dle sjly za ně zadost činjme, a uchowey nás na cestě prawé kagicnosti, abychom wěčně milosrdenstwj twé w řjssi živých mohli oslawowati, skrze Krista Ježjsse. Amen.

Dnes se slawj také swátek: W Thracii swatých mučednjků Ewtychia, Plauta a Heraklea; w Persii swatè Gudelie, mučednice; též tam swatých mučednjků: Dády a Kazdoi, manželky geho a Gabbely, syna gegich; w Antisiodoru swatého Fraterna, biskupa a mučednjka; w Krumburku blizko Akwjnu swatého Grinwalda, kněze a wyznawače; w Palestině swatého Kwiriaka, paustewnjka a m. g. sw.

30.

Život swatého Hieronyma.

Swatý Hieronym, aneb gak my ho semotam nazýwáme, Jaroljm, narodil se w Stridoně, w městečku někdegssj Panonie aneb nyněgssjho Dalmatska, roku asi 331. aneb 342. Geho zámožnj rodiče nessetřili žádného nákladu na syna swého a negen we wjře křesťanské, nýbrž i we wědách wsselikých geg gednak sami wychowáwali, gednak zběhlým učitelům na wychowanau dali. Hieronym byl hoch welmi schopný, ale též poněkud neposedný a k učenj málo chuti

magjcj. J muſil často do ſſkoly nucen býti. Pozděgi dal ho otec Ewſeb do Řjma. Hieronym překonaw přirozenau nechuť k učenj, ſtal ſe mladſkem negen pilným, nýbrž nenaſytnau žjznj po wědách dychtjcjm. Studowal pak w Řjmě u Donata, tenkráte welmi proſluléhо učenoſtj muže, a ſchopnoſtmi i pilnoſtj w krátce tolik wynikl w gazyku řeckém a w gazyku latinſkém, že s welikau chwálau o něm ſe mluwilo. Hieronymus byl wychowán nábožně; tuto myſl ožiwowal w Řjmě gak gen mohl, zwláſſť ale rád podzemnj hroby nawſſtěwowal, a rozgjmánjm krutých zápaſů, gež mučednjci pro wjru podſtaupili, zbožnau myſl ſwau obnowowal a w pružnoſti udržowal. Poznenáhla ale utuhla bohabogná myſl, nebo ť obcuge neuſtále s učiteli pohanſkými, giž gen ſluſſnoſt od žáků požadowali, a s towaryſſi lehkomyſlnými, počal zanedbáwati ſlužby Božj a že náklonnoſti ſwé nepřemáhal, ſtal ſe wlažným, hrdým a marnomyſlným, lehkowážným. Ale Božj oko nezawřelo ſe nad njm zúplna, a Hieronymus záhy zpamatowaw ſe, nawrátil ſe na ſtarau ſtezku a že gěſſtě katechumen byl, dal ſe roku 370. též křtjti, ſlibuge, že ſe zcela ſlužbě Božj oddá. — Učitelé, kteřj s učenoſtj ſpolu i ctnoſti nemagj, a pewně prawé wjry ſe nedržj, gſau weřegným ſſkolám holý geb. Geſt tedy rodičům ſwatoſwatá powinnoſt djtkám opatřiti učitele ſwědomitého a ctnoſtného a gich před ſwůdcem wyſtřihati. „Pilně ſe waruqte faleſſných proroků, kteřjž přicházegj k wám

w rauſſe owčjm, wnitř pak gſau wlci hltawj“ (Mat. 7, 15.); „nebok welmi proſpjwagj k bezbožnoſti, a řeč gegich gako rak rozgjdá ſe“ (II. Tim. 2, 16. 17.).

Aby žjzeň ſwau po wčdách ochladil, odebral ſe Hieronym s přjtelem ſwým Bonoſem do Trewjru, kde tehdáž ſlawná ſſkola byla, a zde ſe doſtalo duchu geho prawého ſměru; zde ſe odřekl wſſech ſwětſkých marnoſtj a oddal ſe ſtudium prawé maudroſti. Mezi tjm uzrál geho úmyſl, že ſe ſwěta wzdálj a o ſamotě kteſi Bohu tělem a duſſj ſlaužiti bude. J odeſſel tedy do Akwilege, kde tenkráte mnozj ſwatoſtj i učenoſtj wěhlaſnj mužowé žiwi byli, a uzawřew s nimi buď trwanliwé přátelſtwj aneb aſpoň známoſt, wydal ſe pak do Aſie; ſwatý Heliodor, pak gakýſi Innocens a Hylas, mnichowé akwilegſſtj, prowázeli geg. Proſſli Thracii, Pontus, Bithynii, Galacii, Kappadocii a Cilicii. Swatý Hieronym neopominul nikde, kamkoli přiſſel, nawſſtjwiti pauſtewnjky a giné nábožné muže, u nichž buď ponaučenj buď útěchy hledal. W Antiochii zdržel ſe po delſſj čas, aby ſlyſſel Apollinara, tehdáž od ſwaté wjry geſſtě ſe neuchyliwſſjho, an pjſma ſwatá wykládá; konečně uſadil ſe w pauſſti Chalcis řečené mezi Syrij a Arabij, oddán zcela ſtudijm a ſtutkům kagicnoſti. A wſſak gakkoli mužů neyzkuſſenějſſjch náſleduge, tělesnoſt ſwau mrtwil poſtem, bděnjm, pracj, modlenjm a rozgjmánjm, nic méně nebyl s to, weſſkeru nepořádnau žádoſt w ſobě uduſiti, ný-

brž dopuſtil Bůh, aby u wrchowaté mſře zakuſil křehkoſt a mrzkoſt těla a potřebu miloſti Božj każdému, kdo nad ſmyſly ſwjtěziti a na dráze ctnoſti bezpečně kráčeti chce. Boleſt pak nad tjm a zápas popiſuge ſám w liſtu ſwaté panně Ewſtochium ſwědčjcjm, an dj: „Často gſem ſe w oné hrůzoplné pauſſti domnjwal, že ſe nacházjm w ſtředu řjmſkých rozkoſſj. Sedal gſem tu o ſamotě, kdežto mne hoře sžjralo. Hnuſně bylo pohleděti na audy rauchem kagicnoſti oděné; ſtwrdlá kůže pokryla tělo mé. Gá nepřeſtáwal plakati a wzdychati, a když mne ſpánek bezděk porazil, ſkleſli mogi wyſchlj audowé na twrdau půdu wſce k boleſti než k odpočinku. O pokrmu pomlčjm a o nápogi; nebot toliko ſeſlablj wodu pjwali a wařeného cos gjſti, drželo ſe za mlſnotu. Gá tedy, kterýž gſem ſe ze ſtrachu pekla k tomuto žaláři odſaudil, a gediné s geſſtěry a diwými zeměplazy bydlel, gá ſe často cjtjwal w duchu uneſſen do wjru tanců. Twář má zbledla poſtem, ale žádoſti háraly nic méně ohnjwé w ſtudeném těle mém. Tělo mé bylo giž odumřelo, ale mé náružiwoſti plamenem žhawým geſſtě plály. Wida tedy, že nikde pomoci nenabudu, wrhl gſem ſe k nohaum Jeſſjſſowým, a ſmáčel gſem ge ſlzami a ſnažil ſe zbauřené tělo utiſſiti, po celé týdny ničehož negeda. Pamatugi ſe, že gſem dnem i nocj neuſtal křičeti, a w prſa ſe bjti, až Bůh přikázaw bauři utichnauti, duſſi poklid nawrátil. Chwěge ſe chodjwal gſem w geſkyni ſwan, gako-

by znala myſſlenj má; pak ale na ſebe hněwiwě a twrdě ſe utrhna, zacházel gſem daleko na pauſſt. Spatřil-li gſem tu diwé nějaké audolj aneb přjkré ſkály, zwolil gſem ſi ge za mjſto modlitby a za žalář ſwého bjdného těla. A Bůh mi ſwědek, že, když mnoho ſlz byl gſem wylil a dlauho očj k nebi pozdwihowal, že gſem ſe někdy mezi kůry andělſké powýſſena býti domnjwal. J zpjwal gſem w radoſtném pleſánj Pánu: Spěcháme za tebau, we wůni twých maſtj." Z toho patrně widěti, že Bůh wěrnoſt ſlužebnjkůw ſwých těžce zkauſſjwá, že ale i miloſtj ſwau gich ſjlj a horliwoſt gegich a ſtáloſt dary ſwými odměňuge.

Swatý Hieronym aby obmezil ſwau obrazotwornoſt a poruſſenau přirozenoſt ſwau rázněgi zkrotil, gal ſe též učiti gazyku hebregſkému. Učenj toto muſilo mu býti welmi kruſſno, gežto až poſud wědami ſe zabýwal přjgemnými a zwláſſt w řeči blahozwučné, ozdobné i rázné ſi libowal, nynj ale gazyku drſnému a twrdému ſe učiti měl. A wſſak proſpěl w gazyku tom tak wýborně, že napotom i pjſmo ſwaté z hebregſſtiny do latiny přeložil. Překlad tento uznala i cjrkew za prawý. Též nowý zákon k rozkazu papeže Damaſa I. dle textu řeckého w latině prohlédl a ponaprawil. Prácemi těmi zjſkal ſi djky wſſech wěků katolické cjrkwe. Až poſud libowal ſi ſwatý tento otec, gak ſám dj, welice w ſpiſech ſtarých Řeků a Řjmanů a náružiwě rád gimi ſe objral. Tato dychtiwoſt po ſwětſké

učenosti konečně začala znepokogowati duſſi geho, i bál ſe, aby ſwětſká učenoſt nebyla miloſti Božj na záwadě. An takowými myſſlénkami ſe obýral, přihodilo ſe, že w horečném zápalu widěl ſe poſtawena na ſaud Božj a ſlyſſel Kriſta ſaudce wěčného, an ſe ho táže: kdo by byl? Na odpowěď že křeſtan, prawil přjſně Kriſtus: „Ty lžeš, tys Ciceronian a nikoli křeſtan, neb kde poklad twůg, tam i ſrdce twé.“ Na to byl k oſtrému bičowánj odſauzen, a ſaud i přjſně wykonán. Pomněnj na toto ubičowánj, wyprawuge dále, tak prý dogalo duſſi geho, že od té doby s duſſj s tělem čtenj pjſma ſwatého ſe oddal a tak horliwě ge ſtudowal, gako nikdy před tjm žádnau knihu. — J nám má býti učenj o naſſem ſpaſenj wědau neyprwněgſſj a neydůležitěgſſj. Protož čjteyme rádi w pjſmech ſwatých, a wſſak s ſrdcem wždy čiſtým a myſlj pokornau, neboť gediné tak nagdeme w nich ſlowa žiwota wěčného.

Widěli gſme poſud, že nepřjtel lidſký marně ſe namáhal Hieronyma k nečiſtotě a k chlipnoſti ſwéſti, protož změniw zbraň, způſobem nowým naň útokem hnáti počal. Tenkráte rozrýwali na wýchodě cjrkew rozmanitj kacjřowé a odtrženci, kteřjž bez pochyby z wnuknutj ďábelſkého ſwatého Hieronyma w ſwé zceſtné učenj a bludy zapléſti uſilowali. Ale Hieronym gſa bogownjk zkuſſený, opřel ſe o ſkálu, na njž cjrkew utwrzena geſt, gjžto ani bránу pekelné nepřemohau, a tak utwrzen odepjral ſtatečně wſſem bluda-

řům a potjral bystrosti swého rozumu a ostrosti péra swého wssech, kteřjž se w swé hrdosti opowážili brze sáhati na swaté učenj Kristowo. Neyppknědi a neygasněgi smýsslenj geho wyráží w listu k Damasowi papeži, kdež mimo giné i toto prawj: „Gá následugi přede wssjm Krista. Gsem w gednotě se swatosti twau, to gest se stolicj Petrowau. Wjmk že na oné skále cjrkew wzdělána gest. Kdo mimo tento dům beránka požjwá, tenk gest nesswatý, koo nenj w archě Noelowě, zahyne . . . Kdož s tebau neshromažďuge, rozptyluge; kdo nenj Kristůw, gest Antikristůw . . . Hlasitě wolám, kdo drží pewně při stolici Petrowě, tenk můg muž!“ — Za nassich dnů nenj možno dost často napomjnati, aby se wssickni drželi stolice Petrowy, a s pokornau myslj se podrobowali učenj gegjmu, kde negen kacjři bluby swými cjrkwi množstwj trpkosti plodj, nýbrž i wěřicj křesťané zaslepenau samolibostj swau. — „Kdo wás slyssj, prawj syn Božj, mne slyssj; a kdo wámi pohrdá, mnau pohrdá; kdož pak mnau pohrdá, pohrdá tjm, kdož poslal mne“ (Luk. 10, 16.).

Roku 377. dal se Hieronymus od swatého Paulina patriarchy na kněžstwj poswětiti, ale pod tau gen wýmjnkau, aby k žádnému kostelu wázán nebyl; na to se wydal do Palestiny, aby zemi tuto lépe seznal a w gazyku hebregském se utwrdil; pak ale roku 380. odessel do Konstantinopole a u tamněgssjho patriarchy swatého Řehoře nazianského pjsmo swaté wykládati

se učil. I klade se za ſſtaſtného, že tohoto welkého a w zákoně Páně neyzběhlegſſího a neymaudřegſſího muže za učitele měl. Ne dlauho na to wyzwal geg papež Damaſus do Řjma, a učinil ho ſwým tagemnjkem, s njmž se we wěcech neydůležitěgſſích radjwal. Geho wýborné obcowánj, geho hluboká učenoſt a wýmluwnoſt nadobyčegná nalezly u wſſeho lidu obdiwu, a duchownj i ſwětſſtj lidé hrnuli se k němu, by se pod geho náwodem s pjſmem ſwatým důkladně obeznámili a w ſprawedlnoſti a zbožnoſti zdokonalili. Téhož času wedl a zprawowal wýborný Hieronym též několik řjmſkých, neobyčegnými ctnoſtmi wynikagjcjch matron na ceſtě dokonaloſti, mezi kterýmiž zwláſſtě ſwatá Marcella a ſeſtra gegj Aſella byly a matka gich Albina; dále proſlawená Melania, Marcellina a Felicitas, pak ſwatá Lea, Fabiola, Léta a ſwatá Pawla s dcerami ſwými a m. g.

Šlechetná proſtomluwnoſt, kterauž Hieronym často lakomoſt Řjmanů, a gegich rozmařiloſt a marnoſt káral, wzbudila mu množſtwj nepřátel, mezi nimiž též někteřj kněžj byli, kteřj bez pochyby důtklíwé řeči přjſného mrawokárce na ſebe potahowali. Pokud Damaſus byl na žiwě, neopowážil ſe nikdo proti němu ſe opřjti, gak mile ale papež zemřel, ſpikly ſe záwiſt a utrhánj proti muži Božjmu a nepoſkwrněné gméno geho, gak gen koli wěděli, na černo barwili, a wſſeligak pomlauwali. Swatý Hieronym uznal za dobré utrhačným gazykům ſe wyhnauti, a protož

opuſtiw Řim s bratrem ſwým Paulinianem a s knězem Vincenciem a s giným některými přátely do wýchodnjch zemj ſe přeplawil. Na to wydal ſe do Egypta s tjm aumyſlem, aby prohlédnul žiwot tamnějſſjch kláſſternjků a ſám ſebe, co možná, zdokonalil. W Alexandrii zdržel ſe celý měſjc a u powěſtného Didyma mnohým wěcem wýbornými ſe přiučil. Nawrátiw ſe z Egypta uſadil ſe w Betlémě, kde dwa kláſſtery řjdil, gež byla ſwatá Pawla z Řjma ſem se ſwau dcerau ſwatau Euſtochium přiſſedſſj wyſtawěla, a ſice geden pro mužſké, druhý pak pro ženſké pohlawj. Skoro 35 let zůſtal w miſtě tomto, kde, gak ſám pjſſe, ucho giného zwuku mimo žalmy neſlyſſj, kde rolnjk za pluhem alleluja zpjwá a žnec a winař pjſně Dawidowy pěge. Zde byl žiw w tuhé kagienoſti, w poſtech, w pracjch a w modlitbách. Kruſſný chléb a něco bylin bylo mu gedinau ſtrawau, chatrný ſſat oděwem. Dnem a nocj zabýwal ſe tu čtenjm a pſanjm a zprawowánjm kláſſterů a podobnými prácemi; twrdá země byla mu za lůžko. Zde též, gak řečeno bylo, přeložil pjſmo ſwaté z hebregſkého gazyka do latiny, zde ſepſal obranu ſtawu panenſkého proti kacjři Jovianowi, zde též hágil učenj katolické proti mnohým giným bludařům, kteřjž gednak obrazy ſwatých zawrhowali, gednak gegich pozůſtatky, gednak giné články wjry katolické bludně wykládali a libowolně natahowali.

Žárliwoſt a nepřjzeň nepřátel pronáſledo-

wala Hieronyma i w daleké kraginy wýchodnj a ani na pauſſti mu oddechu nedala, a wſſak trpěliwoſt geho ſe nezlomila. Rozgjmánj o budaucjm ſaudu dodáwalo mu ſtatnoſti a ſtáloſti. „Kdykoliw, prawj o tom, kdykoliw ſi wzpomenu na den ſaudný, chwěgi ſe po celém těle; nechť gjm nebo pigu, aneb giného cos konám, zdá ſe mi, že wždy ſlyſſjm traubu wolagjcj: „Powſtaňte z mrtwých a pogďte k ſaudu.“ A o nepřáteljch ſwých dj: „Kéž dá Bůh, aby wſſickni kacjři proti mně powſtali. Přál bych ſi, aby weſſkeren ſwět obcowánj mé tupil, a tak mi pomáhal ziſkati zaljbenj Kriſtowo. Myſljte ſe, myſljte-li, že křeſťan bez protiwenſtwj býti může. Neywětſſj zagiſté protiwenſtwj, které člowěka potkati může, geſt, býti bez protiwenſtwj. Ničehož nenj ſe tolik nám co báti, gako dlauhého pokoge; w čas bauře má ſe člowěk na pozoru, a wſſech ſil napjná, aby lodě ſwé zachránil.“ A wſſak nemělo ſe doſtati muži tomuto, pokud žiw byl, něgakého odpočinku, nýbrž muſil, tak tomu chtěla prozřetelnoſt Božj, až do poſlednjho okamženj žiwot w pracjch, w ſtaroſtech a w ſlužbě člowěčenſtwa wytrwati. K hoři a k bolu totiž, gegž mu způſobili kacjřowé trhagjcj raucho Kriſtowo — cjrkew ſwatau — přidala ſe též zpráwa boleſtná o zpuſtoſſenj zemj západnjch ſurowým wogſkem krále gothſkého Alaricha. Řim byl wydrancowán a téměř zbořen. Hrůzný hlad ſſel w zápětj laupežným hordám. Celé rodiny utjkaly na wýchod, nemagjce ani

peněz, ani potrawy ani dostatečného oděwu. Rodiny řjmské neywzneſſenějſſj upadly w neywětſſj bjdu. Muži a ženy opauſſtěli wlaſt utjkagjce gednak ſmrti, gednak otroctwj, a ukrýwali ſe w pauſſtě a močály. Mnozj z nich hledali ochrany w Betlémě. Hieronym uzřew také množſtwj bjdnjků, zaplakal, ale i wſſech ſil napjnal, aby ubohých potěſſil, wyživil, autočiſſtě a ochrany gim wykázal. On též založil několik kláſſterů, aneb ſtáwagjcjch zwětſſil a rozſſjřil; i dům pro nábožné pautnjky, gichž cenkráte do země ſwaté množſtwj přicházelo, má tomuto muži ſwatému děkowati ſwůg původ. Hieronym ſám ge obſluhowáwal, a ſám gim nohy mýwal. Muži a ženy, mladjci a panny radjwali ſe s njm auſtně i pjſemně o záležitoſtech duſſj ſwých; on byl takměř rádcem weſſkeré cjrkwe. Ale čjm wjce wážnoſt a uctiwoſt k němu roſtla, tjm wjce ſočili naň kacjřowé, zwláſſtě Pelagianſſtj, až i z pauhé nenáwiſti i kláſſtery ſtogjcj pod geho zprávau zapálili. Těžko utekl Hieronym krwežjznjwým rukaum gegich. Když wſſak zuřiwoſt kacjřů poněkud ſe utiſſila, wrátil ſe on opět do Betléma a prácemi liternjmi ſe zanáſſege a ſkutky kagicnými i dobročinnými život ſwatý bez přeſtánj trávil. Konečně wyſſlen chorobau, odebral ſe dne 30. září roku 420. na wěčnoſt, kde Bůh ſetře wſſelikau ſlzu z očj ſprawedliwých, a kde nebude wjce ani ſmrti, ani kwjlenj, ani boleſti, nebo prwnj věci pominuly.

Pohřben byl w Betlémě, pozděgi pak ho přenesli do Řjma a w kostele k swaté Marii Starssj pochowali.

Rozgjmánj.

Swatému Hieronymu negednau na myssl se namanuly wěci, kteréž před časy byl w diwadlech řjmských wjdal a slýchal, z čehož pak mu mnohá a těžká pokussenj powstala. Ehyle to gest to owoce, kteréž nám obyčegně swětská wyraženj a diwadla přinássjwagj. Mnohému snad, pokud w diwadle dlj, nenapadne ani ta neymenssj zlá myssléнka; zdá se gako by zlý duch na pokogi geg nechával, aby tjm spokogenějssj myslj takowým radowánkám se oddati mohl. Ale přigdau doby, kdy auskočný tento duch zlý člowěku wsse na myssl přiwede, co w nečistých těchto hrách kdy byl widěl aneb slyssel, a možno, že geg i též w nějaký těžký hřjch zamotá. Chceš-li tedy takowému nebezpečj ugjti a spokogenau myssl a dussi čistau zachowati, radjmk, abys utjkal wsseho, co dussi skwrnj a nepokog w útrobu rozssjwá. „Na křtu swatém, pisse swatý Salwju, odřekls se bábla i wssech skutků geho; ale rozpustilá diwadla a nečistá wyraženj gsau skutkowé báblowi.“ Následnowně chodjš-li rád do diwadla, když necudné wěci se prowozugj, máš-li zaljbenj na kratochwilich nečistých, gest patrno, že zrussils slib swůg na křtu učiněný a že se opět podáwáš

w podrobenſtwj kábla, gehož ſe byl na křiu ſwatém odřekl. Sud ſám, milý křeſtane, zdali beze treſtu wſſe toto bjti ſe může? Těžſſj geſt ale daleko wina waſſe, pakli giných lidj a ſnad i nerozumných a newinných dětj do takowých diwadel lákáte a ſwádjte! Quintilian pjſſe, že ſe za oných časů mládeži nedowolowalo tehdegſſjm diwadlům býti přjtomnu, aby ſe neučila wěcem, kterýchž lépe geſt newiděti. Tak pečliwi byli ſtarj pohané o mládež ſwau! A co činjwagj teď mnozj křeſtanſſtj rodičowé? O bychom nemuſeli wſſade a wſſade wěcj takowých widěti. O rodičowé, ó rodičowé gen dle gména křeſtanſſtj! gak zahanbj wás na ſaudu Božjm rodičowé pohanſſtj! Gak obſtogjte — až kniha ſe rozewře a wám čjſti ſe bude, že gſte dětj ſwých wodili do diwadel, kde ſe čiſtá myſl poruſſuge, ale do chrámu Božjho že gſte gich woditi nechtěli; že gſte gim ukazowali chlipné ſkoky tanečnic, ale gak Bohu ſe magj pokořiti, že gſte gim neukázali, že gſte gich učili zpěwům ſwětſkým, ale k Bohu ſe modliti a chwálu geho prozpěwowati, že gſte gich nenaučili, ſlowem, že gſte z nich nadělali ſwětáků a přiwrženců padlých andělů, ale nikoli milownjků Boha a milownjků ctnoſti.

„Srdce bláznů býwá tu, kde geſt weſelj“ (Kaz. 7, 5.).

„Neſrownáweyte ſe s tjmto ſwětem, ale naprawte ſe w nowotě ſmyſlu ſwého, tak aby gſte

zkusili, která gest wůle Božj dobrá, a dobrolj-bezná a dokonalá" (Řjm. 12, 2.).

„Nemilugte swěta, ani těch wěcj, kteréž na swětě gsau. Miluge-lik kdo swět, nenj lásky Otcowy w něm" (I. Jan 2, 15.).

„Synowé lidsstj, dokawadž těžkého srdce? I proč milugete marnost a hledáte lži? (Žalm 4, 3.)

„Kdož miluge nebezpečenstwj, zahyne w něm" (Sir. 3, 27.).

Modlitba.

Propůgč nám, ó Pane, té milosti, abychom slib swůg na křtu swatém tobě učiněný, že odřjkáme se swěta a marnostj swětských wěrně zachowáwali; wodiž nás na cestě spasenj a naplň srdce nasse báznj saudů wěčných twých, abychom neběželi s weseljm u wěčnau záhubu. Wyslyssiž nás, ó Hospodine, w milosrdenstwj swém skrze Krista Ježjsse. Amen.

Dnes se swětj také swátek: swatého Leoparda, mučednjka; w Solodoru swatých mučednjků Wiktora a Ursa z pluku mučednjků thebegských; w Kantuarii swatého Honoria, biskupa a wyznawače; w Řjmě swaté Žofie wdowy, matky swatých panen Fidei, Spei a Charitatis a m. g. sw.

Obſah

Žiwotů Swatých w měſjci záři.

			Stránka
1.	Žiwot	ſw. Gilgj	478
	„	ſw. Lupa, biſkupa	485
2.	„	ſw. Štěpána, krále	490
3.	„	ſw. Manſweta, biſkupa	505
	„	ſw. Remakla, biſkupa	508
4.	„	ſw. Roſalie, panny	517
	„	ſw. Roſy z Witerba	522
5.	„	ſw. Wawřince Juſtiniani	530
6.	„	ſw. Zachariáſſe, proroka	545
	„	ſw. Oneſifora, učednika ſw. apoſſtolů	548
	„	ſw. Adriana a ſaudruhů geho . . .	553
7.	„	ſw. Reginy	565
	„	ſw. Jana laudenſkého, biſkupa . .	574
8.	„	ſw. Korbiniana, biſkupa	584
9.	„	ſw. Gorgonia a Dorothea	597
	„	ſw. Audomara, biſkupa	603
10.	„	ſw. Pulcherie, cjſařowny	611
	„	ſw. Mikuláſſe tolentinſkého	620
11.	„	ſw. Paſnucia, biſkupa	629
	„	ſw. Bernarda z Offidy	634
12.	„	ſw. Guidona	645
	„	ſw. Rothburgy	654
13.	„	ſw. Tobiáſſe	666
	„	ſw. Amata, opata a biſkupa . . .	675

			Stránka
13.	Žiwot	sw. Liguria, mučednjka	684
14.	„	sw. Cypriana	690
15.	„	sw. Marcella a sw. Waleriana, mučednjkŭ	709
	„	sw. Kateřiny janowské	716
16.	„	sw. Ludmily, patronky země české .	730
17.	„	sw. Lamberta, biskupa a mučednjka .	744
	„	sw. Hildegardy	751
18.	„	sw. Tomášse z Willanowy	761
19.	„	sw. Trosima, Sabbacia a Dorymedona, mučednjkŭ	775
	„	sw. Januaria, biskupa a geho spolumučednjkŭ	785
20.	„	sw. Ewstachia a choti geho Theopisty .	793
21.	„	sw. Matausse, apostola i ewangelisty	805
	„	sw. Alexandra, biskupa a mučednjka .	814
22.	„	sw. Mauricia a towaryssŭ, mučednjkŭ	822
	„	sw. Emmerama, biskupa a mučednjka	830
23.	„	sw. Thekly, panny a mučednice . .	839
	„	sw. Salaberhy, abatysse	847
24.	„	sw. Gerharda čili Jaromira . . .	856
25.	„	sw. Pacifika Sanseverinského . . .	867
26.	„	sw. Cypriana a sw. Justiny . . .	877
27.	„	sw. Kosmy a Damiana	890
	„	sw. manželŭ Eleazara, hraběte z Ariano, a Delfiny	897
28.	„	sw. Wáclawa, mučednjka, patrona země české.	913
29.	Swátek	sw. Michala archangela	928
	Žiwot	sw. Theodoty aneb Bohdany, mučednice	932
	„	sw. Řehoře, biskupa a sw. panny Rypsimis a towaryssek gegi, mučednic	936
30.	„	sw. Hieronyma	943

Dr. Wáclaw Pessina,
kanownjk, konsist. rada, ředitel Dědictwj Swatojanského.